IJSSEL WERKEN
zwolle —— olst

Nota van Antwoord

Projectnummer	P0020293
Projectomschrijving	Dijkversterking IJsseldijk Zwolle - Olst
Documentnummer	20293-RAP-01676
Versienummer	2.0
Versiedatum	25 juni 2025

Drents Overijsselse Delta

Boskalis

Inhoudsopgave

1 Inleiding 10

1.1 Het project 10

1.2 Gecoördineerde procedure en beantwoording zienswijzen 11

1.2.1 Beantwoording zienswijzen tegen de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit 11

1.3 Advies van de Commissie mer 11

1.4 Hoe verloopt de verdere procedure? 12

1.5 Leeswijzer 12

2 Meest voorkomende zienswijzen en beantwoording 14

2.1 Algemeen 14

2.2 Zienswijzen over participatie en communicatie 14

2.2.1 Toelichting participatie 14

2.2.2 Toelichting communicatie 17

2.3 Zienswijzen over de invloed van de dijkversterking 18

2.3.1 Eigendommen en schadeloosstelling 18

2.3.2 Parkzone Olst-Zuid 19

2.4 Zienswijzen over het kappen van bomen 23

2.4.1 Kappen van bomen 23

2.5 Zienswijzen over de uitvoering 26

2.5.1 Effecten van werkwegen, loswallen en depots 26

2.5.2 Van dijkversterkingsontwerp naar Uitvoeringsontwerp 27

2.5.3 Voorkomen van Schade en monitoring 28

2.5.4 Beperken Hinder 29

2.5.5 Meldpunt schade en nadeelcompensatie 30

Bijlage I Beantwoording (geanonimiseerde) individuele zienswijzen 32

Zienswijze nummer 1 33

Zienswijze nummer 2 35

Zienswijze nummer 3 37

Zienswijze nummer 4 39

Zienswijze nummer 5 41

Zienswijze nummer 6 43

Zienswijze nummer 7 45
Zienswijze nummer 8 47
Zienswijze nummer 9 50
Zienswijze nummer 10 52
Zienswijze nummer 11 54
Zienswijze nummer 12 55
Zienswijze nummer 13 58
Zienswijze nummer 14 59
Zienswijze nummer 15 60
Zienswijze nummer 16 62
Zienswijze nummer 17 67
Zienswijze nummer 18 70
Zienswijze nummer 19 71
Zienswijze nummer 20 73
Zienswijze nummer 21 74
Zienswijze nummer 22 76
Zienswijze nummer 23 77
Zienswijze nummer 24 79
Zienswijze nummer 25 83
Zienswijze nummer 26 84
Zienswijze nummer 27 87
Zienswijze nummer 28 90
Zienswijze nummer 29 94
Zienswijze nummer 30 96
Zienswijze nummer 31 99
Zienswijze nummer 32 100
Zienswijze nummer 33 112
Zienswijze nummer 34 115
Zienswijze nummer 35 117

Zienswijze nummer 36 123
Zienswijze nummer 37 124
Zienswijze nummer 38 126
Zienswijze nummer 39 129
Zienswijze nummer 40 132
Zienswijze nummer 41 135
Zienswijze nummer 42 138
Zienswijze nummer 43 140
Zienswijze nummer 44 143
Zienswijze nummer 45 146
Zienswijze nummer 46 149
Zienswijze nummer 47 152
Zienswijze nummer 48 156
Zienswijze nummer 49 157
Zienswijze nummer 50 159
Zienswijze nummer 51 160
Zienswijze nummer 52 161
Zienswijze nummer 53 163
Zienswijze nummer 54 170
Zienswijze nummer 55 176
Zienswijze nummer 56 179
Zienswijze nummer 57 187
Zienswijze nummer 58 191
Zienswijze nummer 59 193
Zienswijze nummer 60 196
Zienswijze nummer 61 198
Zienswijze nummer 62 200
Zienswijze nummer 63 203
Zienswijze nummer 64 206

Zienswijze nummer 65 208
Zienswijze nummer 66 210
Zienswijze nummer 67 211
Zienswijze nummer 68 219
Zienswijze nummer 69 220
Zienswijze nummer 70 224
Zienswijze nummer 71 225
Zienswijze nummer 72 229
Zienswijze nummer 73 233
Zienswijze nummer 74 235
Zienswijze nummer 75 238
Zienswijze nummer 76 239
Zienswijze nummer 77 247
Zienswijze nummer 78 251
Zienswijze nummer 79 256
Zienswijze nummer 80 257
Zienswijze nummer 81 261
Zienswijze nummer 82 263
Zienswijze nummer 83 265
Zienswijze nummer 84 270
Zienswijze nummer 85 275
Zienswijze nummer 86 277
Zienswijze nummer 87 279
Zienswijze nummer 88 288
Zienswijze nummer 89 294
Zienswijze nummer 90 296
Zienswijze nummer 91 298
Zienswijze nummer 92 301
Zienswijze nummer 93 304

Zienswijze nummer 94 306
Zienswijze nummer 95 307
Zienswijze nummer 96 308
Zienswijze nummer 97 309
Zienswijze nummer 98 310
Zienswijze nummer 99 311
Zienswijze nummer 100 313
Zienswijze nummer 101 316
Zienswijze nummer 102 317
Zienswijze nummer 103 319
Zienswijze nummer 104 321
Zienswijze nummer 105 323
Zienswijze nummer 106 327
Zienswijze nummer 107 330
Zienswijze nummer 108 332
Zienswijze nummer 109 335
Zienswijze nummer 110 337
Zienswijze nummer 111 340
Zienswijze nummer 112 357
Zienswijze nummer 113 360
Zienswijze nummer 114 363
Zienswijze nummer 115 366
Zienswijze nummer 116 368
Zienswijze nummer 117 370
Zienswijze nummer 118 372
Zienswijze nummer 119 380
Zienswijze nummer 120 382
Zienswijze nummer 121 383
Zienswijze nummer 122 386

Zienswijze nummer 123 388
Zienswijze nummer 124 390
Zienswijze nummer 125 391
Zienswijze nummer 126 392
Zienswijze nummer 127 394
Zienswijze nummer 128 397
Zienswijze nummer 129 400
Zienswijze nummer 130 401
Zienswijze nummer 131 405
Zienswijze nummer 132 408
Zienswijze nummer 133 409
Zienswijze nummer 134 410
Zienswijze nummer 135 413
Zienswijze nummer 136 418
Zienswijze nummer 137 419
Zienswijze nummer 138 423
Zienswijze nummer 139 426
Zienswijze nummer 140 432
Zienswijze nummer 141 433
Zienswijze nummer 142 436
Zienswijze nummer 143 440
Zienswijze nummer 144 443
Zienswijze nummer 145 444
Zienswijze nummer 146 448
Zienswijze nummer 147 449
Zienswijze nummer 148 452
Zienswijze nummer 149 453
Zienswijze nummer 150 459
Zienswijze nummer 151 461

Zienswijze nummer 152 462

Zienswijze nummer 153 463

Zienswijze nummer 154 467

Zienswijze nummer 155 469

1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding van de dijkversterking (paragraaf 1.1) en de gecoördineerde procedure (paragraaf 1.2). Informatie over het advies van de Commissie mer op de milieueffectrapportage is opgenomen in paragraaf 1.3. Daarna wordt een toelichting op het vervolg van de procedure) gegeven (paragraaf 1.4). Tot slot is een leeswijzer toegevoegd in paragraaf 1.5.

1.1 Het project

Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta) heeft als taak de waterstaatskundige verzorging van haar gebied. Die taak omvat de zorg voor het watersysteem en het zuiveren van afvalwater. Een onderdeel van de zorg voor het watersysteem is het beheer van waterkeringen.

In 2011 bleek dat de dijk tussen Zwolle en Olst grotendeels niet voldeed aan de op dat moment geldende wettelijke veiligheidseisen. Het traject, genaamd IJsseldijk Zwolle-Olst, is daarom opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) als onderdeel van het Deltaplan Waterveiligheid. De dijk tussen Zwolle en Olst beschermt de inwoners van Salland en Zwolle tegen water vanuit de IJssel, maar ook bij een noordwesterstorm vanuit het IJsselmeer. Het project dijkversterking Zwolle-Olst zorgt ervoor dat de dijk versterkt wordt en straks weer voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen. De dijk wordt versterkt over een lengte van 28,4 km. Onderdeel van het project dijkversterking Zwolle-Olst is ook het realiseren van Kaderrichtlijn Water (KRW)-maatregel “Natuurlijke inrichting Paddenpol” tussen Wijhe en Herxen.

Ligging projectgebied

Het traject ligt in de provincie Overijssel en loopt door de gemeente Olst-Wijhe en gemeente Zwolle. Het totale projectgebied strekt zich uit vanaf de Spooldersluis in Zwolle tot de Haereweg in Olst. In de Verkenningsfase is de dijk opgedeeld in 15 trajecten en 29 deeltrajecten. In de Planuitwerkingsfase zijn de deeltrajecten waar nodig verder onderverdeeld en samengevoegd naar modules. Dit resulteert uiteindelijk in 31 deeltrajecten en 12 dijkmodules.

Projectbesluit en milieueffectrapportage

Ten behoeve van het project is een Projectbesluit[1] en een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In de Motivering en overwegingen Projectbesluit (hierna Projectbesluit) is per dijkmodule aangegeven welke opgave ter plaatse moet worden aangepakt en op welke wijze dat gebeurt. In het Projectbesluit en het MER is ook aangegeven welke effecten te verwachten zijn op het gebied van onder meer milieu, leefomgeving, landschap en hoe hier mee om wordt gegaan.

Te nemen maatregelen

Voor elke dijkmodule is in de Planuitwerkingsfase een dijkversterkingsontwerp opgesteld, waarin is bepaald welke maatregelen genomen worden. Dat betreft generieke maatregelen en op enkele plaatsen maatwerk. Maatwerk is toegepast op zogeheten maatwerklocaties. Dit zijn locaties waar het Voorkeursalternatief (hierna: VKA), zonder aanpassing, tot ruimtebeslag op woonhuizen of natuur/objecten met beschermde status leidt. Voor deze locaties zijn in het dijkversterkingsontwerp maatwerkoplossingen uitgewerkt, zodat deze woningen of natuur/objecten met beschermde status worden behouden. De generieke maatregelen betreffen onder andere vervanging van de bekleding, verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen, al dan niet in de vorm van een stalen of kunststof damwand en het aanbrengen van een grondlichaam. Op maatwerklocaties wordt vaak een stalen damwand toegepast.

Bij één deeltraject, deeltraject 9a, gelegen in dijkmodule Midden-Zuid 2 (gemeente Olst-Wijhe), ook wel ‘Paddenpol’, wordt de dijk naar binnen verlegd. De bestaande dijk wordt na het realiseren van de nieuwe dijk afgegraven tot op zomerdijkniveau, er wordt een nevengeul van de IJssel gegraven en het gebied wordt als natuurgebied ingericht. Deze natuurlijke inrichting is onderdeel van het programma Kaderrichtlijn Water (KRW). Ten slotte worden op sommige locaties extra werkzaamheden uitgevoerd op verzoek van andere partijen, zogenoemde meekoppelkansen. Het betreft bijvoorbeeld het aanleggen van een fiets- of wandelpad. In het Projectbesluit is in hoofdstuk 8 per dijkmodule een nadere toelichting op het dijkversterkingsontwerp gegeven.

[1] Wanneer in deze Nota wordt verwezen naar het Projectbesluit wordt gedoeld op de Motivering en Overwegingen Projectbesluit IJsselwerken. Dit document geeft een beschrijft het project uitgebreid.

1.2 Gecoördineerde procedure en beantwoording zienswijzen

Het Projectbesluit en de vergunningen zijn gecoördineerd voorbereid. Provincie Overijssel coördineert het tot stand komen van de vergunningen, zoals bedoeld in de Omgevingswet (artikel 16.7 en 5.45) met toepassing van de uitgebreide voorbereidingsprocedure (Afdeling 3.5 Algemene wet bestuursrecht). Dat houdt in dat de provincie de voorbereiding, bekendmaking en terinzagelegging van de (ontwerp)vergunningen laat plaatsvinden, tegelijkertijd met WDODelta die dit voor het Projectbesluit doet. Van donderdag 24 oktober tot en met woensdag 4 december 2024 lagen het ontwerp Projectbesluit, de MER en de ontwerpvergunningen ter inzage. De ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit lag van donderdag 10 april tot en met woensdag 21 mei 2025 ter inzage. De vijf ontwerpvergunningen (gedeeltelijke) intrekkingsverzoeken omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit lagen van woensdag 4 juni tot en met dinsdag 15 juli 2025 ter inzage. Zienswijzen konden worden ingediend bij de provincie. De zienswijzen geanonimiseerd, samengevat en beantwoord in deze Nota van Antwoord en bij nieuwe inzichten zijn de besluiten en onderliggende rapportages hierop aangepast. In bijlage I is dit nader toegelicht in de vorm van een conclusie per zienswijze.

De Nota van Antwoord is tot stand gekomen in samenwerking tussen WDODelta, provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe, gemeente Zwolle, Inspectie Leefomgeving en Transport en Rijkswaterstaat.

De Nota van Antwoord is vanuit het perspectief van IJsselwerken geschreven, zodat niet steeds over een andere betrokken overheidspartij moet worden gesproken als het eerst om het Projectbesluit en daarna over één van de vergunningen gaat. IJsselwerken is de benaming voor het samenwerkingsverband tussen opdrachtgever (WDODelta) en opdrachtnemer (Boskalis Nederland), waarin zij gezamenlijk het ontwerp maken en de benodigde vergunningen en ontheffingen verkrijgen.

1.2.1 Beantwoording zienswijzen tegen de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit zijn zes zienswijzen ingediend.

De ingediende zienswijzen hebben ten dele betrekking op het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen. Deze besluiten lagen al eerder ter inzage van 24 oktober 2024 tot en met 4 december 2024 en stonden nu niet nogmaals open voor zienswijzen. Vier van de zes indieners hebben bovendien al eerder (vergelijkbare) zienswijzen ingediend op het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen. Wanneer een punt of kwestie al eerder door een indiener naar voren is gebracht bij de zienswijze tegen het ontwerp Projectbesluit en de overige vergunningen, is naar de eerdere reactie op die zienswijze verwezen of ten overvloede en voor de zorgvuldigheid wordt een reactie gegeven op deze punten of kwesties. Deze zienswijzeronde ziet in de basis alleen toe op de punten en kwesties gericht tegen de ontwerp omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit.

Tot slot wordt opgemerkt dat de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit ter inzage heeft gelegen voordat de besluitvorming over het Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen afgerond is. Dit betekent dat in de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit geen rekening kon worden gehouden met eventuele wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen gericht tegen het ontwerp Projectbesluit en eerdere ontwerpvergunningen. Deze eventuele wijzigingen worden wel meegenomen bij de definitieve vergunning Natura 2000-activiteit.

Tegen de ontwerpvergunningen (gedeeltelijke) intrekkingsverzoeken omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit zijn geen zienswijzen ingediend.

1.3 Advies van de Commissie mer

Gelijktijdig met de zienswijzenprocedure hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel de Commissie mer voor de milieueffectrapportage (MER) gevraagd om over het MER een advies uit te brengen. Dit advies (opgenomen in bijlage 1.9 van het Projectbesluit) is op 20 december 2024 uitgebracht en gepubliceerd[2]. De Commissie mer is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen nemen in een

[2] https://commissiemer.nl/adviezen/3264

besluit over de dijkversterking. De Commissie vindt dat er in het milieueffectrapport beter in beeld kan worden gebracht wat de effecten zijn van de dijkversterking op het grondwater, en welke effecten dat vervolgens heeft op natuur. In bijlage 1.10 van het Projectbesluit is een Aanvulling op het Milieueffectrapport opgenomen, waarin invulling wordt gegeven aan dit advies.

1.4 Hoe verloopt de verdere procedure?

Het dagelijks bestuur van WDODelta heeft de zienswijzen betrokken bij de besluitvorming over het Projectbesluit. Het bevoegd gezag voor de vergunningen (Inspectie Leefomgeving en Transport, Rijkswaterstaat, provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe en gemeente Zwolle) hebben hetzelfde gedaan ten aanzien van de definitieve vergunningen, hoewel slechts enkele zienswijzen expliciet inhoudelijk ingaan op een omgevingsvergunning. Alleen tegen de omgevingsvergunning voor de activiteit “kappen van bomen”, die is verleend door Olst-Wijhe, zijn inhoudelijke argumenten ingebracht. Na vaststelling van het Projectbesluit door het Dagelijks Bestuur van WDODelta, is deze ter goedkeuring aangeboden aan Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel. Dit goedkeuringsbesluit is genomen in september 2025.

Het definitieve Projectbesluit, bijbehorende documenten, situatietekeningen en vergunningen worden in het najaar van 2025 gepubliceerd en liggen zes weken ter inzage. Gedurende deze zes weken kan iedereen die een zienswijze heeft ingediend en belanghebbenden is (ongeacht of zij een zienswijze hebben ingediend) beroep indienen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er is een gebundelde beroepsgang tegen de gecoördineerde besluiten. Dat betekent dat besluiten die met toepassing van de coördinatieregeling zijn voorbereid, voor beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State als één besluit worden aangemerkt. Ook tegen het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten staat de mogelijkheid tot beroep open. Voor het indienen van beroep is griffierecht verschuldigd.

Een vastgesteld Projectbesluit treedt vier weken na de bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van Gedeputeerde Staten in werking, ongeacht of er beroep wordt ingesteld. Ook de vergunningen treden vier weken na de dag waarop de besluiten ter inzage zijn gelegd in werking. Dit betekent dat op dat moment uitvoering gegeven kan worden aan het Projectbesluit.

Belanghebbenden kunnen gelijktijdig met het beroepschrift of na het indienen van het beroepschrift een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening ten aanzien van het Projectbesluit en de vergunningen. Dit verzoek moet worden ingediend bij de Voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als geen beroep wordt ingesteld, worden het Projectbesluit en de vergunningen na het verstrijken van de beroepstermijn van zes weken onherroepelijk.

In de bekendmaking van de terinzagelegging van het vastgestelde en goedgekeurde Projectbesluit en de bijbehorende vergunningen is aangegeven hoe een beroep kan worden ingediend. Ook is hier op www.ijsselwerken.nl en de website van de provincie Overijssel meer informatie over opgenomen.

1.5 Leeswijzer

In deze Nota van Antwoord staat hoe is omgegaan met de reacties (zienswijzen) die zijn ingediend op het ontwerp Projectbesluit en de bijbehorende ontwerpvergunningen.

Waar leest u wat?

Hoofdstuk 2 van deze Nota geeft een overzicht van de meest voorkomende zorgen en vragen van bewoners en andere betrokkenen. Deze zijn verdeeld in vier thema’s:

1. Participatie en communicatie (paragraaf 2.2)
    - Hoe zijn bewoners en belanghebbenden betrokken bij het project?
    - Wat is er gedaan met de inbreng van bewoners en belanghebbenden?
    - Hoe vindt de communicatie gedurende de uitvoering plaats?
2. Invloed op eigendommen en de parkzone Olst-Zuid (paragraaf 2.3)
    - Wat betekent de dijkversterking uw eigendomen, zoals woningen, tuinen en andere objecten?
    - Wat is de impact van de dijkversterking op de parkzone Olst-Zuid?

3. Kappen van bomen (paragraaf 2.4)
    - Waarom moeten er bomen worden gekapt voor de dijkversterking?
    - Hoe ziet de herplant eruit?
4. Uitvoering van het werk: schade, hinder en monitoring (paragraaf 2.5)
    - Wat kan de omgeving verwachten tijdens de werkzaamheden?
    - Hoe wordt schade voorkomen of vergoed?

Bijlage I bevat de antwoorden op alle individuele reacties. Deze zijn geanonimiseerd.

2 Meest voorkomende zienswijzen en beantwoording

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de meest voorkomende zorgen en vragen van bewoners en andere betrokkenen. Deze zijn verdeeld in vier thema's: Participatie en communicatie (paragraaf 2.2), invloed op eigendommen en de parkzone Olst-Zuid (paragraaf 2.3), kappen van bomen (paragraaf 2.4) en uitvoering van het werk: schade, hinder en monitoring (paragraaf 2.5). In bijlage I staan de reacties op de individuele zienswijzen.

2.1 Algemeen

In totaal zijn 155 zienswijzen ingediend tegen het Projectbesluit en de vergunningen. De zienswijzen zijn geanonimiseerd en samengevat in deze Nota. Alle zienswijzen zijn, voor een goede beantwoording, in verschillende onderdelen (argumenten) opgesplitst. Vervolgens zijn deze stuk voor stuk van een reactie voorzien. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal onderwerpen die in zienswijzen vaak naar voren zijn gebracht. Bij de individuele beantwoording (Bijlage I) is waar nodig naar dit algemene deel verwezen.

IJsselwerken is zich bewust van de impact die de werkzaamheden hebben op iedereen die woont, werkt of recreëert langs de IJsseldijk. Dat indieners zich daar zorgen over maken, is begrijpelijk. IJsselwerken heeft uitvoerig onderzocht op welke wijze de werkzaamheden op de beste manier kunnen worden uitgevoerd. Onderdeel daarvan is het treffen van een groot aantal maatregelen om de hinder zo veel mogelijk te beperken. Deze maatregelen zijn toegelicht in het Projectbesluit en daarom wordt in deze Nota ook naar het Projectbesluit verwezen.

Verschillende indieners geven aan zich zorgen te maken over de uitvoering van de dijkversterking en de effecten daarvan op hun eigendommen, woon- en leefomgeving en de bereikbaarheid van hun woning of bedrijf. Om die reden vragen zij om de besluiten (ten dele) te heroverwegen en om bijvoorbeeld garanties over te treffen maatregelen of herstel van schade. De zienswijzen die betrekking hebben op deze zorgen, zijn zoveel mogelijk feitelijk beantwoord aan de hand van bijvoorbeeld de ligging van het pand (binnen of buiten het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking) en de uitgevoerde onderzoeken.

2.2 Zienswijzen over participatie en communicatie

Een aantal zienswijzen heeft betrekking op het doorlopen participatieproces. Hierbij zou volgens indieners onvoldoende rekening zijn gehouden met de belangen van bewoners. Soms gaat het hierbij om het ruimtebeslag op specifieke woningen en percelen, maar ook zijn er zienswijzen die meer in algemene zin gaan over de gemaakte keuzes en de mate waarin daarop door bewoners en belanghebbende invloed kon worden uitgeoefend.

Daarnaast zijn zienswijzen op de informatieverstrekking of communicatie door IJsselwerken ingediend. Informatie is volgens indieners soms niet tijdig verstrekt of alleen op verzoek verstrekt. Hierbij wordt aangedragen dat men zelf naar informatie op zoek moet gaan en dat de hoeveelheid aan documenten op de website van IJsselwerken het lastig maakt om de juiste informatie te vinden.

2.2.1 Toelichting participatie

Participatie is een wezenlijk onderdeel van de werkzaamheden van IJsselwerken en communicatie met de omgeving is hier een onlosmakelijk onderdeel van. In hoofdstuk 4 "Omgevingsproces" van het Projectbesluit is dit uitgebreid toegelicht. Al vroeg in de Verkenningsfase zijn diverse belanghebbenden betrokken bij het project. Dit betreft bewoners, bedrijven, (terrein)beheerders, perceeleigenaren, belangenorganisaties en de bestuurlijke partners. Participatie is voortgezet in de Planuitwerkingsfase. Planuitwerking is een proces dat plaatsvindt van grof naar fijn. Dat betekent dat de maatregelen, effecten en het definitieve en tijdelijke ruimtebeslag van de dijkversterking steeds concreter worden naarmate we richting de vaststelling van het Projectbesluit gaan. IJsselwerken heeft meerdere omgevingsmanagers die het eerste aanspreekpunt zijn voor alle belanghebbenden. Elke dijkmodule heeft bijvoorbeeld een vast contactpersoon (Omgevingsmanager), waarvan de contactgegevens ook te vinden zijn op de website van IJsselwerken.

In onderstaande afbeelding zijn de Verkennings-, Planuitwerkings- en Uitvoeringsfase weergegeven.

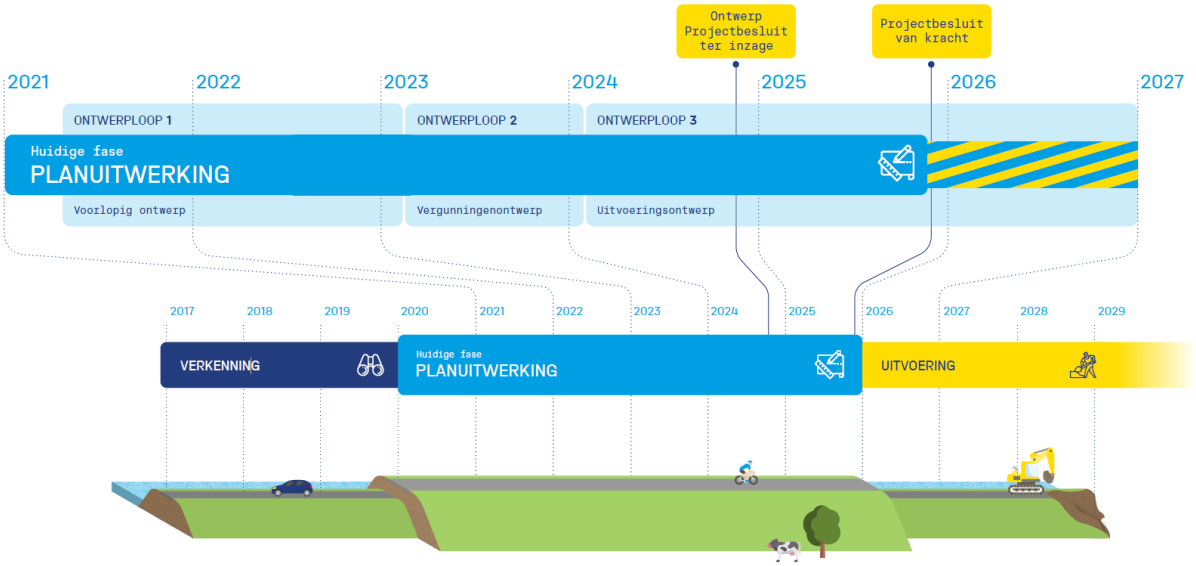

Hieronder staat kort beschreven welke belanghebbenden betrokken waren in de Verkennings- en Planuitwerkingsfase van het project.

Participatie tijdens de Verkenningsfase (2017-2019)

In de Verkenningsfase was het doel van het participatietraject om op een herleidbare, expliciete en objectieve wijze te komen tot een zorgvuldige afweging van maatschappelijke belangen. Deze afweging resulteerde in een Voorkeursalternatief (VKA) voor de dijkversterking dat aan diverse vooraf vastgestelde criteria diende te voldoen. Hierbij stond de dialoog met de belanghebbenden centraal, om zo elkaars belangen te onderkennen en te zoeken naar mogelijkheden om deze belangen te verenigingen.

In de Verkenningsfase zijn de onderstaande stakeholdersgroepen gedefinieerd. In onderstaande alinea's wordt ingegaan op hoe deze betrokken zijn tijdens de Verkenningsfase.

Brede omgeving en grondeigenaren

Bij de aanvang van het project heeft een startbijeenkomst plaatsgevonden voor de brede omgeving, waarvoor perceeleigenaren tot een afstand van 100 meter van de dijk persoonlijk zijn uitgenodigd. Ook zijn over de kansrijke alternatieven diverse inloopbijeenkomsten voor de brede omgeving georganiseerd. De brede omgeving wordt regelmatig op de hoogte gehouden van de voorgang van het project via de communicatiekanalen van IJsselwerken, waaronder de nieuwsbrief en website.

Overheden

De overheden uit het gebied, provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe, gemeente Zwolle, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer, zijn de samenwerkingspartners binnen dit project. Zij hebben de bevoegdheid om te adviseren en mee te beslissen door middel van ambtelijke en bestuurlijke begeleidingsgroepen.

Dijkdenkers

Al vroeg in de Verkenningsfase is een groep met ongeveer 80 individuele bewoners onder de naam Dijkdenkers betrokken bij het project. Dit was een groep die bestond uit diverse belanghebbenden: personen uit de brede omgeving, vertegenwoordigers van een specifiek belang en grondeigenaren. In de basis was elke geïnteresseerde welkom als Dijkdenker. Zij konden meedenken over bijvoorbeeld de volledigheid en herkenbaarheid van effectbeoordelingen uitgevoerd door experts van het project. Verder konden zij aandachtspunten aandragen, meedenken over oplossingsrichtingen, gebiedskennis inbrengen en werden zij onder meer geraadpleegd als klankbord voorafgaand aan besluitvorming door het waterschap.

Omgevingsplatform

In de Verkenningsfase is het Omgevingsplatform in het leven geroepen. Hierin zaten vertegenwoordigers van brede maatschappelijke belangen op het gebied van natuur, dorpen en buurten, landbouw, landgoederen, cultuurhistorie en recreatie. Het Omgevingsplatform werd voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter en diende als klankbord voor het vertalen, borgen en meewegen van belangen uit de omgeving bij de afwegingen van het project om te

komen tot een VKA. Voorafgaand aan belangrijke mijlpalen of besluitvorming werden zij ook om advies gevraagd, waaronder over het voorstel kansrijke alternatieven.

Na de publicatie van de Kansrijke Alternatieven (samen met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau uit de procedure milieueffectrapportage) hebben de Dijkdenkers nadere gebiedskennis ingebracht en gezamenlijk met het Omgevingsplatform is deelgenomen aan ontwerpateliers.

De inbreng van de verschillende stakeholdergroepen is van grote waarde geweest in de totstandkoming van het VKA. In hoofdstuk 4 “Omgevingsproces” van het Projectbesluit is dit proces beschreven en in de Verantwoording Participatie Verkenningsfase en Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.2 en 2.3 van het Projectbesluit) zijn de resultaten beschreven.

Participatie tijdens de Planuitwerkingsfase (2020-2025)

In de Planuitwerkingsfase is voortgebouwd op de relatie met de eerdergenoemde stakeholdergroepen. In deze fase lag de focus op persoonlijke gesprekken met individuele belanghebbenden van de dijkversterking, met name de eigenaren van grond waar ruimtebeslag voor de dijkversterking is voorzien. Ook is voortgebouwd op de opgehaalde wensen uit de Verkenningsfase. Het VKA is in de Planuitwerkingsfase in meerdere ontwerploops nader uitgewerkt tot een dijkversterkingsontwerp. Op basis van dit ontwerpproces en de uitkomsten daarvan hebben de omgevingsmanagers gesprekken gevoerd met de grondeigenaren en andere direct belanghebbenden. Tijdens deze gesprekken zijn ook klantwensen opgehaald. Deze wensen hebben het Klant Eisen Specificatie (KES)-proces doorlopen. Dit houdt in dat wensen worden gevalideerd, gehonoreerd of afgewezen. De uitkomsten van dit KES-proces werden teruggekoppeld aan de belanghebbenden. Tijdens deze gesprekken werden soms ook nieuwe of aanvullende klantwensen ingebracht, waarvoor opnieuw het KES-proces werd doorlopen. Zodoende kon het zijn dat met een belanghebbende meerdere terugkoppelgesprekken werden gevoerd. Op deze wijze is geprobeerd het ontwerp steeds beter in te passen in de omgeving, rekening houdend met alle belangen.

Tijdens de Planuitwerkingsfase is ook het tijdelijk ruimtebeslag – de werkruimte die nodig is om de dijkversterking uit te voeren - in beeld gebracht. Dit leidde ertoe dat nieuwe belanghebbenden in beeld kwamen ten opzichte van de Verkenningsfase. Enkele belanghebbenden kwamen hierdoor dus op een later moment in contact met IJsselwerken en niet direct vanaf het begin.

Brede omgeving en grondeigenaren

Naast individuele keukentafelgesprekken, zijn ook dijktafels en groepsbijeenkomsten georganiseerd. Een dijktafel is een bijeenkomst van een groep omwonenden of grondeigenaren die gaat over een specifiek onderwerp dat al deze belanghebbenden aangaat. Ook zijn grotere bijeenkomsten georganiseerd voor de brede omgeving. Om de omgeving mee te nemen in een aantal dilemma’s in het project, zijn er dijkexcursies geweest over onder andere de wijze waarop het project omgaat met de natuurwaarden.

Overheden

Gedurende de Planuitwerkingsfase vond afstemming met bestuurlijke partners plaats, over zowel het dijkversterkingsontwerp als de uitvoering. Provincie Overijssel, gemeente Zwolle en gemeente Olst-Wijhe, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en WDODelta zelf vormden samen de Bestuurlijke Begeleidingsgroep (BBG), waarvan de bijeenkomsten ambtelijk werden voorbereid door de Ambtelijke Begeleidingsgroep (ABG). De ABG en BBG zijn op gezette tijden geïnformeerd over voortgang van het project en konden meedenken over inhoudelijke dilemma’s waar een afweging of keuze in gemaakt moest worden.

Dijkdenkers

Omdat IJsselwerken zich in de Planuitwerkingsfase is gaan focussen op het voeren van keukentafelgesprekken met eigenaren en gesprekken met groepen bewoners die een gezamenlijk belang hebben, is de rol van de Dijkdenkers minder prominent geworden. Omdat de Dijkdenkers een groep van eigenaren van grond of bewoners langs de dijk betrof, zijn zij vervolgens grotendeels persoonlijk benaderd. In die zin is hun betrokkenheid niet afgenomen.

Omgevingsplatform

Het Omgevingsplatform is in de Planuitwerkingsfase ongewijzigd doorgegaan ten opzichte van de Verkenningsfase. In negentien bijeenkomsten is het Omgevingsplatform steeds geïnformeerd over de voortgang van het project. Het Omgevingsplatform fungeerde als klankbord voor het project, waarbij waardevolle informatie over wat er in de omgeving speelt werd uitgewisseld. In januari en februari 2024 zijn een viertal inloopbijeenkomsten georganiseerd

langs het gehele dijktraject. Bij het vaststellen van het Ontwerp Projectbesluit heeft het Omgevingsplatform een advies uitgebracht aan het Dagelijks Bestuur van WDODelta. Op basis van dit advies zijn in de zomer van 2024 een zevental buurtbijeenkomsten georganiseerd.

Meedenkgroep Schade
Met een groep betrokken dijkbewoners is tijdens de Planuitwerkingsfase nagedacht over schadepreventie, monitoring en schadeafhandeling. Deze groep is de Meedenkgroep Schade gaan heten en is tijdens diverse bijeenkomsten gekomen tot een aantal voorstellen met betrekking tot de wijze van schadeafhandeling van WDODelta. Zij zijn meegenomen in het directiebesluit en hebben meegelezen en feedback gegeven op de eerste versie van diverse projectdocumenten over schade.

Veranderingen

Op het vlak van wet- en regelgeving heeft een grote verandering plaatsgevonden. Het project is gestart ten tijde van de Waterwet en valt sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 onder het wettelijke regime van de Omgevingswet. Hoewel participatie voor het waterschap niet nieuw is en het project al sinds de start in 2017 volop inzet op participatie, geldt sinds 2024 dat overheden ook een wettelijke verplichting hebben om aan participatie te doen. De vorm is echter vrij en ook is de wet niet concreet over wanneer sprake is van voldoende participatie. Wel stelt het dat de mate van inspanning in verhouding moet staan tot de impact van het project op de omgeving. De dijkversterking heeft een significant effect op de omgeving. IJsselwerken heeft zich ingespannen om belanghebbenden zo goed mogelijk te betrekken. Vanwege het overgangsrecht tussen de oude Waterwet en de nieuwe Omgevingswet geldt dat IJsselwerken op grond van Artikel 4.64, lid 5, van de Invoeringswet Omgevingswet, de stappen uit de Verkenningsfase en Planuitwerkingsfase onder het oude recht mag ‘meenemen’. Hieronder valt ook het participatietraject, dit is namelijk al bij de Verkenningsfase in 2017 opgestart. Een groot deel van de participatie van de Planuitwerkingsfase heeft plaatsgevonden vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Naarmate het project verder vordert, is de mate van participatie of afwijken van eerder gemaakte (bestuurlijke) keuzes steeds lastiger of soms zelfs niet meer mogelijk. Het VKA is na een brede en gedegen afweging van belangen vastgesteld. Bij het maken van ontwerpkeuzes moet worden voldaan aan wet- en regelgeving en het ontwerp moet vergunbaar, uitvoerbaar en betaalbaar zijn. Dit geheel zorgt ervoor dat IJsselwerken niet altijd kon en kan meebewegen bij wensen en belangen van individuele bewoners. Dit is vaak het gevolg van de bindende wet- en regelgeving, subsidiekaders en beschermen van het algemeen belang.

2.2.2 Toelichting communicatie

Het is duidelijk dat de dijkversterking tussen Zwolle en Olst een omvangrijke opgave is met hinder en impact op de omgeving. Ondanks alle inspanningen van IJsselwerken om belanghebbenden te betrekken, eisen en wensen op te halen en binnen alle wet- en regelgeving de juiste (belangen)afweging te maken, kan het doorlopen proces voor mensen die geraakt worden nog steeds een ontevreden gevoel geven. Dergelijke gevoelens kan IJsselwerken begrijpen en zijn helaas niet altijd eenvoudig weg te nemen. Toch hoopt IJsselwerken op begrip voor de nut en noodzaak van de dijkversterking en voor de inspanningen om de dijkversterking zo goed mogelijk voor te bereiden en uit te voeren.

IJsselwerken heeft breed ingezet op het bereiken en informeren van alle belanghebbenden. Grondeigenaren waar ruimtebeslag voor de dijkversterking nodig is op hun perceel, zijn door het project (meerdere malen) persoonlijk benaderd. Mensen op afstand van de dijk zijn op diverse manieren geïnformeerd op de momenten dat dat kon worden verwacht. De inzet van communicatiemiddelen als de website, digitale nieuwsbrieven, persberichten, lokale media en Webinars zijn gangbare en laagdrempelige manieren van informatievoorziening met bij elkaar een groot bereik. Hiernaast vonden diverse bijeenkomsten plaats op verschillende plekken langs het dijktraject.

De hoeveelheid informatie die tijdens de terinzagelegging beschikbaar werd gesteld was omvangrijk. Dat is te verwachten bij een project met deze omvang. Niet alleen zijn de afwegingen bij de keuze voor het VKA en de nadere detaillering van het ontwerp vastgelegd en onderbouwd, ook de achtergrond hiervan (denk aan de vele onderzoeken en rapporten met effectbeoordeling die hieraan ten grondslag liggen) en plannen over de uitvoering (denk aan een Werkbeschrijving uitvoering of Vaarwegmanagementplan) zijn gepubliceerd. IJsselwerken kan zich goed inbeelden dat de hoeveelheid informatie overweldigend kan voelen of dat het lastig was om specifieke informatie te vinden. In een wettelijke bepaalde termijn van zes weken heeft iedereen de mogelijkheid gehad deze documenten door te nemen en eventueel een zienswijze in te dienen. Om belanghebbenden te helpen, heeft IJsselwerken aan de start van de terinzagelegging van oktober 2024 een Webinar georganiseerd waar vragen

konden worden gesteld en toelichting werd gegeven op de documenten die ter inzage lagen en waar specifieke informatie gevonden kon worden. Dit Webinar was ook terug te kijken. Daarnaast heeft IJsselwerken twee dagen georganiseerd in het gebied waar belanghebbenden een moment konden reserveren om hun vragen te stellen of hulp te krijgen om de juiste informatie in de documenten te vinden.

Communicatie tijdens de uitvoering

Ook in de uitvoering blijven WDODelta en Boskalis Nederland nauw samenwerken. Boskalis Nederland is tijdens de uitvoering verantwoordelijk voor de communicatie over de werkzaamheden en de planning. Boskalis Nederland zal, in nauwe afstemming met WDODelta, communiceren over de bereikbaarheid van woningen en panden en eventuele hinder, tijdens de uitvoering. WDODelta is eindverantwoordelijk voor het project en houdt de regie op de algemene (publieks)communicatie. WDODelta communiceert door middel van de website www.ijsselwerken.nl en via digitale nieuwsbrieven. Hierin wordt de voortgang van de dijkversterking gedeeld. Daarnaast wordt een centraal fysiek informatiepunt tussen Zwolle en Olst ingericht met actuele informatie over de dijkversterking.

Tijdens de uitvoering vindt op verschillende manieren afstemming met de omgeving plaats en worden belanghebbenden geïnformeerd via informatiebrieven, een bouwapp en lokale media. Twee maanden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden organiseert IJsselwerken per uitvoeringstraject een informatiebijeenkomst, waar perceeleigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden worden geïnformeerd over de werkzaamheden, planning en de te verwachten hinder. Ook de monitoring van panden en het proces voor het melden van schade komt hier aan de orde. Zie ook paragraaf 2.5 van deze Nota. Met provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe, gemeente Zwolle, Veiligheidsregio IJsselland en andere belanghebbenden vinden gesprekken plaats over bereikbaarheid van wegen en paden, wegafsluitingen en omleidingen.

2.3 Zienswijzen over de invloed van de dijkversterking

De meeste zienswijzen die zijn ingediend over het ontwerp van de dijkversterking, gaan over een individuele situatie, dus het dijkversterkingsontwerp nabij een woning of bedrijf. Deze zienswijzen zijn individueel beantwoord in Bijlage I. Een aantal thema's wordt vaker aangehaald, daar wordt in de onderstaande paragraaf op ingegaan.

2.3.1 Eigendommen en schadeloosstelling

Indieners geven aan dat het dijkversterkingsontwerp had moeten worden aangepast om (definitief) ruimtebeslag op eigendommen te vermijden. Daarnaast zijn diverse vragen gesteld over de hoogte van de schadeloosstelling.

Ruimtebeslag op eigendommen is niet te vermijden, het grootste deel van de dijk is niet in eigendom van het waterschap. Het beleid van het waterschap is ook om deze gronden niet te verwerven. Daarnaast is werkruimte nodig voor de uitvoering van de dijkversterking. Voor de uitvoering van de dijkversterking volstaat een zakelijk recht of (tijdelijke) gebruiksovereenkomst, afhankelijk van de te nemen maatregelen. Naast het (definitieve) ruimtebeslag van de versterken dijk, zijn ook tijdelijk gronden nodig om de dijkversterking uit te kunnen voeren. Dit is in de gesprekken met grondeigenaren over het dijkversterkingsontwerp en de uitvoeringswijze van de dijkversterking meegenomen, zoals in paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit is beschreven.

Op basis van het ontwerp (zie voor een toelichting daarop paragraaf 2.5 van deze Nota) wordt met de grondeigenaren een gebruiksovereenkomst gesloten of een zakelijk recht gevestigd. Dit gebeurt op basis van minnelijk overleg. In deze overeenkomst kunnen persoonlijke zaken privaatrechtelijk geregeld worden. Eigenaren ontvangen voor het tijdelijke en definitieve gebruik van gronden voor de dijkversterking een volledige schadeloosstelling. Het doel van deze vergoeding is dat de eigenaar in eenzelfde vermogens- en inkomenspositie blijft als voor de dijkversterking. Bij het sluiten van de overeenkomst en voor eventuele eigen taxaties kan in de overeenkomst een redelijke vergoeding worden opgenomen voor de inzet van een onafhankelijke deskundige. Hierbij wordt bij minnelijke overeenstemming uitgegaan van de "Regeling vergoeding deskundigenkosten Rijkswaterstaat", waarbij ook de "dubbele redelijkheidtoets" wordt gehanteerd. Dat betekent dat gekeken wordt of het inroepen van de deskundige bijstand redelijk was en welke vergoeding daarvoor redelijk is. Alle eigenaren worden benaderd door de rentmeester (adviseur grondzaken) van het waterschap, zodra exact bekend is welke gronden benodigd zijn voor een uitvoeringstraject. Wanneer een eigenaar een aanvullend gesprek wil met een rentmeester (adviseur grondzaken) van het waterschap over grondzaken of de schadeloosstelling kan contact met IJsselwerken opgenomen worden. Voor de omgang met ontstane schade tijdens en na het uitvoeren van de werkzaamheden wordt verwezen naar paragraaf 2.5.3 van deze Nota.

Het waterschap heeft de intentie om minnelijk tot overeenstemming te komen met grondeigenaren over het gebruik van de gronden. Wanneer dit niet lukt, zal worden overgegaan tot het inzetten van een gedoogprocedure om het al dan niet tijdelijk gebruik van de gronden alsnog mogelijk te maken. In paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit is dit proces nader toegelicht.

Wanneer een grondeigenaar na afronding van de dijkversterking bouwwerken en objecten op en nabij de dijk wil plaatsen, moet worden nagegaan of deze een nadelig effect hebben op de waterveiligheid. Hiervoor gelden regels en mogelijk ook een vergunningsplicht. In paragraaf 11.1.3 “Objecten van derden” van het Projectbesluit is dit proces nader toegelicht. Bij het dijkversterkingsontwerp is al rekening gehouden met de impact van bestaande (bouw)werken en objecten op de stabiliteit van de dijk. Dat een indiener eigenaar is van een perceel betekent namelijk niet dat er geen beperkingen gelden voor de eigenaar. Vanwege het veiligheidsbelang stelt het waterschap eisen aan het gebruik van de dijk en de ruimte er omheen. Wat daar wel en niet mag, staat beschreven in de Waterschapsverordening WDODelta. Rondom de huidige dijk is een beperkingengebied gelegen van maximaal 96 meter uit het waterstaatswerk (dijk), zoals in paragraaf 10.1 “Legger” van het Projectbesluit is beschreven. De (bouw)werken en objecten die binnen dit beperkingengebied zijn gelegen, zijn vaak op dit moment al vergunningplichtig. De beperkingen op gebruik van de eigendommen door de dijkversterking wijzigen in beperkte mate.

2.3.2 Parkzone Olst-Zuid

Veel bewoners van de wijken Kortrick en Zonnekamp in Olst hebben aangegeven dat zij liever een buitendijkse versterking willen, in plaats van de in de plannen opgenomen binnendijkse versterking met een verticale pipingmaatregel. Een buitendijkse versterking heeft volgens bewoners diverse voordelen, aangezien er volgens de bewoners voor het realiseren van deze buitendijkse maatregelen geen tijdelijk ruimtebeslag nodig is in de parkzone en vijver. Bewoners stellen dat hierdoor meer bomen van de parkzone behouden kunnen blijven, mogelijke extra wateroverlast wordt voorkomen en er minder kans is op schade en hinder. Daarnaast vinden de bewoners de argumenten om te kiezen voor een binnendijkse versterking niet valide. De bewoners geven aan dat het buitendijkse Natura 2000-gebied in de uiterwaarden van beperkte kwaliteit is(dit geven andere indieners op andere locaties langs de IJssel ook aan) en dat de rivierkundige effecten van buitendijks versterken beperkt zijn en anders gecompenseerd kunnen worden. Een ander punt dat de bewoners aandragen, is dat ze op basis van het in 2019 vastgestelde Voorkeursalternatief hadden verwacht dat het park en de vijver gespaard zouden blijven. Dat dit in het Projectbesluit is gewijzigd, heeft hen onaangenaam verrast. Bewoners maken zich zorgen dat ze gedurende de werkzaamheden niet kunnen genieten van de parkzone en dat het lang duurt voordat de parkzone, na herplant, weer volledig is hersteld. Tot slot zijn er veel bewoners die aangeven dat de verticale pipingmaatregel anders moet worden gesitueerd en dat het werk moet worden uitgevoerd vanaf de kruin/N337. In het onderstaande zal op deze thema’s worden ingegaan.

De binnendijkse oplossing voor deeltraject 2 in module Zuid 1
In het Projectbesluit is een onderscheid gemaakt tussen de definitieve situatie (de voor de fysieke leefomgeving relevante permanente maatregelen) en de tijdelijke situatie gedurende de werkzaamheden (de voorzieningen om het project te realiseren). In 2019 is het Voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld, hierin is de dijkversterking in definitieve situatie vastgelegd.

De kansrijke alternatieven zijn afgewogen in het MER deel A volgens het vooraf opgestelde afwegingskader, bestaande uit drie thema’s: techniek, impact op de omgeving en kosten. Dit was onderdeel van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, die samen met het VKA in 2019 is gepubliceerd. Aanvullend is informatie in beeld gebracht over de kaders vanuit ruimtelijke kwaliteit en draagvlak. Bij het uitwerken van het dijkversterkingsontwerp is vervolgens met diverse aspecten rekening gehouden om tot een vergunbaar, uitvoerbaar en betaalbaar ontwerp van de dijkversterking te komen. In hoofdstuk 5 “Totstandkoming van het voorkeursalternatief” en hoofdstuk 6 “Totstandkoming van het dijkversterkingsontwerp” van het Projectbesluit is dit proces nader toegelicht.

Voor de wijken Kortrick en Zonnekamp, die vallen binnen deeltraject 2 in module Zuid 1, is de afweging van de kansrijke alternatieven nader uitgewerkt in Bijlage I Factsheets VKA dijkversterking Deeltraject 2: Olst-Zuid van de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Hierin is onderbouwd waarom een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) het vastgestelde voorkeursalternatief is en waarom niet is gekozen voor een (geheel of gedeeltelijke) buitendijkse oplossing (alternatief C of D). Bij de totstandkoming van het Voorkeursalternatief (VKA) zijn de volgende aspecten meegewogen:

uitvoerbaarheidsrisico's, beheersbaarheid, hoogwaterveiligheid en uitbreidbaarheid, de impact op de omgeving[3] en tot slot de verwachte totale maatschappelijke kosten over de gehele levensduur. Uit deze integrale afweging, waarin de buitendijkse ligging van het Natura 2000-gebied en rivierkundige effecten slechts twee aspecten zijn, kwam alternatief B (de binnendijkse oplossing) als VKA, aangezien deze leidt tot de minste impact op de omgeving en geen technische nadelen of risico's heeft ten opzichte van de andere alternatieven, waaronder de buitendijkse oplossing. Een aandachtspunt bij deze uitwerking van het VKA was het behouden van zoveel mogelijk bomen die binnendijks aanwezig zijn. Bij de keuze voor het VKA in 2019 is daarnaast beperkt rekening gehouden met tijdelijk ruimtebeslag voor de uitvoering van de dijkversterking, alleen wanneer deze onderscheidend werd geacht. In de Onderbouwing VKA (bijlage 2.3 van het Projectbesluit) staat in paragraaf 6.2.2 “Uitwerken van het ontwerp en maatwerk”: “Voor alle deeltrajecten wordt het dijk(versterkings)ontwerp in de Planuitwerkingsfase in meer detail uitgewerkt op basis van nader onderzoek”. In de Planuitwerkingsfase is het VKA verder uitgewerkt tot dijkversterkingsontwerp (definitief ruimtebeslag). Dit is vastgelegd in het Projectbesluit. In de Planuitwerkingsfase is ook gekeken naar de uitvoerbaarheid van het dijkversterkingsontwerp. Dit is in detail uitgewerkt en vastgelegd als tijdelijk ruimtebeslag in het Projectbesluit. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden gelden uitgangspunten op het gebied van veiligheid, waterveiligheid, kwaliteit, maatschappelijk verantwoorde kosten en uitvoeringsduur. In hoofdstuk 7 “Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren” van het Projectbesluit is dit proces toegelicht.

Het dijkversterkingsontwerp is per dijkmodule uitgewerkt. In het voorjaar van 2023 werd bij de uitwerking van het dijkversterkingsontwerp van dijkmodule Zuid 1 duidelijk dat de uitvoeringsmaatregelen een grote impact zouden hebben op de parkzone Olst-Zuid. De gevolgen zijn op dat moment met gemeente Olst-Wijhe besproken. De gemeente heeft verzocht om te onderzoeken hoe de tijdelijke impact op de parkzone kan worden verkleind. Samen met de andere betrokken overheden is een bestuurlijk traject gestart om de mogelijkheden te onderzoeken. Het nogmaals bespreken van de eis van de provincie Overijssel om de N337 tijdens de uitvoering in twee richtingen toegankelijk te houden, is hier ook onderdeel van geweest. Na opnieuw een zorgvuldige analyse van alle effecten en afweging van alle belangen is eind 2023 bestuurlijk vastgesteld dat, gegeven alle wettelijke kaders en randvoorwaarden, het toen voorliggende (binnendijkse) dijkversterkingsontwerp nog steeds de beste en meest haalbare oplossing is.

Het tijdelijke ruimtebeslag is omvangrijker dan op basis van de Verkenningsfase werd voorzien, waardoor de impact voor omwonenden groter uitvalt dan eerder verwacht. In het begin van 2024, na het bestuurlijke traject, is de impact op de parkzone tijdens een bewonersavond toegelicht. Dat inzichten door de jaren heen worden bijgesteld, is niet vreemd of ontoelaatbaar en kwalificeert niet als een procedurefout. Integendeel, het is in zekere mate een logisch gevolg van een ontwerpproces dat werkt van grof naar fijn. Dit proces en de mogelijke impact daarvan voor de parkzone, had achteraf gezien tijdens de Verkenningsfase nadrukkelijker kunnen worden toegelicht bij de vaststelling van het VKA.

Wateroverlast

De bewoners maken zich ook zorgen over wateroverlast door het tijdelijk gedeeltelijk dempen van de vijver. De vijver vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de hemelwater- en/of riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater tijdens hoogwater[4]. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de beide functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden dan in de huidige situatie. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden beide functionaliteiten nader in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase.

Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de vijver aan de zuidzijde. Bij het ontwerp is rekening gehouden met een hevige regenbui, die theoretisch gezien, gemiddeld eens in de tien jaar voorkomt. In de tijdelijke situatie wordt het resterende oppervlak van de vijver zo ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het toepassen van duikers. Voor de afvoer van het kwelwater tijdens de werkzaamheden kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangebracht of pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater kan blijven uittreden en gecontroleerd wordt afgevoerd. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord. Waar nodig worden aanvullende maatregelen genomen, welke worden vastgelegd in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp (zie hiervoor ook paragraaf 2.5

[3] Op basis van de milieuthema's rivierkunde, natuur, bodem, water, landschap en cultuurhistorie, woon- werk- en leefomgeving en veiligheid.
[4] Zie https://www.waterschaprivierenland.nl/kwel voor meer informatie over dit verschijnsel

van deze Nota). Hierdoor blijven de functies van de Kortrickvijver, bergen van kwel- en oppervlaktewater, behouden en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht.

De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de vijver geen sprake is van toename van kwelwater in de definitieve situatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater.

In de definitieve situatie wordt de vijver hersteld, waarbij het oppervlak minimaal gelijk blijft aan dat in de huidige situatie. Permanente effecten op de kwantiteit van zowel oppervlakte- als grondwater (kwelhoeveelheid) worden dan ook niet verwacht, zoals toegelicht in het Achtergrondrapport Water in hoofdstuk 5 en 6 (bijlage 1.5 van Projectbesluit). In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Hiermee wordt, na afronding van de dijkversterking zorggedragen voor een goede landschappelijke inpassing.

Bomen
De inpassing en beperking van het ruimtebeslag ter hoogte van de binnendijkse bomen zijn expliciet meegenomen in het dijkversterkingsontwerp. In tabel 8.2 “Inpassing maatwerklocaties dijkmodule Zuid 1” van het Projectbesluit is beschreven hoe de aandachtspunten, die bij het VKA zijn meegegeven (het behouden van zoveel mogelijk binnendijkse bomen) in het dijkversterkingsontwerp zijn verwerkt. De aanwezige bomen in de parkzone hebben voor bewoners waarde, maar geen wettelijk beschermde status. De monumentale bomen in Olst (wel een wettelijk beschermde status), ten noorden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan blijven behouden. Het is echter niet mogelijk om alle binnendijkse bomen ter hoogte van de parkzone te behouden in verband met de ruimte die nodig is voor de uitvoering van de dijkversterking. Na afronding van de dijkversterking worden hier nieuwe bomen aangeplant. De herinrichting van de parkzone is in paragraaf 8.1 “Dijkmodule Zuid 1” van het Projectbesluit beschreven, waarbij in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) zichtbaar is gemaakt dat in de definitieve situatie de bomen zoveel mogelijk terug kunnen komen zodat er een vergelijkbaar beeld ontstaat als in de huidige situatie. Er is geen sprake van een wijziging van het VKA. Wel is bij de vaststelling van het VKA onverhoopt de verwachting gewekt bij de bewoners van Olst dat alle bomen behouden zouden kunnen blijven. Zoals eerder in deze paragraaf beschreven, is dit helaas niet mogelijk. Wel is uit de nadere uitwerking tussen het ontwerp Projectbesluit en het definitief Projectbesluit gebleken dat de drie grote bomen net ten zuiden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan waarschijnlijk behouden kunnen blijven. In paragraaf 2.4 van deze Nota is meer toelichting gegeven op het proces om te komen tot het kappen van zo min mogelijk bomen en het herplanten van gekapte bomen.

N337
Bewoners hebben aangegeven dat de werkzaamheden vanaf de kruin/de N337 moeten worden uitgevoerd, om de impact op de parkzone (binnendijks) te beperken. De dijkversterking kan echter niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar blijven met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar het gefaseerd afsluiten van de N337 is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door beperkte capaciteit op het omliggende wegennet en het optreden van sluipverkeer. Dit is geen veilig alternatief. Wel wordt de N337 voor de dijkversterking enkele keren kortstondig afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is hier meer informatie over opgenomen.

Rivierkunde
Door de bewoners zijn ook diverse inhoudelijke vragen gesteld over het aspect rivierkunde. Voor zowel de keuze van het VKA als bij de uitwerking van het dijkversterkingsontwerp is rivierkunde een onderdeel van de integrale afweging. De “Redeneerlijn buitendijks versterken” biedt een kader vanuit de rivierbeheerder (Rijkswaterstaat Oost-Nederland), waarin wordt geschetst onder welke omstandigheden buitenwaarts versterken overwogen kan worden. Een expliciete randvoorwaarde binnen dit kader is dat er geen sprake mag zijn van een “hydraulisch knelpunt”. Een hydraulisch knelpunt is een locatie waar de breedte van de rivier relatief het smalst is ten opzichte van de omliggende trajecten. Uit het door de rivierbeheerder beschikbaar gestelde model blijkt dat er bij Kortrick sprake is van een hydraulisch knelpunt, omdat de dijk-tot-dijk afstand hier relatief het smalst is ten opzichte van het stroomopwaartse riviertraject. Dit is toegelicht op pagina 6-7 van de Rivierkundig effectbeoordeling dijkversterking IJsselwerken (bijlage 4.1 van het Projectbesluit). Mede om deze reden sluit de keuze voor een binnendijkse

versterking het beste aan bij de (rivierkundige)uitgangspunten en blijft het dijkversterkingsontwerp hier gelijk aan het VKA.

Het bepalen van de precieze omvang van de mogelijke rivierkundige effecten van een buitendijkse versterking is niet relevant, omdat buitendijks versterken volgens het kader van de rivierbeheerder niet wenselijk en daarmee niet kansrijk is. De rivierbeheerder kijkt niet alleen naar de huidige situatie, maar houdt ook rekening met toekomstige situaties. Door hydraulische knelpunten niet nog meer negatief te beïnvloeden, blijft ook in de toekomst ruimte over voor mogelijke rivierpeilstijgingen en hoogwaterpieken.

Naast het hydraulisch knelpunt spelen ook andere rivierkundige voorwaarden een rol bij de beoordeling van buitendijkse alternatieven. Eén daarvan is de verplichte compensatie van buitendijkse ingrepen. Uit verkennende gesprekken met de rivierbeheerder en natuurbeheerders is gebleken dat in de directe nabijheid (de Oosterwaard) geen ruimte beschikbaar is voor compensatie, zoals verplicht bij een buitendijkse versterking.

Een ander belangrijk rivierkundig aspect in de beoordeling is het effect op de waterstanden, ook wel opstuwing genoemd. De rivierbeheerder staat in beginsel geen toename van extreme waterstanden toe. De mate van opstuwing wordt vastgesteld met rekenmodellen, die een zekere onnauwkeurigheid kennen. Daarom wordt een beoordelingsmarge van 1 mm gehanteerd. Deze marge geeft beperkte ruimte voor rivierkundige effecten, maar het uitgangspunt van de rivierbeheerder blijft het voorkomen van waterstandseffecten. Als uit berekeningen blijkt dat een opstuwingseffect optreedt, heeft de initiatiefnemer een zorgplicht. Dit betekent dat hij aantoonbaar de rivierkundige effecten moet optimaliseren of compenseren. Deze zorgplicht geldt ook voor het zoveel mogelijk beperken van opstuwingseffecten ten gevolge van de dijkversterking, zelfs wanneer deze in theorie kleiner zijn dan 1 mm. Ook op basis van deze uitgangspunten is buitendijks versterken niet doelmatig. Dit weegt mee in de integrale beoordeling, waarin naast rivierkundige aspecten ook andere omgevingsfactoren zijn afgewogen in het voordeel van een binnendijkse oplossing. Daarom is een buitendijkse versterking niet het dijkversterkingsontwerp en is daarom geen omgevingsvergunning aangevraagd bij Rijkswaterstaat.

Bovenstaande overwegingen sluiten aan bij het algemeen beleid van Rijkswaterstaat ten aanzien van buitendijkse versterkingen. Rijkswaterstaat erkent dat dijkversterkingsprojecten ingrijpend zijn, ook in dit geval. Buitendijkse (rivierwaartse) versterkingen worden beleidsmatig niet toegestaan, zoals hierboven toegelicht en vastgelegd in de Redeneerlijn buitendijks versterken. Hoewel dit veel impact heeft aan de niet-rivierzijde van de dijk, wordt de redeneerlijn consequent toegepast. Rijkswaterstaat ziet geen aanleiding om voor de dijkversterking van dit beleid af te wijken.

Natuur
Bewoners hebben aangegeven dat er in de parkzone (bijzondere) natuur aanwezig is. Voor het Projectbesluit en de bijbehorende natuurvergunningen zijn de wettelijk beschermde natuurwaarden relevant. In dit kader is uitvoerig onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de rapportages Voortoets en Passende beoordeling, Passende Beoordeling Stikstof, Toetsing NNN en Soortenbeschermingstoets (bijlagen 3.1 tot en met 3.3 en 3.5 van het Projectbesluit). In de rapportages Compensatieplan Natuurnetwerk Nederland, Activiteitenplan soortenbescherming en de Voortoets en Passende (bijlagen 3.1, 3.4 en 3.6 van het Projectbesluit) zijn maatregelen beschreven om de effecten op beschermde natuurwaarden te voorkomen, te beperken, te mitigeren of te compenseren. Daarnaast vindt voor de start van de uitvoering altijd een scan op flora en fauna plaats en worden de onderzoeken gedurende de uitvoering geactualiseerd.

Hoewel er binnendijks algemene natuurwaarden ter hoogte van de Kortrickvijver voorkomen, zoals de eekhoorn of ijsvogel, zijn er geen wettelijk beschermde natuurwaarden aanwezig die in het kader van de natuurwetgeving relevant zijn. Ten aanzien van de waarden van de bomen, wordt verwezen naar de bovenstaande paragraaf *Bomen*.

Naast het beschermen van soorten speelt ook de mate van wettelijke ruimtelijke bescherming een rol. De parkzone is geen ruimtelijk beschermd natuurgebied in het kader van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) of een Natura 2000-gebied.

Buitendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, ligt het Natura 2000-gebied Rijntakken. Dit gebied kent een hoge wettelijke beschermingsstatus. Hier liggen percelen met voedselrijk grasland die van belang zijn voor overwinterende grasetende watervogels. Ook voorziet het beheerplan Rijntakken in een verdere ontwikkelopgave

in de Olsterwaarden, voor uitbreiding van het leefgebied van de kwartelkoning, steltlopers, grasetende watervogels en eenden.

Sommige indieners hebben aangegeven dat deze percelen extensief agrarisch worden beheerd en dat bescherming daarom niet nodig zou zijn. In reactie hierop wordt opgemerkt dat agrarisch gebruik in meer Natura 2000-gebieden voorkomt, soms zelfs met bemesting en gewasbescherming. Dit is geen uitzondering en doet geen afbreuk aan de beschermingsstatus van het gebied.

Locatie maatregel
Bewoners hebben aangegeven dat de verticale pipingmaatregel niet in de teen, maar in de buitenkruin moet worden geplaatst, zodat meer binnendijkse bomen behouden kunnen blijven en binnendijks minder hinder ontstaat. Wanneer de verticale pipingmaatregel van de binnenteen naar de buitenkruin verplaatst wordt, leidt dit ertoe dat de verticale pipingmaatregel (verticaal) langer wordt. Ook wordt deze zeer waarschijnlijk zwaarder (dikker), omdat deze lastiger in de grond te krijgen is en ook de bekleding- en stabiliteitsmaatregel binnendijks moeten oplossen. Dat maakt dat de maatregel een stuk minder doelmatig is, omdat deze per strekkende meter duurder is, dan de binnendijkse pipingmaatregel. Ook zal de maatregel dan helemaal in staal uitgevoerd moeten worden, terwijl deze nu deels in kunststof en deels in staal wordt gerealiseerd. Dat is sterk kostenverhogend en bovendien minder duurzaam. Dit maakt dat een buitendijkse oplossing niet goedkoper is en leidt tot onevenredige en ondoelmatige toename van de kosten. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat het ontwerp voor de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Mede om deze reden is deze oplossing in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) niet als kansrijk beoordeeld. Daarnaast moet voor het aanbrengen van een damwand in de buitenkruin óf de N337 volledig worden afgesloten (vanwege veiligheid door valgevaar van damwanden tijdens aanbrengen) óf de dijk aan de buitendijkse zijde verbreed worden zodat de damwand op een veilige afstand van de N337 aangebracht kan worden. Zoals eerder toegelicht in voorgaande paragrafen *N337* en *Rivierkunde*, mag de N337 niet voor langere tijd worden afgesloten en mag de dijk niet worden verbreed richting buitendijkse zijde.

Schade en hinder
Voor de uitvoering van de dijkversterking is het nodig om werkstroken, transportroutes en overige tijdelijke werken aan te leggen. Juist deze tijdelijke maatregelen hebben een direct effect op de parkzone en de vijver. Er bestaat een kleine kans op schade als gevolg van het tijdelijk en gedeeltelijk dempen van de vijver. Om deze kans te minimaliseren worden de tijdelijke maatregelen in het Uitvoeringsontwerp nader uitgewerkt en worden waar nodig passende maatregelen opgenomen. Vanwege de veiligheid is gedurende de werkzaamheden de parkzone gedeeltelijk niet toegankelijk voor publiek. De kinderboerderij blijft bereikbaar, maar een deel van de grond van deze kinderboerderij is gedurende een bepaalde periode tijdelijk niet te gebruiken. De tijdelijke effecten en de maatregelen om de effecten te beperken zijn beschreven in hoofdstuk 11 “Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen deze te beperken” van het Projectbesluit. In paragraaf 2.5 van deze Nota wordt hierover meer toelichting gegeven.

2.4 Zienswijzen over het kappen van bomen

Er zijn meerdere zienswijzen ingediend waarin zorgen worden geuit over bomen die gekapt worden. Veel indieners vragen om een onderbouwing waarom de kap van bomen noodzakelijk is en verzoeken om de kap van bomen te heroverwegen. Ook dragen indieners aan dat het kappen van bomen een negatieve impact heeft op onder andere CO2-opname, geluidhinder, fijnstof en ecologische waarden. Daarnaast zijn er zienswijzen ingediend die gaan over verplanten en beplanting op of nabij een waterkering. Indieners maken zich ook zorgen over de kwaliteit van de bomen die herplant worden.

2.4.1 Kappen van bomen

Omgang met bomen in ontwerpproces
In het ontwerpproces voor de dijkversterking is geprobeerd om zoveel mogelijk beplanting te behouden. Voor dit doel is een Handelingskader Bomen opgesteld (bijlage 14 van het MER deel B). De stappen in het handelingskader hebben tot doel om al vroeg in het proces het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen.

In het Handelingskader Bomen is onderscheid gemaakt tussen verschillende typen bomen met elk een eigen handelingsperspectief. Het betreft de volgende categorieën:

1. Bomen met een monumentale status;
2. Gebiedskenmerkende bomen;
3. Ecologisch waardevolle bomen;
4. KES- en WENS-bomen[5], en;
5. Overige bomen.

Per categorie verschilt de mate van inspanningsverplichting om de bomen te behouden. Door het hanteren van het handelingskader is op diverse locaties het ontwerp ingepast waardoor bomen gespaard konden blijven. Dat kon echter niet overal, omdat een aangepast ontwerp bijvoorbeeld onvoldoende waterveiligheid oplevert of andere omgevingsfactoren en belangen bepalender zijn. Daarnaast moeten ook bomen worden gekapt binnen het tijdelijk ruimtebeslag. Doordat materieel ter plaatse kunnen staan om bijvoorbeeld nieuwe bekleding aan te brengen of een verticale pipingmaatregel in te brengen. Ook zijn er werkwegen nodig om materiaal aan- en af te kunnen voeren. Het tijdelijk ruimtebeslag is onderbouwd in het Projectbesluit.

Ondanks deze zorgvuldige afweging moet helaas in alle modules een aanzienlijke hoeveelheid beplanting worden verwijderd (zie rapportage Houtopstanden, bijlage 3.7 van het Projectbesluit voor de aantallen en hectares). Door gemeente Zwolle en gemeente Olst-Wijhe zijn deze bomen opgenomen in de omgevingsvergunning voor het kappen van bomen. Bij het opstellen van het Uitvoeringsontwerp wordt nogmaals gecontroleerd of behoud van één of meerdere bomen toch mogelijk is. Zie voor het Uitvoeringsontwerp ook paragraaf 2.5 van deze Nota.

Het verlies van bomen is in beeld gebracht en wordt gecompenseerd. In het Projectbesluit (tabel 11.17 “Aantallen en oppervlakte te herplanten bomen en bosvlakken per gemeente”) is aangegeven hoeveel bomen herplant worden en hoeveel oppervlakte aan bosvlakken wordt gerealiseerd. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is aangeven waar deze bomen en bosvlakken herplant worden en dit plan bevat ook een uitwerking van de ruimtelijke kwaliteit per dijkmodule. Hiermee geeft het Landschapsplan ook een kwalitatieve invulling aan de compensatieopgave.

Herplant
De aantasting van bomen en beschermde houtopstanden dient te worden gecompenseerd door een herplant van bomen of andere houtopstanden. De compensatieopgave voor houtopstanden is integraal (en niet per locatie) beschouwd en weergegeven in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). De herplant wordt uitgevoerd volgens het Landschapsplan. Het doel van de compensatie is om uiteindelijk een integrale meerwaarde te creëren voor het nieuwe dijklandschap.

Voor de compensatie zijn de volgende uitganspunten gehanteerd:

- De inrichting van de compensatieopgave bouwt voort op de karakteristieken van de verschillende (dijk)landschapstypen;
- Voor herplant wordt gekeken naar locaties in een zone tot ongeveer 100 meter langs de dijk (soms iets meer);
- In eerste instantie wordt gezocht naar herplant in de directe nabijheid, mits dit past binnen de kenmerken van het landschap en het geen nadelige impact heeft op de waterveiligheid/beheer van de dijk en de gronden beschikbaar zijn;
- De resterende opgave wordt geconcentreerd (“opgebost”) bij Windesheim.

Het oppervlakte of aantal te herplanten bomen of houtopstanden is ten minste even groot als de te vellen oppervlakte houtopstand of aantallen bomen. In bijlage 4 van de Rapportage houtopstanden is een overzichtstabel opgenomen met per kadastraal perceel het aantal terug te brengen bomen en terug te brengen boomvlakken of andere houtopstanden. Ook het type aanplant is hierin opgenomen, zoals beschreven in bijlage 7 "Specificaties beplanting IJsselwerken" van de Rapportage houtopstanden. De definitieve keuze voor de beplantingssoort wordt vastgelegd in het Uitvoeringsontwerp. Uitgangspunt is dat de keuze wordt gemaakt uit soorten zoals beschreven in bijlage 7 bij de "Rapportage houtopstanden".

Na afronding van de dijkversterking (zie Rapportage houtopstanden in bijlage 3.7 van het Projectbesluit) wordt meer areaal teruggebracht, om het landschappelijke/cultuurhistorische beeld te versterken en bij te dragen aan natuurontwikkeling. Rondom de dijk is voldoende ruimte beschikbaar om de compensatie te realiseren. De

[5] Voor de omgeving belangrijke bomen die via de klantwensen naar voren zijn gebracht. Voor toelichting zie Handelingskader Bomen.

compensatie is in het Landschapsplan beschouwd (bijlage 2.12 van het Projectbesluit), dus ook voor Natuurlijke Inrichting Paddenpol. Dit zodat de herplant kwantitatief en kwalitatief in redelijke verhouding staat tot de te kappen beschermde bomen of boomvlakken.

Wanneer de gekapte bomen op percelen van individuele grondeigenaren niet in de compensatieopgave zijn meegenomen wordt voor de te verwijderen beplanting in de gebruiksovereenkomst een vergoeding opgenomen. Het uitgangspunt hierbij is volledige schadeloosstelling. Het staat de perceeleigenaar vrij om zelf, na eventueel vergunningverlening, bomen (terug) te planten.

Kwaliteit van de herplant
Voor de te kappen bomen worden over het algemeen relatief jonge bomen herplant. Voor beeldbepalende bomen (vastgelegd in bijlage 7 "Specificaties beplanting IJsselwerken" van de Rapportage houtopstanden) worden wat grotere bomen herplant. Gedurende drie jaar worden de bomen beheerd en onderhouden.

IJsselwerken streeft ernaar om zo snel mogelijk weer een groene uitstraling terug te brengen. Om die reden worden tussen de langzaam groeiende bomen ook bomen geplant die snel groeien en snel zorgen voor een groene uitstraling. Na enkele jaren, wanneer de langzaam groeiende bomen van zichzelf al voldoende omvang hebben, worden deze snelle groeiers er tussen uit gehaald.

Verplant
IJsselwerken begrijpt de wens om bomen te sparen en de verzoeken om het verplanten van bomen (en terugplanten op dezelfde plek na de dijkversterking) te onderzoeken. Het verplanten van bomen is in vele gevallen een kostbare aangelegenheid, maar blijkt bovenal in veel gevallen niet levensvatbaar. Daarom worden bomen nooit twee keer verplant, omdat dit de kans op overleven van de boom nog sterker reduceert. Verplanten en terugplanten op dezelfde locatie is daarom uitgesloten. Alleen in uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld in geval van een monumentale boom) kan verplanten naar een andere locatie als maatwerkoplossing worden onderzocht. Dit is niet standaard aan de orde. Bij de afweging of het verplanten kansrijk is, moet namelijk rekening gehouden worden met de unieke waarde van de boom, urgentie, kosten en doelmatigheid maar ook de uitvoerbaarheid. Op basis van een vitaliteitsonderzoek moet de concrete verplantingsmethode nader worden bepaald. Eigenaren zijn uiteraard vrij om, vooruitlopend op de dijkversterking, op eigen initiatief de bomen te verplanten buiten het ruimtebeslag. Voor de overige bomen geldt in de basis dat deze worden gekapt en nieuwe bomen worden herplant. In de gebruiksovereenkomst wordt een vergoeding voor de te kappen bomen opgenomen, als onderdeel van de volledige schadeloosstelling.

Beplanting op of nabij waterkering
Beplanting op of nabij een waterkering kan effect hebben op het waterkerende vermogen van de waterkering, het onderhoud belemmeren, leiden tot aantasting van het talud of negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de grasmat. WDODelta heeft daarom beleid vastgesteld over de bescherming van de dijk. In de Waterschapsverordening zijn beperkingengebieden aangewezen waarbinnen regels gelden voor het planten of in stand houden van beplanting. De dijkversterking wordt in overeenstemming met het beleid van het waterschap uitgevoerd. Aanpassing van het beleid is geen onderdeel van dit project. In figuur 1 zijn deze verschillende zones zichtbaar gemaakt.

Een deel van de bomen staat in de huidige situatie al te dicht op de primaire waterkering, waardoor deze na de dijkversterking niet op dezelfde locatie herplant kunnen worden. In het Landschapsplan is aangegeven hoe IJsselwerken voornemens is om deze bomen te compenseren. Daar waar compensatie op het perceel van eigenaren van toepassing is, is in overleg met de eigenaren een voorstel tot herplant gedaan.

Als de bomen of andere beplanting in de huidige situatie vergund is op grond van de Waterschapsverordening, is geen nieuwe vergunning nodig voor het in stand houden van de beplanting op deze locatie binnen het beperkingengebied. Voor bestaande bomen die buiten het ruimtebeslag van de dijkversterking zijn gelegen, maar wel vallen binnen het beperkingengebied geldt vanuit het waterschap een uitsterfbeleid. Wanneer deze bomen aan het eind van de levensduur zijn, mag niet zonder vergunning een boom terugkomen. Het is aan de (perceel)eigenaar om voor herplant van nieuwe bomen binnen het beperkingengebied een vergunning te verkrijgen. Hiervoor moet een beoordeling van het ‘Niet Waterkerende Object’ (NWO-beoordeling) worden uitgevoerd. IJsselwerken kan deze beoordeling uitvoeren en beschikbaar stellen op verzoek van eigenaren die geraakt worden door de dijkversterking, zodat deze bij een vergunningaanvraag kan worden gebruikt. Het aanvragen van de vergunning dient door de eigenaar zelf te worden gedaan.

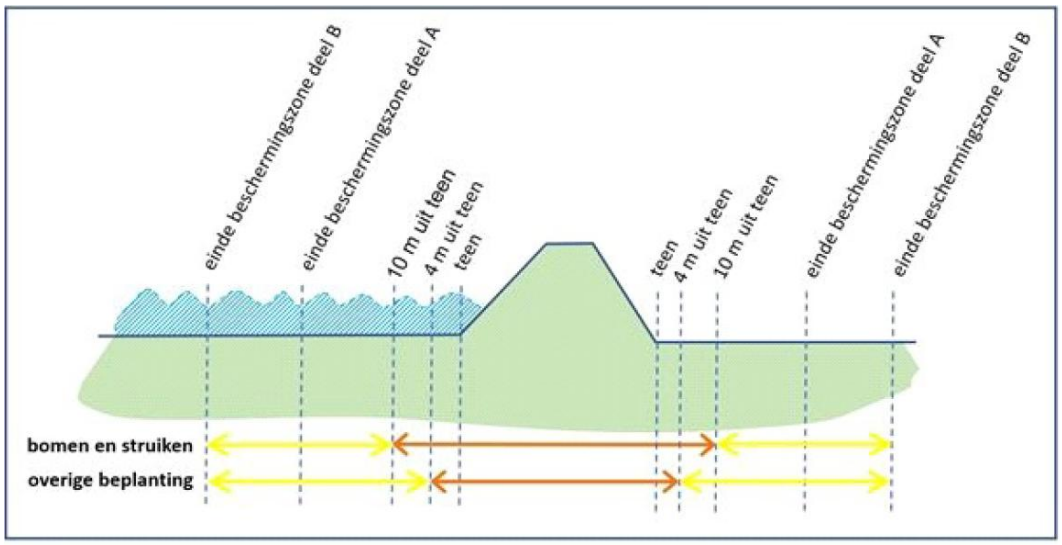

Verklaring kleuraanduiding:

Geel: toegestaan binnen criteria en voorschriften van de algemene regel

Oranje: zonder vergunning verboden

Figuur 1: Beschermingszones en mogelijke beplantingszones langs de dijk.

Terugplanten

Het aanbrengen van beplanting dat geen onderdeel is van de compensatieopgave van IJsselwerken, is niet opgenomen in het Landschapsplan. Perceeleigenaren kunnen met een voorstel komen voor herplant en deze kan door het waterschap worden beschouwd op mogelijkheden en vergunningplicht. Wanneer iemand de wens heeft om beplanting terug te brengen in de zone van 10 meter tot 4 meter van de teen, dan zal aangetoond moeten worden dat de beplanting geen effect heeft op de waterveiligheid. Hiervoor moet een beoordeling van het 'Niet Waterkerende Object' (NWO-beoordeling) worden uitgevoerd. IJsselwerken kan deze beoordeling uitvoeren en beschikbaar stellen op verzoek van eigenaren die geraakt worden door de dijkversterking-, zodat deze bij een vergunningaanvraag kan worden gebruikt. Het aanvragen van de vergunning dient door de eigenaar zelf te worden gedaan.

Overige aspecten over bomen

De luchtkwaliteit langs het dijktraject voldoet in de huidige situatie ruimschoots aan de grenswaarden uit het Besluit kwaliteit leefomgeving, waardoor geen aanvullende maatregelen nodig zijn. CO_2-compensatie is geen wettelijke verplichting en zal ook niet worden toegepast. Na afloop van het project zijn er over het gehele traject bekeken méér bomen herplant dan er voor het project gekapt moeten worden. Door compensatie zoveel als mogelijk plaats te laten vinden op de huidige locatie, wordt de privacy geborgd en lichthinder zoveel als mogelijk voorkomen.

2.5 Zienswijzen over de uitvoering

Meerdere indieners hebben hun zorgen geuit over de uitvoering, de effecten op onder meer de persoonlijke leefomgeving en het eigendom van de indieners.

2.5.1 Effecten van werkwegen, loswallen en depots

In 2019 is het Voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld. Hierin is de permanente situatie (na de dijkversterking) beschreven en zijn de effecten hiervan beschouwd. Destijds is beperkt rekening gehouden met tijdelijk ruimtebeslag voor de uitvoering van de dijkversterking; alleen wanneer deze onderscheidend werd geacht. Om te komen tot een VKA zijn kansrijke alternatieven afgewogen, volgens het vooraf opgestelde afwegingskader, bestaande uit drie thema's: techniek, impact op de omgeving en kosten. Aanvullend is informatie in beeld gebracht over de kaders vanuit ruimtelijke kwaliteit en draagvlak. Bij het uitwerken van het VKA naar een dijkversterkingsontwerp is vervolgens met diverse aspecten rekening gehouden om tot een vergunbaar, uitvoerbaar en betaalbaar ontwerp van de dijkversterking te komen. Om te bepalen of het dijkversterkingsontwerp uitvoerbaar is, is ook het tijdelijk

ruimtebeslag nader uitgewerkt en opgenomen in het Projectbesluit. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden gelden uitgangspunten op het gebied van veiligheid, waterveiligheid, kwaliteit, maatschappelijk verantwoorde kosten en uitvoeringsduur. Vanwege deze uitgangspunten kan aan individuele verzoeken, zoals bijvoorbeeld het beperken van de inzet van zwaar materiaal, niet tegemoet worden gekomen. Dit soort verzoeken zijn dermate kostenverhogend dat ze niet meer doelmatig zijn. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd.

In de Uitvoeringsfase zal veel grondverzet plaatsvinden, ongeveer 2,4 miljoen m^3. Dit is vergelijkbaar met 80.000 vrachtwagenbewegingen en komt omdat de bekleding van de dijk vervangen moet worden. Dit heeft veel impact Er wordt namelijk ongeveer 1,5 meter aan zandig materiaal per strekkende meter verwijderd en er komt een gelijke hoeveelheid klei voor terug. Om dit grondverzet mogelijk te maken, worden loswallen, werkwegen en depots aangelegd. Deze moeten van voldoende omvang zijn om het transport van de grond veilig en efficiënt te kunnen uitvoeren. Het bulkmateriaal (zand, klei en stalen damwanden) wordt zoveel mogelijk over het water aan- en afgevoerd, om de hinder in de omgeving te beperken. In hoofdstuk 7 “Tijdelijk ruimtebeslag” van het Projectbesluit zijn de uitgangspunten voor het hiervoor benodigde tijdelijke ruimtebeslag toegelicht.

Naar de effecten van de uitvoering is uitgebreid onderzoek gedaan. Deze onderzoeken zijn onderdeel van het Projectbesluit en het MER. De Commissie mer heeft in het advies over de dijkversterking aangegeven: “in het MER is per deeltraject gedetailleerd ingegaan op de effecten thema's wonen, werken, landbouw, scheepvaart, recreatiekwaliteit, verkeersfunctie, geluidhinder en trillinghinder. Het MER geeft duidelijk inzicht in de te verwachten effecten van de Realisatiefase en de gebruiksfase. Op perceel- of woningniveau is beschreven welke effecten er zijn te verwachten op de hierboven genoemde thema's. De Commissie mer is van mening dat de uitgebreide uitwerking en gedegen effectbeschrijving van dit thema een goede bijdrage kan leveren aan het meewegen van deze aspecten bij de besluitvorming.”

In paragraaf 11.1 “Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering” van het Projectbesluit zijn de conclusies van deze onderzoeken beschreven en in bijlage 8: ´Uitvoering” van het Projectbesluit zijn de onderzoeken zelf opgenomen. In de volgende paragrafen is meer informatie gegeven over de te treffen maatregelen ter beperking van de effecten.

2.5.2 Van dijkversterkingsontwerp naar Uitvoeringsontwerp

Diverse indieners hebben aangegeven dat zij de detaillering van werkzaamheden en impact missen en niet begrijpen waarom deze informatie nog niet terug te lezen is in het Projectbesluit.

Het VKA wordt in drie zogenaamde “ontwerploops” getrechterd naar een Uitvoeringsontwerp (UO) waar de realisatie mee kan starten. Hierbij wordt gewerkt van grof naar fijn. Het Projectbesluit is gebaseerd op het dijkversterkingsontwerp (het resultaat van ontwerploop 2). Het dijkversterkingsontwerp is een vergunbaar, uitvoerbaar en betaalbaar ontwerp. Aangezien het Projectbesluit is gebaseerd op het dijkversterkingsontwerp, is dit algemener beschreven en niet gedetailleerd op individueel niveau. In paragraaf 6.1 “Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp” van het Projectbesluit is de totstandkoming van het dijkversterkingsontwerp toegelicht.

De volgende ontwerpzaken worden in het UO (ontwerploop 3) nader uitgewerkt:

- Gedetailleerde specificaties en plannen voor het ontwerp en uitvoering van de dijkversterking, waaruit onder meer duidelijk wordt welk type verticale piping- en stabiliteitsmaatregel daadwerkelijk wordt toegepast en op welke wijze deze wordt aangebracht;
- Gedetailleerde uitwerking van de terug te plaatsen openbare (bouw)werken en objecten, zoals bankjes, verlichting, struinpaden en wegen;
- Gedetailleerde uitwerking van bijvoorbeeld een bemalingsplan en de te treffen mitigerende maatregelen, zoals tijdelijke duikers en drainage;
- Inventarisatie en toetsing objecten (zie ook hoofdstuk 3 “Ontwerpproces” van het Schadepreventie- en monitoringsplan, bijlage 8.6 van het Projectbesluit) inclusief het vaststellen van de locatie van meetpunten;
- Gedetailleerde monitoringsplannen, voorzien van grenswaarden per uitvoeringstraject;
- Nogmaals een controle of behoud van één of meerdere bomen toch mogelijk is.

Uitgangspunt is dat de (milieu)effecten niet groter worden dan in de onderzoeken bij het Projectbesluit aangegeven (zoals het MER en de Passende beoordeling). In paragraaf 6.3 “Flexibiliteit” van het Projectbesluit is dit beschreven.

Voor de start van de werkzaamheden worden de benodigde uitvoeringsvergunningen aangevraagd. De procedure die daarbij wordt doorlopen, garandeert voldoende ruimte voor inspraak, mochten indieners nog steeds zorgen hebben over de te realiseren maatregelen.

2.5.3 Voorkomen van Schade en monitoring

In meerdere zienswijzen worden zorgen geuit over schade die als gevolg van de dijkversterking kan optreden en de manier waarop monitoring plaatsvindt.

WDODelta wil de kans op schade zo klein mogelijk houden, onder meer door schadepreventie en monitoring. In samenspraak met belanghebbenden (waaronder de Meedenkgroep Schade) is door het projectteam gekeken naar de manier waarop schade het beste voorkomen kan worden, maar ook hoe, als onverhoopt toch schade ontstaat, dit zo goed mogelijk afgehandeld kan worden. Het resultaat van dit proces is het integrale Schadepreventie- en monitoringsplan (opgenomen als bijlage 8.6 van het Projectbesluit) en een Meldpunt schade waar bewoners en belanghebbenden terecht kunnen met schademeldingen. In paragraaf 2.5.5 wordt het Meldpunt schade toegelicht.

Vooropgesteld staat dat het voorkomen van schade een integraal onderdeel is geweest van het ontwerpproces. Bij het opstellen van het dijkversterkingsontwerp is het voorkomen van schade een belangrijk uitgangspunt geweest. Mede hierdoor wordt er bijvoorbeeld voor gekozen om zoveel als mogelijk bulkmateriaal over het water te vervoeren en wordt waar nodig gebruik gemaakt van modern (trillingsarm) materieel. Tijdens de uitvoering speelt ook preventie en monitoring een belangrijke rol, bijvoorbeeld op het gebied van trillingen, zettingen, horizontale grondvervorming, bouwverkeer, grondwaterstandsveranderingen en de instabiliteit van het grondlichaam. In het Schadepreventie- en monitoringsplan staan de criteria voor de schadepreventie en de kaders voor de monitoring beschreven. Het Schadepreventie- en monitoringsplan is vrij technisch van aard, op de website van IJsselwerken is schadepreventie door middel van een animatie en het uitwerken van de tien stappen van schadeafhandeling publieksvriendelijk uitgelegd.

In het Schadepreventie- en monitoringsplan is per uitvoeringstraject vastgesteld wat de te verwachten effecten van de dijkversterking op de omliggende bebouwing en infrastructuur zijn. Voor objecten die zich binnen het beïnvloedingsgebied bevinden, vindt deze beoordeling plaats. Het beïnvloedingsgebied is bepaald voor grondvervormingen op 20 meter contour vanaf het tijdelijk ruimtebeslag en op 60 meter trillingcontour vanaf een in te brengen verticale piping- of stabiliteitsmaatregel. De beïnvloedingscontour van grondvervormingen van 20 meter is gebaseerd op NEN-normen. Dit zijn onafhankelijk bepaalde normen die voor alle projecten gelden, ook voor deze dijkversterking. Wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd op een afstand van twee keer de dikte van de grondlaag, zijn grondvervormingen meestal niet groter dan één mm, zo volgt uit geotechnische rekenregels. Bij grondvervormingen kleiner dan één mm, is de invloed op een pand of infrastructuur verwaarloosbaar klein, zo volgt uit de normen NEN-9997 en F530. In het dijktraject is op één locatie een maximale dikte van 10 meter aan kleilagen aangetroffen. Daarom wordt de contour van 20 meter (twee keer 10 meter). Daarbuiten is geen invloed op panden of infrastructuur te verwachten. Voor het bepalen van de trillingcontouren bij de dijkversterking is rekening gehouden met het type materieel en de bodemopbouw. Op de proeflocatie Paddenpol, bij Herxen waar kleigronden aanwezig zijn, zijn trillingproeven uitgevoerd voor het intrillen van damwanden. De conclusie van deze proef is dat de trillingen minder ver reiken dan de modelberekening in eerste instantie aangaf. Hieruit is geconcludeerd dat voor het intrillen van kunststof damwanden er vrijwel alleen binnen een afstand van 30 meter kans bestaat op een overschrijding van de geldende richtlijnen. Op basis van deze metingen en conservatieve trillingprognoses is de 60 meter contour voor trillingen bij damwandwerkzaamheden vastgesteld.

Wanneer een risico bestaat op schade als gevolg van de werkzaamheden, dan wordt een monitoringsplan voor omgevingsmonitoring opgesteld. Dit monitoringsplan wordt gedurende de realisatie van de dijkversterking uitgevoerd. Zo vinden bouwkundige vooropnamen plaats, worden meetboutjes geplaatst en worden indien nodig andere monitoringsmaatregelen getroffen. In het Uitvoeringsontwerp wordt bepaald welke uitvoeringsmethode wordt gehanteerd, hier wordt informatie over gegeven aan belanghebbenden en hiervoor worden ook de benodigde vergunningen aangevraagd. Ook worden in het Uitvoeringsontwerp de risico's voor de fundering en het object nader onderzocht en wordt de manier van monitoren specifiek op het object afgestemd.

Controle op de monitoring wordt gedaan door de Riskengineer van het waterschap. Gegevens uit het vooronderzoek, de herhalingsmetingen van de hoogtemeetboutjes van het achtergrondmeetnet en de bouwkundige vooropname worden aan bewoners beschikbaar gesteld. Dit zijn:

- De resultaten van het archiefonderzoek naar de constructie en fundering;
- De resultaten van de visuele inspectie die is uitgevoerd;
- De resultaten van het vraaggesprek met de bewoners;
- De nulmeting en herhalingsmetingen (3x per jaar) van de hoogtemeetboutjes;
- De bouwkundige vooropname.

Deze monitoring wordt voortgezet tot drie jaar na de oplevering van het betreffende uitvoeringstraject. Langs het gehele dijktraject is de bodemopbouw weinig zettingsgevoelig. Desondanks zijn als gevolg van de beperkte ophogingen en grondaanvullingen die plaats vinden binnen het volledige project toch zettingen en lokaal ook horizontale grondvervormingen te verwachten. De primaire (grootste) zetting treedt ongeveer op in een jaar na ophoging, waarna ongeveer in de twee jaren daarna een secundaire (langzamere) zetting optreedt. Vervolgens gaat deze zetting over in een autonome, normale bodemdaling (zogenaamde kruip). Daarnaast kan enige zetting optreden in de gebruiksfase wanneer de grondwaterstand daalt tot beneden de historisch laagste grondwaterstanden. De kans hierop bij de woningen binnendijks is klein. Het doorzetten van de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes (meetfrequentie drie keer per jaar) tot drie jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject geeft hierdoor voldoende zekerheid om eventuele trendveranderingen in het autonome zettingsgedrag van panden te signaleren. De monitoring is ook gekoppeld aan grondwaterstandsmonitoring van het meetnet van WDODelta dat tot vijf jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject wordt doorgezet. Technisch gezien is het niet noodzakelijk om de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes drie jaar door te zetten, er zou kunnen volstaan met een kortere meetperiode. Vanwege de zorgen bij omwonenden door negatieve ervaringen bij eerdere projecten (Ruimte voor de Rivier, kanaal Almelo - De Haandrik) wordt de monitoring van de hoogtemeetboutjes binnen IJsselwerken tot drie jaar doorgezet. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de zorgen uit de omgeving. Schade door trillingen openbaart zich direct tijdens de werkzaamheden, hiervoor is dus geen langere monitoringstermijn benodigd.

2.5.4 Beperken Hinder

In meerdere zienswijzen worden zorgen geuit over de mate en duur van de hinder die zal optreden tijdens de uitvoering van de dijkversterking.

Binnen het project wordt als uitgangspunt gehanteerd dat hinder voor de omgeving zo veel mogelijk dient te worden voorkomen. Hinder als gevolg van de dijkversterking is echter niet geheel te vermijden. Omdat deze hinder noodzakelijk is om de werkzaamheden uit te voeren, is hinder in de basis wettelijk toegestaan. Hierbij moet wel worden voldaan aan diverse kaders, zoals het Besluit bouwwerken leefomgeving, het Omgevingsplan, en de voorschriften van de diverse (uitvoerings)vergunningen. Mochten maatwerkoplossingen nodig zijn, dan worden hiervoor tijdig de benodigde vergunningen, ontheffingen en toestemmingen aangevraagd. De procedure die daarbij wordt doorlopen, garandeert voldoende ruimte voor inspraak, mochten indieners nog steeds zorgen hebben over de te realiseren maatregelen.

In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft. Met deze waarden en afstanden wordt bij het opstellen van het Uitvoeringsontwerp en in de uitvoering rekening gehouden. Ook zijn de te treffen maatregelen ter beperking van de hinder beschreven. Zoals in paragraaf 2.5.1 van deze Nota is aangegeven is de Commissie mer van mening dat deze aspecten uitgebreid en gedegen zijn uitgewerkt.

Een voorbeeld van het beperken van hinder is het gebruik van loswallen. Door de loswallen is het namelijk mogelijk om zand, klei en stalen damwanden voor de uitvoering van de dijkversterking zo veel mogelijk over water te vervoeren en niet over de weg. Het beperken van het vervoer over de weg levert ook een voordeel op voor de verkeersveiligheid tijdens de uitvoering.

Door het treffen van hinderbeperkende maatregelen wordt hinder zoveel mogelijk beperkt. Mocht tijdens de uitvoering toch overlast worden ervaren, kan contact worden opgenomen met de betreffende Omgevingsmanager. In samenspraak wordt dan gekeken of en welke maatregelen er eventueel aanvullend nog mogelijk zijn.

Voor de start van de uitvoering wordt per uitvoeringstraject en waar nodig per (combinatie van) uitvoeringstrajecten een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld. In dit plan worden aan de hand van de uitvoeringsplanning- en fasering de te nemen hinderbeperkende maatregelen gedetailleerd uitgewerkt,

zoals de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen omleiding(en) en de te treffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid en leefbaarheid. Hierin worden algemene onderdelen beschreven en maatregelen nader gespecificeerd per uitvoeringstraject. De relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met de direct belanghebbenden gedeeld.

In het kader van Bereikbaarheid is voor de dijkversterking een plan gemaakt om het gebied waar gewerkt wordt bereikbaar te houden voor verschillende soorten verkeer, zowel doorgaand verkeer, bestemmingsverkeer en de bereikbaarheid van bewoners naar (dijk)woningen. De N337 blijft altijd open, enkele weekendafsluitingen daargelaten en er zijn diverse omleidingsroutes en tijdelijke ontsluitingswegen om ervoor te zorgen dat bewoners hun woning veilig kunnen bereiken, eigenaren hun perceel of bedrijf kunnen bereiken en fietsers en voetgangers/wandelaars veilig het werkgebied door kunnen. Het gebied is tijdens de werkzaamheden ook altijd bereikbaar voor nood- en hulpdiensten.

In het kader van Leefbaarheid, worden hinderbeperkende maatregelen beschreven om geluid-, trilling- of stofhinder of andere bouwhinder zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit zodat het voor bewoners en bezoekers in en om het werkgebied zo aangenaam mogelijk blijft om er te verblijven tijdens de werkzaamheden.

Veiligheid betreft onder andere de manier waarop het bouwterrein en met name het gebied eromheen veilig blijft voor omwonenden, bezoekers en weggebruikers. Hiervoor worden bijvoorbeeld hekken en waarschuwingsborden geplaatst.

Communicatie betreft de manier waarop bewoners en andere belanghebbenden worden geïnformeerd over de werkzaamheden en de gevolgen hiervan. Dit zodat de omgeving weet wat zij kan verwachten en zij zich hierop voor kunnen bereiden en niet onaangenaam verrast worden. In paragraaf 2.2.2 van deze Nota is over de communicatie tijdens de uitvoering meer informatie gegeven.

2.5.5 Meldpunt schade en nadeelcompensatie

Mocht onverhoopt toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade op de website van IJsselwerken. De Omgevingsmanager of de medewerker van het Meldpunt schade kunnen eventueel helpen bij het invullen van dit schadeformulier. De schademelding wordt vervolgens opgepakt door een onafhankelijke schade-expert die onderzoek doet naar causaliteit (op basis van de monitoringsgegevens) en hoogte van het schadebedrag. In het geval van een kleine schade van praktische aard (zoals een beschadigde brievenbus) wordt deze direct door het schadeteam afgehandeld. In paragraaf 9.2.2 “Meldpunt schade” van het Projectbesluit is het proces toegelicht en het verloop van de afhandeling van een verzoek inzichtelijk gemaakt in een Processchema (opgenomen in bijlage 2.13 van het Projectbesluit).

Een verzoek tot schadevergoeding moet binnen 5 jaar nadat de schade is geconstateerd worden gemeld bij het Meldpunt schade. Deze verzoeken kunnen worden gedaan tot maximaal 20 jaar na afronding van de werkzaamheden. Het recht om een verzoek om schadevergoeding in te dienen verjaart na de genoemde termijnen op grond van artikel 4:131 van de Algemene wet bestuursrecht. Voor een omkering van de bewijslast is niet gekozen, omdat dit niet volgens de geldende wetgeving is. Naast schade worden eigenaren voor het gebruik maken van eigendommen ook schadeloosgesteld, dit is in paragraaf 2.3.1 beschreven.

In paragraaf 9.2 "Nadeelcompensatie en bouwschade door werkzaamheden" van het Projectbesluit is aangeven dat bij fysieke schade of geleden schade via het Meldpunt schade een melding kan worden gedaan. Een verzoek tot nadeelcompensatie kan worden gedaan als nadeel wordt ondervonden als gevolg van een genomen besluit of als gevolg van het uitvoeren van een besluit. Zo kan bijvoorbeeld omzet van een (horeca)bedrijf dalen door verminderde bereikbaarheid voor klanten tijdens de dijkversterking. In dit soort gevallen ontstaat schade als gevolg van rechtmatig handelen door de overheid. Bewoners en bedrijven kunnen in dergelijke gevallen aanspraak maken op nadeelcompensatie. Welke schade wordt uitgekeerd, wordt bepaald aan de hand van de Verordening nadeelcompensatie waterschap Drents Overijsselse Delta 2024. Hierin staat bijvoorbeeld dat alleen het onevenredig nadeel (in vergelijking tot het nadeel dat anderen ondervinden) wordt vergoed. Het waterschap werkt in het algemeen belang. Maatregelen die het waterschap neemt kunnen naast het voordeel voor de samenleving soms ook nadeel met zich meebrengen. Dit valt onder normale maatschappelijke risico's. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan tijdelijk verminderde bereikbaarheid van bijvoorbeeld een woning. Dit nadeel wordt niet vergoed.

Een verzoek tot nadeelcompensatie kan ook via het Meldpunt schade worden ingediend. Dit kan zodra het Projectbesluit onherroepelijk is. Verzoeken voor nadeelcompensatie zullen worden voorgelegd aan een onafhankelijke commissie. Deze commissie geeft advies aan het Dagelijks Bestuur van het waterschap. Het Dagelijks Bestuur neemt vervolgens een beslissing over het verzoek om nadeelcompensatie op basis van het advies van de commissie. Wanneer een verzoek tot nadeelcompensatie wordt toegekend komt schadeverzoeker ook in aanmerking voor een vergoeding voor de redelijke kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand of andere deskundige bijstand bij de vaststelling van de schade.

Bijlage I Beantwoording (geanonimiseerde) individuele zienswijzen

Zienswijze nummer 1

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
1.1	Indiener geeft aan dat hij dagelijks meerdere keren rond de vijver wandelt en het dempen van de vijver zal daarom zijn woonbeleving schaden. Indiener vindt het een waardevol gebied en wil niet dat het opgeofferd wordt voor de dijkversterking.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk en gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren. Vanwege de veiligheid is gedurende de werkzaamheden de parkzone gedeeltelijk niet toegankelijk voor publiek. De uitvoeringsperiode van dit uitvoeringstraject duurt maximaal 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (bijlage 9.1) van het Projectbesluit is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het Definitief Ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
1.2	Indiener maakt zich zorgen over een mogelijke toename van kwelwater door de dijkversterking. Indiener vraagt om duidelijke garanties wat betreft de mogelijke toename van dit risico. Indiener verwacht grote problemen met water onder de woning door het dempen van de Kortrickvijver.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater

		effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade, zoals toegelicht in paragraaf 2.5 van deze Nota.
1.3	Indiener is van mening dat buitendijkse alternatieven minder ingrijpend zijn voor de woon- en leefomgeving aan de binnendijkse zijde en verzoekt om dit te onderzoeken. Indiener geeft aan dat de aanwezigheid van Natura 2000-gebied aan de buitenzijde niet per definitie de mogelijkheid moet uitsluiten om een buitendijkse dijkversterking te onderzoeken. Indiener ontkracht dat op deze locatie zoveel mogelijk ruimte aan de IJssel moet worden gegeven en dat dat een buitendijkse oplossing onmogelijk maakt. De IJssel staat volgens indiener nooit te hoog.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 1

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 2

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
2.1	Indiener geeft aan dat het dempen van de Kortrickvijver een verlies van recreatieve voorziening, voor met name de jeugd, en leefbaarheid betekent. Indiener geeft aan dagelijks hier te wandelen en vindt dit gebied van grote waarde. Indiener vindt dat het verdwijnen van de vijver een ernstig verlies is.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
2.2	Indiener vraagt om buitendijkse oplossingen of andere technische mogelijkheden toe te passen die geen onherstelbare schade aan de Kortrickvijver veroorzaken. Indiener geeft aan dat ook binnen het Natura 2000-gebied aan de buitendijkse zijde ruimte moet zijn voor een zorgvuldige inpassing.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 2

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 3

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
3.1	Indiener geeft aan dat het dempen van de Kortrickvijver een verlies van recreatieve voorziening, voor met name de jeugd, en leefbaarheid betekent. Indiener geeft aan dagelijks hier te wandelen en vindt dit gebied van grote waarde. Indiener vindt dat het verdwijnen van de vijver een ernstig verlies is.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
3.2	Indiener vraagt om buitendijkse oplossingen of andere technische mogelijkheden toe te passen die geen onherstelbare schade aan de Kortrickvijver veroorzaken. Indiener geeft aan dat ook binnen het Natura 2000-gebied aan de buitendijkse zijde ruimte moet zijn voor een zorgvuldige inpassing.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 3

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 4

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
4.1	Indiener vreest dat het nieuwe grasbetonpad op de kruin van de dijk zorgt voor een toename van wandelaars, fietsers en ongewenste bezoekers. Dit heeft een negatieve impact op zijn privacy en veiligheid. Daarnaast maakt indiener zich zorgen over de gezondheid van zijn schapen op de dijk, omdat honden die daar worden uitgelaten volgens hem voor ziekten en stress bij de schapen kunnen zorgen. Daarom stelt indiener voor om de dijk op een tweetal plekken af te sluiten met hekken, waarbij het waterschap nog wel toegang heeft. Ook ziet indiener graag een hek bij de oprit naar de dijk bij diens woning.	Bestaande inrichtingselementen zoals dijkpalen, hekken, verkeersborden en overig meubilair worden na de werkzaamheden herplaatst of vervangen. Dit is het geval voor de twee locaties die indiener noemt. Hier is in de huidige situatie ook een hek aanwezig, deze wordt na de dijkversterking teruggeplaatst. Vanuit IJsselwerken worden geen extra hekwerken geplaatst. Vanuit het oogpunt van beheer door het waterschap is dit niet gewenst. Een eigenaar kan op zijn eigen grond een hekwerk plaatsen, mits de dijk goed toegankelijk blijft voor beheer en dit past binnen de Waterschapsverordening. Voor wat betreft de verharding geldt dat de verandering in toegankelijkheid van de dijk en daarmee de impact op de privacy en veiligheid naar verwachting beperkt is. Nadat het grasbeton is begroeid met gras, is het niet meer herkenbaar als verharding. In de huidige situatie is er op de dijkopgang nabij indiener al een klinkerverharding aanwezig. Op de kruin is er in de huidige situatie geen (half)verharding aanwezig. Omdat de dijk in het geval van calamiteiten en dijkinspecties toegankelijk moet zijn, is het echter noodzakelijk om ook op de kruin verharding toe te passen. Daarom zal in de nieuwe situatie de dijkopgang en ook de kruin worden voorzien van verharding in de vorm van grasbeton.
4.2	Indiener maakt zich zorgen over schade aan de woning door trillingen en wijziging grondwaterstand vanwege damwand nabij de woning. Het waterschap moet zorgen voor schadepreventie en monitoring tijdens de uitvoering.	Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten van de dijkversterking onderzocht. In paragraaf 5.4.1.5 "Module NO-1 t/m NO-3" van dit rapport is aangegeven dat van de dijkversterking geen geohydrologische effecten te verwachten zijn ter hoogte

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van de woning van indiener (nabij km 45,9). Op pagina 64 is het volgende aangegeven: "De damwand zorgt ervoor dat grondwater moeizaam door de dijk kan stromen, vanwege de lage doorlatendheid van de afwisselende kleilagen heeft dit een geringe impact op de geohydrologie. Door de zandige bodemopbouw onder de dijk kan het grondwater ruim onder de damwand doorstromen." Ook gedurende uitvoering zijn hier geen effecten op grondwaterkwantiteit te verwachten, zoals in paragraaf 6.4.1 "Effectbeschrijving" van het Achtergrondrapport Water is aangegeven. Monitoring van de grondwaterstand is dan ook niet nodig. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
4.3	Indiener vreest dat het nabijgelegen depot voor veel hinder zal zorgen en vraagt het waterschap om dit te minimaliseren. Daarbij verzoekt indiener om geïnformeerd te worden over de intensiteit van het vrachtverkeer en duur van het grondtransport.	Het depot bevindt zich hemelsbreed op een kleine 50 meter afstand van de woning van indiener. Het depot is tijdelijk, wordt na gebruik voor de dijkversterking verwijderd en het maaiveld wordt weer in de oorspronkelijke staat hersteld. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en de informatievoorziening hierover wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 4

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 5

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
5.1	Indiener verzoekt om bij de uitvoeringswerkzaamheden een methodiek te hanteren, die de minste trilling veroorzaakt. Hierbij wordt door indiener het drukken van de damwand aangedragen als meest voor de hand liggende methodiek.	Nabij de in de zienswijze benoemde woning wordt binnendijks een Verticaal Zanddicht Geotextiel (VZG) aangebracht. Het aanbrengen van VZG gebeurt met een kettingfrees en is daarmee trillingsarm, zie ook paragraaf 6.3.2.1 "Verticaal zanddicht geotextiel" van het Projectbesluit. Daarnaast wordt langs het perceel van indiener over werkstroken met bouwverkeer gereden. De werkstroken zijn opgebouwd uit zand met daarbovenop stalen rijplaten en veroorzaken hierdoor zo min mogelijk trillingen, zoals in paragraaf 7.2.3 "Werkstroken, transportroutes en overige tijdelijke werken" van het Projectbesluit is beschreven. Daarmee worden de methoden toegepast die de minste trillingen veroorzaken. Buitendijks wordt op meer dan 60 meter van de woning van indiener wel een kunststof damwand trillend ingebracht, zie ook paragraaf 6.3.2.2 "Kunststof damwand" van het Projectbesluit. Er wordt dan ook geen trillinghinder verwacht bij de benoemde woning. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de benoemde woning, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, het beperken van hinder en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
5.2	Indiener geeft aan dat de locatie van het gronddepot op het perceel van indiener al naar wens is opgenomen in het Projectbesluit. Verzocht wordt de gedane toezegging met betrekking tot de keerlus op het perceel van indiener, op te nemen in het definitieve Projectbesluit.	Het tijdelijk ruimtebeslag is in het Projectbesluit aangepast naar aanleiding van de gevoerde gesprekken en de zienswijze. De zuidelijke keerlus komt te vervallen, waardoor de middelste keerlus iets groter is geworden. Het aangepaste tijdelijk ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
5.3	Indiener is op de hoogte van de noodzaak voor een erosiebestendige grasmat op de dijk en geeft aan hier begrip voor te hebben. Daarbij wordt de zorg geuit	In het Projectbesluit wordt onder paragraaf 10.2 "Beheer en onderhoud" toegelicht dat IJsselwerken na afronding van de dijkversterking gras- en

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	dat de in te zaaien dijkflora onkruidzaden kan overwaaien naar omliggende agrarische percelen. Hierbij worden het voor vee dodelijke Jacobskruiskruid aangedragen. Indiener verzoekt om gebruik te maken van erosiebestendige grassoorten met een goede landbouwkundige gebruikswaarde.	kruidenmengsels inzaait. Het Projectbesluit leent zich er niet voor om per locatie te duiden wat wordt ingezaaid. Gras- en kruidenmengsels dienen enerzijds om te komen tot een erosiebestendige grasmat, en anderzijds om een soortenrijke dijk te krijgen als compensatie voor de natuurtypen (dijkflora), die verloren gaan als gevolg van de dijkversterking. Voor de zorg dat het mengsel zoveel mogelijk op het talud blijft en zich niet verspreidt naar grasland waar vee loopt, is aandacht tijdens de uitvoering. In het mengsel zal geen Jacobskruiskruid zitten. In de gesprekken met de rentmeester van het waterschap zal het gesprek over de toe te passen mengsels nader worden gevoerd.

Conclusie zienswijze nummer 5

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 6

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
6.1	Tijdens de werkzaamheden zal gedurende een periode van maximaal twee jaar de Kortrickvijver worden gedempt. De Kortrickvijver heeft een functie als opvang van regen- en kwelwater. Als gevolg van het dempen van de vijver kan het (grond)waterpeil in de wijk te hoog worden. Indiener voorziet problemen tijdens natte periodes.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
6.2	Alle bomen vanaf de rotonde bij de Kneu tot aan de Wethouder A.G. Dekkerlaan worden gekapt, stelt indiener. Bewoners kunnen hierdoor dan vele jaren niet meer genieten van de parkzone.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 6

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 7

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
7.1	Indiener geeft aan dat door de verlegging van de dijkopgang van de Fabrieksweg - Kattenwinkelweg meer hinder van geluid, licht en gevaar van gemotoriseerd verkeer op de woning van indiener ontstaat. Hierdoor wordt het woongenot en de privacy aangetast, daarom verzoekt indiener tot aanpassing van het plan.	De verlegging van de dijkopgang komt door de verhoging van de kruin en de verbeterde inrichting van de weg, zodat deze aan de huidige eisen voldoet. Afstemming met de wegbeheerder (gemeente Zwolle) heeft ertoe geleid dat de bochtstralen flauwer zijn geworden en er een “plateau” aangebracht is, zodat de dijkopgang makkelijker toegankelijk is voor rolstoelen en fietsers. Naar aanleiding van de ingediende zienswijze is opnieuw contact gezocht met de wegbeheerder. De dijkopgang kan wat verder van de woning van indiener af komen te liggen. Het ruimtebeslag wijzigt hierdoor niet, maar wel het dijkversterkingsontwerp. Het aangepaste ontwerp is terug te vinden op kaart in bijlage 9.1 “Plankaart (definitief ruimtebeslag)” van het Projectbesluit.
7.2	Indiener geeft aan dat door de verlegging van de dijkopgang van de Fabrieksweg - Kattenwinkelweg meer hinder van licht voor het zeearend nest ontstaat, daarom verzoekt indiener tot aanpassing van het plan.	De afstand van de verlegde dijkopgang tot de locatie waar de zeearend verblijft, is enkele honderden meters. Daarnaast bevinden de woning en opstallen van indiener zich tussen de verblijfplaats van de zeearend en de verlegde dijkopgang. Beide punten maken dat de zeearend geen last heeft van lichthinder door verlegging van de dijkopgang.
7.3	Indiener geeft aan dat door de verlegging van de dijkopgang van de Fabrieksweg - Kattenwinkelweg de hinder door vogelspotters zal toenemen, omdat de gemeente Zwolle hier geen parkeerverbod wil instellen.	Het verleggen van de dijkopgang heeft van zichzelf geen verkeer aantrekkende werking. Het is aan de wegbeheerder (gemeente Zwolle) om hier wel of geen parkeer- of stopverbod in te stellen.
7.4	Indiener geeft aan dat door de verlegging van de dijkopgang van de Fabrieksweg - Kattenwinkelweg het perceel U 501 wordt doorkruist, hierdoor ontstaan mogelijk gevaarlijke situaties of extra landwerkzaamheden.	Gezien de ligging van de verlegde dijkopgang in een open gebied en door de beperkte snelheid op deze weg, is de verwachting dat dit niet tot gevaarlijke situaties zal leiden. Door het waterschap is een overeenkomst gesloten met de eigenaar en de pachter van het terrein voor het wijzigen van de functie van het perceel van landbouw naar natuur. Deze gronden worden na het wijzigen van de functie naar natuur toegevoegd aan Natuur Netwerk Nederland van de provincie Overijssel. Daarmee vindt er een verandering in gebruik plaats en leidt de verlegging van de dijkopgang niet tot extra landwerkzaamheden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
7.5	Indiener geeft aan dat door de verlegging van de dijkopgang van de Fabrieksweg - Kattenwinkelweg waardevermindering van de opstallen en van het perceel optreedt.	Wanneer indiener van mening is dat sprake is van onevenredig nadeel of schade als gevolg van de uitvoering van het Projectbesluit is een regeling voor nadeelcompensatie beschikbaar. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 7

In reactie op de zienswijze is de dijkopgang verlegd. Dit leidt niet tot een wijziging in het huidige ruimtebeslag maar wel tot een aanpassing van het dijkversterkingsontwerp (zie hiervoor bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 8

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
8.1	Tijdens de werkzaamheden zal gedurende een periode van maximaal twee jaar de Kortrickvijver worden gedempt. De Kortrickvijver heeft een functie als opvang van regen- en kwelwater. Als gevolg van het dempen van de vijver kan het (grond)waterpeil in de wijk te hoog worden. Indiener voorziet wateroverlast tijdens natte periodes.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
8.2	Indiener vindt het triest dat er zoveel bomen gekapt moeten worden.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.
8.3	Indiener geeft aan dat wanneer voor een buitendijkse variant wordt gekozen en de damwand ook buitendijks wordt geplaatst, dit demping van de Kortrickvijver en kappen van bomen overbodig zou maken. Het argument dat het buitendijks Natura 2000-gebied is, vindt indiener niet valide, omdat voor de uitvoering van de dijkversterking hier ook werkzaamheden plaatsvinden.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 8

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 9

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
9.1	Indiener stelt dat de demping van de Kortrickvijver gaat leiden tot wateroverlast in de achterliggende wijk. Indiener vreest voor wateroverlast in de kruipruimte bij de woning.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
9.2	Indiener heeft moeite met de kap van vele gezonde bomen rondom de Kortrickvijver.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 9

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 10

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
10.1	Indiener pleit voor een buitendijkse oplossing voor de dijkversterking.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een algemene toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
10.2	Indiener vreest wateroverlast door tijdelijk demping van de Kortrickvijvers, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen door kwel en opvang van regenwater te voorkomen.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.
10.3	Indiener is het niet eens met de kap van bomen en struiken van de parkzone bij Kortrick en verwacht daardoor verminderd woonplezier in de wijk.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
10.4	Indiener vreest veel hinder door stof, lawaai en trillingen als gevolg van de werkzaamheden en de tijdelijke werkweg aan de binnendijkse zijde en wijst op de te verwachten CO_2-uitstoot. Indiener stelt dat het risico op waterschade aan de huizen onacceptabel voor de bewoners is.	De woning van indiener ligt buiten het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te voorkomen. Ook kan onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Met betrekking tot de CO_2-uitstoot, het volgende. Voor de aanleg en verwijderen van de tijdelijke werkweg ter hoogte van de wijk Kortrick moet zand worden aan- en afgevoerd. Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat de werkzaamheden zoveel als mogelijk elektrisch en daarmee emissiearm plaatsvinden, zie paragraaf 7.1.3 “Uitgangspunten voor het uitvoeren van de werkzaamheden” van het Projectbesluit.

Conclusie zienswijze nummer 10

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 11

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
11.1	Indiener is het niet eens met het ontwerp voor de wegverlegging van de dijkopgang ter hoogte van zijn perceel. Meer specifiek gaat het om de aangehouden afstanden tot de kap van de hooiberg. Indiener verzoekt een afstand van 1 tot 1,5 meter aan te houden, rekening houdend met de eik tegenover de ingang van het erf.	Nabij het erf van indiener wordt de dijk met de bestaande dijkopgang en weg vernieuwd. De weg loopt in de huidige situatie tot direct naast de hooiberg. Met indiener is meermaals het gesprek gevoerd over de verkeerssituatie. Na de werkzaamheden komt de weg tussen de 0,5 tot 1 meter verder van het perceel van indiener af te liggen. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Provincie Overijssel is als wegbeheerder verantwoordelijk voor de verkeerssituatie en ziet geen noodzaak voor een volledige reconstructie van de weg. Om die reden kan de weg niet op de door indiener gewenste afstand van de schuur teruggebracht worden. Dit is ook eerder teruggekoppeld aan indiener. In de gesprekken is indiener steeds op de hoogte gehouden over de voortgang van het ontwerpproces en de afstand tussen de hooiberg en de weg die erlangs loopt.
11.2	Indiener meent dat IJsselwerken onvoldoende rekening houdt met de situatie en belangen van bewoners. Indiener stelt dat informatie niet of niet tijdig wordt verstrekt en dat afspraken niet voldoende worden nagekomen.	De aanpak van de participatie tijdens de Planuitwerking is in het Projectbesluit beschreven, zie paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase. Voor een nadere toelichting wordt ook gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota. De focus lag op persoonlijke gesprekken met individuele belanghebbenden van de dijkversterking. Dit waren met name de eigenaren van gronden die geraakt worden door de dijkversterking. Met indiener zijn ook meerdere gesprekken gevoerd. In deze gesprekken is onder andere gesproken over de inpassing van het dijkversterkingsontwerp op de eigendommen van indiener. Indiener heeft hier meerdere wensen over naar voren gebracht. Deze wensen zijn onderzocht op haalbaarheid en inpasbaarheid in het dijkversterkingsontwerp. De resultaten zijn teruggekoppeld aan indiener. Over sommige punten is aan indiener aangegeven dat terugkoppeling op een later moment volgt, omdat de gevraagde informatie nog niet beschikbaar is.

Conclusie zienswijze nummer 11

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 12

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
12.1	Indiener geeft aan dat in tijden van toenemende regenval en klimaatverandering waterberging essentieel is. De vijver fungeert als een natuurlijke buffer bij zware regenval en helpt overstromingen in de omgeving te voorkomen. Het verwijderen van de vijver zal de waterhuishouding verstoren en kan leiden tot wateroverlast in omliggende gebieden en natte voeten voor bewoners.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
12.2	Indiener geeft aan dat de Kortrickvijver en de omliggende bomen een belangrijk ecosysteem vormen. Het kappen van de bomen zal een negatieve impact hebben op de flora en fauna in dit gebied. Het verdwijnen van deze plek betekent een verlies aan leefkwaliteit voor de inwoners van Olst. Indiener verzoekt om de plannen te herzien.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.

Conclusie zienswijze nummer 12

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 13

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
13.1	Indiener verzoekt om een alternatieve oplossing voor de wateroverlast door het aflopend water van dijkopgang Herxen op het erf van indiener, die ontstaat bij hevige neerslag. De huidige drainage en wadi moet door de dijkversterking verdwijnen.	Om afstromend hemelwater komende vanaf de dijk via de dijkopgang op te vangen, zijn onderaan de dijkopgang kolken voorzien die het overtollige hemelwater opvangen en afvoeren. De gemeente heeft deze situatie niet lang geleden nog aangepast en hier onderhoud aan gedaan. Door de dijkversterking verslechtert de definitieve situatie niet. De wadi op het perceel van indiener moet wel tijdelijk wijken voor de uitvoering van de dijkversterking. De wadi kan na de uitvoering van de dijkversterking in principe terugkomen, de drainage wordt niet geraakt door de werkzaamheden. Zowel de wadi als de drainage worden beschouwd als normale tuininrichting. Afspraken hierover worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling. Voor een toelichting op de schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
13.2	Indiener meent dat IJsselwerken onvoldoende rekening houdt met de situatie en belangen van bewoners. Informatie wordt niet of niet tijdig verstrekt. Afspraken worden niet voldoende nagekomen.	De aanpak van de participatie tijdens de Planuitwerking is in het Projectbesluit beschreven, zie paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase. Voor een nadere toelichting wordt ook gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota. De focus lag daarbij op persoonlijke gesprekken met individuele belanghebbenden van de dijkversterking. Dit waren met name de eigenaren van gronden die geraakt worden door de dijkversterking. Met indiener zijn meerdere gesprekken gevoerd. In deze gesprekken is onder andere gesproken over de inpassing van het dijkversterkingsontwerp op de eigendommen van indiener. Indiener heeft hier meerdere wensen over naar voren gebracht. Deze wensen zijn onderzocht op haalbaarheid en inpasbaarheid in het dijkversterkingsontwerp. De resultaten zijn gemotiveerd teruggekoppeld aan indiener. Van sommige punten is aan indiener aangegeven dat terugkoppeling op een later moment volgt omdat de gevraagde informatie nog niet beschikbaar is.

Conclusie zienswijze nummer 13

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 14

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
14.1	Indieners willen een aanpassing van het ontwerp, in de vorm van een drainagesleuf, om te voorzien in afvoer van hemelwater afkomstig van de dijk. In de huidige situatie hebben zij al veel overlast van hemelwater en door de werkzaamheden zal de overlast toenemen, zo stellen indieners. Indieners willen gevolgschade door wateroverlast voorkomen.	In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten van de dijkversterking onderzocht. In paragraaf 5.4.1.5 "Module NO-1 t/m NO-3" van dit rapport is aangegeven dat van de dijkversterking geen geohydrologische effecten te verwachten zijn ter hoogte van de tuinen van indieners (nabij km 45,9). Op pagina 64 is het volgende aangegeven: "De damwand zorgt ervoor dat grondwater moeizaam door de dijk kan stromen, vanwege de lage doorlatendheid van de afwisselende kleilagen heeft dit een geringe impact op de geohydrologie. Door de zandige bodemopbouw onder de dijk kan het grondwater ruim onder de damwand doorstromen." Ook gedurende de uitvoering zijn hier geen effecten op grondwaterkwantiteit te verwachten, zoals in paragraaf 6.4.1 "Effectbeschrijving" van het Achtergrondrapport Water is aangegeven. Bovendien wordt het onderhoudspad op de kruin van de dijk op één oor gelegd, dat betekent dat het onderhoudspad afwatert richting de IJssel en niet zorgt voor een toename van hemelwater binnendijks, maar juist een afname. In paragraaf 5.2.1 "Effectbeschrijving - Oppervlaktewaterkwantiteit" van het Achtergrondrapport Water is dit beschreven. Het is voor de dijkversterking dan ook niet nodig om een drainagesleuf aan te brengen. Aan indieners is aangeboden om aan de westelijke kant op de percelen van indieners een greppel te gaven (werk met werk maken). Deze greppel zou dan onderhouden moeten worden door indieners zelf. Van dit aanbod hebben indieners geen gebruik gemaakt. Wanneer ondanks bovenstaande toch onverhoopt gevolgschade ontstaat, is een schaderegeling beschikbaar. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 14

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 15

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
15.1	Indiener geeft aan dat bij een hoge waterstand van de IJssel onder de woning water aanwezig is. Indiener is tegen het dempen van de Kortrickvijver, omdat hij verwacht dat als de vijver gedempt is het grondwaterniveau zal stijgen. Hierbij vreest indiener voor water in de woning.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater.
15.2	Indiener geeft aan ook tegen het kappen van de bomen te zijn, want in deze tijd is iedere boom nodig in verband met CO_2.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage Houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 15

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 16

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
16.1	Indiener geeft aan geen goede uitleg en onvoldoende informatie te hebben gekregen over de impact van de werkzaamheden op zijn perceel.	De aanpak van de participatie tijdens de Planuitwerking is in het Projectbesluit beschreven, zie paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase. Voor een nadere toelichting wordt ook gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota. De focus lag daarbij op persoonlijke gesprekken met individuele belanghebbenden van de dijkversterking. Dit waren met name de eigenaren van gronden die geraakt worden door de dijkversterking. Met indiener zijn meerdere gesprekken gevoerd. In deze gesprekken is onder andere gesproken over de inpassing van het dijkversterkingsontwerp op de eigendommen van indiener. Indiener heeft hier meerdere wensen over naar voren gebracht. Deze wensen zijn onderzocht op haalbaarheid en inpasbaarheid in het dijkversterkingsontwerp. De resultaten zijn teruggekoppeld aan indiener. Over sommige punten is aan indiener aangegeven dat terugkoppeling op een later moment volgt, omdat de gevraagde informatie nog niet beschikbaar is.
16.2	Indiener vreest schade aan de woning en een boom door de werkzaamheden. In verband met tijdelijk ruimtebeslag worden twee opstallen gesloopt. Indiener is ontevreden over de procedure voor schadevergoeding. De procedure en het uitkeren van de vergoeding duurt te lang en vraagt te veel van getroffenen. Terwijl wordt gewacht op uitkering van de vergoeding zijn de financiële gevolgen van de werkzaamheden en het tijdelijk ruimtebeslag erg belastend en niet te dragen voor indiener. Indiener betwijfelt daarnaast de onafhankelijkheid van IJsselwerken als het gaat om het uitvoeren van nulmeting en monitoring.	De vergoeding voor het slopen van de opstallen, het gebruik van het perceel en eventuele schade aan de boom zal met indiener worden overeengekomen in de nog te sluiten gebruiksovereenkomst. Voor een nadere toelichting op de volledige schadeloosstelling en het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.3 en 2.5 van deze Nota.
16.3	Indiener is ontevreden dat ter hoogte van zijn woning zowel buitendijks als binnendijks een damwand wordt geplaatst met een grote overlap ter hoogte van het perceel van indiener.	Het eindpunt van de binnendijkse constructie is gekoppeld aan de positie van de constructie in de buitenkruin. Er moet sprake zijn van een bepaalde lengte met overlap tussen beide constructies, zodat het water niet achter de constructie langs door de dijk kan lopen (achterloopsheid). Wanneer geen overlap op het perceel van indiener wordt gerealiseerd, wat indiener wenst, zou de constructie in de buitenkruin over een langere afstand moeten worden doorgezet. De constructie in de buitenkruin is langer dan de constructie aan de binnenzijde van de dijk. Het langer doorzetten van de constructie aan de buitenzijde van de dijk

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		is daarom veel duurder. Daarom is in het ontwerp het aantal strekkende meters constructie in de buitenkruin zo klein mogelijk gehouden. Wanneer de damwand binnendijks niet wordt doorgezet en dus niet overlapt, zou dit leiden tot onevenredige en ondoelmatige toename van de kosten. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat het ontwerp voor de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd.
16.4	Indiener betwijfelt of het klopt dat er geen vleermuizen in de bomen zitten, aangezien het onderzoek stamt uit 2019.	Op grond van de Omgevingswet mogen onderzoeken die worden aangeleverd bij de aanvraag van een omgevingsvergunning niet ouder zijn dan drie jaar. Voor dijkversterking Zwolle-Olst zijn de onderzoeksgegevens verzameld over de afgelopen vijf jaar (2019 t/m 2024), waarbij er in verschillende jaren onderzoeken naar verschillende soort(groep)en zijn uitgevoerd. Voor alle onderzochte soorten geldt dat er in de afgelopen drie jaar tenminste eenmaal een aanvulling heeft plaatsgevonden op de bestaande onderzoeksgegevens. Specifiek voor vleermuizen in boomholtes is er in 2023 nog een onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat er geen vleermuizen aanwezig waren in bomen. Daarmee voldoet het onderzoek aan de gestelde eisen uit de Omgevingswet. De onderzoeken voor soorten, de Soortenbeschermingstoets en het Activiteitenplan soortenbescherming zijn als bijlage 3.5 en 3.6 van het Projectbesluit bijgevoegd. Daarnaast vindt er voor de start van de uitvoering altijd een scan op flora en fauna plaats en worden de onderzoeken gedurende de uitvoering actueel gehouden.
16.5	Indiener geeft aan dat de linde ter plaatse zijn perceel te Wijhe niet gekapt hoeft te worden en dat in gesprekken met IJsselwerken is aangegeven dat er geen schade aan de linde te verwachten is.	De linde ter plaatse van het perceel van indiener kan inderdaad gespaard blijven en is niet opgenomen in de voor de dijkversterking verleende kapvergunning van gemeente Olst-Wijhe. Tijdens de uitvoering worden maatregelen getroffen om schade aan bomen te voorkomen of te beperken. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.
16.6	Indiener vreest wateroverlast door de plaatsing van een damwand, de nieuwe bekleding en tijdelijke demping van de afwateringsloot. Volgens indiener wordt hier bij een nulmeting niet naar gekeken en worden er geen tijdelijke maatregelen getroffen om wateroverlast en schade te voorkomen.	De woning van indiener staat op ruim 20 meter afstand van de binnendijkse damwand. Op deze locatie wordt een stalen damwand toegepast, die in principe wordt gedrukt. Omdat de damwand wordt gedrukt, treedt er geen verdichting van het zandpakket op bij het aanbrengen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Het perceel van indiener is gelegen in dijkmodule Midden-Zuid 2. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten, die met name zorgen voor vernatting of verdroging, van de dijkversterking onderzocht. In paragraaf 5.4.1.3 "Module MZ-1 t/m MZ-3" van dit rapport is aangegeven dat van de dijkversterking geen geohydrologische effecten te verwachten zijn. Ook gedurende de uitvoering zijn hier geen effecten op grondwaterkwantiteit te verwachten, zoals in paragraaf 6.4.1 "Effectbeschrijving" van het Achtergrondrapport Water is aangegeven. In paragraaf 11.2.4.2 “Tijdelijke effecten” van het Projectbesluit wordt toegelicht dat het watersysteem ook tijdens de uitvoering goed moet blijven functioneren. Dit wordt geborgd door bij de uitvoering van de werkzaamheden eerst eventuele maatregelen en aanpassingen in het watersysteem door te voeren, zoals de aanleg van een nieuwe dijksloot of de compensatie van verharding. Pas daarna wordt de huidige watergang gedempt of de verharding aangelegd. Hierdoor is de kans zeer klein dat er in de tijdelijke situatie negatieve effecten optreden. Grondwatermetingen worden voor aanvang van de werkzaamheden, tijdens de uitvoering en na afloop van de werkzaamheden uitgevoerd. Voor meer informatie over de nadere detaillering en uitwerking van maatregelen in het Uitvoeringsontwerp (UO) en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
16.7	Indiener is akkoord met de kap van de boom, maar wil duidelijkheid over de herplant ervan. Ook geeft indiener aan dat de gemeente geen kapvergunning heeft verleend.	De boom van indiener, de Zwarte Walnoot met boomnummer 2170, is opgenomen in het overzicht als vergunningplichtig en is opgenomen in de kapvergunning. Naar aanleiding van deze zienswijze wordt deze boom herplant. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is deze boom toegevoegd. Eigenaren zijn vrij om op eigen initiatief de bomen te verplanten buiten het ruimtebeslag, voorafgaand aan de dijkversterking. Op 9 oktober 2024 heeft de gemeente Olst-Wijhe de ontwerpvergunning kappen verleend, deze vergunning lag gelijktijdig met het Ontwerp Projectbesluit ter inzage. Bijlage 1 van de "Rapportage houtopstanden" (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) bevat een overzichtstabel van de te kappen bomen ten behoeve van de dijkversterking. Voor het overige wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota, waar een toelichting is gegeven op hoe wordt omgegaan met het kappen en compenseren van bomen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
16.8	Indiener geeft aan dat de stroken van 4 meter en die tussen 4-6 meter vanaf de kruin over zijn perceel respectievelijk nutteloos en minder nuttig worden, als deze vrijgehouden moet worden van beplanting of beperkt beplant mogen worden. Indiener biedt de grond tot 4 meter vanuit de kruin ter overname aan. Voor indiener is niet duidelijk waarom er gebruiksbeperkingen (gaan) gelden voor deze stroken.	Beplanting op of nabij een waterkering kan effect hebben op het waterkerende vermogen van de waterkering, het onderhoud belemmeren of leiden tot aantasting van het talud. Het waterschap heeft daarom beleid vastgesteld over het beschermen van de dijk. In de Waterschapsverordening zijn beperkingengebieden aangewezen waarbinnen regels gelden voor het plaatsen of in stand houden van beplanting op en rondom de dijk. Vergelijkbare regels waren al opgenomen in de voorganger van de Waterschapsverordening, de Keur. De dijkversterking wordt in overeenstemming met het beleid van het waterschap uitgevoerd. Ook in de huidige situatie vallen de door indiener aangehaalde stroken al binnen het beperkingengebied van de waterkering en gelden vanuit waterveiligheid eisen aan het gebruik hiervan. Tot slot is het niet het beleid van het waterschap om onroerende zaken aan te kopen en dit zal het waterschap dan ook niet doen.
16.9	Indiener vraagt betrokken te worden bij het landschapsontwerp ter hoogte van zijn percelen wil beplantingswensen doorgeven, om privacy te borgen.	In overleg met indiener is in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) beplanting voorzien op de rand van het perceel van indiener. Dit draagt bij aan de privacy. Het aanbrengen van beplanting die niet in het Landschapsplan is opgenomen, is aan indiener zelf. Wanneer indiener de wens heeft om beplanting terug te brengen in de zone vanaf 4 tot 10 meter van de dijk van de dijk, zal hier een vergunning voor aangevraagd moeten worden. Hierbij zal aangetoond moeten worden dat de beplanting geen effect heeft op de waterveiligheid. Hiervoor moet een beoordeling van het Niet Waterkerende Object (NWO-beoordeling) worden uitgevoerd. IJsselwerken kan op verzoek van de eigenaar deze beoordeling uitvoeren en beschikbaar stellen, zodat deze bij een vergunningaanvraag kan worden gebruikt. Het aanvragen van de vergunning dient door de eigenaar zelf te worden gedaan. Wanneer indiener dat wenst kan er tijdens de uitvoering een zichtscherm op het bouwhek worden geplaatst ten behoeve van de privacy. Daarnaast wordt indiener financieel gecompenseerd voor het gebruik van de grond en het eventueel verwijderen van beplanting die niet in het Landschapsplan wordt gecompenseerd. In de te sluiten gebruiksovereenkomst worden afspraken over de schadeloosstelling gemaakt. Voor een nadere toelichting op de schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
16.10	Indiener stelt dat onduidelijk is waar de persleiding, die grenst aan het tijdelijk ruimtebeslag, ligt en wat ermee gaat gebeuren. Ook geeft indiener aan dat er mogelijk een KPN-kabel moet worden geplaatst.	De persleiding voldoet niet aan de gestelde eisen om nabij een dijk te mogen liggen en wordt verlegd. Hierdoor komt de persleiding in de tuin van indiener te vervallen en zal verwijderd worden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Dichter bij de dijk ligt een telecomkabel die een raakvlak heeft met het definitief ruimtebeslag. Het voorstel aan de netbeheerder is om deze kabel te verleggen naar het tracé van de te verwijderen persleiding, zodat de telecomkabel niet in het definitief ruimtebeslag van de dijk ligt. Omdat de telecomkabel in de nieuwe situatie op de grens van het tijdelijke ruimtebeslag ligt, is de bescherming van deze kabel een aandachtspunt tijdens de uitvoering. In paragraaf 7.4.1 "Kabels en leidingen" van het Projectbesluit is over dit onderwerp meer informatie gegeven. Informatie over de verlegging van de persleiding en de KPN-kabel zijn met indiener besproken tijdens het gesprek op 18 juni 2024. Het verleggen van kabels en leidingen ten behoeve van het project is de verantwoordelijkheid van de betreffende nutsbedrijven. Die zullen dit doorgaans ook zelf (laten) uitvoeren. Dit gebeurt wel in afstemming met het waterschap. De nutsbedrijven zullen contact opnemen met de eigenaren van percelen waar een verlegging noodzakelijk is, dat geldt ook voor het perceel van indiener.
16.11	Voor indiener zijn de perceelgrenzen onduidelijk. Indiener geeft aan dat de perceelsgrenzen zijn ingemeten door project IJsselwerken en heeft begrepen dat daaraan geen rechten kunnen worden ontleend. Indiener wil niet zelf perceelsgrenzen moeten aantonen.	De perceelsgrenzen zijn door IJsselwerken ingetekend in overeenstemming met de kadastrale kaart. Indiener hoeft dit inderdaad niet zelf aan te tonen. Het staat indiener vrij om een grensreconstructie op te vragen bij het Kadaster. Dit wordt niet gefaciliteerd en/of gefinancierd door IJsselwerken.

Conclusie zienswijze nummer 16

In reactie op de zienswijze is het Landschapsplan ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 2.12 "Landschapsplan" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 17

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
17.1	Indiener geeft aan dat buitendijks een grasland is, dat intensief gebruikt wordt en dat dit alleen op papier een Natura 2000-gebied is. Indiener verzoekt daarom om de dijk buitendijks te versterken.	In paragraaf 2.3 van deze Nota is een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het voorkeursalternatief (VKA) bij Kortrick en het gebruik van het buitendijkse Natura 2000-gebied. Dit gebruik is geen reden om voor een buitendijkse versterking te kiezen.
17.2	Indiener geeft aan dat ondanks dat ruimte voor de rivier zou worden ingenomen, toch buitendijks moet worden versterkt in plaats van binnendijks en de dijk hoger moet worden gemaakt.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
17.3	Indiener geeft aan dat binnendijks een mooie vijver aanwezig is, die zorgt voor ontspanning, recreatie en educatie (kinderboerderij) en leefgebied voor dieren. Indiener voelt zich overvallen door de lange duur van de werkzaamheden voor de dijkversterking en is het niet eens met hoe de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
17.4	Indiener geeft aan dat de vijver de bewoners van Kortrick en Zonnekamp wijk beschermt tegen te veel water en woningen drooghoudt.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 17

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 18

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
18.1	Indiener vreest als uitbater van een recreatiebedrijf economische schade door onderbrekingen van fiets- en wandelroutes (specifiek knooppuntenroutes) en vraagt om in de omleidingsroutes de knooppunten aan te geven.	Algemeen uitgangspunt voor de werkzaamheden is dat tijdens de uitvoering de knooppuntroutes per uitvoeringstraject worden omgeleid. Met Marketing Oost en Routenetwerken Salland worden voorafgaand per uitvoeringstraject afspraken gemaakt over tijdelijke bewegwijzering van fiets- en wandelroutes. Zodoende blijven de routes functioneel en wordt de impact beperkt. Wanneer indiener van mening is dat sprake is van onevenredig nadeel of schade als gevolg van de uitvoering van het Projectbesluit is een regeling voor nadeelcompensatie beschikbaar. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 18

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 19

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
19.1	Indiener voelt zich overvallen door de lange duur van de werkzaamheden voor de dijkversterking en is het niet eens met hoe de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
19.2	Indiener is ervan op de hoogte dat het buitendijkse gebied ter hoogte van de Kortrickvijver bij wet is beschermd. Indiener ziet de natuurwaarde van het buitendijkse gebied niet en geeft aan dat de wet jaren geleden is gemaakt en nooit is herzien.	Met ingang van 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. In deze wet zijn regels gesteld over activiteiten, om onder meer de natuur te beschermen. Deze regels waren eerder opgenomen in de Wet natuurbescherming en zijn waar nodig geactualiseerd. Het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken, waar de buitendijkse gebieden van de IJssel onder valt, is op 14 juni 2024 nog gewijzigd met een besluit van de Minister van Natuur en Stikstof. Het Natura 2000-gebied Rijntakken is een natuurgebied van Europees belang met een beschermde status. Daarmee worden de leefgebieden van bepaalde dieren en planten en bepaalde natuurlijke habitattypen beschermd, zodat de biodiversiteit wordt behouden. Hiermee wordt ook voldaan aan de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Zowel de wetgeving, als de aanwijzingsbesluiten worden regelmatig geactualiseerd. Voor meer informatie wordt verwezen naar de website: www.natura2000.nl. In paragraaf 2.3 van deze Nota is een nadere toelichting gegeven op het gebruik van het buitendijkse Natura 2000-gebied in relatie tot de beschermde status van het gebied.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
19.3	Indiener betreurt dat de dijkversterking binnendijks en niet buitendijks plaatsvindt. Indiener is van mening dat binnendijks versterken leidt tot veel meer schade door wateroverlast, kappen van bomen en schade aan huizen, terwijl de buitendijkse natuurwaarde voor indiener minimaal is.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 19

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 20

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
20.1	Indiener verzoekt om een vergoeding van de inhuurkosten van een externe adviseur in een discussie over wateroverlast en grondbeschikbaarheid.	De Algemene wet bestuursrecht bevat bepalingen die betrekking hebben op de vergoeding van kosten van het indienen van bezwaar en beroep. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het inschakelen van een extern deskundige bij het opstellen van een zienswijze of bij individuele gesprekken worden daarom in principe niet vergoed. In het grondbeschikbaarheidsproces (paragraaf 9.1 “Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit) kan in de gebruiksovereenkomst met vergoeding op basis van volledige schadeloosstelling wel een redelijke vergoeding worden vastgelegd voor een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en de waardebepaling. IJsselwerken heeft hierover de afgelopen jaren meermaals een gesprek gevoerd met indiener en aangegeven hoe de procedure voor het vergoeden van deskundigenkosten in elkaar zit. Hiertoe is ook de flyer “Grondbeschikbaarheid dijkversterking” aan indiener verstrekt. De klacht die indiener over dit onderwerp heeft ingediend bij het waterschap is behandeld en beantwoord in mei 2024. De rentmeester van het waterschap is de afgelopen jaren meermaals langs geweest bij indiener en heeft de procedure uitgelegd. Inmiddels (tijdens de beantwoording van de zienwijzen) heeft de rentmeester van het waterschap het grondbeschikbaarheidsproces met indiener en diens adviseur in gang gezet.

Conclusie zienswijze nummer 20

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 21

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
21.1	Indiener heeft een kwekerij met exotische vogels en ervaart in de huidige situatie al overlast van 1 of 2 vrachtwagens per dag. Wanneer de Nijverheidsweg te Wijhe als werkroute zal worden gebruikt, zal bewoning volgens indiener onmogelijk worden door hinder in de vorm van geluid en trillingen. Daarnaast verwacht indiener schade in de vorm van verlaten nesten of het niet overgaan tot broeden van vogels als gevolg van het werkverkeer.	De Nijverheidsweg is onderdeel van bedrijventerrein De Enk. Uit het omgevingsplan van de gemeente Olst-Wijhe blijkt dat ter hoogte van het perceel van indiener nu ook al industrie is toegestaan (categorie 3.2). De wegen over het bedrijven- en/of industrieterrein zijn in principe ingericht voor zwaar verkeer. De intensiteit van het verkeer zal echter tijdelijk fors toenemen. De te verwachten effecten van geluidhinder en trillinghinder door bouwverkeer en materieel zijn onderzocht. Hierbij is uitgegaan van een worst case situatie (maximaal verkeer). Uit deze onderzoeken volgt dat er geen overschrijdingen van de wettelijke normen worden verwacht. In het geval toch schade ontstaat (bijvoorbeeld inkomstenderving door het verlaten van nesten of het niet overgaan tot broeden) kan indiener beroep doen op de regeling nadeelcompensatie. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder, en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
21.2	Indiener is het niet eens met gevoerde participatie, aangezien er geen persoonlijk gesprek met de projectleider is geweest.	Door IJsselwerken is tijdens de buurtbijeenkomst op 2 juli 2024 toegezegd dat indiener op de hoogte zou worden gehouden over de beoogde transportroute over bedrijventerrein De Enk. Hierover is vervolgens per brief contact geweest met indiener op 23 oktober 2024 en een persoonlijk gesprek op 16 april 2025.
21.3	Indiener vraagt een alternatieve route voor de werkweg, bijvoorbeeld langs het gemeentehuis te Wijhe.	Verschillende alternatieve routes zijn beschouwd, waaronder een route langs het gemeentehuis. Deze aanvoerroute is besproken met de provincie Overijssel (wegbeheerder N337) en gemeente en vervolgens ook in een bestuurlijk overleg tussen de provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe en waterschap Drents Overijsselse Delta. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van de plannen. De door IJsselwerken voorziene transportroute heeft minder effecten op verkeersveiligheid, bereikbaarheid, hinder, doorlooptijd en intensiteit, dan de beschouwde alternatieven. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
21.4	Indiener betreurt dat Stichting bewonersbelang "De Enk", als rechtspersoon namens bewoners van het industrieterrein, niet in de participatie is betrokken.	IJsselwerken was niet bekend met Stichting bewonersbelang "De Enk" en is niet op de stichting gewezen door de gemeente. Daarom is er ook geen contact geweest. De stichting zal door IJsselwerken in verdere communicatie worden meegenomen. De door de Ondernemers en Bewoners Industrieterrein de Enk ingediende zienswijze is als nummer 106 opgenomen in deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 21

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 22

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
22.1	Indiener is het niet eens met het dempen van een naast zijn woonhuis gelegen vijver (in eigendom van Staatsbosbeheer) voor de realisatie van een tijdelijk werkterrein. De vijver heeft volgens indiener hoge ecologische waarde. Volgens indiener is onvoldoende onderzoek naar de natuurwaarden gedaan. Daarnaast is de vijver van belang voor de afwatering van het terrein. Mede gelet op gedane toezeggingen, en het feit dat er genoeg ruimte tussen vijver en dijk resteert, verzoekt indiener daarom de vijver (gedeeltelijk) te sparen. Daarnaast verzoekt hij ook om de bestaande knotwilgen naast de vijver na de werkzaamheden terug te plaatsen.	De vijver kan in de tijdelijke situatie helaas niet geheel worden gespaard. Om voldoende werkruimte te creëren om onderlangs de dijk materieel te kunnen opstellen en te kunnen rijden, zal de vijver tijdelijk gedeeltelijk moeten worden gedempt. Dit benodigde tijdelijke ruimtebeslag is nader toegelicht in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijft de functionaliteit van de vijver voor het grootste deel behouden, waardoor de afwatering is gegarandeerd. Na afronding van de dijkversterking zal de vijver worden hersteld. Er heeft in de kolk waterbodemonderzoek plaatsgevonden (naar mogelijke verontreinigingen), daarnaast worden hier uit flora en fauna onderzoek geen beschermde soorten verwacht. Tijdens de realisatie is ecologische begeleiding aanwezig, zodat erbij eventuele onvoorziene omstandigheden direct kan worden geacteerd. Het verplanten van bomen is een kostbare aangelegenheid en blijkt bovenal in veel gevallen weinig kansrijk. Voor enkele specifieke knotwilgen is wel een nieuwe locatie opgenomen in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Verplanten en terugplaatsen op dezelfde locatie is niet mogelijk, omdat twee keer verplanten de kans op overleven van de boom sterk reduceert. Eigenaren zijn vrij om op eigen initiatief de bomen te verplanten buiten het ruimtebeslag, voorafgaand aan de dijkversterking. Voor het overige wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota, waar een toelichting is gegeven op hoe wordt omgegaan met het kappen en compenseren van bomen. Na de dijkversterking worden tussen de dijk en de vijver knotwilgen gepland om zoveel mogelijk de huidige situatie te herstellen, zoals weergegeven in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit).

Conclusie zienswijze nummer 22

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 23

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
23.1	Indiener vreest dat door een hoogteverschil van 20cm ontsluiting De Waardman bij hoogwater niet te gebruiken is. Indiener verzoekt om de hoogte van de ontsluiting Waardman overal op niveau +3,41 m NAP aan te houden.	Door de dijkverlegging en natuurlijke inrichting Paddenpol wijzigt de omgeving ter hoogte van Herxen 25 (“De Waardman”). De bestaande toegangsweg tot De Waardman tussen het veerooster en de dijk heeft een hoogte van net onder de +3,00 m NAP, en schommelt rond de +2,90 m NAP. In het ontwerp is hier een toegangsweg voorzien met een hoogte tussen de +3,10 m NAP en +3,20 m NAP. De bereikbaarheid tijdens hoogwater zal iets verbeteren ten opzichte van de huidige situatie. Het verzoek om de toegangsweg nog hoger (+3,41 m NAP) aan te leggen, kan niet worden gehonoreerd. Een hogere toegangsweg vraagt meer ruimtebeslag en heeft meer negatieve ecologische en rivierkundige effecten.
23.2	Er is geen hoogte bij de voorziene tijdelijke ontsluitingsweg "De Waardman" in de plannen opgenomen. Indiener verzoekt daarom de tijdelijke ontsluitingsweg De Waardman op minimaal dezelfde hoogte (+3,20m NAP) van de bestaande ontsluitingsweg aan te leggen omwille van bereikbaarheid bij hoogwater.	De tijdelijke ontsluitingsweg naar de Waardman zal worden aangebracht op +3,20m NAP en verbetert daarmee ten opzichte van de huidige ontsluitingsweg. De bereikbaarheid tijdens hoogwater wijzigt niet.
23.3	Indiener geeft aan dat het aanleggen van een tijdelijke werkweg boven op de oude smalle zomerdijk met karakteristieke beplanting niet mogelijk is zonder grove aantasting. Ook vindt indiener de nut en noodzaak hiervan onvoldoende aangetoond.	De door indiener genoemde tijdelijke werkweg is een zogenaamde hoogwaterrug en deze is noodzakelijk om de effecten van hoogwater op de uitvoering van de dijkversterking te beperken. Zo kan er bij hogere waterstanden doorgewerkt worden, terwijl de waterkerende functie in stand blijft. Dit staat onder meer beschreven in paragraaf 7.2.3 "Werkstroken, transportroutes en overige tijdelijke werken" en paragraaf 11.2.1.2 "Waterveiligheid" van het Projectbesluit. Naar aanleiding van de zienswijze is onderzocht of de hoogwaterrug ook zonder aantasting van de karakteristieke bomen gerealiseerd kan worden. De hoogwaterrug ten zuiden van Paddenpol is hierdoor inmiddels meer landinwaarts aan de landzijde van de zomerdijk voorzien, zodat de karakteristieke beplanting zoveel mogelijk gespaard blijft. Het gewijzigde tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit.

Conclusie zienswijze nummer 23

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter hoogte van de hoogwaterrug aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 24

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
24.1	Indiener voelt zich op het verkeerde been gezet door de vaststelling van het voorkeursalternatief, waarin bomen en de vijver ter hoogte van de wijken Kortrick en Olst Zuid gespaard zouden blijven, terwijl dat niet het geval blijkt in het Ontwerp Projectbesluit.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
24.2	Indiener vreest wateroverlast door demping van de vijver en kwelsloot bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen door kwel en onderstromingen te voorkomen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater.
24.3	Indiener geeft aan dat de houtopstanden en velden grenzend aan de vijver bij Kortrick grote ecologische waarden leveren (ijsvogel en eekhoorn worden regelmatig gezien) en dat de werkzaamheden zorgen voor een achteruitgang en aantasting van de natuur, milieu en leefomgeving betekenen. Het zal volgens indiener lang duren voordat de flora en fauna zich heeft hersteld.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken. Het is mogelijk dat indiener bepaalde soorten, zoals ijsvogel of eekhoorn, heeft waargenomen. Deze waarnemingen hebben geen betrekking op essentiële beschermde onderdelen van leefgebieden van beschermde soorten in het kader van de Omgevingswet.
24.4	Indiener geeft aan dat door de werkzaamheden het aanzicht naar de kern Olst en de wijk vanaf het westen sterk wordt beïnvloed. De bomenrij is een historisch kenmerkend voor het aanzicht van voor vroegere Havezate het Kortrijk. De houtopstanden tussen de dijk en de wijken Kortrick en Olst Zuid vormen volgens indiener een geluidsbarrière en hij vreest voor geluidsoverlast en reductie van wooncomfort.	In aanvulling op de reactie bij onderdeel 24.3 het volgende. Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig. Daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijke invloed hebben op het aanzicht van Olst. Er worden géén monumentale bomen in de kern Olst gekapt. Het verdwenen landgoed Kortrijk is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader IJsseldijk Zwolle-Olst (bijlage 2.1 van het Projectbesluit) als onderdeel van het DNA van het Sallandse Dijkenlandschap (pagina 16) en deze valt buiten het plangebied van de dijkversterking. In het Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie (bijlage 1.4 van het Projectbesluit) zijn de effecten op historisch groen toegelicht, hieruit blijkt dat de aangehaalde bomenrij niet historisch kenmerkend is. Uiteraard blijven de kenmerkende gebouwen onderdeel van het aanzicht van de kern Olst. Na herplant van bomen kan het aanzicht zich herstellen. De bijzondere boomgroepen ten noorden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan blijven behouden.
24.5	Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk, aangezien er toch werkzaamheden aan het buitendijks dijktalud uitgevoerd moeten worden, en vindt binnendijks versterken onmogelijk en niet wenselijk.	In aanvulling op het antwoord bij onderdeel 24.1: Zoals in de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit) is aangegeven, is bij alle alternatieven sprake van buitendijkse werkzaamheden aangezien de buitendijkse dijkbekleding moet worden aangepast. De werkzaamheden aan de buitendijkse zijde zijn daarmee niet onderscheidend.

Conclusie zienswijze nummer 24

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 25

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
25.1	Indiener pleit voor een buitendijkse dijkversterking. Binnendijkse natuurwaarden (waarnemingen diverse beschermde soorten) en de maatschappelijke functies (park, kinderboerderij) binnendijks zijn volgens hem onvoldoende meegenomen in de afweging binnendijks - buitendijks. Daarnaast geeft indiener aan dat hoewel de uiterwaarden beschermd zijn als Natura 2000-gebied, er uitgebreid gemaaid en gejaagd wordt en deze dus niet ongeschonden hoeven te blijven.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 25

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 26

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
26.1	Indiener is tegen de kap van bomen langs de woonwijk Kortrick en geeft aan dat in tegenstelling is tot eerdere beloftes, waardoor vertrouwen is geschaad. Indiener vraagt om een alternatieve oplossing.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
26.2	Indiener vreest wateroverlast in kruipruimte en woning door demping van de vijver bij Kortrick, met vochtophoping in de wanden en gezondheidsproblemen tot gevolg. Indiener geeft aan in het verleden veel water in de kruipruimte te hebben gehad.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Ee Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
26.3	Indiener geeft aan dat de riolering overstort op de vijver bij Kortrick en dat door demping van de vijver overtollig rioolwater niet voldoende kan worden afgevoerd. Indiener vreest dat het overtollige rioolwater via de WC de woning binnenstroomt.	De afvoer van water door de Kortrickvijver moet gewaarborgd zijn tijdens de realisatie. IJsselwerken garandeert dat er voldoende doorstroming van de vijver aanwezig blijft tijdens de realisatie van de dijkversterking, zodat water afgevoerd kan worden. Dit geldt ook voor het overstortwater vanuit de gemeentelijke riolering. In aanvulling op de reactie bij 26.2 wordt opgemerkt dat het afvoer van huishoudelijk afvalwater via het riool en het beheer- en onderhoud van de riolering een taak is van de gemeente.
26.4	Indiener heeft zorgen om schade aan zijn woning door trilling bij aanbrengen van damwanden in de dijk. Indiener verzoekt om de het gebied waarbinnen panden worden gemonitord uit te breiden, zodat de woning van indiener ook wordt gemonitord.	De woning ligt buiten het beïnvloedingsgebied voor zettingen of horizontale grondvervormingen, aangezien de woning van indiener zich op meer dan 175 meter van de werkzaamheden en verticale pipingmaatregel bevindt. De kans dat hier tijdens of na het project zettingen als gevolg van de dijkversterking optreden is nihil.

Conclusie zienswijze nummer 26

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 27

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
27.1	Indieners vrezen wateroverlast door demping van de vijver aan de Wethouder A.G. Dekkerlaan te Olst en de verbindingssloot naar de Kortrickvijver, met vochtschades en verzakking van de woning als gevolg. Indieners wijzen erop dat de vijver en sloot juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen te voorkomen. Indieners geven aan dat wanneer voor een buitendijkse variant zou worden gekozen, dit niet tot demping van de Kortrickvijvers zou leiden en verzoeken daarom om een buitendijkse variant toe te passen.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
27.2	Indieners zijn van mening dat de functie van de vijver en met name de verbindingssloot in het concept herinrichtingsplan wordt onderschat.	Vermoedelijk doelt indiener met het concept herinrichtingsplan op het concept Landschapsplan. Daarin is aangegeven hoe de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) na de Uitvoeringsfase teruggebracht en landschappelijk ingepast kan worden. Project IJsselwerken weet dat de Kortrickvijver onder andere een belangrijke functie heeft om kwelwater af te voeren. Daarom is hierbij het uitgangspunt dat de functionaliteit van de Kortrickvijver gelijk blijft aan de huidige situatie.
27.3	Volgens indieners ontbreekt een schadeprotocol en schadepreventie. Indieners stellen IJsselwerken aansprakelijk voor alle schade aan hun woningen ten gevolge van de dempte vijver en bijbehorende werkzaamheden.	In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 27

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 28

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
28.1	Indiener vreest wateroverlast door gedeeltelijke demping van de vijver en sloot ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener geeft aan dat de vijver en sloot juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast te voorkomen en dat indiener desondanks in de huidige situatie al wateroverlast ervaart.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
28.2	Indiener vindt het zonde dat er zoveel bomen en bosschage gekapt moeten worden, wat ongunstig is voor flora en fauna.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
28.3	Indiener verwacht dat de werkzaamheden voor verkeershinder in de wijk Kortrick zorgen. Werkverkeer moet langs wegen die daarvoor niet geschikt zijn (Dekkerlaan - Kortricklaan).	Veiligheid is topprioriteit. Dit is terug te lezen in paragraaf 7.1.3 “Uitgangpunten voor het uitvoeren van de werkzaamheden“ van het Projectbesluit. Er zal daarom zo min mogelijk werkverkeer over de Dekkerlaan en de Kortricklaan rijden, omdat we werkruimte creëren direct langs de dijk. De toegang tot het werkgebied ter hoogte van Kortrick is voorzien met een tijdelijke bouwinrit op de Kneu en een tijdelijke werkweg langs Holsto Tuinen. Voor de start van de uitvoering worden in het Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen omleiding(en) en getroffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid en leefbaarheid per uitvoeringstraject specifieker beschreven. Bij de totstandkoming hiervan worden onder andere de gemeente en nood- en hulpdiensten betrokken. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Deze werkwijze is in paragraaf 11.3.5 "Bereikbaarheid" van het Projectbesluit beschreven. In bijlage 8.5 “Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule” van het Projectbesluit zijn de afsluitingen van wegen en de omleidingsroutes opgenomen. In paragraaf 1.1 “Omleidingsroutes Zuid 1” van deze bijlage is de omleidingsroute voor dijkmodule Zuid 1 weergegeven. Uitgangspunt hierbij is dat met betrekking tot publieke veiligheid werkruimte (tijdelijk ruimtebeslag) zoveel mogelijk gescheiden wordt van openbare voorzieningen en worden kruisingen tussen werkverkeer (voor de realisatie van de dijk) en openbaar verkeer zoveel als mogelijk voorkomen.
28.4	Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk, aangezien er toch werkzaamheden aan het buitendijks dijktalud uitgevoerd moeten worden. Het tijdelijk aanpassen van de wetgeving moet volgens indiener mogelijk zijn voor zo'n groot project.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Zoals in de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit) is aangegeven, is bij alle alternatieven sprake van buitendijkse werkzaamheden aangezien de buitendijkse dijkbekleding moet worden aangepast. De werkzaamheden aan de buitendijkse zijde zijn daarmee niet onderscheidend. Het is niet mogelijk om de wet voor een lokaal project, zoals dijkversterking Zwolle-Olst, aan te passen. Iedereen in Nederland moet voldoen aan de Nederlandse wet- en regelgeving. Het wijzigen van een wet of het maken van een nieuwe wet neemt veel tijd in beslag. Zeker als de wet invloed heeft op veel verschillende belangen. Zo heeft de regering al in 2011 een eerste aanzet gedaan voor de totstandkoming van de Omgevingswet, welke uiteindelijk sinds 1 januari 2024 (14 jaar later) van kracht is geworden. Deze wet regelt wat wel en niet mag in de fysieke leefomgeving, waaronder de aanwijzing en bescherming van het buitendijkse Natura 2000-gebied.

Conclusie zienswijze nummer 28

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 29

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
29.1	Ter hoogte van de afwatering van de Oldenelerkolk op de sloot is een tijdelijke keerlus voorzien. Indiener vreest dat door de plaatselijke laagte dat stuk land na de werkzaamheden niet meer te bewerken is.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van deze zienswijze in het Projectbesluit aangepast. De keerlus is verwijderd en samengevoegd met de grote keerlus op het naastliggende perceel. Hierdoor vervalt ook dit effect op de waterhuishouding van het stuk land. Het ruimtebeslag op de kolk voor de werkweg blijft ongewijzigd (zie de reactie op onderdeel 29.2). Het gewijzigde tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
29.2	De Oldenelerkolk moet deels (breedte 12 meter) worden gedempt voor een werkweg van 16 meter breed tussen dijk en de kolk. Indiener vraagt de breedte van de werkweg te herzien. Het dempen van de kolk zorgt voor grote schade aan het leven in de kolk en het verkleinen van de leefomgeving van flora en fauna is schadelijk.	De breedte wordt niet herzien. Op deze locatie wordt een deel van de kolk tijdelijk gedempt voor de aan- en afvoer van materieel, bulkmateriaal (zand, klei en stalen damwanden) en om de werkzaamheden uit te voeren (opstelruimte). Dit benodigde tijdelijk ruimtebeslag is toegelicht in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" en paragraaf 8.9.3 "Realisatie dijkversterking" van het Projectbesluit. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijft de functionaliteit van het oppervlaktewater voor het grootste deel behouden. Na afronding van de werkzaamheden wordt de kolk hersteld. Het ruimtebeslag op de kolk is getoetst aan de geldende natuurwetgevingen de kolk onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland (N04.02 Zoete plas). De wezenlijke waarden en kenmerken van deze natuur en de verstoring ervan is voor zowel de tijdelijke als de definitieve situatie onderzocht en beschreven in de NNN-toets (bijlage 3.3 van het Projectbesluit, deeltraject 13.1.b). Effecten door het tijdelijk oppervlakteverlies kunnen niet geheel worden uitgesloten. Na de werkzaamheden zal de kolk geheel hersteld worden en er zijn daarmee geen definitieve effecten door de dijkversterking op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Ook geldt vanuit de Omgevingswet de Zorgplicht. Dit houdt in dat bij de werkzaamheden gewerkt moet worden zonder onnodige schade aan flora en

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		fauna toe te brengen. Dit wordt voor de realisatie van de dijkversterking uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.
29.3	De Oldenelerkolk en een stuk perceel van indiener wordt in de tijdelijke situatie ernstig getroffen. Indiener verzoekt om een compensatieregeling.	Zoals bij onderdeel 29.1 en 29.2 is toegelicht, blijft tijdelijk ruimtebeslag op het perceel van indiener nodig. Voor het tijdelijk gebruik van gronden geldt een volledige schadeloosstelling. Hiervoor komt een rentmeester van het waterschap bij indiener langs. Het proces van grondbeschikbaarheid is beschreven in paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit. Voor een toelichting op de regeling voor volledige schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 29

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 30

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
30.1	Indiener vreest wateroverlast door gedeeltelijke demping van de vijver en sloot ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener geeft aan dat de vijver en sloot juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast te voorkomen en dat indiener desondanks in de huidige situatie al wateroverlast ervaart. Indieners geven hierbij aan dat wanneer voor een buitendijkse variant wordt gekozen, dit niet tot demping van de Kortrickvijver leidt en verzoeken om een buitendijkse variant toe te passen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
30.2	Indieners verwachten gezondheidsproblemen en verlies van woongenot door de lange duur van de werkzaamheden (1 tot 2 jaar), waarin geluidsoverlast, fijnstof en stikstofdioxide van verkeersbewegingen door grote dieseltrucks en shovels ernstig toenemen.	Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat de werkzaamheden zoveel als mogelijk elektrisch en daarmee emissiearm plaatsvinden, zie paragraaf 7.1.3 “Uitgangspunten voor het uitvoeren van de werkzaamheden” van het Projectbesluit. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft. Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen.
30.3	Indieners zijn van mening dat de functie van de vijver en met name de verbindingssloot in het concept herinrichtingsplan wordt onderschat.	Vermoedelijk doelt indiener met het concept herinrichtingsplan op het concept Landschapsplan. Daarin is, zoals ook beantwoord als reactie op onderdeel 30.1, aangegeven hoe de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) na de Uitvoeringsfase teruggebracht en landschappelijk ingepast kan worden. Project IJsselwerken weet dat de Kortrickvijver onder andere een belangrijke functie heeft om kwelwater af te voeren. Daarom is hierbij het uitgangspunt dat de functionaliteit van de Kortrickvijver gelijk blijft aan de huidige situatie.
30.4	Volgens indieners ontbreekt een schadeprotocol en schadepreventie. Zij stellen IJsselwerken aansprakelijk voor alle schade aan hun woningen ten gevolge van de dempte vijver en bijbehorende werkzaamheden.	In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade.

Conclusie zienswijze nummer 30

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 31

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
31.1	Indiener verzoekt om een buitendijkse variant toe te passen, zodat de vijver niet gedempt hoeft te worden en de bomen kunnen worden gespaard.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 31

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 32

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
32.1	Indieners vinden dat er geen rekening is gehouden met de woningbouwplannen. Daarbij vinden indieners van belang dat tijdens een afstemmingsoverleg (op 16 maart 2022) is gebleken dat, in tegenstelling tot hetgeen eerder is aangegeven, niet 0 tot 2 meter binnendijks ruimtebeslag nodig is voor de dijkversterking, maar 20 meter. Hiertegen is in april 2022 formeel bezwaar gemaakt. Daarbij is verzocht om ter hoogte van het hoofdterrein van de IJsselcentrale uit te gaan van buitendijkse oplossingen en te bevestigen dat ENGIE bij de uitwerking van haar plannen voor de herontwikkeling van de IJsselcentrale voor de woningbouw kan uitgaan van het binnendijks ruimtebeslag van 0 tot 2 meter.	In het Projectbesluit en onderliggende onderzoeken is rekening is gehouden met de mogelijke toekomstige woningbouwplannen. Onder meer in paragraaf 7.3.1 “Raakvlakprojecten” wordt het nadrukkelijk genoemd en beschreven (zie het kopje: “Gebiedsontwikkeling IJsselcentrale”). Ook in de uitvoering zal rekening gehouden worden en contact worden gehouden met indieners om er zorg voor te dragen dat de ontwikkelingen elkaar zo min mogelijk in de weg zitten en zo mogelijk elkaar zelfs versterken. Dat is in het belang van beide projecten. Maar het verwijt dat géén rekening zou zijn gehouden met de woningbouwplannen bestrijdt IJsselwerken. De afgelopen jaren zijn er meerdere overleggen geweest tussen indiener, IJsselwerken en gemeente Zwolle. Dat tijdens het afstemmingsoverleg van maart 2022 andere afstanden zijn besproken ten aanzien van het eerder gecommuniceerde ruimtebeslag is niet vreemd. Het doel van de overleggen is immers het delen van informatie, kennis en inzichten. Dat inzichten door de jaren heen worden bijgesteld is niet vreemd of ontoelaatbaar, integendeel, dat ligt juist voor de hand in een proces dat werkt van grof naar fijn. Door de jaren worden ontwerpen nader uitgewerkt en gedetailleerder. Dat ligt in de aard besloten van een dijkversterkingsproject van deze omvang. Dat eerder 0 tot 2 meter zou zijn gecommuniceerd, en dat pas in 2022 zou zijn medegedeeld dat het mogelijk om 20 meter ruimtebeslag zou gaan, heeft concreet te maken met het verschil tussen definitief ruimtebeslag en tijdelijk ruimtebeslag. In 2019 is het voorkeursalternatief (VKA) vastgesteld. Hierin is de ruimte voor de dijkversterking in de nieuwe definitieve situatie bepaald. Toentertijd is geen rekening gehouden met tijdelijk ruimtebeslag, alleen wanneer dit onderscheidend werd geacht. Dat is logisch en verklaarbaar, aangezien eerst het VKA moet worden vastgesteld, waarna de uitvoering en methodiek nader kon worden uitgewerkt, wat de basis is van het tijdelijke ruimtebeslag. In het Verkenningenrapport staat onder paragraaf 6.2.2 “Uitwerken van het ontwerp en maatwerk”: “In de Planuitwerkingsfase wordt in meer detail duidelijk of, en hoeveel grond van de percelen op en langs de dijk

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		(tijdelijk) nodig is voor de dijkversterking. Het al dan niet aankopen van grond hangt onder andere af van het ontwerp en de vraag of de grond alleen tijdelijk gebruikt wordt voor de werkzaamheden. Wanneer het ontwerp en de plannen verder zijn uitgewerkt, worden deze afwegingen gemaakt. Het waterschap start vanaf 2020 met gesprekken met grondeigenaren over het gebruik van grond tijdens en na de dijkversterking. Er worden dan ook afspraken gemaakt over vergoedingen en schadeloosstelling." Er kan dus niet worden uitgegaan van een tijdelijk (binnendijkse) ruimtebeslag van 0 tot 2 meter. Ten aanzien van het verzoek om ter hoogte van het terrein van de voormalige IJsselcentrale uit te gaan van buitendijkse oplossingen het volgende. Voor indieners zijn vooral deeltrajecten 12.1 t/m 12.3 relevant. Voor deeltraject 12.1, waar het VKA een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) is, worden de opgaven voor de binnen- en buitenbekleding opgelost in grond door het vervangen van de bekleding. Gezien de beperkte opgave voor deeltraject 12.2 wordt alleen de buitenbekleding vervangen. Deze wordt voorzien van een toplaag die geschikt is voor de ontwikkeling van dijkflora. Voor deeltraject 12.3, waar het VKA een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) is, wordt voor de dijk langs de voormalige IJsselcentrale alleen de buitenbekleding vervangen. Voor de overige delen worden zowel de binnen- als buitenbekleding vervangen. Met andere woorden: voor het overgrote deel van het relevante tracé is binnendijks geen versterking voorzien.
32.2	Indieners stellen dat het tijdelijke ruimtebeslag in een laat stadium bekend is geworden, zonder rekening te houden met de woningbouwontwikkeling. Los van het feit dat in het voorlopig ontwerp er rekening mee had kunnen worden houden, is ook duidelijk geworden dat het voorziene startmoment niet is gehaald. Bovendien is de uitvoeringsduur verdubbeld, omdat het in twee uitvoeringstrajecten valt. Dit heeft gevolgen voor de woningbouwontwikkeling. In de huidige streefplanningen zullen de uitvoering van de woningbouwontwikkeling en het project bovendien parallel lopen.	Het uitgangspunt is dat de dijkversterking de ontwikkelingen niet negatief zal beïnvloeden, dat is vastgelegd in paragraaf 7.3.1 "Raakvlakprojecten" van het Projectbesluit. Bij de uitvoering en de planning zal daar zo veel als mogelijk rekening mee worden gehouden. Het is momenteel te voorbarig om de exacte uitvoering en planning van beide projecten op elkaar af te stemmen, aangezien de uitvoeringsplanningen van beide projecten nog niet definitief zijn. Zoals in onderdeel 32.1 is toegelicht, zal er bij de uitvoering rekening worden gehouden en zal het contact worden onderhouden met indieners om er op die manier voor te zorgen dat de ontwikkelingen elkaar zo min mogelijk in de weg zitten en zo mogelijk elkaar zelfs kunnen versterken. Dat is voor IJsselwerken logisch en bovendien in het belang van beide projecten.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Het tijdelijke ruimtebeslag is wat IJsselwerken betreft niet (té) laat medegedeeld, althans zeker niet onredelijk laat. Hiervan is de eerste melding gedaan aan indieners in 2022, dus ruim twee jaar vóór dat het ontwerp formeel werd gepubliceerd.
32.3	Indieners geven aan dat de planning erop is gericht dat het ruimtelijk ontwikkelingsplan en natuurontwikkelingsplan ten behoeve van de woningbouw in januari 2025 door burgemeester en wethouders en in februari 2025 door de raad van de gemeente Zwolle zal worden vastgesteld, waarna de wijziging van het omgevingsplan in procedure zal gaan. Het streven is om medio 2026 te starten met de bouw van de woningen. Als het ontwerpprojectbesluit ongewijzigd wordt vastgesteld, dan is denkbaar dat de woningbouwontwikkeling (deels) onmogelijk wordt vanwege onder meer het stikstofaspect.	IJsselwerken neemt kennis van de voorgenomen planning, maar merkt op dat op het moment van schrijven van deze Nota (juni 2025) het omgevingsplan en bijbehorende vergunningen voor het woningbouwproject nog niet in ontwerp ter inzage zijn gelegd. IJsselwerken wil hiermee aangeven dat het rekening houdt met het project, maar dat het voor de planning en uitvoering zinvoller is om hier afspraken over te maken op het moment dat het concreter wordt. IJsselwerken merkt op dat uit de openbare documenten over de planning het volgende blijkt: “De start voor de bouw van woningen is voorzien in 2026/2027. Dit is afhankelijk van onder meer eventuele zienswijzen en beroep in de omgevingsplanprocedure en uitwerking van de planning voor wat betreft bouwrijp maken en het verkoopproces” (zie het raadsvoorstel van 18 maart 2025). Het is op basis hiervan niet uitgesloten dat de bouw in 2027 of later zal plaatsvinden. Dit benadrukt in zoverre het punt van IJsselwerken dat het voor beide projecten wijzer is om af te wachten hoe en wanneer de uitvoering zal plaatsvinden, want op basis daarvan kunnen de meest concrete, nuttige en ook meest praktische afspraken worden gemaakt. Waarom het Projectbesluit ten aanzien van stikstof specifiek de woningbouw in de weg zit, kan IJsselwerken niet volgen. Elk project staat in beginsel op zichzelf. Althans elk project dient zijn eigen effecten te beoordelen. Wel dient er uiteraard naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Dat de beschikbare ontwikkelruimte in Nederland voor stikstof eerder afneemt dan toeneemt is vooralsnog een feit. Daar doet dit project weinig aan. Verder merkt IJsselwerken op dit project uiteindelijk ten goede komt aan de toekomstige woningbouw, aangezien er een dijk wordt versterkt waarvan de woningbouw achter de dijk decennia kan profiteren. Aangezien de dijk is afgekeurd zal de versterking ooit een keer moeten plaatsvinden en moet de dijk daarna ook beheerd worden.
32.4	Indieners wijzen op p. 133 van het Projectbesluit waar de raakvlakprojecten worden besproken. Hieruit blijkt dat IJsselwerken zich bewust is van de woningbouwplannen. Toch wordt volstaan met de opmerking dat uitgangspunt is dat de dijkversterking dat de maatregelen de ontwikkelingen niet negatief	Het project is aangemerkt als een raakvlakproject en de basis hiervan is: “uitgangspunt voor de dijkversterking is dat de maatregelen de ontwikkelingen niet negatief beïnvloeden.” Indieners zetten deze toezegging weg als een valse belofte, maar IJsselwerken geeft hiermee aan dat wordt zorggedragen voor het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	beïnvloeden. En blokkeert de start van de bouw van de woningen en levert jaren vertraging op. Verder volgt uit het Ontwerp Projectbesluit dat er op een aantal locaties is voorzien in “maatwerklocaties”. De percelen zijn echter niet als zodanig aangemerkt. Indieners verzoeken om het tijdelijk werkterrein elders te projecteren.	niet negatief in de weg zitten van de twee projecten. De uitvoeringsplanningen zullen bij voorkeur juist op elkaar worden afgestemd. IJsselwerken wijst in dit kader ook nog naar de reactie op onderdeel 32.1, waarin uitdrukkelijk is uiteengezet dat zij zich zal inspannen om het project zo vloeiend en soepel mogelijk parallel te laten lopen. De start van de woningbouw zal dus ook niet worden geblokkeerd door het dijkversterkingsproject – dat wil IJsselwerken te allen tijde voorkomen. Dit blijkt onder andere ook uit het zogenoemde “uitwijkdepot” dat is opgenomen in het Projectbesluit, naar aanleiding van de zienswijze en de gesprekken met indiener en gemeente Zwolle. Dit uitwijkdepot is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit. Mocht bij de start van een van beide projecten blijken dat het voorziene werkterrein op het perceel van indieners een dusdanig negatief effect heeft op de werkzaamheden en uitvoeringsplanning van de woningbouw, kan waar nodig worden uitgeweken naar het uitwijkdepot, mits hier geen ecologische belemmeringen zijn en grondeigenaar akkoord gaat met het gebruik van deze gronden. Er zijn echter op voorhand geen redenen om hieraan te twijfelen. Maatwerklocaties zijn benoemd bij de vaststelling van het VKA. De definitie van maatwerklocatie is (zoals vastgelegd in paragraaf 6.1 van het Projectbesluit): “Maatwerklocaties zijn locaties waar het voorkeursalternatief, zonder aanpassing, tot ruimtebeslag op woonhuizen of natuur of objecten met een beschermde status leidt. Voor deze locaties worden oplossingen uitgewerkt, zodat deze woningen of objecten worden behouden.” Op terrein van indieners is geen sprake van bestaande woningen binnen het definitief ruimtebeslag. Daarnaast zijn de toekomstige woningen ook niet gesitueerd binnen het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. Daarmee is er geen aanleiding om de locatie waar nu woningbouw is voorzien op te nemen als maatwerklocatie in het Projectbesluit.
32.5	Indieners constateren dat uit afbeelding 5.5 van het VKA volgt dat in deeltraject 13.1 wel rekening wordt gehouden met het beperken van binnendijks ruimtebeslag om de effecten op woningen te beperken. Hetzelfde geldt voor een gedeelte van deeltraject 12.3 aan de binnenzijde van de dijk grenzend aan	IJsselwerken merkt als allereerste op dat indieners verwijzen naar een document uit 2019. Toentertijd waren de woningbouwplannen minder concreet dan nu. Bij deeltraject 13.1 is sprake van bestaande woningen en dus maatwerk om het definitief ruimtebeslag op de woningen te beperken. Dit is niet het geval

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	Oldenelerpark. Deze kanttekening is bij deeltraject 12.1 t/m 12.3 niet gemaakt. Er is geen aanleiding om dit wel te doen bij deeltraject 13.1 en niet bij deeltraject 12.1 t/m 12.3.	bij deeltraject 12.1 t/m 12.3, het relevante deel voor indieners. Hier is geen definitief ruimtebeslag geprojecteerd op bestaande of toekomstige woningen. De aangehaalde situatie is daarom niet vergelijkbaar.
32.6	Voor binnendijkse bouwwegen heeft indiener door Arcadis een optimalisatie plan laten opstellen. Dit plan is, voorzien van een toelichting door indiener, aangehecht als bijlage 2, welke bijlage integraal onderdeel uitmaakt van deze zienswijze. Indieners wijzen erop dat in het Projectbesluit de geprojecteerde bouwwegen over de voorziene woningen heen vallen, wat betekent dat als gevolg daarvan daar niet kan worden gestart met de bouw op deze locatie. Indieners wijzen erop dat in paragraaf 6.9.3 van het Projectbesluit staat waarom voor een bepaald uitvoeringsprincipe is gekozen. Dit strookt niet met het uitgangspunt ten aanzien van de raakvlakprojecten.	IJsselwerken stelt voorop dat het uitgangspunt is dat de dijkversterking de woningbouwontwikkeling niet negatief zal beïnvloeden. Dat is nadrukkelijk opgenomen in paragraaf 7.3.1 “Raakvlakprojecten” van het Projectbesluit. Bij de uitvoering en de planning zal daar dan ook rekening mee worden gehouden. De woningbouwplannen zijn op moment van schrijven (juni 2025) nog niet in ontwerp ter inzage gelegd. IJsselwerken heeft kennisgenomen van het voorstel van indieners. Indieners gaan hierbij uit van een situatie waarin de woningbouw is gerealiseerd, inclusief een opgehoogde binnendijkse berm en verwijderde steigers. In het Projectbesluit en tijdelijk ruimtebeslag wordt uitgegaan van de huidige situatie (een braakliggend terrein) zonder ophoging en met aanwezigheid van steigers. Het ingediende voorstel en de situatie in het Projectbesluit is daarom niet met elkaar te vergelijken. Wanneer de definitieve vergunningen voor de woningbouw zijn verleend, kan worden gekeken waar het ruimtebeslag van de dijkversterking kan worden aangepast. Dit kan worden vastgelegd in de gebruiksovereenkomst. De gesprekken hierover zijn intussen opgestart. Er zijn echter op voorhand geen redenen om hieraan te twijfelen.
32.7	Indieners geven aan dat onder paragraaf 6.1.3.3 wordt ingegaan op de uitvoering. Daarbij wordt als “principe 1” toegelicht dat de opstelruimte voor de hydraulische graafmachine en de stelling voor de verticale maatregel buiten het definitief ruimtebeslag ligt. Er is een dubbele transportroute aanwezig die ook buiten het definitief ruimtebeslag ligt. Dit is aangemerkt als de standaard werkmethode. Indieners verzoeken om voor de werkzaamheden aan deeltraject 12.2 ook principe 1 aan te houden. Met gebruikmaking van dit principe wordt voorkomen dat er op deeltraject 12.2 een binnendijkse bouwweg moet worden aangelegd. Voor deeltraject 12.1 en 12.3 die aan de ontwikkeling grenzen wordt verzocht wel om principe 3 of 4 aan te houden zoals beschreven in het Ontwerp Projectbesluit.	IJsselwerken merkt op dat het Projectbesluit geen paragraaf 6.1.3.3. kent. In paragraaf 7.1.3.1 daarentegen wordt ingegaan op “Principe 1: Opstelruimte en dubbele transportroute buiten het definitief ruimtebeslag”. Los van de principes beschreven in paragraaf 7.1.3.1 “Principe 1: Opstelruimte en dubbele transportroute buiten het definitief ruimtebeslag” is in paragraaf 8.8.3.2 “Werkstrook” van het Projectbesluit beschreven wat de voorgenomen uitvoeringsmethode is in relatie tot de werkstroken bij het terrein van indieners. Dat komt neer op het volgende. Voor deeltraject 12.1 is aan de buitendijkse zijde ter hoogte van km 38,6 - 39,0 geen werkstrook opgenomen, vanwege de ligging van de steigers. De werkzaamheden aan de buitendijkse zijde ter hoogte van km 38,6-39,0 worden vanaf de kruin uitgevoerd waarbij de transportroute

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		aan de binnendijkse zijde ligt. Hier wordt een tijdelijke dijk aangebracht waarmee de haven tijdelijk wordt afgesloten, deze fungeert ook als hoogwaterrug om de werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren. Aan de binnendijkse zijde is ter hoogte van km 38,6-38,8 is de werkstrook aan de binnendijkse zijde deels binnen het definitief ruimtebeslag gelegd om hier een aantal bomen te sparen. Tussen km 38.8-39,0 zijn geen binnendijkse werkzaamheden. Hier is aan de binnendijkse zijde alleen een transportroute opgenomen voor de buitendijkse werkzaamheden. Voor deeltraject 12.2 is aan de buitendijkse zijde de standaard werkmethode toegepast, zodat de werkstrook is gescheiden van het definitief ruimtebeslag. In dit deeltraject zijn geen binnendijkse werkzaamheden. Hier is aan de binnendijkse zijde dan ook alleen een transportroute opgenomen voor de buitendijkse werkzaamheden. Voor deeltraject 12.3 is aan de buitendijkse zijde tussen km 39,5 - 39,7 geen werkstrook opgenomen, vanwege de ligging van de steigers. De buitendijkse werkzaamheden worden vanaf de kruin uitgevoerd, waarbij de transportroute aan de binnendijkse zijde ligt. Tussen km 39,7-39,9 is de werkstrook deels binnen het definitief ruimtebeslag gelegd om ruimtebeslag op het oppervlaktewater van de noordelijke haven te beperken. Buitendijks wordt een tijdelijke dijk aangebracht waarmee de haven tijdelijk wordt afgesloten, deze fungeert ook als hoogwaterrug om de werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren. Aan de binnendijkse zijde is tussen km 39,5 - 39,7 en tussen 39,8 - 39,9 de standaard werkmethode toegepast, zodat de werkstrook is gescheiden van het definitief ruimtebeslag. Ter hoogte van km 39,7 - 39,8 is aan de binnendijkse zijde een minimale werkstrook toegepast om de impact op het bestaande hevelhuisje te beperken.
32.8	Indieners geven aan dat tijdens het overleg op 30 september 2024 door IJsselwerken is gezegd dat het voorgestelde alternatief intern door IJsselwerken getoetst zou worden en dat teruggekoppeld zou worden of er wijzigingen mogelijk zijn. Daarnaast is besproken dat gezocht zou worden naar mogelijkheden om de uitvoerbaarheid van de woningbouwontwikkeling en het project los van elkaar te realiseren. Er zou nog een Uitvoeringsontwerp worden opgesteld waarin optimalisatie doorgevoerd zou worden. Op 5 november 2024 is door IJsselwerken op het alternatief van indiener gereageerd.	Het uitgangspunt opgenomen in paragraaf 7.3.1 “Raakvlakprojecten” van het Projectbesluit is dat de projecten elkaar niet negatief zullen beïnvloeden. Het is zoals gezegd op dit moment te vroeg om de exacte uitvoeringsplanning van beide projecten op elkaar af te stemmen. Dat neemt alle mogelijkheid aan maatwerk en flexibiliteit weg. IJsselwerken heeft eerder op hoofdlijnen het “alternatieve plan” van indiener beschouwd en teruggekoppeld dat dit plan op een aantal vlakken nog onvoldoende is beschouwd. Begin 2025 zijn met

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		indieners een aantal gesprekken gevoerd over het “alternatieve plan”. Hierover worden afspraken gemaakt in het grondbeschikbaarheidsproces.
32.9	Indieners vinden het onredelijk om te blijven vasthouden aan het gronddepot, zonder onderzoek naar andere geschikte locaties, terwijl deze wel voorhanden zijn. Er zijn meerdere alternatieve locaties met minder verstrekkende gevolgen beschikbaar, ook dat het door haar gepresenteerde alternatief, en ook de andere genoemde alternatieve locaties waarvoor veel minder zwaarwegende gevolgen optreden bij de aanwijzing en inrichting als tijdelijk werkterrein. Indieners stellen dat bevestigt dat het niet noodzakelijk is om de percelen te gebruiken voor het tijdelijk werkterrein, er zijn immers meerdere locaties geschikt en voorhanden. Een duidelijke afweging waarom het hiervoor aanwenden van de percelen nodig is, ontbreekt volgens indieners. In ieder geval is duidelijk dat met het gronddepot op de percelen niet is voldaan aan het principe “zo veel mogelijk op grond in eigendom van publieke partijen”, als derde in volgorde van belangrijkheid volgens IJsselwerken. Zoals hiervoor aangegeven is in ieder geval ook grond van de gemeente beschikbaar als alternatieve locatie.	Ten aanzien van het alternatieve gronddepot wordt verwezen naar de reactie op onderdeel 32.6.
32.10	Indieners wijzen erop dat het van belang is dat het Projectbesluit niet het omgevingsplan wijzigt. Deze regel (11) is te ruim geformuleerd en rechtsonzeker en bovendien is de termijn van 10 jaar veel te lang. De regel blokkeert juridisch (en daarmee ook feitelijk) alle ontwikkelingen in het gebied. Met deze regel wordt het onmogelijk gemaakt om het terrein te herontwikkelen. Het voorgaande klemt temeer, nu met het Ontwerp Projectbesluit kennelijk is beoogd dat het omgevingsplan ook direct wordt gewijzigd door een zogenoemd “tijdelijk regelingdeel” aan het omgevingsplan toe te voegen. Uit de toelichting is niet geheel duidelijk of dit ook geldt voor de hierboven aangehaalde regel. De daaronder genoemde regels ten aanzien van de omgevingsplannen van de gemeente Zwolle en Olst-Wijhe zijn echter direct daaronder opgenomen onder de nummering 10.1 en 10.2. Indieners verzoeken dan ook om hierover in het vast te stellen Projectbesluit uitsluitsel te geven en om de hiervoor aangehaalde regel (11) met een toelichting in het vast te stellen Projectbesluit te verduidelijken.	In regel 11 is het volgende bepaald: “Op basis van Artikel 22.16 Omgevingswet derde lid en Artikel 4.19a Omgevingswet worden er in een omgevingsplan gedurende een termijn van 10 jaar na vaststelling van dit Projectbesluit, of vroeger als de dijkversterking is gerealiseerd, geen regels gesteld die het uitvoeren van dit project belemmeren.” Anders dan indieners suggereren wordt hiermee niet de woningbouw voor 10 jaar onmogelijkheid gemaakt. Het dient de dijkversterking slechts niet te *belemmeren*. Belemmeren in deze context betekent dat het niet in strijd moet zijn met het Projectbesluit zoals bedoeld in Artikel 22.16 Omgevingswet derde lid. De woningbouw en de dijkversterking hoeven elkaar qua functie niet te belemmeren. Het tijdelijke regeling deel waarnaar indieners verwijzen ziet toe op het aanlegvergunnningstelsel uit de onderliggende plannen. Dat komt omdat een Projectbesluit niet meer automatisch geldt als een aanlegvergunning, zoals eerder wel het geval op grond van artikel 5.10 van de Waterwet. Dat moet nu expliciet worden geregeld. Het regelingsdeel heeft alleen betrekking op het voornoemde en niet op *regel* 11.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
32.11	Indieners hebben op basis van het definitief ruimtebeslag vijf knelpunten gesignaleerd met directe gevolgen voor de woningbouwontwikkeling: 1. In de eerste plaats is het nodig om een voorziening te treffen ter plaatse van de overgang van het fietspad (Beekmanpad) naar het onderhoudspad dan wel voetpad om te voorkomen dat fietsers hierdoor zullen fietsen over het onderhoudspad dan wel voetpad. Hierin is vooralsnog niet voorzien. 2. Daarnaast is het noodzakelijk om het Beekmanpad beter te laten aansluiten op de kruising met de Prof. Feldmannweg. 3. Ook de trailerhelling van de Veiligheidsregio en de aansluiting op de fietsstraat moeten worden afgestemd op de woningbouw. Dit kan niet worden afgesloten met hekken. Als alternatief zou aan de onderzijde een slagboom kunnen worden geplaatst om ongewenst gebruikt te voorkomen. 4. Voorts is de dijkopgang niet in te passen in het Stedenbouwkundig plan voor de woningbouwontwikkeling. Indiener verzoekt daarom om deze dijkopgang te combineren met trailerhelling. Waardoor deze opgang kan komen te vervallen. 5. Ook het bestaande talud/opgang naar de noordelijke steiger past niet in het Stedenbouwkundig plan voor de woningbouwontwikkeling. Indieners verzoeken om dit talud/opgang naar de steiger te verwijderen.	In beginsel wordt voor de dijkversterking uitgegaan van het terugbrengen van bestaande functionaliteit. De situatie zoals opgenomen in het Projectbesluit is afgestemd en akkoord bevonden door beheerders. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden uitgevoerd door het waterschap. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat het ontwerp voor de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. De wensen van indieners wijken af van de huidige situatie. Indieners dienen deze wensen zelf te bespreken met de (weg)beheerders of kunnen deze inbrengen in het gesprek over de gebruiksovereenkomst. Ad 1) Er staat momenteel een hek bij de brandweer te waterlatingsplek, deze wordt teruggebracht. Ad 2) Waarom het noodzakelijk zou zijn om het Beekmanpad beter te laten aansluiten op de kruising met de Prof. Feldmannweg is niet duidelijk. De huidige situatie wordt hier teruggebracht. Ad 3): Voor de dijkversterking wordt uitgegaan van het terugbrengen van de huidige situatie. Ad 4) Voor de dijkversterking wordt uitgegaan van het terugbrengen van de huidige situatie. Ad 5) Vanuit waterveiligheid is het niet nodig om de bestaande opgang naar de steiger te wijzigen of verwijderen. Het staat indieners vrij om de juiste toestemmingen te verkrijgen bij bevoegd gezag en de opgang te verwijderen.
32.12	Indieners benadrukken het belang van een afstemming over de uitvoeringsplanning tussen het project en de woningbouwontwikkeling. Daartoe hebben indieners ook concrete voorstellen gedaan met het optimalisatievoorstel. Indieners verzoeken om te starten met de werkzaamheden van Uitvoeringstraject-10 bij de zuidelijke dijk van de Noordelijke haven, zodat die locatie zo snel mogelijk vrij is voor woningbouwontwikkeling. Dat er sprake is van subsidie en dat de dijkversterking daarom “sober en doelmatig” zou moeten worden uitgevoerd neemt niet weg dat ervoor moet worden gezorgd dat de dijk na de werkzaamheden weer eenzelfde uitstraling heeft als daarvoor. Indieners menen dat de	IJsselwerken stelt voorop dat het uitgangspunt is dat de dijkversterking de ontwikkelingen niet negatief zal beïnvloeden. Dat is nadrukkelijk opgenomen in paragraaf 7.3.1 “Raakvlakprojecten” van het Projectbesluit. Bij de uitvoering en de planning zal daar dan ook rekening mee worden gehouden. Het is momenteel echter te voorbarig om de uitvoeringsplanning van beide projecten daarop af te stemmen. Voor de reactie op de optimalisatievoorstellen wordt verwezen naar de reactie op onderdeel 32.6. Opgemerkt wordt dat dat de aangedragen punten hoofdzakelijk losstaan van de dijkversterking. Dit geldt voor: ophogen terrein naar +3,9 meter, de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	werkzaamheden dan wel uitvoeringskosten om de woningbouwontwikkeling in te passen voor rekening moeten komen van WDODelta. Het betreft de volgende aspecten: plaatsen en verwijderen, hekwerk/afrastering; huur hekwerk ten behoeve van de afrastering; ophoging dijkwoningen naar 3,9m / opvulling PVVR; Herinrichting / reconstructie Prof. Feldmannweg waar het tijdelijk ruimtebeslag overheen valt; Verwijderen en afvoeren binnendijks talud en binnendijkse deel van betonbrug; naar/van noordelijke steiger ten behoeve van de realisatie tijdelijke binnendijkse bouwweg; herstel leeflaag en inzaaien met dijkflora/glanshaverhooiland aan de binnenzijde van de dijk en tijdelijk ruimtegebruik rondom de woningbouwontwikkeling; herstel leeflaag en inzaaien met dijkflora/glanshaverhooiland Dijkkoppen; herstel leeflaag en inzaaien met dijkflora/glanshaverhooiland uiterwaarde tussen nevengeul en buitenteen van de dijk.	herinrichting/reconstructie prof. Feldmannweg, het verwijderen en afvoeren van het binnendijks talud en binnendijkse deel van de betonbrug. Ook het herstel van de toplaag en inzaaien met dijkflora binnendijks is voor de dijkversterking niet nodig (binnendijkse bekleding blijft grotendeels zitten), evenals het herstel van de toplaag en het inzaaien van dijkflora op de dijkkoppen en tussen de nevengeul en buitenteen. Het plaatsen, verwijderen en de huur van afrastering om het tijdelijke ruimtebeslag af te zetten, ligt wel binnen de scope van de dijkversterking.
32.13	Indieners geven aan dat voor zover er op de percelen alsnog in een gronddepot wordt voorzien, IJsselwerken zelf zorg dient te dragen voor het leeghalen hiervan voorafgaand aan het gebruik. Na afronding van de werkzaamheden dient de leeflaag hersteld te worden, moeten de percelen weer worden ingezaaid en moeten de percelen weer in dezelfde staat als voor aanvang van de werkzaamheden worden opgeleverd.	Bij oplevering van de dijkversterking zal het in gebruik genomen perceel weer “kaal” worden opgeleverd, dit betekent dat de tuin of perceel voorzien is van zwarte aarde en geëgaliseerd is. De eigenaar krijgt een vergoeding om het perceel in te richten in overeenstemming met de huidige situatie. Voor de herinrichting geldt dat aan de Waterschapsverordening voldaan moet worden (zie ook paragraaf 10.2.2 “Objecten van derden” van het Projectbesluit).
32.14	Indieners stellen dat is aangekondigd dat het college van Zwolle het ruimtelijk ontwikkelingsplan in januari 2025 zal vaststellen, waarna dit in februari 2025 wordt aangeboden aan de raad. Indieners menen dat in het Projectbesluit én in het MER geen rekening gehouden is met dit initiatief. Daarbij zij erop gewezen dat wanneer hier wel rekening mee was gehouden, ook in het MER tot een alternatievenonderzoek, -weging en invulling van de woningbouwlocatie zou zijn gekomen.	IJsselwerken neemt kennis van de voorgenomen planning, maar merkt op dat op het moment van schrijven van deze Nota (juni 2025) het omgevingsplan en bijbehorende vergunningen voor het woningbouwproject nog niet in ontwerp ter inzage zijn gelegd. IJsselwerken wil hiermee aangeven dat het graag rekening houdt met het project, maar dat het voor de planning en uitvoering zinvoller is om hier afspraken over te maken op het moment dat het concreter wordt. IJsselwerken merkt op dat uit de openbare documenten over de planning het volgende blijkt: “De start voor de bouw van woningen is voorzien in 2026/2027. Dit is afhankelijk van onder meer eventuele zienswijzen en beroep in de omgevingsplanprocedure en uitwerking van de planning voor wat betreft bouwrijp maken en het verkoopproces” (zie het raadsvoorstel van 18 maart 2025). Het is op basis hiervan niet uitgesloten dat de bouw in 2027 of later zal plaatsvinden. Dit benadrukt in zoverre het punt van IJsselwerken dat het voor beide projecten wijzer is om af te wachten hoe en wanneer de uitvoering zal plaatsvinden, want op basis daarvan kunnen de meest concrete, nuttige en ook meest praktische afspraken worden gemaakt. IJsselwerken merkt verder op dat

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de woningbouw wél degelijk mee is genomen in het Projectbesluit en het MER (zie paragraaf 7.3.1 “Raakvlakprojecten” van het Projectbesluit en paragraaf 8.3 “Overige raakvlakken van het MER deel B). Indieners doen voorkomen alsof de versterkingsoplossing in deeltrajecten 12.1 t/m 12.3 er (heel) anders uit had gezien als IJsselwerken de locatie had beschouwd als een volwaardige woonwijk. Los van het feit dat het geen volwaardige woonwijk is, er zijn nog geen ontwerpbesluiten naar buiten, is dit ook niet het geval. Voor het overgrote deel van het relevante tracé is binnendijks geen versterking voorzien. Voor deeltraject 12.1, waar het VKA een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) is, worden de opgaven voor de binnen- en buitenbekleding opgelost in grond door het vervangen van de bekleding. Gezien de beperkte opgave voor deeltraject 12.2 wordt alleen de buitenbekleding vervangen. Deze wordt voorzien van een toplaag die geschikt is voor de ontwikkeling van dijkflora. Voor deeltraject 12.3, waar het VKA een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) is, wordt voor de dijk langs de voormalige IJsselcentrale alleen de buitenbekleding vervangen. Voor de overige delen worden zowel de binnen- als buitenbekleding vervangen. Met andere woorden; de ruimtelijke impact van het definitief ruimtebeslag op de voorziene woningbouwlocatie is relatief beperkt.
32.15	Indieners kunnen zich niet vinden in het stikstofonderzoek en de daaruit getrokken conclusies, zoals dat is opgenomen in het door de projectorganisatie opgestelde rapport "Passende beoordeling Stikstof", versie 2.0, d.d. 3 oktober 2024, inclusief de daarbij behorende bijlagen (hierna: Passende beoordeling). Indieners wijzen erop dat niet alle relevante en op de zaak betrekking hebbende documenten tijdig ter inzage zijn gelegd. Bij de beoordeling van het Projectbesluit in het kader van deze zienswijze hebben indieners moeten constateren dat deze terinzagelegging niet volledig is geweest.	IJsselwerken merkt op dat documenten voor de ontwerpvergunning N2000-activiteit vanaf 10 april ter inzage hebben gelegen. De documenten die eerder ter inzage lagen over dit onderwerp (vanaf 24 oktober 2024) waren slechts ter illustratie. Niet alle documenten lagen ter inzage, omdat nog niet alle documenten ter inzage *konden* worden gelegd.
32.16	Indieners stellen dat per e-mail van 20 december 2024 is verzocht om documenten toe te zenden: -Bijlage 2 bij de Passende beoordeling: “Uitgangspuntennotitie AERIUS-berekeningen”; -Bijlage 3 bij de Passende beoordeling: “Rekenresultaten AERIUS Realisatiefase Dijkversterking Zwolle-Olst”. Daarbij is verzocht: "graag in het oorspronkelijke pdf-format inclusief metadata zodat deze kan worden ingeladen in AERIUS-Calculator.". In reactie op deze e-mail hebben wij Bijlage 2 ontvangen, maar helaas slechts een	De ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit heeft inmiddels ter inzage gelegen, met de nieuwste versie van de Passende beoordeling en stikstofberekeningen gemaakt met de laatste geüpdatete versie (oktober 2024) van de Aerius-calculator. Indieners hebben de relevante documenten kunnen inzien.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	ingescande versie van de stikstofberekeningen uit Bijlage 3, zodat deze niet in www.aerius.nl kunnen worden ingeladen.	
32.17	Indieners zijn van oordeel dat de stikstofberekeningen omissies en onduidelijkheden bevatten. Zo is geen rekening gehouden met de zogenaamde “Koude start” van de verkeersbewegingen. Ook anderszins bevatten de stikstofberekeningen naar alle waarschijnlijk omissies in de afbakening van de lengte van de lijnbronnen van het wegverkeer. Dit kan afgeleid worden uit de weergegeven zeer geringe hoeveelheid N kg/jaar uit de ingescande stikstofberekeningen in relatie tot de (vrij forse) aantallen motorvoertuigen.	De ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit is inmiddels ter inzage gelegd, met de nieuwste versie van de Passende beoordeling en stikstofberekeningen, gemaakt met de laatste geüpdatete versie (oktober 2024) van de Aerius-calculator. Indieners hebben de relevante documenten kunnen inzien. Bij de nieuwe berekeningen is het punt over de koude start meegenomen.
32.18	Indieners menen dat onduidelijk is of wordt voldaan aan de voorwaarden voor extern salderen. De bedrijfsbeëindiging van vijf agrarische bedrijven worden ingezet als mitigerende maatregel. Maar, uit de Passende beoordeling volgt niet dat voldaan wordt aan de voorwaarden voor extern salderen. Zo zijn gesloten salderingsovereenkomsten niet als bijlage toegevoegd, waardoor onduidelijk is of voldaan wordt aan de voorwaarde “directe samenhang”. Ook is onduidelijk wat precies de “vergunde” situatie is waarmee beoogd wordt om extern te salderen, nu de natuurvergunningen niet als bijlage zijn opgenomen. Daarnaast ontbreekt ook een kenbare toetsing aan de Beleidsregels salderen. Indieners vinden dat de toetsing aan het additionaliteitsvereiste onjuist is uitgevoerd. Gelet op de huidige beoordeling aan het additionaliteitsvereiste kan er niet extern gesaldeerd worden. Die onderbouwing zal eerst nader moeten worden geconcretiseerd en verduidelijkt. Indieners wijzen in dit verband op de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 december 2023.	De ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit is inmiddels ter inzage gelegd, met de nieuwste versie van de Passende beoordeling en stikstofberekeningen, gemaakt met de laatste geüpdatete versie (oktober 2024) van de Aerius-calculator. Indieners hebben de relevante documenten kunnen inzien. De punten over extern salderen, salderingsovereenkomsten en de toetsing aan de beleidsregels en de recente rechtspraak op dit gebied zijn hierin meegenomen.
32.19	Indieners vinden dat het cumulatieonderzoek onjuist is uitgevoerd. Hoofdstuk 8 gaat in op cumulatie waarbij een aantal projecten is aangehaald, maar de opsomming en de beoordeling is onjuist. Uitsluitend lijkt te zijn gekeken naar projecten die vergund zijn tot en met 2022. Onduidelijk is of gekeken is naar plannen met mogelijk significante gevolgen. Maar in ieder geval is de opsomming van projecten niet volledig. Door gedeputeerde staten van Overijssel zijn namelijk ook na 2022 onherroepelijke natuurtoestemming(en) met een passende beoordeling voor projecten verleend, die negatieve gevolgen op dezelfde Natura 2000-gebieden hebben. Indieners vinden ook dat de beoordeling is onjuist uitgevoerd. Eén ander project - N307 Roggebot-Kampen	De ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit is inmiddels ter inzage gelegd, met de nieuwste versie van de Passende beoordeling en stikstofberekeningen, gemaakt met de laatste geüpdatete versie (oktober 2024) van de Aerius-calculator. Indieners hebben de relevante documenten kunnen inzien. De punten over extern salderen, salderingsovereenkomsten en de toetsing aan de beleidsregels en de recente rechtspraak op dit gebied zijn hierin meegenomen. De punten over het cumulatieonderzoek zijn hier ook in meegenomen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	(Roggebotsluis) - is in cumulatie betrokken. De cumulatietoets houdt niet meer in dan het optellen van een maximale berekende stikstofbijdrages op verschillende habitattypen uit het Natura 2000-gebied Rijntakken. Deze werkwijze is echter niet mogelijk.	

Conclusie zienswijze nummer 32

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indieners aangepast door het toevoegen van een uitwijkdepot (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 33

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
33.1	Indiener geeft aan niet tegen de plannen te zijn maar tegen de uitvoeringswijze binnendijks. Indiener vreest wateroverlast als de Kortrickvijver wordt gedempt. Indiener verwacht verlies van woongenot en uitzicht door werkzaamheden en effecten op flora- en fauna.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
33.2	Indiener vraagt waarom de N337 ter hoogte van Olst niet volledig afgesloten kan worden, zoals vaker gebeurt bij (weg)werkzaamheden. Indiener stelt dat door een korte periode van omleidingen de werkzaamheden sneller klaar zijn en de uitstoot op Natura 2000-gebied aanzienlijk zal verminderen. Daarnaast kunnen dan het park en de Kortrickvijver intact blijven met minder gevolgschade en kosten. Indiener pleit voor het aanbrengen van geluidsarm asfalt op de N337 en/of verlaging van de maximumsnelheid op de N337 ter hoogte van	De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	Kortrick/Vijverhof, om geluidhinder door de weg voor bewoners van Kortrick en Vijverhof na afronding van de dijkversterking te voorkomen.	worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In principe wordt het asfalt van de N337 niet aangetast door de dijkversterking en zal deze ook niet zorgen voor een wijziging in geluid(overlast). De N337 is in beheer bij de provincie Overijssel. Of na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. De beheerder heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidsmaatregelen.

Conclusie zienswijze nummer 33

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 34

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
34.1	Indiener is het oneens met de tijdelijke toegangsweg naar Kleine Veerweg. Hierdoor moeten muur, hekwerk en enkele oude monumentale bomen in zijn tuin verdwijnen. Indiener geeft aan dat het door indiener aangereikte alternatief niet is onderzocht.	Naar aanleiding van zienswijzen en eerdere individuele gesprekken met verschillende bewoners van de Kleine Veerweg is het tijdelijk ruimtebeslag op deze locatie gewijzigd volgens het door indiener aangereikte alternatief. De parkeerplaats voor bewoners is verplaatst naar het terrein van Kleine Veerweg 20. De tijdelijke ontsluitingsroute in de voortuin van indiener vervalt hierdoor. De muur, het hekwerk en de monumentale boom op Kleine Veerweg 25 blijven hierdoor behouden. Er wordt tijdens de uitvoering alles aan gedaan om de monumentale boom op Kleine Veerweg 25A te behouden. Echter gezien de beperkte afstand tussen de boom en de constructie kan niet uitgesloten worden dat er geen schade optreedt aan deze boom. Mogelijk kan deze uiteindelijk dan toch niet duurzaam op deze standplaats behouden blijven. Om die reden blijft deze boom in de kapvergunning als te kappen aangemerkt. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Voor een nadere toelichting op het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
34.2	Indiener verzoekt om de wegafsluiting tijdens de uitvoering van de werkzaamheden 10 meter richting de dijk te verleggen, zodat de woning tijdens de werkzaamheden bereikbaar blijft met de auto.	Omdat de dijk verhoogd wordt, wordt de oprit langer om dezelfde hellingshoek te houden. Dit maakt dat de openbare weg ter hoogte van de oprit van indiener iets omhooggaat. Om de oprit van indiener aan te laten sluiten op de openbare weg, valt deze binnen het afgesloten werkterrein en is tijdelijk niet toegankelijk tijdens de uitvoering. Om de bereikbaarheid van de woning te garanderen is daartoe aan de overzijde van de straat een tijdelijke parkeerplaats voorzien die bewoners kunnen gebruiken. Per uitvoeringstraject wordt een specifiek Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld, hierin zal de bereikbaarheid van de woning van indiener en de te treffen maatregelen worden gespecificeerd. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt door de Omgevingsmanager met indiener gedeeld. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
34.3	Indiener vreest schade aan de beplanting bij de woning, door verandering van de grondwaterstanden. Bij het bepalen van de effecten van de damwand op de grondwaterstanden zijn volgens indiener alleen analytische berekeningen gedaan, waarbij de lokale details als type ondergrond en samenstelling dijk en dergelijke buiten beschouwing zijn gelaten. Dit zou beter met een 2D model (doorsnede) kunnen worden gedaan.	De tuin van indiener is gelegen in dijkmodule Midden-Noord 3 ter hoogte van km 41,7. De zelfstandig kerende constructie (damwand) werkt inderdaad als een grondwaterbarrière. Dit effect van de damwand is dan ook beschouwd in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). De lokale bodemopbouw is beschouwd in paragraaf 5.4 "Effectbeschrijving - grondwaterkwantiteit" van dit achtergrondrapport. De effecten ter plaatse van de woning van indiener zijn op pagina 59 en 60 (afbeelding 5.23) beschreven en geconcludeerd is dat op deze locatie geohydrologische effecten aan de woningen kunnen worden uitgesloten. Negatieve invloed op de beplanting kan daarmee ook worden uitgesloten. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 34

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 35

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
35.1	Indiener geeft aan dat wanneer voor een buitendijkse variant wordt gekozen en de damwand ook buitendijks wordt geplaatst, dit demping van de Kortrickvijver en kappen van bomen overbodig zou maken. Het argument dat het buitendijks Natura 2000-gebied is, vindt indiener niet valide, omdat voor de uitvoering van de dijkversterking hier ook werkzaamheden plaatsvinden.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een algemene toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
35.2	Indiener vreest wateroverlast door demping van de verbindingssloot tussen de vijvers bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen te voorkomen. Het dempen van de waterpartij zorgt volgens indiener voor het verstoren van doorstroming en afvoer van hemelwater, kwel en ondergrondse stromingen en beperkt de al beperkte bergingscapaciteit nog verder. Indiener vraagt hoe wordt omgegaan met vochtschades en verzakking van de woning als gevolg van de werkzaamheden.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
35.3	Indiener maakt bezwaar tegen het kappen van de bomen in de parkzone ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener geeft aan dat de houtopstanden en velden grenzend aan de vijver bij Kortrick grote ecologische waarden leveren en deze, gezien de doelstelling van de Natuurherstelwet, moeten worden beschermd. De bomen worden gebruikt door verschillende vogelsoorten uit de uiterwaarden. Indiener vreest dat de werkzaamheden grote gevolgen heeft voor de natuur, milieu en leefomgeving.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken. De Natuurherstelwet is een Europese verordening die in werking is getreden op 18 augustus 2024 en die tot doel heeft te zorgen voor herstel van de natuur en ecosystemen. De verordening werkt rechtstreeks en hoeft dus niet omgezet te worden in nationale wetgeving. De Natuurherstelwet verplicht de EU-lidstaten om nationale herstelplannen uit te denken. In die plannen moeten de herstelmaatregelen worden vastgelegd die nodig zijn om de bindende streefcijfers van de wet te halen. Ook moet de totale te herstellen oppervlakte erin worden vermeld, net als een tijdschema. Uiterlijk halverwege 2026 moeten de lidstaten een eigen Natuurherstelplan hebben opgesteld. Aangezien het Rijk nog geen Natuurherstelplan heeft opgesteld, is nog niet duidelijk welke herstelmaatregelen moeten worden genomen en kan hier op projectniveau nog geen rekening mee gehouden worden. In het kader van de Omgevingswet is voor de dijkversterking nadrukkelijk rekening gehouden met Natura 2000-gebieden, Natuur Netwerk Nederland-gebieden, beschermde soorten en houtopstanden. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.5 “Natuur” van het Projectbesluit. Bovendien heeft provincie Overijssel aan IJsselwerken de benodigde omgevingsvergunningen voor de Natura 2000-activiteit en Flora- en fauna-activiteit verleend. Het project voldoet daarmee aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van natuurbescherming.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
35.4	Indiener stelt dat de geluidhinder van de N337 zal toenemen door de kap van de bomen. De aanwezige bomenrij fungeert als buffer voor fijnstof. Indiener vreest voor gezondheidsschade door geluidsoverlast en fijnstof. Ter voorkoming van gezondheidsschade geeft indiener als alternatief mee: - het handhaven van de bomenrij ter hoogte van Kortrick - het aanbrengen van zeer geluidsarm asfalt op de N337 na de werkzaamheden - het plaatsen van een geluidsscherm (ongeveer 1 meter hoog en groen).	In aanvulling op de voorgaande reactie ten aanzien van het kappen van bomen wordt voorts nog het volgende opgemerkt. Indiener brengt verschillende argumenten naar voren tegen het kappen van bomen en stelt daar vragen over. Deze onderwerpen zijn zowel in de onderbouwing van de aanvraag van de kapvergunning als in de beoordeling van die aanvragen door gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel beschouwd en afgewogen. Een integrale afweging van alle aspecten heeft ertoe geleid dat de kapvergunning is verleend. Voor wat betreft de schade die indiener stelt te zullen lijden, is al verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. Ten aanzien van de voorgestelde alternatieven over zeer geluidsarm asfalt en een geluidsscherm het volgende. De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag. De dijkversterking raakt het asfalt in principe niet. De N337 is in beheer bij de provincie Overijssel. Of er na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. Deze heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidsmaatregelen.
35.5	Indiener stelt dat door de werkzaamheden ernstige hinder en toenemende stress zal ontstaan door lawaai en trillingen, aangezien indiener op korte afstand van de Kortrickvijver woont. De uitvoering van het werk zal voor verlies van woongenot zorgen. Indiener vreest verder voor schade aan eigendommen door heiactiviteiten en zware voertuigen vlak langs zijn huis en erfafscheiding. Indiener geeft aan niet op de hoogte te zijn van een schadeprotocol en wil hierover geïnformeerd worden.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de woning van indiener wordt een stalen damwand door middel van drukken aangebracht en niet door heien. Verder van de woning van indiener wordt een kunststof damwand ingetrild. De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe bij de uitvoering ervoor kan worden gezorgd dat binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder kan worden gebleven. Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft, kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact opnemen. Voor een algemene toelichting op het voorkomen van schade, het beperken van hinder en het Meldpunt schade, wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
35.6	Indiener is van mening dat de functie van de vijvers en het verbindingswater in het concept herinrichtingsplan als kwelwaterkering en verlegger van onderwaterstromen wordt onderschat.	Vermoedelijk doelt indiener met het concept herinrichtingsplan op het concept Landschapsplan. Daarin is, zoals ook beantwoord als reactie op onderdeel 30.1, aangegeven hoe de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) na de Uitvoeringsfase teruggebracht en landschappelijk ingepast kan worden. Project IJsselwerken weet dat de Kortrickvijver onder andere een belangrijke functie heeft om kwelwater af te voeren. Daarom is hierbij het uitgangspunt dat de functionaliteit van de Kortrickvijver gelijk blijft aan de huidige situatie.
35.7	Indiener geeft aan dat het aanzicht naar de kern Olst vanaf het westen wordt bepaald door de hoge bomenrij, welke kenmerkend is voor de omgeving.	In aanvulling op voorgaande reacties: Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig; daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijk invloed hebben op het aanzicht van Olst. Na afronding van de dijkversterking wordt het gebied ingericht in overeenstemming met het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) en zal het aanzicht zich herstellen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
35.8	Indiener stelt als alternatief voor om vanaf de N337 de werkzaamheden uit te voeren met gedeeltelijke afsluiting (een weghelft buiten de spits), om verkeershinder en hinder voor aanwonenden te minimaliseren. Hierbij geeft indiener aan dat in een acht weken durende wegafsluiting, zoals ten behoeve van werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer, veel werk ter hoogte van de woningen aan Schaapsvijver/Bongerd te Olst kan worden uitgevoerd.	De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit is aanzienlijk langer dan de door indiener genoemde afsluiting van 8 weken voor de werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer.

Conclusie zienswijze nummer 35

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 36

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
36.1	Deze zienswijze is volledig identiek aan de zienswijze met nummer 35. Voor de samenvatting en beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 35.	-

Conclusie zienswijze nummer 36

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 37

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
37.1	De dijkopgang van de Fabrieksweg wordt verplaatst richting de woning van indiener. De verlichting van voertuigen zal zorgen voor hinder. Indiener verzoekt beplanting bij de woning op te nemen om deze lichthinder te mitigeren.	De verlegging van de dijkopafgang komt door de verhoging van de kruin en de verbeterde inrichting van de weg, zodat deze aan de huidige eisen voldoet. Afstemming met de wegbeheerder (gemeente Zwolle) heeft ertoe geleid dat de bochtstralen flauwer zijn geworden en er een “plateau” aangebracht is, zodat de dijkopgang makkelijker toegankelijk is voor rolstoelen en fietsers. Naar aanleiding van ingediende zienswijzen is opnieuw contact gezocht met de wegbeheerder. Naar aanleiding hiervan is de dijkopgang verplaatst. De dijkopgang komt noordelijker te liggen en daarmee verder van de woning van indiener af te liggen. Het ruimtebeslag wijzigt hierdoor niet, maar wel het dijkversterkingsontwerp. Het aangepaste ontwerp is terug te vinden op kaart in bijlage 9.1 “Plankaart (definitief ruimtebeslag)” van het Projectbesluit. Gelet op de afstand van meer dan 200 meter tussen de dijkopgang en de woning van indiener is de verwachting dat lichthinder beperkt is. Lichtbundels van voertuigen moeten worden afgesteld volgens wettelijke voorschriften. Bij een hellingsgraad van 1-2% wordt over het algemeen maximaal 50-100 meter van de weg verlicht. Dit maakt dat er nagenoeg geen licht op de gevel van de woning van indiener zal vallen. Het staat indiener uiteraard vrij om op eigen initiatief in beplanting te voorzien.
37.2	Indiener verzoekt om de bestaande duiker van de A-watergang door te trekken over de hele breedte van het perceel zodat indiener geen problemen meer heeft bij toekomstige beheer en onderhoud van de watergang.	In beginsel wordt uitgegaan van het terugbrengen van de bestaande functionaliteit. De positie van de watergang aan de noordzijde van het perceel is in overleg met indiener verplaatst naar de rand van het perceel. Het doortrekken van de duiker aan de zuidzijde van het perceel leidt in principe tot beperking van het bergend vermogen en het afwaterend vermogen van de watergang. Dat sluit niet aan bij het uitgangspunt over terugbrengen van bestaande functionaliteit en het doortrekken van de duiker is om die reden dan ook niet mogelijk. Dit is ook teruggekoppeld aan indiener. In het gesprek dat met indiener over de gebruiksovereenkomst zal worden gevoerd, zal het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		onderhoud van de watergang worden besproken. Tijdens het gesprek met de rentmeester van het waterschap zal dit nader uitgewerkt worden.

Conclusie zienswijze nummer 37

In reactie op de zienswijze is de dijkopgang verlegd. Dit leidt niet tot een wijziging in het huidige ruimtebeslag maar wel tot een aanpassing van het ontwerp. Daarnaast is de watergang ter plaatse van het perceel van indiener mede naar aanleiding van de zienswijze aangepast (zie hiervoor bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 38

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
38.1	Indieners geven aan dat het tijdelijk ruimtebeslag grenst aan het rioleringssysteem van de Jan Meesterweg en maken zich zorgen over schade aan de riolering bij gebruik van het tijdelijk ruimtebeslag.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en de gevoerde gesprekken in het Projectbesluit aangepast. Deze blijft minimaal 2 meter uit de verzamelleiding van het vuilwaterafvoer-riool. Het gewijzigde tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Het bouwverkeer rijdt in de lengterichting mee met deze verzamelleiding, er zijn geen verdere raakvlakken van het tijdelijk ruimtebeslag met deze leiding. Doorgaand bouwverkeer is van minimale invloed op de hoogte/breedte ligging van een vuilwaterafvoer-riool. De beïnvloeding van de leiding door de werkzaamheden wordt in het Uitvoeringsontwerp volgens het proces en de schadecriteria in het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) nader beschouwd en beoordeeld. Wanneer nodig wordt de invloed op de leiding gemonitord en/of worden beheersmaatregelen getroffen.
38.2	Indieners geven aan dat de tijdelijke ontwateringsbuis, ter vervanging van het tijdelijk dempen van de sloot, onvoldoende capaciteit zal hebben en te bochtig zal zijn, waardoor zij wateroverlast voorzien.	Het watersysteem zal tijdens de uitvoering blijven functioneren. De benodigde hoeveelheid oppervlaktewater tijdens de uitvoering is in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) onderzocht. Als uitgangspunt is aangehouden dat de tijdelijke watergang en bijbehorende voorzieningen minimaal gelijkwaardig moeten zijn qua afvoercapaciteit. Bochten in de tijdelijke afvoerleiding hebben geen significante invloed op de capaciteit van de leiding, waardoor er geen reële kans is op verstoppingen. Effecten op de waterafvoer zijn hiermee uitgesloten. De verdere detaillering hiervan vindt plaats in het Uitvoeringsontwerp. Voor meer informatie over die nadere detaillering wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
38.3	Indieners vragen om maatwerk voor voldoende werkruimte ter plaatse van de woningen aan de Jan Meesterweg en stellen voor om de ruimte voor transport en werkuitvoering ter plaatse samen te voegen, zodat het ruimtebeslag op tuinen en sloot beperkt blijft.	Het samenvoegen van de transportroute en opstelruimte voor werkuitvoering is helaas onmogelijk, omdat hiermee de uitvoering van de werkzaamheden in de knel komt. De transportroute naast de opstelruimte is noodzakelijk om langs dit materieel te kunnen rijden tijdens de werkzaamheden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
38.4	Indieners verzoeken om: - een grondige inspectie, beschermende maatregelen en monitoring van de riolering; - capaciteitsberekening van de tijdelijke ontwateringsbuis, een ontwerp dat voldoende stroomsnelheid in deze waarborgt, inspecties en monitoring ervan; - nulmeting van percelen, fundering, ondergrondse infrastructuur en oppervlakkige structuren; - monitoring van trillingen en bodemdruk tijdens de werkzaamheden; - schadefonds of verzekering voor vergoeding van schade; - duidelijke schaderegeling.	De woningen van indieners bevinden zich binnen het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. Alle objecten binnen het beïnvloedingsgebied worden nader beschouwd in het nog uit te werken Uitvoeringsontwerp. Ook de riolering valt hieronder. Het uitgangspunt dat gehanteerd wordt is dat de werking van de riolering en ontwateringsbuis gewaarborgd blijft, er worden geen inspecties uitgevoerd. Wanneer noodzakelijk wordt de riolering gemonitord op vervormingen en worden beheersmaatregelen getroffen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Voor een verdere reactie op de riolering en ontwateringsbuis wordt gewezen op hetgeen in de reactie op onderdeel 1 en 2 van deze zienswijze is toegelicht.
38.5	Indieners maken zich zorgen over de verkeersveiligheid en over de bomen langs de Jan Meesterweg wanneer deze als tijdelijke ontsluitingsroute wordt gebruikt. Indieners stellen voor enkele verkeerstechnische maatregelen te treffen: tijdelijk eenrichtingsverkeer met omleiding landbouwverkeer en tijdelijke fietssuggestiestroken.	De Jan Meesterweg is onderdeel van de tijdelijke ontsluiting van Het Anem. De Jan Meesterweg is nagenoeg even breed als het huidige Anem, waardoor op dit moment geen bijkomende verkeersmaatregelen nodig worden geacht om de veiligheid te verbeteren. Overleggen over eventuele extra maatregelen worden gevoerd met de wegbeheerder. De aanvullende maatregelen die indieners hebben aangedragen zijn ook overwogen. Het instellen van een eenrichtingsweg is voor direct aanwonenden van Het Anem niet wenselijk en niet te handhaven. Naar aanleiding van de zienswijze is een andere omleiding over bestaande fietspaden opgenomen als tijdelijke omleidingsroute. Deze aangepaste omleidingsroute is terug te vinden in de Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule (bijlage 8.5 van het Projectbesluit). Dit wordt nog afgestemd met de wegbeheerder. Op het moment dat wordt gestart met het opstellen van het Uitvoeringsontwerp worden de effecten op de bomen nader beschouwd.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Uitvoeringsontwerp en de treffen maatregelen ter beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 38

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indieners aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit), daarnaast is de omleidingsroute voor het doorgaand fietsverkeer aangepast (zie hiervoor bijlage 8.5 “Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule” van het Projectbesluit.

Zienswijze nummer 39

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
39.1	De woning van indiener staat in de buurt van het werkterrein. Indiener verzoekt de inzet van zwaar materieel ter hoogte van de woning te beperken uit vrees voor schade aan de historische woning.	Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. De bouwkundige toestand en kans op scheurvorming tussen de oudbouw en de nieuwbouw wordt in het monitoringsplan van dit uitvoeringstraject meegenomen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade ende wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het tijdelijk ruimtebeslag is gereserveerd voor werkzaamheden en in te zetten materieel voor de dijkversterking, zoals beschreven in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit. Er kan geen gevolg gegeven worden aan individuele verzoeken om de inzet van zwaar materiaal of het gebruik van dit tijdelijk ruimtebeslag te beperken. Alle tijdelijke effecten van deze werkzaamheden en bouwverkeer zijn onderzocht (zie hoofdstuk 11 "Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen deze te beperken" van het Projectbesluit). De invloed van de werkzaamheden op het pand wordt in het Uitvoeringsontwerp nader uitgewerkt. Voor een toelichting op het tot stand komen van het Uitvoeringsontwerp, het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
39.2	De woning van indiener staat in de buurt van het werkterrein. Indiener vraagt hoe het werkterrein wordt afgeschermd van externe belangstellenden en verzoekt daarbij rekening te houden met de bereikbaarheid van de woning.	Gedurende de periode van uitvoering is de bouwplaats afgesloten met bouwhekken, de woning van indiener blijft bereikbaar. Ook de Kleine Veerweg ter hoogte van de dijk wordt tijdelijk afgesloten voor doorgaand verkeer, deze afsluiting wordt in overleg met de wegbeheerder uitgevoerd. Bestemmingsverkeer blijft wel doorgang houden. Tijdens de afsluiting blijven de reguliere verkeersregels gelden, dus ook voor belangstellenden. Daartoe zijn in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit de nu voorziene omleidingsroutes opgenomen en in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" zijn de tijdelijke ontsluitingswegen opgenomen, waardoor dit verkeer niet nabij de bouwplaats komt. Voor de start van de uitvoering worden in het Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen omleiding(en) en getroffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid en leefbaarheid per uitvoeringstraject specifieker beschreven. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en de wijze van informatievoorziening tijdens de uitvoering wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
39.3	Indiener verzoekt om het gebruik van de keerlus te beperken om overlast (bereikbaarheid, privacy) te minimaliseren. De keerlus mag uitsluitend gebruikt worden om te keren, niet voor opslag, en uitsluitend tijdens de werkuren.	De keerlus wordt niet gebruikt voor opslag, maar kan gebruikt worden voor parkeren van materieel. De meeste werkzaamheden vinden normaliter doordeweeks plaats tussen 07.00 uur en 19.00 uur. Wanneer indiener klachten heeft over de uitvoering kan deze zich melden bij de Omgevingsmanager en kunnen in overleg maatregelen worden genomen. Zoals in de reactie op onderdeel 39.1 aangegeven kan niet worden ingegaan op individuele verzoeken om de inzet van zwaar materieel of het gebruik van dit tijdelijk ruimtebeslag te beperken. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
39.4	Indiener is het niet eens met het tijdelijke ruimtebeslag voor de wandel en fietsvoorziening.	Naar aanleiding van zienswijzen en eerdere individuele gesprekken met verschillende bewoners van de Kleine Veerweg is het tijdelijk ruimtebeslag op deze locatie gewijzigd. De zogenoemde wandel- en fietsvoorziening (tijdelijke ontsluitingsroute) vervalt. Dit is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
39.5	Indiener is het oneens met de keerlus en vreest voor overlast. Huidige vrachtwagens (bijvoorbeeld vuilniswagens) rijden ook achteruit. Waarom kan werkverkeer dit niet?	Langs de Kleine Veerweg worden de werkzaamheden vanaf de kruin van de dijk uitgevoerd. Dit is beschreven in paragraaf 8.9.3 "Realisatie dijkversterking" van het Projectbesluit. Op deze locatie is door omliggende bebouwing geen ruimte voor een doorgaande transportroute. Het benodigde materieel voor een dijkversterking is niet te vergelijken met een reguliere vrachtwagen. Ook vinden meer transportbewegingen plaats dan bij een enkele vracht- of vuilnisauto en ontstaat een groot aanrijdgevaar wanneer deze achteruit moeten rijden. Om het werk veilig te kunnen verlaten is op deze locatie een keerlus nodig, anders zou

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		deze in een krappe bocht achteruit moeten rijden. In de reactie op onderdeel 39.3 is verder ingegaan op mogelijke hinder vanwege de keerlus.

Conclusie zienswijze nummer 39

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 40

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
40.1	Indiener geeft aan dat het waterschap heeft toegezegd dat de begrenzing van de aanduiding "tijdelijk ruimtebeslag - depots" in noordelijke richting zal worden opgeschoven en verzoekt deze aanpassing op te nemen in het definitieve Projectbesluit.	De begrenzing van het tijdelijk ruimtebeslag en het depot is naar aanleiding van deze zienswijze en de gevoerde gesprekken aangepast en opgeschoven volgens het voorstel van indiener. Het nieuwe tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
40.2	Indiener wenst duidelijkheid te krijgen over de specifieke locatie van de erfgrens aan de dijkzijde van hun percelen in verband met het vastleggen van de eigendomssituatie van bomen en heesters. Indiener geeft aan dat dit onderzoek door een onafhankelijke partij uitgevoerd moet worden en de erfgrens zichtbaar moet worden gemaakt met piketten.	Het staat een indiener vrij om een grensreconstructie op te vragen bij het Kadaster. Dit wordt niet gefaciliteerd en/of gefinancierd. In het eerste kwartaal van 2025 zijn de bomen op de grens van het perceel van indiener opnieuw ingemeten, waarna de locatie van de bomen herzien is in het systeem van IJsselwerken. Dit is terug te vinden in de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit). Indiener kan bij twijfel hierover tijdens het gesprek over grondbeschikbaarheid samen met de rentmeester van het waterschap vaststellen welke bomen en heesters op zijn eigendom staan.
40.3	Indiener verzoekt om een nulmeting van de situatie ter plaatse. Volgens indiener moet een nulmeting worden uitgevoerd voor de woning en overige gebouwen, de aanwezige giertanks en waterput en werkterreinen voor wat betreft de structuur van de grond. Ook dient monitoring van de grondwaterstand plaats te vinden. Daarnaast dient volgens indiener een uit- en inwendig bouwkundig onderzoek van de woningen en overige gebouwen plaats te vinden, omdat sprake is van een gemeentelijk monument. Indiener vreest voor schade aan objecten en structuurbederf van de grond.	De woning van indiener valt binnen het beïnvloedingsgebied dat voor de dijkversterking is vastgesteld. Dit betekent dat er een bouwkundige vooropname is voorzien van de bestaande bebouwing, waarbij in- en exterieur voor start uitvoering fotografisch worden vastgelegd. Ondergrondse objecten worden niet vastgelegd. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Het is niet verplicht om voor werkzaamheden nabij een gemeentelijk monument een uit- en inwendig bouwkundig onderzoek te verrichten. Er wordt hier voor het Uitvoeringsontwerp wel vorm aan gegeven. Met een visuele inspectie volgens de KCAF-funderingsrichtlijn wordt de bouwkundige staat van het gemeentelijk monument bepaald. Daarnaast wordt een archiefonderzoek uitgevoerd naar de constructie- en funderingswijze van de bebouwing.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Uitgangspunt is dat functies en waarden na de werkzaamheden weer worden teruggebracht of hersteld. In de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering worden door de rentmeester van het waterschap met indiener individuele afspraken gemaakt over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Voor het tijdelijk gebruik van de gronden van indiener is het uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Wanneer na het herstel toch structuurbederf optreedt kan indiener dit melden bij het Meldpunt Schade. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Voor een algemene toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring, het Meldpunt schade en op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
40.4	Indiener wenst de grond die vrijkomt bij het graven van de sloot aan de zuidzijde van de gebouwen te behouden en wil in overleg met het waterschap zoeken naar een locatie voor opslag van deze grond. Indiener geeft aan dat het waterschap een aantal toezeggingen heeft gedaan en wenst dat deze toezeggingen worden nagekomen dan wel worden aangepast in het definitieve Projectbesluit. Zo moet de verticale stalen damwand op de minst bezwarende wijze worden ingebracht via drukken, moet de profilering van de sloot aan de westzijde van de percelen gehandhaafd blijven en moet de afrit voor de onderhoudswerkzaamheden worden verplaatst in oostelijke richting.	In de gebruiksovereenkomst die met indiener gesloten zal worden, wordt vastgelegd dat de grond die vrijkomt bij het graven van de ontwateringssloot op het perceel van indiener wordt achtergelaten. In deze gebruiksovereenkomst worden ook de gedane toezeggen privaatrechtelijk vastgelegd, deze toezeggingen passen binnen de uitgangspunten van het Projectbesluit. Het is dan ook niet nodig om het Projectbesluit hierop aan te passen. De stalen damwand nabij de woning van indiener wordt drukkend aangebracht. De profilering van de sloot aan de westzijde van de percelen van indiener worden in de definitieve situatie teruggebracht, zoals deze nu zijn. Hierbij wordt wel een strak doorstroomprofiel gehanteerd, met een meanderend effect. Huidige aanwezige natuurwaarden kunnen niet teruggebracht worden, echter wordt de situatie wel zo gemaakt dat deze op den duur weer terug kunnen komen. Zoals al met indiener is gecommuniceerd kan de dijkopgang ongeveer 20 meter naar het oosten worden verplaatst. Dit zal in een latere fase, bij de uitwerking van het Uitvoeringsontwerp, in het ontwerp worden vastgelegd. Voor een toelichting op het proces van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
40.5	Indiener wenst een wijziging in het ontwerp van de keerlus aan de oostzijde van de woning, zodat hinder wordt verminderd en het gedeelte ten zuiden van de woning nog kan worden bereikt met materieel. Dit kan, naar de mening van indiener, worden bereikt door de keerlus van de woning af te verschuiven.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze in het Projectbesluit aangepast. De keerlus wordt oostelijk verplaatst. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
40.6	Indiener verzoekt het waterschap om schadevergoeding voor alle te lijden schade, te weten schade aan gebouwen, giertanks en structuur van de grond.	Voor het tijdelijk gebruik van de gronden van indiener is het uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit is beschreven in paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" in het Projectbesluit. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 40

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag en de Rapportage houtopstanden ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" en bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 41

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
41.1	Indiener verzoekt om de stalen damwand in te brengen door middel van drukken, omdat dit de minste trillingen geeft. Indiener wil verder inzichtelijk krijgen welke invloed het grondwater heeft op de fundatie van de woning als gevolg van de realisatie van de damwand. Indiener wil bovendien dat IJsselwerken zorgt voor goede schadepreventie en monitoring gedurende de werkzaamheden en verzoekt om volledige vergoeding van (na)schade.	Gezien de afstand van de woning tot de damwand wordt de damwand trillingsarm door middel van drukken aangebracht. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten, die met name zorgen voor vernatting of verdroging, van de dijkversterking onderzocht. De woning van indiener is gelegen nabij km 46.2. In paragraaf 5.4.1.5 "Module NO-1 t/m NO-3" op pagina 64 en 65 is aangegeven dat "De damwand zorgt ervoor dat grondwater moeizaam door de dijk kan stromen, vanwege de lage doorlatendheid van de klei en de locatie van de damwand (binnenteen met een bovenzijde van ca. NAP +2 meter) heeft dit een geringe impact op de geohydrologie. Door de zandige bodemopbouw onder de dijk kan het grondwater ruim onder de damwand doorstromen. Daardoor zijn er geen geohydrologische effecten te verwachten op deze locatie als gevolg van de dijkversterking." Daarmee is er geen effect op de fundering te verwachten. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Met behulp van dit vooronderzoek, het monitoren van panden tijdens de uitvoering binnen het beïnvloedingsgebied en het voortzetten van hoogtemetingen en grondwaterstandsmetingen na de uitvoering kan bij een eventuele schademelding eenvoudiger en duidelijker een causaal verband met de dijkversterking vastgesteld of weerlegd worden. Voor een toelichting op de nadere detaillering in het Uitvoeringsontwerp, het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
41.2	Indiener verzoekt om het aanwezige hekwerk op de toegangsweg van indiener terug te plaatsen en om het behouden van de haag gelegen aan de noordoostzijde van de woning van indiener. Indiener verzoekt verder om zoveel mogelijk bomen te sparen en de te kappen bomen te vergoeden.	Als het hekwerk een belemmering vormt voor de werkzaamheden wordt deze verwijderd en na de werkzaamheden teruggeplaatst in overleg met de eigenaar. Mocht de staat van het hekwerk dit niet toelaten, wordt een nieuw gelijkwaardig hekwerk teruggeplaatst. De afspraken hierover worden vastgelegd in de gebruiksovereenkomst met de eigenaar. Volgens de beschikbare gegevens is Rijkswaterstaat de eigenaar van dit hek. In de uitvoering wordt geprobeerd om de huidige haag te sparen. Over een groot gedeelte langs de haag vinden echter werkzaamheden plaats en daarom is er een grote kans dat de haag (al dan niet gedeeltelijk) verwijderd moet worden of dat het wortelpakket wordt beschadigd door de werkzaamheden. Na afronding van de werkzaamheden mag indiener eenzelfde soort nieuwe haag terug planten op dezelfde locatie (op eigen grond of, in overleg, gedeeltelijk op grond van Rijkswaterstaat). Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader Bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. In dit geval gaat het om voor de omgeving belangrijke bomen, zonder wettelijke status. Op het perceel van indiener kunnen 12 bomen blijven staan en is het helaas nodig om 11 bomen te kappen. De haag en bomen waarnaar indiener verwijst staan in de huidige situatie al in en op de dijk (het waterstaatswerk) en daarom binnen het beperkingengebied waterkering. Deze vallen dan binnen het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. Aan het gebruik van de dijk worden vanuit waterveiligheid eisen gesteld. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. Voor de te kappen bomen en de te verwijderen haag wordt in het kader van het grondbeschikbaarheidsproces een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Voor een toelichting op de schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 41

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 42

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
42.1	Indiener verzoekt om de op zijn eigendommen afgegraven grond in een depot op te slaan op het perceel van indiener en na afloop van de werkzaamheden weer terug te plaatsen.	Het door indiener gewenste gronddepot is opgenomen in het tijdelijke ruimtebeslag. Dit is onder meer terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De grond van het perceel van indiener, voor zover gelegen binnen het tijdelijke ruimtebeslag, wordt tijdelijk opgeslagen op dit depot en ook weer teruggeplaatst na afronding van de werkzaamheden.
42.2	Indiener verzoekt IJsselwerken om de smalle strook die ontstaat op het eigendom van indiener als gevolg van het verplaatsen van de huidige sloot aan te kopen. Dit geldt ook voor het schouwpad.	Doordat de sloot wordt verlegd komt er een deel van de grond van indiener aan de andere kant van de sloot te liggen. In april 2024 is aan indiener teruggekoppeld dat het waterschap open staat voor het gesprek over aankoop van de smalle strook grond die indiener noemt. Tijdens het gesprek met de rentmeester van het waterschap zal dit nader uitgewerkt worden.
42.3	Indiener verzoekt om in het Projectbesluit op te nemen dat er geen riet wordt gepland op zijn land, omdat dit landbouwkundig ongewenst is.	In het Projectbesluit wordt onder paragraaf 10.2 "Beheer en onderhoud" toegelicht dat er gras- en kruidenmengsels worden ingezaaid. Het Projectbesluit leent zich er niet voor om per locatie te duiden wat wordt ingezaaid. Er kan wel worden bevestigd dat er geen riet wordt geplant op het land van indiener.
42.4	Indiener brengt een aantal praktische verzoeken in ten aanzien van het gebruik van zijn perceel en de wijze waarop het na de werkzaamheden wordt achtergelaten. Dit betreft het inzaaien van Engels Raaigras, gebruik van stalen rijplaten, de plaatsing en verplaatsing van afrastering en de terugplaatsing van dammen/duikers. Ook verzoekt indiener geen bomen op zijn eigendom te planten. Verder stelt indiener zich op het standpunt dat het waterschap dient te zorgen voor drainageherstel en deze dient door te spoelen. Mocht er ter ten gevolge van beschadiging van de drainage gewasschade zal ontstaan, dan moet dit volgens indiener worden vergoed door het waterschap.	Uitgangspunt is dat functies en waarden na de werkzaamheden weer worden teruggebracht, hersteld of gecompenseerd. Over de daadwerkelijke voorwaarden, waaronder het inzaaien met Engels Raaigras, kunnen afspraken worden gemaakt met de rentmeester van het waterschap. De afspraken worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. Zie paragraaf 9.1 “Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit voor meer informatie over het grondbeschikbaarheidsproces. Voor een toelichting op de regeling voor schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Het definitief ruimtebeslag wordt door IJsselwerken ingezaaid met een specifiek gras- en kruidenmengsel. In paragraaf 10.2 "Beheer en onderhoud" van het Projectbesluit is dit toegelicht. Er is slechts één boom aan het begin van het Mottenpad op het perceel van indiener opgenomen in het Landschapsplan, bovendien heeft indiener verzocht

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		dat het waterschap dit deel van het perceel koopt. In onderdeel 42.2 is dit nader toegelicht. Structuur- en gewasschade kan onverhoopt ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 42

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 43

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
43.1	Indiener geeft aan niet tegen de dijkversterking te zijn maar de tegen de uitvoeringswijze. Indiener verwacht wateroverlast door het dempen van de Kortrickvijver, aangezien deze juist is aangelegd om regenwater en kwelwater op te vangen. Indiener vreest problemen door water in kruipruimte en overloop van WC bij hoge grondwaterstanden en veel regen zonder afvoermogelijkheid naar de vijver. Indiener vraagt ook wie schade aan het huis als gevolg van het dempen van de vijver gaat betalen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat het afvoer van huishoudelijk afvalwater via het riool en het beheer- en onderhoud van de riolering een taak is van de gemeente.
43.2	Indiener is het niet eens met de wijze waarop de dijkversterking plaatsvindt. Indiener geeft aan dat door de kap van de bomen de biodiversiteit van de wijk Kortrick verloren gaat. Indiener vindt het dempen van de Kortrickvijver verspilling van gemeenschapsgeld, aangezien deze met gemeenschapsgeld van Olst is aangelegd en recentelijk nog is aangepast.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. De Kortrickvijver is in de jaren 80 aangelegd door de voorganger van WDODelta en bij het waterschap in beheer. Voor zover bekend zijn er geen aanpassingen gedaan aan de vijver. Het kan wel zijn dat (reguliere) onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd, horende bij de taak van het waterschap. Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.

Conclusie zienswijze nummer 43

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 44

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
44.1	Indiener voelt zich op het verkeerde been gezet door de vaststelling van het voorkeursalternatief, waarin bomen en de vijver ter hoogte van de wijken Kortrick gespaard zouden blijven, terwijl dat niet het geval blijkt in het Ontwerp Projectbesluit. Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk en vindt binnendijks versterken onmogelijk en niet wenselijk. Indiener wil dat de ecologische waarden van de wijk behouden blijven en wil niet dat het aanzicht van de wijk en de kenmerkende bomenrij worden beïnvloed.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig. Daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijke invloed hebben op het aanzicht van Olst. Na herplant van de bomen kan het aanzicht zich herstellen.
44.2	Indiener vreest wateroverlast door demping van de vijver en kwelsloot bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen door kwel en onderstromingen te voorkomen. Daarbij merkt indiener op dat de huidige bergingscapaciteit van de vijver al beperkt is, gezien de problemen bij extreme regenbuien.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 44

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 45

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
45.1	Indiener vindt het droogleggen van de Kortrickvijver nadelig voor watervogels en vissen. Indiener is het niet eens met de kap van de bomen. Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk, gezien het maatschappelijke, financiële belang van bewoners en het belang van binnendijkse flora en fauna. Indiener stelt dat er aan de buitenzijde van de dijk nauwelijks kruidenrijk grasland aanwezig is dus dat hier wel gewerkt kan worden, ondanks dat het als Natura 2000-gebied is aangewezen. Indiener pleit tot slot voor meer buitendijks kruidenrijk grasland, na uitvoering van de werkzaamheden.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk,

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken. In het Projectbesluit wordt onder paragraaf 10.2 "Beheer en onderhoud" toegelicht dat IJsselwerken na afronding van de dijkversterking gras- en kruidenmengsels inzaait.
45.2	Indiener stelt dat het droogleggen van de Kortrickvijver grote impact heeft op de grondwaterstand en vreest water- en geuroverlast in de woning aan de Kortricklaan.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater)

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 45

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 46

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
46.1	Indiener verwijst naar het gespreksverslag van 16-09-2024 waaruit volgt dat in tegenstelling tot wat eerder is aangeven door IJsselwerken er sprake is van een definitieve maatregel op het perceel van indiener, namelijk het aanpassen van het binnentalud. Indiener verzoekt om een toelichting op deze wijziging.	In het gespreksverslag van 16 september 2024 is door IJsselwerken aangegeven dat op het terrein van indiener alleen sprake is van tijdelijke maatregelen. Na het gesprek bleek dat dit niet klopte. Naast de besproken tijdelijke maatregelen is er ook sprake van een definitieve maatregel op het terrein van indiener. Op 22 oktober 2024 is de zakelijk waarnemer van indiener hierover per mail geïnformeerd. In deze mail is eveneens het gespreksverslag toegevoegd, waarin ook de correctie is opgenomen. Het definitief ruimtebeslag op het terrein van indiener is nodig voor de aansluiting en de overgang van het deel waar het binnentalud moet worden versterkt naar de maatwerklocatie bij de huizen.
46.2	Indiener stelt dat de verkoop van de woning tussen nu en de afronding van de werkzaamheden bemoeilijkt zal worden door de werkzaamheden. Indiener verzoekt om volledige compensatie van de schade, waarbij de schade getaxeerd dient te worden door een onafhankelijk taxateur. De kosten van taxatie zijn ook voor de rekening van IJsselwerken.	In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling. Hierin kan ook een redelijke vergoeding opgenomen worden voor bijstand van een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en eventuele taxaties voor deze gebruiksovereenkomst. Als nadeelcompensatie wordt toegekend, worden bijkomende kosten overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht vergoed (artikel 4:129), waaronder de redelijke kosten voor deskundige bijstand bij de vaststelling van de schade. Voor een algemene toelichting op het voorkomen van schade en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
46.3	Indiener ziet op tegen de overlast die veroorzaakt wordt door de werkzaamheden. Indiener vraagt zich af of er tijdelijke huisvesting is geregeld voor het geval de overlast bovenmatig is of dat de veiligheid van bewoners in het geding komt.	Het uitgangspunt is dat hinder tijdens de realisatie zoveel mogelijk beperkt wordt. Het project moet voldoen aan de wettelijke kaders en de voorschriften van de (uitvoerings-)vergunningen. Doordat aan de wettelijke kaders moet worden voldaan zal er naar verwachting geen sprake zijn van bovenmatige overlast of onveilige situaties. Mocht indiener tijdens de uitvoering toch bovenmatige overlast ervaren, dan kan contact worden opgenomen met de Omgevingsmanager van het project. In samenspraak wordt dan gekeken of en welke maatregelen er mogelijk zijn. Voor een toelichting op het voorkomen van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
46.4	Indiener verzoekt om de damwand 25 meter in zuidelijke richting door te trekken, zodat het niet nodig is om op grond van indiener een zakelijk recht te vestigen en de karakteristieke bomen kunnen behouden blijven. De bomen zijn beeldbepalend en schermen zicht en geluid af. Indiener krijgt graag inzichtelijk wat de kosten zijn van het doortrekken van de damwand.	Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat het ontwerp voor de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Het plaatsen van de damwand in de kruin ter plaatse van de woning van indiener is om twee redenen een stuk duurder dan het plaatsen van de damwand in de binnenteen van de dijk, en daarom minder doelmatig: 1. De damwand in de binnenteen is van kunststof, terwijl een damwand in de kruin van de dijk van staal moet zijn; 2. De damwand in de binnenteen wordt minder lang; De tuin en de bomen in de tuin van indiener zijn niet wettelijk beschermd. Er is geen reden voor het toepassen van een minder sobere en doelmatige oplossing. Ten aanzien van de vraag van indiener over de kosten van het doortrekken van de damwand blijkt dat de directe kosten van de kunststof damwand in binnenteen per strekkende meter ongeveer vijfmaal lager liggen dan de directe kosten per strekkende meter van een stalen damwand in de kruin van de dijk.
46.5	Indiener verzoekt om de damwand in te brengen middels drukken, om schade aan de woning te voorkomen. Indiener verzoekt om de foto's van de 0-meting en de data die gedurende het proces beschikbaar is te delen.	Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. De damwand zal gedrukt worden. Een nadere analyse hierop volgt bij het uitwerken van het Uitvoeringsontwerp, waarna de uitvoeringsmethode definitief wordt bepaald. Voor een nadere toelichting op de detaillering tot het Uitvoeringsontwerp, het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en de informatievoorziening hierover wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
46.6	Indiener geeft aan dat het huisnummer van de woning van indiener onjuist is ingetekend in het Landschapsplan Zwolle-Olst, namelijk in de schuur en niet in het woonhuis.	De plaatsing van het huisnummer van de woning van indiener is in het Landschapsplan aangepast.

Conclusie zienswijze nummer 46

In reactie op de zienswijze is het Landschapsplan aangepast (zie hiervoor bijlage 2.12 "Landschapsplan" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 47

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
47.1	Indiener geeft aan dat wanneer voor een buitendijkse variant wordt gekozen en de damwand ook buitendijks wordt geplaatst, dit demping van de Kortrickvijver en kappen van bomen overbodig zou maken. Het argument dat het buitendijks Natura 2000-gebied is, vindt indiener niet valide, omdat voor de uitvoering van de dijkversterking hier ook werkzaamheden plaatsvinden.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een algemene toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
47.2	Indiener vreest wateroverlast door demping van de verbindingssloot tussen de vijvers bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen te voorkomen. Het dempen van de waterpartij zorgt volgens indiener voor het verstoren van doorstroming en afvoer van hemelwater, kwel en ondergrondse stromingen en beperkt bergingscapaciteit nog verder. Indiener vraagt hoe wordt omgegaan met vochtschades en verzakking van de woning als gevolg van de werkzaamheden.	Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en op het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. IJsselwerken weet dat de wijk Kortrick gevoelig is voor grondwateroverlast. Door en tijdens de realisatie van de dijkversterking mag deze grondwateroverlast niet toenemen. Er worden voorzorgmaatregelen getroffen, zodat de grondwateroverlast niet toeneemt en zal de grondwaterstanden tijdens de realisatie monitoren.
47.3	Indiener maakt bezwaar tegen het kappen van de bomen in de parkzone ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener geeft aan dat de parkzone langs de vijver bij Kortrick grote ecologische waarden leveren en dat de werkzaamheden zorgen voor een achteruitgang en aantasting van de natuur, milieu en leefomgeving betekenen. Indiener geeft aan dat het aanzicht naar de kern Olst vanaf het westen wordt bepaald door de hoge bomenrij, welke kenmerkend is voor de omgeving en als locatie van de vroegere Havezate Het Kortrijk.	Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig. Daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijke invloed hebben op het aanzicht van Olst. Er worden géén monumentale bomen in de kern Olst gekapt. Het verdwenen landgoed Kortrijk is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader IJsseldijk Zwolle-Olst (bijlage 2.1 van het Projectbesluit) als onderdeel van het DNA van het Sallandse Dijkenlandschap (pagina 16) en deze valt buiten het plangebied van de dijkversterking. In het Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie (bijlage 1.4 van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		het Projectbesluit) zijn de effecten op historisch groen toegelicht, hieruit blijkt dat de aangehaalde bomenrij niet historisch kenmerkend is. Uiteraard blijven de kenmerkende gebouwen onderdeel van het aanzicht van de kern Olst. Na herplant van bomen kan het aanzicht zich herstellen. De bijzondere boomgroepen ten noorden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan blijven behouden.
47.4	Indiener stelt dat de geluidhinder van de N337 zal toenemen door de kap van de bomen. De aanwezige bomenrij fungeert als buffer voor fijnstof. Indiener vreest voor gezondheidsschade door geluidsoverlast en fijnstof. Ter voorkoming van gezondheidsschade geeft indiener als alternatief mee: - het handhaven van de bomenrij ter hoogte van Kortrick - het aanbrengen van geluidsarm asfalt op de N337 na de werkzaamheden - het plaatsen van een groen geluidsscherm.	In aanvulling op de voorgaande reactie ten aanzien van het kappen van bomen wordt voorts nog het volgende opgemerkt. Indiener brengt verschillende argumenten naar voren tegen het kappen van bomen en stelt daar vragen over. Deze onderwerpen zijn zowel in de onderbouwing van de aanvraag van de kapvergunning als in de beoordeling van die aanvragen door gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel beschouwd en afgewogen. Een integrale afweging van alle aspecten heeft ertoe geleid dat de kapvergunning is verleend. Voor wat betreft de schade die indiener stelt te zullen lijden, is al verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. Ten aanzien van de voorgestelde alternatieven over zeer geluidsarm asfalt en een geluidsscherm het volgende: De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag. De dijkversterking raakt het asfalt in principe niet. De N337 is in beheer bij de provincie Overijssel. Of er na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. Deze heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidsmaatregelen.
47.5	Indiener stelt dat door de werkzaamheden een toename van stress, hinder en verlies van woongenot zal ontstaan door lawaai en trillingen, aangezien indiener op korte afstand van de Kortrickvijver woont. Indiener vreest ook voor schade aan eigendommen door heiactiviteiten en zware voertuigen vlak langs zijn huis en erfafscheiding. Indiener geeft aan niet op de hoogte te zijn van een schadeprotocol en wil hierover geïnformeerd worden. Indiener is van mening dat de meeste hinder van de uitvoeringswerkzaamheden door aanwonende bewoners zal moet worden gedragen en pleit voor een betere verdeling van de hinder-last tussen aanwonende bewoners enerzijds en gebruikers van de N337 anderzijds.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de woning van indiener wordt een kunststof damwand ingetrild. De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, het beperken van hinder en het Meldpunt schade, wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
47.6	Indiener is van mening dat de functie van de vijvers en het verbindingswater in het concept herinrichtingsplan als kwelwaterkering en verlegger van onderwaterstromen wordt onderschat.	Vermoedelijk doelt indiener met het concept herinrichtingsplan op het concept Landschapsplan. Daarin is aangegeven hoe de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) na de Uitvoeringsfase teruggebracht en landschappelijk ingepast kan worden. Het is bekend dat de Kortrickvijver onder andere een belangrijke functie heeft om kwelwater af te voeren. Daarom is hierbij het uitgangspunt dat de functionaliteit van de Kortrickvijver gelijk blijft aan de huidige situatie.

Conclusie zienswijze nummer 47

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 48

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
48.1	Voor indiener is het van belang dat de afgegraven grond op zijn eigendommen aanwezig blijft en indiener verzoekt om dit gronddepot in het definitieve Projectbesluit op te nemen.	Het door indiener gewenste tijdelijke gronddepot, voor de van het eigen perceel afkomstige grond, is opgenomen in het tijdelijke ruimtebeslag. Dit is onder meer terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit.

Conclusie zienswijze nummer 48

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 49

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
49.1	Indiener geeft aan dat het perceel tijdens werkzaamheden goed bereikbaar moet blijven, waarbij duidelijk moet zijn dat de weg een toegangsweg betreft en geen doorgaande weg. Ook na uitvoering van de werkzaamheden moet dit duidelijk zijn en moet een hek op één weghelft van de weg worden geplaatst. Het waterschap heeft toezeggingen gedaan die indiener graag terugziet in het definitieve Projectbesluit.	In de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering worden door de rentmeester van het waterschap met indiener individuele afspraken gemaakt over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Het plaatsen van een hek, dan wel een vergoeding hiervoor, kan worden opgenomen in de gebruiksovereenkomst. In het Projectbesluit zijn dergelijke tijdelijke individuele maatregelen daarom niet meegenomen.
49.2	Volgens indiener blijkt uit het Projectbesluit niet waar en hoe de parkeerplaats aan het eind van de Fabrieksweg tijdens en na de werkzaamheden bereikbaar is. Indiener vreest overlast van auto's en fietsen van recreanten en vraagt om voorzieningen en bebording om te voorkomen dat auto's in de bermen parkeren.	Tijdens de uitvoering van dit uitvoeringstraject is de parkeerplaats aan het eind van de Fabrieksweg onderdeel van de benodigde werkterreinen van IJsselwerken en daarom niet beschikbaar. Ook de weg naar de parkeerplaats wordt afgesloten voor het verkeer (met uitzondering van bestemmingsverkeer). Ten tijde van de uitvoering is het niet mogelijk om te wandelen over/bij de dijk. Het blijft wel mogelijk om te wandelen door de Tichelgaten. Er wordt op dit moment niet in een tijdelijke parkeerplaats voorzien. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Deze werkwijze is in paragraaf 11.3.5 "Bereikbaarheid" van het Projectbesluit beschreven. In dit plan kan het voorzien van extra bebording als maatregel worden opgenomen. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Na de werkzaamheden wordt de huidige situatie hersteld en komt het parkeerterrein terug.
49.3	Indiener blijft graag op de hoogte van de uitslagen van metingen in het kader van monitoring.	Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. De visuele inspectie en bouwkundige vooropname wordt te zijner tijd digitaal beschikbaar gesteld voor start van de werkzaamheden. Voor een toelichting op

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		het voorkomen van schade, monitoring en de wijze van informatievoorziening wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 49

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 50

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
50.1	Indiener is het oneens met het verwijderen van knotwilgen en andere kenmerkende bomen. Er moet onderzocht worden of bomen verplaatst en terug geplant kunnen worden. Indiener verwijst daarvoor naar diverse natuurorganisaties.	Het kappen van bomen voor het uitvoeren van de werkzaamheden is helaas niet te voorkomen. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe wordt omgegaan met bomen. Het verplanten van bomen is een kostbare aangelegenheid en blijkt bovenal in veel gevallen weinig kansrijk. Voor enkele specifieke knotwilgen is wel een nieuwe locatie opgenomen in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Verplanten en terugplaatsen op dezelfde locatie is uitgesloten, omdat twee keer verplanten de kans op overleven van de boom sterk vermindert. Eigenaren zijn uiteraard vrij om op eigen initiatief de bomen te verplanten buiten het ruimtebeslag, voorafgaand aan de dijkversterking.

Conclusie zienswijze nummer 50

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 51

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
51.1	Indiener geeft aan dat de voorgenomen toegangsweg naar het perceel dat plaatselijk bekend staat als “De Waardman” niet is opgenomen in het Projectbesluit en wil via de zienswijze vastleggen onder welke voorwaarden indiener toestemt met het verlenen van tijdelijk recht van overpad voor het realiseren van die toegangsweg.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van deze zienswijze en de gevoerde individuele gesprekken in het Projectbesluit aangepast. De tijdelijke ontsluitingsroute naar De Waardman is wat betreft de aansluiting op Herxen verplaatst. Het nieuwe tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De voorwaarden voor het tijdelijk recht van overpad zijn bekend bij projectteam IJsselwerken en worden besproken tijdens de individuele gesprekken met indiener over de gebruiksovereenkomst, zie paragraaf 9 "Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit.

Conclusie zienswijze nummer 51

In reactie op de zienswijze en de gevoerde individuele gesprekken is het tijdelijk ruimtebeslag en als gevolg hiervan de tijdelijke omleidingsroute ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 52

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
52.1	Indiener verzoekt in het definitieve Projectbesluit een alternatieve route voor de toegang naar het gemaal op te nemen in verband met privacy bij de woning.	De toegang naar het gemaal wijzigt niet ten opzichte van de huidige situatie. Om aan het verzoek van indiener tegemoet te kunnen komen, zou een extra dijkopgang moeten worden gerealiseerd of zou de huidige dijkopgang verplaatst moeten worden. Dit brengt extra kosten met zich mee. Uit paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit blijkt dat dijkversterking Zwolle-Olst is opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de waterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Dit betekent dat niet tegemoet kan worden gekomen aan het verzoek van indiener.
52.2	Indiener geeft aan dat er vanuit de uitvoerder toezeggingen zijn gedaan met betrekking tot transport, namelijk dat er geen zandtransport langs de woning plaats zal vinden uit vrees voor schade door trillingen. Indiener verzoekt deze toezegging op te nemen in het Projectbesluit.	Nabij de woning van indiener bevindt zich tijdelijk ruimtebeslag. Dit tijdelijk ruimtebeslag is gereserveerd voor werkzaamheden en in te zetten materieel voor de dijkversterking zoals beschreven in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit. Aan indiener is toegelicht dat het tijdelijke ruimtebeslag nabij de woning geen doorgaande transportroute betreft. De doorgaande transportroute is verder van de woning verwijderd en loopt via bestaande dijkopritten binnen en buitendijks en tijdelijke op- en afritten aan de noordzijde van het gemaal. De tijdelijk benodigde ruimte nabij de woning is enkel bedoeld als werkstrook die nodig is om de dijk te kunnen versterken. In paragraaf 8.8.3.2 “Werkstrook” van het Projectbesluit is aangegeven dat aan de binnendijkse zijde ter hoogte van km 38,0 - 38,7 de werkstrook grotendeels binnen het definitief ruimtebeslag is gelegd. Hiermee wordt het ruimtebeslag op het perceel met de woning van indiener zo beperkt mogelijk gehouden. Aan het verzoek van indiener kan daarom niet tegemoetgekomen worden. Voor een toelichting op het beperken van hinder, voorkomen van schade, monitoring en de wijze van informatievoorziening wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
52.3	Indiener verzoekt de dijkopgang door een hekwerk voor het publiek af te sluiten in verband met privacy en toename van recreanten en ongenode gasten.	Bestaande inrichtingselementen zoals dijkpalen, hekken, verkeersborden en overig meubilair worden na de werkzaamheden herplaatst of vervangen. Vanuit IJsselwerken worden geen extra hekwerken geplaatst. Vanuit het oogpunt van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		beheer door het waterschap is dit niet gewenst. Een eigenaar kan op zijn eigen grond een hekwerk plaatsen, zolang de dijk goed toegankelijk blijft voor beheer en dit past binnen de Waterschapsverordening.
52.4	Indiener vraagt om bij de bomen vooraan de oprit damwanden te plaatsen om de bomen te kunnen herplanten, om zo het aanzicht te behouden.	De bomen naast de oprit van indiener moeten gekapt worden, omdat zij in het definitief ruimtebeslag staan. Herplant is mogelijk op 10 meter afstand van de pipingconstructie in de dijk. De bomen zijn niet wettelijk beschermd en daarom is er voor het project geen reden voor het toepassen van een damwand. Dit is namelijk een minder sobere en doelmatige oplossing. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat het ontwerp voor de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Afspraken met grondeigenaren worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. Zie paragraaf 9.1 “Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit voor meer informatie over het grondbeschikbaarheidsproces. Voor een toelichting op de regeling voor schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 52

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 53

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
53.1	Indiener maakt bezwaar tegen een aantal uitgangspunten waarop het Projectbesluit is gebaseerd. Indiener geeft aan dat de uitgangpunten die zijn vastgesteld in het voorkeursalternatief niet zijn overgenomen in het Ontwerp Projectbesluit en ervaart het ontbreken van communicatie hierover niet als behoorlijk bestuur. De afweging van de kosten tussen binnen- en buitendijks is volgens indiener niet duidelijk. Indiener is het niet eens met de aantasting van de ecologisch waardevolle parkzone en het kappen van de bomen. Indiener vreest stress, overlast en verlies van woongenot door de werkzaamheden. Indiener wil graag dat de dijkversterking in overeenstemming met het voorkeursalternatief buitendijks worden uitgevoerd of vanaf de weg wordt uitgevoerd. Indiener is van mening dat de meeste hinder van de uitvoerings-werkzaamheden door aanwonende bewoners zal moet worden gedragen en pleit voor een betere verdeling van de hinder-last tussen aanwonende bewoners enerzijds en gebruikers van de N337 anderzijds.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" van het Projectbesluit en bijlage 9.1 Plankaart (definitief ruimtebeslag) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
53.2	Indiener vreest wateroverlast door demping van de verbindingssloot tussen de vijvers bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen te voorkomen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
53.3	Indiener maakt bezwaar tegen het kappen van de voor Olst kenmerkende bomenrij en het overhoophalen van de parkzone ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener vreest dat de werkzaamheden grote gevolgen hebben voor de natuur, milieu en leefomgeving en wijst erop dat de ecologische waarden moeten worden beschermd. Indiener vreest gezondheidsschade door geluidsoverlast en fijnstof, wanneer de als buffer fungerende bomenrij wordt gekapt. Indiener maakt zich daarnaast zorgen over de negatieve impact van het kappen van de bomen op de opname (vermindering) van stikstof en CO_2 op de uiterwaarden/omgeving.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een goed ingepast gebied, na afronding van de dijkversterking, zowel landschappelijk, ecologisch als voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. In aanvulling op de voorgaande reactie ten aanzien van het kappen van bomen wordt voorts nog het volgende opgemerkt. Indiener brengt verschillende argumenten naar voren tegen het kappen van bomen en stelt daar vragen over. Deze onderwerpen zijn zowel in de onderbouwing van de aanvraag voor de kapvergunning als in de beoordeling van die aanvragen door gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel beschouwd en afgewogen. Een integrale afweging van alle aspecten heeft ertoe geleid dat de kapvergunning is verleend. Voor wat betreft de schade die indiener stelt te zullen lijden, is al verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
53.4	Indiener stelt als alternatief voor om vanaf de N337 de werkzaamheden uit te voeren met gedeeltelijke afsluiting (een weghelft buiten de spits), om verkeershinder en hinder voor aanwonenden te minimaliseren. Hierbij geeft indiener aan dat in een 8 weken durende wegafsluiting, zoals ten behoeve van werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer, veel werk ter hoogte van de woningen aan Schaapsvijver/Bongerd te Olst kan worden uitgevoerd.	De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit is aanzienlijk langer dan de door indiener genoemde afsluiting van 8 weken voor de werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
53.5	Indiener wil graag dat wanneer de bomenrij niet wordt gehandhaafd, er op de N337 zeer geluidsarm asfalt wordt aangebracht of een geluidsscherm wordt geplaatst, zodat gezondheidsschade wordt beperkt.	In aanvulling op hetgeen in onderdeel 53.4 is geantwoord over het kappen van bomen, het volgende. De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag. De dijkversterking raakt het asfalt in principe niet. De N337 is in beheer bij provincie Overijssel. Of er na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. Deze heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidmaatregelen.
53.6	Indiener stelt dat door de werkzaamheden ernstige hinder zal ontstaan door lawaai en trillingen, aangezien indiener op korte afstand van de Kortrickvijver woont. Hij wil graag dat, om schade te voorkomen, innovatieve oplossingen worden gebruikt, zoals "heien" door middel van bijvoorbeeld waterinjectie. Indiener vreest ook voor schade aan eigendommen door heiactiviteiten en zware voertuigen vlak langs zijn huis en erfafscheiding. Indiener geeft aan niet op de hoogte te zijn van een schadeprotocol en wil hierover geïnformeerd worden.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie hiervoor paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de woning van indiener wordt een kunststof damwand ingetrild. De afstand tussen de kunststof damwand en de woning van indiener is zodanig, dat volgens het trillingonderzoek geen schade wordt verwacht aan de woning. De damwandproef laat daarnaast zien dat het intrillen van kunststof damwanden probleemloos kan worden uitgevoerd, waardoor waterinjectie niet nodig is. Tijdens de damwandproef voor het inbrengen van kunststof damwanden zijn op diverse afstanden trillingmetingen uitgevoerd (zie paragraaf 6.1.1.2 “Damwandproef inbrengen kunststof damwanden” van het Projectbesluit). De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe bij de uitvoering ervoor kan worden gezorgd dat binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder kan worden gebleven. Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact opnemen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring, het beperken van hinder en op het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
53.7	Indiener is van mening dat de functie van de vijvers en het verbindingswater in het concept herinrichtingsplan als kwelwaterkering en verlegger van onderwaterstromen wordt onderschat.	Vermoedelijk doelt indiener met het concept herinrichtingsplan op het concept Landschapsplan. Daarin is aangegeven hoe de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) na de Uitvoeringsfase teruggebracht en landschappelijk ingepast kan worden, zoals ook in de reactie op zienswijze-onderdeel 53.3 is toegelicht. Het is bekend dat de Kortrickvijver onder andere een belangrijke functie heeft om kwelwater af te voeren. Daarom is hierbij het uitgangspunt dat bij de herinrichting van de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) de functionaliteit gelijk blijft als in de huidige situatie.
53.8	Indiener geeft aan dat zienwijzen worden ondersteund door de buren en noemt hun adressen.	Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Opgemerkt wordt dat de genoemde buren, met uitzondering van *[2 adressen*], zelf ook een zienswijze hebben ingediend, die in deze Nota worden beantwoord.
53.9	Indiener pleit voor het (gedeeltelijk) buitendijks versterken van de dijk, aangezien er toch werkzaamheden buitendijk uitgevoerd moeten worden, en vindt binnendijks versterken onmogelijk en niet wenselijk. Daarbij blijkt uit een onderzoek van ir. Claus van den Brink dat de buitendijkse activiteiten het peil bij	In aanvulling op hetgeen dat in zienswijze-onderdeel 53.1 is geantwoord, geldt het volgende. Voor het dijkversterkingsontwerp is rivierkunde een onderdeel van de integrale afweging. De 'Redeneerlijn buitendijks versterken' biedt een kader vanuit de rivierbeheerder (Rijkswaterstaat Oost-Nederland), waarin wordt

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	extreme waterstand met hooguit 0,35mm zal toenemen. Dit is geen reden om niet buitendijks te versterken. Indiener wil weten waarom het waterschap geen vergunning voor buitendijkse werkzaamheden wil aanvragen bij Rijkswaterstaat.	geschetst onder welke omstandigheden buitenwaarts versterken overwogen kan worden. Een expliciete voorwaarde binnen dit kader is dat er geen sprake mag zijn van een “hydraulisch knelpunt”. Een hydraulisch knelpunt is een locatie waar de breedte van de rivier relatief het smalst is ten opzichte van de omliggende trajecten. Uit het door de rivierbeheerder beschikbaar gestelde model blijkt dat er bij Kortrick sprake is van een hydraulisch knelpunt, omdat de dijk-tot-dijk afstand relatief het smalst is ten opzichte van het stroomopwaartse riviertraject. Dit is toegelicht op pagina 6-7 van de Rivierkundige effectbeoordeling dijkversterking IJsselwerken (bijlage 4.1 van het Projectbesluit). Mede om deze reden heeft een binnendijkse versterking de voorkeur en blijft het dijkversterkingsontwerp hier volgens het VKA. Het bepalen van de precieze omvang van de mogelijke rivierkundige effecten van een buitendijkse versterking is niet relevant, omdat buitendijks versterken volgens het kader van de rivierbeheerder niet wenselijk en daarmee niet kansrijk is. De rivierbeheerder kijkt niet alleen naar de huidige situatie, maar houdt ook rekening met toekomstige situaties. Door hydraulische knelpunten niet nog meer negatief te beïnvloeden, blijft ook in de toekomst ruimte over voor mogelijke rivierpeilstijgingen en hoogwaterpieken. Naast het hydraulisch knelpunt spelen ook andere rivierkundige voorwaarden een rol bij de beoordeling van buitendijkse alternatieven. Eén daarvan is de verplichte compensatie van buitendijkse ingrepen. Uit verkennende gesprekken met de rivierbeheerder en natuurbeheerders is gebleken dat in de directe nabijheid (de Oosterwaard) geen ruimte beschikbaar is voor compensatie, zoals verplicht bij een buitendijkse versterking. Een ander belangrijk rivierkundig aspect in de beoordeling is het effect op de waterstanden, ook wel opstuwing genoemd. De rivierbeheerder staat in beginsel geen toename van extreme waterstanden toe. De mate van opstuwing wordt vastgesteld met rekenmodellen, die een zekere onnauwkeurigheid kennen. Daarom wordt een beoordelingsmarge van 1 mm gehanteerd. Deze marge geeft beperkte ruimte voor rivierkundige effecten, maar het uitgangspunt van de rivierbeheerder blijft het voorkomen van waterstandseffecten. Als uit berekeningen blijkt dat een opstuwingseffect optreedt, heeft de initiatiefnemer een zorgplicht. Dit betekent dat hij aantoonbaar de rivierkundige effecten moet optimaliseren of compenseren. Deze zorgplicht geldt ook voor het zoveel mogelijk beperken van opstuwingseffecten ten gevolge van de dijkversterking, zelfs wanneer deze in theorie kleiner zijn dan 1 mm. Ook op basis van deze

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		uitgangspunten is buitendijks versterken niet doelmatig. Dit weegt mee in de integrale beoordeling, waarin naast rivierkundige aspecten ook andere omgevingsfactoren zijn afgewogen in het voordeel van een binnendijkse oplossing. Daarom is een buitendijkse versterking niet het dijkversterkingsontwerp en is daarom geen omgevingsvergunning aangevraagd bij Rijkswaterstaat. Bovenstaande overwegingen sluiten aan bij het algemeen beleid van Rijkswaterstaat ten aanzien van buitendijkse versterkingen. Rijkswaterstaat erkent dat dijkversterkingsprojecten ingrijpend zijn, ook in dit geval. Buitendijkse (rivierwaartse) versterkingen worden beleidsmatig niet toegestaan, zoals hierboven toegelicht en vastgelegd in de Redeneerlijn buitendijks versterken. Hoewel dit veel impact heeft aan de niet-rivierzijde van de dijk, wordt de redeneerlijn consequent toegepast. Rijkswaterstaat ziet geen aanleiding om voor de dijkversterking van dit beleid af te wijken.
53.10	Indiener stelt voor om dit uitvoeringstraject 1 uit het Ontwerp Projectbesluit te halen omdat het besluit over Kortrick nog gemaakt moet worden in de Bestuurlijke Begeleidingsgroep. De ontwerpvergunningen zijn volgens indiener te vroeg verleend.	In 2023 is een bestuurlijk traject gestart met alle betrokken overheden om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de impact op de parkzone bij Olst-Zuid te verkleinen. Na een zorgvuldige analyse is eind 2023 in de Bestuurlijke Begeleidingsgroep afgesproken dat, gegeven alle wettelijke kaders, randvoorwaarden en belangen, het voorliggende plan voor de dijkversterking wordt gehandhaafd. Op basis hiervan heeft IJsselwerken de vergunningen aangevraagd en zijn ontwerpvergunningen verleend.
53.11	Indiener begrijpt niet waarom in de uiterwaarden (Natura 2000-gebied) wel mest wordt verspreid maar geen werkzaamheden aan de dijk kunnen plaatsvinden.	In paragraaf 2.3 van deze Nota is een nadere toelichting gegeven op het gebruik van het buitendijkse Natura 2000-gebied en waarom dit gebruik geen aanleiding is om te kiezen voor een buitendijkse versterking van de dijk.

Conclusie zienswijze nummer 53

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 54

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
54.1	Indiener geeft aan dat er in feite twee werkelijkheden zijn. Gedane toezeggingen zijn niet in de ter inzage gelegde plannen opgenomen. Dit zorgt voor onduidelijkheid.	Door de Omgevingsmanager is geprobeerd om zoveel mogelijk duidelijkheid te scheppen over wat er wel en niet in de documenten stond die ter inzage lagen. In een persoonlijke e-mail aan indiener op 23 oktober 2024 is dit nogmaals bevestigd. De 'onduidelijkheid' is een gevolg van het naast elkaar laten lopen van de Projectprocedure en het grondbeschikbaarheidsproces. Beide sporen zijn in het Projectbesluit nader toegelicht. In het grondbeschikbaarheidsproces worden individuele gesprekken met grondeigenaren gevoerd om te komen tot een gebruiksovereenkomst. De toezeggingen waar indiener over spreekt, zijn onderwerp van deze gesprekken geweest.
54.2	Indiener geeft aan dat de werkzaamheden een substantiële en langdurige en gedeeltelijk definitieve impact hebben op de bedrijfsvoering van het recreatiebedrijf. Er is onvoldoende duidelijkheid over de gevolgen. In ieder geval moet indiener hiervoor volledig schadeloos worden gesteld.	De effecten op de bedrijfsvoering van indiener zijn in beeld en zijn beschreven in paragraaf 11.3.2.2 "Tijdelijke effecten" van het Projectbesluit. Tijdens de uitvoering is de bereikbaarheid mogelijk kortdurend enigszins beperkt, en kan tijdelijk hinder door de werkzaamheden optreden. Via een tijdelijke ontsluitingsweg wordt het nadelig effect op de bereikbaarheid zo goed mogelijk gemitigeerd. De hinder vanwege deze tijdelijke ontsluitingsweg wordt in de reactie op onderdeel 54.4 van deze zienswijze nader toegelicht. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Daarnaast zijn ook tijdelijk gronden van indiener nodig om de dijkversterking uit te kunnen voeren. Het gesprek over de grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit) en staat los van de Projectprocedure. In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in een gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
54.3	Indiener verzoekt de tijdelijke ontsluitingsroute als alternatief voor Het Anem anders in te tekenen en duurzaam in te richten, zodat deze in de toekomst ook kan worden gebruikt als extra ontsluiting tot het recreatiebedrijf. De bestaande ontsluiting naar de woning blijft behouden. Daarbij is het van belang dat er door het project ten noorden van het perceel een tweede aansluiting op Het Anem mogelijk wordt gemaakt. Er is daarvoor, gelet op de twee bestaande duikerdammen, nog een uitritvergunning voorhanden.	Op basis van deze zienswijze en eerder gevoerde gesprekken is de aansluiting van de tijdelijke ontsluitingsroute op Het Anem anders geprojecteerd en volgens het verzoek van indiener ongeveer 45 meter in noordelijke richting opgeschoven. Het tijdelijk ruimtebeslag is hierop aangepast. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Na afronding van de werkzaamheden wordt de tijdelijke ontsluitingsroute in principe weer verwijderd en is Het Anem weer beschikbaar. Een toezegging voor het laten liggen van een deel van de tijdelijke ontsluitingsroute kan op dit moment niet worden gegeven. Ook wordt opgemerkt dat indiener in deze zienswijze een ander tracé voorstelt dan in eerdere gesprekken besproken. Dit andere tracé vraagt aanvullende werkzaamheden en kosten en zal daarom niet worden opgenomen in de plannen. Afspraken en voorwaarden over het wel of niet kunnen laten liggen van de tijdelijke ontsluitingsroute of langs welk tracé, worden besproken in het grondbeschikbaarheidsproces. Afspraken worden vastgelegd in een te sluiten gebruiksovereenkomst tussen indiener en het waterschap.
54.4	Indiener vreest de hinder die de tijdelijke ontsluitingsroute zal veroorzaken. Deze is dichter bij het recreatiebedrijf gelegen dan de bestaande weg Het Anem. Indiener vreest daardoor schade en hinder, en wil hiervoor gecompenseerd worden.	Zoals in onderdeel 54.3 is beschreven is een tijdelijke verlegging van Het Anem op gronden van indiener noodzakelijk. De tijdelijke ontsluitingsroute komt hierdoor ongeveer 50 meter dichter bij de woning en het recreatiebedrijf te liggen dan het huidige Het Anem. De tijdelijke ontsluiting wordt in asfalt uitgevoerd en is minimaal gelijkwaardig aan Het Anem (reguliere situatie). De effecten van de tijdelijke wegverlegging zijn onderzocht. In principe wijzigt de verkeersintensiteit van de tijdelijke weg niet. Uit verkeerstellingen op Het Anem volgt dat de verkeerintensiteit ongeveer 250 motorvoertuigen per etmaal bedraagt. Gezien de lage verkeersintensiteit, de lage maximum rijsnelheid (60 km/uur) en het tijdelijk karakter van deze situatie, is de verwachting dat de tijdelijke ontsluitingsroute geen aanvullend akoestisch effect heeft. Aangezien de verkeersintensiteit niet wijzigt, zijn ook geen significante verschillen op het gebied van luchtkwaliteit te verwachten. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Gezien de afstand tussen de panden van indiener tot de tijdelijke ontsluitingsweg is de kans op trillingschade door het verkeer verwaarloosbaar klein. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
54.5	Indiener is het oneens met het gronddepot ter hoogte van Het Anem 18 omwille van mogelijke hinder. Dit depot moet in overeenstemming met gedane toezeggingen zuidelijker worden aangelegd (te beginnen vanaf toegangspad nummer 18, tot voorbij nummer 16).	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en eerder gevoerde gesprekken in het Projectbesluit aangepast. Het deel van het gronddepot voor het bedrijf van indiener komt te vervallen. Depot D-967 schuift daardoor op in zuidelijke richting. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
54.6	Indiener verzoekt de toegangswegen naar Het Anem 16 en 18 te verwijderen en na de werkzaamheden de toegangswegen nieuw aan te leggen.	De huidige toegangswegen worden voor een groot deel niet geraakt door ruimtebeslag en blijven dan ook behouden. Slechts de delen die geraakt worden door het tijdelijk ruimtebeslag worden hersteld na de werkzaamheden.
54.7	Indiener verzoekt om rekening te houden met drainage en verzoekt om onder de keerlussen een duiker realiseren in plaats van het graven van een sloot rondom. Dit om wateroverlast en vernattingsschade te voorkomen.	Het voorkomen van wateroverlast en vernattingsschade zijn onder de aandacht. In het Uitvoeringsontwerp wordt de tijdelijke waterhuishouding nader uitgewerkt. Er wordt een sloot rondom het tijdelijk ruimtebeslag aangelegd om wateroverlast te voorkomen, deze heeft meer bergend vermogen dan een duiker. Daarnaast is naar aanleiding van het gesprek met indiener op 18 juli 2024 de drainage als aandachtspunt geregistreerd richting het Uitvoeringsontwerp. Voor een toelichting op de totstandkoming van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De gemaakte afspraken met indiener worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst tussen indiener en waterschap.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
54.8	Indiener verzoekt een afrastering langs de weg te plaatsen ter bescherming van de honden tijdens de uitvoering van de dijkversterking.	In de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering worden individuele afspraken gemaakt over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Deze afspraken worden vastgelegd in de gebruiksovereenkomst. Het plaatsen van een afrastering kan dan als maatregel opgenomen worden in de gebruiksovereenkomst. In de huidige fase zijn dergelijke tijdelijke individuele maatregelen met een grondeigenaar nog niet vastgelegd.
54.9	Indiener verzoekt geen bomen opnieuw te planten langs Het Anem op hun eigendom.	Het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) geeft aan hoe het dijkontwerp in het landschap wordt ingepast en gaat verder in op beplantingscompensatie per dijkmodule. Er is geen compensatie van bomen voorzien op de terreinen van indiener.
54.10	Indiener verzoekt dat na afronding van de werkzaamheden de sloot op exacte dezelfde locatie met hetzelfde profiel als perceelsgrens wordt teruggebracht.	Na afronding van de werkzaamheden worden tijdelijke voorzieningen, zoals de tijdelijke sloot, weer verwijderd en wordt de watergang hersteld op de huidige locatie, waarbij de oorspronkelijke functionaliteit behouden blijft.
54.11	Indiener verzoekt om verlichting bij alle uitritten op de tijdelijke ontsluitingsweg Het Anem en de tijdelijke weg zelf omwille van de veiligheid.	De voorgenomen tijdelijke ontsluitingsweg is veilig, voldoet aan de richtlijnen en de inrichting hiervan is afgestemd met de wegbeheerder. De tijdelijke ontsluitingsweg zijn voldoende breed en hebben een bijpassende wegverharding. De richtlijnen voor de inrichting van tijdelijke verkeersmaatregelen (CROW-publicatie 96A/B) worden hierbij toegepast. Deze richtlijnen schrijven verlichting niet voor en in verlichting is dan ook niet voorzien. Tijdens het opstellen van het Uitvoeringsontwerp zal IJsselwerken in overleg treden met aanwonenden en de wegbeheerder om samen te bepalen welke maatregelen nodig zijn.
54.12	Indiener is niet tevreden over gevoerde participatie (voortgang en aantal contactmomenten). Daarnaast zijn vragen onbeantwoord gebleven.	De aanpak van de participatie tijdens de Planuitwerkingsfase is in het Projectbesluit beschreven, zie paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase”. Voor een nadere toelichting wordt ook gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota. De focus lag daarbij op persoonlijke gesprekken met individuele belanghebbenden van de dijkversterking. Dit waren met name de eigenaren van gronden die geraakt worden door de dijkversterking. Met indiener zijn meerdere gesprekken gevoerd over de inpassing van het dijkversterkingsontwerp op de eigendommen van de indiener. Indiener heeft hier meerdere wensen over naar voren gebracht, die zijn onderzocht op

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		haalbaarheid en inpasbaarheid in het dijkversterkingsontwerp. De resultaten zijn teruggekoppeld aan indiener. Over sommige punten is aan indiener aangegeven dat terugkoppeling op een later moment volgt, omdat de gevraagde informatie nog niet beschikbaar is.
54.13	Indiener verzoekt op korte termijn duidelijkheid te krijgen over gebruiksmogelijkheden van het definitief ruimtebeslag en de financiële gevolgen van de ingrepen. Indiener verwijst bovendien naar de Wet Kosten Bestuurlijke Voorprocedures en verzoekt om een vergoeding voor gemaakte kosten rechtsbijstand. Ook vraagt indiener om een mondelinge toelichting te krijgen in het geval geen gevolg wordt gegeven aan zijn verzoeken, en dit voordat wordt overgegaan tot beantwoording van de zienswijze.	In verband met een zorgvuldige en gelijke behandeling van de zienswijzen is het niet mogelijk om een mondelinge toelichting te faciliteren of met een eerdere reactie te komen. In het ontwerp is alleen het noodzakelijke ruimtebeslag opgenomen. Bij indiener is geen sprake van definitief ruimtebeslag, wel tijdelijk ruimtebeslag voor de uitvoering van de dijkversterking. Schade als gevolg van grondgebruik voor de uitvoering van het plan wordt op basis van de Omgevingswet vergoed. In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling. Hierin kan ook een vergoeding opgenomen worden voor bijstand door een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en eventuele taxaties. Voor meer informatie over het grondbeschikbaarheidsproces wordt gewezen op paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit. De grondbeschikbaarheid staat los van de rechtmatigheid van het Projectbesluit. De duidelijkheid die indiener verzoekt te krijgen kan pas worden geboden zodra de voorbereidingen van de Realisatiefase in dit uitvoeringstraject zijn gestart. Dit zijn zaken die de rentmeester van het waterschap zal bespreken met indiener. Dit is ook eerder zo met indiener besproken, inclusief het verwachtte tijdspad. De Wet Kosten Bestuurlijke Voorprocedures is onderdeel van de Algemene wet bestuursrecht en bevat bepalingen die betrekking hebben op de kosten van bezwaar en administratief beroep. De terinzagelegging van de ontwerpbesluiten is afgerond, dit is onderdeel van de uitgebreide voorbereidingsprocedure. De Algemene wet bestuursrecht voorziet bij ernstig nadeel door de uitvoering van een schadeveroorzakend besluit (nadeelcompensatie) of gerechtelijke procedures in bepaalde gevallen een schadeloosstelling. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het inschakelen van een extern deskundige bij het opstellen van zienswijze worden dan ook niet vergoed.

Conclusie zienswijze nummer 54

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag en als gevolg hiervan de tijdelijke omleidingsroute ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 55

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
55.1	Indiener wil de hoogte van de dijk ter plaatse van de woning gelijkgetrokken hebben met de dijkhoogten van aansluitende dijkdelen, zodat - zo stelt indiener - de dijk ter plekke wordt versterkt, aantasting van Natura 2000-gebied niet nodig is en de aansluiting op gerealiseerde nieuwbouw meer in overeenstemming is met uitgangspunten van het waterschap.	Op basis van de beschikbare informatie is in 2020 naar indiener gecommuniceerd wat de impact van het dijkversterkingsontwerp zou zijn. Daarbij is de onzekerheid van de detaillering die nog moest gaan plaatsvinden, benoemd. Door de volgende oorzaken is het dijkversterkingsontwerp iets anders, dan destijds aangegeven: • Inmiddels is een geactualiseerd Hydraulische Randvoorwaarden (HR)-model (waarmee de waterstanden bepaald worden) beschikbaar; • Er is meer inzicht verkregen in hoe bodemdaling doorwerkt in het ontwerp; • Het dijkversterkingsontwerp is met meer detail ontworpen. In de Planuitwerkingsfase is dit nader uitgewerkt. Door variatie in de veiligheidsopgaven ter hoogte van de woning van de indiener is ook maatwerk in het dijkversterkingsontwerp toegepast. Dit resulteert in een lokaal verschil in kruinhoogte, wat niet gelijk wordt getrokken. Uit geactualiseerde berekeningen blijkt dat de kruinhoogte hier minimaal NAP +5,65m bedraagt. Dit betekent dat ter hoogte van de woning van de indiener de kruinhoogte toch voldoende hoog is en de zogenoemde `verzakking` hier geen veiligheidsissue meer is. Ook wordt door indiener de taludverflauwing in twijfel getrokken. Naast de hoogte voldoet ook de bekleding op het buitentalud hier lokaal niet. Er zijn daarom hoe dan ook werkzaamheden nodig voor het versterken van het buitentalud. Omdat het buitentalud nu al flauwer is dan 1:3 en het hoogte tekort maar beperkt is, kan met een kleine extra verflauwing van het buitentalud naar 1:4 ook het hoogtetekort worden opgelost. Hierdoor worden in feite met één ingreep (versterken buitentalud) twee waterveiligheidsproblemen (hoogte en bekleding buitentalud) opgelost. Dit is efficiënter dan zowel een kruinverhoging, als het versterken van het buitentalud toepassen. Daarnaast blijft het ontwerp hier nog steeds buiten de waardevolle rietkragen (Natura 2000-gebied).
55.2	Indiener wil de half verharding op de kruin van de dijk ter hoogte van de woning van indiener doorgetrokken zien tot de T-splitsing Jan van	De bestaande weg is geen onderdeel van het definitief ruimtebeslag maar wel van het tijdelijk ruimtebeslag. In principe wordt de bestaande situatie na

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	Arkelweg/Fabrieksweg. Dit zorgt voor een groene uitstraling en ontmoedigt betreding met voertuigen. Ook zal het gebruik van het overlast gevende “strandje” achter de dijk worden ontmoedigd.	afronding van de werkzaamheden teruggebracht. De wens om deze oprit terug te laten brengen met grasbetonstenen, op dezelfde wijze hoe ook de beheerstroken worden teruggebracht, staat geregistreerd. De uitwerking wordt nader afgestemd met de eigenaar en vastgelegd in een gebruiksovereenkomst als onderdeel van het grondbeschikbaarheidsproces. Hierin worden afspraken gemaakt voor het tijdelijk mogen gebruiken van de gronden.
55.3	Indiener wil de extra afrit voor veldwerkzaamheden verplaatst zien richting het noorden, buiten het zicht, om overlast van het “strandje” zoveel mogelijk te voorkomen. Indiener geeft aan dat IJsselwerken hier toezeggingen voor gedaan heeft.	Het ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en gevoerde gesprekken als volgt aangepast: De afrit naar het beheerpad is verplaatst naar het noorden. Het aangepaste ruimtebeslag is opgenomen in het Projectbesluit en terug te vinden op kaart in bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" van het Projectbesluit.
55.4	Indiener geeft aan dat het dempen van het kleine slootje tussen zijn gronden, kadastraal bekend als 473, 918 en 919, ontbreekt in het project. Indiener geeft aan dat IJsselwerken hier toezeggingen over gedaan heeft.	Het dempen van de greppel tussen de gronden, kadastraal bekend als 473, 918 en 919, gelegen in het definitief ruimtebeslag is onderdeel van de taludverflauwing van de dijkversterking. Het ruimtebeslag voor dit dijktraject is in paragraaf 8.8.2 "Ontwerp dijkversterking" van het Projectbesluit beschreven. In bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" van het Projectbesluit is dwarsprofiel DWP 12.1-2 opgenomen waar de uitvlakking te zien is.
55.5	Indiener wijst erop dat er binnendijks in de bodem restanten van een vroegere boerderij aanwezig zijn, welke tijdens de realisatie het aanbrengen van anti-pipingmaatregel kunnen bemoeilijken.	Dank voor uw attenderen. Het aanbrengen van een Verticaal Zanddicht Geotextiel (VZG) door infrezen op deze locatie is technisch uitvoerbaar. De historische boerderij is als aandachtspunt voor de uitvoering bekend, maar de ontwerpoplossing wijzigt hierdoor niet. Voor de IJsseldijk van Zwolle tot Olst heeft archeologisch bureauonderzoek plaatsgevonden en zijn verwachtingswaarden bepaald. De archeologische onderzoeken zijn in bijlage 5 van het Projectbesluit opgenomen. De resultaten van deze onderzoeken en het voorstel voor nader onderzoek is ook beschreven in paragraaf 7.4.4 "Archeologie" van het Projectbesluit. De locatie met de restanten van een vroegere boerderij staat bekend als archeologische advieszone 12. In het "Programma van Eisen Archeologie" (bijlage 5.6 van het Projectbesluit) zijn voor deze advieszone vervolgstappen opgenomen. De werkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met dit Programma van Eisen. Voor deze specifieke locatie is archeologisch (voor)onderzoek in de vorm van proefsleuven vereist en archeologische begeleiding tijdens de graafwerkzaamheden. Het nader onderzoek zal de archeologische verwachting en de impact van de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		geplande werken nog verder in kaart brengen en wordt volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) uitgevoerd.

Conclusie zienswijze nummer 55

In reactie op de zienswijze is het definitief ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 56

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
56.1	Indiener ziet graag de volgende afspraken bevestigd: - de toezegging van IJsselwerken dat in het definitieve Projectbesluit wordt verwerkt dat de toegangsweg niet door zijn tuin loopt; - een akkoord van het waterschap dat er voor de definitieve uitvoering verdere afstemming met IJsselwerken plaatsvindt over de exacte inrichting en kostenvergoeding van het aangeboden gebruik van zijn voortuin als parkeervoorziening voor auto's van bewoners; - een akkoord van het waterschap dat de verslagen van het 1e startgesprek en 2e terugkoppelgesprek met indiener en de bijbehorende documenten als basis dienen voor verder overleg.	In het Projectbesluit is het tijdelijk ruimtebeslag aangepast. In overleg met indiener is een tijdelijke parkeervoorziening aangebracht en is de tijdelijke ontsluitingsweg komen te vervallen. Er komt een tijdelijk (voet)pad voorlangs de woning van indiener richting Kleine Veerweg 22. In bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit is deze aanpassing van de tijdelijke ontsluitingsweg doorgevoerd. In een gebruiksovereenkomst worden afspraken gemaakt over de exacte inrichting en kostenvergoeding van het gebruik van zowel de voortuin als van het grasveld ten oosten van de woning, waarop de tijdelijke parkeerplaats is gelegen. Deze gebruiksovereenkomst zal voor uitvoering van de werkzaamheden worden gesloten. Over verslagen kan direct contact op worden genomen met de betreffende Omgevingsmanager. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.3 van deze Nota.
56.2	Indiener stelt een alternatief voor het huidige voorkeursalternatief voor op deeltraject 13.2, namelijk het aanbrengen van een damwand achter Kleine Veerweg 27 en 31. Indiener wil graag in het definitieve Projectbesluit terugzien dat het waterschap deze optie nader heeft onderzocht op haalbaarheid en in het belang van het buurtschap.	De door indiener voorgestelde oplossing betreft alleen het aanbrengen van een damwand. Deze damwand lost op deze locatie niet alle veiligheidstekorten op en is dan ook geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. Wanneer deze wordt beschouwd als dijkverlegging zal dit nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom ook geen kansrijk alternatief. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het al afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Dit alternatief heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		alternatief dat niet het VKA is geworden, omdat meer buitendijks ruimtebeslag nodig is. Dit voorstel heeft daardoor nog meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact rivierkunde. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht.
56.3	Indiener verwijst in de zienswijze naar een garantieregeling van de gemeente Moerdijk voor huizenbezitters in het dorp Zevenbergen. De bewoners krijgen vanuit de gemeente een verkoopgarantie gebaseerd op 95% van de waarde van het huis en kunnen ten alle tijden hun huis verkopen aan de gemeente. Indiener ziet graag dat het waterschap een dergelijke regeling ook opneemt in het schadeprotocol en/of in persoonlijke afspraken die met indiener als perceeleigenaar worden gemaakt. Indiener verzoekt om in voor gevallen waarin de schade dermate groot is dat een huis onbewoonbaar is als gevolg van de dijkaanpassing, in het definitieve Projectbesluit een coulanceregeling vast te leggen om zo snel mogelijk de schade te vergoeden en (tijdelijk) vervangende (en vergelijkbare) woonruimte te regelen.	Een opkoopregeling is niet beschikbaar en wil het waterschap ook niet standaard toepassen. Ook een verkoopgarantie is niet in lijn met het grondbeleid van het waterschap. Voor een nadere toelichting op het beleid van het waterschap wordt gewezen naar paragraaf 9.1 “Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit.
56.4	Indiener vraagt zich af waarom zijn woning niet als maatwerklocatie wordt genoemd. Indiener geeft aan dat de woning deels is gebouwd op staal (oudbouw) en deels op onderheid (nieuwbouw) en van cultuurhistorische waarde is. Indiener geeft aan dat de kans op schade op een cultuurhistorische woning zo dicht bij de dijk groot is en ziet een risico op een breuk tussen de oudbouw en de nieuwbouw. Indiener wil dat het waterschap de woning qua monitoring als een monument beschouwd en de planning van de monitoring daarop aanpast. Indiener vraagt zich ook af of er (voorafgaand aan de uitvoering) onderzoek wordt gedaan naar het risico op een breuk in de woning tussen de oudbouw en de uitbouw.	In het rapport "Onderbouwing voorkeursalternatief" (bijlage 2.3 van het Projectbesluit) is de woning van indiener wel omcirkeld als maatwerklocatie, maar is per abuis niet het huisnummer toegevoegd. Bij het dijkversterkingsontwerp is het gehele gebied tussen de Kleine Veerweg 25 en 35 als maatwerklocatie beschouwd en daarmee ook de woning van indiener. Het huisnummer van indiener zal aan het Projectbesluit worden toegevoegd. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook op perceel van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Daarnaast vindt een bouwkundige vooropname plaats en gedurende de uitvoering monitoring. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. De bouwkundige toestand en kans op scheurvorming tussen de oudbouw en de nieuwbouw wordt in het monitoringsplan van dit uitvoeringstraject meegenomen. De beïnvloeding van de werkzaamheden op het pand wordt in het Uitvoeringsontwerp volgens het proces en de schadecriteria uit het integrale Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan IJsselwerken (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) beschouwd en beoordeeld. Wanneer nodig, worden beheersmaatregelen getroffen, waarmee de kans op schade wordt beperkt. In

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan en paragraaf 2.5 van deze Nota zijn de verschillende contouren toegelicht.
56.5	Indiener vraagt zich af of is onderzocht of in het dijkdeel voor de woning van indiener de silent piler zonder problemen de damwanden kan drukken of dat nog een kans bestaat dat er alsnog getrild moet worden. Wanneer er getrild moet worden, vraagt indiener zich af wat dan de procedure voorafgaand aan het trillen is en hoe schade aan de woning wordt voorkomen. Indiener vraagt zich bovendien af of met 100% zekerheid te stellen is dat de damwand zonder verankering plaatsvindt.	In het Uitvoeringsontwerp wordt de exacte wijze van inbrengen onderzocht. Op basis van ervaringen en de aanwezige onderzoeken worden op dit moment geen problemen met het inbrengen van de damwanden met de silent piler verwacht. Wanneer bij de uitvoering uit de omgevingsmonitoring onverhoopt blijkt dat er te veel effecten zijn, wordt een andere uitvoeringsmethode bepaald. Er wordt geen verankering toegepast. Voor een nadere toelichting op het Uitvoeringsontwerp wordt verwijzen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
56.6	Indiener wil dat het waterschap ervoor kiest om bij het achteruit rijden op de weg voor de woning van indiener kleiner of andersoortig (modern) materiaal in te zetten en/of verkeersregelaars in te zetten om schade te voorkomen. Indiener verzoekt om in plaats van de huidige weg naar de dijk toe te gebruiken, een tijdelijke werkweg aan te leggen aan de IJsselkant van de dijk. Wellicht in combinatie met de voorgestelde oplossing onder onderdeel 56.2. Indiener stelt als alternatief voor om verderop aan de dijk (richting IJsselcentrale) een startpunt te kiezen voor het aanbrengen van damwanden aan de silent piler en verzoekt dit alternatief te onderzoeken op haalbaarheid. Indiener stelt als alternatieve locatie voor een draai-/keerpunt het maisveld op grond van het Hervormd Weeshuis tegenover het begin van Kleine Veerweg voor en verzoekt dit alternatief te onderzoeken op haalbaarheid.	De door indiener aangedragen alternatieven zijn onderzocht. Het tijdelijk ruimtebeslag is gereserveerd voor werkzaamheden en in te zetten materieel voor de dijkversterking, zoals beschreven in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit. Er kan geen gevolg gegeven worden aan individuele verzoeken om de inzet van zwaar materiaal bij het achteruit rijden te beperken, deze zijn dermate kostenverhogend dat ze niet doelmatig zijn. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Alle tijdelijke effecten van deze werkzaamheden en bouwverkeer zijn onderzocht (zie hoofdstuk 11 "Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen deze te beperken" van het Projectbesluit). Wanneer nodig zijn mitigerende maatregelen voorgesteld. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Een buitendijkse werkweg heeft negatieve effecten op Natura 2000-gebied. De bereikbaarheid en ontsluiting van de woningen wordt bepaald door het dijkversterkingsontwerp (de dijk moet hier worden verhoogd). Het toepassen van een buitendijkse werkweg wijzigt het dijkversterkingsontwerp en daarmee de bereikbaarheid van de woningen niet. Dit alternatief wordt daarom niet nader onderzocht.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Bij Kleine Veerweg is door omliggende bebouwing geen ruimte voor een doorgaande transportroute. Het kiezen van een startpunt verderop voor het aanbrengen van de damwand is daarom ook geen alternatief: materiaal moet vervoerd worden naar de locatie waar de damwand wordt aangebracht. Het benodigde materieel voor een dijkversterking is niet te vergelijken met een reguliere vrachtwagen. Ook vinden meer transportbewegingen plaats dan bij een enkele vracht- of vuilnisauto en ontstaat een groot aanrijdgevaar wanneer deze achteruit moeten rijden. Om het werk veilig te kunnen verlaten is op deze locatie een keerlus nodig, anders zou deze in een lange bocht achteruit moeten rijden. Het is niet mogelijk om de wegafsluiting verder van het werkterrein te plaatsen. Dit is de dichtstbijzijnde mogelijkheid, wanneer op een andere locatie gekeerd moet worden gaat dit ten koste van de veiligheid en wordt bovendien een groter deel van de openbare weg werkterrein. Het keerpunt op grond van het Hervormd Weeshuis valt hierdoor af.
56.7	Indiener vraagt zich af welke risico's de werkzaamheden aan de dijk met een weg op de kruin met zich meebrengen, wat de impact is voor indiener en welke maatregelen het waterschap treft om de risico's te vermijden?	In z'n algemeenheid geldt dat deze risico's aanrijdingen tussen werkverkeer, werkmaterieel en reguliere weggebruikers betreffen. Dit risico wordt bij de Kleine Veerweg gemitigeerd door de weg af te sluiten voor doorgaand verkeer tijdens de werkzaamheden. De woningen blijven bereikbaar, hiervoor worden aanvullende mitigerende maatregelen genomen, in bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit is dit weergegeven. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Met betrekking tot publieke veiligheid worden werkruimte zoveel mogelijk gescheiden van openbare voorzieningen en wordt kruising van werkverkeer en openbaar verkeer zoveel als mogelijk voorkomen. Veiligheid is topprioriteit.
56.8	In het huidige ontwerp kruist het werkverkeer het verkeer naar de woning van indiener. Indiener verzoekt dat de woning van indiener ten alle tijden bereikbaar is voor zichzelf en voor hulpdiensten en verneemt graag hoe het waterschap daarvoor gaat zorgen.	De woning van indiener is ten alle tijden bereikbaar. In paragraaf 11.3.5.2.5 "Woningen" van het Projectbesluit is dit uitgangspunt vastgelegd. Voorafgaand aan de uitvoering wordt een algemeen Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld en wordt de bereikbaarheid en te treffen veiligheidsmaatregelen nader uitgewerkt. Het algemene BLVC-plan is al onder meer met de veiligheidsregio afgestemd, waar specifiek aandacht is voor de bereikbaarheid voor hulpdiensten. Per uitvoeringstraject wordt ook een specifiek BLVC-plan opgesteld, hierin zal de bereikbaarheid van de woning van indiener en de te treffen maatregelen worden gespecificeerd. Relevante

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		informatie uit het BLVC-plan wordt door de Omgevingsmanager met indiener gedeeld. Voor een algemene toelichting op het beperken van hinder wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
56.9	Indiener vraagt zich af welke KRW-maatregelen bij Oldeneel worden gerealiseerd en welke impact dit heeft op de woning van indiener.	Het Kaderrichtlijn Water (KRW)-programma is een project van Rijkswaterstaat. Nabij de dijk zijn hiervoor meerdere locaties aangewezen als zoekgebied voor KRW-maatregelen. In het eerste schetsontwerp van Rijkswaterstaat staan nabij Oldeneel de volgende maatregelen gepland: 1. Handhaven bestaande zandige en rietoevers; 2. Optimaliseren geïsoleerde poelen; 3. Ontgraven nieuwe geïsoleerde poel en verbinden met kribverlaging. Nadere uitwerking van het ontwerp van deze maatregelen loopt nog en de exacte uitwerking hiervan is nog niet duidelijk. Het betreft een autonoom project, wat betekent dat dit volledig los staat van de dijkversterking. Gezien de aard van de KRW-maatregelen en gezien deze buitendijks worden gerealiseerd op ruime afstand van de woning wordt niet of nauwelijks impact op de woning verwacht. Het is echter aan Rijkswaterstaat om dit nader in beeld te brengen. Samen met Rijkswaterstaat wordt gekeken naar de raakvlakken tijdens de uitvoering. In paragraaf 7.3.1 "Raakvlakprojecten" van het Projectbesluit is dit nader toegelicht. Op de website https://www.samenwerkenaanriviernatuur.nl/overzicht-projecten/ijssel/default.aspx zal te zijner tijd over dit project meer informatie verschijnen. Als en wanneer besloten wordt om de KRW-maatregelen uit te voeren, zal hiervoor door Rijkswaterstaat een apart (Project)besluit voor worden opgesteld. Mocht indiener nog steeds zorgen hebben over de impact op de woning, dan is er in de procedure voor dat besluit nog ruimte voor inspraak.
56.10	Indiener wil in plaats van tot 3 jaar, tot 20 jaar na de uitvoering metingen van de hoogtemeetboutjes. Dit sluit aan op de maximale termijn om nadeelcompensatie aan te vragen. Indiener vraagt zich daarnaast af hoe het zit met de vergoeding van gevolgschade na 10 jaar en vindt dat de bewijslast omgedraaid moet worden. Indiener vraagt zich af hoe het waterschap de onafhankelijkheid van de besluitvorming over de schadevergoeding borgt en vanaf welk moment de onafhankelijke schade-expert wordt ingeschakeld. Indiener ziet graag terug in het schadeprotocol welke afweging wordt gemaakt om de schade-expert in te schakelen, bijvoorbeeld vanaf een bepaald te verwachten schadebedrag.	Uit paragraaf 5.3 "Meetperiode" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan blijkt dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen actieve omgevingsmonitoring om de werkzaamheden aan te sturen en het achtergrondmeetnet van peilbuizen en hoogtemeetboutjes. De hoogtemetingen worden doorgezet tot 3 maanden na deeloplevering van het uitvoeringstraject. Dit omdat ruim vóór oplevering van het uitvoeringstraject de grootste ophogingen en bemalingswerkzaamheden worden uitgevoerd en daarmee bij oplevering van het uitvoeringstraject de grondvervormingen nagenoeg zijn gestabiliseerd. Vervolgens worden de periodieke hoogtemetingen van het achtergrondmeetnet van de hoogtemeetboutjes doorgezet tot 3 jaar na

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		oplevering van het uitvoeringstraject. Het doorzetten van de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes (meetfrequentie drie keer per jaar) tot drie jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject geeft voldoende zekerheid om eventuele trendveranderingen in het autonome zettingsgedrag van panden te signaleren. Juist schade door trillingen openbaart zich al tijdens de werkzaamheden en hiervoor is een langere monitoringstermijn dan drie jaar niet benodigd. Een verzoek tot schadevergoeding moet binnen 5 jaar nadat de schade is geconstateerd worden ingediend bij het Meldpunt schade. Deze verzoeken kunnen worden gedaan tot maximaal 20 jaar na afronding van de werkzaamheden. Het recht om een verzoek om schadevergoeding in te dienen, verjaart na de genoemde termijnen op grond van artikel 4:131 van de Algemene wet bestuursrecht. Voor een omkering van de bewijslast is niet gekozen, omdat dit niet volgens de geldende wetgeving is. In de basis wordt altijd een onafhankelijk schade-expert ingezet, tenzij de oorzaak en het schadebedrag evident is. Bijvoorbeeld een platgereden brievenbus als gevolg van de werkzaamheden voor de dijkversterking. Deze zal worden hersteld. In paragraaf 9.2 "Nadeelcompensatie en bouwschade door werkzaamheden" van het Projectbesluit en in de Processchema's (bijlage 2.13 van het Projectbesluit) is aangegeven wanneer de eventuele schade door een (onafhankelijke) schade-expert wordt vastgesteld en hoe de onafhankelijkheid van de besluitvorming wordt gegarandeerd. Als deze wordt veroorzaakt door de dijkversterking, wordt dit vergoed. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van afhandeling wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
56.11	Indiener vraagt zich of het waterschap alle schade die ontstaat voor en vanaf één jaar na de uitvoering zelf draagt en daar ook de (bestuurlijke en financiële) verantwoordelijkheid voor neemt. Indiener vraagt zich af of rubriek III (bestaande eigendommen opdrachtgever) van de CAR-verzekering zo uitgebreid is dat omwonenden ook belanghebbenden zijn. Op die manier zouden omwonenden ook schade door de bouwactiviteiten onder die rubriek kunnen claimen.	Het waterschap neemt verantwoordelijkheid voor de ontstane schade als gevolg van de werkzaamheden, met in achtneming van de algemene wettelijke bepalingen die zien op aansprakelijkheid en aangetoonde causaliteit. Rubriek III ziet op eigendommen van de opdrachtgever en is dus niet van toepassing op de verhouding met omwonenden. Aansprakelijkheid aantonen houdt in dat moet worden aangetoond dat schade is geleden als gevolg van het werk. Ook bij dekking onder rubriek III (schade aan eigendommen opdrachtgever) moet aangetoond worden dat de schade verband houdt met het werk.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
56.12	Ten aanzien van de bomen die binnen 4 meter van het waterstaatwerk staan, vraagt indiener zich het volgende af: - blijven deze behouden, komt hier een vergunning voor en wordt er nader onderzoek naar gedaan? - als ze niet behouden blijven, wordt dan in samenspraak met indiener bepaalt hoe dit wordt opgelost? - als de bomen doodgaan door te veel of te weinig water, wordt de schade dan vergoed middels een herplanting (in overleg met indiener)?	De bomen op het perceel van indiener blijven behouden. Als de bomen vergund zijn, is op grond van de Waterschapsverordening geen nieuwe vergunning nodig voor het in stand houden van de beplanting binnen het beperkingengebied. Wanneer voor deze bomen geen vergunning is aangevraagd of verleend en deze wel is vereist, dan is het aan indiener om deze alsnog te verkrijgen en hierbij zelf te voldoen aan de indieningsvereisten. Het zogenaamde “beperkingengebied waterkering” wijzigt op het perceel van indiener niet, de regels over de toelaatbaarheid van bomen wijzigen dus niet door de dijkversterking. De dijkversterking heeft geen invloed op de grondwaterstand of het oppervlaktewater, zoals in onderdeel 56.14 is toegelicht. Het is dan ook niet de verwachting dat bomen doodgaan door de dijkversterking. Schade wordt alleen vergoed wanneer deze aan de dijkversterking is toe te schrijven. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.
56.13	Indiener wil graag weten of er in de nieuwe situatie een omgevingsvergunning nodig is voor de houten schuur/veranda en stenen schuur/kantoor op het perceel van indiener. En zo ja, voert het waterschap dan een Niet Waterkerend Object-beoordeling uit?	Voor zover de bestaande gebouwen vergund zijn, is op grond van de Waterschapsverordening geen nieuwe vergunning nodig voor het in stand houden van de gebouwen binnen het beperkingengebied. Wijzigingen van locatie of nieuw te plaatsen objecten zijn mogelijk wel vergunningplichtig vanuit de omgevingswet. Wanneer voor de gebouwen geen vergunning is aangevraagd of verleend en deze wel is vereist, dan is het aan indiener om deze alsnog te verkrijgen en hierbij zelf te voldoen aan de indieningsvereisten. Omdat het beperkingengebied waterkering in de huidige situatie ook al over het perceel en opstallen is gelegen, zal de dijkversterking niet zorgen voor een wijziging in de benodigde vergunningen op basis van de Waterschapsverordening.
56.14	Indiener vraagt zich af of de mogelijke uitvoeringseffecten als gevolg van de nieuwe waterstromen voor de woning van indiener (incl. de kelder) en bomen in de tuin zijn onderzocht en wat de conclusie daarvan is. Zo niet, wanneer gaat dit gebeuren en ontvangt indiener een bericht voorafgaand aan de uitvoering?	De woning van indiener is gelegen in dijkmodule Midden-Noord 3 ter hoogte van km 41,7. De zelfstandig kerende constructie (damwand) werkt inderdaad als een mogelijke grondwaterbarrière waardoor het water een andere baan zal moeten volgen. Of het grondwater onder een constructie door zal kunnen stromen is afhankelijk van de ondergrond. Dit effect van de damwand is dan ook beschouwd in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). De lokale situatie is hierin beschouwd, zie paragraaf 5.4 "Effectbeschrijving - grondwaterkwantiteit" van dit Achtergrondrapport waar de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		effecten op pagina 59 en 60 zijn beschreven. Negatieve invloed kan worden uitgesloten.
56.15	Indiener vraagt zich af of de riskengineer een melding krijgt als de trillingmeters worden uitgezet en of de riskengineer de bevoegdheid heeft om het project direct stil te leggen als meters niet werken of signalerings- en interventiewaarden worden overschreden? Indiener vraagt zich ook af hoe het waterschap gaat toezien dat op elk moment de trillingwaarden binnen de norm blijven en hoe wordt voorkomen dat er niet te hard gereden wordt door het bouwverkeer? Indiener wil dat een verkeersregelaar in de gaten houdt of er te hard gereden wordt. Indiener vraagt zich af of al is onderzocht wat de mogelijkheden zijn van de inzet van een trillingsarme wals en een mobiele kraan? Zo nee, wanneer wordt dit onderzocht?	In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) is de rol van de riskengineer beschreven en wordt aangegeven dat de riskengineer wordt geïnformeerd wanneer de trillingmeters worden uitgezet, als de meters niet werken of signalerings- en interventiewaarden worden overschreden (paragrafen 5.6.8, 5.7 en 5.8). Uitgangspunt van de werkzaamheden is dat de werkzaamheden binnen de geldende wettelijke trillingkaders passen. Boskalis Nederland is verantwoordelijk voor het voldoen aan deze kaders en zal de beheersmaatregelen treffen om de kans op schade te beperken. Bij het onderzoeken van de mogelijke effecten van trillinghinder door bouwverkeer en materieel is uitgegaan van een "worst case" situatie en is rekening gehouden met type materieel in relatie tot trillingen. Op basis van deze onderzoeken is het niet nodig om trillingsarm materieel, zoals een trillingsarme wals of mobiele kraan in te zetten. De damwand wordt hier wel trillingsarm aangebracht. Voorafgaand aan de uitvoering wordt een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld. In dit plan worden te nemen hinderbeperkende maatregelen verder gedetailleerd en uitgewerkt. Boskalis Nederland is verantwoordelijk voor het voldoen aan deze maatregelen en het geven van de instructie aan de chauffeurs om met gepaste snelheid te rijden. Het inzetten van een verkeersregelaar wordt niet toegepast voor het aangeven of laten naleven van een eventuele maximale snelheid. Wanneer indiener klachten heeft over de uitvoering kan deze zich melden bij de Omgevingsmanager. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en de wijze van informatievoorziening tijdens de uitvoering wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 56

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan aangepast ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit). Ook is het huisnummer van indiener toegevoegd aan de maatwerklocaties (zie hiervoor het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 57

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
57.1	Indiener geeft aan dat door de werkzaamheden de voortuin wordt doorsneden en het karakteristieke kokshuisje wordt afgebroken. Onduidelijk is hoe de ingrepen worden hersteld en financieel gecompenseerd. Indiener wil daarnaast duidelijkheid over de gebruiksmogelijkheden van het definitief ruimtebeslag en over de financiële gevolgen van de ingrepen. Ook verzoekt indiener om vergoeding van de gemaakte kosten voor rechtsbijstand.	In de bestaande situatie loopt een gedeelte van de dijk (waterkering) al over de eigendommen van indiener. De huidige bekleding van de dijk voldoet niet meer en moet worden vervangen. Het vervangen van de binnenbekleding van deze dijk heeft als gevolg dat het kokshuisje niet kan worden behouden, omdat dit huisje te dicht op de dijk staat. Vanuit de Waterschapsverordening gelden daarnaast omwille van waterveiligheid strenge regels over de bescherming van de dijk, deze blijven onveranderd van toepassing. Voor het plaatsen, gebruiken en in stand houden van constructies, gebouwen of beplanting in het beperkingengebied van de dijk is een vergunning vereist, waarbinnen getoetst wordt of deze bouwwerken of objecten niet zorgen voor een verslechtering van de waterveiligheid. Het kokshuisje kan vanwege het effect op de waterveiligheid niet op dezelfde plek terugkomen. Indiener wenst de vierkante meters van het kokshuisje op een andere manier buiten het definitief ruimtebeslag te herbouwen, waarvoor vergunningen zijn vereist. IJsselwerken kan voor deze benodigde vergunning een NWO-beoordeling (technische onderbouwing) aanleveren waaruit moet blijken dat het kokshuisje waterveilig buiten het definitief ruimtebeslag herbouwd kan worden. Er wordt door IJsselwerken niet gefaciliteerd in het uitvoeren van een vergunningenscan of het daadwerkelijk aanvragen van de vergunning. Dat is de verantwoordelijkheid van indiener zelf. Normaal gesproken mag beplanting niet binnen 4 meter naast de binnenteen terugkomen, maar het terugbrengen van bijvoorbeeld een rozenperk kan met een vergunning van het waterschap worden toegestaan. IJsselwerken kan voor deze benodigde vergunning een NWO-beoordeling (technische onderbouwing) aanleveren waaruit moet blijken dat de beplanting al dan niet op dezelfde locatie herplant kan worden. Er wordt door IJsselwerken niet gefaciliteerd in het uitvoeren van een vergunningenscan of het daadwerkelijk aanvragen van de vergunning. Dat is de verantwoordelijkheid van indiener zelf. Zodra de voorbereiding van de Realisatiefase in dit deeltraject is gestart, kan meer duidelijkheid geboden worden over financiële compensatie. De

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		rentmeester van het waterschap zal dit met indiener bespreken, nadat een analyse is uitgevoerd van de impact op de eigendommen van indiener. Dit is meermaals teruggekoppeld naar indiener, inclusief het hiervoor verwachte tijdpad. In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling. Hierin kan ook een vergoeding opgenomen worden voor bijstand door een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en eventuele taxaties. Voor meer informatie over het grondbeschikbaarheidsproces wordt gewezen op paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit. De Algemene wet bestuursrecht bevat bepalingen die betrekking hebben op de kosten van bezwaar en administratief beroep. De terinzagelegging van de ontwerpbesluiten is afgerond, dit is onderdeel van de uitgebreide voorbereidingsprocedure. De Algemene wet bestuursrecht voorziet bij ernstig nadeel door de uitvoering van een schadeveroorzakend besluit (nadeelcompensatie) of gerechtelijke procedures in bepaalde gevallen een schadeloosstelling. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het inschakelen van een extern deskundige bij het opstellen van zienswijze worden dan ook niet vergoed. Voor een toelichting op het grondbeschikbaarheidsproces en schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
57.2	Indiener vraagt zich af of de werkzaamheden zonder aankoop/amoveren van de woning met reconstructievoorstel kunnen worden uitgevoerd. Indiener stelt dat overwogen kan worden om indiener de mogelijkheid te geven de woning op het erf te herbouwen. Hiervoor zal het bouwvlak (in het omgevingsplan) verlegd moeten worden naar de oostzijde van het erf met behoud van de huidige oppervlakte.	Amoveren of aankopen van de woning is niet noodzakelijk. De werkzaamheden op deze locatie bestaan voornamelijk uit het vervangen van de kleibekleding van het binnen- en buitentalud. Hierbij wordt de bestaande dijk nagenoeg niet opgehoogd, waardoor er als gevolg van het ontwerp geen grondvervormingen bij de woning zijn te verwachten. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
57.3	Indiener stelt dat de bomen die in de huidige situatie als windbrekers dienen voor de woning in de toekomst vervangen moeten worden door nieuwe bomen in dezelfde windlijn. Eventuele stormschade die ontstaat na het kappen van de bomen, moet volgens indiener door het project worden vergoed en de verwijderde bomen moeten op vergelijkbare wijze worden teruggeplaatst.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. De bomen waarnaar indiener verwijst, vallen binnen het definitief ruimtebeslag, wat onderdeel wordt van de nieuwe dijk. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. Hier gelden vanuit de Waterschapsverordening omwille van waterveiligheid beperkingen voor beplanting. De bomen kunnen daarom niet worden herplant op dezelfde plaats. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden wel bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een bomen op het perceel van indiener. Voor een toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.
57.4	Indiener geeft aan dat door de aanleg van een strook grasbeton op de dijk een aantrekkingskracht ontstaat om over de dijk te gaan wandelen, wat ten koste gaat van de privacy van de woning van indiener. Indiener verzoekt IJsselwerken om maatregelen te nemen om voetgangers te weren door voldoende hekwerken en rasteringen.	Waar in de huidige situatie hekken of afrasteringen staan, worden die na de dijkversterking ook teruggeplaatst. Er wordt een beheerstrook (of onderhoudspad) op de kruin voorzien voor het onderhoud en de inspectie van de dijk. Tijdens hoogwater moeten langs de dijk via deze paden inspecties uitgevoerd worden om, wanneer nodig, noodmaatregelen te kunnen uitvoeren. Voorheen lag het onderhoudspad ook al op de kruin van de dijk, maar bestond het niet uit grasbetontegels. Dit wordt na de dijkversterking de standaardinrichting voor de dijk. Deze open verharding bevat ribbels die niet uitnodigen om hierop te lopen, en is bovendien na enkele jaren niet meer zichtbaar. IJsselwerken heeft over het aanbrengen van het struinpad en het verwijderen van de buitendijkse trap gesproken met Rijkswaterstaat, de eigenaar van dit stuk van de dijk. Rijkswaterstaat heeft in een gesprek bevestigd het verplaatsen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van het struinpad van de kruin naar de buitenteen van de dijk een goed idee te vinden en heeft aangegeven dat de trap in principe niet terug hoeft te komen. Rijkswaterstaat heeft deze toestemming nog niet schriftelijk bevestigd. In het Uitvoeringsontwerp wordt dit vastgelegd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
57.5	Indiener geeft aan dat het perceel en de toegangsweg van indiener worden betreden en gebruikt ten behoeve van voorbereidende werkzaamheden en onderzoeksactiviteiten. Indiener verzoekt deze bezoeken aan te kondigen en toestemming te vragen aan indiener.	IJsselwerken hanteert de volgende standaardwerkwijze voor het betreden van percelen in particuliere eigendom: er wordt schriftelijk (doorgaans per e-mail) van tevoren aan de eigenaar gecommuniceerd dat conditionerende onderzoeken dienen te worden uitgevoerd op het perceel en er wordt betredingstoestemming gevraagd. Daarnaast is de afspraak dat uitvoerende partijen aanbellen om te melden dat zij aanwezig zijn om het betreffende onderzoek uit te voeren. Mocht dit onverhoopt niet goed gaan en er wordt zonder kennisgeving vooraf het perceel betreden, dan verzoekt IJsselwerken dat de eigenaar dit aan IJsselwerken laat weten, zodat het gesprek hierover gevoerd kan worden en het proces kan worden verbeterd.
57.6	Indiener voorziet daarnaast risico op schade aan de woning vanwege de werkzaamheden op korte afstand van de woning. Indiener vraagt zich bovendien af of de werkzaamheden wel verantwoord zijn overwogen in het kader van de invloed op het woon- en leefcomfort van indiener. Indiener verzoekt daarom het ruimtebeslag aan de andere zijde van de dijk te zoeken en ter plekke van de woning geen gebruik te maken van de ondergrond aan de oostzijde van de dijk en pas op verantwoorde en geruime afstand te beginnen met gebruik van de ondergrond.	Ondanks dat in de Verkenningsfase meerdere buitendijkse alternatieven zijn overwogen, geldt op deze locatie dat het binnentalud bij alle alternatieven versterkt zou moeten worden. De huidige bekleding van de dijk voldoet niet en moet vervangen worden. In de wijze van uitvoering wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de woon- en leefomgeving. Om schade te voorkomen en hinder te beperken, zijn de effecten van deze werkzaamheden onderzocht. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 57

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 58

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
58.1	Indiener stelt dat in het MER het negatieve effect op de CO_2-opname door de kap van bomen onvoldoende aandacht heeft gekregen. Daarnaast moet volgens indiener de CO_2-opname van de bomen het uitgangspunt voor het bepalen van de benodigde compensatie zijn. Indiener verzoekt om het Handelingskader bomen aan te vullen met de verplichting om 100% te compenseren.	CO_2-compensatie is geen wettelijke verplichting, dit zal dan ook niet worden toegepast. Om die reden is het beoordelen van de impact op CO_2-opname ook geen onderdeel van het MER en geen onderdeel van het Handelingskader bomen. De compensatie-opgave voor bomen en bosvlakken wordt bepaald aan de hand van het Omgevingsplan of op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving.
58.2	Volgens indiener is niet goed onderbouwd waarom bomen gekapt moeten worden. Indiener wijst bij wijze van voorbeeld op een locatie bij de wijk Zonnekamp in Olst en bij de Omloop in Wijhe, en vraagt waarom die werkruimte niet verplaatst kan worden om de bomen te sparen.	Tijdens het opstellen van het ontwerp is beoordeeld of de bomen binnen het projectgebied behouden kunnen worden. Elke boom is beoordeeld en de inventarisatie van alle te kappen bomen is onderdeel van de omgevingsvergunning voor het kappen van de bomen. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat wordt voldaan aan de kapregels van de gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel. In het Handelingskader bomen is onderscheid gemaakt tussen verschillende typen bomen met elk een eigen handelingsperspectief. Helaas kan niet worden voorkomen dat er bomen gekapt moeten worden. Dit geldt zowel voor het definitief ruimtebeslag (de versterkte dijk) als voor het tijdelijk ruimtebeslag (de ruimte die nodig is om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren). Specifiek voor het eerste voorbeeld van indiener (wijk Zonnekamp in Olst) geldt dat de keerlus (tijdelijk ruimtebeslag) in westelijke richting is verplaatst en dat deze bomen behouden kunnen blijven. Het tweede voorbeeld dat indiener noemt, betreft geen werkruimte maar definitief ruimtebeslag en deze bomen kunnen niet blijven staan. Een aangepast ontwerp zou in dit laatste geval onvoldoende waterveiligheid opleveren. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 7 “Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren” en hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit.
58.3	Er moet volgens indiener meer moeite worden gedaan om bomen te verplanten. Indiener heeft daarnaast op meerdere punten kritiek op de voorziene compensatie voor de kap van bomen. Zo verwijst indiener naar tabel 3.1 van de	In aanvulling op de reactie op onderdeel 58.1, geldt het volgende ten aanzien van de compensatie van te kappen bomen. In de tweede kolom van de tabel waarnaar indiener verwijst, is te zien dat het niet nodig is om alle bomen en

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	Rapportage houtopstanden en stelt zij dat er onvoldoende nieuwe bomen worden geplant in Olst-Wijhe. Nieuwe aanplant van bos is volgens indiener daarnaast niet te vergelijken met een bos met bomen van een zekere leeftijd of hoogte. De kap van bomen zonder voldoende compensatie is volgens indiener in strijd met de Natuurherstelwet. Indiener vraagt om garanties ten aanzien van de locaties van de herplant, wat als er geen geschikte locatie gevonden wordt? Door daarnaast de onderhouds-en vervangingsperiode te verlengen van 3 naar 5 jaar, is de kans groter dat de nieuwe aanplant aanslaat, aldus indiener.	bosvlakken te compenseren. In tabel 11-17 “Aantallen en oppervlakte te herplanten bomen en bosvlakken per gemeente” zijn de te kappen, te compenseren en het totaal aan te herplanten bomen weergeven. Na afloop van het project zijn over het gehele traject bekeken méér bomen herplant dan er voor het project gekapt moeten worden. De te hanteren onderhouds- en vervangingsperiode voor de her te planten bomen zal niet worden aangepast, omdat uit ervaring van betrokken ecologen en landschapsarchitecten is gebleken dat een termijn van 3 jaar voldoende is om te verzekeren dat nieuwe aanplant goed aanslaat. Voor het overige wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota, waar een toelichting is gegeven op hoe wordt omgegaan met het kappen en compenseren van bomen. Ook wordt hier ingegaan op de door een aantal indieners geuite wens tot het verplanten van bomen. Tot slot over de Natuurherstelwet het volgende: dit is een Europese wet die de natuur en ecosystemen weer gezond moet maken. Het bevat regels die gericht zijn op het herstel van de natuur in EU-lidstaten. Het is de taak van het Rijk om deze wet te implementeren in het Nederlands recht en om doeltreffende herstelmaatregelen te nemen voor de natuur/ecosysteem in Nederland. Aangezien het Rijk nog geen natuurherstelplan heeft op-/vastgesteld, is op projectniveau nu nog niet te bepalen aan welke doelstelling moet worden voldaan. In het kader van de Omgevingswet is wel nadrukkelijk rekening gehouden met NNN-gebied, Natura 2000-gebied, beschermde soorten en houtopstanden. Dit is vastgelegd in het Projectbesluit en de vergunningen. Het project voldoet daarmee aan de wettelijke verplichtingen.

Conclusie zienswijze nummer 58

Het tijdelijk ruimtebeslag is inmiddels aangepast ter hoogte van de wijk Zonnekamp in Olst. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 59

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
59.1	Indiener vindt dat hij ongelijk is behandeld in de locatiekeuze van de tijdelijke ontsluitingsweg Het Anem, maar ook op het vlak van gedane toezeggingen. Indiener is het ook oneens met het oostelijk intekenen van de tijdelijke ontsluitingsroute als uitkomst van gevoerde participatie. Daardoor komt deze tijdelijke ontsluitingsweg dichter bij de woonboerderij te liggen, met meer hinder als gevolg. Indiener verzoekt de oorspronkelijke ligging te behouden, dan wel mitigerende maatregelen te treffen tegen deze hinder.	Sinds de start van het project in 2017 heeft publieksparticipatie plaatsgevonden. Vanaf het moment dat duidelijk werd dat ook (tijdelijk) ruimtebeslag nodig was voor de versterking zijn ook persoonlijke gesprekken gevoerd met indiener. Een optie voor een ontsluitingsweg ten westen van de woning van indiener langs de huidige parallelweg is niet bekend bij IJsselwerken en is ook niet mogelijk in verband met de ligging van andere woningen. In een eerdere fase is wel een ander mogelijk tracé van de tijdelijke oostelijke ontsluitingsroute besproken. Na gesprekken met verschillende grondeigenaren is de keuze gemaakt voor het tracé van de tijdelijke weg zoals dat nu in de situatietekeningen staat. Geluidwerende maatregelen zijn niet nodig. Tijdens de uitvoering wordt namelijk geen langdurige overschrijding van de geluidsnormen verwacht, waarvoor het treffen van maatregelen nodig zou zijn. In paragraaf 11.1.2.1 "Geluidhinder" van het Projectbesluit zijn de resultaten van het uitgevoerde akoestisch onderzoek weergegeven. De effecten van de tijdelijke wegverlegging zijn onderzocht. In beginsel blijft de verkeersbelasting van de tijdelijke weg gelijk aan die van de huidige weg: bestemmingsverkeer van Het Anem en doorgaande route voor fietsers en voetgangers. Uit verkeerstellingen op Het Anem volgt dat de verkeersintensiteit ongeveer 250 motorvoertuigen per etmaal bedraagt. Gezien de lage verkeersintensiteit, de maximum rijsnelheid (60 km/uur) en het tijdelijk karakter van deze situatie, kan worden verondersteld dat het effect van het tijdelijke tracé beperkt zal zijn. In de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering worden individuele afspraken gemaakt over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid in het Projectbesluit"). Deze afspraken worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. Het treffen van maatregelen tegen geluidhinder kan worden besproken in de gesprekken met de rentmeester van het waterschap bij het maken van afspraken over het gebruik van gronden. Het uitgangspunt

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		hierbij is volledige schadeloosstelling. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
59.2	Indiener verzoekt voor de aansluiting (inclusief dierenoversteekplaats) van de weg op het achtererf om een elektrisch afsluitbaar hek en een afrastering als veiligheidsmaatregel (vee, kinderen). De aansluiting moet daarnaast voldoende breed zijn voor toeleveranciers. Indiener verzoekt gedane toezeggingen over een tweede dierenoversteekplaats met draaihek langs de tijdelijke ontsluitingsweg (alternatief Het Anem) op te nemen in de plannen.	In aanvulling op de reactie op onderdeel 59.1 kan worden aangegeven dat de breedte van de aansluiting, het plaatsen van een afrastering met hek en de dierenoversteekplaatsen als maatregel opgenomen kunnen worden in de gebruiksovereenkomst. In het Projectbesluit worden dergelijke tijdelijke individuele maatregelen met een grondeigenaar niet vastgelegd. Het door indiener gewenste depot is wel in het Projectbesluit opgenomen. Het gewijzigde tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit. Daarnaast is naar aanleiding van een andere zienswijze een keerlus op het perceel van indiener komen te vervallen.
59.3	Indiener verzoekt te voorzien in verlichting en wegmarkeringen langs de tijdelijke ontsluitingsroute (alternatief Het Anem) in verband met sociale veiligheid. De verlichting mag niet storend zijn voor woningen en fauna.	De voorgenomen tijdelijke rijroute is veilig, voldoet aan de richtlijnen en de inrichting hiervan is afgestemd met de wegbeheerder. De tijdelijke ontsluitingswegen zijn voldoende breed en hebben een bijpassende wegverharding. De richtlijnen voor de inrichting van tijdelijke verkeersmaatregelen (CROW publicatie 96A/B) worden hierbij toegepast. Deze richtlijnen schrijven geen verlichting voor en in verlichting is dan ook niet voorzien. Bij het opstellen van het Uitvoeringsontwerp zal IJsselwerken in overleg treden met aanwonenden en de wegbeheerder om samen te bepalen welke maatregelen benodigd zijn.
59.4	De parallelweg wordt na twee jaar weer verwijderd. Indiener verzoekt erop toe te zien dat na verwijdering geen slenk/verdieping achterblijft en dat weer aangevuld wordt met cultuurgrond.	Tijdelijke ontsluitingswegen zijn tijdelijk voor de duur van de werkzaamheden binnen een uitvoeringstraject. Deze worden na gebruik weer verwijderd, waarna de oorspronkelijke situatie ter plaatse wordt hersteld. Dit is beschreven in paragraaf 7.2.4 "Tijdelijke ontsluitingswegen" van het Projectbesluit. Wanneer na uitvoering verzakkingen optreden kan indiener dit melden bij het Meldpunt schade. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
59.5	De huidige sloot naast de tijdelijke ontsluitingsroute van Het Anem wordt tijdelijk gedempt voor werkverkeer. Indiener verzoekt rekening te houden met drainage	Voor het aanleggen van de werkstroken, transportroutes en de tijdelijke ontsluitingsroute is het inderdaad nodig om tijdelijk de sloot te dempen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	van het perceel. Bij herstel van de watergang kan de stuw van de provincie worden hersteld. Deze is bij het maaien van de taluds beschadigd.	IJsselwerken zal ervoor zorgen dat de waterhuishouding in deze tijdelijke situatie niet verslechtert. Na afronding van de werkzaamheden worden de tijdelijke voorzieningen verwijderd en wordt de huidige situatie hersteld. In de te sluiten gebruiksovereenkomst worden afspraken gemaakt over de specifieke aandachtspunten bij het gebruik van het perceel van indiener, zoals de genoemde drainage. De watergang en de kapotte stuw zijn niet in het beheer van het waterschap en het waterschap zal deze kapotte stuw dan ook niet herstellen. Nu de dijkversterking van dit uitvoeringstraject naar verwachting over enkele jaren zal starten, wordt aangeraden dat indiener de eigenaar van de stuw informeert over de schade en verzoeken dit te herstellen.
59.6	Indiener verzoekt om een gelijkmatige toekenning van schadeloosstelling voor alle eigenaren. Bij verschil van mening over de hoogte van de schadeloosstelling verzoekt indiener ten laste van het project een “tegentaxatie” uit te mogen voeren.	In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling, hierin kan ook een redelijke vergoeding opgenomen worden voor bijstand van een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en eventuele taxaties. In paragraaf 2.3 van deze Nota is dit nader toegelicht.

Conclusie zienswijze nummer 59

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 60

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
60.1	Indiener verzoekt de bomen en struiken op het perceel tussen zijn eigendom en de teen van de dijk te behouden: • Indiener gebruikt en onderhoudt deze groenzone al 60 jaar; • De bomen hebben belangrijke natuurwaarde (aanwezigheid beschermde soort); • De bomen zorgen voor sociale veiligheid en afscherming van zijn eigendom; • Ruimtelijke kwaliteit en aanzicht huidige groenzone. Indiener verzoekt de gedane toezegging te borgen dat herplant van deze begroeiing inderdaad in de zone van 4 meter naast de binnenteen kan worden gerealiseerd; dat hiervoor een ontheffing zal worden aangevraagd; en dat deze beplanting nadien ook onderhouden wordt. Desnoods moeten alternatieven (beplanting met minder uitgebreid wortelstel of constructieve oplossing) worden onderzocht.	Behouden van bomen kan helaas niet overal. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota. De bomen waarnaar indiener verwijst vallen binnen het definitief ruimtebeslag van de dijk en worden onderdeel van de nieuwe dijk. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. Een aangepast ontwerp, waarbij de groenstrook gespaard zou blijven, zou in dit geval onvoldoende waterveiligheid zijn. De locatie waar de bomen staan wordt onderdeel van het nieuwe binnentalud van de dijk, omdat de binnenbekleding moet worden vervangen. In de huidige situatie valt de door indiener aangehaalde groenstrook al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen voor het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook of schutting. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Wel is relevant om te melden dat de huidige groenstrook grotendeels is gelegen op het perceel van de Staat (Rijkswaterstaat). Op het perceel van de indiener moet één boom worden gekapt. Wanneer indiener beplanting of een erfafscheiding wil (her)plaatsen op het eigen perceel, zal hiervoor een vergunning moeten worden aangevraagd. Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk terug om de dijk te kunnen beheren en de toegankelijkheid tijdens calamiteiten te garanderen. Dit pad is vergelijkbaar met het huidige pad, maar bestaat uit grasbetonstenen. De toegankelijkheid van de dijk wordt door de dijkversterking niet gewijzigd. Naar de aanwezigheid van soorten, ook op het terrein van indiener, is uitgebreid onderzoek gedaan. Zie hiervoor de onderzoeken Soortenbeschermingstoets en Activiteitenplan soortenbescherming (bijlage 3.5 en 3.6 van het Projectbesluit).

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Hieruit blijkt dat in of nabij de aanwezige vegetaties zich geen beschermde diersoorten bevinden. Daarnaast vindt voor de start van de uitvoering altijd een scan op flora en fauna plaats en worden de onderzoeken gedurende de uitvoering up-to-date gehouden. In paragraaf 11.5.3 "Beschermde soorten" en tabel 11-14 "Overzicht van beschermde soorten en de noodzaak tot het aanvragen van een vergunning per beschermde soort" van het Projectbesluit blijkt dat effecten die in de gebruiksfase (kunnen) optreden op beschermde soorten zijn: vernietiging van nesten, (vaste) rustplaatsen en/of voortplantingsplaatsen. Vernietiging van leefgebieden of nesten, (vaste) rustplaatsen en/of voortplantingsplaatsen treedt potentieel op in alle modules. In alle modules worden namelijk (en/of) bomen gekapt, struweel en oevers gerooid, water gedempt, ontgraven, etc. Deze effecten zijn allemaal beoordeeld in de eerdergenoemde Soortenbeschermingstoets.
60.2	Indiener verzoekt om duidelijkheid en geeft aan van een medewerker andere informatie te hebben ontvangen dan wat in de documenten staat. Volgens het plan dat ter inzage is gelegd, zal de huidige dijk achter de schuur worden versmald, tot de minimale benodigde kruinbreedte van 4 meter en wordt lokaal het talud steiler gemaakt. De medewerker geeft aan: “dat de nieuwe dijk volledig past binnen de huidige brede dijk, maar dat aan de binnenzijde van de dijk (kant van onze woning en schuur) een 1:3 talud wordt toegepast.	In de huidige situatie is de kruin van de dijk breder dan nodig, meer dan 4 meter. De kruin wordt versmald naar de minimale benodigde breedte en er worden inderdaad 1:3 taluds toegepast. Dit vraagt zowel binnen- als buitendijks geen extra ruimtebeslag ten opzichte van de huidige dijk. Het ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" van het Projectbesluit en een toelichting hierop is onder afbeelding 8 77 "Representatief dwarsprofiel deeltraject 15.1” in paragraaf 8.12.2 "Ontwerp dijkversterking" van het Projectbesluit gegeven.
60.3	Indiener verzoekt dat in het geval de beplanting niet kan terugkomen omwille van de waterveiligheid een hekwerk op de perceelsgrens wordt teruggeplaatst voor de veiligheid (ongewenste bezoekers).	Met de eigenaar van de groenstrook (Rijkswaterstaat) worden afspraken gemaakt over het gebruik van de gronden in een te sluiten gebruiksovereenkomst. Het verzoek van indiener voor een hek wordt hierin besproken. Indiener mag ook, mits vergund, een hek aanbrengen op eigen perceel.

Conclusie zienswijze nummer 60

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 61

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
61.1	Indiener stelt dat het gebruik van de Nijverheidsweg als route voor bouwverkeer zal zorgen voor schade aan zijn bedrijfswoning en voor trillinghinder en geluidsoverlast. Ook vreest hij voor negatieve effecten op het wooncomfort en de veiligheid van kinderen en dieren.	Uit het omgevingsplan van de gemeente Olst-Wijhe blijkt dat ter hoogte van het perceel van indiener nu ook al industrie is toegestaan (categorie 3.2). De wegen over het bedrijven- en/of industrieterrein zijn in principe ingericht voor zwaar verkeer. De intensiteit van het verkeer zal echter tijdelijk fors toenemen. De te verwachten effecten van geluidhinder en trillinghinder door bouwverkeer en materieel zijn onderzocht. Hierbij is uitgegaan van een worst case situatie (maximaal verkeer). Uit deze onderzoeken volgt dat er geen overschrijdingen van de wettelijke normen worden verwacht. Op basis hiervan is er geen aanleiding om aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Verschillende alternatieve routes zijn beschouwd, waaronder een route langs het gemeentehuis. Deze aanvoerroute is besproken met de wegbeheerder (provincie Overijssel) en gemeente en vervolgens ook in een bestuurlijk overleg tussen provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe en waterschap Drents Overijsselse Delta. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van de plannen. De door IJsselwerken voorziene transportroute heeft minder effecten op verkeersveiligheid, bereikbaarheid, hinder, doorlooptijd en intensiteit, dan de beschouwde alternatieven. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
61.2	Het gebruik van de Nijverheidsweg als werkweg zal tot schade leiden in de vorm van het niet kunnen verhuren van de bedrijfshal, omdat deze door de werkzaamheden niet bereikbaar zal zijn. Indiener heeft rechtsbijstand moeten inschakelen om de schade te verhalen.	In aanvulling op onderdeel 61.1 wordt het volgende opgemerkt. De Nijverheidsweg blijft gedurende de realisatie open. Hierbij zal het bouwverkeer onderdeel zijn van het reguliere verkeer. Mogelijk dat er incidenteel beperkingen voorkomen, maar dat zal vooraf gecommuniceerd worden naar de omgeving. De bereikbaarheid van de bedrijfshal wijzigt dus niet. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Als nadeelcompensatie wordt toegekend, worden bijkomende kosten overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht vergoed (artikel 4:129), waaronder de redelijke kosten voor deskundige bijstand bij de vaststelling van de schade. Het uitvragen van advies of een second opinion op basis van de beschikbare gegevens staat vrij. De Algemene wet bestuursrecht bevat bepalingen die betrekking hebben op de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		vergoeding van kosten voor het indienen van bezwaar en administratief beroep. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het inschakelen van een adviseur of een extern deskundige bij het opstellen van een zienswijze worden daarom niet vergoed.

Conclusie zienswijze nummer 61

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 62

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
62.1	Indieners maken zich zorgen over de impact van de werkzaamheden in deeltraject Zuid 1 - module 2 (Olst-Zuid). Zij vrezen overlast van water onder hun huizen en schade aan de fundering van hun woningen door trillingen van werkverkeer en het aanbrengen van damwanden. Vanwege deze zorgen willen zij graag dat in deze module de versterking buitendijks plaatsvindt. Dit kost volgens hen niet veel meer dan de binnendijkse oplossing en het Natura 2000-gebied kan na de werkzaamheden worden hersteld. De impact van dit voorstel op de IJssel is volgens indieners niet erg groot. Een buitendijkse oplossing zal bovendien voor minder wateroverlast, hinder en schade en (dus) meer draagvlak bij de bewoners zorgen. Ook kan door deze oplossing het park Kortrick en de kinderboerderij worden behouden en is er geen impact op Holsto. Binnendijks is dan alleen nog een versteviging van het dijktalud nodig.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de woning van indiener wordt een kunststof damwand ingetrild. De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Omdat de woning van indiener buiten het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat vindt geen monitoring plaats. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 62

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 63

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
63.1	Indiener stelt dat loswal LW973 zal zorgen voor overlast en mogelijk tot schade door trillingen, en verzoekt daarom deze te verplaatsen naar een andere locatie. Dat zal ook een positieve impact hebben op natuurbescherming en scheepvaartveiligheid en uitvoering van KRW-project Buitenwaarden Windesheim.	Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij één van de opstallen van indieners, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat deze bebouwing binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. De loswal ligt op ruimere afstand van andere opstallen van indieners en van de werkzaamheden hier wordt geen schade door trillingen verwacht. Om de dijkversterking uit te voeren is minimaal één loswal per uitvoeringstraject noodzakelijk. Verplaatsen van de huidige loswal is niet mogelijk, aangezien de huidige locatie de enige geschikte locatie binnen dit Uitvoeringstraject is. In het vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) zijn alle mogelijke loswal locaties integraal afgewogen. Daarbij is gekeken naar de aspecten rivierkunde, nautische veiligheid, natuur, maar ook omgevingshinder. In deze afweging zijn twee mogelijke nabijgelegen locaties komen te vervallen; loswal LW973.8 vanwege impact op Natuur Netwerk Nederland en LW974.4 vanwege impact op het steltloper gebied (Vogelrichtlijnsoort onder Natura 2000) en negatieve effecten op rivierkunde. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
63.2	Indiener verzoekt om de werkweg te voorzien van asfalt in plaats van rijplaten, om overlast te voorkomen en stalling van voertuigen en plaatsing van tijdelijke kantoren en depots e.d. binnendijks te situeren.	In het kader van duurzaamheid en kostenbesparing wordt gebruik gemaakt van stalen rijplaten. Deze zijn herbruikbaar en minder kostbaar dan het aanbrengen van asfalt. Bovendien leidt dit niet tot wezenlijk meer hinder. De rijplaten worden zodanig neergelegd dat de geluidhinder naar verwachting minimaal zal zijn. Om het werk doorgang te laten vinden, is het niet werkbaar om enkel binnendijks te werken. Er worden schaftketen en machines buitendijks geparkeerd, daarnaast is er een buitendijks depot gesitueerd dat nodig is voor de werkzaamheden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
63.3	Indiener verzoekt om de woningen van hem en zijn mede-indieners te monitoren.	De genoemde woningen aan de Fabrieksweg bevinden zich op meer dan 60 meter van de loswal en liggen buiten het beïnvloedingsgebied voor trillingen. Gezien deze afstand is het niet nodig om meer zekerheid te verkrijgen door monitoring aangezien uit onderzoeken, gesteund met praktijkervaring, blijkt dat de kans op schade klein is. Ook worden gelet op de nabijheid van de werkstrook nog enkele controlemetingen gedaan. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
63.4	Indiener verzoekt de noordelijke ankerlijn van het losponton te verplaatsen naar het zuiden, zodat de inham vrij blijft van obstakels en het wooncomfort wordt bevorderd.	Zoals aangegeven in de reactie op zienswijze onderdeel 63.1 liggen de positie en de benodigde ruimte voor de loswallen vast in verband met effecten op natuur, rivierkunde en nautiek. De overweging daartoe is opgenomen in het Vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) en afgestemd met de vaarweg- en waterbeheerder. In het Tijdelijk ruimtebeslag (bijlage 9.2 van het Projectbesluit) is de benodigde ruimte voor de loswal weergegeven. In afbeelding 8-47 “Tijdelijk ruimtebeslag dijkmodule Midden-Noord 1 (bijlage 9.2)” van het Projectbesluit is dit specifiek voor de inham van indiener weergegeven. In het benodigde ruimtebeslag is ruimte opgenomen voor ankerlijnen van de losponton, dit is het schuine ruimtebeslag. Hieruit blijkt dat niet de gehele inham wordt ingenomen. In het Uitvoeringsontwerp wordt de exacte inrichting van deze loswal verder uitgewerkt. Voor een toelichting op de totstandkoming van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Ook is ruimte opgenomen om het schip af te meren en te kunnen verplaatsen, dit is de in het ruimtebeslag opgenomen rechthoek. In bijlage 2 “Ontwerptekeningen loswallen” van het Vaarwegmanagementplan is dit ontwerp op pagina 58 weergegeven. Gedurende de uitvoering ligt niet continue een schip afgemeerd. Buiten werktijden zullen er geen schepen aan de loswal afmeren.
63.5	Indiener pleit ervoor de dijkversterking af te ronden voordat KRW-project Buitenwaarden Windesheim wordt uitgevoerd.	Buitenwaarden Windesheim is een KRW-project van Rijkswaterstaat. Nabij de dijk zijn in het kader van het Kaderrichtlijn Water (KRW)-programma meerdere locaties aangewezen als zoekgebied. Het Buitenwaarden Windesheim-project maakt hier deel van uit. Het betreft een autonoom project, wat betekent dat dit volledig los staat van de dijkversterking. Vanuit het project dijkversterking

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Zwolle-Olst kan dan ook geen inschatting worden gemaakt van mogelijke impact of planning. IJsselwerken kijkt wel samen met Rijkswaterstaat naar de raakvlakken tijdens de uitvoering: waar zitten we elkaar in de weg of waar kunnen we werkzaamheden koppelen. In paragraaf 7.3.1 "Raakvlakprojecten" van het Projectbesluit is dit nader toegelicht. Op de website https://www.samenwerkenaanriviernatuur.nl/overzicht-projecten/ijssel/default.aspx zal te zijner tijd meer informatie te vinden zijn over de KRW-projecten.

Conclusie zienswijze nummer 63

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 64

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
64.1	De Fietsersbond stelt dat als zij vroegtijdig, vanaf 2017 betrokken zou zijn geweest, zij bijvoorbeeld inbreng had kunnen geven in alternatieven met minder impact op fietsverkeer. Indiener vindt dat in (onderdeel 6.6.2 van) het MER een beoordeling van de effecten op het fietsverkeer per module had moeten worden opgenomen. Er is in het MER niet beoordeeld of de omleidingsroutes en de duur ervan noodzakelijk zijn en of de optimale route is gekozen.	Het doel van het MER is om de impact op de omgeving (milieueffecten) af te wegen bij de keuze voor een voorkeursalternatief (VKA). De tijdelijke effecten zijn doorgaans kleiner dan de permanente effecten en daarom over het algemeen niet onderscheidend bij de keuze van het voorkeursalternatief. Om die reden is er in het MER inderdaad minder aandacht voor tijdelijke effecten dan voor permanente effecten. In het MER deel A in de Verkenningsfase zijn vooral de grote en onderscheidende effecten van de kansrijke alternatieven beschreven, zodat een onderbouwde keuze voor het voorkeursalternatief kon worden gemaakt. Voor de thema's waar de tijdelijke effecten (tijdens de realisatie) onderscheidend zijn, zoals ecologie en hinder, is hier in het MER deel A aandacht aan besteed. In het MER deel B zijn vervolgens de milieueffecten beschreven van het gekozen voorkeursalternatief (het dijkversterkingsontwerp in het Projectbesluit). Ongeacht het voorkeursalternatief, zal in de aanlegfase tijdelijk hinder voor het (fiets)verkeer optreden, omdat er altijd ruimte nodig is om de werkzaamheden uit te voeren. Dit is helaas niet te vermijden. Dat betekent echter niet dat, nu het voorkeursalternatief, het dijkversterkingsontwerp en de benodigde omleidingsroutes zijn bepaald, er geen aandacht meer zal zijn voor de duur van de omleiding, de exacte ligging of de veiligheid voor fietsers op de route. In onderdeel 64.2 wordt daar nader op ingegaan. De beoordeling van de hinder/omleidingsroutes in het MER deel B is terug te vinden in bijlage 8 "Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving". In paragrafen 6.6. "Aspect recreatiefunctie" en 6.8 "Aspect verkeersfunctie" is beoordeeld wat - per module - de effecten zijn op recreatie en verkeer. In paragraaf 7.2 "Aanlegfase" is per module beoordeeld en geconcludeerd dat alle modules tijdelijk negatieve effecten ondervinden op de verkeersfunctie door afsluitingen en stremmingen tijdens de uitvoeringsperiode en omleidingsroutes voor fietsers en wandelaars. Hiermee heeft de beoordeling van de impact op fietsverkeer en van de omleidingsroutes, een plaats gekregen in de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		besluitvorming. Het doel van het MER is niet om te beoordelen of de omleidingsroutes noodzakelijk of optimaal zijn. Tot slot wordt over de betrokkenheid van de Fietsersbond opgemerkt dat zij in 2022 hebben deelgenomen aan een overleg met meerdere overheden en partners, waar aandachtspunten en wensen voor het ontwerp zijn opgehaald.
64.2	Indiener wil graag dat er voor start van de uitvoering een verkeersmanagementplan wordt gemaakt, dat wordt ingericht op optimaal en minimaal beslag op de verkeersinfrastructuur die door fietsverkeer wordt gebruikt en zorgt voor veilige fietsroutes voor recreatief fietsverkeer, forenzen en scholieren. De Fietsersbond maakt zich zorgen over de mogelijk gelijktijdige uitvoering van werkzaamheden aan de N337. Het sluipverkeer dat door de gelijktijdige werkzaamheden wordt veroorzaakt, zorgt voor gevaarlijke situaties voor fietsers. De Fietsersbond betreurt daarnaast dat het fietsverkeer op belangrijke doorgaande routes door de uitvoering voor lange tijd wordt gehinderd. Omleidingsroutes zorgen voor langere reistijd en gevaarlijke situaties wanneer deze routes ook door auto's worden gebruikt.	Voor het definitief vaststellen van veilige omleidingsroutes voor al het verkeer, inclusief fietsers, in het op te stellen BLVC-plan, worden onder andere de betreffende gemeente, wegbeheerder, nood- en hulpdiensten en ook de Fietsersbond betrokken. In bijlage 8.5 “Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule” van het Projectbesluit zijn de afsluitingen van wegen en de omleidingsroutes opgenomen. IJsselwerken maakt voor de omleidingsroutes voor fietsers zoveel mogelijk gebruik van bestaande infrastructuur, waar meestal al sprake is van medegebruik van de weg door auto's en fietsers. Incidenteel is in een tijdelijk fietspad voorzien, zoals bij Harculose pad. Wanneer omleidingsroutes onevenredig lang worden, zal er een tijdelijke nieuwe route worden gerealiseerd.

Conclusie zienswijze nummer 64

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 65

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
65.1	Indiener maakt zich zorgen over het dempen van de vijver bij Kortrick en dat daardoor het grondwaterpeil zodanig stijgt dat indiener daardoor hinder en schade ondervindt.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
65.2	Indiener is het niet eens met de kap van zoveel bomen.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 65

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 66

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
66.1	Indiener wil graag dat achter de woningen van Kleine Veerweg 27 en 31 wordt gekozen voor een dijkverlegging in plaats van een damwand. Een dijkverlegging verdient de voorkeur van indiener, vanwege onder andere bereikbaarheid en verwachte overlast in de uitvoering en een minder groot risico op schade.	Een dijkverlegging lijkt op het afgewogen alternatief D, alleen zal nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het al afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Dit alternatief heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse alternatief dat niet het VKA is geworden. Omdat meer buitendijks ruimtebeslag nodig is. Dit voorstel heeft daardoor nog meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact rivierkunde. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Ook kan onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 66

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 67

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
67.1	Indiener geeft aan dat de uitgangpunten die zijn vastgesteld in het voorkeursalternatief (VKA) niet stroken met die in het Ontwerp Projectbesluit. Indiener voelt zich op het verkeerde been gezet door de communicatie. Indiener pleit voor het (gedeeltelijk) buitendijks versterken van de dijk, aangezien er toch werkzaamheden buitendijk uitgevoerd moeten worden, en vindt binnendijks versterken onmogelijk en niet wenselijk. Daarbij blijkt in een onderzoek van ir. Claus van den Brink dat de buitendijkse activiteiten het peil bij extreme waterstand met hooguit 0,35mm zal toenemen. Indiener wil graag weten waarom het waterschap geen vergunning voor buitendijkse werkzaamheden wil aanvragen. Tot slot stelt indiener voor de werkzaamheden uit te stellen totdat het gesprek in de Bestuurlijke Begeleidingsgroep over Kortrick heeft plaatsgevonden.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een algemene toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Rijkswaterstaat staat in principe geen toename in de extreme waterstanden toe, wat “opstuwing” wordt genoemd. In de praktijk wordt de mate van opstuwing beoordeeld met rekenmodellen die onnauwkeurigheden bevatten. Daarom wordt een marge van 1 mm gehanteerd. Dit biedt ruimte in rivierkundige effecten, maar in beginsel wil Rijkswaterstaat waterstandseffecten juist voorkomen. Zodra blijkt dat er een opstuwingseffect is, heeft de initiatiefnemer een zorgplicht, wat inhoudt dat hij aantoonbaar de rivierkundige effecten moet optimaliseren of compenseren. Binnen deze optimalisatieplicht valt ook het zoveel mogelijk beperken van opstuwingseffecten ten gevolge van de dijkversterking, óók wanneer deze in theorie kleiner zijn dan 1 mm. Buitendijks versterken is (door opstuwing) dus niet doelmatig, wat juist mee heeft gewogen in de integrale beoordeling die leidde tot een binnendijkse oplossing. In 2023 is een bestuurlijk traject gestart met alle betrokken overheden om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de impact op de parkzone bij Olst-Zuid te verkleinen. Na een zorgvuldige analyse is eind 2023 in de Bestuurlijke Begeleidingsgroep afgesproken dat, gegeven alle wettelijke kaders, randvoorwaarden en belangen, het voorliggende plan voor de dijkversterking wordt gehandhaafd. Op basis hiervan heeft IJsselwerken de vergunningen aangevraagd en zijn ontwerpvergunningen verleend. In paragraaf 2.2 van deze Nota is ingegaan op zienwijzen die betrekking hebben op participatie en communicatie.
67.2	Indiener vreest wateroverlast door demping van de vijvers en het verbindingswater bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen te voorkomen. Het dempen van de waterpartij zorgt volgens indiener voor het verstoren van doorstroming en afvoer van hemelwater, kwel en ondergrondse stromingen en beperkt de bergingscapaciteit nog verder.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
67.3	Indiener maakt bezwaar tegen het kappen van de bomen en het overhoophalen van de parkzone ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener geeft aan dat de houtopstanden en velden grenzend aan de vijver bij Kortrick grote ecologische waarden leveren en deze, gezien de doelstelling van de Natuurherstelwet, moet worden beschermd. Indiener vreest dat de werkzaamheden grote gevolgen (achteruitgang en verdwijning) hebben voor de natuur, milieu, woongenot en leefomgeving. Indiener geeft aan dat het aanzicht naar de kern Olst vanaf het westen wordt bepaald door de hoge bomenrij, welke kenmerkend is voor de omgeving en als locatie van de vroegere Havezate Het Kortrijk.	Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig. Daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijke invloed hebben op het aanzicht van Olst. Er worden géén monumentale bomen in de kern Olst gekapt. Het verdwenen landgoed Kortrijk is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader IJsseldijk Zwolle-Olst (bijlage 2.1 van het Projectbesluit) als onderdeel van het DNA van het Sallandse Dijkenlandschap (pagina 16) en deze valt buiten het plangebied van de dijkversterking. In het Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie (bijlage 1.4 van het Projectbesluit) zijn de effecten op historisch groen toegelicht, hieruit blijkt dat de aangehaalde bomenrij niet historisch kenmerkend is. Uiteraard blijven de kenmerkende gebouwen onderdeel van het aanzicht van de kern Olst. Na

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		herplant van bomen kan het aanzicht zich herstellen. De bijzondere boomgroepen ten noorden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan blijven behouden. Het is dus niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken. De Natuurherstelwet is een Europese verordening die in werking is getreden op 18 augustus 2024 en die tot doel heeft te zorgen voor herstel van de natuur en ecosystemen. De verordening werkt rechtstreeks en hoeft dus niet omgezet te worden in nationale wetgeving. De Natuurherstelwet verplicht de EU-lidstaten

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		om nationale herstelplannen uit te denken. In die plannen moeten de herstelmaatregelen worden vastgelegd die nodig zijn om de bindende streefcijfers van de wet te halen. Ook moet de totale te herstellen oppervlakte erin worden vermeld, net als een tijdschema. Uiterlijk halverwege 2026 moeten de lidstaten een eigen Natuurherstelplan hebben opgesteld. Aangezien het Rijk nog geen Natuurherstelplan heeft opgesteld, is nog niet duidelijk welke herstelmaatregelen moeten worden genomen en kan hier op projectniveau nog geen rekening mee gehouden worden. In het kader van de Omgevingswet is voor de dijkversterking nadrukkelijk rekening gehouden met Natura 2000-gebieden, Natuur Netwerk Nederland-gebieden, beschermde soorten en houtopstanden. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.5 “Natuur” van het Projectbesluit. Bovendien heeft provincie Overijssel aan IJsselwerken de benodigde omgevingsvergunningen voor de Natura 2000-activiteit en Flora- en fauna-activiteit verleend. Het project voldoet daarmee aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van natuurbescherming.
67.4	Indiener stelt dat de geluidhinder van de N337 zal toenemen door de kap van de bomen. De aanwezige bomenrij fungeert als buffer voor fijnstof. Indiener vreest voor gezondheidsschade door geluidsoverlast en fijnstof. Ter voorkoming van gezondheidsschade geeft indiener als alternatief mee: - het handhaven van de bomenrij ter hoogte van Kortrick; - het aanbrengen van zeer geluidsarm asfalt op de N337 na de werkzaamheden - het plaatsen van een geluidsscherm (ca 1m hoog en groen).	In aanvulling op de voorgaande reactie ten aanzien van het kappen van bomen wordt voorts nog het volgende opgemerkt. Indiener brengt verschillende argumenten naar voren tegen het kappen van bomen en stelt daar vragen over. Deze onderwerpen zijn zowel in de onderbouwing van de aanvraag van de kapvergunning als in de beoordeling van die aanvragen door gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel beschouwd en afgewogen. Een integrale afweging van alle aspecten heeft ertoe geleid dat de kapvergunning is verleend. Voor wat betreft de schade die indiener stelt te zullen lijden, is al verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. Ten aanzien van de voorgestelde alternatieven over zeer geluidsarm asfalt en een geluidsscherm het volgende: De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag. De dijkversterking raakt het asfalt in principe niet. De N337 is in beheer bij provincie Overijssel. Of er na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. Deze heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidsmaatregelen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
67.5	Indiener stelt dat door de werkzaamheden ernstige hinder en toename van stress zal ontstaan door lawaai en trillingen, aangezien indiener op korte afstand van de Kortrickvijver woont en nu al geluidhinder (65dB) ervaart. Indiener is van mening dat de meeste hinder van de uitvoeringswerkzaamheden door aanwonende bewoners zal moet worden gedragen en pleit voor een betere verdeling van de hinder-last tussen aanwonende bewoners enerzijds en gebruikers van de N337 anderzijds. Indiener vraagt ter voorkoming van hinder naar het gebruik van innovatieve oplossingen zoals het gebruik van waterinjectie.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de woning van indiener wordt een kunststof damwand ingetrild. De afstand tussen de kunststof damwand en de woning van indiener is zodanig, dat volgens het trillingonderzoek geen schade wordt verwacht aan de woning. De damwandproef laat daarnaast zien dat het intrillen van kunststof damwanden probleemloos kan worden uitgevoerd, waardoor waterinjectie niet nodig is. Tijdens de damwandproef voor het inbrengen van kunststof damwanden zijn op diverse afstanden trillingmetingen uitgevoerd (zie paragraaf 6.1.1.2 “Damwandproef inbrengen kunststof damwanden” van het Projectbesluit). De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Het is dan ook niet nodig om innovatieve oplossing in te zetten ter beperking van de hinder. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en voorkomen van schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
67.6	Indiener wil graag weten wat de verhouding is van de kosten van werkzaamheden binnendijks en buitendijks voor het trajectdeel wijk Kortrick en de dijk.	In de "Onderbouwing voorkeursalternatief" (bijlage 2.3 van het Projectbesluit) is voor Deeltraject 2: Olst-Zuid onderbouwd waarom een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) het vastgesteld voorkeursalternatief is en niet is gekozen voor een (geheel of gedeeltelijke) buitendijkse oplossing (alternatief C of D). In de totstandkoming van het voorkeursalternatief zijn meerdere aspecten meegewogen, waaronder de verwachte totale maatschappelijke kosten over de gehele levensduur. De kosten waren tijdens de totstandkoming van het VKA niet onderscheidend tussen de verschillende alternatieven.
67.7	Indiener wil graag weten waarom in de uiterwaarden (Natura 2000-gebied) wel mest (kwistig) wordt verspreid (CO_2 en stikstof uitstoot van lange duur) en geen werkzaamheden kunnen plaatsvinden.	In paragraaf 2.3 van deze Nota is een nadere toelichting gegeven op het gebruik van het buitendijkse Natura 2000-gebied.
67.8	Indiener is van mening dat de functie van de vijvers en het verbindingswater in het concept herinrichtingsplan als kwelwaterkering en verlegger van onderwaterstromen wordt onderschat.	Vermoedelijk doelt indiener met het concept herinrichtingsplan op het concept Landschapsplan. Daarin is, zoals ook beantwoord bij onderdeel 67.03, aangegeven hoe de Kortrickvijver (inclusief verbindingswater) na de Uitvoeringsfase teruggebracht en landschappelijk ingepast wordt. IJsselwerken weet dat de Kortrickvijver onder andere een belangrijke functie heeft om kwelwater af te voeren. Het uitgangspunt is dat de functionaliteit van de Kortrickvijver gelijk blijft aan de huidige situatie.
67.9	Indiener vreest voor schade aan eigendommen door heiactiviteiten en zware voertuigen vlak langs zijn huis en erfafscheiding. Indiener geeft aan niet op de hoogte te zijn van de bewijslast van o.a. waardevermindering en schades en van een schadeprotocol en wil hierover geïnformeerd worden. Indiener merkt op dat niemand nieuwe toestanden wil zoals bij kanaal Almelo - De Haandrik zijn ontstaan. Indiener wil graag weten wanneer schadeprotocollen/ schadepreventie worden vastgesteld en gaat ervan uit dat de werkzaamheden pas mogen worden gestart na vaststelling van schadeprotocollen.	In aanvulling op de reactie op onderdeel 67.5 kan worden aangegeven dat in paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit de wijze van schadeafhandeling is beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade, wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
67.10	Indiener stelt als alternatief voor om vanaf de N337 de werkzaamheden uit te voeren met gedeeltelijke afsluiting (een weghelft buiten de spitsen), om verkeershinder en hinder voor aanwonenden te minimaliseren. Hierbij geeft indiener aan dat in een 8 weken durende wegafsluiting, zoals ten behoeve van werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer, veel werk ter hoogte van de woningen aan Schaapsvijver/Bongerd te Olst kan worden uitgevoerd.	De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit is aanzienlijk langer dan de door indiener genoemde afsluiting van 8 weken voor de werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer.

Conclusie zienswijze nummer 67

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 68

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
68.1	Indiener maakt zich zorgen over het bouwverkeer naar Herxen. Dit zorgt volgens indiener voor een onveilige situatie en schade aan zijn woning door trillingen. Er moet daarom een nulmeting plaatsvinden bij de woningen.	De woning van indiener is op geruime afstand (meer dan 100 meter) van het definitief ruimtebeslag en het tijdelijk ruimtebeslag gelegen. Dit betekent dat de woning van indiener niet binnen het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking valt. Er zal daarom geen nulmeting of monitoring worden uitgevoerd bij de woning van indiener. De kans dat hier tijdens of na het project zettingen als gevolg van de dijkversterking optreden, is nihil. Mocht er onverhoopt schade optreden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade waar bij vermoeden van schade door toedoen van de dijkversterkingswerkzaamheden een schademelding ingediend kan worden. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring, het beperken van hinder en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Aan- en afvoer van bulkmaterialen (zand, klei en stalen damwanden) gaat zoveel mogelijk via tijdelijke loswallen via de IJssel. Bij Herxen worden aanvullende (verkeers)veiligheidsmaatregelen getroffen en afgestemd met de wegbeheerder. Op deze wijze wordt ervoor gezorgd dat onveilige situaties zoveel mogelijk voorkomen worden.

Conclusie zienswijze nummer 68

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 69

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
69.1	Indieners voelen zich op het verkeerde been gezet door de vaststelling van het voorkeursalternatief, omdat in het Ontwerp Projectbesluit de bomen en de vijver in 't Kortrick toch niet behouden blijven. Indieners pleiten voor het buitendijks versterken van de dijk en vinden binnendijks versterken onmogelijk en niet wenselijk. Indieners willen dat de ecologische en beeldbepalende waarden van de wijk behouden blijven en vinden het terugplanten van bomen van weinig betekenis, aangezien de natuur en het milieu dan al zijn verstoord.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een algemene toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
69.2	Indieners vrezen wateroverlast door demping van de vijver en kwelsloot bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om ernstige wateroverlast in de kruipruimtes van woningen door kwel en onderstromingen te voorkomen. Daarbij merken indieners op dat de huidige bergingscapaciteit van de vijver al beperkt is, gezien de wateroverlast in de convectorput van indiener in de natte winter van 2023-2024.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 69

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 70

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
70.1	Indiener is het oneens met een mogelijke verplaatsing van de aanvoerroute naar het ketenpark, laad- en opslagdepot.	Van een verplaatsing van de aanvoerroute naar het ketenpark, laad- en opslagdepot is geen sprake. De aanvoerroute zoals opgenomen in het Projectbesluit zal worden gebruikt. Het tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
70.2	Indiener wil dat de werkzaamheden buitendijks worden uitgevoerd.	Het is niet mogelijk om de werkzaamheden volledig buitendijks uit te voeren, omdat ook binnendijks een versterking moet plaatsvinden. Het perceel van indiener is gelegen in deeltraject 8 en 9a, binnen dit deeltraject geldt namelijk ook een veiligheidstekort voor binnendijkse bekleding en stabiliteit, zoals opgenomen in paragraaf 8.5 "Dijkmodule Midden-Zuid 2" van het Projectbesluit. Om deze veiligheidstekorten op te lossen, is het nodig om binnendijks werkzaamheden uit te voeren.

Conclusie zienswijze nummer 70

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 71

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
71.1	Indiener verzoekt om zijn tuin te ontzien. Indiener vreest grote beperkingen op de tuininrichting, omdat een deel van de tuin deel gaat uitmaken van de waterkering (definitief ruimtebeslag). De tuin wordt gebruikt voor beeldhouwen en het geven van cursussen over medicinale planten. Dit zou in het geding komen. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zal door de overlast (geluid, trillingen, luchtvervuiling) het werken in de tuin ernstig worden beperkt.	De tuin van indiener is onderdeel van de huidige dijk. Het versterken van de dijk heeft daardoor onvermijdelijk impact op het gebruik van de tuin. De dijk is afgekeurd op piping, hoogte en de bekleding moet vervangen worden. Dit is beschreven in paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit. Voor het gebruik van de dijk als tuin gelden op grond van de Waterschapsverordening beperkingen: zo is omwille van de waterveiligheid een vergunningsplicht van toepassing voor het plaatsen en in stand houden van beplanting, weiden van dieren, objecten en voor andere activiteiten, anders dan het gebruiken als waterkering binnen het aangewezen beperkingengebied van de waterkering. Dit blijft ongewijzigd van toepassing. Alle tijdelijke effecten van deze werkzaamheden en bouwverkeer zijn onderzocht (zie hoofdstuk 11 "Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen om deze te beperken" van het Projectbesluit). Er wordt geprobeerd de hinder voor indiener zo veel mogelijk te beperken. Voor het tijdelijk gebruik van het perceel van indiener wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld met een volledige schadeloosstelling. Hiervoor wordt een afspraak met de rentmeester van het waterschap gepland. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
71.2	Indiener verzoekt uit vrees voor overlast de toegang voor werkverkeer tot het depot ten noordoosten van de tuin van indiener te verplaatsen. Ook verzoekt indiener om de transportroute zo ver mogelijk van de woning van indiener vandaan te verplaatsen.	Depots zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.2 "Depots" van het Projectbesluit). De depotlocaties zijn integraal afgewogen op basis van de volgende criteria: impact op de omgeving, vergunbaar en uitvoerbaar. Het depot kan niet zomaar verplaatst worden evenals de toegang tot het depot. De ontsluiting langs de dijk is nodig om het werk te maken. De ontsluiting langs de Oldeneelweg is bedoeld als aansluiting van de bouwplaats inrichting op het depot. Met indiener worden nog gesprekken gevoerd over ontsluiting van het depot aan de zuidzijde en het treffen van nadere hinderbeperkende maatregelen in de uitvoering. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor de start van de uitvoering worden in het Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		omleiding(en) en getroffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid en leefbaarheid per uitvoeringstraject specifieker beschreven. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en de wijze van informatievoorziening tijdens de uitvoering wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
71.3	Indiener heeft zorgen om schade bij het plaatsen van de damwand en mogelijke wijzigingen in de grondwaterstand door deze damwand.	De woning van indiener is gelegen binnen het beïnvloedingsgebied van het project. Vanwege de beperkte afstand tussen woning en de damwand wordt de te plaatsen damwand trillingsarm aangebracht. In het Uitvoeringsontwerp worden de risico's voor de fundering en woning nader onderzocht en wordt de wijze van monitoring concreet gemaakt en vastgelegd. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) is aangegeven hoe voor, tijdens en na de uitvoering op verschillende uitvoeringsaspecten gemonitord wordt. Op basis van monitoring tijdens de uitvoering kan de uitvoering van de werkzaamheden wanneer nodig worden bijgestuurd om de kans op schade zo minimaal mogelijk te houden. Door het voortzetten van hoogtemetingen en grondwaterstandsmetingen na de uitvoering wordt ervoor gezorgd dat bij een eventuele schademelding eenvoudiger en duidelijker een causaal verband met de dijkversterking vastgesteld of weerlegd kan worden. Er wordt een Meldpunt schade ingericht voor de afhandeling van eventuele schades. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Ook een toelichting op de nadere detaillering van het Uitvoeringsontwerp is in deze paragraaf te vinden. De woning van indiener is gelegen in dijkmodule Midden-Noord 3 ter hoogte van km 41,7. De zelfstandig kerende constructie (damwand) werkt inderdaad als een mogelijke grondwaterbarrière. Dit effect van de damwand is dan ook

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		beschouwd in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). De lokale situatie is hierin beschouwd, zie paragraaf 5.4 "Effectbeschrijving - grondwaterkwantiteit" van dit achtergrondrapport waar de effecten op pagina 59 en 60 zijn beschreven. Hierin wordt toegelicht dat negatieve invloed kan worden uitgesloten.
71.4	Indiener verzoekt uit vrees voor schade en overlast om een alternatief voorstel te onderzoeken waarbij een damwand achter het huis van indiener langs wordt geplaatst in de plaats van in de Kleine Veerweg (huidig ontwerp).	De door indiener voorgestelde oplossing betreft alleen het aanbrengen van een damwand. Deze damwand lost op deze locatie niet alle veiligheidstekorten op en is dan ook geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Alternatief D heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse alternatief dat niet het VKA is geworden, omdat meer buitendijks ruimtebeslag nodig is. Dit voorstel heeft daardoor nog meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact rivierkunde. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Ook kan onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
71.5	Indiener is het oneens met de kap van bomen in de tuin vanwege natuurwaarden. Indiener verzoekt om zo veel mogelijk bomen te sparen, in het bijzonder: - boomnummer 7115: staat ver van de dijk af; - boomnummer 7119/7118: is een bijzondere boom die moet worden gespaard.	Het kappen van bomen voor het uitvoeren van deze werkzaamheden is helaas niet overal te voorkomen. Boom 7115 staat in het talud van de huidige dijk. Op deze locatie moet bekleding van de dijk worden vervangen waardoor deze boom niet te behouden is. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe is omgegaan met bomen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Boom 7119/7118 betreft feitelijk dezelfde boom. Dit is in de documenten aangepast. Boom 7119 is in de gemeentelijke Bomenverordening aangewezen als monumentaal. Er wordt tijdens de uitvoering alles aan gedaan om deze boom te behouden. Echter gezien de beperkte afstand tussen de boom en de constructie kan niet uitgesloten worden dat er geen schade optreedt aan deze boom. Mogelijk kan deze uiteindelijk dan toch niet duurzaam op deze standplaats behouden blijven. Om die reden is deze wel in de kapvergunning opgenomen.
71.6	Indiener is het oneens met de tijdelijke ontsluitingsroute die door de voortuin van indiener loopt. Hekwerk en muurtjes moeten verdwijnen en zijn er zorgen omwille van privacy. Indiener verzoekt om alternatieven te onderzoeken.	Naar aanleiding van zienswijzen en eerdere individuele gesprekken met verschillende bewoners van de Kleine Veerweg is het tijdelijk ruimtebeslag op deze locatie gewijzigd volgens het door indiener aangereikte alternatief. De parkeerplaats voor bewoners is verplaatst naar het terrein van Kleine Veerweg 20. De tijdelijke ontsluitingsroute in de voortuin van indiener vervalt hierdoor. De muur en het hekwerk blijven hierdoor behouden, evenals bomen 7157, 7175 en 7129. Dit is verwerkt in de Rapportage houtopstanden, de vergunningen en het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De keerlus en werkstrook worden behouden, aangezien er door de omliggende bebouwing geen ruimte is voor een andere transportroute. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De fasering van de verschillende tijdelijke ontsluitingsroutes rondom de Kleine Veerweg en gemengd gebruik van werkverkeer en bestemmingsverkeer wordt in het Uitvoeringsontwerp (UO) verder uitgewerkt. Voor een nadere toelichting op het UO wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 71

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 72

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
72.1	Indiener maakt bezwaar tegen de procedure tussen het vastgestelde voorkeursalternatief in 2019 en het Projectbesluit van 2024. Indiener stelt dat de uitgangpunten die zijn vastgesteld in het voorkeursalternatief niet stroken met die in het Ontwerp Projectbesluit, waardoor een procedurefout is gemaakt.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
72.2	Indiener vreest wateroverlast door het tijdelijk dempen van de verbindingssloot tussen de vijvers en delen van de vijvers bij Kortrick. Indiener licht toe dat rechtszaken naar aanleiding van de wateroverlast hebben geleid tot de vijvers en kwelsloot. Het dempen van de waterpartij zorgt volgens indiener voor het verstoren van doorstroming en afvoer van hemelwater, kwel en ondergrondse stromingen en beperkt de bergingscapaciteit nog verder.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
72.3	Indiener stelt voor om in plaats van het dempen van de watergang bij Kortrick een overkluizing te realiseren, waardoor waterstromen in de bebouwde omgeving behouden blijven. Indiener heeft voor dit alternatief een werkwijze uitgewerkt.	Het voorstel van indiener is in principe uitvoerbaar, maar heeft gezien de kosten niet de voorkeur. De wijze van uitvoering is dermate kostenverhogend, dat dit niet doelmatig is. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. In het huidige plan, zoals in onderdeel 72.2 is toegelicht, wordt al in een effectieve afvoer van kwelwater voorzien. Dit zorgt ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen. Dit wordt beschreven in het monitoringsplan. Hierdoor blijft de functionaliteit van zowel de waterberging als de kwelvijver intact en wordt er in de tijdelijke situatie geen verslechtering van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		deze functies verwacht. Mocht in de nadere detaillering van het huidige plan (drainage en pompen) blijken dat het plan niet voldoet, dan worden andere maatregelen beschouwd, waaronder overkluizing.
72.4	Indiener stelt dat door de werkzaamheden ernstige hinder zal ontstaan door lawaai en trillingen, aangezien indiener aan de verbindingssloot woont en voertuigen ongeveer pal langs het woonkamerraam van indiener zullen rijden. Indiener geeft aan stress te ervaren omdat hij zich niet gehoord voelt en verwacht meer stress door lawaai- en trillinghinder. Voor indiener betekent dit een verlies aan woongenot. Verder vreest indiener voor schade aan eigendommen door heiactiviteiten en zware voertuigen vlak langs zijn huis en erfafscheiding. Indiener geeft aan niet op de hoogte te zijn van een preventie- en schadeprotocol en wil hierover geïnformeerd worden.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de woning van indiener wordt een stalen damwand door middel van drukken aangebracht en niet door heien. Verder van de woning van indiener wordt een kunststof damwand ingetrild. De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de bijbehorende monitoring, het beperken van hinder en het Meldpunt schade, wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 72

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 73

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
73.1	Indiener vraagt zich af waarom een andere werkwijze wordt toegepast ter hoogte van zijn woning ten opzichte van Oldenelerpark. Indiener heeft zorgen over schade door trillingen en geeft aan dat er eerder door het verwijderen van de damwanden van het lozingspunt bij de nabijgelegen elektriciteitscentrale schade is ontstaan. Indiener vraagt zich af waarom hier gekozen is voor deze wijze van inbrengen van de damwand. Indiener verzoekt om ook binnen de monitoring opgenomen te worden, ondanks het feit dat de woning buiten het beïnvloedingsgebied ligt.	Het verschil in werkwijze op deze locatie heeft te maken met de positionering van de machine ten opzichte van de damwand. Ter plaatse van de beschermde binnendijkse bomenrij bij het Oldenelerpark wordt zo gewerkt dat de bomenrij behouden blijft. Bij de woningen wordt de machine aan de binnendijkse zijde geplaatst. Dat is veiliger en hier ook mogelijk, omdat de beplanting hier niet beschermd is en daardoor kan ruimte voor de opstelplaats worden gemaakt. Alleen de positie van de machine verschilt, de wijze van inbrengen is verder gelijk. De woning van indiener staat buiten het beïnvloedingsgebied voor trillingen. Gezien deze afstand is het niet nodig om meer zekerheid te verkrijgen door monitoring, aangezien uit onderzoeken en praktijkervaring blijkt dat de kans op schade op deze afstand klein is. Bij de woning van indiener zal dan ook geen monitoring plaatsvinden. Het door indiener ingebrachte schadegeval is niet vergelijkbaar, omdat bij de dijkversterking Zwolle - Olst een andere werkwijze wordt toegepast: het intrillen van damwanden in plaats van het trekken van damwanden. Bij het trekken van damwanden ontstaan hogere trillingen en kan een zettingstrog ontstaan op korte afstand van de damwand waardoor er meer kans op schade is. Wanneer onverhoopt toch schade ontstaat door de uitvoering van de dijkversterking kan indiener, ongeacht de ligging buiten het beïnvloedingsgebied, een schademelding indienen. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
73.2	Indiener verzoekt om geluidoverlast te beperken nabij woningen alleen met elektrisch materieel te werken en niet na 17.30u.	Uitgangspunt voor de uitvoering is dat hinder voor de omgeving zo veel mogelijk moet worden voorkomen (zie paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit). Er kan echter geen gevolg gegeven worden aan individuele verzoeken om de inzet van materieel te beperken. De werkzaamheden en in te zetten materieel zijn voor de dijkversterking beschreven in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit. De meeste werkzaamheden vinden doordeweeks plaats tussen 07.00 en 19.00 uur en hiervoor wordt - daar waar mogelijk - elektrisch materieel ingezet. Alle effecten van de werkzaamheden en bouwverkeer zijn onderzocht. De akoestische effecten zijn getoetst aan de wettelijke normwaarden voor geluidgevoelige functies (zie Akoestisch onderzoek, bijlage 8.4 van het Projectbesluit). Er zijn indicatieve geluidcontouren bepaald per type activiteit. Wanneer een activiteit binnen deze afstand van een geluidgevoelig object plaatsvindt en het aantal dagen wordt overschreden is mogelijk sprake van geluidhinder. De afstand van de woning van indiener tot de werkruimte is meer dan 45 meter. Er is daardoor geen onevenredige geluidhinder te verwachten. Een nadere toelichting op het beperken van hinder is in paragraaf 2.5 van deze Nota gegeven.
73.3	Indiener verzoekt de aantasting van de natuur en landschapswaarden van Oldenelerpark ruimschoots te compenseren, in overeenstemming met de visie van Belangengroep Oldenelerpark.	Het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) geeft aan hoe het dijkontwerp in het landschap wordt ingepast en gaat daarbij ook in op invulling van de beplantingscompensatie per dijkmodule. In de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) is kwantitatief aangetoond dat dit verlies ruimschoots wordt gecompenseerd. Met de gemeente Zwolle wordt gesproken over de inrichting van het park na uitvoering van de werkzaamheden. Hier worden de wensen van de Belangengroep Oldenelerpark in betrokken. Voor een toelichting op de uitwerking tot het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 73

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 74

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
74.1	Indiener is tegen het gedeeltelijk dempen van de vijver in Olst en het aanleggen van een weg op die plaats. Indiener begrijpt niet waarom de werkzaamheden niet aan de andere kant gerealiseerd kunnen worden.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
74.2	Indiener vreest verzakkingen van het huis en wateroverlast door het dempen van de vijver bij Kortrick, aangezien deze juist is aangelegd om wateroverlast in de woningen te voorkomen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
74.3	Indiener betreurt het verdwijnen van dieren en bomen die in en bij de vijver leven en geeft aan dat de oude bomen niet meer terugkomen.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
74.4	Indiener maakt zich zorgen over het ontstaan van schade en de lange tijd die nodig is voor schadeafwikkeling. Indiener benadrukt dat degelijke procedures “een mens kapot maken”.	De woning van indiener bevindt zich buiten het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven. Hieruit blijkt hoe bij de uitvoering gezorgd kan worden dat er binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder kan worden gebleven. Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in bijlage 8.3 van het Projectbesluit, Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst. Mocht er onverhoopt schade ontstaan, is er een Meldpunt schade beschikbaar waar een schademelding ingediend kan worden. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 74

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 75

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
75.1	Indiener verzoekt om een alternatief voorstel te onderzoeken waarbij een damwand achter de schuur van Kleine Veerweg 33 wordt geplaatst in plaats van in de Kleine Veerweg (huidig ontwerp).	De door indiener voorgestelde oplossing betreft alleen het aanbrengen van een damwand. Deze damwand lost op deze locatie niet alle veiligheidstekorten op en is dan ook geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. Wanneer deze wordt beschouwd als dijkverlegging zal dit nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom ook geen kansrijk alternatief. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het al afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Alternatief D heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2, waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse alternatief dat niet het VKA is geworden, omdat meer buitendijks ruimtebeslag nodig is. Dit voorstel heeft daardoor nog meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact op rivierkunde. Daarom is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Ook kan onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring, en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 75

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 76

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
76.1	Indiener is van mening dat IJsselwerken geen overtuigend bewijs heeft geleverd dat de stalen damwand nabij de woning van indiener de beste oplossing is, rekening houdend met het feit dat er een bewoond gebouw in het dijklichaam is gevestigd. Indiener vraagt om alternatieven te onderzoeken die minder belastend zijn voor de bewoners en minder risicovol zijn voor de woning. Indiener vraagt in hoeverre het waterschap bereid is om op haar kosten mee te werken aan een second opinion.	De woning van indiener staat in de dijk (buitendijks). Hiervoor geldt dat maatwerk wordt toegepast, zoals in tabel 8-6 "Inpassing maatwerklocaties dijkmodule Zuid 3" van het Projectbesluit is aangegeven. Voor deze maatwerklocatie heeft een ontwerpafweging plaatsgevonden. Hierin is een vergelijking gemaakt tussen een grondoplossing (vervangen buitenbekleding) en een constructieve oplossing (damwand). Uit deze ontwerpafweging blijkt dat het vervangen van de buitenbekleding zorgt voor het verdwijnen van de aanwezige terrassenstructuur in de tuin. Het aanbrengen van de grondoplossing vergt de inzet van zwaar materieel, waarbij een groter risico op trillingen bij de woning optreedt in vergelijking met het drukken van de damwand. De constructieve oplossing zorgt ervoor dat het historische monument, inclusief de terrasvormige tuin, kan blijven bestaan. Deze oplossing kent de minste negatieve effecten op woonbeleving en het minste risico op (trilling)schade aan het monument. Daarbij komt ook dat deze oplossing geen definitief- en tijdelijk ruimtebeslag heeft op het Natura 2000-gebied. Op basis van deze ontwerpafweging is de stalen damwand nabij de woning van indiener de beste oplossing. Het uitvragen van advies of een second opinion op basis van de beschikbare gegevens staat vrij. De Algemene wet bestuursrecht bevat bepalingen die betrekking hebben op de vergoeding van kosten voor het indienen van bezwaar en administratief beroep. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het inschakelen van een adviseur of een extern deskundige bij het opstellen van een zienswijze worden daarom niet vergoed.
76.2	Indiener geeft aan dat de damwand op een afstand van 80 cm van de woning wordt ingebracht, waardoor de invloed op de fundering en woning fors zal zijn. Indiener is van mening dat het voor de hand liggend zou zijn om de N337 af te sluiten en het verkeer om te leiden via de Scherpenzeelseweg. Op deze manier kan de damwand in de binnenteen van de dijk worden geplaatst in plaats van dicht bij de woning van indiener.	Ter plaatse van de woning met de bijbehorende schuren en de tuin is de erosiebestendigheid van de bekleding van het buitentalud niet te waarborgen. Daarom is de stalen damwand in de buitenkruin noodzakelijk om te garanderen dat de dijk en de provinciale weg die erop ligt blijven staan. Dat kan niet op een andere doelmatige manier worden opgelost. Gedetailleerde informatie hierover is aan indiener per e-mail toegestuurd op 27 maart 2024. Voor deeltraject 6, waar de woning van indiener binnen valt, geldt een bekledingsopgave op het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		binnen- en buitentalud. Ook is er een opgave voor piping en een opgave voor stabiliteit binnenwaarts, zoals in paragraaf 8.3 "Dijkmodule Zuid 3" van het Projectbesluit is toegelicht. Om dit veiligheidstekort op te lossen is het dijkversterkingsontwerp hier een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel. In de binnenteen ter hoogte van de woning van indiener wordt al een verticale pipingmaatregel aangebracht. Voor de woning van indiener wordt maatwerk toegepast, zoals in tabel 8.6 "Inpassing maatwerklocaties dijkmodule Zuid 3" van het Projectbesluit is aangegeven. Het door indiener ingediende voorstel om in de binnenteen een damwand te plaatsen lost het veiligheidstekort niet op. In paragraaf 8.3.3 "Realisatie dijkversterking" van het Projectbesluit is aangegeven dat ter hoogte van de woning de werkzaamheden vanaf de kruin uitgevoerd worden (in een weekendafsluiting van de N337). Het plaatsen van het erosiescherm vindt plaats tijdens een afsluiting van de provinciale weg.
76.3	Indiener heeft IJsselwerken meermaals gewezen op het feit dat er onder en rond de fundering van de woning van indiener puin in de grond zit en is van mening dat er funderingsonderzoek uitgevoerd moet worden door IJsselwerken.	De woning van indiener valt binnen het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. Dit betekent dat een bouwkundige vooropname is voorzien van de bestaande bebouwing, waarbij eventuele bestaande schades en scheefstand vlak voor start uitvoering fotografisch worden vastgelegd. Ook de buitenkant van overige bouwwerken die boven maaiveld uit komen worden vastgelegd. Ondergrondse objecten worden niet vastgelegd. Het is niet verplicht om voor werkzaamheden nabij een Rijksmonument een uit- en inwendig bouwkundig onderzoek te verrichten. Door IJsselwerken wordt hier ten behoeve van het ontwerp wel vorm aan gegeven, met een visuele inspectie volgens de KCAF funderingsrichtlijn en de SBR-Richtlijn deel A voor trillingen om de bouwkundige staat van het monument te bepalen. Daarnaast is een archiefonderzoek uitgevoerd naar de constructie- en funderingswijze van de bebouwing. Er wordt geen funderingsonderzoek gedaan waarbij funderingen worden opgegraven. Indiener heeft IJsselwerken voor de zienswijzenperiode gewezen op het risico dat er puin in de grond aanwezig is. Naar aanleiding hiervan heeft IJsselwerken aanvullend onderzoek uitgevoerd, waarbij geen grote objecten tegengekomen zijn. Aanwezig puin wordt vergruisd met de crusher, hierbij is de verwachting dat er geen puin opzij gedrukt wordt en tegen de fundering gedrukt wordt. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring, bijbehorende informatieverstrekking en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
76.4	Indiener vraagt zich af hoe gegarandeerd kan worden dat de metingen met hoogtemeetbouten en trillingmeters onafhankelijk worden uitgevoerd. Ook vraagt indiener zich af wat er gebeurt als de meetapparatuur tijdens het werk niet of niet goed functioneert en of het werk stilgelegd zal worden als dit geconstateerd wordt. Wordt er een afschrift van de nulmeting verstrekt aan indiener en wordt de nulmeting vastgelegd bij een notaris. Indiener is van mening dat het verstrekken van meetgegevens binnen 1 week na een schademelding onacceptabel lang is.	Er wordt vlak voor de uitvoering een bouwkundige vooropname uitgevoerd en aan indiener digitaal beschikbaar gesteld voor de start van de werkzaamheden. Dit wordt door IJsselwerken niet vastgelegd bij een notaris. In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) is aangegeven hoe voor, tijdens en na de uitvoering op verschillende uitvoeringsaspecten gemonitord wordt. In paragraaf 5.8.4.2 "Verstrekken meetgegevens aan belanghebbenden" van dit plan is aangegeven wanneer de informatie wordt verstrekt door de onafhankelijke Risk Engineer. Wanneer een woningeigenaar verzoekt de meetresultaten te ontvangen wordt ernaar gestreefd de meetresultaten binnen één week te verstrekken. Gezien de omvang van het project en de hoeveelheid gegevens is dit een passende termijn.
76.5	Indiener is van mening dat, naast trillingen, ook het ontstaan van een zettingstrog bij het plaatsen van een damwand doorwerkt op de fundering van nabijgelegen panden of objecten en leidt tot pandvervorming of kanteling van het pand. Hierbij baseert indiener zich op het document Schadepreventie en omgevingsmonitoring IJsselwerken. Schade als gevolg van een zettingstrog is volgens indiener niet te voorkomen en treedt ook bij voorboren op. De omgevingsmonitoring met hoogtemeetbouten wordt tot 3 maanden na deeloplevering van het uitvoeringstraject doorgezet. De precisiewaterpassing x, y en z-meters worden uiterlijk 6 maanden na einde werk verwijderd. Indiener vraagt zich af waar deze termijnen op gebaseerd zijn en is van mening dat er geen rekening wordt gehouden met de omstandigheid dat zettingen nog jaren na uitvoering kunnen doorwerken.	Uit paragraaf 2.2 "Zettingen door inbrengen damwandplanken" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) blijkt dat een zettingstrog kan ontstaan door het intrillen van damwanden of het loswoelen van de ondergrond. De damwand nabij de woning van indiener zal worden gedrukt, waardoor er geen verdichting van het onderliggende zandpakket door trillingen kan plaatsvinden. Als voorboren nodig is zullen hiervoor maatregelen worden genomen om zettingen te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan het toepassen van een steunvloeistof. Schade als gevolg van een zettingstrog is hiermee te voorkomen. Uit paragraaf 5.3 "Meetperiode" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan blijkt dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen actieve omgevingsmonitoring om de werkzaamheden aan te sturen en het achtergrondmeetnet van peilbuizen en hoogtemeetboutjes. De hoogtemetingen en x, y en z-metingen van de omgevingsmonitoring worden doorgezet tot 3 maanden na deeloplevering van het uitvoeringstraject. Dit omdat ruim vóór oplevering van het uitvoeringstraject de grootste ophogingen en bemalingswerkzaamheden worden uitgevoerd en daarmee bij oplevering van het uitvoeringstraject de grondvervormingen nagenoeg zijn gestabiliseerd. Vervolgens worden de periodieke hoogtemetingen van het achtergrondmeetnet van de hoogtemeetboutjes doorgezet tot 3 jaar na oplevering van het uitvoeringstraject. Het doorzetten van de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes (meetfrequentie drie keer per jaar) tot drie jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject geeft voldoende zekerheid

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		om eventuele trendveranderingen in het autonome zettingsgedrag van panden te signaleren. Juist schade door trillingen openbaart zich al tijdens de werkzaamheden en hiervoor is een langere monitoringstermijn dan drie jaar niet benodigd. Technisch gezien is het overigens niet noodzakelijk om de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes drie jaar voort te zetten, maar zou kunnen volstaan met een kortere meetperiode. Vanwege de zorgen bij omwonenden door negatieve ervaringen bij eerdere projecten (Ruimte voor de Rivier, kanaal Almelo - De Haandrik) wordt de monitoring van de hoogtemeetboutjes binnen IJsselwerken tot drie jaar doorgezet. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wensen van de omgeving. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de duur van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
76.6	Indiener is van mening dat het plaatsen van een damwand ervoor zorgt dat opstallen inclusief ondergrond afgesneden worden van de dijk en "stand alone" komen te staan van het dijklichaam, waardoor het risico ontstaat dat de woning als gevolg van wisselende waterstanden en erosie richting het water afschuift. Indiener is van mening dat IJsselwerken de mogelijkheid van het vervangen van de buitenbekleding ter hoogte van de woning onvoldoende heeft onderzocht. IJsselwerken spreekt van een tuin, terwijl er enkel sprake is van verderop gelegen grond. Indiener is van mening dat deze werkzaamheden vanaf het water kunnen plaatsvinden. Door deze oplossing zou een stalen damwand overbodig zijn. Wanneer de damwand toch wordt geplaatst eist indiener dat de steenbestorting over de gehele lengte van zijn perceel wordt aangelegd in plaats van gedeeltelijk. Indiener eist dat dit wordt meegenomen in het Projectbesluit en niet in een gebruiksovereenkomst met indiener, waardoor de kosten op indiener afgewenteld zouden kunnen worden.	Het plaatsen van de damwand zorgt niet voor risico op afschuiving richting het water. De kans op afschuiving wordt berekend en uitgedrukt in een Safety Factor (hoger=beter), die bepaald wordt door weerstand tegen afschuiven te delen door de aandrijvende schuifspanning. De Safety Factor van de huidige situatie bedraagt 1,48 en is daarmee aanzienlijk hoger dan de vereiste 1,19. De conclusie is dat de huidige situatie veel stabieler is dan de eisen aan de stabiliteit van de dijk. De mogelijkheid van het vervangen van de buitenbekleiding ter hoogte van de woning van indiener is zorgvuldig onderzocht. Niet alleen de aanwezigheid van een tuin, maar het totaal van aanwezige bebouwing, tuin, beplanting en andere inrichting zorgt voor een risico voor de erosiebestendigheid van de dijk. Zelfs als de tuin opgehoogd zou worden met klei vormen de bebouwing en andere inrichting onregelmatigheden die leiden tot concentratie van golven, en dus aanvullende golfbelasting, en daarmee nog steeds niet erosiebestendig is. Indiener geeft aan dat er ook puin in de bodem zit, wat de erosiebestendigheid niet ten goede komt. Om dit risico te mitigeren is het nodig om een oplossing aan te brengen in de vorm van een erosiescherm die eventuele gevolgen hiervan wegneemt. Indiener verzoekt om de steenbestorting over de gehele lengte van zijn perceel aan te brengen. Buiten het definitief ruimtebeslag wordt geen steenbestorting aangebracht, omdat dit niet nodig is voorde waterveiligheid. De wens voor het toepassen van steenbestorting buiten het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ruimtebeslag kan worden meegenomen in de gesprekken met de rentmeester van het waterschap om te komen tot een gebruiksovereenkomst. Voor een nadere toelichting op het grondbeschikbaarheidsproces wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
76.7	Indiener geeft aan dat de plaatsing van een damwand gevolgen heeft voor nutsvoorzieningen zoals riolering en andere leidingen, deze zullen met een mantelbuis door de damwand getrokken moeten worden. Voor huidige kabels en leidingen wordt dit door IJsselwerken geregeld, voor toekomstige kabels en leidingen wordt geen extra mantelbuis aangelegd. Dit heeft tot gevolg dat indiener bij toekomstige extra voorzieningen zelf aanzienlijke kosten moet maken, dit vindt indiener onacceptabel. Indiener vraagt zich daarbij ook af hoe het waterschap in de toekomst om zal gaan met vervanging van de huidige riolering en leidingen, meerkosten voor aanleg en onderhoud van nutsvoorzieningen zullen naar de mening van indiener door het waterschap moeten worden vergoed. Indiener geeft aan dat dit notarieel vastgelegd moet worden, waarbij het waterschap zich garant dient te stellen voor meerkosten nutsvoorzieningen die ontstaan door het plaatsen van de damwand.	De bestaande nutsvoorzieningen zijn ingepast in het ontwerp, waardoor de huidige en toekomstige functionaliteit hiervan niet beperkt wordt. Naar aanleiding van de zienswijze van indiener zal een aanpassing van de damwand ter hoogte van de woning in het Uitvoeringsontwerp worden meegenomen. Voor toekomstige nutsvoorzieningen zal op een aantal plekken in de damwand een uitsparing gemaakt worden door de damwand dieper af te branden. Op deze manier kunnen toekomstige nutsvoorzieningen aangelegd worden, waarbij meerkosten ten opzichte van de huidige situatie verwaarloosbaar zijn. Voor de uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
76.8	Indiener is van mening dat de tijdelijke en langdurige/permanente gevolgen van de dijkversterking zorgen voor ernstige waardevermindering van de woning van indiener. Indiener vindt de wettelijke verantwoordelijkheid van het waterschap van 20 jaar volstrekt ontoereikend op basis van de kennis van vandaag. Een oplossing is volgens indiener het plaatsen van een verstevigde fundering van gewapend beton en een betonnen keerwand. Indiener vraagt of IJsselwerken/het waterschap bereid is om deze maatregelen op haar kosten uit te voeren. Indiener eist dat de schade die ontstaat door de dijkversterking tot 50 jaar na plaatsing te kunnen claimen, of IJsselwerken dient alle kosten voor versterking van de fundering op voorhand te vergoeden.	Een verzoek tot schadevergoeding moet binnen 5 jaar nadat de schade is geconstateerd worden ingediend bij het Meldpunt schade. Deze verzoeken kunnen worden gedaan tot maximaal 20 jaar na afronding van de werkzaamheden. Het plaatsen van een verstevigde fundering van gewapend beton en een betonnen keerwand is geen oplossing die minder permanente gevolgen heeft dan het uitvoeren van de dijkversterking. Het realiseren van deze oplossing brengt daarbij ook risico's met zich mee, die waarschijnlijk even groot of zelfs groter zijn dan de huidige werkmethodiek. Er wordt op voorhand nooit een vergoeding gegeven voor versterking van fundering. Hooguit kan, na de visuele inspectie/archiefonderzoek worden geconstateerd dat bij bepaalde woningen nader onderzoek naar de fundering nodig is. Op dit moment kunnen we dat over deze woning nog niet zeggen, dit wordt tijdens het gereed maken van het Uitvoeringsontwerp bepaald.
76.9	Indiener geeft aan dat in gesprekken met de werkgroep Schade naar voren is gekomen dat er situaties zijn geweest waarin een opdrachtgever na schademeldingen de oorzaak van de schade toewees aan klimaatverandering,	Voorafgaand aan, tijdens en na afloop van de uitvoeringswerkzaamheden door IJsselwerken wordt monitoring uitgevoerd door IJsselwerken. Het primaire doel van deze monitoring is om tijdens de uitvoering zo nodig eventuele beheersmaatregelen te kunnen treffen om schade te voorkomen. Daarnaast

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	bijvoorbeeld bij zettingen, inklinken en veranderingen in de grondwaterstand. Indiener vraagt zich af hoe IJsselwerken hier mee om gaat.	worden de monitoringsgegevens gebruikt om in geval van een schademelding vast te kunnen stellen of de schade is veroorzaakt door de werkzaamheden van de dijkversterking. Door deze metingen al voor start uitvoering op te starten en ook door te zetten tot na de uitvoering is een inschatting te maken of de schade het gevolg is van andere omgevingseffecten, zoals bijvoorbeeld reguliere bodemdaling of algehele klimaateffecten (autonome ontwikkelingen).
76.10	Indiener verzoekt IJsselwerken om op haar kosten voor aanvang van de werkzaamheden een taxatie van de woning en de opstallen door een onafhankelijke makelaar uit te voeren. Deze prijs kan volgens indiener later afgezet worden tegen de eventuele waardevermindering na afronding van de dijkversterking.	Er vindt een taxatie plaats van de effecten van de dijkversterking op de gronden en eigendommen van indiener. Op basis hiervan wordt aan indiener een volledige schadeloosstelling geboden. Afspraken hierover worden vastgelegd in de gebruiksovereenkomst. In paragraaf 2.3 van deze nota is meer informatie opgenomen over de volledige schadeloosstelling. De woning van indiener staat binnen het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. In de beantwoording van onderdeel 76.3 is toegelicht dat er onder andere een bouwkundige vooropname wordt uitgevoerd. Er wordt geen taxatie van de woning en opstallen door een makelaar gefaciliteerd. Dit wordt verder toegelicht in de beantwoording van onderdeel 76.11. Om in aanmerking te komen voor een eventuele vergoeding voor waardevermindering, dient indiener in het verzoek om nadeelcompensatie te beschrijven op welke wijze de gestelde schade het gevolg is van het Projectbesluit of handelen van het waterschap. Voor een toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
76.11	Indiener vraagt zich af hoe IJsselwerken te werk gaat als dermate grote schade ontstaat dat de woning onbewoonbaar verklaard moet worden. Kan gegarandeerd worden dat er vervangende woonruimte wordt verzorgd? Daarnaast vraagt indiener zich af of IJsselwerken bij een schadebedrag hoger dan het eigen risico bereid is de woning te kopen tegen de vooraf vastgestelde prijs (zie onderdeel 76.10).	Als een woning als gevolg van schade veroorzaakt door de dijkversterkingswerkzaamheden onbewoonbaar wordt verklaard, zullen in de schadeafhandeling onder meer de redelijke kosten voor vervangende woonruimte worden meegenomen. IJsselwerken zal dan in overleg met de eigenaar van het betreffende pand afstemmen hoe en door wie dit geregeld wordt. Het risico op schade met als gevolg het onbewoonbaar verklaren van de woning is echter zeer klein. Er is niet voorzien in een standaard opkoopregeling van woningen. Er worden voorafgaand aan de werkzaamheden geen vastgestelde prijzen overeengekomen van woningen en er worden voorafgaand aan de werkzaamheden ook geen taxaties van woningen door een makelaar uitgevoerd.
76.12	Indiener heeft vooruitlopend op de plannen van IJsselwerken een inspectie van de woning laten uitvoeren door Monumentenwacht. Het advies van de	Voor de voorbereiding en uitvoering van de dijkversterking worden verschillende onderzoeken uitgevoerd. Zo wordt vooronderzoek uitgevoerd bestaande uit

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	Monumentenwacht is om vóór de dijkversterking een funderingsonderzoek uit te voeren, net als een bodemonderzoek over opbouw en samenstelling grondlagen en over langere periode peilen van grondwaterstanden rondom de woning. Op basis van de instandhoudingsplicht voor monumenten moet een gemeente een eigenaar die zijn monument niet onderhoudt of beschadigd aanspreken. Indiener eist dat de gemeente bestuursrechtelijk en handhavend optreedt tegen IJsselwerken en niet tegen indiener.	archiefonderzoek en vindt een visuele inspectie plaats. Mocht dit onvoldoende informatie opleveren dan worden bij het ontwerp worst-case aannames gedaan. Door IJsselwerken worden geen funderingen opgegraven en geïnspecteerd. Dit biedt namelijk geen meerwaarde ten opzichte van de worst-case aannames bij het ontwerp. Daarnaast is door IJsselwerken voor de dijkversterking al uitgebreid grondonderzoek uitgevoerd, bestaande uit boringen en sonderingen. Ook zijn de parameters van de grondlagen met laboratoriumonderzoek bepaald. Rondom de woning van indiener heeft uitgebreid grondonderzoek plaatsgevonden. Ten aanzien van grondwaterstanden wordt aangegeven dat het waterschap een grondwatermeetnet heeft dat langjarig bemeten wordt, inclusief 1 peilbuis in de binnenteen van de dijk nabij de woning van indiener. Daarnaast is er ten behoeve van het MER een grondwatermodel opgesteld voor de dijkversterking, waarbij gebruik gemaakt is van de grondwaterstanden van het grondwatermeetnet. De instandhoudingsplicht die in de wet is opgenomen heeft als doel te voorkomen dat het achterwege laten van noodzakelijk onderhoud de monumenten op termijn schade zou toebrengen. Deze instandhoudingsplicht is dan ook relevant voor de eigenaar van een rijksmonument, aangezien deze verantwoordelijk is voor het onderhoud van het monument. Deze verplichting kan niet overgedragen worden. De gemeente kan niet bestuursrechtelijk en handhavend optreden tegen IJsselwerken in plaats van tegen indiener.
76.13	Indiener is van mening dat er, door het plaatsen van een damwand op 80 cm van de woning, sprake is van een situatie van overmacht voor de eigenaar van de woning. Indiener eist dat de instandhoudingsplicht van het monument en de daarmee gepaard gaande kosten overgaan naar IJsselwerken, als er ondanks alle bezwaren toch een damwand wordt geplaatst en het pand door trillingen of verzakkingen wordt vernield. Dit voor een periode van 50 jaar.	Zoals in de beantwoording van onderdeel 76.12 is toegelicht, kan de instandhoudingsplicht niet worden overgedragen. Er geldt een vergunningplicht voor een rijksmonumentactiviteit, dit is een activiteit inhoudende het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een (voorbeschermd) rijksmonument of het herstellen of gebruiken daarvan waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht. Het aanbrengen van de damwanden kan mogelijk een effect hebben op het rijksmonument, dit betekent dat deze activiteit vergunningplichtig is. Daarnaast geldt voor iedereen die een activiteit ter hoogte van een rijksmonumenten verricht, dat hij of zij bij het verrichten van die activiteit beschadiging of vernieling van het rijksmonument dient te voorkomen. Voor het aanbrengen van de damwand zal in de Uitvoeringsfase een vergunning worden aangevraagd door IJsselwerken. Het bevoegd gezag, de gemeente, moet dit toetsen en wint hiervoor advies in bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Wat betreft schadeafhandeling geldt dat binnen 5 jaar na bekend worden met de schade een verzoek om schadebeoordeling en -afhandeling via

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		het Meldpunt schade ingediend moet worden of uiterlijk 20 jaar na uitvoering van de werkzaamheden. Na deze termijnen is er sprake van verjaring van het recht op schadebeoordeling en -afhandeling.

Conclusie zienswijze nummer 76

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 77

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
77.1	Indiener stelt een alternatief voor op het huidige voorkeursalternatief. Dit alternatief betreft het plaatsen van een verticale pipingmaatregel (damwand) met een grondoplossing aan de rivierzijde van de rivierduin. Indiener stelt zich op het standpunt dat sprake is van ernstige en langdurige overlast van de oplossing die is opgenomen in het Projectbesluit. Hierbij worden het ruimtebeslag en de bereikbaarheid en schaderisico van bewoners genoemd. Indiener wil graag dat de projectorganisatie en bewoners samen deze optie nader onderzoeken op diverse punten over haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Indiener geeft diverse argumenten en aannames waarom het alternatief dat wordt voorgesteld met deze zienswijze, voordelen heeft voor de uitvoering en definitieve situatie.	De door indiener voorgestelde oplossing betreft een dijkverlegging. Deze dijkverlegging lijkt op het afgewogen alternatief D, alleen zal nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het al afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Dit alternatief heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse alternatief dat niet het VKA is geworden, omdat meer buitendijks ruimtebeslag nodig is. Dit voorstel heeft daardoor nog meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact op rivierkunde. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht.
77.2	Indiener geeft aan, dat ondanks continue gesprekken, onvoldoende toezeggingen zijn gedaan en vastgelegd om de bereikbaarheid van de woning en garage voor auto's en lichte bedrijfsauto's al dan niet met aanhangers te garanderen tijdens de uitvoering. Indiener vindt een onderbreking van de bereikbaarheid gedurende lange tijd onacceptabel. Indiener geeft aan dat het werk ook met aangepast materieel uitgevoerd kan worden.	De woning en garage van indiener is te allen tijde bereikbaar. Echter, niet altijd voor auto en/of bedrijfsauto. Hiervoor wordt een tijdelijke parkeerplaats gerealiseerd op het perceel Kleine Veerweg 20, zoals in bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit is weergegeven. In paragraaf 11.3.5.2.5 "Woningen" van het Projectbesluit is dit uitgangspunt vastgelegd. In de voorbereidingsfase voorafgaand aan de uitvoering wordt een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld en wordt de bereikbaarheid en te treffen veiligheidsmaatregelen nader uitgewerkt. Het algemene BLVC-plan is al onder meer met de veiligheidsregio afgestemd, waar specifiek aandacht is voor de bereikbaarheid

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		voor hulpdiensten. Per uitvoeringstraject wordt ook een specifiek BLVC-plan opgesteld, hierin zal de bereikbaarheid van de woning van indiener en de te treffen maatregelen worden gespecificeerd. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. De bereikbaarheid van de woning is maatwerk en zal door een fasering in het werk gegarandeerd worden. De fasering van de verschillende tijdelijke ontsluitingsroutes rondom de Kleine Veerweg en gemengd gebruik van werkverkeer en bestemmingsverkeer wordt in het Uitvoeringsontwerp (UO) verder uitgewerkt. Voor een nadere toelichting op het UO wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Er kan geen gevolg gegeven worden aan individuele verzoeken om de inzet van zwaar materiaal of het gebruik van het tijdelijk ruimtebeslag te beperken, deze zijn dermate kostenverhogend dat ze niet doelmatig zijn. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Bovendien lost de inzet van aangepast materieel de bereikbaarheid van de woning van indiener niet op, aangezien de woning buitendijks is gelegen en daarmee de bereikbaarheid altijd via het werk gaat.
77.3	Indiener geeft aan dat de aanwezige beplanting op de rivierduin door Rijkswaterstaat vergund is. Deze beplanting dient te worden behouden of teruggeplaatst. Indiener benadrukt het unieke karakter van de bomen en behoud voor het landschap en de biodiversiteit. Indiener verzoekt dat bomen niet af worden gezaagd, gerooid of permanent worden verwijderd.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze zo aangepast dat één extra boom naar verwachting behouden kan blijven. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het Handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. In dit geval gaat het niet om wettelijk beschermde bomen. Voor de te verwijderen beplanting op het perceel in eigendom van indiener wordt in de gebruiksovereenkomst een vergoeding opgenomen. Indiener kan deze in principe zelf terug planten, zolang hiervoor de juiste vergunningen zijn verleend. IJsselwerken kan voor deze benodigde vergunning een NWO-beoordeling (technische onderbouwing) aanleveren waaruit moet blijken dat de beplanting al dan niet op dezelfde locatie herplant kan worden. Er wordt door IJsselwerken niet gefaciliteerd in het uitvoeren van een vergunningenscan of het daadwerkelijk aanvragen van de vergunning. Dat is de verantwoordelijkheid van indiener zelf.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
77.4	Indiener geeft aan dat onderzocht moet worden wat de mogelijke effecten zijn van afschuiving door het wegspoelen van de ondergrond na realisatie van de zelfkerende constructie. Indiener stelt dat afschuifrisico's na wijziging van de waterloop en gewijzigde kwel in- en uittreding in de rivierduin (nog) niet zijn onderzocht.	De woning van indiener is gelegen in dijkmodule Midden-Noord 3 ter hoogte van km 41,7. De zelfstandig kerende constructie (damwand) werkt inderdaad als een mogelijke grondwaterbarrière. Dit effect van de damwand is dan ook beschouwd in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). De lokale situatie is hierin beschouwd, zie paragraaf 5.4 "Effectbeschrijving - grondwaterkwantiteit" van dit achtergrondrapport waar de effecten op pagina 59 en 60 zijn beschreven. Hierin wordt toegelicht dat negatieve invloed kan worden uitgesloten. De grondwaterstand rondom de woning wordt niet verhoogd door de dijkversterking bij één keer per jaar hoogwater. Daarnaast is in de berekeningsrapportage geconstateerd dat er sprake is van een flinke oversterkte. Het aanbrengen van de zelfstandig kerende constructie leidt niet tot een verslechtering van het risico op afschuiving, waarmee de dijkversterking geen effect heeft op een mogelijke afschuiving en niet apart onderzocht zal worden.
77.5	Indiener stelt zich op het standpunt dat het waterschap als aansprakelijke tegenpartij te klein en te laag gekapitaliseerd is voor risico’s verbonden aan het dijkversterkingsproject. Indiener verzoekt het waterschap helderheid te verschaffen hoe het omgegaan met de buffers en de betrouwbaarheid als contractpartner. Ook stelt indiener dat organisatorisch te verbeteren valt met betrekking tot het aangaan van overeenkomsten. Hierbij wijst indiener op het optreden als contractpartij, het nakomen van afspraken en open dialoogmodel (in communicatie).	De positie van het waterschap op de kapitaalmarkt is uniek, onder andere door de Waterschapsbank, waar de waterschappen aandeelhouder van zijn. Deze zekerheid heeft onder andere te maken met de unieke positie die WDODelta als overheidsorganisatie heeft en eigen belasting heft. De netto schuldquote van WDODelta is binnen de waterschappen niet uitzonderlijk, dit maakt dat de kans dat financiering niet verkregen kan worden minimaal. Verslagleggingsregels schrijven voor dat kosten die bij dit soort projecten horen, worden geactiveerd en meerjarig worden afgeschreven. Bijbehorende lasten worden dus meerjarig genomen. 90% van de projectkosten zijn subsidiabel via de subsidieregeling HWBP, waardoor de lasten voor het waterschap in beginsel beperkt blijven tot 10% van de totale projectsom. Deze lasten worden gedekt uit belastinginkomsten, die door het waterschap jaarlijks zelf bepaald en geheven worden. Het nakomen van overeenkomsten, nu en in de toekomst, is belangrijk voor het waterschap. Echter fouten maken is menselijk. Het waterschap stuurt eropaan dat het aantal fouten tot een minimum beperkt blijft en mochten fouten onverhoopt gemaakt worden zal het waterschap deze op een passende manier oplossen. Het waterschap heeft een team met omgevingsmanagers die hiervoor aanspreekbaar zijn. Dit blijft plaatsvinden in een open dialoog met de omgeving en indiener. Hierbij wordt van fouten geleerd en wordt waar nodig de werkwijze verbeterd. Voor de komende Realisatiefase zal Boskalis Nederland in opdracht van het waterschap de werkzaamheden gaan uitvoeren op en/of nabij eigendommen van indiener. Het waterschap houdt toezicht op de naleving van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de met omgeving gemaakte afspraken. Voor een andere toelichting op het gevoerde omgevingsmanagement wordt gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota.
77.6	Indiener stelt dat de projectorganisatie de conclusie heeft getrokken dat de communicatie met bewoners en omwonenden goed verloopt. Indiener geeft aan dat dit zelfbeeld van de projectorganisatie voor verbetering vatbaar is.	Indiener geeft niet aan op welke punten de communicatie verbeterd moet worden. Het gevoerde Omgevingsmanagement wordt periodiek geëvalueerd. Mocht uit een evaluatie blijken dat dit moet worden versterkt, dan worden passende maatregelen getroffen.
77.7	Indiener vraagt zich af of het waterschap alle schade die ontstaat voor en vanaf één jaar na de uitvoering zelf draagt en daar ook de (bestuurlijke en financiële) verantwoordelijkheid voor neemt. Indiener vraagt zich af of rubriek III (bestaande eigendommen opdrachtgever) van de CAR verzekering zo uitgebreid is dat omwonenden ook belanghebbenden zijn? Op die manier zouden omwonenden ook schade door de bouwactiviteiten onder die rubriek kunnen claimen.	Het waterschap neemt hiervoor verantwoordelijkheid met in achtneming van de algemene wettelijke bepalingen die zien op aansprakelijkheid en aangetoonde causaliteit. Rubriek III ziet op eigendommen van de opdrachtgever en is dus niet van toepassing op de verhouding met omwonenden. Aansprakelijkheid aantonen houdt in dat moet worden aangetoond dat schade is geleden als gevolg van het werk. Ook bij dekking onder rubriek III (schade aan eigendommen opdrachtgever) moet aangetoond worden dat de schade verband houdt met het werk. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 77

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 78

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
78.1	Indiener vreest voor geluidhinder en trillingen in de praktijk aan huis door de werkzaamheden en voor verlies van woongenot. Indiener vreest voor de continuïteit van de praktijk als gevolg van de hinder/werkzaamheden. Indiener stelt dat inkomstenderving een direct gevolg is van de werkzaamheden en wil hierover graag vooraf in gesprek treden.	De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woning en daarop rijden de voertuigen. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft. Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en het Meldpunt schade, wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
78.2	Indiener vreest wateroverlast door het (tijdelijk) demping van de verbindingssloot tussen de vijvers bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om kwel tegen te houden en onderwaterstromen te verleggen. Indiener geeft aan dat het tijdelijk dempen zal leiden tot het verstoren van de	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	afvoer van hemelwater, kwel en ondergrondse stromingen en beperkt de al beperkte bergingscapaciteit nog verder.	ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade.
78.3	Indiener maakt bezwaar tegen het kappen van de bomen in de parkzone ter hoogte van de wijk Kortrick. Indiener geeft aan dat de parkzone langs de vijver bij Kortrick grote ecologische waarden leveren en dat de werkzaamheden zorgen voor een achteruitgang en aantasting van de natuur, milieu en leefomgeving betekenen. Indiener geeft aan dat het aanzicht naar de kern Olst vanaf het westen wordt bepaald door de hoge bomenrij, welke kenmerkend is voor de omgeving en als locatie van de vroegere Havezate Het Kortrijk.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Verder wordt het volgende opgemerkt. Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig. Daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijke invloed hebben op het aanzicht van Olst. Er worden géén monumentale bomen in de kern Olst gekapt. Het verdwenen landgoed Kortrijk is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader IJsseldijk Zwolle-Olst (bijlage 2.1 van het Projectbesluit) als onderdeel van het DNA van het Sallandse Dijkenlandschap (pagina 16) en deze valt buiten het plangebied van de dijkversterking. In het Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie (bijlage 1.4 van het Projectbesluit) zijn de effecten op historisch groen toegelicht, hieruit blijkt dat de aangehaalde bomenrij niet historisch kenmerkend is. Uiteraard blijven de kenmerkende gebouwen onderdeel van het aanzicht van de kern Olst. Na herplant van bomen kan het aanzicht zich herstellen. De bijzondere boomgroepen ten noorden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan blijven behouden.
78.4	Indiener stelt dat de geluidhinder van de N337 zal toenemen door de kap van de bomen. De aanwezige bomenrij fungeert als buffer voor fijnstof. Indiener vreest voor gezondheidsschade door geluidoverlast en fijnstof. Ter voorkoming van gezondheidsschade geeft indiener als alternatief mee: - het handhaven van de bomenrij ter hoogte van Kortrick; - het aanbrengen van geluidsarm asfalt op de N337 na de werkzaamheden; - het plaatsen van een groen geluidscherm.	In aanvulling op de voorgaande reactie ten aanzien van het kappen van bomen wordt voorts nog het volgende opgemerkt. Indiener brengt verschillende argumenten naar voren tegen het kappen van bomen en stelt daar vragen over. Deze onderwerpen zijn zowel in de onderbouwing van de aanvraag van de kapvergunning als in de beoordeling van die aanvragen door gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel beschouwd en afgewogen. Een integrale afweging van alle aspecten heeft ertoe geleid dat de kapvergunning is verleend. Voor wat betreft de schade die indiener stelt te zullen lijden, is al verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. Ten aanzien van de voorgestelde alternatieven over zeer geluidsarm asfalt en een geluidsscherm het volgende: De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag. De dijkversterking raakt het asfalt in principe niet. De N337 is in beheer bij de provincie Overijssel. Of er na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. Deze heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidsmaatregelen.
78.5	Indiener pleit voor het (gedeeltelijk) buitendijks versterken van de dijk, aangezien er toch werkzaamheden buitendijk uitgevoerd moeten worden, en	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	vindt binnendijks versterken onmogelijk en niet wenselijk. Indiener is daarnaast van mening dat de meeste hinder van de uitvoeringswerkzaamheden door aanwonende bewoners zal moet worden gedragen en pleit voor een betere verdeling van de hinder-last tussen aanwonende bewoners enerzijds en gebruikers van de N337 anderzijds. Daarnaast stelt indiener dat de werkzaamheden vanaf de N337 zouden moeten worden uitgevoerd.	nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit is aanzienlijk langer dan de door indiener genoemde afsluiting van 8 weken voor de werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer.

Conclusie zienswijze nummer 78

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 79

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
79.1	Indiener wijst er op dat omleidingsroutes voor fietsers en wandelaars in overleg met de routebureaus moeten worden gemarkeerd en voorzien van informatie. Na afronding van de werkzaamheden moet de huidige markering worden teruggebracht. Daarover is al contact geweest met IJsselwerken. Indiener verzoekt om in overleg te gaan over de precieze locatie van alle omleidingsroutes en stelt voor een aantal routes een alternatief voor.	Het is juist dat er met de routebureaus is afgesproken dat de markering tijdelijk wordt aangepast en na afloop van de werkzaamheden wordt teruggebracht. De voorstellen van indiener voor aanpassingen aan de diverse omleidingsroutes zullen tijdig door de Omgevingsmanager met indiener worden besproken.

Conclusie zienswijze nummer 79

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 80

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
80.1	Indiener vreest wateroverlast door het gehele of gedeeltelijke dempen van de vijvers en verbindingssloot bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om kwel tegen te houden en onderwaterstromen te verleggen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater.
80.2	Indiener is het niet eens met de kap van de bomen en de aantasting van het park bij Kortrick, waar indiener graag wandelt.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch als voor de bewoners.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.
80.3	Indiener stelt dat door het optrekken en remmen van verkeer ter hoogte van de woning van indiener/bebouwde kom grens de uitstoot van schadelijke gassen het hoogst is. De aanwezige bomenrij fungeert voor indiener als buffer. Indiener vreest voor meer schadelijke gassen dichter bij de woning/leefgebied.	In aanvulling op de voorgaande reactie ten aanzien van het kappen van bomen wordt voorts nog het volgende opgemerkt. Indiener brengt verschillende argumenten naar voren tegen het kappen van bomen en stelt daar vragen over. Deze onderwerpen zijn zowel in de onderbouwing van de aanvraag van de kapvergunning als in de beoordeling van die aanvragen door gemeente Olst-Wijhe en provincie Overijssel beschouwd en afgewogen. Een integrale afweging van alle aspecten heeft ertoe geleid dat de kapvergunning is verleend. Voor wat betreft de schade die indiener stelt te zullen lijden, is al verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. Ten aanzien van de voorgestelde alternatieven over zeer geluidsarm asfalt en een geluidsscherm het volgende: De N337 valt buiten het definitief ruimtebeslag. De dijkversterking raakt het asfalt in principe niet. De N337 is in beheer bij de provincie Overijssel. Of er na realisatie van de dijkversterking een noodzaak bestaat tot het vervangen van het asfalt of het realiseren van een geluidsscherm, is ter beoordeling van de wegbeheerder. Deze heeft laten weten dat de woning van indiener niet in aanmerking komt voor het treffen van (extra) geluidsmaatregelen.
80.4	Indiener verwacht overlast door de lange duur van de werkzaamheden en verzoekt de geluidsoverlast voor omwonenden zoveel mogelijk te beperken. Indiener geeft aan dat doordat de wijk een ander aanzien krijgt, zijn woongenot achteruitgaat en indiener waardevermindering van het woonhuis verwacht. Onduidelijk is welke schade de woning zal oplopen, maar indiener geeft aan geen vertrouwen te hebben in schadeafwikkeling.	In aanvulling op de reactie op onderdeel 80.1, wordt het volgende opgemerkt. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen. De woning van indiener valt buiten het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. De woning is niet gelegen aan de Kortrickvijver waar de werkzaamheden van de dijkversterking worden uitgevoerd. Waardevermindering van de woning van indiener in algemeenheid als gevolg van de werkzaamheden en ook de specifieke ligging is daarom niet te verwachten. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
80.5	Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk, aangezien dit de meeste bewaren van bewoners van Kortrick zal wegnemen en dit slechts 2 nadelen heeft, namelijk iets minder ruimte voor de rivier en een kleine inperking van Natura 2000-gebied.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 80

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 81

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
81.1	Indiener geeft aan dat een nieuwe watergang op het perceel van indiener op de plankaart is getekend. Deze watergang ligt op een plek die niet goed uitkomt, omdat indiener deze plek gebruikt als ingang naar diens perceel. Indiener stelt een duiker, met terugslagklep, voor als alternatief. Indiener stelt dat wanneer de omgevingsmanagers van IJsselwerken een duidelijke kaart had meegebracht dit zienswijzeonderdeel niet zou zijn ontstaan en vindt het omgevingsmanagement op dit punt onvoldoende.	De ingetekende nieuwe watergang betekent in de praktijk het terugbrengen van een bestaande greppel. Deze nieuwe watergang loopt niet helemaal door tot aan de Oldeneelweg waardoor ruimte overblijft voor indiener om het perceel te bereiken. Een duiker is niet benodigd. Op de door indiener aangehaalde pagina van de plankaart is de huidige greppel langs de Oldeneelweg ook zichtbaar. Wanneer de rijsporen die zichtbaar zijn op luchtfoto's over het dijkversterkingsontwerp worden gelegd is dit duidelijk zichtbaar. Indiener kan dit zelf nagaan via https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/. De toegang tot het perceel van indiener blijft ongewijzigd en de toegankelijkheid van het perceel verslechterd niet. Voor een toelichting op het omgevingsmanagement wordt gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota.
81.2	Indiener stelt dat de gebruikte grond tijdens de werkzaamheden gecompenseerd moet worden. Ook stelt indiener dat door het aanbrengen van grasbetonstenen het grasland kleiner wordt, dit moet ook vergoed worden. En indiener stelt dat over een vergoeding nog niet is gesproken.	Uit jurisprudentie (ECLI:NL:RBZWB:2023:443 en ECLI:NL:RBZWB:2023:1081) blijkt dat het geen verplichting is om voor vervangende grond te zorgen gedurende de uitvoering. Verzoeken om compensatiegrond kunnen wel onderdeel zijn van het minnelijk overleg, maar leiden niet tot een juridische verplichting voor het waterschap. In het kader van de te sluiten gebruiksovereenkomst zal worden gekeken wat de mogelijkheden hiervoor zijn. Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk aan om de dijk te kunnen onderhouden en voor de toegankelijkheid tijdens calamiteiten. Het grasbeton is na enkele jaren nauwelijks meer zichtbaar. In de gebruiksovereenkomst die met indiener gesloten zal worden, wordt ook invulling gegeven aan de bijbehorende schadeloosstelling. Mocht indiener van mening zijn dat schade is geleden door de werkzaamheden die niet vergoed is in de financiële compensatie voor gebruik van gronden (volledige schadeloosstelling), dan kan indiener een verzoek tot nadeelcompensatie indienen of een schademelding doen bij het Meldpunt Schade. Voor een toelichting van de invloed van de dijkversterking op eigendommen wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 81

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 82

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
82.1	Indiener verzoekt om het depot (D974) dat is voorzien op een deel van zijn perceel, te verplaatsen naar de locatie waar deze oorspronkelijk was voorzien. Hij begrijpt niet waarom het naar zijn perceel is verplaatst en vreest dat schade aan de hoogproductieve grond zal optreden.	Depots zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.2 “Depots” van het Projectbesluit). De depotlocaties zijn integraal afgewogen op de volgende criteria: impact op de omgeving, vergunbaar, uitvoerbaar. Tijdens de Planuitwerkingsfase is de locatie met de indiener besproken en is huidige ligging nader toegelicht. Vanwege de ligging van de gasleiding tussen het depot en de spoorlijn, kan het depot niet meer oostelijk verplaatst worden. Gelet op het bovenstaande kan niet ingegaan worden op het verzoek depot D974 te verplaatsen naar een andere locatie. De gronden van indiener zijn tijdelijk nodig om de dijkversterking te kunnen uitvoeren. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren en/of rechthebbenden over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Afspraken over tijdelijk gebruik worden in een gebruiksovereenkomst vastgelegd. Voor een toelichting van de invloed van de dijkversterking op eigendommen wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Ondanks een zorgvuldige inrichting van de depots en herstel in oorspronkelijke staat, kan toch onverhoopt (structuur)schade ontstaan aan hoogproductieve grond. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
82.2	Indiener geeft aan nadeel te ondervinden van de wijze waarop het beoogde werkterrein op de percelen is ingericht en vraagt om ervoor te zorgen dat zijn perceel goed bruikbaar en ontsloten worden.	Voor werkzaamheden van de dijkversterking is ruimte nodig. Zo dient een tijdelijke, doorgaande transportroute aangelegd te worden. Op deze locatie is gekozen voor een werkstrook aan de binnendijkse zijde, omdat aan de buitendijkse zijde belangrijke natuurwaarden aanwezig zijn. Om tijdens de uitvoering de transportafstanden te minimaliseren en achteruitrijden zoveel mogelijk te beperken, zal ongeveer om de 100 strekkende meter een draai- of keerplek worden aangelegd evenals aan het begin en einde van elk

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		uitvoeringstraject. Op indieners perceel is een dergelijke draai- of keerplek beoogd. In het Omgevingsplan (buitengebied - IJsselzone, Windesheim) van gemeente Zwolle is het gebied ook aangeduid als vrijwaringszone voor de dijkversterking. Ook is volgens de Waterschapverordening sprake van een beschermingszone van de dijk. Wat betreft indieners punt van aandacht over een goede bereikbaarheid en ontsluiting van percelen, blijft de ontsluiting tijdens en na de dijkversterking via de Kattenwinkel onveranderd. Voor een nadere toelichting over ontsluiting van percelen en bruikbaarheid wordt gewezen op paragraaf 11.3.5 "Bereikbaarheid" van het Projectbesluit.

Conclusie zienswijze nummer 82

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 83

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
83.1	Indiener vraagt om een kaart met daarop afgebeeld: de damwanden, het depot, de toegangsweg en andere ingrepen zijn aangeduid ten opzichte van het grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied.	In meerdere overleggen is door middel van kaarten duidelijk gemaakt waar de damwanden, het depot, de toegangsweg en andere ingrepen zullen komen en welk planologisch regime daar komt te gelden. Dit is ook terug te vinden in de situatietekeningen die bij het Projectbesluit zijn gevoegd. De Plankaart (definitief ruimtebeslag) en Tijdelijk ruimtebeslag geven dit weer (respectievelijk bijlage 9.1 en 9.2 van het Projectbesluit).
83.2	Volgens indiener lijkt het VKA in de voorliggende documenten in het waterwingebied te liggen. Als dit het geval is dan ontbreekt hiervoor hoogstwaarschijnlijk een omgevingsvergunning, volgens indiener.	Het feit dat het VKA in het waterwingebied ligt, betekent niet automatisch dat er een vergunning nodig is. Volgens de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel 2024 is een vergunning alleen nodig voor milieubelastende activiteiten in waterwingebieden die de kwaliteit van het drinkwater kunnen schaden. In paragraaf 11.2.8 “Waterwingebied en grondwaterbeschermingszone” van het Projectbesluit is opgenomen wat de tijdelijke en permanente effecten van de dijkversterking op de waterwinning zijn. Hoewel er geen negatieve effecten zijn door de permanente maatregelen, kunnen er wel tijdelijke negatieve effecten zijn. In paragraaf 11.2.8.3 “Maatregelen ter beperking van de nadelige gevolgen” en paragraaf 13.4 “Overige besluiten ter uitvoering” van het Projectbesluit staat daarom dat voor deze activiteiten een omgevingsvergunning zal worden aangevraagd volgens artikel 3.30 en 3.32 van de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel 2024. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat deze vergunning niet zal worden verleend.
83.3	Indiener stelt dat het effect van de damwanden op de grondwaterwinning onvoldoende inzichtelijk is gemaakt. Volgens indiener gaat het inmiddels over damwanden van meer dan 10 meter, waardoor ook grotere effecten op de grondwaterstromen kunnen optreden. Indiener uit zorgen over de gevolgen voor de bedrijfsvoering en voor de winvergunning.	Het effect van de damwanden is inzichtelijk gemaakt op pagina 60 en 61 van het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). Daar is aangegeven dat het grondwater vrij onder de damwanden kan stromen. Door middel van modelberekeningen is de invloed op de geohydrologie aan de binnenzijde van de dijk bepaald. Uit deze berekeningen blijkt dat er geen negatieve geohydrologische effecten optreden. De resultaten van deze berekeningen zijn opgenomen als bijlage 1 en 2 bij het Achtergrondrapport Water. In samenwerking tussen IJsselwerken, provincie Overijssel en indiener

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		is aanvullend onderzoek gedaan naar de permanente effecten van de aanwezigheid van damwanden in de dijk op de drinkwaterwinning. Dit onderzoek heeft de conclusie(s) van het Achtergrondrapport Water bevestigd, namelijk dat de aanwezigheid van damwanden geen significant effect heeft op de mengverhouding en daarmee op de drinkwaterwinlocatie.
83.4	Indiener verzoekt IJsselwerken om zorgvuldig om te gaan met de aanwezige bestaande infrastructuur, zoals transport- en distributieleidingen.	Omdat de infrastructuur van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden ligt, vindt een vooronderzoek plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Er geldt bovendien altijd een zorgplicht, ook ten aanzien van bestaande infrastructuur. Hiermee wordt geborgd dat zorgvuldig wordt omgegaan met de aanwezige bestaande infrastructuur, zoals transport- en distributieleidingen. IJsselwerken blijft in gesprek met indiener om tot afspraken te komen over de uitvoering. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
83.5	Indiener verzoekt IJsselwerken om gemaakte afspraken over onder andere de uitvoeringsperiode van het plaatsen van de damwanden op te nemen in de vergunningaanvraag en in de te verlenen vergunning.	Zoals hiervoor in onderdeel 83.2 is toegelicht, wordt er voor de tijdelijke effecten van de uitvoering nog een aanvraag gedaan voor een omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor deze omgevingsvergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel. Het is aan hen om te bepalen welke vergunningsvoorschriften worden opgenomen. Dit laat overigens onverlet dat indiener adequaat geïnformeerd zal worden over het specifieke moment van het plaatsen van de damwanden tijdens de uitvoering. De betreffende Omgevingsmanager van IJsselwerken zal hiervoor zorgen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
83.6	Indiener vraagt IJsselwerken het depot aangrenzend aan het Puttenveld te heroverwegen. Indiener beroept zich op de toelichting van de plannen, waarin meer dan het noodzakelijke aantal depots zouden zijn aangegeven, waardoor depots kunnen vervallen. Indiener geeft aan te hebben begrepen dat er bij het depot ook een laadpunt komt. Dit leidt volgens indiener tot een toename van verkeer dat door het Puttenveld rijdt, waardoor beheersmaatregelen onmogelijk worden. Indiener uit daarbij zorgen over de risico's voor de waterwinning. Volgens indiener is de aanwezigheid van een transportleiding ook een aandachtspunt. Indiener verzoekt om de ontsluiting van het depot en het laadstation opnieuw te onderzoeken en te komen tot een aangepaste route buiten het wingebied.	Naar aanleiding van de gesprekken met indiener is het ruimtebeslag van de werkstroken en keerlussen aangepast. In bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit is het gewijzigde tijdelijke ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener weergegeven. Voor het tijdelijk opslaan van materiaal, materieel en laadpleinen voor het opladen van elektrisch materieel is depotruimte nodig. Depots zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.2 "Depots" van het Projectbesluit). De depotlocaties zijn integraal afgewogen op basis van de volgende criteria: impact op de omgeving, vergunbaar en uitvoerbaar. De keuze die specifiek aan de depotlocatie bij het Puttenveld ten grondslag ligt is meermaals in gesprekken met indiener toegelicht en inzichtelijk gemaakt en nader afgewogen in de notities "Ruimtebeslag en effecten terreinen Vitens" (5 februari 2024) en "Onderbouwing depot en werkweg naar depot op en rondom terreinen Vitens" (11 april 2024). Uit deze notities volgt dat de depotlocatie bij het Puttenveld de enige optie is voor het betreffende uitvoeringstraject 12. Deze conclusie is bekrachtigd in een bestuurlijk overleg op 5 juni 2025.
83.7	Indiener uit zorgen over risico's op vervuiling van het wingebied. Indiener ziet graag dat in de aanvraag van de betreffende uitvoeringsvergunning een toelichting wordt gegeven op de wijze waarop de maatregelen die worden genoemd in paragraaf 7.2.8 van de regeling Projectbesluit (paragraaf 11.2.8.3 "Maatregelen ter beperking van de nadelige gevolgen" van de Motivering en Overwegingen Projectbesluit) worden uitgevoerd.	De daadwerkelijk te treffen maatregelen worden in de te verlenen omgevingsvergunning van de provincie Overijssel vastgelegd. Voor een toelichting op de vergunningaanvraag wordt verwezen naar de reactie onderdeel 83.2.
83.8	Indiener geeft aan dat als gevolg van de werkzaamheden beschermingszones van de waterkering wijzigen. Indiener uit zorgen over de overlap van deze zones met vergunde, maar nog niet gerealiseerde waterwinning. Indiener maakt bezwaar tegen deze wijziging waar het gevolg heeft voor de uitvoering van werkzaamheden voor het realiseren van nieuwe waterwinning. Indiener brengt daarnaast naar voren dat de nieuwe beschermingszones overlappen met de bestaande waterputten van indiener. Indiener verzoekt IJsselwerken om afstemming over potentiële gevolgen van deze overlappende beschermingszones.	In de huidige situatie vallen de door indiener aangehaalde waterputten al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen aan het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, dan ook gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het gebruik en in stand houden van waterputten. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Er is op voorhand geen reden om aan te nemen dat de toekomstige beschermingszones van de waterkering conflicteren met vergunde, maar nog niet gerealiseerde, waterputten. Daargelaten het feit dat voor het eventuele verlegde of gewijzigde

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		beperkingengebied, dan wel beschermingszones een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit kan worden verleend.
83.9	Indiener brengt naar voren dat documenten ter inzage liggen die de eindsituatie beschrijven en dat de uitvoeringsvergunningen ontbreken. Toch wordt in diverse documenten ingegaan op de tijdelijke situatie en te nemen mitigerende maatregelen, aldus indiener. Indiener constateert dat deze maatregelen nog niet volledig zijn. Indiener geeft aan erop te vertrouwen dat deze zaken in de vervolgprocedure worden meegenomen. Indiener geeft aan niet uit te sluiten zodanige bezwaren te zien tegen de gevolgen van de voorgestelde uitvoeringsmethodiek, dat daarmee de tijdelijke situatie of de eindsituatie niet realiseerbaar is.	Ten behoeve van het Projectbesluit zijn de tijdelijke en permanente effecten op de waterwinning en de grondwaterbeschermingszone in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) in beeld gebracht en afgewogen. Hieruit blijkt dat als gevolg van de permanente maatregelen geen effecten optreden. Op verzoek van indiener is aanvullend onderzoek gedaan die deze conclusie heeft bevestigd. Voor wat betreft de tijdelijke effecten, zoals hiervoor in de reactie op onderdeel 83.2 is aangegeven, zal een omgevingsvergunning worden aangevraagd op grond van artikel 3.30 en 3.32 van de omgevingsverordening van de provincie Overijssel. Zoals gezegd is het bevoegd gezag in deze procedure de provincie Overijssel. De provincie zal, waar zij dat nodig acht, voorschriften aan de vergunning verbinden. De procedure voor deze omgevingsvergunning garandeert voldoende ruimte voor inspraak, mocht indiener dan nog bezwaren hebben tegen de gevolgen van de voorgestelde uitvoeringsmethodiek.
83.10	Indiener geeft aan dat er geen vegetatiekartering is gedaan ten behoeve van de uit te voeren werkzaamheden. Daarmee zijn de florawaarden van de dijk naar mening van indiener onvoldoende in kaart gebracht. Het gaat volgens indiener ook om Rode Lijstsoorten of eventuele doelsoorten van de dijk. Indiener stelt dat zonder een overzicht hiervan een duidelijke referentie mist, en niet kan worden geanticipeerd met het nog in de maak zijnde Dijkfloraplan voor behoud van bestaande natuurwaarden. Indiener is van mening dat dit een invulling is van de zorgplicht onder de Omgevingswet, voor het onderdeel natuur. Indiener verzoekt IJsselwerken om alsnog onderzoek uit te voeren.	Een team ecologen heeft de effecten van het ontwerp en de realisatie op natuurwaarden doorlopend beoordeeld, onder meer door veldonderzoeken en het bestuderen van beschikbare historische data van dijkflora. Ten behoeve van het Projectbesluit en het daarin opgenomen ruimtebeslag zijn de tijdelijke en permanente effecten op beschermde flora in beeld gebracht en afgewogen. Een vegetatiekartering is dan ook niet nodig. In de NNN-toetsing en in het Compensatieplan NNN (bijlage 3.4 van Projectbesluit) is de verspreiding van bijzondere dijkflora (Rode lijst) toegelicht. In de Soortenbeschermingstoets wordt niet verwezen naar deze documenten, dit had wel gemoeten gelet op de zorgplicht die indiener terecht aanhaalt. De verwijzing naar deze documenten zal op basis van de zienswijze worden gewijzigd in de Soortenbeschermingstoets en het Activiteitenplan soortenbescherming.

Conclusie zienswijze nummer 83

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit). Daarnaast is in de Soortenbeschermingstoets en het Activiteitenplan soortenbescherming een juiste verwijzing opgenomen naar het dijkflora herstelplan wat onderdeel is van het NNN compensatieplan (zie hiervoor bijlage 3.4 "Soortenbeschermingstoets" en bijlage 3.5 "Activiteitenplan soortenbescherming" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 84

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
84.1	Indiener stelt dat bij de voorbereiding van het besluit onvoldoende rekening is gehouden met de persoonlijke situatie van indiener.	Sinds de start van het project in 2017 heeft publieksparticipatie plaatsgevonden. Vanaf het moment dat duidelijk werd dat ook (tijdelijk) ruimtebeslag voor de dijkversterking nodig was op het perceel van indiener, zijn hier gesprekken over gevoerd. Het is in het Projectbesluit niet mogelijk om in te gaan op specifieke individuele omstandigheden tijdens de uitvoering. In paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit is aangegeven dat het uitgangspunt uiteraard is dat hinder tijdens de realisatie zoveel mogelijk beperkt moet worden en daarom worden de hinderbeperkende maatregelen toegepast. Voor de start van de uitvoering wordt per uitvoeringstraject een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld. In dit plan wordt aan de hand van de uitvoeringsplanning- en fasering de te nemen hinderbeperkende maatregelen gedetailleerd en uitgewerkt, zoals de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen omleiding(en) en de te treffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid en leefbaarheid. Hierin worden algemene onderdelen beschreven en maatregelen nader gespecificeerd per uitvoeringstraject. Hierin is ook aandacht voor de planning en de werktijden. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Het is echter niet altijd mogelijk om met zeer specifieke wensen rekening te houden, want het werk moet ook doelmatig en uitvoerbaar blijven. De omgevingsmanagers zijn en blijven doorlopend (van verkenning tot en met uitvoering) in gesprek met indiener om te kijken hoe zo goed mogelijk (binnen gestelde kaders) kan worden omgegaan met de persoonlijke situatie van indiener. Naast het publiekrechtelijke spoor van het Projectbesluit wordt ook een privaatrechtelijk spoor gevolgd, hierin worden de eisen van indiener besproken en worden afspraken vastgelegd in een gebruiksovereenkomst, hierin kan ook een redelijke vergoeding opgenomen worden voor bijstand van een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en eventuele taxaties. Voor het tijdelijk gebruik van gronden geldt een volledige schadeloosstelling. Hiervoor komt een rentmeester

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van het waterschap bij indiener langs. Voor een toelichting op de regeling voor volledige schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
84.2	Indiener stelt dat, vanwege de fundering van de opstallen, de waterhuishouding van het perceel onvoldoende aandacht heeft gekregen. Indiener geeft aan dat ter hoogte van het perceel van indiener Verticaal Zanddicht Geotextiel wordt toegepast wat (grond)water doorlaat en bij de buren wordt een stalen damwand toegepast, daardoor bestaat het vermoeden dat het (grond)water van de buren op het perceel van indiener terecht komt.	Het perceel van indiener is gelegen in dijkmodule MN-3, ter hoogte van km 41,3. In het Achtergrond rapport water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de (grond)watereffecten onderzocht van de dijkversterking. In paragraaf 5.4.1.4 "Module MN-1 t/m MN-3" van dit rapport is aangegeven dat ter hoogte van het perceel van indiener geen geohydrologische effecten te verwachten zijn. De genoemde damwanden komen op meer dan 50 meter van de opstallen van indiener en tussen de damwand en opstallen van indiener is bovendien een dijksloot (kwelsloot) aanwezig, waardoor de door indiener genoemde wateroverlast naar verwachting niet zal optreden. In het hele gebied is op ongeveer +0 m NAP een minder goede doorlatende laag aanwezig. Zowel het Verticaal Zanddicht Geotextiel (VZG) als de damwand gaan door deze laag heen in het watervoerend pakket daaronder. De deklaag wordt na afloop van de werkzaamheden hersteld. Het watervoerende pakket is tientallen meters dik. Dit zorgt ervoor dat, mocht de damwand een obstakel vormen voor de grondwaterstroming, het effect hiervan beperkt is op de naastliggende percelen. Bovendien zorgt de slecht doorlatende laag dat er geen merkbare effecten zijn op maaiveld niveau.
84.3	Indiener stelt dat de besluiten niet voorzien in het voorkomen van schade en verzoekt hier alsnog in te voorzien. Indiener geeft aan dat tijdens en na het werk de opstallen gemonitord moeten worden.	Omdat de opstallen van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van het tijdelijk ruimtebeslag zijn gelegen, vindt een bouwkundige vooropname plaats, worden hoogtemeetboutjes aangebracht en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Alle vragen die indiener heeft zijn in het Projectbesluit, dan wel bijlagen van het Projectbesluit (zoals bijlage 8.6 het "Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan") beantwoord. Bij de woning van indiener heeft een vooronderzoek plaatsgevonden en zijn meetboutjes geplaatst. Twee maanden voor de start van de uitvoering zal een bouwkundige vooropname worden verricht. Het is onduidelijk waarom indiener vindt dat er in de besluiten niet is voorzien in het voorkomen van schade. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
84.4	Indiener geeft aan dat de onderbouwing en inrichting van het depot in nabijheid van de woning niet in het besluit is opgenomen. En dat onvoldoende rekening is	In paragraaf 7.2.2 "Depots" van het Projectbesluit is onderbouwd waarom depots nodig zijn en aan welke criteria deze moeten voldoen. Ook wordt hierin

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	gehouden met het belang van indiener als omwonende. Indiener geeft aan dat het beoogde depot niet past binnen het bestemmingsplan (nu omgevingsplan) van de gemeente Zwolle en daarom niet toelaatbaar is. Ook geeft indiener aan dat de ontsluiting van het depot zo ver mogelijk van de woning van indiener moet plaatsvinden.	het doel en de globale inrichting van depots beschreven. De exacte inrichting en ontsluiting van het depot wordt uitgewerkt in het Uitvoeringsontwerp. Voor een nadere toelichting op het Uitvoeringsontwerp wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. Voor de start van de werkzaamheden zullen de benodigde vergunningen worden aangevraagd. Mochten indieners nog steeds zorgen hebben over het te realiseren laadplein, dan is er in deze procedure nog ruimte voor inspraak. Er worden zowel in het dijkversterkingsontwerp als gedurende de uitvoering maatregelen getroffen om de hinder zoveel als mogelijk te beperken. Het depot bevindt zich op meer dan 65 meter van de woning van indiener, aan de overzijde van de gemeentelijke weg. In paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit staat per hinderaspect beschreven wat indiener kan verwachten en welke maatregelen getroffen worden om de hinder te beperken. Deze maatregelen worden, zoals aangegeven bij onderdeel 84.1, in het BLVC-plan uitgewerkt. Er zal worden voldaan aan de diverse wettelijke kaders en de voorschriften van de (uitvoerings-)vergunningen. Hierbij wordt ook de ontsluiting van het depot beschouwd. Er komt een inrit naar het depot vanaf de tijdelijke ontsluitingsweg. Indiener haalt een beschrijving van een functie uit het bestemmingplan aan, van deze functie wordt onderbouwd tijdelijk afgeweken zoals in paragraaf 12.5.4 "Omgevingsplan gemeente Zwolle" van het Projectbesluit, inclusief bijlage 2.11 "Planologische toets gemeente Zwolle" van het Projectbesluit wordt aangegeven. Beschermde natuurwaarden zijn gedefinieerd als habitattypen of kwalificerende vogelsoorten en zijn iets anders dan een functie agrarisch met waarden.
84.5	Indiener geeft aan dat de werkstrook op het perceel van indiener moet komen te vervallen, omdat deze volgens indiener niet nodig is. Indiener geeft aan dat het werk ook vanaf de bestaande dijk kan worden uitgevoerd. Bovendien geeft indiener aan dat aan de buitendijkse zijde ook een werkstrook is voorzien en geeft aan dat deze werkstrook groter kan worden gemaakt. Daarnaast zorgt de werkstrook voor hinder.	In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit is aangegeven welke veiligheidstekorten ter hoogte van de woning van indiener moeten worden opgelost. Het gaat hier om opgaven voor bekleding op het binnen- en buitentalud en piping over de hele dijk. Het hoogtetekort bedraagt maximaal 30 cm. Over de hele strekking is sprake van een binnenwaarts stabiliteitstekort. De opgaven voor binnen- en buitenbekleding en hoogte worden opgelost in grond, doordat de bekleding wordt vervangen en de kruin wordt verhoogd. Het pipingprobleem wordt opgelost door het toepassen van VZG. Over de hele strekking wordt het stabiliteitsprobleem opgelost in grond

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		door het toepassen van een flauwer binnentalud. Tussen km 41,30 - 41,40 is daarnaast nog een lage steunberm nodig. Dit betekent dat zowel aan de buitenzijde als aan de binnenzijde werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. In paragraaf 7.1.3 "Uitgangspunten voor het uitvoeren van de werkzaamheden" van het Projectbesluit is aangegeven waarom de werkzaamheden met behulp van werkstroken worden uitgevoerd en is aangegeven waarom deze aan beide zijden aanwezig zijn. Daarom is ook een werkstrook aan de binnendijkse zijde benodigd, omdat de werkzaamheden hier niet doelmatig vanaf de dijk kunnen worden uitgevoerd. Hier wordt een VZG toegepast, deze moet binnendijks in de teen van de dijk worden aangebracht. Zoals bij het antwoord op onderdeel 84.3 is aangegeven worden maatregelen getroffen waarmee de hinder zoveel als mogelijk wordt beperkt. Als ramen en eventueel gevel vervuild zijn met stof door de werkzaamheden, kan indiener een verzoek bij de Omgevingsmanager doen om de ramen en/of gevel te reinigen. Wanneer indiener klachten heeft over de uitvoering kan deze zich melden bij de Omgevingsmanager. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden.
84.6	Indiener geeft aan dat de watergang langs het perceel van indiener niet wordt teruggebracht en verzoekt om deze weer terug te brengen.	De bestaande doorlopende watergang (greppel) wordt teruggebracht en na uitvoering van de werkzaamheden hersteld. In bijlage 9.1 “Plankaart (definitief ruimtebeslag)” van het Projectbesluit is op pagina 53 weergegeven dat in de zuidwestelijk punt van dit perceel een nieuwe watergang (greppel) wordt aangebracht. Deze greppel sluit aan op de bestaande watergang. In de huidige situatie loopt de bestaande watergang met een zigzag richting de Oldeneelweg. De greppel in de teen van de dijk wordt verlengd. Het perceel van indiener ligt dermate hoog dat deze een grote drooglegging heeft. De watergang op het perceel van indiener wordt met name door neerslag gevoed. Door de dijkversterking wordt de bestaande watergang verlengd, waardoor deze meer neerslag kan opvangen. Deze beperkte aanpassing heeft geen gevolgen voor het hoofdwatersysteem, aangezien deze watergang ook niet in verbinding staat met het overige watersysteem. Een duiker is niet benodigd.
84.7	Indiener geeft aan dat het niet wenselijk en nodig is om de bomen op het perceel van indiener te verwijderen. Indiener wil dat deze bomen behouden blijven en geeft geen toestemming om deze te verwijderen.	In de reactie op onderdeel 84.5 is onderbouwd waarom op het perceel van indiener een werkstrook benodigd is, waardoor het ook nodig is dat de bomen verwijderd worden. Een groot deel van de huidige bomen (wilgen) staan in de huidige situatie al te dicht op de primaire waterkering, waardoor deze niet op dezelfde locatie herplant kunnen worden. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) staat hoe IJsselwerken deze bomen wil compenseren,

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		waaronder op het perceel van indiener. De gemeente Zwolle heeft deze bomen opgenomen in de kapvergunning. In paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit is aangeven dat het waterschap de intentie heeft om minnelijk tot overeenstemming te komen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een gedoogprocedure worden ingezet om de bomen te verwijderen.
84.8	Indiener geeft aan dat tijdens en na oplevering van het werk de privacy geborgd moet worden. In ieder geval dient de dijk niet publiek toegankelijk te zijn.	In de reactie op onderdeel 84.1 is aangegeven dat voor de uitvoering een BLVC-plan wordt opgesteld, hierin is aandacht voor leefbaarheid en onder dit aspect wordt ook privacy meegenomen. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld doeken worden aangebracht aan de bouwhekken. In de gebruiksovereenkomst kunnen ook over de tijdelijke situatie afspraken worden vastgelegd. Gedurende de uitvoering is het werkgebied op en rond de dijk afgesloten met hekken. Na afronding van de dijkversterking zal de oorspronkelijke situatie hersteld worden. Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk aan om de dijk te kunnen onderhouden en voor de toegankelijkheid tijdens calamiteiten. De toegankelijkheid van de dijk wordt door de dijkversterking niet gewijzigd.

Conclusie zienswijze nummer 84

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 85

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
85.1	Indieners verzoeken om in het Projectbesluit op te nemen dat zal worden onderzocht of ter hoogte van Oldeneel een andere oplossing kan worden gerealiseerd, zoals een damwand achter de woningen van de Kleine Veerweg 27 en 31. Deze damwand zou beter werkbaar zijn, minder risico opleveren en is ook vergunbaar.	De door indiener voorgestelde oplossing betreft alleen het aanbrengen van een damwand. Deze damwand lost op deze locatie niet alle veiligheidstekorten op en is dan ook geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. Wanneer deze wordt beschouwd als dijkverlegging zal dit nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom ook geen kansrijk alternatief. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het al afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Dit alternatief heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse alternatief dat niet het VKA is geworden, omdat meer buitendijks ruimtebeslag nodig is. Dit voorstel heeft daardoor nog meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact op rivierkunde. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht.
85.2	Indieners willen dat de keervoorziening die is voorzien op een deel van hun perceel vervalt. Het terrein waar de keervoorziening is voorzien, hebben zij vanwege de hoge ligging nodig voor hun paarden. De paarden kunnen ook niet naast de voorziene keervoorziening worden geplaatst in verband met het geluid en stress die dat oplevert. Indieners vrezen ook blijvende schade aan het weiland na afloop van het gebruik als keervoorziening. De alternatieven die door IJsselwerken zijn voorgesteld, voldoen niet. Indieners voelen zich niet gehoord. Zij willen dat het perceel tegenover het huis van indiener wordt gebruikt als	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en individuele gesprekken in het Projectbesluit aangepast. De tijdelijke parkeerplekken en tijdelijke ontsluitingsroute op het perceel van indiener zijn verplaatst naar het perceel van Kleine Veerweg 20, daarmee wordt het tijdelijk ruimtebeslag op het perceel van indiener beperkt. De keerlus is zoveel mogelijk naar de rand van het perceel geplaatst. Rond het perceel van indiener is door omliggende bebouwing geen ruimte voor een doorgaande transportroute. Ook vinden meer transportbewegingen plaats dan bij een enkele vracht- of vuilnisauto en bestaat er een grotere kans op aanrijdingen wanneer deze over een lange afstand

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	keervoorziening of dat wordt voorgeschreven dat met andere vrachtwagens wordt gereden zodat een keervoorziening niet nodig is.	achteruit moeten rijden en een bocht moet maken. Om het werk veilig te kunnen verlaten is op deze locatie ruimte nodig om te kunnen keren met bouwverkeer (een zogenaamde keerlus). Het is niet mogelijk om de wegafsluiting later te laten plaatsvinden. Het perceel van indiener is de dichtstbijzijnde mogelijkheid bij de dijk waar ruimte is om te kunnen keren. Wanneer op een andere locatie (verderop) gekeerd moet worden, gaat dit ten koste van veiligheid en wordt bovendien een groter deel van de openbare weg werkterrein. In hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit zijn de uitgangspunten voor de uitvoering beschreven. Er kan geen gevolg gegeven worden aan individuele verzoeken om de inzet van zwaar materiaal of het gebruik van dit tijdelijk ruimtebeslag te beperken. Alle tijdelijke effecten van deze werkzaamheden en bouwverkeer zijn onderzocht (zie hoofdstuk 11 "Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen deze te beperken" van het Projectbesluit). Wanneer nodig zijn mitigerende maatregelen voorgesteld. De oorspronkelijke situatie wordt na afronding van de werkzaamheden hersteld. In paragraaf 7.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit is hierover meer informatie opgenomen. In de te sluiten overeenkomst voor het gebruik van de grond kunnen hierover nadere afspraken worden gemaakt. Bij het komen tot een gebruiksovereenkomst horen ook afspraken over financiële compensatie in de vorm van een volledige schadeloosstelling. Voor een nadere toelichting wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Ook kan onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, het beperken van hinder en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Voor een nadere toelichting op het gevoerde omgevingsproces wordt gewezen op paragraaf 2.2 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 85

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 86

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
86.1	Indiener maakt zich zorgen over de overlast tijdens de uitvoering, over de permanente veranderingen aan de omgeving en de invloed die dit heeft op het bedrijf waar hij werkt. Indiener wijst daarbij op de gevolgen van de kap van bomen voor de ecologie en het klimaat op het bedrijfsterrein. Indiener zou graag perspectief krijgen ten aanzien van het behoud van zijn werkplek. Indiener meent dat verplaatsen van het bedrijf praktische voordelen oplevert, en wenst dat dit wordt meegenomen in de verdere planuitwerking.	Bij de uitvoering is het uitgangspunt dat hinder voor de omgeving zo veel mogelijk moet worden voorkomen (dit wordt toegelicht in paragraaf 11.1 “Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering” van het Projectbesluit), dus ook ten aanzien van het bedrijf waar indiener werkt. Hierna wordt per hindersoort – kort samengevat – aangegeven om welke maatregelen het gaat: *Geluidhinder:* de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u. *Trillinghinder*: voor trillingen is het voorkomen van schade maatgevend en wordt trillinghinder beperkt door het toepassen van trillingarme technieken. *Lichthinder*: de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u en er wordt rekening gehouden met aanwezige bebouwing en natuurwaarden, waaronder het bedrijf waar indiener werkt. *Luchtkwaliteit*: de uitvoering wordt gedeeltelijk met emissieloos (geëlektrificeerd) materieel uitgevoerd, om tijdelijke verslechtering door de uitstoot van stikstof en fijnstof te verminderen. *Stuiven van zand:* maatregelen om de hinder van verstuiving van zand te beperken worden toegepast. Ten aanzien van de permanente effecten geldt dat het ruimtebeslag bij het bedrijf zo minimaal mogelijk is. Het bedrijf waar indiener werkt zal een passende schadeloosstelling ontvangen. Het kappen van de bomen langs de dijk is noodzakelijk voor de dijkversterking. De bomen en de daar bijhorende onderliggende hagen zullen worden teruggeplant, nadat de werkzaamheden zijn afgerond. IJsselwerken ziet gezien de toe te passen maatregelen niet waarom het bedrijf niet kan blijven voortbestaan tijdens en na de dijkversterking. Het verplaatsen van het bedrijf is niet noodzakelijk en het verlies van baan van indiener als gevolg van de dijkversterking ligt niet voor de hand. Er wordt tot slot op gewezen dat indiener als medewerker van het bedrijf een afgeleid belang heeft en strikt genomen niet voor het belang van het bedrijf kan opkomen. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 86

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 87

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
87.1	Indiener vraagt om een heroverweging van werkwijze voor het Kortrick en Olst-Zuid, zodat de schade en overlast voor de omgeving wordt verminderd. Indiener wijst er op dat de uitgangspunten van het voorkeursalternatief uit 2019 niet zijn gehandhaafd in het Projectbesluit en is het daar niet mee eens. Indiener stelt dat een onzorgvuldige afweging is gemaakt door voor een binnendijkse versterking te kiezen. Volgens indiener is niet te begrijpen waarom niet kan worden gewerkt in Natura 2000-gebied, maar wel in de nabijheid van tuinen waar ook bijzondere flora aanwezig is. En nu er toch al werk nodig is aan de buitenzijde, waarom dan niet dat uitbreiden, om werk aan de binnenzijde te vermijden? Indiener wijst op de notitie van rivierkundige C. Van den Brink, die is geregistreerd onder nummer 118, waaruit volgt dat er geen bezwaar is om buitendijks te werken.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken. Voorts wordt het volgende opgemerkt ten aanzien van het door indieners aangedragen rapport. Voor het dijkversterkingsontwerp is rivierkunde een onderdeel van de integrale afweging. De “Redeneerlijn buitendijks versterken” biedt een kader vanuit de rivierbeheerder (Rijkswaterstaat Oost-Nederland), waarin wordt geschetst onder welke omstandigheden buitenwaarts versterken overwogen kan worden. Een expliciete voorwaarde binnen dit kader is dat er geen sprake mag zijn van een “hydraulisch knelpunt”. Een hydraulisch knelpunt is een locatie waar de breedte van de rivier relatief het smalst is ten opzichte van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de omliggende trajecten. Uit het door de rivierbeheerder beschikbaar gestelde model blijkt dat er bij Kortrick sprake is van een hydraulisch knelpunt, omdat de dijk-tot-dijk afstand relatief het smalst is ten opzichte van het stroomopwaartse riviertraject. Dit is toegelicht op pagina 6-7 van de Rivierkundige effectbeoordeling dijkversterking IJsselwerken (bijlage 4.1 van het Projectbesluit). Mede om deze reden heeft een binnendijkse versterking de voorkeur en blijft het dijkversterkingsontwerp hier volgens het VKA. Het bepalen van de precieze omvang van de mogelijke rivierkundige effecten van een buitendijkse versterking is niet relevant, omdat buitendijks versterken volgens het kader van de rivierbeheerder niet wenselijk en daarmee niet kansrijk is. De rivierbeheerder kijkt niet alleen naar de huidige situatie, maar houdt ook rekening met toekomstige situaties. Door hydraulische knelpunten niet nog meer negatief te beïnvloeden, blijft ook in de toekomst ruimte over voor mogelijke rivierpeilstijgingen en hoogwaterpieken. Naast het hydraulisch knelpunt spelen ook andere rivierkundige voorwaarden een rol bij de beoordeling van buitendijkse alternatieven. Eén daarvan is de verplichte compensatie van buitendijkse ingrepen. Uit verkennende gesprekken met de rivierbeheerder en natuurbeheerders is gebleken dat in de directe nabijheid (de Oosterwaard) geen ruimte beschikbaar is voor compensatie, zoals verplicht bij een buitendijkse versterking. Een ander belangrijk rivierkundig aspect in de beoordeling is het effect op de waterstanden, ook wel opstuwing genoemd. De rivierbeheerder staat in beginsel geen toename van extreme waterstanden toe. De mate van opstuwing wordt vastgesteld met rekenmodellen, die een zekere onnauwkeurigheid kennen. Daarom wordt een beoordelingsmarge van 1 mm gehanteerd. Deze marge geeft beperkte ruimte voor rivierkundige effecten, maar het uitgangspunt van de rivierbeheerder blijft het voorkomen van waterstandseffecten. Als uit berekeningen blijkt dat een opstuwingseffect optreedt, heeft de initiatiefnemer een zorgplicht. Dit betekent dat hij aantoonbaar de rivierkundige effecten moet optimaliseren of compenseren. Deze zorgplicht geldt ook voor het zoveel mogelijk beperken van opstuwingseffecten ten gevolge van de dijkversterking, zelfs wanneer deze in theorie kleiner zijn dan 1 mm. Ook op basis van deze uitgangspunten is buitendijks versterken niet doelmatig. Dit weegt mee in de integrale beoordeling, waarin naast rivierkundige aspecten ook andere omgevingsfactoren zijn afgewogen in het voordeel van een binnendijkse

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		oplossing. Daarom is een buitendijkse versterking niet het dijkversterkingsontwerp en is daarom geen omgevingsvergunning aangevraagd bij Rijkswaterstaat. Bovenstaande overwegingen sluiten aan bij het algemeen beleid van Rijkswaterstaat ten aanzien van buitendijkse versterkingen. Rijkswaterstaat erkent dat dijkversterkingsprojecten ingrijpend zijn, ook in dit geval. Buitendijkse (rivierwaartse) versterkingen worden beleidsmatig niet toegestaan, zoals hierboven toegelicht en vastgelegd in de Redeneerlijn buitendijks versterken. Hoewel dit veel impact heeft aan de niet-rivierzijde van de dijk, wordt de redeneerlijn consequent toegepast. Rijkswaterstaat ziet geen aanleiding om voor de dijkversterking van dit beleid af te wijken.
87.2	Indiener vreest dat het dempen van de vijver zal zorgen voor wateroverlast in kelders en kruipruimtes en dat door het kappen van de bomen de inwoners ernstig worden beperkt in hun woongenot.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
87.3	Indiener stelt dat er in de Planuitwerkingsfase geen sprake is geweest van participatie, zoals vastgelegd in de Omgevingswet. De plannen waren al in een vergevorderd stadium. De website waarnaar werd verwezen als er vragen waren, bevat een enorme hoeveelheid documenten, wat het voor bewoners moeilijk maakt. Ook geeft indiener aan dat bij vragen en zorgen steeds is verwezen naar de mogelijkheid van het indienen van een zienswijze. Dat is een formele weg die veel tijd, energie en geld kost, aldus indiener. Indiener stelt dat het opgebouwde vertrouwen weg is, doordat vragen van bewoners niet duidelijk zijn beantwoord, en het draagvlak bij bewoners weg is.	Het project dijkversterking Zwolle-Olst is in 2017 opgestart onder de Waterwet en verkeerde daardoor voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet al in een vergevorderd stadium. Artikel 4.64, lid 5, van de Invoeringswet Omgevingswet maakt het in dat soort gevallen mogelijk om een projectbesluit vast te stellen, waarbij de stappen uit de Verkenningsfase en Planuitwerkingsfase onder het oude recht (Waterwet) mogen worden meegenomen. Hieronder valt ook het participatietraject, dit is al bij de Verkenningsfase in 2017 opgestart. Zoals onder andere beschreven in paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase” van het Projectbesluit is sinds 2017 door IJsselwerken intensief geïnformeerd over de dijkversterking op de momenten dat dat mocht worden verwacht, met alle relevante stakeholders (zie ook Verantwoording Participatie Verkenningsfase en Verantwoording Participatie Planuitwerkingsfase, bijlagen 2.2 en 2.8 van het Projectbesluit). Het informeren van het brede publiek via communicatiemiddelen als de website, algemene mailbox, digitale nieuwsbrieven, persberichten en lokale media en webinars is een zeer gangbare en laagdrempelige manier van informatievoorziening. Dat daarbij veel informatie wordt gedeeld bij een groot project als een dijkversterking is niet onredelijk belastend voor bewoners. Daar komt bij dat door IJsselwerken een actieve rol is ingenomen met het organiseren van (inloop)bijeenkomsten, keukentafelgesprekken, terugkoppelgesprekken en dijkexcursies, om bewoners te woord te staan en

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		wegwijs te maken in de plannen. Ook zijn er in de Planuitwerkingsfase tien bijeenkomsten van het Omgevingsplatform geweest, waar de verschillende belangengroepen in zijn vertegenwoordigd. Uiteraard is het indienen van een zienswijze wél een manier om publieksrechtelijk inspraak te hebben, en daar is dan ook - ten overvloede - op gewezen.
87.4	Indiener geeft aan dat de Motivering Projectbesluit (blz. 237) niet in lijn is met het Ruimtelijk kwaliteitskader (blz. 82) ten aanzien van de beplanting in de parkzones van Olst en het tijdelijk ruimtebeslag.	In de paragrafen 11.4 “Landschappelijke waarden en cultureel erfgoed” en 11.5 “Natuur” van het Projectbesluit is de inpassing van de voorgenomen dijkversterking getoetst aan de richtlijnen van het Ruimtelijk Kwaliteitskader (RKK) op respectievelijk het aspect Landschap en cultuurhistorie en Natuur. Daarin wordt geconcludeerd dat het Projectbesluit in lijn is met het RKK.
87. 5	In het Projectbesluit is beschreven dat het decennia duurt voordat de herplant een volwaardig vergelijkbaar beeld oplevert. Indiener merkt hierbij op dat volgens de wet effecten met een termijn langer dan 10 jaar, moeten worden beschouwd als permanente effecten.	Het kappen van bomen is beoordeeld als permanent effect. Dit is toegelicht in paragraaf 11.4.1 “Landschappelijke waarden” van het Projectbesluit. De herplant is voorzien om deze permanente effecten te mitigeren. Het duurt decennia voordat de herplant een volwaardig vergelijkbaar beeld ontstaat. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe wordt omgegaan met bomen.
87.6	Indiener geeft aan dat voor Olst-Zuid gekozen is voor een binnendijkse versterking, terwijl in traject Olst-Noord een buitendijkse versterking mogelijk is. Indiener vraagt waarom in Olst-Noord wel buitendijks versterkt kan worden en in Olst-Zuid niet. Daarnaast vraagt indiener om duidelijke argumenten waarom werken vanaf de Rijksstraatweg niet mogelijk is.	In aanvulling op de reactie op onderdeel 87.1, het volgende. Het VKA bij Olst-Noord was in de Verkenningsfase ook een binnendijkse versterking. Bij nadere uitwerking in de Planuitwerkingsfase bleek dit alternatief in Olst-Noord niet inpasbaar te zijn aangezien gezien de inpassing van publieke voorzieningen (waaronder de parallelweg, kabels en leidingen en greppels). Op basis hiervan in het VKA opnieuw beschouwd en is gekozen voor een constructieve versterking aangezien dit alternatief de minste tijdelijke en permanente milieueffecten heeft. In Olst-Zuid is een binnendijkse versterking wel inpasbaar en heeft ook de minste milieueffecten. In tegenstelling tot Olst-Noord is er in Olst-Zuid geen sprake van een “hydraulisch knelpunt” en ook geen sprake van buitendijks gelegen NNN-gebied. De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit is aanzienlijk langer dan de door indiener genoemde afsluiting van 8 weken voor de werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer.
87.7	Indiener verzoekt om een waardebepaling van de bomen bij Kortrick/Olst Zuid. Indiener verzoekt daarnaast om zorgvuldig te beoordelen welke bomen écht weg moeten, en welke kunnen blijven staan door optimalisatie van de werkgrenzen. Volgens indiener betekent minder bomen minder CO_2 opname en dus verslechtering van klimaatomstandigheden voor mens en natuur voor lange tijd. Ook bij volledige herplant of compensatie op dezelfde plek stelt indiener dat het lang duurt voordat dezelfde situatie is bereikt. Indiener heeft gelezen dat 691 van de 929 te kappen bomen wordt herplant/gecompenseerd.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader Bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader Bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. De herplant en compensatie van bomen is gebaseerd op een wettelijk kader en vastgelegd in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Tot drie jaar na herplant is IJsselwerken verantwoordelijk voor het aanslaan en onderhoud van deze bomen. Er zal worden voldaan aan de wettelijke verplichtingen en de wettelijk voorgeschreven compensatie. In paragraaf 2.4 is een nadere toelichting opgenomen op hoe door IJsselwerken wordt omgegaan met bomen.
87.8	Indiener stelt dat de aanleg van de noordelijke rotonde de enige meekoppelkans voor Olst zal zijn. Indiener vindt het niet wenselijk dat, aangezien de uitvoering van dit traject nog jaren gaat duren, ook de aanleg van de rotonde lang op zich laat wachten. Indiener verzoekt daarbij om werk met werk te maken, aangezien de provincie de oversteek dorp-Veerweg wil aanpakken, en verzoekt met de provincie in overleg te treden hieromtrent.	Het realiseren van een rotonde bij Olst Noord is geen meekoppelkans van de dijkversterking en maakt daardoor geen deel uit van het Projectbesluit. Wel vindt afstemming met de provincie plaats over de raakvlakken tussen de projecten van de provincie en de dijkversterking. Het is bekend dat de provincie Overijssel de oversteek dorp Olst-Veerweg wil aanpakken en uiteraard is hier afstemming over. In deze gesprekken is eveneens verkend of projecten gecombineerd konden worden. De projectgebieden overlappen echter niet en ook qua planning is geen sprake van overlap. Zodoende is “werk-met-werk maken” in dit geval niet mogelijk gebleken.
87.9	Indiener verzoekt om het aanleggen van een buitendijks fiets- en wandelpad vanuit Olst richting Fortmond/Den Nul op te nemen als meekoppelkans.	In de Verkenningsfase van de dijkversterking is samen met verschillende partijen onderzocht welke kansen er zijn om waarden in het gebied rondom de dijkversterking te verbeteren, versterken of creëren. Beide door indiener genoemde fietspaden zijn als meekoppelkans uitgewerkt en beoordeeld in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		termen van vergunbaarheid, uitvoerbaarheid en betaalbaarheid. Dit is uitgewerkt in de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit en meer specifiek bijlage 2 “Factsheets meekoppelkansen” van deze onderbouwing). Hierin valt te lezen dat een buitendijks fietspad van Olst naar Den Nul niet kansrijk/realiseerbaar is beoordeeld, vanwege negatieve effecten op Natura 2000-gebied en het ontbreken van medewerking van grondeigenaren. Een fietspad van Den Nul naar Wijhe bleek eveneens niet kansrijk/realiseerbaar, vanwege beperkt draagvlak in de omgeving en omdat de huidige fietsroute via de Scherpenzeelseweg een meer directe verbinding naar het centrum van Wijhe vormt. Beide meekoppelkansen zijn daarom niet verder onderzocht, maken geen onderdeel uit van het voorkeursalternatief en daarmee ook niet van de dijkversterking zoals die nu in het Projectbesluit is vastgesteld. Voor de meekoppelkansen die wel zijn meegenomen bij de dijkversterking wordt verwezen naar tabel 2.2 “Overzicht meekoppelkansen” van het Projectbesluit.
87.10	Indiener pleit voor het delen van conclusies met inwoners en het prevaleren van draagvlak en participatie boven de geplande werkzaamheden.	In aanvulling op de reactie op onderdeel 87.3 kan worden toegevoegd dat IJsselwerken een actieve rol heeft ingenomen door het organiseren van (inloop)bijeenkomsten, keukentafelgesprekken, terugkoppelgesprekken en dijkexcursies. Via al deze kanalen én via de publieksrechtelijke procedures, zijn conclusies met stakeholders, belangengroepen en inwoners gedeeld. Er is zodoende ruim voldoende gedaan aan het delen van conclusies en aan participatie om draagvlak te creëren. In paragraaf 2.2 van deze Nota is nader ingegaan op participatie.
87.11	Indiener wil dat de geplande werkzaamheden, wanneer nodig, worden uitgesteld.	Zoals in hoofdstuk 1 “Inleiding” van het Projectbesluit is toegelicht is het beheer van waterkeringen (dijken) een taak van WDODelta. De waterkeringen bieden waterveiligheid aan het achterland en de bewoners die daar wonen; zoals aan de wijk Kortrick. Omdat de dijk niet meer aan de wettelijke veiligheidsnormen voldoet, moet het waterschap de dijk versterken. Uitstellen van de uitvoering van de dijkversterking is zodoende geen optie. Daarnaast kan het uitstellen van de gehele dijkversterking eveneens een financieringsprobleem opleveren, omdat de subsidie vanuit het (landelijke) Hoogwaterbeschermingsprogramma dan waarschijnlijk niet meer beschikbaar is.
Conclusie zienswijze nummer 87		

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 88

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
88.1	Indiener stelt dat er ten onrechte geen participatie heeft plaatsgevonden zoals is bedoeld in de Omgevingswet, met name in de Planuitwerkingsfase. Indiener is van mening dat uit het Ontwerp Projectbesluit volgt dat er niet voldoende is nagedacht over het betrekken van de omgeving. Gesprekken met grondeigenaren voldoen niet als participatie, aldus indiener. Indiener is van mening dat het verspreiden van informatie via informatiekanalen onvoldoende is, aangezien dit actieve zoekacties van de inwoners of belangengroepen vereist. Daar komt bij dat over sommige maatregelen (o.a. realisatie ketenpark en bijbehorende toegangsweg, dempen kortrickvijver, dempen bergingsvijver en realisatie werkwegen) niet, dan wel te laat, is gecommuniceerd. Indiener vraagt om het verloop van de Planuitwerkingsfase te onderzoeken, en, waar nodig, de situatie te herstellen zodat dit voldoet aan de Omgevingswet. Indiener verzoekt om draagvlak en participatie te laten prevaleren boven de geplande werkzaamheden.	Het project dijkversterking Zwolle-Olst is in 2017 opgestart onder de Waterwet en verkeerde daardoor voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet al in een vergevorderd stadium. Artikel 4.64, lid 5, van de Invoeringswet Omgevingswet maakt het in dat soort gevallen mogelijk om een projectbesluit vast te stellen, waarbij de stappen uit de Verkenningsfase en Planuitwerkingsfase onder het oude recht (Waterwet) mogen worden meegenomen. Hieronder valt ook het participatietraject, dit is al bij de Verkenningsfase in 2017 opgestart. Zoals onder andere beschreven in paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase” van het Projectbesluit is sinds 2017 door IJsselwerken intensief geïnformeerd over de dijkversterking op de momenten dat dat mocht worden verwacht, met alle relevante stakeholders (zie ook Verantwoording Participatie Verkenningsfase en Verantwoording Participatie Planuitwerkingsfase, bijlagen 2.2 en 2.8 van het Projectbesluit). Het informeren van het brede publiek via communicatiemiddelen als de website, algemene mailbox, digitale nieuwsbrieven, persberichten en lokale media en webinars is een zeer gangbare en laagdrempelige manier van informatievoorziening. Dat daarbij veel informatie wordt gedeeld bij een groot project als een dijkversterking is niet onredelijk belastend voor bewoners. Daar komt bij dat door IJsselwerken een actieve rol is ingenomen met het organiseren van (inloop)bijeenkomsten, keukentafelgesprekken, terugkoppelgesprekken en dijkexcursies, om bewoners te woord te staan en wegwijs te maken in de plannen. Uiteraard is het indienen van een zienswijze wél een manier om publieksrechtelijk inspraak te hebben, en daar is dan ook ten overvloede op gewezen. Ook zijn er in de Planuitwerkingsfase tien bijeenkomsten van het Omgevingsplatform geweest, waar de verschillende belangengroepen in zijn vertegenwoordigd. Daarin hebben ook de Plaatselijk Belang-organisaties zitting. IJsselwerken kan zich niet vinden in het standpunt van indiener dat over sommige maatregelen (o.a. realisatie ketenpark en bijbehorende toegangsweg,

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		dempen Kortrick-vijver in Olst en realisatie werkstroken) niet dan wel laat is gecommuniceerd. Ten aanzien van de door indiener aangehaalde toegang over de Kromme Koeweg merkt IJsselwerken op dat deze route juist is onderzocht en daarna in de plannen is opgenomen naar aanleiding van een gesprek met Plaatselijk Belang Herxen in 2023. IJsselwerken stond – en staat – open voor ideeën en inbreng en hecht veel waarde aan een actieve en meedenkende houding. Dat dit door indiener niet als zodanig wordt ervaren, wordt ten zeerste betreurd. Maar het geeft geen aanleiding om het verloop van de Planuitwerkingsfase te onderzoeken. Er bestaat, zoals hierboven uiteengezet, ook geen noodzaak om de situatie te herstellen zodat deze voldoet aan de Omgevingswet.
88.2	Indiener is van mening dat de afwegingen die in de Planuitwerkingsfase zijn gemaakt, niet zijn gebaseerd op adequaat onderzoek en analyse. Volgens indiener zijn specifieke tekortkomingen het ontbreken van een gepubliceerde impactanalyse, een belevingsonderzoek en duidelijke opdrachtdocumentatie voor Boskalis Nederland. Ook is er naar mening van indiener ten onrechte geen participatieplan opgesteld. Tot slot ligt er enkel een contract gebaseerd op het voorkeursbesluit, dit is niet openbaar gemaakt. Dit maakt het besluitvormingsproces ondoorzichtig aldus indiener. Volgens indiener weten omwonenden niet goed tot wie zij zich kunnen wenden voor duidelijkheid en inspraak, en krijgt Boskalis Nederland te veel ruimte om een eigen koers te bepalen.	Er is naar alle relevante aspecten gekeken, onder meer in de milieueffectrapportage en de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken. Daarmee bevat het Projectbesluit een voldoende onderbouwing. Verder voldoet het Projectbesluit aan de wettelijke eisen, zoals deze zijn opgenomen in artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit. Er is bij de start van de Planuitwerkingsfase (PU-fase) een Strategisch Plan Omgevingsproces gemaakt, dit is een participatieplan. De samengevatte versie, in de vorm van een infographic, is toegelicht tijdens één van de bijeenkomsten van het Omgevingsplatform. De grote lijn van het toegelichte omgevingsproces heeft toen steun gekregen van het Omgevingsplatform. De betreffende infographic is tijdens de eerste ronde gesprekken met grondeigenaren in de PU-fase ook aan alle grondeigenaren uitgereikt en toegelicht en heeft een prominente plek gehad in uitingen van publiekscommunicatie. De overige documenten die indiener noemt zijn niet wettelijk voorgeschreven, en leiden volgens IJsselwerken niet tot tekortkomingen in de besluitvorming. Ook deelt IJsselwerken niet het door indiener geschetste standpunt dat het besluitvormingsproces ondoorzichtig wordt gemaakt door het contract met Boskalis Nederland. WDODelta is als beheerder verantwoordelijk voor de dijkversterking, en stelt met het oog daarop het Projectbesluit vast. Boskalis Nederland is de aannemer voor de uitvoering. Uitvoering van de dijkversterking gebeurt in opdracht van WDODelta, en binnen de grenzen van het Projectbesluit.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
88.3	De manier waarop WDODelta en Boskalis Nederland te werk gaan, heeft negatieve gevolgen voor de kwaliteit van de Planuitwerkingsfase, aldus indiener. Volgens indiener hebben WDODelta en Boskalis Nederland een belangrijke stap overgeslagen door zich niet te houden aan de regels en bedoeling van de Omgevingswet, die voorschrijft dat overheden omwonenden en bedrijven actief moeten betrekken bij plannen.	In de eerste plaats wordt verwezen naar de beantwoording in onderdeel 88.1. Aanvullend wordt het volgende opgemerkt. IJsselwerken deelt het standpunt van indiener niet dat omwonenden en bedrijven niet (voldoende) actief betrokken zijn bij de plannen en dat dit negatieve gevolgen heeft voor de Planuitwerkingsfase. Zoals gezegd voldoet het Projectbesluit aan de inhoudelijke eisen, zoals gesteld in artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit.
88.4	Indiener geeft aan ervan uit te gaan dat de plannen voor de afslag naar Herxen en de tijdelijke parallelweg zijn ingetrokken of dat een aparte vergunningsprocedure zal worden gestart voor dit onderdeel, omdat de plannen niet zijn meegenomen in het Projectbesluit. Indiener brengt alsnog een alternatief naar voren voor de afslag naar Herxen, namelijk een afslag bij de Paddenpol in de richting van Wijhe. Dit alternatief heeft verschillende bijkomende voordelen volgens indiener, waaronder het verkorten van de aanrijdroute en het bijdragen aan de veiligheid voor fietsers. Als de keuze toch valt op de afslag bij Herxen, dan is het verzoek van indiener om een volwaardige rotonde te realiseren. Indiener vraagt verder om gedegen onderzoek naar de beste optie voor de afslag en het gebruik van de Kromme Koeweg, met aandacht voor de feiten en de inwoners van Herxen. Indiener verzoekt verder nog om in het definitieve besluit neer te leggen hoe rekening wordt gehouden met de bereikbaarheid van Herxen voor de inwoners en recreanten.	De aanpassing van de kruising Herxen en het plan voor een tijdelijke parallelweg zijn inderdaad niet in het O*ntwerp* Projectbesluit opgenomen maar inmiddels wel in het Projectbesluit. Dat komt omdat deze aanpassingen na december 2023 zijn besproken. Het ruimtebeslag is in december 2023 bepaald en in het Ontwerp Projectbesluit opgenomen en vervolgens in de plannen verwerkt na december 2023: het moment waarop het ruimtebeslag voor het Ontwerp Projectbesluit werd bepaald. Daarom zijn de plannen niet in het Ontwerp Projectbesluit opgenomen. Vanaf april 2024 is meermaals met onder andere Plaatselijk Belang Herxen gepraat over de uitwerking van deze plannen. Door IJsselwerken is samen met de provincie Overijssel en gemeente Olst-Wijhe onderzoek gedaan naar de mogelijke alternatieven voor het bereiken van het werkterrein. Onder de onderzochte alternatieven valt ook de door indiener voorgestelde variant van een afslag bij Paddenpol. Deze variant scoort negatief op vergunbaarheid (vanwege de effecten op Natura 2000), verkeersveiligheid, veroorzaakt rivierkundige effecten (vanwege de extra opstuwing) en brengt aanzienlijk hogere kosten met zich mee. Gelet hierop is deze variant afgevallen. Op 20 december 2024 is door bestuurders van het waterschap, de provincie Overijssel en de gemeente Olst-Wijhe besloten te onderzoeken of een rotonde bij de kruising Herxen vanuit verkeersveiligheid nodig is gedurende de dijkversterking. Dit heeft erin geresulteerd dat een tijdelijke rotonde wordt gerealiseerd op de kruising met een separate tijdelijke ontsluitingsroute naar het spoor. Deze oplossing draagt positief bij aan de verkeersveiligheid en komt tegemoet aan de wens van indiener. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
88.5	Indiener brengt naar voren dat in de huidige plannen een loswal is ingetekend ter hoogte van Herxen. Indiener stelt dat deze locatie tot aanzienlijke overlast kan leiden, zowel voor bewoners (lawaai en verkeersoverlast) als voor de	De tijdelijke loswallen maken onderdeel uit van het tijdelijk ruimtebeslag van de dijkversterking. Vooropgesteld moet worden dat het gebruik van loswallen juist leidt tot significante beperking van hinder voor de omgeving tijdens de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	natuur. Indiener stelt voor om de loswal te verplaatsen naar de locatie ter hoogte van de Paddenpol, dit zou minder overlast opleveren en minder belasting voor flora en fauna. Ook zou het alternatief minder kosten, omdat de route naar het depot aanzienlijk korter is. Indiener vraagt om vergelijkend onderzoek te doen naar de locaties voor de loswal op het gebied van flora en fauna en afstand en kosten.	uitvoering van de dijkversterking. Door de loswallen is het namelijk mogelijk om zand, klei en stalen damwanden voor de uitvoering van de dijkversterking over water te vervoeren en niet over de weg. Het beperken van het vervoer over de weg levert ook een flinke plus op voor de verkeersveiligheid tijdens de uitvoering. De locaties voor de loswallen zijn zorgvuldig afgewogen. Dit is toegelicht in paragraaf 7.2 “Tijdelijk ruimtebeslag” van het Projectbesluit en in het Vaarwegmanagementplan (opgenomen als bijlage 8.2 van het Projectbesluit). De specifieke afweging is opgenomen in de memo “Afweging loswal locaties IJsselwerken” (opgenomen als bijlage 4 bij het Vaarwegmanagementplan). Daar is aangegeven dat de locatie van de loswallen is beoordeeld door specialisten op het gebied van nautiek, rivierkunde en ecologie. Aspecten als archeologie, ontplofbare oorlogsresten en kabels en leidingen zijn door de werkvoorbereiding beoordeeld. Uit dit proces is een lijst met voorkeurslocaties en terugvalopties ontstaan, die door Rijkswaterstaat zijn beoordeeld door middel van een nautische analyse. De loswal ter hoogte van Herxen is uit deze zorgvuldige beoordeling naar voren gekomen. De hinder voor bewoners is getoetst en valt binnen de normen. IJsselwerken houdt daarom vast aan deze locatie. Een loswal bij de Paddenpol is niet realistisch. In de hiervoor genoemde memo is een nabijgelegen loswal vanuit nautisch oogpunt afgevallen, omdat deze in een bocht in de vaarweg was voorzien. Daarnaast zou juist het stroomopwaarts verplaatsen van de loswal meer impact hebben op de ecologische waarden. Hier liggen veel waardevolle poelen.
88.6	Indiener uit zijn zorgen over de mogelijke schade aan woningen en andere gebouwen door de werkzaamheden. Indiener vindt de monitoring voor gebouwen op een afstand van 60 meter onvoldoende, gelet op de aard van de grond en de potentieel verstrekkende risico’s voor gebouwen in de omgeving. Indiener brengt naar voren dat de risico’s in Herxen groter zijn, waardoor gebouwen op meer dan 60 meter een aanzienlijk risico lopen. Ook uit indiener zorgen over schade die pas na langere tijd zichtbaar wordt, bijvoorbeeld na 20 jaar.	Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt Schade wordt allereerst verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota. In het Overzicht trillingeffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit) zijn de resultaten weergegeven van de trillingonderzoeken die in het kader van de dijkversterking zijn uitgevoerd. Er is gekeken naar het inbrengen van damwanden, grondwerkzaamheden, sondeermachines en transportactiviteiten. De resultaten van deze trillingonderzoeken zijn afgezet tegen de richtlijnen. Hieruit volgden de kritische afstanden, dit zijn afstanden

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		waarbij tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden een risico bestaat op schade aan gebouwen. Voor het beoordelen van de trillingeffecten is een conservatief uitgangspunt gehanteerd, door uit te gaan van zogenoemde Categorie 2 gebouwen in monumentale of slechte bouwkundige staat. Niet ieder gebouw langs de dijkversterking is in slechte bouwkundige staat of een monument. Voor het inbrengen van verticale maatregelen wordt op grond van dit uitgangspunt een kritische afstand van 60 meter gehanteerd. Daarnaast zijn in dit overzicht ook de resultaten van de damwandproef meegenomen. Hieruit bleek dat voor het inbrengen van kunststof damwanden een kritische afstand van 35 meter geldt. Dit maakt het hanteren van een afstand van 60 meter dus nog conservatiever. Aanzienlijke risico's op meer dan 60 meter kunnen worden uitgesloten. Om die reden wordt monitoring buiten deze 60 meter niet nodig geacht. Juist schade door trillingen openbaart zich al tijdens de werkzaamheden en hiervoor is een monitoringstermijn langer dan drie jaar niet benodigd. Een verzoek tot schadevergoeding moet binnen 5 jaar nadat de schade is geconstateerd worden ingediend bij het Meldpunt schade. Deze verzoeken kunnen worden gedaan tot maximaal 20 jaar na afronding van de werkzaamheden. Deze termijn is bepaald in de Algemene wet bestuursrecht en is daarom bindend.
88.7	Indiener stelt dat in het rapport *Overzicht trilling Effecten Dijkversterking Zwolle-Olst* het ontbreekt aan specifieke berekeningen die rekening houden met de verschillende grondsamenstellingen, zoals kleigrond. Indiener verzoekt om een onderbouwd rapport waarin de samenstelling van de grond op de locatie van de werkzaamheden wordt meegenomen in de berekeningen van de trillingeffecten. Hierin moet kleigrond expliciet worden meegenomen.	Bij de onderbouwing van de effecten van trillingen door de werkzaamheden in het rapport dat indiener noemt is wel degelijk rekening gehouden met de bodemopbouw. Bij bepaalde frequenties zal de trilling zich in een bodemlaag namelijk makkelijker voortplanten. Voor slappe kleilagen zijn dit relatief lage frequenties (<25 Hz) en voor stevige klei en zand tussen de 15 en 40 Hz. In het projectgebied komen met name stevige klei en zand voor. De reikwijdte van de trillingen is ook in belangrijke mate afhankelijk van de bronsterkte. Trillingen die ver reiken (meer dan 100 meter) worden bijvoorbeeld veroorzaakt door zwaar goederentransport op het treinspoor. Bij de dijkversterking is de bronsterkte verhoudingsgewijs lager. Daarnaast zijn de trillingeffecten op de omgeving in beeld gebracht met een proefopstelling. Op de proeflocatie Paddenpol, nabij Herxen, de vestigingslocatie van indiener waar kleigronden aanwezig zijn, zijn trillingproeven uitgevoerd voor het intrillen van kunststof damwanden en voor zwaar transport (zie paragraaf 6.1.1.2 "Damwandproef inbrengen kunststof damwanden" van het Projectbesluit). De conclusie van deze proef is dat de trillingen minder ver reiken dan de modelberekening in eerste instantie aangaf. Hieruit is geconcludeerd dat voor het intrillen van kunststof damwanden er

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		vrijwel alleen binnen een afstand van 35 meter kans bestaat op een overschrijding van de richtlijnen. Op basis van deze metingen en conservatieve trillingprognoses is de 60 meter beïnvloedingscontour vastgesteld, zoals hiervoor in onderdeel 88.6 ook is uitgelegd.
88.8	Indiener verzoekt om de schadeafhandeling te herzien en de bewijslast om te keren. Dit sluit volgens indiener aan bij de landelijke tendens en een oproep van de provincie Overijssel. Ook vraagt indiener om langdurige monitoring van gebouwen op meer dan 60 meter, voor een periode van 20 jaar.	Er wordt ten behoeve van het project een Meldpunt schade opgericht. Eventuele schades kunnen gemeld worden bij het Meldpunt schade. Het Meldpunt schade stroomlijnt de afhandeling van de schadeverzoeken, monitort acties en kan ondersteunen bij het indienen van een schademelding. In het Meldpunt schade neemt in ieder geval een contactpersoon voor de omgeving plaats. In paragraaf 2.5 van deze Nota is toegelicht hoe dit proces verloopt. Nog los van het feit dat het omkeren van de bewijslast geen wettelijke eis is, is op deze manier een zorgvuldige afhandeling van de schade geborgd en een omkering van de bewijslast dus ook niet nodig. Langdurige monitoring van gebouwen op meer dan 60 meter van de uitvoering van de dijkversterking, voor een periode van 20 jaar heeft geen inhoudelijke meerwaarde, zie hiervoor ook de reactie bij onderdeel 88.6, maar heeft wel aanzienlijke kosten en is daarmee niet doelmatig.

Conclusie zienswijze nummer 88

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Herxen aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 89

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
89.1	Indiener maakt zich zorgen over het voorbestaan van het bedrijf. Indiener meent dat het definitieve en tijdelijke verlies van een gedeelte van het perceel en een beperkte bereikbaarheid het risico meebrengen dat het bedrijf failliet zal gaan. Volgens indiener is er bij de schadebepaling sprake van een groot aantal subjectieve factoren.	Het uitgangspunt is dat tijdelijke en permanente effecten zo veel mogelijk moet worden voorkomen (dit wordt onder meer toegelicht in hoofdstuk 5 “Totstandkoming van het voorkeursalternatief” en hoofdstuk 6 “Totstandkoming van het dijkversterkingsontwerp” van het Projectbesluit), dus ook ten aanzien van het bedrijf waar indiener werkt. Ten aanzien van de permanente effecten geldt dat het ruimtebeslag bij het bedrijf zo minimaal mogelijk is. Het bedrijf waar indiener werkt zal een passende schadeloosstelling ontvangen. Schade die zou kunnen ontstaat door het Projectbesluit kan worden gemeld bij het Meldpunt schade. IJsselwerken ziet gezien de toe te passen maatregelen niet waarom het bedrijf niet kan blijven voortbestaan tijdens en na de dijkversterking. Het verplaatsen van het bedrijf is niet noodzakelijk en het verlies van baan van indiener als gevolg van de dijkversterking ligt niet voor de hand. Er wordt tot slot op gewezen dat indiener als medewerker van het bedrijf een afgeleid belang heeft en strikt genomen niet voor het belang van het bedrijf kan opkomen.
89.2	Indiener zou uit informele bronnen hebben vernomen dat IJsselwerken van mening zou zijn dat het bedrijf een financieel voordeel probeert te halen uit de dijkverzwaring door een hoge schadeclaim. Indiener trekt een parallel naar het overheidsoptreden bij de afhandeling van schade door gaswinning in de provincie Groningen.	Er wordt ten behoeve van de schadeafhandeling een Meldpunt schade opgericht. Het Meldpunt schade stroomlijnt de afhandeling van de schadeverzoeken, monitort acties en kan ondersteunen bij het indienen van een schademelding. In het Meldpunt schade neemt in ieder geval een contactpersoon voor de omgeving plaats. Het beeld dat door indiener wordt geschetst over de werkwijze van IJsselwerken wordt niet herkend. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
89.3	Indiener vraagt zich af of IJsselwerken voldoende deskundig is om de waardevermindering van het bedrijf te taxeren. Indiener stelt voor dat het verplaatsen van het bedrijf alles een stuk makkelijker maakt.	Door het waterschap wordt gewerkt met deskundige en gecertificeerde rentmeesters om de waarde van het bedrijf en de eventuele waardevermindering daarvan te taxeren. Voor het bedrijf waar indiener werkt, wordt deze taxatie de aankomende periode verricht.

Conclusie zienswijze nummer 89

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 90

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
90.1	Indieners zijn het niet eens met het verdwijnen van de groenstrook tussen het Katerveercomplex en hun schuur. De strook wordt door indieners als achtertuin gebruikt. Het verdwijnen ervan heeft een negatief effect op privacy, veiligheid, uiterlijk en uitstraling van de omgeving, biodiversiteit en woongenot. Dat de strook benodigd zou zijn voor onderhoud, is volgens indieners slechts een papieren werkelijkheid. Hoewel indieners kunnen meegaan met het argument dat beplanting in deze strook een negatief effect kan hebben op de stabiliteit van de kering, zijn zij van mening dat er beplanting denkbaar moet zijn die juist een positieve invloed kan hebben. Daarom verzoeken zij het waterschap om het besluit om niets terug te plaatsen in deze strook, te heroverwegen, mede omdat hiervoor geen draagvlak bestaat bij de aanwonenden.	Behouden van bomen kan helaas niet overal. Voor een toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota. De bomen waarnaar indiener verwijst, vallen binnen het definitief ruimtebeslag, wat onderdeel wordt van de nieuwe dijk. Een aangepast ontwerp, waarbij de groenstrook gespaard zou blijven, zou in dit geval onvoldoende waterveiligheid opleveren. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. De huidige groenstrook wordt dan ook onderdeel van het nieuwe binnentalud van de dijk en het groen wordt verwijderd, omdat de binnenbekleding moet worden vervangen. In de huidige situatie valt de door indiener aangehaalde groenstrook al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen aan het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, dan ook gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook of schutting op het perceel van indiener. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Wel is relevant om te melden dat de huidige groenstrook grotendeels is gelegen op het perceel van de Staat (Rijkswaterstaat). Wanneer indiener beplanting of een erfafscheiding wil plaatsen op het eigen perceel, zal hiervoor een vergunning moeten worden aangevraagd. Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk terug voor beheer en onderhoud en om de toegankelijkheid tijdens calamiteiten te borgen. Dit pad is vergelijkbaar met het huidige pad, maar bestaat uit grasbetonstenen. De toegankelijkheid van de dijk wordt door de dijkversterking dan ook niet gewijzigd.

Conclusie zienswijze nummer 90

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 91

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
91.1	Indiener stelt dat het droogleggen van de Kortrickvijver grote impact heeft op de grondwaterstand, aangezien deze is aangelegd om wateroverlast in de wijk te voorkomen. Indiener vreest water- en geuroverlast in de woning aan de Kortricklaan, geeft aan bij hoog water al overlast vanuit de kruipruimte te ervaren en geeft aan dat de overlast alleen maar erger wordt door de effecten van klimaatverandering.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de Kortrickvijver niet wordt drooggelegd, zoals indiener schrijft, maar tijdelijk gedeeltelijk wordt gedempt.
91.2	Indiener vindt het droogleggen van de Kortrickvijver nadelig voor watervogels en vissen. Indiener is het niet eens met de kap van de bomen. Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk, gezien het maatschappelijke, financiële belang van bewoners en het belang van binnendijkse flora en fauna. Indiener stelt dat er aan de buitenzijde van de dijk nauwelijks kruidenrijk grasland aanwezig is dus dat hier wel gewerkt kan worden, ondanks dat het als Natura 2000-gebied is aangewezen. Indiener pleit tot slot voor meer buitendijk kruidenrijk grasland, na uitvoering van de werkzaamheden.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.

Conclusie zienswijze nummer 91

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 92

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
92.1	Indieners willen graag meer in detail weten wat er gebeurt met het dijktalud ter hoogte van hun huis in verband met hun tuinrichting. Daarnaast willen zij de keerwand aan de dijkzijde uitbreiden.	IJsselwerken is op de hoogte van de wens tot uitbreiding van de keerwand en wil ook medewerking verlenen. Helaas is de gevraagde gedetailleerde ontwerpinformatie tot op heden nog niet beschikbaar. Deze detaillering volgt in het Uitvoeringsontwerp van dit uitvoeringstraject, naar verwachting begin 2026. Via de Omgevingsmanager is deze informatie dan op te vragen. Voor een toelichting op de uitwerking van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
92.2	Indieners maken zich zorgen over de bereikbaarheid tijdens de uitvoering voor hun gasten en eventueel hulpdiensten. Indieners verzoeken een alternatieve vervoersmogelijkheid en laad- en losmogelijkheden.	Voor de bereikbaarheid van het perceel van indieners wordt vanaf de tijdelijke parkeerplaats bij woning Kleine Veerweg 20 een wandelpad aangebracht tot de woning van indiener. De woning van indiener is te allen tijde bereikbaar. In paragraaf 11.3.5.2.5 "Woningen" van het Projectbesluit is dit uitgangspunt vastgelegd. Er is een algemeen Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld en afgestemd met onder andere de veiligheidsregio, waar specifiek aandacht is voor de bereikbaarheid voor hulpdiensten. Per uitvoeringstraject wordt voor de start van de realisatie ook een specifiek BLVC-plan opgesteld, hierin zal de bereikbaarheid van de woning van indiener en de te treffen maatregelen worden gespecificeerd. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt door de Omgevingsmanager met indieners gedeeld.
92.3	Indieners willen zo veel mogelijk beplanting sparen en wanneer nodig herplanten. Voor indieners is op dit moment niet duidelijk welke bomen en beplanting wordt verwijderd. Indiener verzoekt eventueel herplant.	Het kappen van bomen voor het uitvoeren van de werkzaamheden is helaas niet overal te voorkomen. Op de aangegeven locatie vallen de bomen binnen het definitief ruimtebeslag (dus onderdeel van de dijk). Een aangepast ontwerp zou in deze gevallen onvoldoende waterveiligheid opleveren. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe is omgegaan met bomen. De meidoorn was inderdaad onterecht niet geïnventariseerd. Deze boom is nieuw ingemeten en opgenomen in de kapvergunning. In de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) is te zien voor welke bomen een kapvergunning is

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		aangevraagd. Herplant is beschouwd in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). In de huidige situatie vallen de te kappen bomen al binnen het beperkingengebied waterkering, waardoor eisen gelden vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, dan ook gehanteerd. Dit betekent dat op deze locatie geen bomen kunnen terugkeren. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden er zijn om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook of schutting op het perceel van indiener. IJsselwerken kan voor deze benodigde vergunning een NWO-beoordeling (technische onderbouwing) aanleveren waaruit moet blijken dat de beplanting al dan niet op dezelfde locatie herplant kan worden. Er wordt door IJsselwerken niet gefaciliteerd in het uitvoeren van een vergunningenscan of het daadwerkelijk aanvragen van de vergunning. Dat is de verantwoordelijkheid van indiener zelf.
92.4	Indieners verwijzen naar de zienswijze van andere indieners en vinden dat het alternatief dat door die andere indieners is aangedragen, onderzocht moet worden.	De door indieners voorgestelde oplossing betreft alleen het aanbrengen van een damwand. Deze damwand lost op deze locatie niet alle veiligheidstekorten op en is dan ook geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. Wanneer deze wordt beschouwd als dijkverlegging zal dit nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom ook geen kansrijk alternatief. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het al afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter, dan het huidige voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Dit alternatief heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico’s. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft is dat het VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener zou nog ongunstiger uitpakken dan het buitendijkse alternatief, dat niet het VKA is geworden, omdat hier meer buitendijks ruimtebeslag voor nodig is. Het voorstel heeft (nog) meer impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en een grotere impact op

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		rivierkunde. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht.

Conclusie zienswijze nummer 92

Mede naar aanleiding van de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van Oldeneel aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de tijdelijke omleidingsroute. Daarnaast is ook het Landschapsplan en de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) ter plaatse van Oldeneel aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 2.12 "Landschapsplan", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 93

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
93.1	Indiener maakt zich zorgen het gebruik van het terrein van het bedrijf voor de werkzaamheden, en over de gevolgen voor werknemers en klanten. Indiener vreest voor hard geluid, uitlaatgassen, chaos, stof en het teruglopen van het aantal klanten. Indiener maakt zich zorgen over de kap van de bomen aan de rand van het terrein en de onderliggende haag. Indiener vreest dat de verminderde bereikbaarheid en het verminderde assortiment door het verkleinen van het werkterrein zal leiden tot een verkleining van het klantenbestand. Indiener mist geruststellende oplossingen voor de gevolgen voor het bedrijf.	Bij de uitvoering is het uitgangspunt dat hinder voor de omgeving zo veel mogelijk moet worden voorkomen (dit wordt toegelicht in paragraaf 11.1 “Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering” van het Projectbesluit), dus ook ten aanzien van het bedrijf waar indiener werkt. Hierna wordt per hindersoort – kort samengevat – aangegeven om welke maatregelen het gaat: *Geluidhinder:* de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u. *Trillinghinder*: voor trillingen is het voorkomen van schade maatgevend en wordt trillinghinder beperkt door het toepassen van trillingarme technieken. *Lichthinder*: de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u en er wordt rekening gehouden met aanwezige bebouwing en natuurwaarden, waaronder het bedrijf waar indiener werkt. *Luchtkwaliteit*: de uitvoering wordt gedeeltelijk met emissieloos (geëlektrificeerd) materieel uitgevoerd, om tijdelijke verslechtering door de uitstoot van stikstof en fijnstof te verminderen. *Stuiven van zand:* maatregelen om de hinder van verstuiving van zand te beperken worden toegepast. Ten aanzien van de permanente effecten geldt dat het ruimtebeslag bij het bedrijf zo minimaal mogelijk is. Het bedrijf waar indiener werkt zal een passende schadeloosstelling ontvangen. Het kappen van de bomen langs de dijk is noodzakelijk voor de dijkversterking. De bomen en de daar bijhorende onderliggende hagen zullen worden teruggeplant, nadat de werkzaamheden zijn afgerond. IJsselwerken ziet gezien de toe te passen maatregelen niet waarom het bedrijf niet kan blijven voortbestaan tijdens en na de dijkversterking. Het verplaatsen van het bedrijf is niet noodzakelijk en het verlies van baan van indiener als gevolg van de dijkversterking ligt niet voor de hand. Er wordt tot slot op gewezen dat indiener als medewerker van het bedrijf een afgeleid belang heeft en strikt genomen niet voor het belang van het bedrijf kan opkomen. Voor

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 93

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 94

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
94.1	Indiener wil graag dat het tijdelijke fietspad op zijn perceel wordt gerealiseerd aan de andere kant van zijn voederhaag, op een bestaand wandelpad. Het voorziene fietspad zorgt ervoor dat de bestaande voederhaag voor zijn melkkoeien niet meer kan worden gebruikt. Ook maakt indiener zich zorgen over de verkeersveiligheid, omdat het fietspad zijn toegangsweg kruist.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en individuele gesprekken in het Projectbesluit aangepast. Het fietspad ter hoogte van het perceel van indiener is verschoven richting de bosrand zodat minder grasland verstoord wordt. Hierdoor is de voederhaag voor tijdens het gebruik van het tijdelijk fietspad niet bereikbaar voor het vee in de wei. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De tijdelijke fietsroute voldoet aan de geldende ontwerprichtlijnen voor fietsveiligheid. Het door indiener ingediende alternatief is onderzocht op haalbaarheid: de voorgestelde locatie betreft beschermd NNN-gebied. Ook is de locatie lager gelegen en daardoor natter en de is de locatie te smal voor een fietspad. Hierdoor is dit geen haalbaar alternatief. In de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering worden individuele afspraken gemaakt met een rentmeester van het waterschap over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" in het Projectbesluit). Ook de afspraken over de voederhaag kunnen hierin opgenomen worden. Deze afspraken hebben betrekking op de vergoeding (schadeloosstelling), het herstel en inrichting van de terreinen na afloop van de werkzaamheden en worden vastgelegd in een te sluiten gebruiksovereenkomst. Voor een nadere toelichting op de schadeloosstelling, het voorkomen van schade en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.3 en paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 94

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 95

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
95.1	Indiener verzoekt om het depot, dat is voorzien op hun perceel, te verplaatsen of elders grond aangeboden te krijgen die past in de bedrijfsvoering van indiener. Het beschikbaar stellen van de grond betekent een risico voor hun agrarische bedrijfsvoering, omdat zij dan mogelijk niet meer kunnen voldoen aan regelgeving rondom de melkstroom en zij hun dierlijke mest onvoldoende kwijt kunnen.	Depots zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.2 “Depots” van het Projectbesluit). De depotlocaties zijn integraal afgewogen op volgende criteria: impact op de omgeving, vergunbaar, uitvoerbaar. Er kan daarom niet ingaan worden op het verzoek dit het depot te verschuiven. In de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering worden nog individuele afspraken gemaakt over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid” in het Projectbesluit). Afspraken over vergoeding, compensatiegrond of andere maatregelen kunnen worden vastgelegd in de nog op te stellen gebruiksovereenkomst. Uit jurisprudentie (ECLI:NL:RBZWB:2023:443 en ECLI:NL:RBZWB:2023:1081) blijkt dat het geen verplichting is om voor vervangende grond te zorgen gedurende de uitvoering. Verzoeken om compensatiegrond kunnen wel onderdeel zijn van het minnelijk overleg, maar leiden niet tot een juridische verplichting voor het waterschap. In het kader van de te sluiten gebruiksovereenkomst zal worden gekeken wat de mogelijkheden hiervoor zijn.

Conclusie zienswijze nummer 95

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 96

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
96.1	Indiener is het niet eens met de voorgenomen verwijdering van de beplanting langs de Nilantsweg. Dit zorgt voor verminderde privacy, toename van geluid- en windoverlast en verhoogd inbraakrisico. Indiener verzoekt om een oplossing om het verwijderen van de beplanting op te vangen.	Behouden van bomen kan helaas niet overal. Voor een toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota. De bomen waarnaar indiener verwijst, vallen binnen het definitief ruimtebeslag, wat onderdeel wordt van de nieuwe dijk. Een aangepast ontwerp, waarbij de groenstrook gespaard zou blijven, zou in dit geval onvoldoende waterveiligheid opleveren. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. De huidige groenstrook wordt dan ook onderdeel van het nieuwe binnentalud van de dijk en het groen wordt verwijderd, omdat de binnenbekleding moet worden vervangen. In de huidige situatie valt de door indiener aangehaalde groenstrook al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen aan het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, dan ook gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook of schutting op het perceel van indiener. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Wel is relevant om te melden dat de huidige groenstrook grotendeels is gelegen op het perceel van de Staat (Rijkswaterstaat). Wanneer indiener beplanting of een erfafscheiding wil plaatsen op het eigen perceel, zal hiervoor een vergunning moeten worden aangevraagd. Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk terug om de toegankelijkheid voor het waterschap tijdens calamiteiten te garanderen. Dit pad is vergelijkbaar met het huidige pad, maar bestaat uit grasbetonstenen. De toegankelijkheid van de dijk wordt door de dijkversterking dan ook niet gewijzigd.

Conclusie zienswijze nummer 96

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 97

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
97.1	Indiener verzet zich tegen het gebruik van zijn perceel als depot, tijdelijke weg en beplantingscompensatie en wijst erop dat er geen afspraken over zijn gemaakt met hem. Hij verzoekt om het Landschapsplan aan te passen en zijn perceel daaruit te halen.	De gronden voor het depot, tijdelijk ruimtebeslag voor de werkzaamheden en de tijdelijke ontsluitingsroute als tijdelijke vervanging van Het Anem zijn nodig voor het realiseren van de dijkversterking. In paragraaf 7.2 “Tijdelijk ruimtebeslag” van het Projectbesluit is dit benodigde ruimtebeslag toegelicht. De beplantingscompensatie op het perceel van indiener, is op verzoek van indiener komen te vervallen en is uit het Landschapsplan gehaald. Met indiener hebben twee gesprekken plaatsgevonden over het gebruik van diens percelen voor de dijkversterking. Gestreefd wordt om met indiener voor het gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst te sluiten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit) en staat los van de Projectprocedure. Het klopt dat op moment van schrijven (juni 2025) nog geen ondertekende gebruiksovereenkomst met indiener is gesloten. Daar is het in het proces nog te vroeg voor. Het uitgangspunt bij de gebruiksovereenkomst is volledige schadeloosstelling. De intentie is om hierover minnelijk tot overeenstemming te komen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een gedoogprocedure worden ingezet. Voor een nadere toelichting op schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 97

In reactie op de zienswijze is het Landschapsplan ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 2.12 "Landschapsplan" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 98

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
98.1	Indiener stelt dat dat de dijkversterking ten onrechte niet volledige met zero emissie materiaal wordt uitgevoerd. Indiener biedt zijn materieel en expertise aan om samen met IJsselwerken naar Schoon en Emissieloos toe te werken.	Hartelijk dank voor het aanbod. De interesse van indiener is gedeeld met de collega's die bezig zijn met de voorbereiding op de Realisatiefase. Mochten zij interesse hebben, dan zullen zij contact met indiener opnemen.

Conclusie zienswijze nummer 98

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 99

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
99.1	Indieners willen dat wordt overwogen om het ontwerp aan te passen zodat te kappen bomen aan de rechterzijde van hun kavel kunnen worden behouden.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het Handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. De bomen waarnaar indiener verwijst staan in de huidige situatie al in het waterstaatswerk (dijk) en vallen binnen het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In de huidige situatie staan de bomen al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen voor het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. De bomen aan de zuidoostzijde worden gekapt, omdat daar de pipingmaatregel wordt gerealiseerd met een aansluiting van de bekleding op de tuin. Een aangepast ontwerp zou in deze gevallen onvoldoende waterveiligheid opleveren. Dit ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. Voor een toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.
99.2	Indieners maken zich zorgen over de ontsluiting van hun woning en willen inspraak in de keuze van het type verharding.	Bij Katerveerdijk wordt de buitenbekleding vervangen, in combinatie met het plaatsen van een ondoorlatend pipingscherm om het pipingprobleem op te lossen. Om ruimte te creëren voor het aanbrengen van dit pipingscherm wordt een buitenwaartse asverschuiving toegepast. Als gevolg van de asverschuiving wordt ook de weg op de dijk richting de rivier verplaatst en komt deze zodoende verder af te liggen van de woningen aan de Katerveerdijk. De bestaande opritten naar het perceel van indiener worden verlengd tot aan de weg. Het type verharding wordt nader uitgewerkt in het Uitvoeringsontwerp. Voor de oprit vanuit de tuin naar de weg geldt dat er aangesloten wordt op de bestaande verharding qua functionaliteit. Hierover kan indiener met de Omgevingsmanager in overleg gaan.

Conclusie zienswijze nummer 99

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 100

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
100.1	Indiener is ontevreden over de communicatie over de voortgang van het project. Buren zijn wel geïnformeerd en indiener niet, ondanks toezeggingen daartoe. Indiener draagt hierbij aan dat een mail over de voortgang van het project niet is ontvangen en dat de afspraken over een gesprek over het (definitieve) ontwerp niet zijn nagekomen. Indiener stelt dat sprake is van schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.	Het zorgvuldigheidsbeginsel gaat er in essentie om dat besluiten die de overheid neemt, zorgvuldig moeten worden voorbereid en genomen. Onderdeel hiervan is het gedegen vergaren van informatie en zorgvuldige afwegen van de belangen die (direct) met het besluit worden geraakt. De voorbereiding van de dijkversterking voldoet aan deze eisen. Bewoners en andere belanghebbenden zijn gedurende het proces op verschillende momenten en manieren betrokken en geïnformeerd. Indiener en de buren van indiener zijn op hetzelfde moment geïnformeerd over de groenstrook.
100.2	Indiener verzet zich tegen het naar binnen verleggen van de teen van de dijk en het verwijderen van de begroeiing rondom haar perceel. Dit leidt tot een inbreuk op haar privacy en verhoogt het risico op inbraak en vandalisme, en ook tot een waardevermindering. Indiener wil compensatie van de schade en bomen en struiken moeten worden herplant of gecompenseerd. Ook wil indiener dat er een erfafscheiding wordt geplaatst. Als begroeiing binnen de 4-meter zone blijvend onmogelijk is, moet dit worden gecompenseerd. Indiener verwacht dat de dijk en begroeiing structureel worden onderhouden.	Behouden van bomen kan helaas niet overal. Voor een toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota. De locatie waar de bomen staan wordt onderdeel van het nieuwe binnentalud van de dijk, omdat de binnenbekleding moet worden vervangen. In de huidige situatie valt de door indiener aangehaalde groenstrook al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen voor het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden de eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook of schutting. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Wanneer indiener beplanting of een erfafscheiding wil plaatsen op het eigen perceel, zal hiervoor een vergunning moeten worden aangevraagd. Ook is relevant om te melden dat een deel van de huidige groenstrook gelegen is op het perceel van de Staat (Rijkswaterstaat). Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk terug om de dijk te kunnen beheren en de toegankelijkheid tijdens calamiteiten te garanderen. Dit pad is vergelijkbaar met het huidige pad, maar bestaat uit grasbetonstenen. De toegankelijkheid van de dijk wordt door de dijkversterking niet gewijzigd. Binnen het beperkingengebied van de waterkering gelden op grond van de Waterschapsverordening regels met daarin de voorwaarden

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		waaronder het plaatsen, in stand houden of veranderen van een afrastering of hekwerk is toegestaan mits hiervoor een vergunning is verleend. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Met indiener zal voor het (tijdelijk) gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
100.3	Indiener stelt dat het verwijderen van de begroeiing schadelijk is voor beschermde diersoorten, het effect ervan onvoldoende is onderzocht en de schade aan flora en fauna moet worden beperkt.	Naar de aanwezigheid van soorten, ook op het terrein van indiener, is onderzoek gedaan. Zie hiervoor de onderzoeken Soortenbeschermingstoets en Activiteitenplan soortenbescherming (bijlage 3.5 en 3.6 van het Projectbesluit). Hieruit blijkt dat in of nabij de aanwezige vegetaties zich geen beschermde diersoorten bevinden. Daarnaast vindt voor de start van de uitvoering altijd een scan op flora en fauna plaats en worden de onderzoeken gedurende de uitvoering up-to-date gehouden. Uit paragraaf 11.5.3 "Beschermde soorten" en tabel 11-14 "Overzicht van beschermde soorten en de noodzaak tot het aanvragen van een vergunning per beschermde soort" van het Projectbesluit blijkt dat effecten die in de gebruiksfase (kunnen) optreden op soorten beschermd onder de Omgevingswet zijn: vernietiging van nesten, (vaste) rustplaatsen en/of voortplantingsplaatsen. Vernietiging van leefgebieden of nesten, (vaste) rustplaatsen en/of voortplantingsplaatsen treedt potentieel op in alle modules. In alle modules worden namelijk (en/of) bomen gekapt, struweel en oevers gerooid, water gedempt, ontgraven, etc. Deze effecten zijn allemaal beoordeeld in de eerdergenoemde Soortenbeschermingstoets.
100.4	Indiener eist dat de waardevermindering van haar woning wordt gecompenseerd op basis van een onafhankelijke taxatie en dat alle directe en	Als nadeelcompensatie wordt toegekend, worden bijkomende kosten overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht vergoed (artikel 4:129),

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	indirecte schade wordt vergoed. Zij verzoekt IJsselwerken een taxatie en juridisch advies te faciliteren.	waaronder de redelijke kosten voor deskundige bijstand bij de vaststelling van de schade. Een taxatie en juridisch advies worden niet gefaciliteerd door IJsselwerken. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 100

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 101

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
101.1	Indiener verzoekt ter plaatse van Schellerenkweg 1 een keerlus aan te passen zodat een deel van bestaande laanbeplanting en looppad kan behouden blijven.	Het tijdelijk ruimtebeslag is als volgt aangepast: de keerlus is aangepast zodat de laanbeplanting en het pad behouden blijft. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
101.2	Indiener verzoekt om een aanpassing waarbij het huidige private onderhoudspad wordt gebruikt als beplantingsstrook. Daarbij moet een nieuw onderhoudspad op een te dempen sloot worden teruggebracht. Het onderhoudspad is noodzakelijk voor zowel het transport van het materieel van het hoveniersbedrijf als voor het materieel, zoals o.a. maaimachines dat is gestald in de aanwezige werkschuur.	Deze aanpassing is niet nodig voor de dijkversterking Zwolle - Olst en kan daarom niet binnen het Projectbesluit verder worden uitgewerkt. In het grondbeschikbaarheidsproces kunnen de wensen van indiener besproken worden. Dit overleg is met indiener opgestart. In een te sluiten gebruiksovereenkomst worden de afspraken vastgelegd. Voorwaarde is wel dat de afspraken passen binnen het Projectbesluit en vergunningen. Als aanvullende vergunningen nodig zijn, dan is indiener daar zelf voor verantwoordelijk (denk hierbij aan een kapvergunning).
101.3	Tijdens de werkzaamheden is de toegang tot het terrein van indiener beperkt. Er is een tijdelijke ontsluitingsroute naar de tuinhuizen voorzien. Indiener verzoekt de ontsluitingsroute aan te passen zodat wordt aangesloten op het tijdelijke parkeerterrein zodat de looproute korter is.	De tijdelijke ontsluitingsroute wordt opnieuw beschouwd in het Uitvoeringsontwerp (UO), in afstemming met indiener en de betrokken perceeleigenaren. Het streven is om de route aan te sluiten op de tijdelijke parkeerplaats, zodat de looproute korter wordt. Voor een toelichting op de uitwerking tot het UO wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 101

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 102

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
102.1	Indiener geeft aan dat er een verschil bestaat tussen hetgeen IJsselwerken met indiener heeft besproken over de tijdelijke ontsluitingsroute en de informatie die in het Projectbesluit is opgenomen. Indiener maakt zich zorgen over schade en hinder en heeft met betrekking tot (de omgeving van) zijn perceel diverse verzoeken over de tijdelijke situatie en de situatie na afronding van de werkzaamheden.	Met indiener wordt voor het gebruik van het perceel, waaronder de tijdelijke ontsluitingsroute, een gebruiksovereenkomst worden gesloten. De gesprekken over grondbeschikbaarheid met indiener zijn opgestart en worden gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Het uitgangspunt van de gesprekken over grondbeschikbaarheid is een volledige schadeloosstelling. Dit wordt vastgelegd in een gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar. Dit staat beschreven in hoofdstuk 9 “Grondbeschikbaarheid en nadeelcompensatie” van het Projectbesluit en bijlage 2.13 “Processchema’s” van het Projectbesluit. Deze gesprekken staan los van de Projectprocedure. In het Projectbesluit worden tijdelijke individuele maatregelen niet vastgelegd. In de basis zal IJsselwerken na de werkzaamheden herstellen wat er nu ook aanwezig is. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
102.2	Indiener geeft aan dat afgesproken is dat er een gronddepot op het perceel van indiener wordt aangelegd. Dit gronddepot is niet terug te vinden in de plannen.	Het klopt dat met indiener is afgesproken dat een particulier gronddepot zal worden aangelegd. Deze afspraak betreft het perceel WHE00G 01794 dat door indiener wordt gepacht. Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en de individuele gesprekken in het Projectbesluit aangepast. Het tijdelijke depot is opgenomen. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
102.3	Indiener geeft aan dat compensatie met vervangende grond erg belangrijk is voor de bedrijfsvoering, omdat er langdurig gronden van indiener worden gebruikt voor de werkzaamheden. Indiener verzoekt het project om een voorstel te doen.	Op het moment van schrijven van deze Nota van Antwoord (juni 2025) vinden gesprekken plaats tussen indiener en IJsselwerken. De continuïteit van de bedrijfsvoering is onderdeel van deze gesprekken. Uit jurisprudentie (ECLI:NL:RBZWB:2023:443 en ECLI:NL:RBZWB:2023:1081) blijkt dat het geen verplichting is om voor vervangende grond te zorgen gedurende de uitvoering. Verzoeken om compensatiegrond zijn onderdeel van het minnelijk overleg, maar leiden niet tot een juridische verplichting voor het waterschap. In het kader van de te sluiten gebruiksovereenkomst zal worden gekeken wat de mogelijkheden hiervoor zijn.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
102.4	Indiener verzoekt IJsselwerken om een vergoeding van de door Van der Lelij Vastgoed gemaakte kosten voor rechtsbijstand in verband met de zienswijze. Daarnaast geeft indiener aan dat zij graag een mondelinge toelichting wensen als het Projectbesluit zonder wijzigingen n.a.v. deze zienswijze wordt doorgevoerd.	In verband met een zorgvuldige en gelijke behandeling van de zienswijzen is het niet mogelijk om een mondelinge toelichting te faciliteren of met een eerdere reactie te komen. Indiener wordt op hetzelfde moment geïnformeerd over de ingediende zienswijzen als de andere indieners. De Wet Kosten Bestuurlijke Voorprocedures is onderdeel van de Algemene wet bestuursrecht en bevat bepalingen die betrekking hebben op de kosten van bezwaar en administratief beroep. De terinzagelegging van de ontwerpbesluiten is afgerond, dit is onderdeel van de uitgebreide voorbereidingsprocedure. De Algemene wet bestuursrecht voorziet bij ernstig nadeel door de uitvoering van een schadeveroorzakend besluit (nadeelcompensatie) of gerechtelijke procedures in bepaalde gevallen een schadeloosstelling. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het inschakelen van een extern deskundige bij het opstellen van zienswijze worden dan ook niet vergoed. Als nadeelcompensatie wordt toegekend, worden bijkomende kosten overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht vergoed (artikel 4:129), waaronder de redelijke kosten voor deskundige bijstand bij de vaststelling van de schade. Kosten voor het inhuren van een adviseur door een grondeigenaar bij de gesprekken en taxaties met als doel tot het komen van een overeenkomst voor het tijdelijk gebruik van gronden van de eigenaar, worden vergoed volgens de dubbele redelijkheidstoets en vallen onder de volledige schadeloosstelling die in een gebruiksovereenkomst wordt overeengekomen. Voor een toelichting op de schadeloosstelling en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.3 en 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 102

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 103

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
103.1	Indiener maakt bezwaar tegen het geplande depot en een loswal op locatie LW973, gezien de nabijheid tot de woning en te verwachten overlast. Indiener verzoekt om verplaatsing van de loswal naar locatie LW974.4, welke is onderzocht in het Vaarmanagementplan. Volgens indiener levert deze locatie voordelen op ten aanzien van het verminderen van overlast (waaronder het wegvoeren van stuifzand), voorkoming van schade, natuurbescherming en synergie met toekomstige KRW-project Buitenwaarden Windesheim. Indiener heeft een situatieschets van de alternatieve locatie voor de loswal opgenomen bij de zienswijze.	Om de dijkversterking uit te voeren is minimaal één loswal per uitvoeringstraject noodzakelijk. Verplaatsen van de huidige loswal is niet mogelijk, aangezien de huidige locatie de enige geschikte locatie binnen dit Uitvoeringstraject is. In het vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) zijn alle mogelijke loswal locaties integraal afgewogen. Daarbij is gekeken naar de aspecten rivierkunde, nautische veiligheid, natuur, maar ook omgevingshinder. In deze afweging zijn twee mogelijke nabijgelegen locaties komen te vervallen; loswal LW973.8 vanwege impact op Natuur Netwerk Nederland en LW974.4 vanwege impact op het steltloper gebied (Vogelrichtlijnsoort onder Natura 2000) en negatieve effecten op rivierkunde. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
103.2	Indiener verzoekt om zijn woning en de andere panden op zijn perceel te monitoren en een nulmeting uit te voeren op deze panden. Daarnaast verzoekt indiener om de zonnepanelen te monitoren die hij met toestemming van de eigenaar van het naastgelegen perceel op dat perceel heeft geplaatst.	Omdat de genoemde panden van indiener buiten het beïnvloedingsgebied staan, vindt bij de woning van indiener geen bouwkundige vooropname en geen monitoring plaats tijdens de uitvoering. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het “Overzicht trillingeffecten dijkversterking Zwolle-Olst” (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). De zonnepanelen liggen niet op het perceel van de indiener, maar worden wel meegenomen in de bouwkundige vooropname van naastgelegen perceel. Voor de zonnepanelen wordt geen beïnvloeding verwacht, omdat deze op meer dan 20 meter afstand van de werkzaamheden liggen. De zonnepanelen worden daarom niet gemonitord tijdens de werkzaamheden. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
103.3	Indiener verzoekt om de werkwegen te voorzien van asfalt in plaats van metalen rijplaten. Dit voorkomt volgens indiener geluidoverlast.	In het kader van duurzaamheid en kostenbesparing wordt gebruik gemaakt van stalen rijplaten. Deze zijn herbruikbaar en minder kostbaar dan het aanbrengen van asfalt. Bovendien leidt dit niet tot wezenlijk meer hinder. De rijplaten worden zodanig neergelegd dat de geluidhinder naar verwachting minimaal zal zijn. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 103

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 104

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
104.1	Indiener is sinds 15 juli 2024 eigenaar van *[adres]* en omliggende gronden. Zijn doelstelling is de opstallen en gronden duurzaam in stand te houden als landgoed onder de werking van de Natuurschoonwet 1928 (hierna NSW). Volgens indiener is bij RVO een aanvraag tot NSW-rangschikking voor het landgoed ingediend. Er is door de Belastingdienst positief geadviseerd op de aanvraag, de afgifte van de beschikking volgt binnenkort.	Het is bekend dat indiener een verzoek tot NSW-rangschikking heeft gedaan. De plicht om de onroerende zaak (NSW-landgoed) in stand te houden, ligt bij de landgoedeigenaar. Dit overeenkomstig met het NSW-besluit, zoals indiener ook aangeeft. De dijkversterking heeft in de eindsituatie geen (negatief) effect op het landgoed, noch de NSW-status daarvan.
104.2	Indiener stelt dat in het Projectbesluit ter plaatse van het zuidelijk deel van het landgoed een depot is voorzien. Een dergelijk depot is in strijd met artikel 4 sub f van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928. Het depot is een opslagplaats voor andere materialen dan die afkomstig uit of bestemd voor de land- en bosbouw op de onroerende zaak, namelijk voor materialen van het dijkversterkingsproject. Het depot maakt daarmee inbreuk op het natuurschoon, waardoor de gronden ter plaatse van het depot niet tot het landgoed in de zin van de NSW kunnen worden gerekend. Bij het inrichten van het depot binnen de grenzen van het landgoed vervalt de NSW-status van het landgoed.	Opgemerkt wordt dat een tijdelijk gronddepot niet noodzakelijkerwijs een inbreuk hoeft te maken op het natuurschoon in de zin van artikel 4 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928 en het ook niet per se hoeft te betekenen dat het NSW-status van het (gehele) landgoed direct vervalt. Het betreft een tijdelijk gronddepot waardoor er in deze situatie indien nodig en voor zover relevant een beroep kan worden gedaan op artikel 3, lid 8 van de NSW (*voorgenomen handeling)* en eventueel een beroep kan worden gedaan op het verlengen van de beplantingstermijn, zoals vastgelegd in artikel 3a, lid 1 van de NSW. Op dit moment lopen al gesprekken tussen de rentmeester van het waterschap en indiener over het gebruik van de gronden van de indiener voor de dijkversterking. Bovenstaande mogelijkheden en hoe hier samen in opgetrokken kan worden, worden in dit overleg besproken en vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. Uitgangspunt bij deze afspraken is een volledige schadeloosstelling.
104.3	Indiener wijst op het volgende. In de huidige situatie bevindt zich tussen de dijk en het eigendom van indiener een watergang. Ter hoogte van de boerderij bevindt zich in deze watergang een duiker, ook bevindt zich hier aan de binnenzijde van de dijk een pad dat toegang geeft tot de kruin van de dijk. Uit het bij het Ontwerp Projectbesluit horende Landschapsplan valt niet op te maken of de duiker en het pad in stand worden gehouden.	De watergang wordt teruggebracht. Dit is ook gedeeld met indiener. De toegangsweg en de duiker worden na afloop van de werkzaamheden ook teruggebracht volgens het uitgangspunt: wat er in de huidige situatie aanwezig is, wordt teruggebracht.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
104.4	Indiener wijst op het volgende. In een gesprek tussen indiener en medewerkers van IJsselwerken heeft indiener aangegeven dat hij op de dijk ter hoogte van zijn eigendom geen nieuwe faciliteiten voor voetgangers en/of fietsers wenst. Door de medewerkers van IJsselwerken is bevestigd dat als gevolg van de plannen van de dijkversterking er geen nieuwe faciliteiten voor wandelaars en/of voetgangers worden gerealiseerd. Indiener ziet deze uitspraak graag schriftelijk bevestigd.	De dijk zal inderdaad niet verder of meer worden opengesteld voor verkeer dan nu het geval is.

Conclusie zienswijze nummer 104

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 105

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
105.1	Indiener geeft aan de impact van de dijkversterking als fors te ervaren. Indiener dringt erop aan dat er een actieve grondhouding moet zijn aan de kant van IJsselwerken om de negatieve impact/overlast voor de inwoners van de gemeente Olst-Wijhe met betrekking tot hun directe leef-, werk- en woonomgeving te minimaliseren.	De impact van de dijkversterking is zonder meer fors te noemen. Het waterschap en IJsselwerken hebben zich ingespannen om zorgvuldige afwegingen te maken tussen de belangen van alle betrokken partijen. Dit geldt ook voor de belangen van de inwoners van gemeente Olst-Wijhe. Dit is gedaan door middel van keukentafelgesprekken, bredere informatiebijeenkomsten en specifieke sessies met o.a. het Omgevingsplatform en de Meedenkgroep Schade. Dit heeft op meerdere vlakken geleid tot verbetering van de plannen, waarbij het minimaliseren van hinder een belangrijke rol heeft gespeeld. Voor de Uitvoeringsfase geldt hetzelfde: zowel WDODelta als opdrachtgever en Boskalis Nederland als uitvoerend aannemer, hechten veel waarde aan het minimaliseren van hinder.
105.2	Indiener dringt erop aan dat het gesprek op locatie wordt aangegaan met individuele inwoners en ondernemers die zich zorgen maken over de negatieve impact/overlast met betrekking tot hun directe leef-, werk- en woonomgeving.	Voor een toelichting op de participatie tijdens de uitvoering wordt verwezen naar paragraaf 2.2 van deze Nota. Daarnaast geldt dat, aansluitend met de aanpak van IJsselwerken dat ook tijdens de uitvoering het gesprek met belanghebbenden wordt aangegaan. Dit kan ook op locatie.
105.3	Indiener dringt erop aan dat op basis van onderzoek cijfermatig aan de hand van wettelijke eisen aangetoond wordt waarom de dijkversterking met name binnendijks wordt uitgevoerd.	Voor een toelichting op de keuze voor het dijkversterkingsontwerp bij Kortrick wordt verwezen naar paragraaf 2.3 van deze Nota. Aanvullend wordt nog opgemerkt dat aan het Projectbesluit een groot aantal onderzoeken ten grondslag ligt, ook ten aanzien van het dijkontwerp. Verder voldoet het Projectbesluit aan de wettelijke eisen, overeenkomstig met artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit.
105.4	Indiener dringt erop aan dat IJsselwerken niet langer moet handelen uit het adagium wat niet kan en mag, maar als vertrekpunt nemen wat wel kan.	IJsselwerken stond – en staat – open voor ideeën en inbreng en hecht veel waarde aan een actieve en meedenkende houding van belanghebbenden. Het waterschap en IJsselwerken hebben steeds gezocht naar passende oplossingen binnen de wettelijke kaders en hierbinnen de maximale ruimte gezocht om tegemoet te komen aan de wensen van omwonenden en belanghebbenden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
105.5	Indiener brengt naar voren dat de inwoners van gemeente Olst-Wijhe de menselijke maat missen en het direct contact over hun situatie. Indiener is van mening dat andere belangen, zoals die van de natuur, beter beschermd lijken te zijn dan het belang van bewoners en bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn het extern salderen en de N337 als bouwweg gaan gebruiken. Dit zou veel beter aansluiten bij de beleving van de inwoners en daarmee het draagvlak. Indiener verzoekt om de bovengenoemde situatie te onderzoeken en alle acties te nemen om voldoende “stikstofruimte” te realiseren om dit mogelijk te maken. Indiener verzoekt om bij de uitvoering meer oog te hebben voor bewoners te hebben.	IJsselwerken streeft er naar om de menselijke maat zo veel als mogelijk te laten terugkomen. Dat dit niet zo wordt ervaren, betreurt IJsselwerken dan ook ten zeerste. Aan het Projectbesluit ligt een zorgvuldige belangenafweging ten grondslag die voldoet aan de wettelijke eisen die worden gesteld. Bewoners en andere belanghebbenden zijn gedurende het proces op verschillende momenten en manieren betrokken. Over de voorbeelden die indiener noemt het volgende: het is niet mogelijk om de N337 permanent als werkweg te gebruiken en de extra stikstofuitstoot die de omleidingsroutes veroorzaken te compenseren door middel van extern salderen. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven.
105.6	Indiener geeft aan dat door de gekozen werkwijze met een bouwteam, voor bewoners en bedrijven niet duidelijk is met wie ze afspraken maken. Is dat het project, het waterschap of de aannemer? Indiener vraagt om hier duidelijker over te zijn, ook in het borgen van deze afspraken in de volgende projectfase. Indiener verzoekt om met een totaalplan te komen, waarbij voor inwoners duidelijk is met wie de afspraken worden gemaakt en hoe de borging van de afspraken verloopt.	WDODelta is als beheerder van de dijk verantwoordelijk voor de dijkversterking. Tijdens de Verkenningsfase en de Planuitwerkingsfase hebben bewoners gesproken met verschillende leden van het projectteam van de dijkversterking. Als uitvoerend aannemer is Boskalis Nederland verantwoordelijk voor het omgevingsmanagement tijdens de uitvoering. De uitvoering van de dijkversterking gebeurt in opdracht van WDODelta en binnen de grenzen van het Projectbesluit. Bewoners kunnen met vragen nog steeds bij IJsselwerken terecht. Beide partijen zullen zich blijven inspannen om de rolverdeling duidelijk uit te dragen naar bewoners en andere partijen in de omgeving.
105.7	Indiener verzoekt om duidelijkheid te geven wanneer het bomendossier en Landschapsplan worden gedeeld.	Het definitieve Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) inclusief de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het definitieve Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. De Rapportage houtopstanden is opgenomen bij de aanvraag voor de kapvergunning, die door indiener is verleend. Indiener heeft als voorwaarde in de door haar verleende kapvergunning opgenomen dat, voordat met kappen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		wordt gestart, zij goedkeuring moet geven aan de herplant op vier locaties binnen deelgebieden Olst-Zuid (Holsto en Kortrick), Wijhe Zuid (De Enk) en Wijhe Dorp (Veerweg). Voor een toelichting op hoe IJsselwerken omgaat met de bomen wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.
105.8	Indiener vraagt om extra communicatie over het beperken van schade, monitoring, en reparatie. Indiener verzoekt om een robuuste (plan)schadevergoeding, welke goed geborgd is. Indiener uit zorgen over de termijn van drie jaar, deze zou te kort zijn. Indiener vraagt om de termijn van drie jaar te verlengen.	Er wordt voor het project een Meldpunt schade opgericht. Eventuele schades kunnen hier gemeld worden. Het Meldpunt schade stroomlijnt de afhandeling van de schadeverzoeken, bewaakt de voortgang van schadeafhandelingen en kan bewoners ondersteunen bij het indienen van een schademelding. Onderdeel van het Meldpunt schade is in ieder geval een contactpersoon voor de omgeving. In paragraaf 2.5 van deze Nota is toegelicht hoe dit proces verloopt. Voorafgaand aan de realisatie zal IJsselwerken uitgebreid gaan communiceren over de wijze van monitoring en schadeafhandeling. Op deze manier is een zorgvuldige en robuuste afhandeling van de schade geborgd. De monitoringsduur van drie jaar is bepaald op basis van de verwachte zettingen/grondvervormingen als gevolg van de ophogingen en de verwachte verandering van de grondwaterstanden in de gebruiksfase. Het doorzetten van de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes (meetfrequentie drie keer per jaar) tot drie jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject geeft hierdoor voldoende zekerheid om eventuele trendveranderingen in het autonome zettingsgedrag van panden te signaleren. De monitoring is ook gekoppeld aan grondwaterstandsmonitoring van het meetnet van WDODelta dat tot vijf jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject wordt doorgezet. Technisch gezien is het niet noodzakelijk om de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes drie jaar door te zetten, maar zou kunnen volstaan met een kortere meetperiode. Vanwege de zorgen bij omwonenden door negatieve ervaringen bij eerdere projecten (Ruimte voor de Rivier, kanaal Almelo - De Haandrik) wordt de monitoring van de hoogtemeetboutjes binnen IJsselwerken tot drie jaar doorgezet. Hiermee komt WDODelta tegemoet aan wensen van de omgeving. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
105.9	Indiener vraagt om duidelijke antwoorden en afspraken over de uitvoering van de dijkversterking, om draagvlak te creëren.	Voor een toelichting op de participatie tijdens de uitvoering wordt verwezen naar paragraaf 2.2 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
105.10	Indiener geeft aan een integrale aanpak te missen voor het verminderen van verkeersbewegingen door het stimuleren van treinreizen, carpoolen en/of thuiswerken tijdens de uitvoeringsperiode.	IJsselwerken spant zich in om hinder door de dijkversterking te minimaliseren, dit is toegelicht in paragraaf 11.1 “Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering” van het Projectbesluit. Het verminderen van verkeersbewegingen door het stimuleren van treinreizen, carpoolen en/of thuiswerken tijdens de uitvoeringsperiode ligt buiten de invloedssfeer van WDODelta als waterbeheerder en buiten haar waterschapstaken.
105.11	Indiener vraagt aandacht voor een zorgvuldige aanpak en passende vergoeding in het gronddossier.	Een zorgvuldige aanpak en passende vergoeding staan centraal in het gronddossier. IJsselwerken werkt op basis van een volledige schadeloosstelling en het uitgangspunt is dat eigenaren van gronden die tijdelijk worden gebruikt geen financieel nadeel mogen ondervinden. Dit staat beschreven in hoofdstuk 9 “Grondbeschikbaarheid en nadeelcompensatie” van het Projectbesluit en bijlage 2.13 “Processchema’s” van het Projectbesluit.

Conclusie zienswijze nummer 105

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 106

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
106.1	Indieners hebben bezwaar tegen de tijdelijke aanvoerroute die loopt over de Omloop-Industrieweg-Nijverheidsweg, omdat deze wegen niet zijn ingericht voor een groot aantal transportbewegingen. Indieners geven hiervoor diverse argumenten en stellen voor om een andere aanvoerroute te gebruiken.	Uit het omgevingsplan van de gemeente Olst-Wijhe blijkt dat ter hoogte van het perceel van indiener nu ook al industrie is toegestaan (categorie 3.2). De wegen over het bedrijven- en/of industrieterrein zijn in principe ingericht voor zwaar verkeer. Mocht er toch schade aan het wegdek ontstaan, dan wordt dit na afronding van de werkzaamheden hersteld. Verschillende alternatieve routes zijn beschouwd, waaronder een route langs het gemeentehuis. Deze aanvoerroute is besproken met de wegbeheerder (provincie Overijssel) en gemeente en vervolgens ook in een bestuurlijk overleg tussen de provincie Overijssel, gemeente Olst-Wijhe en Waterschap Drents Overijsselse Delta. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van de plannen. De door IJsselwerken voorziene transportroute heeft minder effecten op verkeersveiligheid, bereikbaarheid, hinder, doorlooptijd en intensiteit, dan de beschouwde alternatieven. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
106.2	Indieners hebben bezwaar tegen de realisatie van een tijdelijk gronddepot aan de Omloop, omdat deze zorgt voor extra verkeersdruk op industrieterrein de Enk. Ook de (gedeeltelijke) afsluiting van en plaatsen van stoplichten aan de Rijksstraatweg zorgt voor verslechtere bereikbaarheid en leefbaarheid. Indieners doen een voorstel voor een andere aanvoerroute en stellen voor om tijdens de spits beide rijbanen van de Rijksstraatweg open te houden.	Door transport van materialen vanaf de buitendijkse loswal via de Omloop en industrieterrein De Enk én van en naar het tijdelijk depot aan de Omloop zal extra verkeersdruk ontstaan op het weggedeelte van de Omloop tussen de Industrieweg en de Rijksstraatweg. Om verkeer van en naar het depot veilig af te handelen wordt een tijdelijke verkeersregelinstallatie geïnstalleerd. De verkeersregelinstallatie wordt zo ingericht dat regulier verkeer voorrang heeft op bouwverkeer vanaf het depot. De hinder blijft binnen de hiervoor vastgelegde wettelijke kaders, mede omdat het grootste deel van het materieel elektrisch is. In paragraaf 11.3.5.2.1 "Provinciale weg" van het Projectbesluit is aangegeven dat verkeersmaatregelen op de Rijksstraatweg overdag buiten de spits plaatsvinden. De bereikbaarheid van het industrieterrein blijft gegarandeerd.
106.3	Indieners hebben bezwaar tegen het tijdelijk dempen van de bergingsvijver langs de Enk, omdat de kans op wateroverlast hierdoor toeneemt.	Om wateroverlast van de tijdelijke gedeeltelijke demping van de vijver te voorkomen worden gedurende de uitvoering maatregelen getroffen, zoals het aanbrengen van een duiker. Voor het werkverkeer wordt in het verlengde van de Nijverheidsweg de bestaande vijver over een afstand van ongeveer 60 meter

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		(op niveau van de waterbodem, boven de waterlijn is dit smaller) tijdelijk gedempt. De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De hemelwaterafvoer van de Nijverheidsweg wordt aangepast/verlengd, zodat hemelwater onder vrij verval kan blijven afwateren richting de vijver. In paragraaf 11.2.4 "Oppervlaktewaterkwantiteit" van het Projectbesluit is aangegeven dat eerst eventuele aanpassingen in het watersysteem doorgevoerd worden, zoals de aanleg van een nieuwe dijksloot, aanleggen van drainage of duiker of de compensatie van verharding. Pas daarna wordt de huidige watergang gedempt of de verharding aangelegd. Hierdoor neemt de kans op wateroverlast niet toe ten opzichte van de huidige situatie.
106.4	Indieners geven aan dat geen nieuwe bomen langs de bergingsvijver geplaatst mogen worden. De bedrijven hebben voor een zichtlocatie gekozen en willen dit behouden.	De wens van indieners voor zichtbaarheid is bekend en bij het verder detailleren van het Landschapsplan meegenomen. In het "Landschapsplan" (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) wordt rekening gehouden met zichtlijnen op de bedrijven op dit bedrijventerrein. De groenstrook is ooit aangelegd om het dorp een groenere uitstraling te geven. De gemeente heeft als wens om de groene uitstraling te behouden.
106.5	Indieners hebben bezwaar tegen het inbrengen van damwanden en zwaar transport, omdat deze trillingen veroorzaken en bepaalde werkprocessen van indieners zijn hier gevoelig voor.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Nabij de panden van indieners wordt een kunststof damwand ingetrild. Omdat de panden van indieners binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat vindt een bouwkundige vooropname plaats, worden hoogtemeetboutjes aangebracht en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. Bij het opstellen van de monitoringsplannen zal worden geïnventariseerd welke bedrijven werkprocessen hanteren die gevoelig zijn voor trillingen, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
106.6	Indieners hebben bezwaar tegen het afsluiten van de Veerweg en het creëren van een tijdelijke ontsluitingsroute. Indieners vrezen voor klantverlies, de bedrijfstoekomst en omrijdschade. Indieners geven aan dat gezorgd moet worden voor een ruime toegangsweg die ook bij hoogwater bruikbaar is.	De Veerweg ligt ter hoogte van deeltraject 7.2. Op dit deeltraject is binnen het huidige ruimtebeslag van de dijk een verticale pipingmaatregel voorzien. Dit pipingscherm wordt in de buitenkruin geplaatst. Omdat de provinciale weg N337 op de kruin van de dijk ligt, is het niet mogelijk om vanaf de kruin te werken en zal de Veerweg voor de werkzaamheden tijdelijk afgesloten moeten worden. In paragraaf 8.4 "Dijkmodule Midden-Zuid 1" van het Projectbesluit is dit nader

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		toegelicht. Het Wijhese Veer en de haven zijn gedurende de werkzaamheden bereikbaar via een tijdelijke ontsluitingsroute vanaf de Brabantse Wagen. De tijdelijke ontsluitingsroute wordt gerealiseerd met minimaal de afmetingen van de huidige Veerweg. Ook wordt deze op dezelfde hoogte aangebracht als de huidige Veerweg, waardoor geen extra problemen worden voorzien bij hoogwater. De definitieve afmetingen worden met de wegbeheerder (gemeente Olst-Wijhe) besproken en in het Uitvoeringsontwerp vastgelegd. Hiermee heeft de tijdelijke ontsluitingsroute een vergelijkbare bereikbaarheid. Voor het verkeer afkomstig vanuit het noorden is de tijdelijke ontsluitingsroute korter en is geen sprake van omrijden. Vanuit de andere richtingen is de omrijdtijd hooguit enkele minuten. In de bijlagen van het Projectbesluit zijn de ecologisch en ruimtelijke onderzoeken bijgevoegd. Ook zijn in bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit de tijdelijke ontsluitingswegen opgenomen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 106

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 107

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
107.1	Indieners maken zich zorgen over de mogelijk te leiden schade als gevolg van het project. Specifiek maken zij zich zorgen over schade aan de woning en bedrijfsopstallen door trillinghinder en mogelijke wijziging van het grondwaterpeil. Indiener wenst de rapportage van de vooropname van de woning te ontvangen en verzoekt om een vooropname te doen van de bedrijfsopstallen. Daarnaast wenst indiener de toezegging dat ook schade die het gevolg is van tijdelijk verminderd woongenot op basis van nadeelcompensatie voor vergoeding in aanmerking komt, gezien het depot in de directe nabijheid van de woning. Ten slotte wil indiener de toezegging dat zowel de weg tussen de N337 en Herxen als de N337 zelf te allen tijde beschikbaar blijven voor het transportbedrijf.	De woning van indiener bevindt zich binnen het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking, de bedrijfsopstallen vallen buiten dit beïnvloedingsgebied. Bij de woning heeft een visuele inspectie en archiefonderzoek plaatsgevonden. Een bouwkundige vooropname van de woning wordt twee maanden voorafgaand aan de uitvoering van het betreffende uitvoeringstraject uitgevoerd. Aangezien de bedrijfsopstallen buiten het beïnvloedingsgebied liggen, wordt hier geen bouwkundige vooropname gedaan. De gegevens van het vooronderzoek (visuele inspectie, archiefonderzoek en vraaggesprek), achtergrondmetingen van de hoogtemeetbouten en de bouwkundige vooropname worden te zijner tijd digitaal beschikbaar gesteld aan indiener. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De woning van indiener ligt in dijkmodule Midden-Zuid 3. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten van de dijkversterking onderzocht. In paragraaf 5.4.1.3 "Module MZ-1 t/m MZ-3" van dit rapport is aangegeven dat van de dijkversterking geen geohydrologische effecten te verwachten zijn. Dit komt door het toepassen van een Verticaal Zanddicht Geotextiel (VZG). Deze is namelijk waterdoorlatend. Ook gedurende de uitvoering zijn hier geen effecten op de hoeveelheid grondwater te verwachten, zoals in paragraaf 6.4.1 "Effectbeschrijving" van het Achtergrondrapport Water is aangegeven. Voor tijdelijk gebruik van de gronden wordt een grondeigenaar volledig schadeloos gesteld, hierover zullen gesprekken worden gevoerd tussen de rentmeester van het waterschap en indiener. De afspraken worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst. Voor een nadere toelichting op schadeloosstelling en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.3 en 2.5 van deze Nota. De werkzaamheden voor de dijkversterking hebben tot gevolg dat wegen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		moeten worden afgesloten. Hiervoor worden omleidingsroutes ingesteld en afgestemd met de wegbeheerders. Afsluitingen en omleidingsroutes worden altijd gecommuniceerd naar de omgeving en daar waar mogelijk en noodzakelijk worden er specifieke afspraken gemaakt met betrokkenen. Een toezegging dat de N337 en de weg tussen Herxen en de N337 te allen tijde beschikbaar blijven, kan dan ook niet worden gedaan. Met betrekking tot de opmerking van indiener dat het vervoeren van (bulk)materiaal via de N337 tot schade aan de weg zal leiden, wordt opgemerkt dat de N337 gedimensioneerd is op onder andere zwaar vrachtverkeer. De intensiteit van het aantal transporten met materiaal is relatief laag en het vrachtverkeer van IJsselwerken heeft, net als al het andere vrachtverkeer, wettelijke restricties op de belading van de vrachtwagen. Er wordt daarom geen schade aan de N337 verwacht als gevolg van het transport van materiaal over de N337. Mocht er onverhoopt wel schade optreden aan de N337, dan wordt dit in overleg met de wegbeheerder hersteld na de werkzaamheden.

Conclusie zienswijze nummer 107

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 108

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
108.1	De kolk naast het perceel van indiener moet deels worden gedempt. Indiener vraagt zicht af waarom dit tijdelijk ruimtebeslag niet aan de andere kant van de dijk kan. Daar is meer ruimte en in Natura 2000-gebied mag er wel gewerkt worden, zolang het naar oorspronkelijke staat wordt teruggebracht. Het is daarnaast onduidelijk welk effect de aan te brengen zandmassa heeft op het grondwater van de nabijgelegen tuin. Indiener vreest een waterbedeffect.	Ter hoogte van de kolk wordt de kunststof damwand aan de binnendijkse zijde aangebracht, omdat die daar het meest effectief en doelmatig is voor veiligheidsopgave op deze locatie. De kunststof damwand wordt vanaf de binnenteen aangebracht, dit kan niet vanaf de kruin. Daarom is het nodig om een deel van de kolk tijdelijk te dempen voor de uitvoering van de werkzaamheden. Het benodigde tijdelijk ruimtebeslag is toegelicht in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" en paragraaf 8.9.3 "Realisatie dijkversterking" van het Projectbesluit. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijft de functionaliteit van het oppervlaktewater voor het grootste deel behouden. Na afronding van de werkzaamheden wordt de kolk hersteld. De gedeeltelijke tijdelijke demping is getoetst en beschreven in het Achtergrondrapport Water en in de diverse natuurrapporten (bijlage 3 van het Projectbesluit). Voor de gedeeltelijke demping wordt zand gebruikt en komt deze niet aanzienlijk hoger dan het maaiveld van de tuin. Het is daarom niet aannemelijk dat het dempen van de kolk leidt tot effecten op de tuin, zoals zettingen of extra waterbezwaar. Er blijft voldoende waterberging aanwezig om de tijdelijke (gedeeltelijke) demping van de kolk op te vangen.
108.2	Een stalen damwand wordt volgens indiener te dicht bij waardevolle bomen ingebracht. De bomen moeten meer ruimte krijgen door de damwand te verplaatsen. Voor de overlevingskans van de waardevolle bomen moet een boomdeskundige vooraf de situatie beoordelen.	De damwand wordt hier vanaf de kruin van de dijk ingebracht om het ruimtebeslag op het eigendom van indiener zo beperkt mogelijk te houden. Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 van het MER deel B). Het betreft hier geen bomen met een wettelijke beschermde status. Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe is omgegaan met bomen en compensatie van verlies daarvan. Het merendeel van de bomen nabij de damwand kan worden gespaard. Voor twee bomen kan niet met zekerheid worden gesteld dat deze duurzaam

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		behouden kunnen blijven. Door de afstand van de werkzaamheden tot de boom bestaat een kans op (wortel)schade. Omdat de damwand buiten de kroonprojectie van de bomen blijft, is de kans op behoud vrij groot. Eén schietwilg van indiener staat in het definitief ruimtebeslag (onderdeel van de dijk) en kan niet worden gespaard. Een aangepast ontwerp zou onvoldoende waterveiligheid opleveren. Het ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit.
108.3	Indiener vreest schade aan het huis door het inbrengen van de damwanden, en wil inzicht in de werkmethode, de diepte, en welke grondlagen daarbij betrokken worden.	Het uitgangspunt is om hinder en schade te beperken. De effecten van de werkzaamheden zijn in beeld. De damwand zal op de locatie van indiener trillingsarm worden aangebracht. Pas bij het maken van het Uitvoeringsontwerp (UO) wordt de diepte van de damwand definitief bepaald. Bij de onderbouwing van de effecten van trillingen door werkzaamheden (bijlage 8.3 Trillingprognose van het Projectbesluit) is ook rekening gehouden met de bodemopbouw en type materieel in relatie tot trillingen. Omdat de woning en opstallen van de indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staan vindt een bouwkundige vooropname plaats, worden hoogtemeetboutjes aangebracht en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring, inclusief de wijze van schade afhandeling wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
108.4	Indiener vreest hinder door het nabijgelegen laadplein en stelt voor dit laadterrein op het terrein van de IJsselcentrale Harculo in te richten. Dit zou volgens indiener voor minder hinder zorgen.	Voor het tijdelijk opslaan van materiaal, materieel en laadpleinen voor het opladen van elektrisch materieel is depotruimte nodig. Depots zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.2 “Depots” van het Projectbesluit). De depotlocaties zijn integraal afgewogen op basis van de volgende criteria: impact op de omgeving, vergunbaar en uitvoerbaar. De depots (D976 en D976A) in de buurt van de woning van indiener zijn nodig voor de uitvoering. Gezien de netcongestie en beschikbare ruimte op het stroomnet is op dit moment nog niet met zekerheid aan te geven of en wanneer hier een laadplein gerealiseerd kan worden. Dit wordt verder afgestemd met de netbeheerder.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		In paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit staat per hinderaspect beschreven wat indiener kan verwachten en welke maatregelen getroffen worden om de hinder te beperken. Gezien de afstand van de woning tot de depots wordt geen hinder verwacht. Voor de start van de werkzaamheden wordt de benodigde uitvoeringsvergunning aangevraagd. Mochten indieners nog steeds zorgen hebben over het te realiseren laadplein, dan is er in deze procedure nog ruimte voor inspraak. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 108

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 109

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
109.1	Indiener maakt zich zorgen over de effecten van de dijkversterking, en of het tijdens de werkzaamheden wel mogelijk is om een gesprek te voeren met de klanten of de andere medewerkers aan te sturen. Indiener maakt zich zorgen over de vraag of door de werkstroken het verkoopterrein moet inkrimpen. Indiener verwacht dat dit ook na oplevering een probleem zal blijven. Indiener is bang dat de ecologische waarde van het terrein ook aangetast zal worden. Indiener maakt zich zorgen over de effecten van fijnstof en geluidoverlast op het werkplezier. Indiener maakt zich zorgen over de vraag of het wel zou mogelijk zijn om het terrein na de werkzaamheden in oude staat terug te brengen.	Bij de uitvoering is het uitgangspunt dat hinder voor de omgeving zo veel mogelijk moet worden voorkomen (dit wordt toegelicht in paragraaf 11.1 “Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering” van het Projectbesluit), dus ook ten aanzien van het bedrijf waar indiener werkt. Hierna wordt per hindersoort – kort samengevat – aangegeven om welke maatregelen het gaat: *Geluidhinder:* de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u. *Trillinghinder*: voor trillingen is het voorkomen van schade maatgevend en wordt trillinghinder beperkt door het toepassen van trillingarme technieken. *Lichthinder*: de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u en er wordt rekening gehouden met aanwezige bebouwing en natuurwaarden, waaronder het bedrijf waar indiener werkt. *Luchtkwaliteit*: de uitvoering wordt gedeeltelijk met emissieloos (geëlektrificeerd) materieel uitgevoerd, om tijdelijke verslechtering door de uitstoot van stikstof en fijnstof te verminderen. *Stuiven van zand:* maatregelen om de hinder van verstuiving van zand te beperken worden toegepast. Ten aanzien van de permanente effecten geldt dat het ruimtebeslag bij het bedrijf zo minimaal mogelijk is. Het bedrijf waar indiener werkt zal een passende schadeloosstelling ontvangen. Het kappen van de bomen langs de dijk is noodzakelijk voor de dijkversterking. De bomen en de daar bijhorende onderliggende hagen zullen worden teruggeplant, nadat de werkzaamheden zijn afgerond. IJsselwerken ziet gezien de toe te passen maatregelen niet waarom het bedrijf niet kan blijven voortbestaan tijdens en na de dijkversterking. Het verplaatsen van het bedrijf is niet noodzakelijk en het verlies van baan van indiener als gevolg van de dijkversterking ligt niet voor de hand. Er wordt tot slot op gewezen dat indiener als medewerker van het bedrijf een afgeleid belang heeft en strikt genomen niet voor het belang van het bedrijf kan opkomen. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 109

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 110

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
110.1	Indiener is het oneens met het verwijderen van knotwilgen en andere kenmerkende bomen langs de IJsseldijk, zowel op haar perceel als op andere nabijgelegen percelen. Er moet onderzocht worden of bomen verplaatst en teruggeplant kunnen worden. Indiener verwijst daarvoor naar informatie die zij heeft verkregen van diverse natuurorganisaties. De knotwilgen van indiener mogen tijdelijk buiten de werkzone verplaatst worden op eigen terrein.	Het kappen van bomen voor het uitvoeren van de werkzaamheden is helaas niet te voorkomen. Voor een toelichting over hoe wordt omgegaan met bomen, wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota. Het verplanten van bomen is een kostbare aangelegenheid en blijkt bovenal in veel gevallen weinig kansrijk. Voor enkele specifieke knotwilgen is wel een nieuwe locatie opgenomen in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Verplanten en terugplaatsen op dezelfde locatie is uitgesloten, omdat twee keer verplanten de kans op overleven van de boom sterk vermindert. Eigenaren zijn uiteraard vrij om op eigen initiatief de bomen te verplanten buiten het ruimtebeslag, voorafgaand aan de dijkversterking. De te kappen knotwilgen zullen worden gecompenseerd op het perceel van de indiener volgens het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit).
110.2	Indiener verzoekt de schadeafhandeling te herzien en de bewijslast om te keren. In het Schadepreventie en -monitoringsplan is de schadeafhandeling zo geregeld dat de benadeelde partij moet aantonen dat de schade het gevolg is van de werkzaamheden. Het is voor een particulier vrijwel onmogelijk om voldoende bewijslast te verzamelen. Bovendien heeft de benadeelde niet gevraagd om de werkzaamheden, maar wordt toch geconfronteerd met schade. Omgekeerde bewijslast sluit aan bij landelijke tendens.	Met behulp van vooronderzoek, het monitoren van panden binnen het beïnvloedingsgebied tijdens de uitvoering en het voortzetten van hoogtemetingen en grondwaterstandsmetingen tot 3 jaar na de uitvoering zorgt IJsselwerken ervoor dat bij een eventuele schademelding eenvoudiger en duidelijker een causaal verband met de dijkversterking vastgesteld of weerlegd kan worden. De woning ligt buiten het beïnvloedingsgebied van de dijkversterking. Gezien de afstand tussen de woning en de werkzaamheden is het niet nodig om meer zekerheid te verkrijgen door monitoring, aangezien uit onderzoeken en praktijkervaring blijkt dat kans op schade klein is. Voor een omkering van de bewijslast is niet gekozen, omdat dit niet past binnen de geldende wetgeving. Omgekeerde bewijslast is slechts bij hoge uitzondering toegepast na grote calamiteiten. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
110.3	Indiener verzoekt de monitoring van gebouwen voor trillinghinder uit te breiden naar meer dan 60 meter bereik en gedurende 20 jaar. Schade door trillingen wordt pas zichtbaar op langere termijn.	Onder onderdeel 110.5 wordt in de beantwoording nader ingegaan op de reikwijdte van deze contour. De termijn van monitoring is gebaseerd op de actuele stand van zaken en voor dit project voldoende lang om vast te kunnen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		stellen of er sprake is van schade. Juist schade door trillingen openbaart zich al tijdens de werkzaamheden en hiervoor is een monitoringstermijn langer dan drie jaar niet benodigd.
110.4	Indiener verzoekt voorafgaand aan de start van werkzaamheden garanties dat mogelijke schade ruimhartig wordt hersteld.	Aanvullend op 110.3, geldt het volgende. Als onverhoopt toch schade ontstaat, worden alle schademeldingen volgens hetzelfde schadeproces afgehandeld. Iedere schade is anders. De afhandeling is dan ook maatwerk en elke schade wordt afzonderlijk bekeken en beoordeeld. Daarom wordt een onafhankelijk schade-expert ingeschakeld die alle beschikbare gegevens analyseert en een voorstel doet voor de afhandeling van de schade. In paragraaf 9.2 "Nadeelcompensatie en bouwschade door werkzaamheden" en bijlage 2.13 "Processchema's" van het Projectbesluit is dit proces weergegeven. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
110.5	Indiener geeft aan dat de onderbouwing van de trillingcontour onvoldoende is onderbouwd. Er is geen rekening gehouden met de verschillende grondsamenstellingen. Dergelijke berekeningen zijn, gelet op de aanwezigheid van kleigrond in Herxen, essentieel om een juiste inschatting te maken van de schade door trillingen.	Er is rekening gehouden met de bodemopbouw en type materieel. In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) wordt nader ingegaan op de criteria, het ontwerpproces en de voorgenomen monitoring voor onder meer trillingen. De onderbouwing van de effecten van trillingen door werkzaamheden is opgenomen in de Trillingprognose (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). Bij bepaalde frequenties zal de trilling zich makkelijker verspreiden. Voor slappe kleilagen zijn dit relatief lage frequenties (<25Hz) en voor stevige klei en zand tussen de 15 en 40 Hz. In het projectgebied komt met name stevige klei en zand voor. De reikwijdte van de trillingen is ook in belangrijke mate afhankelijk van de bronsterkte. Bij de dijkversterking is de bronsterkte relatief laag. Trillingen die ver reiken (meer dan 100 meter) worden bijvoorbeeld veroorzaakt door zwaar goederentransport op het treinspoor. Daarnaast zijn de trillingeffecten op de omgeving in beeld gebracht met een proefopstelling. Op de proeflocatie Paddenpol, bij Herxen (waar kleigronden aanwezig zijn), zijn trillingproeven uitgevoerd voor het intrillen van damwanden (zie paragraaf 6.1.1.2 "Damwandproef inbrengen kunststof damwanden" van het Projectbesluit). De conclusie uit deze proef is dat de trillingen minder ver reiken dan de berekening aangaf. Hierbij is gemeten dat voor het intrillen van kunststof damwanden er binnen een afstand van 30 meter kans bestaat op overschrijding van het toegestane trillingsniveau. De 60 meter contour voor trillingen bij

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		damwandwerkzaamheden is vastgesteld op basis van deze metingen en conservatieve trillingprognoses. Deze resultaten zijn verwerkt in de Trillingprognose en het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan.

Conclusie zienswijze nummer 110

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 111

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
111.1	Indiener meent, in reactie op “Verantwoording Participatie Planuitwerkingsfase” van 28 maart 2024, dat het participatietraject onzorgvuldig doorlopen zou zijn. Op 20 maart, acht dagen voor de oplevering van deze verantwoording, heeft het eerste gesprek plaatsgevonden voor de aanpassing van de klanteisen van indiener naar aanleiding van de gewijzigde plannen van IJsselwerken over onder meer de in de plannen opgenomen pipingopgave. Deze wijzigingen zouden indiener pas sinds 1 maart 2023 bekend zijn geworden. De aangepaste klanteisen zijn wezenlijk voor indiener en maken de impact van de plannen tot dijkversterking duidelijk. Indiener is van mening dat de klanteisen te dicht op de publicatie van de verantwoording zijn opgehaald. Dit heeft volgens indiener ertoe geleid dat de klanteisen niet of nauwelijks zouden zijn meegenomen in de Verantwoording c.q. het Ontwerp Projectbesluit.	Sinds 2017 vinden gesprekken plaats met indiener over de dijkversterking. In de eerste gesprekken zijn de klanteisen besproken. Indiener heeft in februari 2024 zelf een aanvullende lijst met klantwensen ingebracht. Hierop is door IJsselwerken gereageerd. Nog niet over alle klantwensen kan helderheid worden verschaft, omdat bepaalde details pas bekend worden bij het opstellen van het Uitvoeringsontwerp (UO). In maart 2024 is aangegeven dat het UO naar verwachting pas in 2026/2027 wordt opgesteld (zie voor planning ook de reactie op onderdeel 111.46). IJsselwerken heeft in het voorjaar van 2024 een suggestie voor het tijdelijke ruimtebeslag gedaan. Hier is met indiener vooralsnog nog geen overeenstemming over. Het Projectbesluit blijft echter wel gehandhaafd en gehonoreerde klantwensen zullen in het Uitvoeringsontwerp nader worden uitgewerkt. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht.
111.2	In bijlage 2 bij het document “Overzicht opgave in beeld, onderbouwing waterveiligheidsopgave” van 1 september 2022, staat dat dat ten tijde van de derde toetsronde in 2011 er al een pipingopgave is geconstateerd ter hoogte van hectometerpaal 20.6 en 20.7, aangegeven door een lichtgroene kleur. De in de 3e toetsronde afgekeurde trajecten zijn te zien als de lichtgroen gekleurde dijkvakken. Deze zijn lichtgroen omdat ze zijn beoordeeld alsof ze al versterkt zijn en dus aan de norm voldoen. Indiener vraagt zich af waarom deze informatie pas in 2023 met hem is gedeeld.	Een deel van het dijktraject ter hoogte van het bedrijf kende volgens de eerste berekeningen geen pipingopgave, maar wel op de aangrenzende trajecten. In de aansluitende trajecten wordt een pipingscherm geplaatst. Vanwege achterloopsheid (zodat het water niet achter de constructie langs door de dijk kan lopen) wordt nu ook in het traject ter hoogte van het bedrijf een pipingscherm geplaatst. Dit is vanuit waterveiligheid noodzakelijk aangezien anders een deel van het traject “open” blijft voor piping. Dat het ontwerp door de jaren heen nader wordt gedetailleerd ligt voor de hand in een proces dat werkt van grof naar fijn. Zodra nieuwe informatie met betrekking tot de aanvullende versterkingsopgave bekend was is deze met indiener gedeeld(in 2023). Op dat moment werd het dijkversterkingsontwerp van deze module uitgewerkt en kwam de aanvullende opgave in beeld. Dit is in een zogenaamd eerste terugkoppelgesprek op 1 maart 2023 met indiener besproken.
111.3	Indiener heeft, onder verwijzing naar paragraaf 2.3 van het “Ontwerp Projectbesluit IJsselwerken”, voorgesteld om de inrit van het bedrijf te verleggen over de nieuwe steundijk. Omdat dit niet binnen de scope van de	Voor het verplaatsen van de oprit is een aanpassing van de provinciale weg nodig. Het aanpassen van de provinciale weg valt niet binnen de scope van de dijkversterking, omdat dit niet nodig is om de dijkversterking te kunnen realiseren.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	dijkversterking valt, zou hier niets mee gedaan zijn. Indiener zou graag willen weten waarom dit niet binnen de scope van de dijkversterking valt.	Het terugbrengen van de huidige situatie valt wel binnen de huidige scope van het project. Bovendien geeft de inrit op de wijze die indiener verzoekt, meer ruimtebeslag en (milieu-)effecten.
111.4	Indiener meent, onder verwijzing naar paragraaf 3.1.2 en 3.4 van het Ontwerp Projectbesluit IJsselwerken, dat bij de locatie van het bedrijf geen sprake zou zijn van een duidelijke beschrijving van de treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of het beperken van de nadelige gevolgen van het werk. Volgens indiener blijven veel aspecten onduidelijk en/of worden deze in het midden gelaten. Volgens indiener is de conclusie dat de ruimtelijke kwaliteit bij het bedrijf gelijk blijft of zou verbeteren nergens op gebaseerd.	In de Verkenningsfase is alternatief B (binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel) vastgesteld als voorkeursalternatief (VKA) voor deeltraject 2, waar het bedrijf van indiener ligt. Alternatief B heeft namelijk de minste impact op de omgeving en leidt niet tot onderscheidende negatieve effecten. Hoofdstuk 3 van het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) bevat een uitwerking van de ruimtelijke kwaliteit per dijkmodule. De bomen kunnen na de dijkversterking op dezelfde locatie terugkomen, waardoor de ruimtelijke kwaliteit geborgd blijft. In de reactie op onderdeel 111.24 is nader toegelicht welke voorzieningen worden getroffen om nadelige gevolgen van de werkzaamheden te beperken.
111.5	Indiener meent, onder verwijzing naar paragraaf 5 van het Ontwerp Projectbesluit IJsselwerken, recht te hebben op een volledige schadeloosstelling. Indiener merkt dat de schade nu al merkbaar zou zijn door de grote onzekerheid die haar te wachten staat, door de vraag of het bedrijf verder kan worden ontwikkeld en dat stilstand dreigt. Voor indiener zou schade achteraf vaststellen geen optie zijn omdat het bedrijf dan al failliet zou zijn gegaan.	Met indiener zal voor het (tijdelijk) gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Het is mogelijk om een verzoek tot nadeelcompensatie te doen vanaf het moment dat het Projectbesluit onherroepelijk is. IJsselwerken streeft er echter naar om in het kader van de grondbeschikbaarheid al afspraken over een schadeloosstelling te maken om zo het beste resultaat voor beide partijen te bereiken. De schadevorm die indiener schetst wordt schaduwschade genoemd. Dit betreft schade die ontstaat voordat een besluit daadwerkelijk genomen is, zoals de schade die hier wordt gesteld door de onzekerheid. Deze schade komt niet in aanmerking voor vergoeding onder de Omgevingswet. De reden hiervoor, zoals opgenomen in de Memorie van Toelichting van de Invoeringswet, is dat schaduwschade voorkomt uit de periode van onzekerheid die hoort bij elke besluitvormingsprocedure en daarom kan worden gerekend tot het normale

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		maatschappelijke risico dat elke burger moet dragen (*Kamerstukken II* 2017/18, 34, 986, nr. 3, p. 22).
111.6	Indiener vraag zich af of alternatief B in paragraaf 5.1.1.2 van het “Ontwerp Projectbesluit IJsselwerken”, grondoplossing met verticale pipingmaatregel, betekent dat er een grondophoging plaatsvindt bij het bedrijf. Zo ja, vraagt indiener zich af tot hoever dit doorloopt. Indiener verzoekt om een concreet antwoord.	Zoals is beschreven en weergegeven in paragraaf 8.1 “Dijkmodule Zuid 1” van het Projectbesluit bestaat de grondoplossing uit het verflauwen van het talud. Van een berm of grondophoging is geen sprake. Afbeelding 8-4 “Representatief Dwarsprofiel deeltraject 2” van het Projectbesluit geeft een weergave van het ontwerp ter hoogte van het bedrijf. De teen van de nieuwe dijk komt ter hoogte van de westelijke kadastrale perceelsgrens van de indiener.
111.7	Indiener is van mening dat de situatie bij het bedrijf dermate uniek en specifiek is dat deze locatie als maatwerklocatie had moeten worden opgenomen in paragraaf 5.2 van het Ontwerp Projectbesluit IJsselwerken. Indiener vraagt zich af of het bedrijf als maatwerklocatie is aangemerkt en zo nee, waarom niet. Daarnaast vraagt indiener zich af of invloed op de bedrijfsvoering hier een rol in speelt.	Maatwerklocaties zijn bepaald in de Verkenning aan de hand van het volgende criterium: “*Maatwerklocaties zijn locaties waar het voorkeursalternatief, zonder aanpassing, tot ruimtebeslag op woonhuizen of natuur/ objecten met beschermde status leidt. Voor deze locaties worden in de Planuitwerkingsfase maatwerkoplossingen uitgewerkt zodat deze woningen of objecten worden behouden.*” Aangezien het bedrijf niet hoeft te wijken voor het VKA is deze locatie niet als maatwerklocatie aangemerkt. Invloed op de bedrijfsvoering speelt hierbij geen rol.
111.8	Indiener vraagt zich af waarom alternatief B voor dijkmodule Zuid 1 in paragraaf 5.2.1 van het Ontwerp Projectbesluit IJsselwerken de minste impact heeft en of dat ook het geval is bij de locatie van het bedrijf. In het Projectbesluit wordt opgemerkt dat veel bomen moeten worden gekapt. Indiener merkt op dat het bedrijf juist veel baat heeft bij deze bomen door het microklimaat dat wordt gecreëerd.	Zoals aangegeven in paragraaf 5.2.1 “Onderbouwing voorkeursalternatief per dijkmodule” van het Projectbesluit is voor alternatief B gekozen omdat deze de minste impact heeft. Alle alternatieven leiden tot het verdwijnen van rode lijst soorten. Alternatief C heeft daarnaast enkele negatieve effecten door tijdelijk ruimtebeslag in Natura 2000-gebied en door effecten op de buitendijks gelegen poel. In alternatief D leidt het buitendijks ruimtebeslag daarnaast tot vergunbaarheidsrisico’s door opstuwing op de rivier en definitief ruimtebeslag in Natura 2000-gebied. Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Er wordt ten tijde van het schrijven van de Nota van Antwoord onderzoek gedaan naar hetgeen indiener stelt over het microklimaat. De uitkomsten daarvan zullen worden betrokken bij het bepalen van de schadeloosstelling in het kader van het sluiten van een gebruiksovereenkomst.
111.9	Indiener vraagt zich of een het toepassen van een stalen damwand, zoals in paragraaf 6.2.3 van het Ontwerp Projectbesluit, betekent dat de dijk daardoor	Voor deeltraject 2 van dijkmodule Zuid 1, is het VKA een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B). In dit VKA wordt het stabiliteitstekort opgelost in grond door het vervangen van de binnenbekleding met

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	niet verflauwd hoeft te worden. Indiener wijst naar paragraaf 8.1.2 waar het lijkt alsof er een verflauwing komt en er dus meer ruimte nodig is.	het standaardtalud. Dit leidt tot een verflauwing. De verticale maatregel hier, fungeert als een pipingmaatregel, niet als een stabiliteitsmaatregel. De huidige pipingmaatregel is al van staal, vanwege het verminderen van trillinghinder (bebouwing binnen 40 meter). Het verflauwen van het talud blijft daarom benodigd voor de stabiliteit en voor de beheerbaarheid/toekomstbestendigheid van de dijk. Een stabiliteitsscherm toepassen is hier niet doelmatig.
111.10	Indiener wil graag, onder verwijzing naar paragraaf 7.2.3 van het Ontwerp Projectbesluit, dat duidelijk wordt aangegeven of er ter hoogte van het bedrijf een keerlus moet komen en zo ja, op welke plek.	De keerlussen liggen niet op het perceel van indiener. Ten zuiden van de opgang richting Rijksstraatweg 12 bevindt zich een keerlus en ten noorden van bomenrij/ boomvlak in de parkzone Olst-Zuid.
111.11	Indiener vraagt zich af wat er wordt bedoeld met planningsrisico in paragraaf 7.2.3 van het Ontwerp Projectbesluit. Indiener vraagt zich af of daar de mogelijkheid van het uitlopen van het werk onder valt. Indiener merkt daarbij op dat Zuid 1 als een van de laatste modules is ingepland en dat vertraging elders dus tot vertraging bij het bedrijf zal leiden.	Het planningsrisico wat genoemd wordt in paragraaf 7.2.3 “Werkstroken, transportroutes en overige tijdelijke werken” van het Projectbesluit is een risico op hoogwater waardoor er niet aan de dijk gewerkt kan worden. Omdat de hoogte en lengte van het hoogwater zich niet laten voorspellen, ontstaat een planningsrisico. Dit planningsrisico wordt beheerst door het laaggelegen voorland naast de dijk te verhogen tot een grenswaarde voor een waterstand die gemiddeld 5 dagen per jaar wordt overschreden. Naast de buitendijkse werkstroken wordt hiervoor een zogenoemde “hoogwaterrug” (een soort zomerkade) aangebracht. Door deze maatregel kunnen hogere waterstanden gekeerd worden en kan er bij hoogwater langer doorgewerkt worden, om vertraging zo veel mogelijk te beperken. Het klopt dat er een risico bestaat dat vertraging elders tot vertraging bij het bedrijf van indiener kan leiden. Echter dit betekent niet er definitie dat de periode van hinder ook langer wordt.
111.12	Indiener merkt op dat naast de teen van de dijk een definitief ruimtebeslag is ingetekend van 2 meter in afbeelding 8.4 van het “Ontwerp Projectbesluit”. Indiener vraagt zich af waar deze 2 meter vandaan komt. Indiener merkt op dat de werkweg 4 meter zou beslaan en valt onder het definitief ruimtebeslag. Indiener maakt zich zorgen dat het definitief ruimtebeslag daarmee nog 2 meter opschuift over het terrein van het bedrijf.	Naast de teen van de dijk is nog ongeveer twee meter definitief ruimtebeslag voorzien. Dit aangezien daar nog fysieke maatregelen moeten worden getroffen voor de aansluiting van de kleibekleding op het maaiveld en om deze kleibekleding stabiel te houden. Dit is definitief ruimtebeslag omdat dit onderdeel uitmaakt van de waterkering en nodig is voor de waterveiligheid. Werkwegen zijn in het Projectbesluit opgenomen als tijdelijk ruimtebeslag.
111.13	Indiener vraagt zich af welke bedrijfswoning in paragraaf 8.1.3.2 “Werkstrook” van het Ontwerp Projectbesluit wordt bedoeld. Het pand dat wordt genoemd is het bedrijfspand maar geen woning.	Indiener heeft gelijk dat het pand een bedrijfspand is. Op basis van de zienswijze is een tekstuele wijziging in het Projectbesluit doorgevoerd.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
111.14	Indiener is, onder verwijzing naar hoofdstuk 9 van het Ontwerp Projectbesluit, van mening dat IJsselwerken en WDODelta in de Verkenningsfase niet zorgvuldig zijn omgegaan met de zorgplicht naar bewoners en grondeigenaren met betrekking tot schadepreventie en –afhandeling. Indiener is van mening dat het niet of onvoldoende heeft kunnen meedenken om schade te voorkomen of te beperken. Indiener vraagt zich af of dit nog gaat gebeuren voor de vaststelling van het Projectbesluit.	Er geldt een zorgplicht naar de bewoners en grondeigenaren met betrekking tot schadepreventie- en afhandeling. Ook in de Verkenningsfase heeft schadepreventie een rol gespeeld, namelijk bij het beoordelen van de kansrijke alternatieven. Daarnaast is tijdens de Planuitwerkingsfase de Meedenkgroep Schade opgericht. Hieraan nemen verschillende betrokken bewoners deel, die verspreid langs de dijk wonen. Eén van de resultaten hiervan is het proces rondom het afhandelen van schademeldingen, zoals is opgenomen in paragraaf 9.2 “Nadeelcompensatie en bouwschade door werkzaamheden” van het Projectbesluit en het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan dat is opgenomen als bijlage 8.6 van het Projectbesluit. Voor de start van de uitvoering zal de wijze van uitvoering met indiener worden afgestemd, waarbij indiener aandachtspunten om schade te voorkomen of te beperken kan meegeven.
111.15	Indiener meent, onder verwijzing naar hoofdstuk 9 van het Ontwerp Projectbesluit, recht te hebben op een volledige schadeloosstelling wanneer gekozen wordt voor een gedoogprocedure.	Artikel 10.13, lid 2, van de Omgevingswet is de wettelijke basis voor het opleggen van een gedoogplicht voor het tot stand brengen of opruimen van een werk ter uitvoering van een Projectbesluit voor de aanleg, verlegging of versterking van primaire waterkeringen. Artikel 10.13 staat in afdeling 10.3 van de Omgevingswet. Op grond van artikel 15.14, lid 1, van de Omgevingswet wordt schade die een rechtstreeks en noodzakelijk gevolg is van een gedoogplicht als bedoeld in afdeling 10.3 aan de rechthebbende die de schade lijdt volledig vergoed. Indiener heeft inderdaad recht op de volledige vergoeding van de schade die een rechtstreeks en noodzakelijk gevolg is van een gedoogplicht die wordt opgelegd op grond van artikel 10.13, lid 2, van de Omgevingswet.
111.16	Indiener verzoekt, onder verwijzing naar hoofdstuk 9 van het “Ontwerp Projectbesluit”, dat bij de vaststelling van de schade en de afwikkeling van procedures de menselijke maat in acht wordt gehouden en dat budgettaire omstandigheden niet leidend zijn. Hiervoor wijst indiener naar een informerende raadsvergadering van 21 november 2024 waarin namens IJsselwerken is toegelicht dat “geld een afwegingscriterium is, maar het geld staat niet altijd voorop.” Indiener vraagt zich af hoe concreet wordt gemaakt dat de menselijke maat in acht wordt genomen.	Het is de bedoeling dat met de indiener voor het gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst wordt gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Het uitgangspunt bij de gebruiksovereenkomst is volledige schadeloosstelling. De intentie is om hierover minnelijk tot overeenstemming te komen. Bij de onderhandelingen wordt gekeken naar redelijkheid en billijkheid, wat wordt ondersteund door jurisprudentie. Voor een nadere toelichting op schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Daarnaast is er ten behoeve van het project een Meldpunt schade opgericht. Eventuele schades kunnen hier gemeld worden. Het Meldpunt schade stroomlijnt de afhandeling van de schadeverzoeken, monitort acties en kan bewoners

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ondersteunen bij het indienen van een schademelding. In het team achter het Meldpunt schade zit in ieder geval een contactpersoon voor de omgeving. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het schadeprotocol wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
111.17	Indiener merkt op dat binnen de zone van 4 meter van de binnenteen niet vrijelijk kan worden gebruikt voor bedrijfsdoeleinden en dat in die zone ook geen aanplant van bomen is toegestaan, onder verwijzing naar paragraaf 10.2.2.1 van het Ontwerp Projectbesluit. Indiener attendeert er op dat het in het belang is van het bedrijf dat men er zoveel bomen en struiken als toegestaan kan planten.	In de huidige situatie valt de door indiener aangehaalde strook al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen voor het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd, zoals is beschreven in paragraaf 10.2.2.1 “Beplanting” van het Projectbesluit. Herplant is mogelijk wanneer een omgevingsvergunning is verleend. In de aanvraag voor die vergunning moet worden aangetoond dat de beplanting geen invloed heeft op de waterveiligheid. IJsselwerken kan voor deze benodigde vergunning een NWO-beoordeling (technische onderbouwing) aanleveren waaruit moet blijken dat de beplanting al dan niet op dezelfde locatie herplant kan worden. Er wordt door IJsselwerken niet gefaciliteerd in het uitvoeren van een vergunningenscan of het daadwerkelijk aanvragen van de vergunning. Dat is de verantwoordelijkheid van indiener zelf. In de reactie op onderdeel 111.21 is aangeven welk beplanting al door IJsselwerken wordt herplant. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.
111.18	Indiener meent, verwijzend naar hoofdstuk 11 van het Ontwerp Projectbesluit, dat door de bomenkap, de toename van het ruimtebeslag en de keerlus ervoor zouden zorgen dat de landschappelijke waarden bij het bedrijf blijvend of zeer langdurig worden aangetast. Indiener stelt dat IJsselwerken indirect zou hebben erkend dat dat de effecten van bomenkap op de bedrijfsvoering eveneens blijvend van aard zijn. Indiener geeft aan dat hiermee rekening mee moet worden gehouden bij de compensatie van de schade en vraagt zich af hoe hier concreet mee wordt omgegaan.	De waarde van het bedrijf voor en na het uitvoeren van de werkzaamheden wordt getaxeerd door een onafhankelijke taxateur. Als het kappen van de bomen invloed heeft op de waarde van het bedrijf, zal dit meegenomen worden in de taxatie. De taxatie is input voor de gesprekken over grondbeschikbaarheid. De afspraken worden vastgelegd in een gebruiksovereenkomst.
111.19	Indiener meent, verwijzend naar bijlage 2.12 “Landschapsplan” van het “Ontwerp Projectbesluit”, dat er niet voldoende is gecommuniceerd over de uitwerking van het Landschapsplan bij het bedrijf. Daarnaast is indiener van	In het Landschapsplan (bijlage 2.12 bij het Projectbesluit) en bij de uitwerking van het Projectbesluit is zo veel mogelijk rekening gehouden met de belangen van het bedrijf. Wat nu voorligt is het meest optimale resultaat waarbij recht wordt gedaan

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	mening dat er in het Landschapsplan te weinig rekening is gehouden met eventuele schade aan het bosperceel, naast de tijdelijke ontsluitingsweg en naast het tijdelijke ruimtebeslag. De tijdelijke ontsluitingsweg zou bovendien geen oplossing zijn voor de bereikbaarheid van het bedrijf.	aan alle verschillende belangen. Sinds de start van de Verkenning is het waterschap en later IJsselwerken in gesprek met indiener. Voor het plaatsen van de verticale pipingmaatregel is het noodzakelijk om een strook beplanting langs de binnenteen van de dijk te verwijderen, om ruimte te maken voor een werkstrook. Na afloop van de werkzaamheden kan de beplanting grotendeels worden teruggebracht. De tijdelijke ontsluitingsroute via de wijk is de enige manier om het bedrijf tijdens de werkzaamheden bereikbaar te houden. Het bedrijf is op dit moment alleen bereikbaar via de N337 die via de dijk loopt. Wanneer aan het talud van de dijk wordt gewerkt, op de huidige toegangsweg naar het bedrijf, is het bedrijf tijdelijk niet bereikbaar vanaf de N337. De ontsluitingsroute is de enige veilige mogelijkheid om het bedrijf bereikbaar te houden tijdens de werkzaamheden. Andere routes zorgen voor onveilige kruisingen met werkwegen (tijdelijk ruimtebeslag).
111.20	Indiener vraagt zich af, onder verwijzing naar paragraaf 11.5.2.2 van het Ontwerp Projectbesluit, of de beheertypen die worden aangetast ook op de locatie rond het bedrijf ook weer terugkomen op de oorspronkelijke plaats.	Zoals staat beschreven in 11.5.2.2 “Maatregelen ter beperking van de nadelige gevolgen en mitigatie dan wel compensatie” van het Projectbesluit zal het overgrote deel van de compensatie weer op de oorspronkelijke plek plaatsvinden. Er zijn een aantal plekken, genoemd in dezelfde paragraaf, waar de compensatie buiten de projectbegrenzing zal worden gerealiseerd. IJsselwerken zal bomen herplanten van een redelijk formaat, vanaf 4 meter vanaf de teen van de dijk. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.
111.21	Indiener wijst op paragraaf 11.5.2.2 van het Ontwerp Projectbesluit (“kwalitatieve aantasting”), waar is vermeld dat voor NNN het uitgangspunt is dat compensatie van aantasting van beheertypen plaatsvindt op dezelfde locatie als waar deze oorspronkelijk aanwezig waren. Indiener wil graag weten of dat bij haar gronden ook het geval is. Daarnaast meent indiener dat de uitzondering op dit uitgangspunt, die in diezelfde paragraaf is vermeld voor locaties waar een verticale piping of stabiliteitsmaatregel wordt aangebracht, zorgt voor een vergroting van het definitief ruimtebeslag, nu voortaan geen bomen en struiken meer mogen worden geplant in deze zone van 6-10 meter, en vraagt of dit als zodanig is opgenomen in het Landschapsplan.	Het klopt dat het uitgangspunt is dat NNN compensatie zoveel als mogelijk op dezelfde locatie plaatsvindt, dit is ook op het perceel van de indiener het geval. Op het perceel van de indiener wordt zowel de bomensingel als het bosvlak (beide onderdeel van NNN) teruggebracht, zoals te zien is in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Ter hoogte van het perceel van indiener wordt het talud aangepast en een constructie (damwand) geplaatst, zoals vastgelegd in paragraaf 8.1.2 van het Projectbesluit. Zoals in onderdeel 111.12 aangegeven is er naast de teen van de dijk nog ongeveer twee meter definitief ruimtebeslag voorzien op het perceel van de indiener in verband met de aansluiting van de kleibekleding op het maaiveld en om deze kleibekleding stabiel te houden. Gezien de bomen die onderdeel zijn van NNN op dezelfde locatie terug geplant kunnen komen, zorgt de dijkversterking niet voor een belemmering.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
111.22	Voor de tijdelijke ontsluiting is het noodzakelijk om vegetatie en bomen te verwijderen. Indiener vraagt zich af, onder verwijzing naar paragraaf 11.5.3 van het Ontwerp Projectbesluit, hoe de tijdelijke ontsluiting wordt gegarandeerd als er alleen gekapt mag worden in september en oktober maar de werkzaamheden in september al starten.	Bij aanvang van de werkzaamheden wordt gestart met het gereedmaken van de tijdelijke werkstroken. Hier is het kappen van bomen onderdeel van. Voor de uitvoering van de dijkversterking worden ecologische kalenders gehanteerd, zoals omschreven in paragraaf 7.3 van het Projectbesluit.
111.23	Indiener vindt het van belang dat de kerkuilen en het ooievaarsnest adequaat worden beschermd gelet op paragraaf 11.5.3.2 van het Ontwerp Projectbesluit.	Zoals beschreven staat in paragraaf 11.5.3.2 “Maatregelen ter beperking van de nadelige gevolgen en mitigatie dan wel compensatie” van het Projectbesluit worden op de locaties waar werkzaamheden (deels) in de broedperiode plaatsvinden mitigerende maatregelen getroffen. In tabel 11-15 van het Projectbesluit zijn de volgende compenserende en/of mitigerende maatregelen opgenomen voor de door indiener genoemde soorten. Voor kerkuilen geldt het volgende: bomen worden in de maanden september en oktober gekapt; binnendijkse werkzaamheden en werkzaamheden op de kruin binnen een straal van 60 meter van de nestlocatie vinden buiten het broedseizoen van kerkuil plaats (van september tot en met januari); binnendijkse werkzaamheden en werkzaamheden op de kruin binnen een straal van 60 meter van de nestlocatie vinden alleen overdag (van zonsopkomst tot zonsondergang) plaats; er wordt geen verlichting op de schuur gericht; er wordt een alternatieve kerkuil kast binnen het territorium doch buiten de verstoringscontour van de werkzaamheden geplaatst (als uitwijkmogelijkheid voor buiten het broedseizoen). Voor ooievaars geldt het volgende: voor uitvoering werkzaamheden op meer dan 50 meter alternatief nestgelegenheid ooievaar aanbieden; werkzaamheden voor broedseizoen ooievaar (uiterlijk eind januari) opstarten.
111.24	Indiener vraagt zich af wat “Enigszins prettig verblijven” inhoudt in paragraaf 12.2.5.51 van het Ontwerp Projectbesluit. Indiener maakt zich zorgen of de maatregelen wel adequaat zullen zijn om de hinder te beperken. Indiener is van mening dat in dit ontwerp al concreet inzicht zou zijn moeten worden gegeven in de beheersmaatregelen en het liefst op een manier dat indiener daar nu op had kunnen reageren. Indiener stelt voor om er nu over te communiceren met alle betrokkenen zodat de besluitvorming nog kan worden aangepast, maar dat de afweging niet zorgvuldig is gegaan en dat de belangen van indiener niet op de juiste manier zijn gewogen.	Onder prettig verblijven moet worden verstaan dat ondernemer en bezoekers in en om het werkterrein kunnen zijn zonder te veel hinder te hebben van geluid, trillingen en stof. IJsselwerken stond – en staat – open voor ideeën en inbreng van indiener en hecht veel waarde aan een actieve en meedenkende houding. Aan het Projectbesluit ligt een zorgvuldige belangenafweging ten grondslag. Bewoners en andere stakeholders zijn gedurende het proces betrokken en kunnen ideeën aandragen bij de betreffende Omgevingsmanager. Bij de uitvoering is het uitgangspunt dat hinder voor de omgeving zo veel mogelijk moet worden voorkomen. Dit wordt toegelicht in paragraaf 11.1 “Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering” van het Projectbesluit. Het belangrijkste specifieke voorbeeld van een maatregel die wordt getroffen rondom

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		het perceel om de hinder te beperken is de keuze om de verticale maatregelen in te drukken in plaats van in te trillen. Hierna wordt per hindersoort – kort samengevat – aangegeven om welke maatregelen het gaat: *Geluidhinder:* de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u. Voorwaarde is, dat werkzaamheden binnen de geldende wettelijke kaders passen, dan wel dat er ontheffing wordt aangevraagd. *Trillinghinder:* voor trillingen is het voorkomen van schade maatgevend en wordt trillinghinder beperkt door het toepassen van trillingsarme technieken. *Lichthinder:* de meeste werkzaamheden vinden plaats tussen 07.00 u en 19.00 u en er wordt rekening gehouden met aanwezige bebouwing en natuurwaarden. *Luchtkwaliteit:* de uitvoering wordt gedeeltelijk met emissieloos (geëlektrificeerd) materieel uitgevoerd, om tijdelijke verslechtering door de uitstoot van stikstofdioxide en fijnstof te verminderen. *Stuiven van zand:* maatregelen om de hinder van verstuiving van zand te beperken worden toegepast. Voorafgaand aan de uitvoering wordt een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld en wordt de bereikbaarheid en te treffen veiligheidsmaatregelen nader uitgewerkt. Per uitvoeringstraject wordt ook een specifiek BLVC-plan opgesteld. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt door de Omgevingsmanager met indiener gedeeld. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
111.25	Indiener maakt zich zorgen over de mogelijkheid op basis van artikel 22.16 lid 3 en artikel 4.19a van de Omgevingswet dat het Projectbesluit het gemeentebestuur voor een periode van 10 jaar zou kunnen worden beperkt om bijvoorbeeld door indiener gewenste ontwikkelingen op te nemen in een te wijzigen omgevingsplan. Indiener vraagt zich af wie de eventueel optredende schade zou vergoeden.	In regel 11 van het Projectbesluit is het volgende bepaald: “Op basis van Artikel 22.16 Omgevingswet derde lid en Artikel 4.19a Omgevingswet worden er in een omgevingsplan gedurende een termijn van 10 jaar na vaststelling van dit Projectbesluit, of vroeger als de dijkversterking is gerealiseerd, geen regels gesteld die het uitvoeren van dit project belemmeren.” Anders dan indiener suggereert wordt hiermee niet alles voor 10 jaar onmogelijkheid gemaakt. Het dient de dijkversterking niet te *belemmeren*. Belemmeren in deze context betekent dat het niet in strijd moet zijn met het Projectbesluit zoals bedoeld in Artikel 22.16 Omgevingswet derde lid. Daarnaast vormt het niet toedelen van de verlangde functies aan locaties geen grond op basis waarvan schadevergoeding kan worden toegekend.
111.26	Indiener meent dat het bedrijf in deel A van het MER buiten beschouwing is gelaten. Indiener vraagt zich af of het komt doordat er ter ten tijde van het	Het MER deel A is niet onvolledig. In het MER deel A is geen ander faalmechanisme geconstateerd ter hoogte van het bedrijf dan de bekleding. Piping

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	schrijven van MER deel A geen piping-of stabiliteitsopgave ter hoogte van indiener zou zijn voorzien, onder verwijzing naar afbeelding 4.1. Indiener meent dat de effecten niet zouden zijn belicht. Onderdeel A van het MER zou daarmee onvolledig zijn.	is hier geen opgave maar wel op de aangrenzende trajecten. Omdat in de aansluitende trajecten wel een pipingscherm wordt geplaatst, wordt ook in het traject ter hoogte van het bedrijf een pipingscherm geplaatst als aansluiting en ter voorkoming van achterloopsheid. Zie hiervoor ook de reactie bij onderdeel 111.2. Gezien de faalmechanismen binnen het gekozen VKA kan worden opgelost, is hier geen aanleiding om het VKA te wijzigen.
111.27	Indiener meent dat in paragraaf 9.1 “Effecten gebruiksfase op hoofdlijnen” van deel B van het MER ten onrechte zou zijn geconcludeerd dat geen bedrijven worden geraakt in het definitieve ruimtegebruik. Indiener zou namelijk wel worden geraakt in het ruimtegebruik. Indiener wil daarbij opmerken dat een eventuele gedoogprocedure er feitelijk toe kan leiden dat een deel van de eigen grond waarop de gedoogbeschikking zou rusten niet meer of slechts zeer beperkt zou kunnen worden gebruikt. Indiener meent, onder verwijzing naar paragraaf 9.5.2 “Effectbeoordeling LCA” van deel B van het MER, dat de conclusie onder 9.6.2 “Effectbeoordeling WWL” dat de locatie van het bedrijf niet wordt getroffen door het definitieve ruimtegebruik onjuist zou zijn.	Een klein deel van het kadastrale perceel van indiener is opgenomen in het definitief ruimtebeslag, zoals te zien op pagina 6 van bijlage 9.1 “Plankaart (definitief ruimtebeslag)” van het Projectbesluit. Dit betreft ruimtebeslag voor het opnieuw inpassen van de inrit en de aansluiting van de teen van de dijk. Verder is voornamelijk tijdelijk ruimtebeslag opgenomen op het perceel van indiener. In het Tijdelijk Ruimtebeslag (bijlage 9.2 van het Projectbesluit) is de benodigde ruimte voor de dijkversterking weergegeven. De blauwe gestippelde lijnen betreffen een tijdelijke ontsluitingsroute om de bereikbaarheid van het bedrijf te garanderen tijdens de werkzaamheden. Voor het benodigde tijdelijk ruimtebeslag is het de bedoeling dat met de indiener een tijdelijke gebruiksovereenkomst wordt gesloten. De intentie is om hierover minnelijk tot overeenstemming te komen. Als dit niet lukt, zal een gedoogplicht worden opgelegd op grond van artikel 10.13, lid 2, van de Omgevingswet. Deze gedoogplicht is alleen benodigd voor de uitvoering en zal dan ook niet toe leiden dat het deel waarop de gedoogbeschikking rust niet meer permanent of slechts zeer beperkt zou kunnen worden gebruikt.
111.28	Indiener vraagt zich af, onder verwijzing naar paragraaf 9.5.2 “Effectbeoordeling LCA” van deel B van het MER, waaruit de genoemde verbetering van de oprit van het bedrijf bestaat. Indiener zou graag willen weten of het een verbetering is ten opzichte van de huidige situatie.	De oprit bij het tuincentrum wordt enigszins aangepast, overeenkomstig de geldende ontwerprichtlijnen, wat ten goede komt aan de verkeersveiligheid.
111.29	Indiener merkt op dat het bedrijf wel een propaantank heeft, onder verwijzing naar paragraaf 10.4 van deel B van het MER.	De propaantank is niet opgenomen op de risicokaart en daarom niet in het MER beschouwd.
111.30	Indiener is van mening dat de impact van trillingen en (hard) geluid kleiner wordt gemaakt dan het is in paragraaf 10.4 “Woon-, werk- en leefomgeving” van deel B van het MER. Indiener meent dat door de trillingen en het geluid mensen weg zullen blijven. Indiener noemt het waarschijnlijk dat de	Zoals in de reactie op zienswijze 111.24 is toegelicht, worden diverse maatregelen getroffen om hinder te beperken. De reden dat in paragraaf 10.4 “Woon-, werk- en leefomgeving” van deel B van het MER wordt geconcludeerd dat

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	verkeersveiligheid zal verslechteren gedurende de werkzaamheden. Indiener meent dat de effecten groot zullen zijn. Indiener vraagt om concrete aanwijzingen waaruit blijkt dat de overlast zal meevallen. Indiener vraag ook waarom geconcludeerd is dat op landbouwpercelen meer hinder zou worden verwacht dan op werken/overig waaronder het bedrijf. Indiener merkt op dat bij het bedrijf 6 dagen per week mensen aan het werk zijn.	landbouwpercelen meer hinder ondervinden, is omdat deze paragraaf slaat op de toename van het tijdelijke ruimtebeslag, niet op trilling- of geluidhinder.
111.31	Indiener vreest, onder verwijzing naar paragraaf 3.4.2 “Grondverzet” van bijlage 1.7 “Achtergrondrapport Bodem”, voor grondverzet die de ecologische omstandigheden van het perceel zullen wijzigen waardoor de biologische status van het bedrijf wijzigt. Dan moet het bedrijf lange tijd omschakelen voordat de status weer terug is gekregen. Indiener stelt dat daaruit schade voort zal vloeien.	Als de biologische status van het bedrijf wijzigt, komt gevolgschade voor schadevergoeding in aanmerking. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk (lokaal) hergebruik van grond en baggerspecie, zodat minder primaire grondstoffen nodig zijn en onnodig transport van grond wordt voorkomen. Het gehele projectgebied valt overwegend in het buitengebied, waar volgens de bodemkwaliteitskaarten de bodemkwaliteit over het algemeen als schoon wordt beschouwd. Vrijkomende grond is in die zin vrij toepasbaar elders. Alleen de gronden nabij de dorpskernen Olst, Den Nul en Wijhe zijn ingedeeld in de klasse Wonen. Vrijkomende grond uit deze gebieden mag niet zonder meer worden toegepast in overige delen van het projectgebied. Er wordt voor de dijkversterking een Grondstromenplan opgesteld. Hierin is beschreven aan welke eisen de toe te passen of af te voeren grond, baggerspecie en bouwstoffen dient te voldoen. In het Grondstromenplan staat eveneens beschreven hoe het vrijkomende materiaal binnen de geldende wet- en regelgeving moet worden onderzocht, ontgraven, tijdelijk opgeslagen, bewerkt, getransporteerd en toegepast dan wel afgevoerd naar een erkend verwerker. Binnen het tijdelijk ruimtebeslag, waar nu (nog) geen biologische teelt plaatsvindt, wordt de bovengrond deels ontgraven en apart gezet. Vervolgens wordt hier tijdelijk een werkbaan met zand en stalen rijplaten aangebracht.
111.32	Indiener merkt op, verwijzend naar paragraaf 4.1.1 “Verdachte deellocaties” van bijlage 1.7 “Achtergrondrapport Bodem” van het Projectbesluit, dat de bodemverontreiniging in toegangsweg van bedrijf uit het verleden is gesaneerd in opdracht van de gemeente Olst-Wijhe. Indiener merkt daarnaast op dat in de tekst en afbeeldingen van paragraaf 4.1.1 huisnummers 12 en 12a worden verwisseld.	De sanering van de bodemverontreiniging in de toegangsweg is opgenomen in paragraaf 4.1.1 “Verdachte deellocaties” van bijlage 1.7 “Achtergrondrapport Bodem” van het Projectbesluit. Indiener heeft gelijk dat in de tekst bij afbeelding 4.1 foutief wordt verwezen naar huisnummer 12a in plaats van 12. Echter de tekst in paragraaf 4.1.1 is wel juist.
111.33	Indiener merkt op dat het bedrijf niet in de effectenbeschrijving zou zijn genoemd van paragraaf 5.3.1 “Effectbeschrijving” van bijlage 1.4 “Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie”. Terwijl er wel volwassen bomen in de buurt van het bedrijf van indiener worden gekapt.	In tegenstelling tot wat indiener stelt, wordt dit wel genoemd op pagina 50: “Meer impact is er binnendijks ter hoogte van de Reutekolk en in het park van Olst-Zuid tussen Kneu en Wethouder A.G. Dekkerlaan (Holsto-terrein en Kortrick). Hier wordt volwassen beplanting voor de werkzaamheden gekapt. Deze beplanting kan

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		grotendeels teruggeplaatst worden, maar gezien het formaat van de beplanting die weg moet, heeft dit nog lange tijd na realisatie impact op het landschap.”
111.34	Indiener vraagt zich af waarom het bedrijf ook niet in paragraaf 5.3.2 “Effectbeoordeling” van bijlage 1.4 “Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie” zou zijn genoemd. Indiener is van mening dat de analyse niet compleet zou zijn.	Het gaat om de ruimtelijke kenmerken. Het kappen van de bomen in de parkstrook in Olst-Zuid, waartoe ook het bedrijventerrein behoort, is wel genoemd.
111.35	Indiener stelt dat in paragraaf 5.4.2 “Effectbeoordeling” van bijlage 1.6 “Achtergrondrapport Natuur” indirect erkend zou worden dat er veel bomen worden gekapt die een wezenlijk effect zouden hebben op het bedrijf.	In paragraaf 5.4.2 “Effectbeoordeling” van bijlage 1.6 “Achtergrondrapport Natuur” wordt alleen erkend dat er sprake is van een sterk negatief effect op houtopstanden in de complete Module Zuid 1. Dit heeft niet te maken met de effecten op het bedrijf.
111.36	Indiener vraagt zich af hoeveel m^2 er definitief nodig is voor het ruimtebeslag. Bij de module ZU-1 in paragraaf 5.3.2 “Effectbeoordeling” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving” zou indiener niet zijn genoemd. Indiener stelt dat er erkend zou worden dat er sprake is van definitief ruimtebeslag. Indiener vraagt zich af of er effecten te verwachten zijn op locatie ten aanzien van het definitief ruimtebeslag.	Zoals benoemd bij onderdeel 111.27 is er inderdaad sprake van definitief ruimtebeslag op het perceel van indiener. Dit is ongeveer 1.300 m^2, wat voornamelijk het gevolg is van het vernieuwen van de oprit. De beschouwde effecten wijzigen hierdoor niet.
111.37	Indiener vraagt zich af, onder verwijzing naar paragraaf 5.6 van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving”, of de inrit wordt veranderd of verbeterd.	De oprit bij het bedrijf wordt enigszins geoptimaliseerd, overeenkomstig met de geldende ontwerprichtlijnen wat ten goede komt aan de verkeersveiligheid. Dit is dus zowel een verandering als verbetering ten opzichte van de huidige situatie.
111.38	Indiener meent dat in paragraaf 6.5.1 “Aspect werken-overig” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving” de effecten op de bedrijfsvoering onvoldoende in beeld zouden zijn gebracht. Er wordt volgens indiener onvoldoende aandacht besteed aan de te verwachten hinder door geluid, trillingen, stof, microklimaat, ecologie en mogelijk nog meer aspecten. Voor indiener zou hier een risico in schuilen omdat het onduidelijk is wat de situatie zal zijn in de gebruiksfase.	Het doel van het MER en de bijbehorende bijlagen is om de impact op de omgeving (milieueffecten) van het voorkeursalternatief een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. De impact en effecten op de specifieke locatie en de bedrijfsvoering van indiener zijn inderdaad niet concreet in het MER opgenomen, omdat dat niet het doel is van het MER en de bijbehorende bijlagen. Het is evenmin noodzakelijk om in het MER voorafgaand aan de besluitvorming te omschrijven welke effecten op de bedrijfsvoering van indiener van toepassing is. In aanvulling op de reactie op onderdeel 111.24 kan worden aangegeven dat in paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken zijn weergegeven. Hierin komt naar voren hoe er bij de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		uitvoering gezorgd kan worden dat binnen de wettelijke kaders voor onder meer geluidhinder en trillinghinder kan worden gebleven. Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Bij het bedrijf wordt de verticale pipingmaatregel trillingsarm aangebracht, omdat het pand binnen 40 meter van de damwand staat wordt deze drukkend aangebracht. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden bij het uitvoeren van grondverzet, plaatsen damwanden, transport en het laden en lossen geluidniveaus tussen 75 en 80 dB(A) acceptabel geacht gedurende maximaal 5 dagen. Wanneer toch sprake is van stofhinder kunnen ramen en/of gevels van woningen worden gewassen of gereinigd. Ten aanzien van de ecologie is het noodzakelijk om compenserende en mitigerende maatregelen te nemen om effecten te beperken. Alle benodigde mitigerende en compenserende maatregelen zijn uitgewerkt in het Activiteitenplan soortenbescherming in bijlage 3.6 van het Projectbesluit. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen. De situatie in de gebruiksfase is op pagina 6 van de “Plankaart (definitief ruimtebeslag)” weergegeven (bijlage 9.1 van het Projectbesluit).
111.39	Indiener vraagt zich af waarop in paragraaf 7.1 “Gebruiksfase” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving” wordt gebaseerd dat er geen definitief ruimtebeslag is op locatie. Indiener wil graag duidelijkheid over welke verplichtingen en beperkingen gelden op grond van de Waterschapsverordening na het vaststellen van het Projectbesluit.	Er is wel definitief ruimtebeslag benodigd op het perceel van de indiener, maar niet op de locatie van het gebouw van de indiener. Het perceel van indiener is in het Bestemmingsplan Buitengebied Olst-Wijhe (nu Omgevingsplan) in de huidige situatie aangewezen als bestemming Waterstaat - Waterkering. De voor ”Waterstaat - Waterkering” aangewezen gronden zijn – naast voor de andere daar voorkomende bestemming(en) – mede bestemd voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de verbetering van (hoofd)waterkeringen. Aanvullend is het perceel van indiener ook in de Waterschapsverordening opgenomen als beperkingengebied waterkering. Ook in de huidige situatie valt het perceel van indiener al binnen het beperkingengebied van de waterkering en gelden vanuit waterveiligheid eisen aan het gebruik hiervan. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van een groenstrook

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		of schutting. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Dit betekent dat Hoofdstuk 2 “Beperkingengebiedactiviteiten” van de Waterschapsverordening van belang is.
111.40	Indiener vraagt zich af waarom in tabel 7.2 van paragraaf 7.2 “Aanlegfase” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving” de effecten op de landbouw groter zouden zijn dan op het bedrijf.	De effecten op de landbouw worden groter ingeschat, omdat er in alle modules tijdelijk verlies van landbouwgrond plaatsvindt. Bedrijven ondervinden alleen tijdelijke hinder, maar dat is niet te vermijden bij de uitvoering van de dijkversterking. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
111.41	Indiener is van mening dat de redenering in paragraaf 7.2 “Aanlegfase” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving” dat aannemer zich moet houden aan het BBL en daarom geen zeer negatieve effecten worden verwacht, een theoretische benadering is. Deze benadering zou volgens indiener niet stroken met het akoestisch onderzoek. Indiener wil weten waar dit verschil van inzicht vandaan komt. Indiener wijst hier op de bronvermogens die zijn opgenomen in de bijlage. Daarnaast vraagt indiener zich af hoeveel geluid de werknemers kunnen verwachten en hoe vaak de geluidsbelasting zal plaatsvinden.	Het bronvermogen wordt gemeten op 0 meter van de bron. Dit geluidsniveau vermindert alleen met de afstand. Een drukmachine, zoals gebruikt gaat worden bij het triillingarm plaatsen van het pipingscherm ter hoogte van het bedrijf, heeft een bronvermogen van 118 dB(A). Dit is de machine met het hoogste bronvermogen dat gebruikt gaat worden in de buurt van het bedrijf. Uit tabel 4.1 uit het “Akoestisch onderzoek” (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) volgt dat dit een geluidsbelasting oplevert van meer dan 80 dB(A) op minder dan 10 meter, 75 dB(A) op 10 meter, 70 dB(A) binnen 15 meter, 65 dB(A) binnen 25 meter en minder dan 60 dB(A) binnen 45 meter. Gedurende de dagperiode worden bij het uitvoeren van grondverzet, plaatsen van damwanden, transport en het laden en lossen geluidniveaus tussen 75 en 80 dB(A) acceptabel geacht gedurende maximaal 5 dagen. Ook de andere geluidscontouren zijn gebonden aan een aantal dagen. Geluidhinder kan helaas niet uitgesloten worden tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, maar blijft wel binnen de wettelijke kaders. De werknemers kunnen rekening houden met de geluidsnormen die zijn opgenomen in paragraaf 4 van het Akoestisch onderzoek. Hier is per dB(A) aangegeven hoeveel dagen deze geluidbelasting mag plaatsvinden en waar dus rekening mee gehouden dient te worden.
111.42	Indiener vraagt zich af, onder verwijzing naar paragraaf 8.1 “Inleiding” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving”, hoe op individueel niveau wordt omgegaan met leemtes in de kennis en informatie over hoe de uitvoering in detail zal gaan lopen.	Voorafgaand aan de uitvoering wordt een BLVC-plan worden opgesteld en wordt de bereikbaarheid en te treffen veiligheidsmaatregelen nader uitgewerkt. Per uitvoeringstraject wordt ook een specifiek BLVC-plan opgesteld. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt door de Omgevingsmanager met indiener gedeeld. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
111.43	Indiener vraagt, verwijzend naar paragraaf 8.3 “Monitoring” van bijlage 1.8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving”, hoeveel trillingen het bedrijf kan verwachten.	Zoals is beschreven in paragraaf 8.3 “Monitoring” van het Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving (bijlage 1.8 van het Projectbesluit) wordt bij de toetsing uitgegaan van de interventiewaarde waarbij de kans op schade kleiner is dan 1%. De exacte grenswaarde per bebouwing of object is afhankelijk van het type constructie, de staat van de bebouwing, het type trilling en de meetmethode. De exacte grenswaarde per bebouwing of object wordt vastgesteld in het monitoringsplan in het Uitvoeringsontwerp. Hoeveel trillingen zijn te verwachten is daarom nu lastig te omschrijven, maar dit is in ieder geval nooit meer dan de interventiewaarde waarbij de kans op schade kleiner is dan 1%.
111.44	Indiener meent dat het MER deel B geen uitsluitsel geeft over welke impact en effecten er zullen zijn op de bedrijfslocatie. Indiener meent dat in het MER duidelijk had moeten worden gemaakt in welke omvang overlast zou moeten accepteren en welke hinder en overlast onaanvaardbaar zou zijn.	Het doel van het MER is om de impact op de omgeving (milieueffecten) van het voorkeursalternatief een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. De impact en effecten op elke specifieke locatie zijn inderdaad niet in het MER opgenomen, omdat dat niet het doel is van het MER. Het is evenmin noodzakelijk om in het MER voorafgaand aan de besluitvorming te omschrijven welke hinder wel en niet acceptabel is. Het MER geeft informatie en het besluit over de dijkversterking wordt genomen mede op basis van dat MER. Het is aan het waterschap om te effecten die de dijkversterking met zich meebrengt af te wegen tegen de opgave die er is. In hoofdstuk 11 “Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen deze te beperken” van het Projectbesluit zijn de effecten van de dijkversterking beschreven.
111.45	Indiener meent dat het aanleggen van een tijdelijke ontsluitingsweg het doel om klanten het bedrijf te laten bereiken, op dezelfde wijze, in dezelfde omvang, niet zal realiseren. Indiener meent dat de getoonde omleidingsroute niet de route zou zijn die met indiener is besproken en niet overeen zou komen met het ingetekende tijdelijke ruimtebeslag. Indiener meent dat de tijdelijke ontsluiting tot een aanzienlijk omzetverlies zal gaan leiden. Indiener meent dat de bereikbaarheid verslechtert en het bedrijf geen zichtlocatie meer zal zijn. Ook voert indiener aan dat bezoekers nu via een woonwijk zouden moeten komen. Indiener wijst erop dat het bedrijf ook ’s nachts wordt bevoorraad.	De tijdelijke ontsluitingsroute aan de oostzijde van het bedrijf is begin 2024 gedeeld met de indiener. Bij het bepalen van de omleidingsroute is onder meer rekening gehouden met de bestaande nestkastjes, de oprit, het verhogen van het maaiveld, de (landschappelijk relevante) bomen en de bedrijfsvoering van indiener. Bij de keuze voor een tijdelijke ontsluitingsroute is uiteindelijk de huidige variant als meest wenselijk naar voren gekomen, aangezien deze variant het beste uitvoerbaar is en de bereikbaarheid borgt.
111.46	Indiener maakt zich zorgen over het idee dat belangrijke vragen, die voor indiener erg belangrijk zijn, over de verdere uitwerking zou worden uitgesteld. Indiener zou graag zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over BLVC en de inrit, het liefst nog voor de vaststelling van het projectplan.	De dijkversterking ter hoogte van het perceel van indiener valt in Uitvoeringstraject 1. In bestuurlijk overleg tussen het waterschap en de gemeente Olst-Wijhe is overeengekomen dat Uitvoeringstraject 1 als laatste traject in uitvoering gaat. Dit betekent dat het Uitvoeringsontwerp met de verdere uitwerking

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van de inrit en het BLVC-plan voor dit Uitvoeringstraject ook pas als laatste van alle Uitvoeringstrajecten wordt opgesteld. Volgens huidige planning wordt het Uitvoeringsontwerp in 2027 opgesteld en het BLVC-plan in het jaar voor start uitvoering van het betreffende Uitvoeringstraject (over ongeveer 6 jaar).
111.47	Indiener geeft een toelichting op de opgestelde klanteneisen. Indiener verdeelt deze over vijf kernfactoren: behoud van het areaal van het bedrijfsterrein, behoud van het ecologische evenwicht in het ecosysteem, behoud van de beslotenheid en beschutting van het terrein, de garantie op een veilige werkomgeving, het voorkomen van verlies in omloopsnelheid van andere planten en het voorkomen van verlies aan inkomsten. Indiener onderbouwt dit met zelfbenoemde experts.	IJsselwerken is bekend met de klanteneisen die zijn opgesteld door indiener. Het behoud van het bedrijfsareaal zal in de gebruiksfase van de dijk niet in het geding zijn. Slechts een kleine strook langs de teen van de dijk (op de perceelsgrens) zal in de definitieve situatie niet meer gebruikt kunnen worden ten opzichte van de huidige situatie. IJsselwerken ziet niet in dat het ecologische evenwicht in het ecosysteem niet behouden zou kunnen worden. Er zal inderdaad sprake zijn van een wijziging ten opzichte van de huidige situatie, onder meer vanwege het kappen van bomen. Er worden mitigerende en compenserende maatregelen genomen om de huidige situatie na de werkzaamheden weer zo goed als mogelijk terug te brengen. IJsselwerken moet voor haar eigen uitvoerders ook een veilige werkomgeving garanderen, die valt binnen de eisen die door de Arbowetgeving worden gesteld. De werknemers van het bedrijf worden ook beschermd door die wetgeving. Daarnaast wordt het werkgebied zoveel mogelijk gescheiden van de openbare voorzieningen en worden kruisingen tussen werkverkeer en regulier verkeer zoveel als mogelijk voorkomen. Het is niet duidelijk waarom de omloopsnelheid verloren zou gaan. Zoals indiener zelf al aangeeft, is het bedrijf koploper in het eigen segment, waardoor de naamsbekendheid groot is. Er is geen directe aanleiding om aan te nemen dat sprake zal zijn van een verlies aan inkomsten. Met indiener zal voor het (tijdelijk) gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over de grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Concluderend ziet IJsselwerken geen reden om op dit moment aan te nemen dat de door de indiener genoemde vijf kernfactoren in het gedrang komen tijdens de werkzaamheden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
111.48	Indiener concludeert dat de enige praktische oplossing het verplaatsen van het bedrijf zou zijn. Indiener verzoekt om op korte termijn in gesprek te gaan met als doel bedrijfsverplaatsing.	IJsselwerken en indiener zijn al sinds 2017 in gesprek over de situatie rondom het bedrijf. Momenteel loopt een traject om een taxatie op te stellen, op basis van het tijdelijk en definitief ruimtebeslag wat is vastgelegd in het Projectbesluit. Dit is nodig voor het vaststellen van de schadeloosstelling zoals genoemd in de reactie op onderdeel 111.47. Gezien het ruimtebeslag, de maatregelen die worden getroffen om hinder te beperken en de volledige schadeloosstelling, wordt geen reden gezien om aan te nemen dat dit bedrijf niet kan blijven voortbestaan tijdens en na de dijkversterking.

Conclusie zienswijze nummer 111

In reactie op de zienswijze is in paragraaf 8.1.3.2 “Werkstrook” in het deel “Deeltraject 2” van het Projectbesluit “de bedrijfswoning” gewijzigd in “het bedrijfspand”.

Zienswijze nummer 112

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
112.1	Indiener geeft aan dat de woning van indiener een maatwerklocatie is, maar voor de woon- en leefomgeving geen maatwerk mogelijk is. Indiener vindt dat voor het gehele perceel, inclusief de woon- en leefomgeving, maatwerk zou moeten gelden. Indiener vreest hinder, bijvoorbeeld door het achteruitrijden, en schade als gevolg van de werkzaamheden.	In het voorkeursalternatief zijn voor de uitwerking van het dijkversterkingsontwerp maatwerklocaties aangewezen. Maatwerklocaties zijn locaties waar het voorkeursalternatief, zonder aanpassing, tot ruimtebeslag op woonhuizen of natuur/objecten met beschermde status leidt. Om naast de impact op de woning ook de impact op de tuin en leefomgeving te beperken of te voorkomen zijn maatregelen en werkmethoden nodig die dermate kostenverhogend zijn dat ze niet doelmatig zijn. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Daarom is ervoor gekozen om het maatwerk te beperken tot de woning zelf. Bij de wijze van uitvoering wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de woon- en leefomgeving. Zo worden bijvoorbeeld de tijdelijke werkstroken opgebouwd met zand en voorzien van stalen rijplaten, zodat hinder van stof, geluid en trillingen zo veel als mogelijk worden beperkt. Het in te zetten materieel is voor de veiligheid voorzien van geluidsignalen, dit zijn piepers, sissers of white noise.
112.2	Indiener verzoekt tot aanpassing van keerlus/tijdelijke werkstrook nabij de woning van indiener.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze in het Projectbesluit aangepast. De keerlus is verplaatst richting het noorden. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De tijdelijke werkstrook is niet aangepast, deze ruimte is noodzakelijk voor het uitvoeren van de werkzaamheden, onder andere voor de aanpassing van de dijkbekleding.
112.3	Indiener stelt voor om de damwand in de kruin langer door te trekken. Dit leidt tot minder ruimtebeslag op het terrein van indiener. Indiener stelt dat ook op het terrein van indiener onherstelbare natuur aanwezig is en dat dit onvoldoende is onderzocht. Indiener verzoekt om de meerkosten van het voorstel van indiener inzichtelijk te maken. Indiener geeft aan dat het voorstel van indiener tot minder verstoring voor het woon- en leefgenot zorgt en daarom altijd onderzocht moet	De damwand wordt in de binnenteen geplaatst, omdat buitendijks wettelijk beschermde rietbossages liggen, die habitat vormen voor beschermde vogels. Voor het aanbrengen van de damwand in de kruin van de dijk moet de kruin verlaagd worden om aan de buitendijkse zijde een heiplateau aan te brengen. Dit zorgt voor aantasting van wettelijk beschermde natuurwaarden en kent grote vergunbaarheidsrisico's. Het is hier dus geen kostenafweging. Aangezien het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	worden. Bovendien stelt indiener dat er al gewerkt wordt in het Natura 2000-gebied, dus dat het doortrekken van de damwand wel extra ruimtebeslag legt op het Natura 2000-gebied, maar wel zorgt voor minder hinder op het woon- en leefgenot.	voorstel van indiener niet haalbaar is, wordt dit niet verder uitgewerkt en worden hiervan de (meer)kosten niet bepaald. Naar de aanwezigheid van soorten, ook op het terrein van indiener, is uitgebreid onderzoek gedaan. De onderzoeken voor soorten "Soortenbeschermingstoets" en "Activiteitenplan soortenbescherming" zijn als bijlage 3.5 en 3.6 van het Projectbesluit bijgevoegd. Daarnaast vindt voor de start van de uitvoering altijd een scan op flora en fauna plaats en worden de onderzoeken gedurende de uitvoering up to date gehouden. Voor een reactie op de verstoring van het woon- en leefgenot wordt gewezen op hetgeen in de reactie op onderdeel 112.1 van deze zienswijze is toegelicht.
112.4	Indiener stelt dat door de geplande kap van (fruit)bomen, meidoornhaag en bos in de direct omgeving van de woning het leef- en woongenot bovengemiddeld wordt aangetast. Het duurt enige jaren voordat nieuw groen weer van enige omvang is. Indiener vraagt om de kap en het verwijderen van groen te beperken.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe is omgegaan met bomen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is beschreven hoe het dijkversterkingsontwerp landschappelijk is ingepast en hoe het verlies aan bomen wordt gecompenseerd. Het Landschapsplan is naar aanleiding van de zienswijze aangepast. De meidoornhaag op de kruin van de dijk wordt gecompenseerd na de dijkversterking en kan op de kruin terugkomen. Een groot deel van de bomen nabij de woning kunnen behouden blijven. Daarmee blijft de privacy gewaarborgd. Na afloop van de werkzaamheden wordt de rabattenstructuur van het Harculosche bos hersteld en kan dit bos zich vanuit de aanwezige zadenbank spontaan herstellen met behoud van de oorspronkelijke soortensamenstelling. Daarnaast wordt aanvullend bosplantsoen en bomen aangeplant om het herstel van het beplantingsbeeld te bespoedigen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is aangegeven hoe IJsselwerken voornemens is om deze beplanting te compenseren.
112.5	Indiener vindt de locatie van het beoogde depot ten noordoosten van de woning onbespreekbaar. Indiener stelt dat dit depot voor veel en lange overlast zal zorgen. Indiener verzoekt om dit depot uit het Projectbesluit te halen.	Depots zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.2 "Depots" van het Projectbesluit). De depotlocaties zijn integraal afgewogen op basis van de volgende criteria: impact op de omgeving, vergunbaar en uitvoerbaar. Dit depot is noodzakelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden voor uitvoeringstraject 08. Binnen dit uitvoeringstraject zijn meerdere binnendijkse depots voorzien. Met indiener is eerder in de Planuitwerkingsfase gesproken over het gebruik van het depot op het perceel van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de indiener. Dit depot is naar verwachting ongeveer 1,5 tot 2 jaar nodig voor de dijkversterking. Ter beperking van hinder worden maatregelen getroffen, waarmee binnen de wettelijke kaders wordt gebleven. Voor de start van de werkzaamheden zullen de benodigde vergunningen worden aangevraagd. Mochten indieners nog steeds zorgen hebben over het te realiseren laadplein, dan is er in deze procedure nog ruimte voor inspraak. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
112.6	Indiener stelt dat de woning en het perceel in waarde gaan verminderen en door de benodigde hersteltijd van het groen een waarde drukkend effect hebben. Bovendien zal een berekening van schadeloosstelling voor het gebruik van het perceel voor de hand liggen.	Met indiener zal voor het (tijdelijk) gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over de grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
112.7	Door ARAG SE Nederland is op 3 december 2024 namens indiener een pro forma zienswijze ingediend, waarbij is aangegeven dat binnen twee weken na 3 december 2024 de gronden worden ingediend.	Op 5 december 2024 is door de provincie Overijssel aangegeven dat er binnen twee weken aanvullende gronden konden worden ingediend. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt, daarmee is deze zienswijze niet verder aangevuld.

Conclusie zienswijze nummer 112

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit). Daarnaast is ook het Landschapsplan ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.12 “Landschapsplan” van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 113

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
113.1	Indiener geeft aan dat gedetailleerde metingen van de huidige situatie moeten plaatsvinden. Gedacht kan worden aan diepte, watercirculatie, grondwaterstromen, waterkwaliteit en ecosysteem van de Barlosche Kolk, zodat op basis van deze onderzoeken de effecten van het tijdelijk ruimtebeslag in te schatten zijn en kan worden aangetoond dat het natuurlijk evenwicht en ecosysteem behouden blijven. Ook wil indiener een second opinion kunnen uitvoeren op kosten van het waterschap. Indiener geeft aan dat de waterkwaliteit van de kolk niet mag verminderen door het toepassen van zand en is bezorgd over het verspreiden van modder. Ook wil indiener weten hoe het zand zal worden verwijderd.	Op deze locatie wordt een deel van de Barlosche kolk (tijdelijk) gedempt, voor de aan- en afvoer van materieel, bulkmateriaal (zand, klei en stalen damwanden) en om de werkzaamheden uit te voeren (opstelruimte). Dit benodigde tijdelijk ruimtebeslag is toegelicht in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" en paragraaf 8.9.3 "Realisatie dijkversterking" van het Projectbesluit. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden blijft de functionaliteit van het water voor het grootste deel behouden. De (deels tijdelijke) demping betreft een oppervlak van ongeveer 15% van de totale kolk. Dit betekent dat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn voor aanwezige fauna. Het dempen wordt zorgvuldig uitgevoerd en het (deels tijdelijk) dempen van de kolk wordt gedaan met zand. Dit is nodig om een stabiele oever te maken, zowel voor een veilige toekomstige dijk als voor een veilige ondergrond om tijdens het werk overheen te rijden. Voordat wordt begonnen met deze aanvulling, wordt de huidige sliblaag verwijderd of verplaatst. Tijdens het dempen zal sprake zijn van enige vertroebeling, maar doordat zand snel bezinkt zal dit van korte duur en lokaal ter plaatse van de demping zijn. Tijdens de realisatie is ecologische begeleiding aanwezig, zodat er bij eventuele onvoorziene omstandigheden direct kan worden geacteerd. Na afronding van de werkzaamheden wordt de kolk op vergelijkbare wijze zorgvuldig hersteld door het aangebrachte zand weer te ontgraven en af te voeren. De exacte wijze van uitvoering wordt in het Uitvoeringsontwerp vastgelegd, in paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. De kolk is onderdeel van als NNN beschermde natuur (N04.02 Zoete plas). De waarden en wezenlijke kenmerken van deze natuur en de verstoring ervan is voor zowel de tijdelijke als de permanente situatie beschreven in de NNN-toets (bijlage 3.3 van het Projectbesluit). Daarbij is ook gekeken naar de effecten op soorten. Gezien de relatief beperkte demping wordt geen verder onderzoek naar de waterkwaliteit en ecosysteem gedaan, omdat het natuurlijk evenwicht en ecosysteem behouden blijft. Naar oppervlaktewaterkwantiteit, grondwaterstromen en de diepte is ook onderzoek gedaan. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn deze

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		resultaten opgenomen, ook hieruit blijken geen effecten. Na afronding van de werkzaamheden wordt het tijdelijk ruimtebeslag opnieuw ingemeten en zorgvuldig hersteld. In het grondbeschikbaarheidsproces (paragraaf 9.1 “Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit) kan in de gebruiksovereenkomst op basis van een volledige schadeloosstelling een redelijke vergoeding worden afgesproken voor de inzet van een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van inhoud van de gebruiksovereenkomst en de waardebepaling. Het laten uitvoeren van een externe toets door de indiener en de eventuele vergoeding daarvan, is ook onderdeel van het gesprek over de gebruiksovereenkomst. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
113.2	Indiener vraag om twee oude en hoge populieren te behouden. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is de wens van indiener dat bomen met voldoende omvang worden teruggeplaatst. Deze bomen moeten ook zijn bestand tegen vraatschade. Daarnaast wil indiener dat de herplant volgens het bij de zienswijze gevoegde herplantplan wordt uitgevoerd. Indiener verzoekt om bovendien grote en hoge bomen terug te planten langs de oever om de inkijk op de woning aan de Koetsweg 4 weg te nemen en zo het verlies aan privacy deels te compenseren. Eventuele andere herplant kan niet op percelen van indiener worden gerealiseerd, tenzij hier goedkeuring voor wordt gegeven.	Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is het nodig om de populieren te kappen, zoals in het Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 bij het Projectbesluit) is weergegeven. De herplant van bomen zal plaatsvinden volgens het Landschapsplan van IJsselwerken. Het herplantplan dat indiener heeft aangeleverd, is niet eerder afgestemd met IJsselwerken en daarom niet beschouwd en meegenomen in het Landschapsplan. De herplant van bomen van voldoende omvang is onderdeel van het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). IJsselwerken is drie jaar na herplant van de compensatie zoals opgenomen in het Landschapsplan verantwoordelijk voor de ontwikkeling en onderhoud van deze bomen. Mocht vraatschade optreden in deze drie jaar onderhoudsperiode dan worden passende maatregelen genomen. Over de zorg voor vraatschade en andere aandachtspunten heeft indiener met IJsselwerken in 2024 overleg gehad. Enkele aandachtspunten zullen tijdens het maken van het Uitvoeringsontwerp worden beschouwd. Met indiener zal voor het (tijdelijk) gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota en in paragraaf 2.3 van deze Nota is meer informatie over de gebruiksovereenkomst opgenomen.
113.3	Indiener geeft aan dat is afgesproken dat het struinpad niet meer op de dijk komt te liggen, maar onderaan de buitenteen van de dijk. Ook zou de dijktrap	IJsselwerken heeft over het aanbrengen van het struinpad en het verwijderen van de buitendijkse trap gesproken met Rijkswaterstaat, de eigenaar van dit

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	niet terugkeren en zou het in de toekomst niet mogelijk moeten zijn om over de dijk te lopen.	stuk van de dijk. Rijkswaterstaat heeft in een gesprek bevestigd het verplaatsen van het struinpad van de kruin naar de buitenteen van de dijk een goed idee te vinden en heeft aangegeven dat de trap in principe niet terug hoeft te komen. Rijkswaterstaat heeft deze toestemming nog niet schriftelijk bevestigd. In het Uitvoeringsontwerp wordt dit vastgelegd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het waterschap realiseert wel een beheerpad op de kruin van de dijk voor beheer en onderhoud en calamiteiten. Dit pad bestaat uit grasbetontegels met ribbels en nodigt niet uit om hierop te lopen. Het grasbeton is na enkele jaren niet meer zichtbaar.

Conclusie zienswijze nummer 113

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 114

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
114.1	Indiener vreest grondwateroverlast in kruipruimte en woning door demping van de vijver bij Kortrick, met schade tot gevolg. Indiener geeft aan in het verleden veel grondwater in de kruipruimte te hebben gehad. Ook vraagt indiener welke invloed het stijgende water heeft op mede wijkbewoners en te kijken of er betere alternatieven of creatieve oplossingen zijn dan het dempen van de Kortrickvijver.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
114.2	Indiener vraagt zich af wat de effecten zijn van trillingen op zijn woning en die van mede wijkbewoners.	De (hoek van de) woning van indiener bevindt zich op ruim 350 meter van grens van het tijdelijk ruimtebeslag. Omdat de woning van indiener ruim buiten het beïnvloedingsgebied van de werkstrook staat, vindt bij de woning geen bouwkundige vooropname plaats en geen monitoring tijdens de uitvoering. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). Hieruit blijkt dat gezien de afstand van de woning tot de werkstrook (ruim 350 meter) geen effecten van trillingen aan de woning van indiener te verwachten zijn. Wanneer

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		indiener verdere vragen heeft kan deze met de Omgevingsmanager van IJsselwerken contact op nemen.
114.3	Indiener betreurt het dat het door hem geliefde park ten koste gaat van de dijkversterking en pleit voor het behoud en het versterken van het park. Indiener vraagt te kijken of er betere alternatieven of creatieve oplossingen zijn dan het kappen van de bomen. Indiener geeft aan dat het herplanten niet hetzelfde is, aangezien het lang zal duren voordat de natuur zich heeft hersteld.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 114

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 115

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
115.1	Indiener is het niet eens met de tijdelijke ontsluitingsweg door zijn tuin.	Het tijdelijk ruimtebeslag is mede naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast: de tijdelijke ontsluitingsweg loopt niet meer door de tuin. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit.
115.2	Er moet rekening gehouden worden met de hogedrukgasleiding en waterleiding op het terrein van indiener. De nodige voorzorgsmaatregelen moeten worden getroffen.	Alle kabels en leidingen die een negatieve invloed ondervinden van de dijkversterking of de werkzaamheden worden verlegd of beschermd. Dit is beschreven in paragraaf 7.4.1 "Kabels en leidingen" van het Projectbesluit.
115.3	Na afloop tijdelijk gebruik van de gronden van indiener moet beplanting, stroomkabels, leidingen, afrasteringen worden hersteld. Ongeacht het uitgangspunt dat het terrein na de werkzaamheden in oorspronkelijke staat wordt hersteld (dan wel via vergoeding) geeft indiener aan dat hij opteert voor een andere inrichting die passender is in het landschap. Ook het beschadigen van de structuur van de bodem moet worden hersteld.	Zoals door indiener aangegeven is inderdaad het uitgangspunt dat functies en waarden na de werkzaamheden weer terug kunnen komen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is te vinden welke bomen op het perceel van de indiener worden gecompenseerd. Daarnaast worden in de voorbereidingsfase voor de start van de uitvoering individuele afspraken gemaakt over de grond die tijdelijk nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" in het Projectbesluit). Deze afspraken hebben betrekking op de vergoeding (schadeloosstelling), het herstel en de inrichting van de terreinen na afloop van de werkzaamheden. De afspraken hierover worden vastgelegd in de te sluiten gebruiksovereenkomst. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de invloed van de dijkversterking op eigendommen en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.3 en 2.5 van deze Nota.
115.4	Indiener wil een nieuwe afrit vanaf de weg met grasklinkers richting de andere zijde het weiland in. Dit kan geleden nadeel compenseren, aldus indiener.	Deze wens is door indiener tijdens een individueel gesprek eerder ingebracht en onderzocht. Een nieuwe afrit is niet mogelijk, omdat extra grond op deze locatie een gasleiding kan beïnvloeden.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
115.5	Aan de achterzijde van de eigendom van indiener is een recht van overpad gevestigd naar het weiland. Hoe is geborgd dat indiener aan deze plicht kan voldoen?	Het uitgangspunt is dat de dijk, woningen, bedrijven en percelen tijdens de werkzaamheden bereikbaar blijven voor bestemmingsverkeer. Voor de start van de uitvoering worden in het Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen omleiding(en) en getroffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid beschreven. Deze werkwijze is in paragraaf 11.3.5 "Bereikbaarheid" van het Projectbesluit beschreven. Het recht van overpad wordt in de definitieve situatie niet beïnvloed door de dijkversterking.
115.6	Een strook moet vrijgehouden worden voor onderhoud van de dijk. Het effectief gebruik van de grond wordt hierdoor beperkt, indiener wil hiervoor worden gecompenseerd. Daarnaast kan hierdoor de afrastering niet op de perceelsgrens worden teruggeplaatst, dit bemoeilijkt het onderhoud.	Ook in huidige situatie valt de door indiener aangehaalde strook binnen het beperkingen gebied waterkering en gelden eisen aan het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Het gebruik van het perceel van indiener wijzigt na de werkzaamheden niet ten opzichte van de huidige situatie. Binnen het beperkingengebied van de waterkering gelden op grond van de Waterschapsverordening regels met daarin de voorwaarden waaronder het plaatsen, in stand houden of veranderen van een afrastering of hekwerk is toegestaan mits hiervoor een vergunning is verleend. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd.

Conclusie zienswijze nummer 115

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) en de tijdelijke omleidingsroute (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 116

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
116.1	Indieners vrezen voor schade aan hun woning door trillinghinder en bouwwerkzaamheden en menen dat dit op zijn minst waarschijnlijk is, zeker gezien de ondergrond van hun woning. Indieners stellen dat er meer specifieke berekeningen hadden moeten worden gemaakt om een juiste inschatting te maken van het risico.	Ter hoogte van het perceel van indiener wordt als verticale pipingmaatregel Verticaal Zanddicht Geotextiel (VZG) aangebracht. Hierbij is het niet nodig om ook damwanden in te brengen en in de nabijheid vinden geen heiwerkzaamheden plaats. Dit is terug te vinden in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Het aanbrengen van VZG gebeurt met een kettingfrees en is daarmee trillingsarm, zie ook paragraaf 6.3.2.1 "Verticaal zanddicht geotextiel" van het Projectbesluit. Daarnaast rijdt er bouwverkeer langs het perceel van indiener over werkstroken. De werkstroken zijn opgebouwd uit zand met daarbovenop stalen rijplaten, zoals in paragraaf 7.2.3 "Werkstroken, transportroutes en overige tijdelijke werken" van het Projectbesluit is beschreven. Er is specifiek onderzoek gedaan naar trillingen van bouwverkeer over werkstroken in het gebied net ten zuiden van Herxen. Dit betreft een vergelijkbare ondergrond als op het perceel van indieners. De resultaten van dit onderzoek zijn in het "Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst" (bijlage 8.3 van het Projectbesluit) weergegeven. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook op perceel van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Daarnaast vindt een bouwkundige vooropname plaats en gedurende de uitvoering monitoring. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. De beïnvloeding van de werkzaamheden op het pand wordt in het Uitvoeringsontwerp volgens het proces en de schadecriteria uit het integrale Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan IJsselwerken (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) beschouwd en beoordeeld. Wanneer nodig worden beheersmaatregelen getroffen waarmee de kans op schade wordt beperkt. In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan en paragraaf 2.5 van deze Nota zijn de verschillende contouren toegelicht.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
116.2	Indieners verzoeken om de procedure voor schadevergoeding te herzien en de bewijslast om te keren. Ook verzoeken indieners om de monitoring naar een groter gebied uit te breiden en te verlengen naar een periode van 20 jaar. Indieners doelen hierbij voornamelijk op schade door trillingen. Indieners verzoeken de schade volledig en ruimhartig te vergoeden.	Met behulp van vooronderzoek, het monitoren van panden binnen het beïnvloedingsgebied tijdens de uitvoering en het voortzetten van hoogtemetingen en grondwaterstandsmetingen tot 3 jaar na de uitvoering wordt ervoor gezorgd dat bij een eventuele schademelding eenvoudiger en duidelijker een causaal verband met de dijkversterking vastgesteld of weerlegd kan worden. Voor een omkering van de bewijslast is niet gekozen omdat dit niet past binnen de geldende wetgeving. Uit paragraaf 5.3 "Meetperiode" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan blijkt dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen actieve omgevingsmonitoring om de werkzaamheden aan te sturen en het achtergrondmeetnet van peilbuizen en hoogtemeetboutjes. De hoogtemetingen worden doorgezet tot 3 maanden na deeloplevering van het uitvoeringstraject. Dit omdat ruim vóór oplevering van het uitvoeringstraject de grootste ophogingen en bemalingswerkzaamheden worden uitgevoerd en daarmee bij oplevering van het uitvoeringstraject de grondvervormingen nagenoeg zijn gestabiliseerd. Vervolgens worden de periodieke hoogtemetingen van het achtergrondmeetnet van de hoogtemeetboutjes doorgezet tot 3 jaar na oplevering van het uitvoeringstraject. Het doorzetten van de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes (meetfrequentie drie keer per jaar) tot drie jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject geeft voldoende zekerheid om eventuele trendveranderingen in het autonome zettingsgedrag van panden te signaleren. Juist schade door trillingen openbaart zich al tijdens de werkzaamheden en hiervoor is een langere monitoringstermijn dan drie jaar niet benodigd.

Conclusie zienswijze nummer 116

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 117

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
117.1	Indiener vreest schade te ondervinden van de afsluiting van de Veerweg gedurende 1,5 tot 2 jaar en verzoekt te onderzoeken of de afsluiting kan worden voorkomen, of de duur ervan kan worden beperkt.	De Veerweg ligt ter hoogte van deeltraject 7.2. Op dit deeltraject is het Voorkeursalternatief een versterking binnen het huidige ruimtebeslag van de dijk met een verticale pipingmaatregel. Dit pipingscherm wordt in de buitenkruin geplaatst. Omdat de provinciale weg N337 op de kruin van de dijk ligt en open moet blijven, is het niet mogelijk om vanaf de kruin te werken en zal de Veerweg voor de werkzaamheden tijdelijk afgesloten moeten worden. In paragraaf 8.4 "Dijkmodule Midden-Zuid 1" van het Projectbesluit is dit nader toegelicht. Het Wijhese Veer en de haven zijn gedurende de werkzaamheden bereikbaar via een tijdelijke ontsluitingsroute vanaf de Brabantse Wagen. Deze afsluiting kan niet worden voorkomen, er wordt gestreefd om de werkzaamheden zo snel mogelijk uit te voeren. De tijdelijke ontsluitingsroute wordt gerealiseerd met minimaal de afmetingen van de huidige Veerweg. Ook wordt deze op dezelfde hoogte aangebracht als de huidige Veerweg, waardoor geen extra problemen worden voorzien bij hoogwater. De definitieve afmetingen worden met de wegbeheerder (gemeente Olst-Wijhe) besproken en in het Uitvoeringsontwerp vastgelegd. Hiermee heeft de tijdelijke ontsluitingsroute een vergelijkbare bereikbaarheid. Voor het verkeer afkomstig vanuit het noorden is de tijdelijke ontsluitingsroute korter en is hier geen sprake van omrijden. Vanuit de andere richtingen is de omrijdtijd hooguit enkele minuten. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en de regeling voor nadeelcompensatie, wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
117.2	Indiener verzoekt om te garanderen dat de toegang tot het veer via de rotonde “Raalterweg - N337 – Veerweg”, behouden blijft, ongeacht of een (eventuele) rotonde via de “N337 – Brabantse Wagen – nieuw aan te leggen autoweg” een tijdelijk of permanent karakter draagt. Dit in verband met de bereikbaarheid van de veerpont die door indiener wordt uitgebaat.	In het Projectbesluit is voor de uitvoering van de dijkversterking een tijdelijke rotonde opgenomen om de bereikbaarheid van de Veerweg te kunnen garanderen. Dit is een tijdelijke rotonde die nodig is voor de dijkversterking en daarna weer wordt weggehaald. Gemeente Olst-Wijhe heeft de wens om hier in de toekomst een permanente rotonde te realiseren. Daarom wordt gelijktijdig met de dijkversterking als

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		meekoppelkans een buitendijks grondlichaam aangebracht, zoals in tabel 2-2 "Overzicht meekoppelkansen" van paragraaf 2.3 "Gebiedsopgave" van het Projectbesluit is opgenomen. Dit is echter niet hetzelfde als het realiseren van een permanente rotonde. Hier moet de gemeente nog een besluitvorming- en vergunningenprocedure voor doorlopen. Het is aan de gemeente Olst-Wijhe om te bepalen of de toegang tot het veer op de tijdelijke locatie behouden blijft, of op een andere manier wordt ingepast in de permanente situatie.
117.3	Indiener vreest dat de schade die zij zal lijden deels niet vergoed zal worden, omdat deze wordt veroorzaakt door een meekoppelkans. Indiener verzoekt om ook voor deze schade van het schadeloket gebruik te kunnen maken.	Zoals in reactie op onderdeel 117.2 is aangegeven, is het daadwerkelijk aanleggen van een permanente rotonde geen meekoppelkans en onderdeel van het Projectbesluit. Alleen het realiseren van het buitendijkse grondlichaam is een meekoppelkans. Het Meldpunt schade is alleen voor de schade die voortvloeit uit de werkzaamheden ter uitvoering van het Projectbesluit. Het is niet mogelijk om dit Meldpunt schade te gebruiken voor schade veroorzaakt door andere besluiten, waarvoor het waterschap geen bevoegd gezag is. Voor deze schade kan een verzoek tot nadeelcompensatie worden gedaan bij het bevoegd gezag van het genomen besluit. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, Meldpunt schade en nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 117

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 118

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
118.1	Indieners hebben het rapport “Dijkversterking aan de IJssel, Een onderzoek naar de (on)mogelijkheden van de dijkversterking bij de wijk 't Kortrick" d.d. september 2024 als bijlage bij hun zienswijze ingediend. Hierin wordt aangegeven dat bewoners op het verkeerde been zijn gezet bij de voorbereiding, dat er ernstige hinder en schade zal optreden en er vele nadelen kleven aan het voorkeursalternatief. Indieners wijzen erop dat, door vaststelling van het voorkeursalternatief met MER-deel A door het Algemeen bestuur van het waterschap, is toegezegd dat de bomen, het park en de vijvers bij Kortrick gespaard zouden blijven. Dat daar nu op is teruggekomen, kwalificeert volgens hen als een procedurefout. Indieners vragen om de belangenafweging te herzien en het plan ter hoogte van de Kortrickvijver aan te passen naar een buitendijkse oplossing. Indieners geven aan dat het plan niet op draagvlak kan rekenen. Er is breed maatschappelijk verzet, ook bij de gemeenteraad van Olst-Wijhe, en er is volgens hen gehandeld in strijd met het vertrouwensbeginsel. Door terug te komen op de beslissing om het park te sparen, is daarnaast ook gehandeld in strijd met Handreiking Planuitwerking HWBP. Indieners vinden de dijkversterking verder niet sober en doelmatig en in strijd met het proportionaliteitsbeginsel. Zij vinden dat met geld wordt gesmeten door een mooi park met vijvers compleet op de schop te nemen en daarna opnieuw in te richten, terwijl een alternatief (buitendijkse oplossing) voorhanden is. Indieners stellen dat de Redeneerlijn Buitendijks Versterken van de waterschappen en Rijkswaterstaat voldoende aanknopingspunten geeft om buitendijks te versterken ter plaatse van Kortrick en de uitvoering te combineren met de KRW-maatregel Olsterwaarden. Indieners geven aan dat bij de buitendijkse oplossing slechts 1850 m^2 Natura 2000-gebied geschaad wordt, tegenover een veel groter oppervlakte van het park bij de binnendijkse oplossing. Volgens hen mag regelgeving over Natura 2000 geen belemmering zijn in deze zaak.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Voorts wordt het volgende opgemerkt ten aanzien van het door indieners aangedragen rapport. Allereerst wordt opgemerkt dat het dijkontwerp een integrale afweging is waar rivierkunde een onderdeel van is. Dit is nader toegelicht in paragraaf 2.3 van deze Nota. Rijkswaterstaat staat in principe geen toename in de extreme waterstanden toe, wat “opstuwing” wordt genoemd. In de praktijk wordt de mate van opstuwing beoordeeld met rekenmodellen die onnauwkeurigheden bevatten. Daarom wordt een marge van 1 mm gehanteerd. Dit biedt ruimte in rivierkundige effecten, maar in beginsel wil Rijkswaterstaat waterstandseffecten juist voorkomen. Zodra blijkt dat er een opstuwingseffect is, heeft de initiatiefnemer een zorgplicht, wat inhoudt dat hij aantoonbaar de rivierkundige effecten moet optimaliseren of compenseren. Binnen deze optimalisatieplicht valt ook het zoveel mogelijk beperken van opstuwingseffecten ten gevolge van de dijkversterking, óók wanneer deze in theorie kleiner zijn dan 1 mm. Buitendijks versterken is (door opstuwing) niet doelmatig, wat juist meeweegt in de integrale beoordeling vóór een binnendijkse oplossing, waarin ook de andere omgevingsfactoren een passende weging krijgen. Voor het overige wordt verwezen naar de reactie op onderdeel 118.6.
118.2	Indieners stellen dat geen rekening is gehouden met de landschappelijke waarden, milieu en leefomgeving. Indieners zijn teleurgesteld dat bomen niet als “beschermd” worden gekwalificeerd, dat deze mogen worden gekapt en niet worden gecompenseerd. Indieners stellen dat de dijkversterking permanente schade veroorzaakt aan landschappelijke waarden en dat in het Projectbesluit ten onrechte is opgenomen dat het op het onderdeel Natuur gaat om tijdelijke aantasting.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk,

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
118.3	Indieners geven aan dat ten onrechte in het Projectbesluit het Europees beleid niet is opgenomen. Daarnaast zien indieners strijdigheden tussen het Projectbesluit en overheidsbeleid zoals Natuurherstelwet 2024, het besluit kwaliteit leefomgeving en Omgevingsverordening Overijssel.	In hoofdstuk 12 “Evenwichtige toedeling van functies aan locaties” van het Projectbesluit is beoordeeld in hoeverre wordt voldaan aan Europees beleid (in paragraaf 12.1 "Beoordeling op grond van Europees beleid"), nationale en regionale wet- en regelgeving (respectievelijk paragraaf 12.2 "Beoordeling op grond van nationaal beleid" en paragraaf 12.3 "Beoordeling op grond van Provinciaal beleid"). Hierin wordt geconcludeerd dat wordt voldaan. Het is onduidelijk welke (eventuele) strijdigheden indieners bedoelen. Indieners concretiseren dit niet in hun zienswijze. De Natuurherstelwet is een Europese verordening die in werking is getreden op 18 augustus 2024 en die tot doel heeft te zorgen voor herstel van de natuur en ecosystemen. De verordening werkt rechtstreeks en hoeft dus niet omgezet te worden in nationale wetgeving. De Natuurherstelwet verplicht de EU-lidstaten om nationale herstelplannen uit te denken. In die plannen moeten de herstelmaatregelen worden vastgelegd die nodig zijn om de bindende streefcijfers van de wet te halen. Ook moet de totale te herstellen oppervlakte erin worden vermeld, net als een tijdschema. Uiterlijk halverwege 2026 moeten de lidstaten een eigen Natuurherstelplan hebben opgesteld. Aangezien het Rijk nog geen Natuurherstelplan heeft opgesteld, is nog niet duidelijk welke herstelmaatregelen moeten worden genomen en kan hier op projectniveau nog geen rekening mee gehouden worden. In het kader van de Omgevingswet is voor de dijkversterking nadrukkelijk rekening gehouden met Natura 2000-gebieden, Natuur Netwerk Nederland-gebieden, beschermde soorten en houtopstanden. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.5 “Natuur” van het Projectbesluit. Bovendien heeft provincie Overijssel aan IJsselwerken de benodigde omgevingsvergunningen voor de Natura 2000-

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		activiteit en Flora- en fauna-activiteit verleend. Het project voldoet daarmee aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van natuurbescherming.
118.4	Indieners vrezen wateroverlast door het (tijdelijk) dempen van de verbindingssloot tussen de vijvers bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om kwel tegen te houden en onderwaterstromen te verleggen. Indiener geeft aan dat het tijdelijk dempen zal leiden tot het verstoren van de afvoer van hemelwater, kwel en ondergrondse stromingen en toename van de afspoeling van hemelwater vanaf de werkruimte. Indieners vragen in hoeverre rekening is gehouden met enorme neerslag zoals recent in o.a. Limburg heeft plaatsgevonden.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit gemeld worden bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
118.5	Indieners vrezen schade aan woningen van bewoners langs de Kortrickvijver en stellen dat voordat vergunningen voor de werkzaamheden worden afgegeven er onderzoek moet plaatsvinden naar mogelijke schade door heien en voertuigen. Er moet een schadeprocedure worden vastgesteld, aldus indieners.	Opgemerkt wordt dat geen heiwerkzaamheden worden uitgevoerd, zie paragraaf 7.1.2 “Verticale piping- en stabiliteitsmaatregelen” van het Projectbesluit. Langs de Kortrickvijver wordt een stalen damwand gedrukt en wordt een kunststof damwand ingetrild. De grens van het tijdelijk ruimtebeslag wordt bepaald door de teen van het onderwatertalud van de werkstrook. De transportroute zelf ligt op grotere afstand van de woningen en daarop rijden de voertuigen. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade.
118.6	Indieners maken bezwaar tegen het hanteren van het "hydraulisch knelpunt" als reden om geen buitendijkse versterking toe te passen. Door de wijze van trajectindeling in het rapport "Rivierkundige Effectbeoordeling IJsselwerken" zijn volgens indieners aantoonbaar betere oplossingen ten onrechte afgevallen. Dat een hydraulisch knelpunt altijd gekoppeld is aan hoge stroomsnelheden, is een te grote vereenvoudiging. Tot slot wijzen indieners erop dat een hydraulisch knelpunt een oorzaak kan hebben die helemaal los staat van de dijk. Door bij zulke knelpunten een buitendijkse versterking uit te sluiten, worden potentieel betere inpassingen ten onrechte buiten beschouwing gelaten.	Voor het dijkversterkingsontwerp is rivierkunde een onderdeel van de integrale afweging. De “Redeneerlijn buitendijks versterken” biedt een kader vanuit de rivierbeheerder (Rijkswaterstaat Oost-Nederland), waarin wordt geschetst onder welke omstandigheden buitenwaarts versterken overwogen kan worden. Een expliciete voorwaarde binnen dit kader is dat er geen sprake mag zijn van een “hydraulisch knelpunt”. Een hydraulisch knelpunt is een locatie waar de breedte van de rivier relatief het smalst is ten opzichte van de omliggende trajecten. Uit het door de rivierbeheerder beschikbaar gestelde model blijkt dat er bij Kortrick sprake is van een hydraulisch knelpunt, omdat de dijk-tot-dijk afstand relatief het smalst is ten opzichte van het stroomopwaartse riviertraject. Dit is toegelicht op pagina 6-7 van de Rivierkundige effectbeoordeling dijkversterking IJsselwerken (bijlage 4.1 van het Projectbesluit). Mede om deze reden heeft een binnendijkse versterking de voorkeur en blijft het dijkversterkingsontwerp hier volgens het VKA.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Het bepalen van de precieze omvang van de mogelijke rivierkundige effecten van een buitendijkse versterking is niet relevant, omdat buitendijks versterken volgens het kader van de rivierbeheerder niet wenselijk en daarmee niet kansrijk is. De rivierbeheerder kijkt niet alleen naar de huidige situatie, maar houdt ook rekening met toekomstige situaties. Door hydraulische knelpunten niet nog meer negatief te beïnvloeden, blijft ook in de toekomst ruimte over voor mogelijke rivierpeilstijgingen en hoogwaterpieken. Naast het hydraulisch knelpunt spelen ook andere rivierkundige voorwaarden een rol bij de beoordeling van buitendijkse alternatieven. Eén daarvan is de verplichte compensatie van buitendijkse ingrepen. Uit verkennende gesprekken met de rivierbeheerder en natuurbeheerders is gebleken dat in de directe nabijheid (de Oosterwaard) geen ruimte beschikbaar is voor compensatie, zoals verplicht bij een buitendijkse versterking. Een ander belangrijk rivierkundig aspect in de beoordeling is het effect op de waterstanden, ook wel opstuwing genoemd. De rivierbeheerder staat in beginsel geen toename van extreme waterstanden toe. De mate van opstuwing wordt vastgesteld met rekenmodellen, die een zekere onnauwkeurigheid kennen. Daarom wordt een beoordelingsmarge van 1 mm gehanteerd. Deze marge geeft beperkte ruimte voor rivierkundige effecten, maar het uitgangspunt van de rivierbeheerder blijft het voorkomen van waterstandseffecten. Als uit berekeningen blijkt dat een opstuwingseffect optreedt, heeft de initiatiefnemer een zorgplicht. Dit betekent dat hij aantoonbaar de rivierkundige effecten moet optimaliseren of compenseren. Deze zorgplicht geldt ook voor het zoveel mogelijk beperken van opstuwingseffecten ten gevolge van de dijkversterking, zelfs wanneer deze in theorie kleiner zijn dan 1 mm. Ook op basis van deze uitgangspunten is buitendijks versterken niet doelmatig. Dit weegt mee in de integrale beoordeling, waarin naast rivierkundige aspecten ook andere omgevingsfactoren zijn afgewogen in het voordeel van een binnendijkse oplossing. Daarom is een buitendijkse versterking niet het dijkversterkingsontwerp en is daarom geen omgevingsvergunning aangevraagd bij Rijkswaterstaat. Bovenstaande overwegingen sluiten aan bij het algemeen beleid van Rijkswaterstaat ten aanzien van buitendijkse versterkingen. Rijkswaterstaat erkent dat dijkversterkingsprojecten ingrijpend zijn, ook in dit geval. Buitendijkse

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		(rivierwaartse) versterkingen worden beleidsmatig niet toegestaan, zoals hierboven toegelicht en vastgelegd in de Redeneerlijn buitendijks versterken. Hoewel dit veel impact heeft aan de niet-rivierzijde van de dijk, wordt de redeneerlijn consequent toegepast. Rijkswaterstaat ziet geen aanleiding om voor de dijkversterking van dit beleid af te wijken. In de zienswijze beschrijft “Rivierkundige Claus van den Brink” een drietal bezwaren. In deze bezwaren staat dat hij het niet eens is met de gemaakte keuzes, maar er vindt geen feitelijke onderbouwing plaats van wat er onjuist is of een onderbouwing van een alternatief plan dat rivierkundig beter zou zijn. Het blijft beperkt tot het uitspreken van vermoedens. De rivierkundige adviseurs van Rijkswaterstaat hebben de rapportages van IJsselwerken gevalideerd en akkoord bevonden.
118.7	Indieners uiten hun twijfels over de juistheid van het berekende tijdelijke effect van de loswal en depot ter plaatse van traject 1.2 OL2. Volgens indieners is de kans groot dat door deze tijdelijke voorzieningen de bovenstrooms gelegen (buitendijkse) percelen vaker en langduriger overstromen.	Depots en loswallen zijn strategisch gekozen in relatie tot de uitvoeringstrajecten (zie paragraaf 7.2.1 “Loswallen” en 7.2.2 “Depots” van het Projectbesluit). De specifieke afweging van de loswallen is opgenomen in het Vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) en in het memo “Afweging loswal locaties IJsselwerken” (opgenomen als bijlage 4 van het Vaarwegmanagementplan). Daar is aangegeven dat de locatie van de loswallen integraal is beoordeeld door specialisten op het gebied van nautiek, rivierkunde en ecologie, waarbij is gekeken naar impact op de omgeving, vergunbaarheid en uitvoerbaarheid. Ook aspecten als archeologie, ontplofbare oorlogsresten en kabels en leidingen zijn beoordeeld. Uit dit proces is een lijst met voorkeurslocaties en terugvalopties ontstaan, welke door Rijkswaterstaat is beoordeeld door middel van een Nautische analyse. Loswal nr. 955 is uit deze beoordeling naar voren gekomen. Er is dan ook terecht voor deze locatie gekozen. De tijdelijke effecten van de tijdelijke voorzieningen zijn beschreven zijn in de rapportage Rivierkundige effectenbeoordeling tijdelijke voorzieningen buitendijks (bijlage 1.3 van het Projectbesluit). Hierin wordt geconcludeerd dat dat de buitendijkse percelen in de omgeving van het door indiener bedoelde depot en loswal (van uitvoeringstraject 1) in de aanlegfase van de dijkversterking hooguit één dag per jaar vaker zal overstromen en daarbij kan leiden tot een maximale opstuwing van 5 centimeter. Het klopt dus dat de kans op overstroming groter wordt, echter is dat hooguit 1 dag per jaar meer. De tijdelijke, maximale waterstandstoename van uiterlijk 5 cm treedt op bij de zeer extreme rivierafvoer van 16.000 m3/s. Effecten zijn bepaald bij maximaal

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		opgevulde gronddepots en ingebruikname van alle tijdelijke voorzieningen binnen de onderzochte combinatie van uitvoeringstrajecten. Dit is zodoende een uiterste bovengrensbenadering.
118.8	De zienswijze is door 175 bewoners, die in de omgeving van het Kortrickpark wonen, ondertekend. Indieners geven aan dat alle ondertekenaars een persoonlijk antwoord willen ontvangen op deze zienswijze.	De zienswijzen worden beantwoord in een zogenoemde 'Nota van Antwoord'. Deze wordt gelijktijdig met het definitieve Projectbesluit, bijbehorende documenten, situatietekeningen en vergunningen ter inzage gelegd. Op dat moment krijgen de indiener een bericht waar ze de beantwoording van hun zienswijze kunnen vinden. Bij een zienswijze die door meer dan 5 personen is ondertekend, wordt op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 3:44) dit bericht toegestuurd naar de eerste vijf ondertekenaars. Het staat indiener vrij om dit bericht te delen met de overige ondertekenaars.

Conclusie zienswijze nummer 118

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 119

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
119.1	Indiener geeft aan dat onvoldoende vooronderzoek, zoals historische/funderingsonderzoek, is verricht naar de situatie van het rijksmonument "de Roze" in Olst. Ook verwacht indiener dat "de Roze" in de lijst met bijzondere ensembles aan de dijk wordt opgenomen.	Het rijksmonument "De Roze" is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader IJsseldijk Zwolle-Olst (bijlage 2.1 van het Projectbesluit) als onderdeel van het DNA van het Sallandse Dijkenlandschap (pagina 16) en deze valt buiten het plangebied van de dijkversterking. Omdat “de Roze” niet binnen het plangebied van de dijkversterking valt worden er geen effecten verwacht en is geen aanvullend onderzoek benodigd.
119.2	Indiener geeft aan te twijfelen aan de inzet van IJsselwerken om de schade aan de omgeving zo klein mogelijk te houden. Gezien ter hoogte van "de Roze" wordt gekozen voor een zelfstandig kerende constructie. Indiener vindt ook de wijze en termijn van monitoring onvoldoende.	Met het inbrengen van stalen damwanden is zeer veel ervaring, in zijn algemeenheid en specifiek bij dijkversterkingsprojecten. Daarnaast zijn op een proeflocatie ook trillingproeven uitgevoerd (zie paragraaf 6.1.1.2 "Damwandproef inbrengen kunststof damwanden" van het Projectbesluit). Het voorkeursalternatief (VKA) ter hoogte van "de Roze" was een binnendijkse versterking met verticale pipingmaatregel (alternatief B). In de Planuitwerkingsfase is het VKA gewijzigd naar een zelfstandig kerende constructie (damwand) in de buitenzijde van de dijk (alternatief E), zie bijlage 2.5 van het Projectbesluit. Op meer dan 150 meter van "de Roze" wordt deze damwand aangebracht en daarmee valt deze buiten het beïnvloedingsgebied. De aard van de werkzaamheden en de afstand van "de Roze" tot deze werkzaamheden maakt dat de kans dat dijkversterking schade kan veroorzaken nihil is. Dit betekent dat bij "de Roze" geen monitoring plaatsvindt, aangezien hier het risico op schade nihil is ondanks de monumentale status van "de Roze". De termijn van monitoring is gebaseerd op de actuele stand van zaken en voor dit project voldoende lang om vast te kunnen stellen of er sprake is van schade. Wanneer de namens indiener uitgevoerde 0-meting voldoet aan de richtlijnen zoals opgenomen in paragraaf 7.1 "Richtlijnen" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan, kan deze bruikbaar zijn. Dit zal op basis van de 0-meting beoordeeld moeten worden en kan niet zonder overlegging van deze meting worden vastgesteld. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder, inclusief de wijze van schade afhandeling wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
119.3	Indiener geeft aan dat stuwing van water zal ontstaan, wat nadelige invloed zal hebben. Indiener gaat ervan uit dat IJsselwerken alles in het werk stelt om deze nadelige gevolgen te beperken.	"De Roze" is gelegen in Dijkmodule Zuid 2, ter hoogte van km 22,4. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten van het aanbrengen van de zelfstandig kerende constructie onderzocht. Uit dit rapport blijkt dat geen stuwing van water zal ontstaan, in paragraaf 5.4.1.2 "Module ZU-1 t/m ZU-3" is aangegeven dat: "middels modelberekeningen de invloed op de geohydrologie aan de binnendijkse zijde is bepaald. Daaruit blijken voor de bebouwing op dit deel geen (negatieve) geohydrologische effecten."

Conclusie zienswijze nummer 119

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 120

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
120.1	Indiener wil graag bevestigd zien dat er op haar perceel, anders dan in het Ontwerp Projectbesluit is opgenomen, geen gronddepot en laadplein worden geplaatst en dat de tijdelijke ontsluitingsweg naar de zuidelijke perceelsgrens wordt verplaatst. Indiener verzoekt daarnaast om het tracé van de overeengekomen nieuwe locatie van de ontsluitingsweg, nog iets te wijzigen.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van deze zienswijze en de gevoerde individuele gesprekken over het gronddepot en de tijdelijke ontsluitingsweg in het Projectbesluit aangepast. Er komen geen gronddepot en laadplein op het perceel van indiener en de tijdelijke ontsluitingsweg is ook verlegd. Op verzoek van indiener is het tracé van de tijdelijke ontsluitingsweg gewijzigd, waardoor de bocht in de tijdelijke ontsluitingsweg zuidelijker op het perceel van indiener komt te liggen. Deze wijzigingen zijn terug te vinden in bijlage 8.5 “Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule”, bijlage 9.2 “Tijdelijk ruimtebeslag” en bijlage 9.8 “Beoogde tijdelijke depots” van het Projectbesluit.
120.2	Indiener is van mening dat de ontsluitingsweg onnodig breed is en verzoekt het tot 4 meter breedte te beperken.	Feitelijk zal de breedte van de tijdelijke ontsluitingsweg, volgens wens van indiener, maximaal 4 meter breed worden. Om een tijdelijke ontsluitingsweg aan te kunnen leggen, is (zoals met indiener en de vertegenwoordiger van indiener besproken) meer ruimte nodig dan dat alleen de weg uiteindelijk zal innemen qua breedte. In het Projectbesluit staat om die reden op het perceel ook een tijdelijk ruimtebeslag opgenomen van zo'n 8 meter breed.

Conclusie zienswijze nummer 120

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de tijdelijke omleidingsroute (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" en bijlage 9.8 "Beoogde tijdelijke depots" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 121

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
121.1	Indiener geeft aan dat de Kortrickvijver een cruciale rol in de afwatering van de omgeving speelt en vreest waterschade door het dempen van de vijver, waardoor de kruipruimte van de woning volloopt met water. Indiener vraagt de demping van de Kortrickvijver te heroverwegen. Indiener vindt het ook onduidelijk wie verantwoordelijk is voor het vergoeden van waterschade. Indiener vraagt hierover duidelijkheid te verschaffen.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
121.2	Indiener is tegen de kap van bomen rondom de vijver, aangezien dit negatieve impact heeft op het lokale ecosysteem en de recreatiemogelijkheden voor buurtbewoners en daardoor resulteert in een verlies aan leefkwaliteit. Indiener vraagt de kap van de bomen te heroverwegen.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
121.3	Indiener vindt dat onvoldoende gekeken is naar alternatieven die de natuur en wooncomfort minder schaden en vraagt om hier onderzoek naar te doen. Ook vraagt indiener om een toelichting op de gekozen maatregelen en alternatieven, zoals buitendijkse versterking.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 121

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 122

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
122.1	Indiener maakt bezwaar tegen de geplande loswal op locatie LW973, gezien de nabijheid tot de woning en te verwachten overlast. Indiener verzoekt om verplaatsing van de loswal naar locatie LW974.4, welke is onderzocht in het Vaarmanagementplan. Volgens indiener levert deze locatie voordelen op ten aanzien van het verminderen van overlast (waaronder het wegvoeren van stuifzand), operationele efficiëntie, voorkoming van schade, natuurbescherming en synergie met toekomstig project KRW Buitenwaarden Windesheim. Indiener heeft een situatieschets van de alternatieve locatie voor de loswal opgenomen bij de zienswijze.	Om de dijkversterking uit te voeren is minimaal één loswal per uitvoeringstraject noodzakelijk. Verplaatsen van de huidige loswal is niet mogelijk, aangezien de huidige locatie de enige geschikte locatie binnen dit Uitvoeringstraject is. In het vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) zijn alle mogelijke loswal locaties integraal afgewogen. Daarbij is gekeken naar de aspecten rivierkunde, nautische veiligheid, natuur, maar ook omgevingshinder. In deze afweging zijn twee mogelijke nabijgelegen locaties komen te vervallen; loswal LW973.8 vanwege impact op Natuur Netwerk Nederland en LW974.4 vanwege impact op het steltloper gebied (Vogelrichtlijnsoort onder Natura 2000) en negatieve effecten op rivierkunde. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
122.2	Indiener verzoekt om continue monitoring bij de woning met betrekking tot verzakkingsschade, om zodoende tijdig schade te kunnen signaleren en om misverstanden te voorkomen.	Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt een bouwkundige vooropname plaats, worden hoogtemeetboutjes aangebracht en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. Voor een toelichting op het voorkomen van schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
122.3	Indiener vraagt om de noordelijke ankerlandlijnen van de losponton zover mogelijk buiten de inham te plaatsen, zodat deze vrij blijft van obstakels.	Zoals aangegeven in de reactie op zienswijze onderdeel 122.1 liggen de positie en de benodigde ruimte voor de loswallen vast in verband met effecten op natuur, rivierkunde en nautiek. De overweging daartoe is opgenomen in het Vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) en afgestemd met de vaarweg- en waterbeheerder. In het Tijdelijk ruimtebeslag (bijlage 9.2 van het Projectbesluit) is de benodigde ruimte voor de loswal weergegeven. In afbeelding 8-47 “Tijdelijk ruimtebeslag dijkmodule Midden-Noord 1 (bijlage 9.2)” van het Projectbesluit is dit specifiek voor de inham van indiener weergegeven. In het benodigde ruimtebeslag is ruimte opgenomen voor ankerlijnen van het losponton, dit is het schuine

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		ruimtebeslag. Hieruit blijkt dat niet de gehele inham wordt ingenomen. In het Uitvoeringsontwerp wordt de exacte inrichting van deze loswal verder uitgewerkt. Voor een toelichting op de totstandkoming van het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Ook is ruimte opgenomen om het schip af te meren en te kunnen verplaatsen, dit is de in het ruimtebeslag opgenomen rechthoek. In bijlage 2 “Ontwerptekeningen loswallen” van het Vaarwegmanagementplan is dit ontwerp op pagina 58 weergegeven. Gedurende de uitvoering ligt niet continue een schip afgemeerd. Buiten werktijden zullen er geen schepen aan de loswal afmeren.
122.4	Indiener verzoekt om de werkwegen te voorzien van asfalt in plaats van metalen rijplaten. Dit voorkomt volgens indiener geluidoverlast.	In het kader van duurzaamheid en kostenbesparing wordt gebruik gemaakt van stalen rijplaten. Deze zijn herbruikbaar en minder kostbaar dan het aanbrengen van asfalt. Bovendien leidt dit niet tot wezenlijk meer hinder. De rijplaten worden zodanig neergelegd dat de geluidhinder naar verwachting minimaal zal zijn. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
122.5	Indiener geeft aan dat in het vaarwegmanagementplan op blz. 68 staat dat de locatie LW974.4 is vervallen. Indiener ziet in de toelichting hierop geen reden waarom de geplande locatie LW973 niet verplaatst kan worden naar LW 974.4.	Aanvullend op de beantwoording in onderdeel 122.1 het volgende. LW974.4 is komen te vervallen vanwege de impact op het steltloper gebied (Vogelrichtlijnsoort onder Natura 2000) en negatieve effecten op rivierkunde.

Conclusie zienswijze nummer 122

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 123

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
123.1	Indiener vraagt om twee oude en hoge populieren te behouden. Daarnaast stelt indiener voor om een andere methode van compensatie te hanteren. Indiener wil graag dat eventuele herplant van bomen en hagen plaatsvindt met bomen en hagen van voldoende omvang en geeft aandachtspunten voor het voorkomen van kap van bomen. De her te planten bomen en hagen moeten ook zijn bestand tegen vraatschade. Ook verzoekt indiener om rekening te houden met CO_2-compensatie.	Voor de dijkversterking is vervanging van de buiten- en binnenbekleding en het aanbrengen van een binnendijkse berm nodig. Hiervoor is werkruimte en een transportroute (tijdelijke ruimtebeslag) ter plaatse van de kolk en de door indiener genoemde populieren voorzien. In paragraaf 8.3.3.2 "Werkstrook" van het Projectbesluit is aangegeven dat hier buitendijks beperkt ruimte aanwezig is vanwege de aanwezige natuurwaarden (habitattype zachthoutooibos). Binnendijks is zowel het definitief als het tijdelijke ruimtebeslag zo klein mogelijk gehouden. De herplant van bomen is opgenomen in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). IJsselwerken is tot drie jaar na herplant verantwoordelijk voor de ontwikkeling en onderhoud van deze bomen. Mocht vraatschade optreden in deze drie jaar onderhoudsperiode dan worden passende maatregelen genomen. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Het project moet voldoen aan wettelijke verplichtingen en de wettelijk voorgeschreven compensatie. CO_2-compensatie is geen wettelijke verplichting en wordt daarom niet verder uitgewerkt.
123.2	Indiener geeft aan bezwaren te hebben tegen de gehanteerde afstand van 4 meter uit de teen van de dijk waarbinnen geen bomen geplaatst mogen worden en verwijst hiervoor naar andere situaties.	Beplanting op of nabij de dijk kan effect hebben op het waterkerende vermogen, het onderhoud belemmeren of leiden tot aantasting van het talud. Het waterschap heeft daarom beleid vastgesteld over de bescherming van de dijk. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van bomen binnen het beperkingengebied van de dijk. Vergelijkbare regels waren al opgenomen in de voorganger van de Waterschapsverordening: de Keur. De dijkversterking wordt in overeenstemming met het beleid van het waterschap uitgevoerd. Ook in de huidige situatie valt de door indiener aangehaalde zone binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen aan het gebruik hiervan. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd.

Conclusie zienswijze nummer 123

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 124

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
124.1	Indiener geeft aan achter zienswijze 77 onderdeel 1 te staan en heeft geen bezwaar tegen het plaatsen van een damwand in de tuin.	De door indiener voorgestelde oplossing betreft alleen het aanbrengen van een damwand. Deze damwand lost op deze locatie niet alle veiligheidstekorten op en is dan ook geen kansrijk alternatief. In paragraaf 8.9 "Dijkmodule Midden-Noord 3" van het Projectbesluit zijn de op te lossen veiligheidstekorten benoemd. Wanneer wordt uitgegaan van een dijkverlegging zal dit nog robuuster zijn en daarom meer negatieve effecten hebben. Een dijkverlegging is daarom ook geen kansrijk alternatief. De door indiener voorgestelde oplossing lijkt op het voor het betreffende deeltraject 13.2 afgewogen alternatief D (buitendijkse versterking). De permanente omgevingseffecten van alternatief D zijn veel groter dan het gekozen voorkeursalternatief E (zelfstandig kerende constructie). Dit alternatief D heeft meer ruimtebeslag en raakt beschermde natuur buitendijks. Hierdoor kent dit alternatief voor het onderdeel natuur grote vergunbaarheidsrisico's. De geringe omgevingseffecten van alternatief E rechtvaardigen de duurdere oplossing in vergelijking met alternatief D. De tijdelijke effecten van beide alternatieven zijn niet onderscheidend. Omdat alternatief E minder permanente omgevingseffecten heeft, is dat het gekozen VKA voor deeltraject 13.2 waar de woning van indiener is gelegen. Een eerste beschouwing van de haalbaarheid van het voorstel van indiener laat zien dat dit nog ongunstiger zou uitpakken dan het buitendijkse alternatief D, in verband met de impact op beschermde natuurwaarden (Natura 2000-gebied) en rivierkundige effecten. Daarmee is het voorstel niet haalbaar en is deze niet verder onderzocht.

Conclusie zienswijze nummer 124

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 125

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
125.1	Indiener is het niet eens met het tijdelijke fietspad tussen de Jan Schamhartstraat en de Kletterstraat. De veiligheid op dit tijdelijke fietspad kan vanwege de beperkte breedte van de Kletterstraat, en de beperkte zichtbaarheid ter hoogte van de inrit van het bedrijf volgens indiener niet gewaarborgd worden. Daarnaast is de route overbodig omdat er twee alternatieve routes zijn.	De Jan Schamhartstraat en het fietspad parallel aan de N337 worden tijdens de werkzaamheden tijdelijk afgesloten. Er is een tijdelijke omleiding voorzien, waarbij veiligheid is gegarandeerd en waarbij zo min mogelijk extra ruimtebeslag is vereist. Qua fietsveiligheid voldoet het tijdelijke fietspad aan de geldende ontwerprichtlijnen. In het nog op te stelen Uitvoeringsontwerp (UO) wordt dit nader uitgewerkt met aandacht voor een veilige kruising van fietspad met inritten. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het tijdelijke fietspad is een tracé van 350m tussen de bestaande Kletterstraat en een tijdelijke ontsluitingsweg die de bereikbaarheid van omwonenden van de Jan Schamhartstraat 101-103 borgt. Dit fietspad is naar aanleiding van de zienswijze en individuele gesprekken geoptimaliseerd, zodat er meer rekening is gehouden met de feitelijke situatie. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. De door indiener aangehaalde alternatieven zijn onderzocht. Alternatief 1 loopt via een onverhard pad en een onbewaakte spoorovergang en is daardoor onveilig. Alternatief 2 minimaal 1,5 kilometer verder omfietsen voor bestemming Olst-Zuid. De voorgestelde alternatieven worden daarom niet overgenomen.

Conclusie zienswijze nummer 125

Het tijdelijk ruimtebeslag van het fietspad is inmiddels aangepast zodat meer rekening is gehouden met de feitelijke situatie (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 126

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
126.1	Indiener verzoekt specifieke bomen op zijn perceel te behouden: - de bomen voldoen aan de afstandsregels van het waterschap (meer dan 5m); - de bomen zijn ecologisch waardevol; - de bomen bieden ruimtelijke kwaliteit en woongenot (wind, privacy, landschap); - de bomen doen het werkverkeer vertragen en bevorderen de verkeersveiligheid van indieners.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. De bomen waarnaar indiener verwijst vallen binnen het definitief ruimtebeslag, wat nodig is voor de dijkversterking. Bij de Schellerterp is het ruimtebeslag beperkt door de constructie in het binnentalud te plaatsen. Hierdoor wordt ook direct het stabiliteitstekort binnenwaarts opgelost. Ook moet de bekleding vervangen worden. Een aangepast ontwerp, waarbij bomen gespaard zouden blijven, zou in dit geval onvoldoende waterveiligheid opleveren. Het ruimtebeslag is onderbouwd in hoofdstuk 8 “Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit. De te kappen bomen staan in de huidige situatie al binnen het beperkingengebied waterkering. In dit gebied gelden eisen aan het gebruik van de gronden. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het planten en in stand houden van bomen op het perceel van indiener. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Met indiener is besproken welke mogelijkheden er zijn voor het terugbrengen van bomen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is terug te vinden welke beplanting er door IJsselwerken wordt teruggebracht ter compensatie. Hierin is terug te zien dat er bomen zijn voorzien op het perceel van de indiener. Voor een nadere toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 126

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 127

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
127.1	Indiener vreest wateroverlast door demping van (een deel) de vijvers en sloot bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om kwel op te vangen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
127.2	Indiener voelt zich op het verkeerde been gezet door de vaststelling van het voorkeursalternatief 2019 waarin bomen en de vijver ter hoogte van de wijken Kortrick en Olst Zuid gespaard zouden blijven, terwijl dat niet het geval blijkt in het Ontwerp Projectbesluit. Indiener pleit voor het buitendijks versterken van de dijk, aangezien er toch werkzaamheden aan het buitendijks dijktalud uitgevoerd moeten worden. Het binnendijks versterken is niet wenselijk.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd.
127.3	Indiener geeft aan dat de houtopstanden en velden grenzend aan de vijver bij Kortrick grote ecologische waarden leveren en dat de werkzaamheden zorgen voor een achteruitgang en aantasting van de natuur, milieu en leefomgeving betekenen. Indiener geeft aan dat door de werkzaamheden het aanzicht naar de kern Olst en de wijk vanaf het westen sterk wordt beïnvloed. De bomenrij is een kenmerkend beeld voor het aanzicht van de omgeving, vroegere Havezate het Kortrijk.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken. Om de dijkversterking uit te kunnen voeren is tijdelijke werkruimte nodig. Daarvoor moeten helaas bomen gekapt worden en dit zal tijdelijke invloed hebben op het aanzicht van Olst. Er worden géén monumentale bomen in de kern Olst gekapt. Het verdwenen landgoed Kortrijk is opgenomen in het Ruimtelijk Kwaliteitskader IJsseldijk Zwolle-Olst (bijlage 2.1 van het Projectbesluit) als onderdeel van het DNA van het Sallandse Dijkenlandschap (pagina 16) en deze valt buiten het plangebied van de dijkversterking. In het Achtergrondrapport Landschap, cultuurhistorie en archeologie (bijlage 1.4 van het Projectbesluit) zijn de effecten op historisch groen toegelicht, hieruit blijkt dat de aangehaalde bomenrij niet historisch kenmerkend is. Uiteraard blijven de kenmerkende gebouwen onderdeel van het aanzicht van de kern Olst. Na herplant van bomen kan het aanzicht zich herstellen. De bijzondere boomgroepen ten noorden van de Wethouder A.G. Dekkerlaan blijven behouden.

Conclusie zienswijze nummer 127

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 128

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
128.1	Indieners maken zich zorgen over de (verkeers)veiligheid van de tijdelijke weg ter vervanging van de Tichelstraat. Het is hen onduidelijk voor welke periode dit nodig is en zij vrezen licht- en geluidoverlast en schade aan hun huizen door (zwaar) verkeer. Geparkeerde auto's van de bewoners van Fortmond zullen in de tijdelijke situatie bij hoogwater zorgen voor verminderde bereikbaarheid van hun huizen. Indieners stellen een aantal initiatieven voor.	De tijdelijke ontsluitingsweg zal ongeveer 15 maanden aanwezig zijn en is noodzakelijk om gedurende de uitvoering de toegang tot Fortmond, het agrarisch bedrijf aan de Groene Dijk 2 en de woningen van indieners, bereikbaar te houden. De tijdelijke ontsluitingsroute is zodanig gekozen, dat deze zo min mogelijk kruisingen heeft met werkverkeer. Daarnaast is een klein deel van de tijdelijke weg benodigd om het depot bereikbaar te houden. Dit deel bestaat uit een in- en uitrit op de Tichelstraat richting de in- en uitrit van het depot. Er zijn maatregelen voorzien om licht- en geluidhinder te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan zichtschermen en een snelheidsbeperking (inrichting volgens een erftoegangsweg). Met kwel bij hoogwater is rekening gehouden, de weg wordt verhoogd aangelegd. Ook vindt afstemming met de wegbeheerder (gemeente Olst-Wijhe) plaats, zodat parkeerhinder bij hoogwater zoveel als mogelijk wordt voorkomen dan wel beperkt. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. De door indieners aangedragen initiatieven zijn meegenomen in de wijziging van het tijdelijk ruimtebeslag. De tijdelijke ontsluitingsroute is verder van de woningen komen te liggen. Het gewijzigde tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. In paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit staat per schade- en hinderaspect beschreven wat indieners kunnen verwachten en welke maatregelen getroffen worden om schade te voorkomen en hinder te beperken. Gezien de afstand tot de woningen wordt de kans op

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		schade nihil geacht. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Verder kan hierover nog worden aangegeven, zoals in paragraaf 7.2.2 "Depots" van het Projectbesluit is toegelicht, dat depots zowel binnendijks als buitendijks aanwezig moeten zijn, het depot van voldoende grote moet zijn en het laadplein binnendijks moet worden gerealiseerd. Nabij het trafohuisje of de Groene Dijk is hiervoor onvoldoende ruimte.
128.2	Indieners verzetten zich tegen het depot en laadplein vanwege de overlast die dat volgens hen zal geven. Ook willen indieners meer informatie over hoelang het laadplein daar zal blijven.	Voor het opladen van elektrisch materieel zijn laadpleinen benodigd, waaronder op dit depot. Gezien de netcongestie en beschikbare ruimte op het stroomnet is op dit moment nog niet met zekerheid aan te geven of en wanneer hier een laadplein gerealiseerd wordt. Zoals per brief eerder aan indieners is aangegeven, is nu de verwachting dat het laadplein voor drie uitvoeringstrajecten gebruikt gaat worden en ongeveer 5 jaar aanwezig zal zijn. Voor de start van de werkzaamheden wordt de benodigde uitvoeringsvergunning aangevraagd. Mochten indieners nog steeds zorgen hebben over het te realiseren laadplein, dan is er in deze procedure nog ruimte voor inspraak. De depotruimte is noodzakelijk voor de uitvoering van uitvoeringstrajecten 02 en 03. Met kwel bij hoogwater is rekening gehouden, het gehele terrein wordt opgehoogd en na afronding van de werkzaamheden weer in de oorspronkelijke situatie hersteld. In paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit staat per hinderaspect beschreven wat indieners kunnen verwachten en welke maatregelen getroffen worden om de hinder te beperken. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
128.3	Indieners stellen voor om te kiezen voor variant C, als dit minder binnendijks ruimtebeslag inneemt, of als er minder lang binnendijks gewerkt hoeft te worden.	Op dit deeltraject zijn alternatief B (binnendijks), C (binnen-en buitendijks) en D (buitendijks) als kansrijke alternatieven onderzocht. Er zijn opgaven voor bekleding en piping. In de afweging tot een voorkeursalternatief zijn de thema's impact op de omgeving en techniek niet sterk onderscheidend. In beide alternatieven is er namelijk geen sprake van sterk negatieve effecten. Wel hebben beide alternatieven enkele tijdelijke en/of mitigeerbare negatieve effecten. Alternatief B is goedkoper dan alternatieven C en D en daarom het voorkeursalternatief. In het dijkversterkingsontwerp is alleen alternatief B verder uitgewerkt. Er is geen aanleiding om een ander alternatief te kiezen. Alternatief C is dan ook niet op hetzelfde detailniveau uitgewerkt, waardoor het niet bekend

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		is of hier minder lang binnendijks gewerkt moet worden of minder binnendijks ruimtebeslag benodigd is. Dit zijn ook geen doorslaggevende criteria om tot een andere keuze te komen. In dit geval zijn de kosten doorslaggevend geweest en niet de effecten van buitendijks versterken. In paragraaf 5.2.1 "Onderbouwing voorkeursalternatief per dijkmodule" van het Projectbesluit is dit nader toegelicht.

Conclusie zienswijze nummer 128

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 8.5 "Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 129

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
129.1	Indiener is het niet eens met het tijdelijke fietspad tussen de Jan Schamhartstraat en de Kletterstraat. De veiligheid op dit tijdelijke fietspad kan volgens indiener niet gewaarborgd worden en de route is overbodig omdat van de Oude Allee gebruik kan worden gemaakt.	De Jan Schamhartstraat en het fietspad parallel aan de N337 worden tijdens de werkzaamheden tijdelijk afgesloten. Er is een tijdelijke omleiding voorzien, waarbij veiligheid is gegarandeerd en waarbij zo min mogelijk extra ruimtebeslag is vereist. Qua fietsveiligheid voldoet het tijdelijke fietspad aan de geldende ontwerprichtlijnen. In het nog op te stelen Uitvoeringsontwerp (UO) wordt dit nader uitgewerkt met aandacht voor een veilige kruising van fietspad met inritten. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht. Het tijdelijke fietspad is een tracé van 350m tussen de bestaande Kletterstraat en een tijdelijke ontsluitingsweg die de bereikbaarheid van omwonenden van de Jan Schamhartstraat 101-103 borgt. Dit fietspad is naar aanleiding van de zienswijze en individuele gesprekken geoptimaliseerd, zodat er meer rekening is gehouden met de feitelijke situatie. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Het door de indiener aangehaalde alternatief is onderzocht. Dit alternatief loopt via een onverhard pad en een onbewaakte spoorovergang en is daardoor onveilig. Daarom wordt het voorgestelde alternatief niet overgenomen.

Conclusie zienswijze nummer 129

Het tijdelijk ruimtebeslag van het fietspad is inmiddels aangepast zodat meer rekening is gehouden met de feitelijke situatie (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 130

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
130.1	Indiener wil graag weten of er een risicoanalyse is gedaan ter plaatse van de woning en welke preventieve maatregelen worden getroffen om schade te voorkomen.	Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In het Uitvoeringsontwerp worden de risico's voor de fundering en woning nader onderzocht en wordt de uitvoeringsmethode afgestemd op de lokale mogelijkheden. Op dit moment is dit onderzoek (de gevraagde risicoanalyse) nog niet uitgevoerd. Voor een toelichting op het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Ook wordt in deze paragraaf een nadere toelichting op het voorkomen van schade en het Meldpunt schade gegeven.
130.2	Indiener wil graag op de hoogte worden gehouden van de monitoringsresultaten en voorafgaand aan het plaatsen van de meetapparatuur hierover afspraken willen maken.	In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) is aangegeven hoe voor, tijdens en na de uitvoering op verschillende uitvoeringsaspecten gemonitord wordt. In paragraaf 5.8.4.2 "Verstrekken meetgegevens aan belanghebbenden" van dit plan is aangegeven wanneer de informatie wordt verstrekt door de onafhankelijke Risk Engineer. Er was in de vorige versie van dit plan aangegeven dat deze informatie alleen met reden werd verstrekt, bijvoorbeeld bij verkoop van een pand of bij een schademelding. Naar aanleiding van ingediende zienswijzen is dit aangepast. Het gewijzigde Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan is te vinden als bijlage 8.6 van het Projectbesluit. De meetgegevens van het Ruimte voor de Rivier project voor de woning van indiener zijn niet beschikbaar, aangezien dit project niet door het waterschap is uitgevoerd. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
130.3	Indiener is niet tevreden over de voorlichting over de werkzaamheden ter plaatse van zijn woning, het gebruik van zijn percelen en de impact op de bereikbaarheid, omdat door IJsselwerken op dit moment geen duidelijkheid kan worden gegeven over de exacte planning van de start en afronding van de werkzaamheden. De woning van indiener moet ten alle tijde bereikbaar blijven in verband met veiligheid en mantelzorg.	Op dit moment is het nog niet mogelijk om een exacte start- en einddatum aan te geven, omdat deze van veel factoren afhankelijk is. Indiener woont in dijkmodule Noord 1 en uitvoeringstraject 12. In paragraaf 7.3 "Uitvoeringsplanning en fasering" van het Projectbesluit is aangegeven dat in 2027 en 2028 hier werkzaamheden plaatsvinden. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Ook kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het uitgangspunt is dat woningen te allen tijde bereikbaar blijven. Het kan zijn dat dit via een omleiding of tijdelijke ontsluitingsweg is. In paragraaf 11.3.5.2.5 "Woningen" van het Projectbesluit is dit uitgangspunt vastgelegd. Voor de woning van indiener wordt een tijdelijke ontsluitingsweg met aanvullende bereikbaarheidsvoorzieningen ten tijde van hoogwater aangelegd, dit is opgenomen in het Tijdelijk ruimtebeslag (bijlage 9.2 van het Projectbesluit).
130.4	Indiener verzet zich tegen het gebruik van zijn percelen, die in de uiterwaarden in Natura 2000-gebied gelegen zijn en verzoekt een alternatief, zoals bijvoorbeeld het werk naar de andere zijde van de dijk verplaatsen. Het gebied waar gewerkt gaat worden, moet beschermd worden en dit is indiener ook beloofd ten tijde van de uitvoering van de Ruimte voor de Rivier maatregelen.	Zowel aan de binnen-, als buitendijkse zijde is op deze locatie een werkstrook voorzien. Dit is nodig omdat aan beide zijden van de dijk gewerkt moeten worden. Het verplaatsen van de werkstrook is helaas geen optie. Door de provincie Overijssel is een omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit verleend om tijdelijk gebruik te maken van de uiterwaard. Er zal bij de uitvoering zoveel als mogelijk rekening worden gehouden met de aanwezige natuurwaarden. In paragraaf 11.5 "Natuur" van het Projectbesluit zijn deze maatregelen weergegeven. Ook met de leefomgeving van indiener wordt rekening gehouden. In paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit staat per hinderaspect beschreven wat indiener kan verwachten en welke maatregelen getroffen worden om de hinder te beperken. In de voorbereidingsfase voorafgaand aan de uitvoering wordt een Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld. In dit plan worden te nemen hinderbeperkende maatregelen gedetailleerd en uitgewerkt. Hierin is ook aandacht voor de effecten op de leefomgeving van indiener en wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met individuele gevallen. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Het is echter geen garantie dat met zeer specifieke wensen rekening kan worden gehouden, het werk moet ook uitvoerbaar blijven. IJsselwerken zal voldoen aan de diverse wettelijke kaders en de voorschriften van de (uitvoerings)vergunningen. Het Ruimte voor de

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Rivier project is niet door het waterschap uitgevoerd. IJsselwerken heeft geen inzicht in eerder gemaakte afspraken.
130.5	Indiener is het niet eens met het verwijderen van bomen en beplanting in het gebied aangrenzend aan zijn woning. Indiener verzoekt om herbeplanting.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. De bomen waarnaar indiener verwijst staan op gronden van de Staat (Rijkswaterstaat) en vallen binnen het ruimtebeslag van de dijkversterking, waardoor kappen noodzakelijk is. De herplantlocatie van de meidoornhaag is met indiener besproken. Deze komt terug op het perceel van indiener. De wijziging is terug te vinden in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit). Indiener wordt financieel gecompenseerd voor het gebruik van de grond en het eventueel verwijderen van beplanting die niet in het Landschapsplan wordt gecompenseerd. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap, zie paragraaf 9.1 “Grondbeschikbaarheid” van het Projectbesluit. In de te sluiten gebruiksovereenkomst worden afspraken over de schadeloosstelling gemaakt. Voor een nadere toelichting op de schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
130.6	Indiener verzoekt om na oplevering van het werk de percelen op exact dezelfde hoogte en kwaliteit terug te brengen. Ook wil indiener graag afspraken maken over twee meekoppelkansen.	De oorspronkelijke situatie wordt na afronding van de werkzaamheden zoveel als mogelijk hersteld. In paragraaf 7.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit is hierover meer informatie opgenomen. In de te sluiten gebruiksovereenkomst kunnen hier nadere afspraken over worden gemaakt. Bij het terugbrengen van de oprit wordt de hellingshoek verflauwd, overeenkomstig met de wens van indiener. Het perceel wordt niet verhoogd en niet aangesloten op de rest van de terp. Wel wordt de del rondom de berkenboom, die binnen het ruimtebeslag ligt, na de werkzaamheden aangesloten op het maaiveld. Binnen IJsselwerken wordt de primaire waterkering versterkt en worden geen herstelacties uit het Ruimte voor de Rivier project uitgevoerd.

Conclusie zienswijze nummer 130

In reactie op de zienswijze is paragraaf 5.8.4.2 “Verstrekken meetgegevens aan belanghebbenden” van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan aangepast (zie hiervoor bijlage 8.6 "Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan" van het Projectbesluit) en is het Landschapsplan aangepast (zie hiervoor bijlage 2.12 "Landschapsplan" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 131

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
131.1	Indiener is het oneens met de monitoringstermijn van 3 jaar. Deskundigen vertellen dat tot ver na 3 jaar schade en verzakkingen kunnen ontstaan door trillingen. De bodemgesteldheid is onvoldoende meegenomen in de trillingprognose. Bovendien kunnen schadeclaims nog tot 20 jaar nadien ingediend kunnen worden. Hoe zit dit dan met de bewijslast?	Het zijn twee verschillende termijnen, omdat dit over twee verschillende zaken gaat. Voor een toelichting op het voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt allereerst gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Een verzoek tot schadevergoeding moet binnen 5 jaar nadat de schade is geconstateerd worden ingediend bij het Meldpunt schade. Deze verzoeken kunnen worden gedaan tot maximaal 20 jaar na afronding van de werkzaamheden. Dit is een wettelijke termijn die vastgelegd is in de Algemene wet bestuursrecht. Dit is wezenlijk anders dan de monitoringstermijn van drie jaar. Uit paragraaf 5.3 "Meetperiode" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan blijkt dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen actieve omgevingsmonitoring om de werkzaamheden aan te sturen en het achtergrondmeetnet van peilbuizen en hoogtemeetboutjes. De hoogtemetingen worden doorgezet tot 3 maanden na deeloplevering van het uitvoeringstraject. Dit omdat ruim vóór oplevering van het uitvoeringstraject de grootste ophogingen en bemalingswerkzaamheden worden uitgevoerd en daarmee bij oplevering van het uitvoeringstraject de grondvervormingen nagenoeg zijn gestabiliseerd. Vervolgens worden de periodieke hoogtemetingen van het achtergrondmeetnet van de hoogtemeetboutjes doorgezet tot 3 jaar na oplevering van het uitvoeringstraject. Het doorzetten van de achtergrondmonitoring van de hoogtemeetboutjes (meetfrequentie drie keer per jaar) tot drie jaar na oplevering van het desbetreffende uitvoeringstraject geeft voldoende zekerheid om eventuele trendveranderingen in het autonome zettingsgedrag van panden te signaleren. Juist schade door trillingen openbaart zich al tijdens de werkzaamheden en hiervoor is een langere monitoringstermijn dan drie jaar niet benodigd.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Er is rekening gehouden met de bodemopbouw en type materieel. In het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) wordt nader ingegaan op de criteria, het ontwerpproces en de voorgenomen monitoring voor onder meer trillingen. De onderbouwing van de effecten van trillingen door werkzaamheden is opgenomen in de Trillingprognose (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). Bij bepaalde frequenties zal de trilling zich makkelijker verspreiden. Voor slappe kleilagen zijn dit relatief lage frequenties (<25Hz) en voor stevige klei en zand tussen de 15 en 40 Hz. In het projectgebied komt met name stevige klei en zand voor. De reikwijdte van de trillingen is ook in belangrijke mate afhankelijk van de bronsterkte. Bij de dijkversterking is de bronsterkte relatief laag. Trillingen die ver reiken (meer dan 100 meter) worden bijvoorbeeld veroorzaakt door zwaar goederentransport op het treinspoor. Daarnaast zijn de trillingeffecten op de omgeving in beeld gebracht met een proefopstelling. Op de proeflocatie Paddenpol, bij Herxen (waar kleigronden aanwezig zijn), zijn trillingproeven uitgevoerd voor het intrillen van damwanden (zie paragraaf 6.1.1.2 "Damwandproef inbrengen kunststof damwanden" van het Projectbesluit). De conclusie uit deze proef is dat de trillingen minder ver reiken dan de berekening aangaf. Hierbij is gemeten dat voor het intrillen van kunststof damwanden er binnen een afstand van 30 meter kans bestaat op overschrijding van het toegestane trillingsniveau. De 60 meter contour voor trillingen bij damwandwerkzaamheden is vastgesteld op basis van deze metingen en conservatieve trillingsprognoses. Deze resultaten zijn verwerkt in de Trillingprognose en het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan.
131.2	Indiener meent dat IJsselwerken onvoldoende rekening houdt met de situatie en belangen van bewoners. Indiener stelt dat informatie niet of niet tijdig wordt verstrekt en dat afspraken niet voldoende worden nagekomen.	De aanpak van de participatie tijdens de Planuitwerkingsfase is in het Projectbesluit (paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase”) beschreven. De focus lag daarbij op persoonlijke gesprekken met individueel belanghebbenden van de dijkversterking. Dit zijn met name de eigenaren van gronden die geraakt worden door de dijkversterking. Met indiener zijn ook meerdere gesprekken gevoerd, onder andere over de inpassing van het dijkversterkingsontwerp op de eigendommen van indiener. Indiener heeft hierin meerdere wensen naar voren gebracht. Deze wensen zijn onderzocht op haalbaarheid en inpasbaarheid in het dijkversterkingsontwerp. De resultaten zijn door IJsselwerken teruggekoppeld aan de indiener. In een enkel geval is aan

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		indiener aangegeven dat terugkoppeling op een later moment volgt, omdat de gevraagde informatie nog niet beschikbaar is.

Conclusie zienswijze nummer 131

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 132

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
132.1	Er zijn wel omleidingsroutes voor wegverkeer en fietsers gemaakt, maar nog niet voor wandelaars. Indiener verzoekt IJsselwerken om in overleg te treden over de omleidingsroutes voor wandelaars.	Het klopt dat in het plan “Tijdelijke omleidingsroutes per dijkmodule” voorzien is in omleidingsroutes voor wegverkeer en fietsers en niet voor wandelaars. Voor de omleiding van wandelroutes wordt uitgegaan van het gebruik van bestaande infrastructuur. Per uitvoeringstraject wordt een specifiek Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan opgesteld. Hierover zal overleg plaatsvinden met indiener om de tijdelijke wandelroutes vast te stellen. Een BLVC-plan wordt opgesteld voor de start van de uitvoering van een uitvoeringstraject, zie voor een toelichting hierop paragraaf 2.5 van deze Nota.
132.2	Indiener was graag betrokken geweest bij het opstellen van het BLVC-plan en verzoekt IJsselwerken om in overleg te treden over de meekoppelkansen die indiener ziet ten aanzien van twee wandelpaden.	Zoals toegelicht in de beantwoording van onderdeel 132.1, moeten de BLVC-plannen per uitvoeringstraject nog opgesteld worden. Wanneer dit proces wordt opgestart zal in overleg worden getreden met indiener. De voorgestelde meekoppelkansen hebben betrekking op de definitieve situatie. Daarbij wordt opgemerkt dat binnen de voorgestelde meekoppelkansen een aantal trajecten zijn waar de waterkering in eigendom is van particulieren die de toegang voor wandelaars hebben ontzegd. Dit verandert niet door de dijkversterking. Buitendijkse wandelpaden zijn in de Verkenningsfase en Planuitwerkingsfase niet haalbaar geacht in verband met negatieve effecten op Natura 2000-gebied en rivierkunde. Daarom zijn deze geen onderdeel van de dijkversterking.

Conclusie zienswijze nummer 132

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 133

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
133.1	Indiener verzet zich tegen het gebruik van een deel van zijn gronden voor de realisatie van de dijkversterking. Indiener stelt economische schade te zullen lijden en onevenredig hard te worden getroffen. De duurzame exploitatie van het bedrijf wordt ernstig belemmerd en procesafspraken worden niet nagekomen, met een gebrek aan vertrouwen tot gevolg. Indiener verzoekt om een grondruil.	Met indiener zal voor het (tijdelijk) gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren en/of rechthebbenden over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener schade of nadeel ervaren die niet gedekt wordt door de nog overeen te komen volledige schadeloosstelling, dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, het Meldpunt schade en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. IJsselwerken en indiener hebben overleggen gehad over onder de andere de impact van de dijkversterking op de bedrijfsvoering van de indiener. Met betrekking tot het verzoek om grondruil kan op het moment van schrijven van deze Nota (juni 2025) helaas nog geen duidelijkheid worden gegeven. Er worden nog mogelijkheden onderzocht, maar de uitkomst daarvan is momenteel nog onzeker. Zodra er meer zekerheid is over de planning, kunnen er nadere afspraken worden gemaakt. Mocht de indiener hier nog vragen over hebben kan er contact opgenomen worden met de rentmeester of Omgevingsmanager.

Conclusie zienswijze nummer 133

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 134

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
134.1	Indiener geeft aan dat deze door de werkzaamheden wordt benadeeld en indiener wil hiervoor volledig schadeloos worden gesteld, indiener geeft aan dat financiële overwegingen in de gesprekken nog niet aan de orde zijn geweest. Dit maakt het voor indiener onoverzichtelijk om de gevolgen te kunnen overzien.	In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling. De rentmeester van het waterschap zal hiertoe contact opnemen met indiener. Voor het overige wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
134.2	Indiener geeft aan dat het niet duidelijk is waarom bij de inritten definitief ruimtebeslag benodigd is. Indiener verzoekt ook om de oorspronkelijk ontsluiting te herstellen en als dit mogelijk is breder terug te brengen.	De inritten bevinden zich in de huidige situatie al in de primaire waterkering. Aangezien de dijk ook onder deze inritten wordt versterkt, maken de inritten onderdeel uit van het definitief ruimtebeslag. Na afronding van de werkzaamheden wordt de oorspronkelijke situatie zoveel als mogelijk hersteld. Dit geldt ook voor de inritten. In paragraaf 7.2 "Tijdelijk ruimtebeslag" van het Projectbesluit is hier meer informatie over opgenomen. In de te sluiten gebruiksovereenkomst kunnen nadere afspraken worden gemaakt. De weg op de dijk wordt wel iets breder teruggebracht.
134.3	Indiener verzoekt om met een geoptimaliseerd plan voor de tijdelijke bereikbaarheid te komen. Bovendien wil indiener gecompenseerd worden met vervangende grond voor mestafzet en voerwinning gedurende de uitvoering.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze als volgt aangepast: de zuidelijke en noordelijke keerlus zijn verder van het bedrijf van indiener komen te liggen, waardoor ruimte ontstaat voor een aangepaste tijdelijke ontsluitingsroute. Hierbij is rekening gehouden met het gebruik door landbouwverkeer. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. In het kader van de te sluiten gebruiksovereenkomst zal worden gesproken over compensatie. Het waterschap is niet verplichting om voor vervangende grond te zorgen gedurende de uitvoering (jurisprudentie: ECLI:NL:RBZWB:2023:443 en ECLI:NL:RBZWB:2023:1081). Verzoeken om compensatiegrond kunnen wel onderdeel zijn van het minnelijk overleg, maar leiden niet tot een juridische verplichting voor het waterschap.
134.4	Indiener geeft aan dat door het aanbrengen van een grasbetonstrook op de kruin van de dijk er minder grasopbrengst ontstaat. Indiener wil ook inspraak in het toe te passen graszaadmengsel. Bovendien wil indiener dat dit pad wordt afgesloten, zodat deze niet voor recreatief gebruik toegankelijk is. Daarnaast wil	Het waterschap brengt een beheerpad op de kruin van de dijk aan om de dijk te kunnen onderhouden en voor de toegankelijkheid tijdens calamiteiten. Dit pad bestaat uit grasbetontegels met ribbels en nodigt niet uit om op te lopen. Het grasbeton is na enkele jaren niet meer zichtbaar. Aan de onderzijde van de dijk

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	indiener geen nieuw pad onderlangs de dijk. Indiener wil voor het verlies aan grasopbrengst gecompenseerd worden.	wordt geen pad aangebracht, hier komt een beheerroute. Dit is een obstakelvrije zone waarover onderhoudsvoertuigen kunnen rijden. In het Projectbesluit wordt onder paragraaf 10.2 "Beheer en onderhoud" toegelicht dat IJsselwerken na afronding van de dijkversterking gras- en kruidenmengsels inzaait. Het Projectbesluit leent zich er niet voor om per locatie te duiden wat wordt ingezaaid. Gras- en kruidenmengsels dienen enerzijds om te komen tot een erosiebestendige grasmat, en anderzijds om een soortenrijke dijk te krijgen als compensatie voor de natuurtypen (dijkflora), die verloren gaan als gevolg van de dijkversterking. Voor de zorg dat het mengsel zoveel mogelijk op het talud blijft en zich niet verspreidt naar grasland waar vee loopt, is aandacht tijdens de uitvoering. In het mengsel zal geen Jacobskruiskruid zitten. In de gesprekken met de rentmeester van het waterschap zal het gesprek over de toe te passen mengsels nader worden gevoerd.
134.5	Indiener wil op korte termijn duidelijkheid over de gebruiksmogelijkheden van het definitief ruimtebeslag, waaronder de voeropslag en sleufsilo, en de financiële gevolgen van de ingrepen. Daarnaast verzoekt indiener om vergoeding van de gemaakte kosten.	Met indiener zal voor het gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over de grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt vastgelegd in een gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar. Het gesprek over grondbeschikbaarheid, inclusief de door indiener genoemde gebruiksmogelijkheden van het definitieve ruimtebeslag, is intussen opgestart. In de huidige situatie ligt het perceel van indiener al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden er vanuit waterveiligheid eisen aan het gebruik hiervan. Dit wijzigt door de dijkversterking niet. Voor een nadere toelichting hierop wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. De Wet Kosten Bestuurlijke Voorprocedures is onderdeel van de Algemene wet bestuursrecht en bevat bepalingen die betrekking hebben op de kosten van bezwaar en administratief beroep. De terinzagelegging van de ontwerpbesluiten is afgerond, dit is onderdeel van de uitgebreide voorbereidingsprocedure. De Algemene wet bestuursrecht voorziet bij ernstig nadeel door de uitvoering van een schadeveroorzakend besluit (nadeelcompensatie) of gerechtelijke procedures in bepaalde gevallen een schadeloosstelling. Kosten vanwege een openbare voorbereidingsprocedure vallen hier niet onder. Kosten voor het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		inschakelen van een extern deskundige bij het opstellen van zienswijze worden dan ook niet vergoed. Naast het bestuursrechtelijke proces, waar de zienswijze beantwoording onderdeel van is, vinden in het kader van de te sluiten gebruiksovereenkomst ook gesprekken plaats. Hierin komen onder meer de financiële gevolgen aan bod. In het kader van het grondbeschikbaarheidsproces wordt een gebruiksovereenkomst opgesteld op basis van volledige schadeloosstelling, hierin kan ook een redelijke vergoeding opgenomen worden voor bijstand van een onafhankelijke deskundige die helpt bij het beoordelen van de gebruiksovereenkomst en eventuele taxaties.

Conclusie zienswijze nummer 134

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 135

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
135.1	Indiener betoogt dat zowel IJsselwerken als gemeente Zwolle een inspanningsverplichting hebben om de bomen met een wettelijke status (waardevolle en monumentale bomen) te sparen. In het afwegingskader wordt gesproken over “versterkingsmaatregelen om de boom te behouden tegen redelijke kosten”. Het Handelingskader bomen is volgens indiener te vrijblijvend en pragmatisch.	Er is geprobeerd om de bomen met een wettelijke status zo veel mogelijk te sparen, zoals ook toegelicht in het gesprek met indiener in april 2025: 1) Alternatieven zijn in kaart gebracht. Voor diverse locaties is het dijkversterkingsontwerp daarop aangepast (zie hoofdstuk 4 “Overwegingen” van de Rapportage houtopstanden, bijlage 3.7 van het Projectbesluit). Voorbeelden hiervan zijn het dijkversterkingsontwerp bij onder andere het Oldenelerpark en het Engelse Werk. 2) Bij een aantal locaties is behoud niet mogelijk. Een aangepast dijkversterkingsontwerp zou in deze gevallen onvoldoende waterveiligheid opleveren. Monumentale bomen die niet behouden kunnen worden, vallen veelal in definitief ruimtebeslag of staan op te korte afstand van de dijk. Dit is het geval bij het Engelse Werk, het Katerveercomplex, enkele bomen bij Buurtschap Oldeneel en in het Oldenelerpark. Voor deze bomen is een kapvergunning aangevraagd. 3) In het geval van het Engelse Werk en Katerveercomplex is in een BoomEffectAnalyse nader onderzocht of tijdens de uitvoering met kleine aanpassingen (bijvoorbeeld snoei) tijdens de uitvoering een deel van de bomen alsnog behouden kan blijven. 4) In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is bovendien ook onderzocht hoe het verlies van deze gemeentelijk monumentale en waardevolle houtopstanden door herplant zoveel mogelijk op kwalitatieve wijze kan worden gecompenseerd. Door middel van het Handelingskader bomen (bijlage 14 bij het MER deel B) is de waarde van bomen in het ontwerpproces zorgvuldig meegewogen. Het kader maakt een belangrijk onderscheid in: bomen met een wettelijke status, gebiedskenmerkende bomen, ecologisch waardevolle bomen, voor de omgeving belangrijke bomen en overige bomen. Per categorie verschilt de mate van inspanning om de bomen te behouden. Bij monumentale bomen in het Handelingskader Bomen is onder andere het volgende uitgangspunt opgenomen: alleen kappen bij zwaarwichtige redenen. De Bomenverordening

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van de gemeente Zwolle voegt daaraan toe dat het een groot maatschappelijk belang moet betreffen dat zwaarder weegt dan de oogmerken van de Bomenverordening: • het beschermen van de natuur; • het beschermen van de gezondheid en het tegengaan van klimaatverandering; • het beschermen van landschappelijke en stedenbouwkundige waarden; • de beeldbepalende waarde van houtopstand; • de cultuurhistorische waarde van houtopstand; • een kwalitatief goed bomenbestand. In het Projectbesluit is nut en noodzaak van de dijkversterking, waterveiligheid, als een groot maatschappelijk belang onderbouwd. In paragraaf 2.4 van deze Nota is meer toegelicht over hoe is omgegaan met bomen.
135.2	Voor een aantal waardevolle bomen heeft IJsselwerken een plan van aanpak voor behoud ervan. Niettemin is voor deze bomen om pragmatische redenen een kapvergunning aangevraagd. Indiener verzoekt per te kappen waardevolle boom om een protocol op basis waarvan het besluit om de boom alsnog te kappen wordt genomen.	Voor de monumentale bomen langs het Engelse Werk en de Katerveerdijk in Zwolle is de invloed per boom onderzocht in een BoomEffectAnalyse (BEA). Deze BEA is ook als bijlage toegevoegd bij de aanvraag van de omgevingsvergunning kappen bij gemeente Zwolle. In de BEA is een eerste beschouwing gedaan van het duurzame behoud van de bomen. Ook is gekeken of met boom specifieke maatregelen de bomen alsnog behouden kunnen blijven. Bij het uitwerken van het Uitvoeringsontwerp wordt definitief bepaald welke maatregelen genomen kunnen worden om de bomen (in de BEA aangemerkt als ‘beperkte’ of ‘zeer beperkte’ projectinvloed) te behouden.
135.3	Omwille van Natura 2000-wetgeving concentreren de werkzaamheden zich binnendijks. Bij de oude IJsselarm Schellerwade in Schelle-Oldeneel of nabij kolk Windesheim gaat dit ten koste van habitattype H3150 (meren met krabbenscheer en fonteinkruiden) met als kenmerkende soort Krabbenscheer. Krabbenscheer wordt in de natuurrapporten niet benoemd, terwijl dit een doelsoort is in het Natura 2000 programma voor de Rijntakken.	Op de locaties die indiener benoemt, komt wellicht het habitattype H3150 (meren met krabbenscheer en fonteinkruiden) voor, echter zijn deze locaties niet opgenomen in het Habitatrichtlijngebied Rijntakken. Dit heeft tot gevolg dat het beschermingsregime voor de Natura 2000-activiteit in de Omgevingswet niet geldt voor deze locaties. Deze locaties zijn daarom niet meegenomen in de natuurrapporten.
135.4	Indiener is het oneens met de gedeeltelijke vernietiging van de historische boscomplexen: Barlosche Kolk, Reutekolk en Harculosche Bosje en verzoekt alles in het werk te stellen deze te sparen/herstellen. Ondanks dat wordt ingezet op herstel na afloop werkzaamheden, zal herstel naar verwachting tientallen jaren duren.	Aangezien het voorkeursalternatief (VKA) voor deze locaties alternatief B (binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel) is, moeten helaas delen van deze houtopstanden worden gekapt. Dit aangezien de bomen in het tijdelijk of definitief ruimtebeslag staan. In hoofdstuk 5 “Totstandkoming van het voorkeursalternatief” van het Projectbesluit is voor de genoemde locaties aangegeven hoe dit VKA tot stand is gekomen. In hoofdstuk 8 “Permanente

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule” van het Projectbesluit is vervolgens aangeven hoe dit VKA is uitgewerkt tot definitief en bijbehorend tijdelijk ruimtebeslag. Het kappen van bomen is helaas niet geheel te voorkomen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is opgenomen hoe het dijkversterkingsontwerp landschappelijk is ingepast en hoe het verlies aan bomen kwalitatief wordt hersteld en gecompenseerd.
135.5	Indiener is het oneens met het buitendijkse depot ter hoogte van de Fabrieksweg. Een schietwilg uniek voor Nederland moet hiertoe worden gekapt. Deze schietwilg moet worden behouden omwille van: - het monumentaal karakter (een omtrek van 7 meter en opgenomen in het landelijk register monumentale bomen van de Bomenstichting); - de situering op aanvliegroute van een zeearend met nest op landgoed Windesheim.	Het klopt dat de door indiener benoemde schietwilg “De Ziener” recent aan het Landelijk Register Monumentale Bomen is toegevoegd. Op basis van deze zienswijze is het depot aangepast, waardoor de schietwilg behouden kan blijven. Deze wijziging is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" en bijlage 9.8 “Beoogde tijdelijke depots” van het Projectbesluit.
135.6	Indiener verzoekt voor de kap van bomen met een diameter van meer dan 50cm herplant te verplichten met inheems plantgoed van 5 tot 10 jaar oud, zodat de bomen vrij snel weer tot wasdom komen.	Voor beeldbepalende bomen worden bomen met diameter 25-30cm herplant. Voor overige bomen geldt het herplanten van bomen met een kleinere diameter. In bijlage 7 "Specificaties beplanting IJsselwerken" van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) zijn de uitgangspunten (waaronder plantmaat en mogelijke soorten) uitgewerkt voor verschillende beplantingstypen. De definitieve keuze voor de beplantingssoort, maat en menging wordt in het Uitvoeringsontwerp bepaald. Het waterschap is tot drie jaar na aanplanten verantwoordelijk voor het ontwikkelen en het onderhoud van de bomen die opgenomen zijn in het Landschapsplan.
135.7	Indiener verzoekt de knotlindes en es bij Engelse Werk 2 te behouden gezien de cultuurhistorische waarde van deze plek.	Het behoud van de lindes sluit aan bij het uitgangspunt: de nieuwe dijk is van gelijkwaardige ruimtelijke kwaliteit. Zoals toegelicht bij onderdeel 135.1 is tijdens het ontwerpproces is het “Handelingskader bomen” gehanteerd (bijlage 14 van het MER deel B). De knotlindes en de es bij het Engelse Werk 2 zijn gebiedskenmerkende bomen. De bomen staan op één meter van het definitief ruimtebeslag, waar werkzaamheden uitgevoerd worden. De invloed van deze werkzaamheden op deze bomen is in een BoomEffectAnalyse (zie bijlage bij omgevingsvergunning kappen gemeente Zwolle) onderzocht. Er is een beperkte projectinvloed waardoor behoud niet gegarandeerd kan worden. IJsselwerken zal alles in het werk stellen om deze boom te behouden, maar vraagt desondanks toch een kapvergunning aan gezien de nabijheid tot het werk.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
135.8	Indiener is het oneens met de opvatting van het waterschap dat het gehele dijklichaam gevrijwaard moet zijn van bomen. Dit staat haaks op cultuurhistorische aspecten en ervaringen in de praktijk.	Beplanting op of nabij een waterkering kan een negatief effect hebben op het waterkerende vermogen van de waterkering, het onderhoud belemmeren of leiden tot aantasting van het talud. WDODelta heeft daarom beleid vastgesteld over de bescherming van de dijk. In de Waterschapsverordening zijn beperkingengebieden aangewezen waarbinnen regels gelden voor het plaatsen of in stand houden van beplanting. De dijkversterking wordt in overeenstemming met het beleid van het waterschap uitgevoerd. Aanpassing van het beleid is geen onderdeel van dit project.
135.9	Indiener betoogt dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de meest kwetsbare soorten die kenmerkend zijn voor Stroomdalgraslanden (habitattype H6120) en dan met name de soorten uit de associatie van vetkruid en tijm (Sedo-Thymetum) zoals de beschermde liggende ereprijs. Ter hoogte van het parkeerterrein bij de Dijkstoel wordt een groeiplaats aangetast door de dijkversterking. Het vervangen van de bekleding is door de breedte van de dijk op deze locatie niet nodig.	In paragraaf 8.2 “Dijkmodule Zuid 2” van het Projectbesluit is aangegeven wat de veiligheidsopgaven op deze locatie zijn. De veiligheidsopgaven worden opgelost door het aanbrengen van een zelfstandig kerende constructie in de buitenkruin en wordt de buitenbekleding vervangen. Hiervoor wordt een taludverflauwing toegepast, zodat de benodigde hoogte van de constructie zo laag mogelijk kan worden gehouden. In dwarsprofiel “DWP 4-2c” op pagina 14 van de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is dit voor de locatie ter hoogte van het parkeerterrein bij de Dijkstoel Den Nul weergegeven. Op het buitentalud wordt een toplaag toegepast die geschikt is voor de ontwikkeling van dijkflora. Bij het parkeerterrein bij Dijkstoel Den Nul kan aantasting van de groeilocatie van liggende ereprijs niet worden voorkomen. De plantensoort liggende ereprijs is beschermd vanuit de Omgevingswet Natura 2000-activiteit. Daarom is een omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit verleend om tijdelijk gebruik te maken van de uiterwaard en zijn mitigerende maatregelen voorzien. De effectbeoordeling en bijhorende mitigerende maatregelen zijn in paragraaf 8.4 "Liggende ereprijs" van de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) opgenomen. Het dijktalud ter hoogte van het parkeerterrein bij de Dijkstoel Den Nul is geen onderdeel van het Natura 2000-gebied en is daarmee niet beschermd onder de Omgevingswet Natura 2000-activiteit.
135.10	Indiener betoogt dat de maatregelen uit het activiteitenplan soortenbescherming niet doelmatig zijn voor de kwetsbare Rode lijstsoorten (habitattype H6120); verruiging en taludverflauwing, en waterstagnatie in de ondiepe ondergrond	Specifiek voor flora wordt in het Activiteitenplan soortenbescherming in hoofdstuk 6 "Maatregelen" ten aanzien van de Rode Lijst soorten verwezen naar het Compensatieplan NNN. In het Compensatieplan NNN is beschreven hoe met de kwetsbare Rode lijstsoorten wordt omgegaan. Het compensatieplan

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	zorgen dat de soorten ondanks de voorgestelde maatregelen zich niet zullen kunnen handhaven.	NNN en activiteitenplan zijn kaderstellend. Detailuitwerking vindt plaats in de Uitvoeringsfase. Ook is in het totaaloverzicht met maatregelen in het Activiteitenplan onder meer bij de soort liggende ereprijs verwezen naar het "Plan Aanpak Dijkbekleding". Dit "Plan Aanpak Dijkbekleding" betreft een dijkflora herstelplan dat binnen de kaders van het Compensatieplan NNN bij het Uitvoeringsontwerp verder zal worden uitgewerkt. Dit plan wordt in samenspraak met de Provincie Overijssel, Staatsbosbeheer, IVN en landelijk bekende dijkflora specialisten opgesteld. Tot slot geldt dat er, ondanks alle mitigerende maatregelen voor dijkflora, in het kader van het NNN rekening is gehouden met kwaliteitsverlies van bestaande natuurwaarden, waaronder rode lijst soorten op de dijk. Dit heeft geresulteerd in een aanvullende compensatieopgave. Dit is eveneens verwerkt in het Compensatieplan NNN. Hiermee is voorzien in een doelmatige aanpak. Over specifieke locaties kan het gesprek met indiener worden gevoerd. Voor een algemene toelichting op de uitwerking in de Uitvoeringsfase wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
135.11	In het geval behoud van de bestaande groeiplaatsen van soorten uit habitattype H6120 onmogelijk is, verzoekt indiener volgende nieuwe groeiplaatsen als compensatie te onderzoeken: 1) Natuur inrichtingsvoorstel Dijkkoppen Nieuw Harculo (afstemming project REALES); 2) Dijkafgraving Paddenpol, de afgegraven dijk beschikt over een zandige kern die als ondergrond voor een geschikte groeiplaats kan dienen; 3) Meer zandige ondergrond terugbrengen (bijvoorbeeld bij waterwingebied Vitens) in plaats van de huidige ondergrond.	De door indiener genoemde nieuwe groeiplaatsen zijn niet onderzocht in het dijkversterkingsontwerp. Het dijkflora herstelplan wordt later nader uitgewerkt voor alleen locaties binnen het definitieve en tijdelijke ruimtebeslag van de dijkversterking (zie de reactie onder onderdeel 135.10). Met betrekking tot dijkafgraving Paddenpol wordt opgemerkt dat dit vanwege de planning van de werkzaamheden geen realistisch alternatief is en niet verder wordt onderzocht.

Conclusie zienswijze nummer 135

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het genoemde depot aangepast. Als gevolg hiervan wijzigt ook de Rapportage houtopstanden (te kappen bomen) (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag", bijlage 9.8 “Beoogde tijdelijke depots” en bijlage 3.7 "Rapportage houtopstanden" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 136

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
136.1	Indieners willen graag bijdragen aan de gebiedsopgave door middel van het winnen van klei uit hun percelen en wijzen hierbij op diverse voordelen. Daarnaast stellen indieners nog andere manieren voor om klei uit het perceel te winnen.	IJsselwerken heeft omwille van de voordelen die indieners schetsen het gebruik van klei uit percelen van indieners nader onderzocht. Er heeft een indicatief veldonderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van klei in de bovenste 2 meter op een perceel van indieners. Op basis van veldwaarnemingen is geconcludeerd dat er geen (economisch) winbare erosiebestendige klei aanwezig is op het onderzochte perceel. In maart 2025 heeft IJsselwerken de resultaten van het indicatief onderzoek met indieners gedeeld.

Conclusie zienswijze nummer 136

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 137

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
137.1	Indiener vreest wateroverlast door het dempen van de vijver bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om wateroverlast te voorkomen.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
137.2	Indiener voorziet schade aan zijn woning door bodemtrillingen.	De (hoek van de) woning van indiener bevindt zich op ruimte afstand van grens van het tijdelijk ruimtebeslag. Omdat de woning van indiener ruim buiten het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt bij de woning geen bouwkundige vooropname plaats en geen monitoring tijdens de uitvoering. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). Hieruit blijkt dat gezien de afstand van de woning tot de werkstrook geen effecten van trillingen aan de woning van indiener te verwachten zijn. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze contact opnemen met de Omgevingsmanager van IJsselwerken.
137.3	Indiener is het niet eens met het kappen van de bomen, gezien alle stikstofproblemen in deze tijd en het verjagen van de vogels die erin broeden/verblijven. Indiener is het ook niet eens met het verloren gaan van het park Vijverhof, gezien de recreatieve waarde en de aanwezigheid van fauna.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		vermijden. Voor een toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
137.4	Indiener geeft aan dat er andere mogelijkheden zijn voor het verzwaren van de dijk, zonder ingrijpende maatregelen voor de wijk en gemeente Olst-Wijhe.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 137

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 138

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
138.1	Indiener wil dat gemaakte afspraken in het Projectbesluit worden opgenomen. Indiener heeft vijf mails van IJsselwerken toegevoegd, waarin indiener onder meer verzoekt om de zuidelijke keerlus te verplaatsen.	Het tijdelijk ruimtebeslag is naar aanleiding van de zienswijze en gevoerde gesprekken als volgt aangepast: twee keerlussen nabij de woning zijn samengevoegd en zuidelijker gepositioneerd. Hiermee komt deze keerlus verder van de woning van indiener te liggen. De tijdelijke ontsluitingsweg was al verplaatst en stond al volgens de afspraken met indiener in het Ontwerp Projectbesluit. Het tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 van het Projectbesluit. De andere afspraken betreffen aandachtspunten of klanteneisen die nog worden beschouwd in de uitwerking van het nog op te stellen Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie plan (BLVC-plan) van het betreffende uitvoeringstraject of die onderwerp van gesprek zijn in het sluiten van een gebruiksovereenkomst. Deze zaken leiden niet tot een aanpassing van het Projectbesluit. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
138.2	Indiener wil dat de bereikbaarheid van de woning en het kinderdagverblijf gegarandeerd is, ook voor hulpdiensten. Indiener verzoekt voordat de werkzaamheden starten een overzicht waarin is vastgelegd welke maatregelen worden getroffen om dit te bewerkstellingen. Daarnaast verzoekt indiener om geen bouwhekken voor de woning te plaatsen in verband met de bereikbaarheid. Indiener verzoekt ook om de tijdelijke ontsluitingsweg sneeuw en ijsvrij te houden. En indiener verzoekt om Het Anem en de hierop aangesloten uitritten na afronding van de werkzaamheden te herstellen.	De bereikbaarheid van de woning en kinderdagverblijf is gegarandeerd, zoals in paragraaf 11.3.5 "Bereikbaarheid" van het Projectbesluit is beschreven. Voor de bereikbaarheid van het perceel van indiener wordt een tijdelijke ontsluitingsweg aangebracht. Het werkterrein zal worden afgesloten met bouwhekken. De tijdelijke ontsluitingsweg komt niet in de bouwhekken te staan. In het BLVC-plan, dat per uitvoeringstraject wordt opgesteld, wordt de bereikbaarheid nader uitgewerkt. De BLVC-plannen worden onder meer met de Veiligheidsregio IJsselland afgestemd, waarbij specifiek aandacht is voor de bereikbaarheid voor hulpdiensten. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met indiener gedeeld. Na afronding van de werkzaamheden wordt de oorspronkelijke situatie hersteld, zoals in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit is aangegeven. In overleg met de wegbeheerder (provincie Overijssel) worden afspraken gemaakt over het dagelijks beheer en onderhoud van de tijdelijke ontsluitingsweg. In dat overleg wordt bepaald welke tijdelijke wegen wel en niet sneeuw- en ijsvrij zullen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		worden gehouden en welke partij daarvoor verantwoordelijk is. Voor een nadere toelichting op omgevingsmanagement tijdens de uitvoering, inclusief de wijze van informatievoorziening tijdens de uitvoering wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
138.3	Indiener verzoekt om geen zwaar bouwverkeer dicht langs de woning te laten rijden, vanwege overlast voor het woon- en leefgenot en mogelijk schade aan de woning. Indiener stelt dat zowel de geluid- als trillingnormen worden overschreden. Indiener stelt voor om een knip te maken in het uitvoeringstraject, waardoor niet langs de woning van indiener gereden hoeft te worden. Indiener verwijst naar de zorgplicht. Indiener verzoekt om schade te voorkomen en dat hiervoor alle maatregelen worden getroffen. Indiener verzoekt om schade te voorkomen door buitenwaarts in de uiterwaarde te versterken. Daarnaast verzoekt indiener om schade altijd te vergoeden, zonder discussie over het causaal verband.	De werkzaamheden en het in te zetten materieel voor de dijkversterking zijn beschreven in hoofdstuk 7 "Tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren" van het Projectbesluit. Alle effecten van de werkzaamheden en het bouwverkeer zijn onderzocht. Gedurende de uitvoering zal worden voldaan aan de wettelijke bepalingen en de zorgplicht. Dit is nader toegelicht in paragraaf 11.1 "Voorkomen van schade en beperken van hinder tijdens uitvoering" van het Projectbesluit. De meeste werkzaamheden vinden doordeweeks plaats tussen 07.00 uur en 19.00 uur. Er kan geen gevolg worden gegeven aan individuele verzoeken om de inzet van zwaar materiaal te beperken. Hinder als gevolg van de dijkversterking is helaas niet te vermijden. Het overzicht van de modules is opgenomen in paragraaf 1.4 van het Projectbesluit. Een knip in uitvoeringstrajecten ter hoogte van de woning van indiener is niet haalbaar. De onderverdeling naar uitvoeringstrajecten (en bijhorende planning) is bepaald door de ecologische beperkingen, bereikbaarheid van de omgeving, het niet volledig kunnen afsluiten van de N337, natuurlijke barrières, de locaties van de loswallen langs de IJssel en de capaciteit van de loswallen. De situering van depots is hiervoor niet bepalend. Bovendien liggen aan het eind van een uitvoeringstraject keerlussen die juist op verzoek van indiener zijn verplaatst. Buitendijks versterken om schade te voorkomen is hier niet mogelijk aangezien de uiterwaard een Natura 2000-gebied is en buitendijks versterken te grote negatieve effecten heeft, zoals in paragraaf 5.2.1.5 "Midden-Zuid 2" van het Projectbesluit is toegelicht. Dit, samen met de kosten, is de reden dat alternatief E (constructieve versterking) in de Verkenningsfase als niet kansrijk is beoordeeld en niet verder is onderzocht. De ”Redeneerlijn buitendijks versterken” biedt een kader vanuit de rivierbeheerder (Rijkswaterstaat), waarin wordt geschetst onder welke omstandigheden buitenwaarts versterken overwogen kan worden. Omdat buitendijks versterken vanuit een ander wettelijk kader (Natura 2000) al niet mogelijk is, is deze redeneerlijn in dit geval niet relevant. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
138.4	Indiener geeft aan dat door het aanbrengen van damwanden in de dijk verandering in de grondwaterstand kan ontstaan met schade tot gevolg en verzoekt hiervoor voorzieningen te treffen.	De woning van indiener is gelegen in dijkmodule Midden-Zuid 2 ter hoogte van km 31,0. In het "Achtergrondrapport Water" (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten onderzocht van het aanbrengen van de verticale pipingmaatregel. Uit paragraaf 5.4.1.3 "Module MZ-1 t/m MZ-3" blijkt dat er geen negatieve geohydrologische effecten te verwachten zijn. Het is dan ook niet nodig om maatregelen te treffen. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade.
138.5	Indiener verzoekt om de kap van bomen tot een minimum te beperken, omwille van natuurwaarden die verloren gaan en het behoud van huidig wooncomfort. De bomen houden wind en verkeerslawaai tegen, maar beschermen ook tegen lichtinval door voertuigen.	Tijdens het ontwerpproces is het Handelingskader bomen gehanteerd (bijlage 14 “Handelingskader bomen” van het MER deel B). Het handelingskader heeft tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen. Behouden kan helaas niet overal. Voor een toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota. De bomen waarnaar indiener verwijst, vallen binnen het definitief ruimtebeslag, wat onderdeel wordt van de nieuwe dijk. Omdat de bekleding vervangen moet worden en de wegen opnieuw ingepast, kunnen de bomen niet behouden blijven. Na afloop van de werkzaamheden worden er ter compensatie nieuwe bomen en beplanting geplant. Dit is opgenomen in paragraaf 3.5 van het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit).

Conclusie zienswijze nummer 138

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel aangrenzend aan het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 139

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
139.1	Indiener geeft aan dat aan zowel ten oosten als ten westen van het perceel werkzaamheden plaatsvinden en dat in de nabijheid van het perceel van indiener ook depots worden aangelegd. Indieners vreest voor een 2 jaar durende beperking van het woon-, werk- en leefgenot, door onder ander stof- en geluidhinder en beperking van het uitzicht. Bovendien vreest indiener dat de technische groothandel niet meer bereikbaar is voor vrachtverkeer.	Omdat de woning van indiener in de dijk staat, is hinder niet te voorkomen. Naar aanleiding van deze zienswijze en de met indiener gevoerde gesprekken is door IJsselwerken een extra (definitieve) ontsluitingsroute aangebracht aan de oostzijde van de bedrijfsopslag, zodat de technische groothandel bereikbaar blijft. Hierbij is rekening gehouden met de benodigde bochtstralen van vrachtwagen. Door IJsselwerken zijn metingen gedaan waaruit blijkt dat een vrachtwagen aan de oostzijde van de bedrijfsopslag genoeg ruimte heeft om bij de bedrijfsopslag te komen en te keren om weer weg te rijden. Deze meetgegevens zijn op 26 september 2024 met indiener gedeeld. Doordat aan de oostzijde een extra definitieve ontsluitingsroute is aangebracht, kan het definitieve ruimtebeslag aan de westzijde verkleind worden. Het aangepaste ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.1 “Plankaart (definitief ruimtebeslag) en bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit. Voor deze ontsluitingsroute is het ruimtebeslag aan de oostzijde van het perceel bedoeld, hier vinden dan ook geen dijkversterkings-werkzaamheden plaats en zijn ook geen bergen grond aanwezig. De grondwerkzaamheden vinden aan/langs de dijk aan de west- en noordzijde van de woning en het perceel plaats. Op een aangrenzend perceel, niet in eigendom van indiener, wordt een depot gerealiseerd. Dit depot ligt op een afstand van ongeveer 35 meter van de opstallen van indiener. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Voor een nadere toelichting op het voorkomen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		van schade en het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
139.2	Indiener geeft aan dat de ontwikkeling van een Bed and Breakfast, kas en voedselbos door de dijkversterking onmogelijk wordt gemaakt. Indiener wil gecompenseerd worden voor het niet kunnen uitoefenen van de Bed and Breakfast. Bovendien stelt indiener dat het zuidelijke deel van het perceel door de dijkversterking onderdeel wordt van de dijk.	Sinds 2017 wordt door IJsselwerken gewerkt aan de dijkversterking. In 2019 is het Voorkeursalternatief vastgesteld door het waterschap en is dit ook kenbaar gemaakt aan de omgeving. Sinds 2020 werkt IJsselwerken aan de verdere uitwerking van dit Voorkeursalternatief. Alle informatie over het Voorkeursalternatief was en is te vinden op de website van IJsselwerken. Bij de aankoop van het perceel door indiener in 2022 was deze informatie beschikbaar en kon indiener redelijkerwijs verwachten dat de dijkversterking impact zou hebben op het perceel van indiener, aangezien het perceel van indiener is aangewezen als maatwerklocatie in de Verkenningsfase. Bovendien is het perceel van indiener in het Bestemmingsplan Buitengebied Olst-Wijhe (nu Omgevingsplan) in de huidige situatie al bijna volledig aangewezen als bestemming Waterstaat - Waterkering. De voor ”Waterstaat - Waterkering” aangewezen gronden zijn – naast voor de andere daar voorkomende bestemming(en) – mede bestemd voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de verbetering van (hoofd)waterkeringen. Aanvullend is het perceel van indiener ook in de Waterschapsverordening opgenomen als beperkingengebied waterkering. Het volledige perceel en alle opstallen van indiener vallen binnen dit beperkingengebied waterkering. Indiener had daarom kunnen weten dat binnen afzienbare tijd een dijkversterking zou worden uitgevoerd en ook dat bij toekomstige ontwikkelingen, net zoals in de huidige situatie, voorwaarden door zowel de gemeente als het waterschap zouden worden gesteld. Door de dijkversterking wijzigt deze situatie niet. Voor de kas en het voedselbos is nog geen omgevingsvergunning bij het waterschap aangevraagd, waardoor indiener (nog) geen recht had om deze te realiseren. Van verlies van rechten is dan ook geen sprake. Met indiener zal voor het gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit). In de gesprekken met grondeigenaren over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt vastgelegd in een gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar. Voor een nadere toelichting op schadeloosstelling wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
139.3	Indiener verzoekt om de verticale pipingmaatregel buitendijks te plaatsen en niet in de nabijheid van de woning van indiener. En mocht dit niet mogelijk zijn, dan de binnendijkse damwand met 30 meter door te trekken parallel aan de weg en dan pas afbuigen richting de binnendijkse teen. Indiener geeft aan dat dit tijdens een wegafsluiting kan plaatsvinden.	Voor deeltraject 6, waar de woning van indiener binnen valt, geldt een bekledingsopgave op het binnen- en buitentalud, een opgave voor piping en een opgave voor stabiliteit binnenwaarts, zoals in paragraaf 8.3 "Dijkmodule Zuid 3" van het Projectbesluit is toegelicht. Om dit veiligheidstekort op te lossen is het dijkversterkingsontwerp hier een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel. Het alternatief E (constructie buitendijks) dat vergelijkbaar is met het voorstel van indiener is gedurende de Verkenningsfase in 2019 al afgevallen. Voor de woning van indiener wordt maatwerk toegepast, zoals in tabel 8.6 "Inpassing maatwerklocaties dijkmodule Zuid 3" van het Projectbesluit is aangegeven. In de Verkenning zijn voor de uitwerking van het dijkversterkingsontwerp maatwerklocaties aangewezen. Maatwerklocaties zijn locaties waar het voorkeursalternatief, zonder aanpassing, tot ruimtebeslag op woonhuizen of natuur/objecten met beschermde status leidt. Om naast de impact op de woning ook de impact op de tuin en leefomgeving te beperken of voorkomen zijn maatregelen en werkmethoden nodig die dermate kostenverhogend zijn dat ze niet doelmatig zijn. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Daarom is ervoor gekozen om het maatwerk te beperken tot de woning zelf. Het door indiener ingediende voorstel om buitendijks een damwand ter hoogte van de woning te plaatsen, is door IJsselwerken in 2021 al onderzocht. Omdat deze damwand zowel dieper als langer zou moeten worden is deze veel minder doelmatig en daarom afgevallen. Ook voor de binnendijkse damwand is dit het geval, het is niet doelmatig om deze door te trekken. Daarbij zou het qua beperkingen in de toekomst en tijdelijk ruimtebeslag op het perceel van indiener niet uitmaken om de damwand bovenaan door te trekken, want de bekleding moet binnendijks ook vervangen worden en daarvoor is naast de dijk werkruimte nodig, ongeacht de positie van de damwand. In paragraaf 8.3.3 "Realisatie dijkversterking" van het Projectbesluit is aangegeven dat ter hoogte van de woning de werkzaamheden vanaf de kruin uitgevoerd worden (in een weekendafsluiting van de N337). Daarmee vindt het plaatsen van de verticale pipingmaatregel al plaats tijdens een afsluiting van de provinciale weg.
139.4	Indiener wil graag op korte termijn duidelijkheid over het aantal m^2 ruimtebeslag op het perceel van indiener.	Het tijdelijke en definitief ruimtebeslag van het dijkversterkingsontwerp is bekend en al gedeeld met indiener, dit wordt verder uitgewerkt in een Uitvoeringsontwerp. Concrete oppervlaktes en de schadeloosstelling komen

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		tijdens het gesprek met de rentmeester van het waterschap aan de orde. Dit gesprek wordt minimaal een jaar voor de start van de uitvoering gevoerd. In verband met een zorgvuldige en gelijke behandeling van de zienswijzen is het niet mogelijk om een mondelinge toelichting te faciliteren of met een eerdere reactie te komen. Voor een nadere toelichting op het Uitvoeringsontwerp wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van deze Nota.
139.5	Indiener ontvangt graag rapporten met voorbeelden van vergelijkbare situaties waar ook damwanden vlakbij woningen zijn gedrukt. Indiener geeft aan dat wanneer schade aan de gebouwen zal optreden het waterschap deze, of de inzet van een contra expertise, volledig moet vergoeden. Hoe kan het waterschap garanderen dat deze metingen onafhankelijk en gegarandeerd worden uitgevoerd? Bovendien wil indiener gedurende een periode van 50 jaar na plaatsing van de damwanden schade kunnen claimen.	In het Uitvoeringsontwerp worden de risico's voor de fundering en woning nader onderzocht. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 5.6.8 "Trillingsmetingen" van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) is aangegeven op grond van welke normen de trillingmeters worden geplaatst, deze worden door een gespecialiseerde partij geplaatst. Hier is ook aangegeven hoe ervoor wordt gezorgd dat deze metingen continu plaatsvinden. Metingen worden door gespecialiseerde meetbureaus verricht in opdracht van de aannemer Boskalis Nederland. De zogenoemde Risk Engineer zal er op toezien dat de monitoring juist wordt verricht. In ditzelfde hoofdstuk van het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan is ook informatie opgenomen over de overige monitoringsaspecten. In paragraaf 5.8.4.2 "Verstrekken meetgegevens aan belanghebbenden" is aangegeven wanneer de informatie wordt verstrekt door de onafhankelijke Risk Engineer. Bij de woning van indiener heeft al een vooronderzoek plaatsgevonden en zijn hoogtemeetboutjes geplaatst. Twee maanden voor de start van de uitvoering zal een bouwkundige vooropname worden verricht. Twintig jaar is een wettelijk vastgestelde termijn voor het indienen van een verzoek tot schadevergoeding (artikel 4:131 Algemene wet bestuursrecht), hiervan wordt niet afgeweken. De Algemene wet bestuursrecht voorziet bij gerechtelijke procedures in bepaalde gevallen in een schadeloosstelling voor gemaakte kosten. Kosten voor het inschakelen van een extern deskundige voor een second opinion worden echter niet vergoed. Daarnaast kent de Algemene wet bestuursrecht een regeling voor nadeelcompensatie. Als nadeelcompensatie wordt toegekend, worden bijkomende kosten overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht vergoed (artikel 4:129), waaronder de redelijke kosten voor deskundige bijstand bij de vaststelling van (omvang van) de schade. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring, inclusief de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
139.6	Indiener geeft aan dat nabij de woning van indiener een loswal en depot is gelegen en dat geluidsoverlast en stofoverlast van het grondtransport zal worden ervaren. Om deze hinder te beperken moet geluidwerend glas geplaatst worden en hiervoor moet indiener gecompenseerd worden. Ook zal het waterschap moeten streven om zo veel mogelijk fruitbomen te sparen. Bovendien stelt indiener dat, wanneer de werkzaamheden langer dan twee jaren duren, de onroerende zaken van indiener door het waterschap moeten worden aangekocht en zal indiener schadeloos moeten worden gesteld om een vervangende locatie aan te kopen. Ook spreekt indiener van een nieuwe afscheiding van de provinciale weg voor de woning van indiener en wenst dat deze wordt voorzien van kokosmatten.	De loswal van dit uitvoeringstraject is gelegen ter hoogte van de huidige loswal in Wijhe op meer dan 700 meter van de woning van indiener. In bijlage 3 van de zienswijze van indiener wordt verwezen naar de locatie van een buitendijkse en binnendijkse depot, niet naar een loswal. Op dit moment is de planning dat de werkzaamheden per uitvoeringstraject ongeveer 1,5 tot 2 jaar duren. Tijdens de uitvoering worden geen langdurige overschrijding van de geluidsnormen verwacht waarvoor het treffen van maatregelen nodig is. In paragraaf 11.1.2.1 "Geluidhinder" van het Projectbesluit zijn de resultaten van het uitgevoerde akoestisch onderzoek weergegeven. Indiener kan uiteraard op eigen initiatief geluidswerend glas toepassen, de kosten hiervan worden niet door IJsselwerken vergoed. Geluidsoverlast van de provinciale weg is geen onderdeel van het dijkversterkingsproject. Het uitgangspunt is om overal zoveel mogelijk bomen te sparen, dit geldt ook voor de fruitbomen op het perceel van indiener. Wanneer indiener de wens heeft voor een nieuwe afscheiding van de provinciale weg, dan kan indiener hiervoor zelf de benodigde vergunningen aanvragen en deze afscheiding plaatsen. Door IJsselwerken wordt alleen de huidige situatie hersteld. Tot slot is het niet het beleid van het waterschap om onroerende zaken aan te kopen en dit zal het waterschap dan ook niet doen.
139.7	Voor de dijkversterking moet de aanwezige garage worden verwijderd en weer terug worden gebouwd. De gemeente Olst-Wijhe heeft aangegeven dat slechts 50% van de oppervlakte mag worden herbouwd. Indiener verzoekt het waterschap hierover in gesprek te gaat met de gemeente om ervoor te zorgen dat dezelfde oppervlakte herbouwd mag worden.	Indiener is zelf verantwoordelijk om dit te organiseren met de gemeente. IJsselwerken kan wel helpen met het aanleveren van gegevens. Hierover kan indiener contact opnemen met de Omgevingsmanager van IJsselwerken. Zoals in de reactie op onderdeel 139.2 toegelicht kunnen in de te sluiten gebruiksovereenkomst hierover nadere afspraken worden vastgelegd.
139.8	Aan de zuidoostzijde van de woning is een sloot in eigendom van het waterschap aanwezig. Indiener zou graag de vrijkomende oppervlakte grond bij het rechttrekken van de verlegde dijksloot bij zijn perceel betrekken en is bereid om hiervoor een deel van zijn eigen perceel te ruilen.	De verlegde dijksloot wordt aangesloten op de bestaande dijksloot die in eigendom is van het waterschap. In het gesprek dat de rentmeester van het waterschap zal organiseren met indiener, om te komen tot afspraken en een gebruiksovereenkomst, kunnen de mogelijkheden voor een dergelijke grondruil tussen het waterschap en indiener worden bekeken. Die mogelijkheden zijn nu niet goed in te schatten. Het is uitgesloten dat gemeentegrond of grond van andere particulieren hier onderdeel van kunnen zijn.

Conclusie zienswijze nummer 139

Mede naar aanleiding van deze zienswijze is het definitief ruimtebeslag en tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.1 "Plankaart (definitief ruimtebeslag)" en bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 140

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
140.1	Indiener geeft aan dat als gevolg van de dijkverlegging Paddenpol en de aanleg van de KRW-geul de woning op de Waardman nadelige effecten zal ondervinden bij hoogwater. Dit verhoogde risico is voor indiener aanvaardbaar, mits indiener op eigen erf aanpassingen mag doorvoeren in de vorm van bouwwerken. Indiener verzoekt om dit als mitigerende maatregelen toe te voegen aan het Projectbesluit van de dijkversterking, zodat deze bouwwerken gelegaliseerd worden. Indiener wil de te nemen stappen graag verder bespreken met IJsselwerken.	Uit de "Rivierkundige effectbeoordeling Paddenpol" (bijlage 4.3 van het Projectbesluit) blijkt dat nabij de woning van indiener geen nadelige effecten te verwachten zijn of een verhoogd risico aanwezig is. Vanuit IJsselwerken zijn mitigerende maatregelen dan ook niet benodigd. De zienswijze van indiener is met de waterbeheerder (Rijkswaterstaat) gedeeld. Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat deze bouwwerken om beleidsmatige redenen niet gelegaliseerd kunnen worden op deze locatie. Indiener kan hierover contact opnemen met Rijkswaterstaat.

Conclusie zienswijze nummer 140

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 141

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
141.1	Indiener is van mening dat de natuurwaarden van de Reutekolk, met omliggende bomen, onvoldoende naar voren komen in de beschrijving van dijkmodule zuid 1.1 in de soortenbeschermingstoets. De natuurwaarden van dijkmodule zuid 1.1 en zuid 1.2 zijn niet of onvoldoende in kaart gebracht en dat moet alsnog worden gedaan.	In en om de Reutekolk is volgens de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) een buizerdnest aanwezig en leefgebied voor kleine marterachtigen en egel. Ook is de Reutekolk foerageergebied voor vleermuizen. In paragrafen 6.8, 7.5.2 en 8.2.2 van de Soortenbeschermingstoets is de waarde van de Reutekolk en het omliggende gebied voor deze soorten beschreven. De impact op deze en andere binnendijkse én buitendijkse natuur is meegewogen in het vaststellen van het VKA voor Olst-Zuid en is vervolgens getoetst in het MER deel B. Dat de natuurwaarden onvoldoende in kaart zijn gebracht, wordt dan ook niet onderschreven.
141.2	Indiener geeft aan het onbegrijpelijk te vinden dat de Kortrickvijver gedeeltelijk gedempt gaat worden, de waterpartij is van enorme hydrologische ecologische en recreatieve waarde.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater)

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
141.3	Indiener wil dat voor Olst-Zuid een nieuwe keuze wordt gemaakt voor de wijze van versterken, waarbij een goede afweging wordt gemaakt tussen de impact op het welbevinden van de omwonenden en bewoners van Olst en de binnendijkse natuur enerzijds en het sparen van het buitendijkse Natura 2000-gebied anderzijds. Er moet volgens indiener meer oog zijn voor individuele burgerbelangen.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
141.4	Indiener is bezorgd over de impact van de dijkversterking op het bedrijf Holsto Tuinen en de belasting ervan op de eigenaren.	Het is begrijpelijk dat indiener zich zorgen maakt over de werkzaamheden die gaan plaatsvinden om de dijk te versterken en de invloed die dat zal hebben op de omgeving van indiener. IJsselwerken zet zich erg in om hinder zo veel als

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		mogelijk te beperken. Het kappen van de bomen langs de dijk is noodzakelijk om het onderhoud te verrichten, maar er zullen bomen worden teruggeplant nadat de werkzaamheden zijn volbracht. De dijkversterking heeft impact op het bedrijf Holsto. IJsselwerken is in gesprek met de eigenaren van het bedrijf en zorgt ervoor dat de bedrijfsactiviteiten door kunnen gaan tijdens de dijkversterking. Daarmee wordt verwacht dat het bedrijf geen blijvend nadeel zal ondervinden door de werkzaamheden. Tot slot wordt erop gewezen dat indiener als omwonende van het bedrijf een afgeleid belang heeft en strikt genomen niet voor het belang van het bedrijf kan opkomen.
141.5	Indiener is van mening dat, hoewel het project belangrijk is en doorgang moet vinden, belangen van individuele bewoners beter meegewogen moeten worden. Indiener mist een rapportage over de impact van het plan op bewoners en bedrijven.	In de Verkenningsfase is in het MER deel A de impact op bewoners en bedrijven afgewogen bij de keuze voor het voorkeursalternatief. In het MER deel B is in bijlage 8 “Achtergrondrapport Wonen, werken en leefomgeving” beoordeeld wat per module de effecten zijn. IJsselwerken tracht de hinder voor omwonenden zo veel mogelijk te beperken. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 141

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 142

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
142.1	Indiener verzoekt alternatieven te onderzoeken voor de dijkversterking zodat de Kortrickvijver gespaard kan blijven: buitendijkse versterking of het gebruik van innovatieve technieken. Het dempen van de vijver stuit op bezwaren van indiener ten aanzien van waterhuishouding, ecologische, landschappelijke waarden en haar recreatiefunctie. Daarnaast is het dempen van de vijver volgens indiener in strijd met de natuurwetgeving.	De Kortrickvijver wordt tijdelijk gedeeltelijk gedempt. Dit is nodig om werkruimte te creëren voor de dijkversterking. Het werkterrein wordt afgezet met hekken, daarom is het niet mogelijk om gedurende de uitvoering rond de vijver te lopen. De uitvoeringsperiode van elk uitvoeringstraject duurt gemiddeld 2 jaar. In paragraaf 8.1.2 "Ontwerp Dijkversterking" en de Plankaart (definitief ruimtebeslag) (bijlage 9.1 van het Projectbesluit) is te zien dat de Kortrickvijver geen onderdeel is van het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is weergegeven hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na de dijkversterking wordt teruggebracht. Daarmee wordt zorggedragen voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied. Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp (UO) worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is de totstandkoming van het UO nader toegelicht en ook het beperken van hinder. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Voor een algemene toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota. Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna). Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.
142.2	Indiener heeft zorgen over wijzigingen in de grondwaterstand en verzoekt volgende mitigerende maatregelen te onderzoeken: - grondwatermonitoring - vergroten doorlatendheid van de dijk - compenserende maatregelen verdroging (zoals drainage of versterken van peilbeheer) - aanleggen van natuurlijke waterbuffers - consultatie lokale belanghebbenden	Het bedrijf van indiener is gelegen buiten het projectgebied. In het "Achtergrondrapport Water" (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten (grondwaterkwantiteit, -stroming en -kwaliteit) per dijkmodule voor de gebruiksfase en aanlegfase op bebouwde gebieden, landbouwgebieden en natuur onderzocht. Wanneer knelpunten verwacht werden, zijn ontwerpaanpassingen doorgevoerd of mitigerende maatregelen voorgesteld. In hoofdstuk 7 van dit rapport is hier een overzicht van opgenomen. De geohydrologische effecten voor het bedrijf van indiener zijn gering of verwaarloosbaar. Het is dan ook niet nodig om nog verdere maatregelen te treffen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
142.3	Indiener verzoekt volgende maatregelen te onderzoeken om bomen te sparen, dit omwille van natuurlijke waarden, milieu-impact, bodemstructuur: - dijkversterking met innovatieve technieken (bijvoorbeeld gebruik van gras of andere begroeiing); - verplaatsing van bomen; - ecologische dijkversterking; - maatschappelijke participatie.	In de Verkenningsfase is de veiligheid van de dijk onderzocht, en zijn alle kansrijke oplossingsrichtingen voor de dijkversterking afgewogen (zie Onderbouwing voorkeursalternatief en MER Deel A, bijlage 2.3 en 1.2 van het Projectbesluit). Kansrijke innovatieve versterkingsmethoden zijn hier ook in meegenomen. Dit is in de Planuitwerkingsfase verder uitgewerkt tot het huidige dijkversterkingsontwerp (hoofdstuk 8 "Permanente maatregelen en voorzieningen en wijze van uitvoering per dijkmodule" van het Projectbesluit). Hoofdstuk 4 "Omgevingsproces" van het Projectbesluit beschrijft het gevoerde omgevingsproces en beschrijft hoe de omgeving is betrokken bij de totstandkoming van dit ontwerp. Het behoud van bomen sluit aan bij het uitgangspunt: de nieuwe dijk is van gelijkwaardige ruimtelijke kwaliteit. Voor dit doel is een Handelingskader Bomen opgesteld (bijlage 14 van het MER deel B). De stappen in het handelingskader hebben tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen en zorgt ervoor dat de beoordeling van bomen langs de gehele dijk consistent verloopt. Het kader maakt een onderscheid in: bomen met een wettelijke status, gebiedskenmerkende bomen, ecologisch waardevolle bomen, voor de omgeving belangrijke bomen en overige bomen. Per categorie verschilt de mate van inspanningsverplichting om de bomen te behouden. Het verplaatsen van een boom reduceert de overlevingskans van die boom aanzienlijk en is daarnaast qua uitvoering en kosten vaak niet haalbaar. Voor een algemene toelichting op de omgang met bomen wordt gewezen op paragraaf 2.4 van deze Nota.
142.4	Indiener heeft zorgen over de mogelijke impact van de werkweg die nodig is voor de uitvoering, op natuur, milieu en omwonenden. Indiener verzoekt om een MER waarin de gevolgen van de werkweg langs de IJssel grondig worden geanalyseerd. Indiener wijst er op dat de werkweg kan leiden tot extra verkeersdrukte en onveiligheid. Indiener vindt dat de lokale bevolking beter moet worden geïnformeerd over de werkweg, bijvoorbeeld via een informatieavond over de uitvoering. Ook maakt indiener zich zorgen over de lange termijn effecten van de werkweg op het landschap. Indiener stelt de volgende mitigerende maatregelen voor: - een alternatieve locatie voor de werkweg of gedeeltelijk ondergronds;	Vooropgesteld wordt dat IJsselwerken zich in het ontwerpproces heeft ingespannen om significante effecten op natuur, milieu en omwonenden op voorhand te voorkomen of te beperken door de wijze van uitvoering. In het MER deel B, de Passende beoordeling en onderliggende onderzoeken zijn de milieu- en omgevingseffecten van het dijkversterkingsontwerp beschreven en getoetst. Daarbij is specifiek aandacht gegeven aan de tijdelijke situatie bij de verschillende omgevingsaspecten. Onder meer de door indiener aangehaalde thema's (Wonen, werken, leefomgeving, bereikbaarheid en natuur) zijn hierin opgenomen. Waar nodig zijn passende mitigerende maatregelen voorgesteld om verlies of verstoring te compenseren. In hoofdstuk 11 "Effecten op fysieke

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	- afscherming geluidsoverlast; - herbeplantingsplan om ecologische verstoring te herstellen; - verkeerstechnische maatregelen om veiligheid te borgen; - participatie.	leefomgeving en maatregelen om deze te beperken" van het Projectbesluit is een samenvatting opgenomen per omgevingsaspect. Op geruime afstand van het bedrijf van indiener is een buitendijkse werkweg voorzien ter hoogte van landgoed ter Haere. Om de dijkversterking te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk dat deze locatie wordt gehandhaafd. Het op een andere locatie of ondergronds realiseren van werkwegen is dermate kostenverhogend, dat dit niet doelmatig is. In paragraaf 3.3.4 "Sober en doelmatig" van het Projectbesluit is toegelicht dat de realisatie van de dijkversterking sober en doelmatig moet zijn. Alleen werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de hoogwaterveiligheid op het vereiste niveau te brengen worden gefinancierd. Werkwegen zijn niet toegankelijk voor publiek. Voor de start van de uitvoering worden in het Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie (BLVC)-plan de voorziene wegafsluiting(en), in te stellen omleiding(en) en getroffen maatregelen met betrekking tot bereikbaarheid en leefbaarheid per uitvoeringstraject specifieker beschreven. Bij de totstandkoming hiervan worden onder andere de gemeente en nood- en hulpdiensten betrokken. Relevante informatie uit het BLVC-plan wordt met belanghebbenden gedeeld. Deze werkwijze is in paragraaf 11.3.5 "Bereikbaarheid" van het Projectbesluit beschreven.

Conclusie zienswijze nummer 142

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 143

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
143.1	Indiener stelt dat het proces van afstemming van de benodigde werkzaamheden en maatregelen op landgoed De Haere, militair erfgoed IJssellinie en natuurgebied Reutekolk niet zorgvuldig is verlopen. Daarnaast is volgens indiener er ten onrechte nog geen aanbieding gedaan voor (ruimhartige) compensatie, ondanks toezegging van een bestuurder van WDODelta.	Aan het Projectbesluit ligt een zorgvuldige belangenafweging ten grondslag. Grondeigenaren en andere stakeholders zijn hier gedurende het proces doorlopend over geïnformeerd en bij betrokken. Het standpunt van indiener wordt voor wat betreft het proces van afstemming ten dele herkend. Het klopt dat ten tijde van het gesprek over de objecten (militair erfgoed) op gronden van de indiener de eigendomspositie niet volledig in beeld was. Hier is de Omgevingsmanager door indiener terecht op gewezen. In latere contacten is de indiener betrokken. Over de compensatie is op 22 oktober 2024 (voor de terinzagelegging) overleg geweest met indiener en eerder is al een totaaloverzicht van de maatregelen gedeeld. In eerdere fasen zijn verschillende onderdelen van de dijkversterking besproken met indiener en is het tijdelijk ruimtebeslag op gronden van indiener aangepast. Er zijn toen ook voorstellen gedaan en afspraken gemaakt over compensatie van natuur. De compensatie is vastgelegd in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) en in het Compensatieplan NNN (bijlage 3.4 van Projectbesluit). Met indiener zal voor het gebruik van de gronden een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit).
143.2	Indiener is het niet eens met het verdwijnen van NNN natuurpercelen op Landgoed De Haere en De Reutekolk. Deze natuur is met veel inspanning door indiener gerealiseerd en wordt onnodig opgeofferd. De aantasting zou lokaal gecompenseerd moeten worden, niet bij Windesheim. Hoewel de aantasting tijdelijk is, zal het decennia duren voor de natuur herstelt. Er had op deze locatie moeten worden gekeken naar buitendijkse alternatieven. De werkelijke natuur- en landschapswaarden binnendijks, aangemerkt als NNN, hebben volgens indiener een hogere natuurwaarde dan de reguliere agrarische percelen buitendijks die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied.	Op de gronden van indiener wordt NNN (grasland) aangetast en worden bomen en bos gekapt. Dit is nodig omdat de bomen dicht tegen de binnenzijde van de dijk aan staan en zich in het beperkingengebied van de waterkering bevinden. Het dijkversterkingsontwerp is hier een binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B). Om dit ontwerp te realiseren is ook binnendijkse werkruimte benodigd. Ter beperking van het ruimtebeslag op NNN gronden op percelen van indiener is naar aanleiding van deze zienswijze een keerlus verwijderd en is een keerlus verplaatst. Het aangepaste tijdelijke ruimtebeslag is terug te vinden in bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Projectbesluit. In beginsel geldt dat wat er zit, ook weer terug wordt gebracht. Dit is in beeld gebracht in het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit), en, voor zover het NNN betreft, in het Compensatieplan Natuurnetwerk Nederland (bijlage 3.4 van het Projectbesluit). Op één locatie binnen de gronden van indiener (Reutekolk) kan minder bos worden terug geplant, omdat een gedeelte van het bos binnen de (nieuwe) beschermingszone van de dijk valt en hier vanwege waterveiligheid geen bomen mogen terugkomen. Het klopt dat het een tijd duurt voordat de natuur zich tot de huidige staat heeft hersteld. Kwaliteitsverlies van het NNN door tijdelijke aantasting van het NNN, wordt project overkoepelend gecompenseerd, zoals in het Compensatieplan Natuurnetwerk Nederland is toegelicht. Op deze locatie is gekeken naar buitendijkse alternatieven, zoals in paragraaf 5.2.1 “Onderbouwing voorkeursalternatief per dijkmodule” is beschreven. Op deeltraject 1.1 zijn alternatief B (binnendijks), C (binnen- en buitendijks) en D (buitendijks) als kansrijke alternatieven onderzocht. Doordat er geen verhoging of stabiliteitsberm nodig is op dit traject is het ontwerp van alternatief D gelijk aan alternatief C. Omdat er geen sprake is van sterk onderscheidende effecten voor de thema’s impact op omgeving en techniek, is het goedkoopste alternatief (B) het VKA. Deze keuze is toegelicht in de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Met indiener zal voor het gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit) en staat los van de Projectprocedure. In de gesprekken met grondeigenaren en/of rechthebbenden over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener daarnaast schade of nadeel ervaren dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 143

In reactie op de zienswijze is het tijdelijk ruimtebeslag ter plaatse van het perceel van indiener aangepast (zie hiervoor bijlage 9.2 "Tijdelijk Ruimtebeslag" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 144

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
144.1	Deze zienswijze is identiek aan de zienswijze met nummer 137. Voor de samenvatting en beantwoording van de zienswijze wordt verwezen naar zienswijze 137.	

Conclusie zienswijze nummer 144

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 145

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
145.1	Indiener vreest wateroverlast door het dempen van de vijvers en sloot bij Kortrick, aangezien deze juist zijn aangelegd om water onder huizen aan De Schaapvijver en De Bongerd op te vangen. Het verleden heeft aangetoond dat gedempte vijvers zal leiden tot grondwater en kwelwater onder woningen, met schade (uitval verwarming, noodzaak tot wegpompen water in kruipruimte, gezondheidsproblemen, verzakking/scheuren in woning) tot gevolg.	De dijkversterking zorgt niet voor een toename van kwelwater. De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. In paragraaf 2.5 van deze Nota is dit nader toegelicht. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. De effecten van de dijkversterking op kwelwater zijn onderzocht in het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit). In paragraaf 5.4.1.2 “Module ZU-1 t/m ZU-3” is aangegeven dat voor het deel van de woonwijk langs de Kortrickvijver geen sprake is van toename van kwelwater in

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de eindsituatie. In het deel van de woonwijk Zonnekamp tussen km 20,4 - 21,0 is zelfs sprake van een afname van kwelwater. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
145.2	Indiener stelt dat schade aan woning een zekerheid is gezien de vooraf gedane opnames en vraagt zich af of de genoemde 20 meter waarbinnen de opnames worden gedaan, onafhankelijk zijn bepaald. Indiener vraagt om toe te lichten hoe het schadeprotocol eruit ziet en bij wie ingediend kan worden.	Het doen van vooropnames en het monitoren van woningen betekent niet automatisch dat er ook schade optreedt. Het voorkomen van schade is een integraal onderdeel van het ontwerpproces. Ook in de uitvoering spant IJsselwerken zich in om schade aan eigendommen van anderen te voorkomen. De contour van 20 meter is gebaseerd op NEN-normen. Dit zijn onafhankelijk bepaalde normen die voor alle projecten gelden, ook voor deze dijkversterking. Wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd op een afstand van twee keer de dikte van de grondlaag, zijn grondvervormingen over het algemeen niet groter dan één mm, zo volgt uit geotechnische rekenregels. Bij grondvervormingen kleiner dan één mm, is de invloed op een pand of infrastructuur verwaarloosbaar klein, zo volgt uit de normen NEN-9997 en F530. In het dijktraject is op één locatie een maximale dikte van 10 meter aan kleilagen aangetroffen. Daarom wordt de contour van 20 meter (twee keer 10 meter) gebruikt. Daarbuiten is geen invloed op panden of infrastructuur te verwachten. In paragraaf 9.2.1 “Proces afhandeling schade” van het Projectbesluit is de wijze van schadeafhandeling beschreven, in bijlage 8.6 “Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan” van het Projectbesluit zijn de preventiemaatregelen beschreven. Er wordt geprobeerd om schade aan eigendommen van anderen zoveel als mogelijk te beperken. Desondanks kan er onverhoopt schade ontstaan door de uitvoering van de dijkversterking. Mocht er toch schade ontstaan, dan kan hiervan een melding worden gedaan bij het speciaal ingerichte Meldpunt schade. Voor een toelichting op het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
145.3	Indiener verwacht overlast van de werkzaamheden zelf, die te dicht bij de woningen uitgevoerd worden.	Er wordt getracht de hinder voor omwonenden zo veel mogelijk te beperken. In paragraaf 11.1.2 “Beperken van hinder” van het Projectbesluit zijn de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven, waaruit blijkt hoe er wordt gezorgd dat de uitvoering binnen de wettelijke kaders voor geluidhinder en trillinghinder blijft Met deze waarden en afstanden wordt bij de uitvoering rekening gehouden. Dit is toegelicht in het Overzicht trillingseffecten dijkversterking Zwolle-Olst (bijlage 8.3 van het Projectbesluit). In het Akoestisch onderzoek (bijlage 8.4 van het Projectbesluit) is aangegeven welke geluidhinder indiener kan verwachten van de werkzaamheden. Hieruit blijkt dat gezien de afstand tot de werkzaamheden geen of nauwelijks geluidhinder te verwachten is. Wanneer indiener verdere vragen heeft kan deze contact opnemen met de Omgevingsmanager van IJsselwerken. Voor een nadere toelichting op het beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
145.4	Indiener pleit voor een buitendijkse dijkversterkingsoplossing. Indiener noemt als voordelen van buitendijkse versterking: minder kosten en medewerking van betrokken bewoners, maar vermoed ook minder opvang bij hoge waterstanden.	Omdat de binnendijkse grondoplossing met verticale pipingmaatregel (alternatief B) de minste impact op de omgeving heeft en de andere thema's nauwelijks onderscheidend zijn, is dit het Voorkeursalternatief. Dit is beschreven in Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit). Bij de bepaling van het Voorkeursalternatief is rekening gehouden met meerdere aspecten, waaronder de aspecten die indiener noemt. Toen in 2023 de impact van de uitvoering van het dijkversterkingsontwerp op de parkzone, waaronder het kappen van de bomen, duidelijk werd, is op verzoek van de gemeente Olst-Wijhe een bestuurlijk traject gestart om zorgvuldig te analyseren wat de mogelijkheden waren om deze impact te beperken. Eind 2023 is bestuurlijk vastgesteld dat het voorliggende plan, met de binnendijkse versterking, wordt gehandhaafd. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van het Voorkeursalternatief bij Kortrick, en het onderwerp Natura 2000, wordt gewezen op paragraaf 2.3 van deze Nota.
145.5	Indiener vindt het kappen van de bomen en de ontregeling van het gebied tussen de dijk en de bewoning bij Kortrick ongehoord. Herplanten en herinrichting doet daar niets aan af en kost onnodig veel geld.	Het is niet nodig om alle bomen op dit deeltraject te kappen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is in paragraaf 3.1 “ZU-1 De Haere - Olst Zuid” aangegeven welke bomen op dit deeltraject gekapt moeten worden. Ten noorden van de Kneu tot aan de Kortrickvijver worden niet alle bomen gekapt. Langs de Kortrickvijver, aan de kant van de dijk, is het wel nodig om voor de uitvoering van het project bomen te kappen. In het Landschapsplan is opgenomen hoe de Kortrickvijver en de aansluitende parkzone na afronding van de dijkversterking worden teruggebracht. Daarnaast

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		is in bijlagen 4 en 7 van de Rapportage houtopstanden (bijlage 3.7 van het Projectbesluit) per beplantingstype de grootte en (voorlopige) beplantingssoort bepaald zodat er ecologische meerwaarde ontstaat en de parkzone een schakel wordt tussen de uiterwaarden en het dorp Olst. Het definitieve Landschapsplan inclusief de Rapportage houtopstanden wordt gepubliceerd en ter inzage gelegd, tegelijk met het definitieve Projectbesluit en vergunningen. In het Landschapsplan wordt aangegeven welke bomen gekapt moeten worden en hoe dit gecompenseerd wordt. Op deze manier wordt gezorgd voor een, na afronding van de dijkversterking, goed ingepast gebied, zowel landschappelijk, ecologisch en voor de bewoners. Voor een algemene toelichting op hoe er wordt omgegaan met bomen, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van deze Nota. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar beschermde natuurwaarden (flora en fauna Uit de Soortenbeschermingstoets (bijlage 3.5 van het Projectbesluit) blijkt dat er zich binnendijks, ter hoogte van de Kortrickvijver, geen beschermde natuurwaarden bevinden. Ten zuiden hiervan zijn wel ooievaar en kerkuil aanwezig. Voor de start van de uitvoering worden de maatregelen uit het Activiteitenplan (bijlage 3.6 van het Projectbesluit) uitgevoerd om de effecten op ooievaar en kerkuil te beperken.

Conclusie zienswijze nummer 145

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 146

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
146.1	Indiener maakt zich zorgen over het voortbestaan van aanwezige waarden van rivier gebonden flora en vegetatietypen. Indiener adviseert om gebruik te maken van kleine gronddepots voor het opslaan van de toplaag. Ook adviseert indiener om deskundige begeleiding in te schakelen en om gebiedseigen klei te gebruiken of om het materiaal van elders dat gebruikt wordt goed te controleren op plantensoorten die problemen kunnen veroorzaken.	Er zijn in de verschillende fasen van het project ecologen betrokken bij de totstandkoming van de plannen en ontwerpen. De uitvoeringswerkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige ecoloog. In het activiteitenplan en compensatieplan NNN (bijlage 3.4 van het Projectbesluit) zijn kaderstellende voorwaarden opgenomen voor het herstel van bijzondere dijkflora over het gehele dijktraject. In de uitvoeringsplannen (waaronder het ecologisch werkprotocol) worden de maatregelen op uitvoeringsniveau geconcretiseerd, waarbij IJsselwerken zich maximaal inspant voor herstel van dijkflora. In de NNN toetsing en in het Compensatieplan NNN is de verspreiding van bijzondere dijkflora (Rode lijst) toegelicht. Hoewel IJsselwerken de redenering achter het advies om kleine depots aan te leggen begrijpt, is vanuit het oogpunt van uitvoerbaarheid van de dijkversterking gekozen om dit advies niet over te nemen. IJsselwerken ziet erop toe dat het verspreiden van invasieve exoten wordt voorkomen. Op dit moment is het nog niet bekend waar de klei vandaan zal komen.

Conclusie zienswijze nummer 146

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 147

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
147.1	Indiener geeft aan te twijfelen aan de inzet van IJsselwerken om de schade aan de omgeving zo klein mogelijk te houden. Hij wijst erop dat het voorkeursalternatief is gewijzigd en bij de woning van indiener geen kunststof damwanden worden aangebracht, maar stalen damwanden waarmee geen damwandproef is gedaan. Indiener stelt dat schadevergoeding dient te worden uitgekeerd als dit redelijkerwijs aannemelijk is, in plaats van aangetoond.	Met het inbrengen van stalen damwanden is zeer veel ervaring, in zijn algemeenheid en specifiek bij dijkversterkingsprojecten. Het inbrengen van kunststof damwanden is juist een relatief nieuwe techniek, daarom zijn er op een proeflocatie trillingproeven uitgevoerd (zie paragraaf 6.1.1.2 "Damwandproef inbrengen kunststof damwanden" van het Projectbesluit). Voor stalen damwanden is dit niet nodig, aangezien hier veel informatie over beschikbaar is. Het voorkeursalternatief (VKA) ter hoogte van de woning van de indiener was een binnendijkse versterking met verticale pipingmaatregel (alternatief B). In de Planuitwerkingsfase is het VKA gewijzigd naar een zelfstandig kerende constructie (stalen damwand) in de buitenzijde van de dijk (alternatief E), zie bijlage 2.5 van het Projectbesluit. De woning van indiener ligt binnen dit beïnvloedingsgebied van de dijkversterking, maar wel op geruime afstand. Hiermee is er minder kans op schade dan bij het aanbrengen van een verticale maatregel op beperkte afstand van de woning van indiener. Bij alle bebouwing waar dit relevant is, ook bij de woning van indiener, zijn of worden de komende tijd hoogtemeetboutjes geplaatst. Meetboutjes worden periodiek ingemeten om zo de bestaande hoogte van deze bebouwing vast te leggen. Omdat de woning van indiener binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden staat, vindt daarnaast een bouwkundige vooropname plaats en vindt gedurende de uitvoering monitoring plaats. De wijze van monitoring tijdens de uitvoering wordt vastgelegd in het monitoringsplan per uitvoeringstraject. In paragraaf 9.2 "Nadeelcompensatie en bouwschade door werkzaamheden" van het Projectbesluit en in de Processchema's (bijlage 2.13 van het Projectbesluit) is aangegeven dat de eventuele schade door een (onafhankelijke) schade-expert wordt vastgesteld. Als deze wordt veroorzaakt door de dijkversterking, wordt dit vergoed. Voor een nadere toelichting op het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		voorkomen van schade en de wijze van monitoring wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
147.2	Indiener vindt de wijze en termijn van monitoring onvoldoende.	In aanvulling op de reactie op onderdeel 147.1, het volgende. Het Schadepreventie- en omgevingsmonitoringsplan (bijlage 8.6 van het Projectbesluit) is aangegeven op welke wijze monitoring plaats gaat vinden. De termijn van monitoring is voor dit project voldoende lang om vast te kunnen stellen of er sprake is van schade als gevolg van de dijkversterking. Het is dan ook niet nodig om deze termijn te verlengen. De woning van indiener ligt buiten het beïnvloedingsgebied voor zettingen of horizontale grondvervormingen. Ook worden bij de woning geen veranderingen in de grondwaterstand verwacht, zie ook de reactie op onderdeel 147.3. Op basis van de huidige inzichten zal de monitoring bestaan uit trillingmetingen (in x, y en z en daarmee 3D) bij de woning of naastgelegen panden en periodieke hoogtemetingen.
147.3	Indiener geeft aan tot op heden geen water in de kruipruimte van de woning te hebben gehad. Indiener geeft aan ervan uit te moeten kunnen gaan dat IJsselwerken er alles aan doet dat dit door het aanbrengen van de zelfstandig kerende constructie niet gaat veranderen.	De woning van indiener is gelegen in Dijkmodule Zuid 2, ter hoogte van km 22,6. In het Achtergrondrapport Water (bijlage 1.5 van het Projectbesluit) zijn de grondwatereffecten van het aanbrengen van de zelfstandig kerende constructie onderzocht. Uit dit rapport blijkt dat geen verandering in grondwaterstanden bij de kruipruimte zal ontstaan, in paragraaf 5.4.1.2 "Module ZU-1 t/m ZU-3" is aangegeven dat "middels modelberekeningen de invloed op de geohydrologie aan de binnendijkse zijde is bepaald. Daaruit blijken voor de bebouwing op dit deel geen (negatieve) geohydrologische effecten."
147.4	Indiener geeft aan het verstandig te vinden dat de N337 niet volledig wordt afsloten. Indiener gaat ervan uit dat ervoor wordt gezorgd dat het niet mogelijk zal zijn dat sluipverkeer via de parallelweg vertragingen gaat ontwijken.	De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Om de werkzaamheden uit te kunnen voeren, wordt wel buiten de spits één weghelft van de N337 afgesloten en is het mogelijk om de N337 kortstondig af te sluiten in het weekend. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Op dit moment zijn geen maatregelen voorzien om sluipverkeer tegen te gaan. Als gedurende de uitvoering toch buitensporige hinder van sluipverkeer ontstaat, wordt in overleg met de wegbeheerders bekeken welke maatregelen nodig zijn om deze hinder te beperken.

Conclusie zienswijze nummer 147

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 148

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
148.1	Indiener geeft aan dat de werkzaamheden voor de dijkversterking en het bedrijf van indiener niet naast elkaar kunnen bestaan. Een vergoeding van (eventuele) gevolgschade is voor indiener niet afdoende, indiener wil een aanvaardbare regeling treffen met het waterschap.	De effecten op de bedrijfsvoering van indiener zijn in paragraaf 11.3.2.1 "Permanente effecten" van het Projectbesluit beschreven. Een deel van het perceel van indiener valt binnen het definitief ruimtebeslag. In de huidige situatie valt dit perceel ook al binnen het beperkingengebied waterkering en gelden eisen voor het gebruik hiervan vanuit waterveiligheid. Om ervoor te zorgen dat de versterkte dijk in de toekomst ook van voldoende sterkte blijft, worden deze eisen, zoals opgenomen in de Waterschapsverordening, gehandhaafd. In de Waterschapsverordening is aangegeven welke mogelijkheden bestaan om een vergunning te verlenen voor het aanleggen en in stand houden van (bouw)werken. Deze regels worden door de dijkversterking niet gewijzigd. Met indiener zal voor het gebruik van het perceel een gebruiksovereenkomst worden gesloten. Het gesprek over deze grondbeschikbaarheid wordt gevoerd door de rentmeester van het waterschap (zie paragraaf 9.1 "Grondbeschikbaarheid" van het Projectbesluit) en staat los van de Projectprocedure. In de gesprekken met grondeigenaren en/of rechthebbenden over het ter beschikking krijgen van de gronden geldt als uitgangspunt een volledige schadeloosstelling. Dit wordt in de gebruiksovereenkomst tussen waterschap en grondeigenaar vastgelegd. Mocht indiener daarnaast schade of nadeel ervaren dan kan indiener hiervoor een verzoek tot nadeelcompensatie indienen. Voor een nadere toelichting op het voorkomen van schade, het Meldpunt schade en de regeling voor nadeelcompensatie wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 148

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 149

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
149.1	Indiener vraagt zich af of het een eis of wens van de provincie Overijssel is dat de IJsseldijk N337 tijdens de dijkversterking open moet blijven voor verkeer en wil graag weten waar dit is vastgelegd. Indiener is van mening dat het in verband met verkeersveiligheid wenselijk zou zijn om de dijk gefaseerd af te sluiten en het verkeer om te leiden. Volgens indiener biedt deze werkwijze ook meer mogelijkheden voor de werkzaamheden, waardoor de dijkversterking minder invasief is voor de natuur/dijktaluds.	De dijkversterking kan niet vanaf de N337 worden uitgevoerd. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Naar een alternatief, gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Daarom is dit ongewenst. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit is aanzienlijk langer dan de door indiener genoemde afsluiting van 8 weken voor de werkzaamheden aan de rotonde bij Deventer.
149.2	Indiener wijst op het bestaan van een natuurbank die het ministerie van Landbouw, Voedselveiligheid, Visserij en Natuur aan het opzetten is en vraagt of deze bank bij het project bekend is en of er onderzoek is gedaan naar/voorstellen zijn ontwikkeld voor de inzet van de natuurbank. Daarnaast vraagt indiener zich af of er onderzoek is gedaan naar de mogelijkheden om te werken met een gesloten grondbalans en of hier gebruik wordt gemaakt. Ook met betrekking tot de stikstofbalans wil indiener graag weten of er gekeken is naar de stikstofbelasting binnen 25 km van de Natura 2000-gebieden. Indiener is van mening dat compenseren via uit gebruik nemen van landbouwgebieden buitendijks kansen biedt en vraagt zich af of deze mogelijkheden in beeld zijn gebracht.	De ontwikkeling van de Natuurcompensatiebank is gestopt, omdat onvoldoende zeker was of de gewenste habitats daadwerkelijk gecreëerd kunnen worden. Daarbij komt dat deze habitats pas na minstens drie jaar, maar vaak veel later, gerealiseerd zijn. De Natuurcompensatiebank kan dus niet ingezet worden voor het project. Het beperken van de energie- en grondstofbehoefte en grondgebruik is een van de drie duurzaamheidspijlers van IJsselwerken. Er wordt gericht gezocht naar optimalisaties die de grondbehoefte beperken, hoe duurzame materialen kunnen worden toegepast, hoe de bouwlogistiek kan worden geoptimaliseerd en hoe vrijkomende grond benutten kan worden voor de dijkversterking. In paragraaf 11.3.4 "Duurzaamheid" van het Projectbesluit is dit nader toegelicht. Het werken met een gesloten grondbalans is in kaart gebracht en niet mogelijk gebleken vanwege planning.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Voor het project zijn de stikstofdeposities tot 25 km van de bron berekend, de effecten zijn beoordeeld in de Passende Beoordeling stikstof. De buitendijkse landbouwpercelen zijn niet beschouwd.
149.3	Indiener verzoekt het project om aanvullende milieueffectrapportages uit te voeren en maatregelen te nemen om de impact op de natuur en milieu in kaart te brengen en aan de hand van varianten te minimaliseren. Het gaat indiener met name om de aantallen bomen die gekapt moeten worden, waardoor indiener de indruk heeft dat er niet maximaal op behoud van de bomen is ingezet. Verder sluit indiener aan bij de punten die in zienswijze nummer 135 kenbaar zijn gemaakt en wenst een beantwoording van deze punten.	Voor het project is een milieueffectrapport (MER) opgesteld in twee delen. In het MER deel A, dat is opgesteld tijdens de Verkenningsfase, is de impact op de omgeving voor de kansrijke alternatieven beschreven. Het MER deel B is opgesteld in de Planuitwerkingsfase en beschrijft de milieueffecten van het uitgewerkte voorkeursalternatief behorend bij het dijkversterkingsontwerp in het Projectbesluit. Zowel in het MER deel A als het MER deel B is het effect op houtopstanden onderzocht en beschreven. Deze werkwijze voldoet aan de eisen die hieraan zijn gesteld in de Omgevingswet. Daarnaast is de inhoud ook afgestemd met het bevoegd gezag voor de MER (provincie Overijssel) en heeft de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage een positief advies gegeven. Er worden geen aanvullende rapportages uitgevoerd. In hoofdstuk 11 "Effecten op fysieke leefomgeving en maatregelen deze te beperken" van het Projectbesluit zijn de maatregelen die zijn gericht op het ongedaan maken, beperken of compenseren van de nadelige gevolgen van het project of van het in werking hebben of in stand houden daarvan voor de fysieke leefomgeving beschreven. In het ontwerpproces is in de eerste plaats getracht om zoveel mogelijk beplanting te behouden. Voor dit doel is een Handelingskader bomen opgesteld (bijlage 14 van het MER deel B). De stappen in het Handelingskader hebben tot doel om het kappen van bomen zoveel mogelijk te voorkomen al vroeg in het ontwerpproces. Het kader maakt een belangrijk onderscheid in: bomen met een wettelijke status, gebiedskenmerkende bomen, ecologisch waardevolle bomen, voor de omgeving belangrijke bomen en overige bomen. Per categorie verschilt de mate van inspanningsverplichting om de bomen te behouden. Voor monumentale bomen geldt dat deze uitsluitend mogen worden gekapt bij zwaarwichtige redenen. Het kappen van bomen voor het uitvoeren van de werkzaamheden is helaas niet te voorkomen. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe wordt omgegaan met bomen. Met betrekking tot de punten uit zienswijze nummer 135 die indiener onderschrijft, wordt verwezen naar de beantwoording van deze punten bij zienswijze nummer 135.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
149.4	Indiener betoogt dat van tevoren bekend moet zijn waar de herplant van bomen plaatsvindt, omdat het in praktijk erg moeilijk blijkt te zijn hiervoor geschikte gronden te vinden. Indiener vraagt om de voorstellen voor bomenkap (door middel van een milieueffectrapportage) nogmaals te bekijken met het oog op het brede belang van bestaande bomen. Indiener verwacht een concreet plan voor de bomen die gekapt worden en hoe deze maximaal herplant worden.	In paragraaf 11.5.4.2 "Maatregelen ter beperking van de nadelige gevolgen (herplant)" van het Projectbesluit is toegelicht dat het kappen van bomen en bosvlakken niet te voorkomen is door het nemen van mitigerende maatregelen. Dit komt omdat deze bomen en bosvlakken binnen het tijdelijke en definitief ruimtebeslag van de dijkversterking vallen. In het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) is aangegeven waar deze bomen en bosvlakken herplant worden. Na afronding van de dijkversterking (zie Rapportage houtopstanden in bijlage 3.7 van het Projectbesluit) wordt meer areaal teruggebracht om het landschappelijke/cultuurhistorische beeld te versterken en bij te dragen aan natuurontwikkeling. Rondom de dijk is voldoende ruimte beschikbaar om de compensatie te realiseren. Zoals is toegelicht in de beantwoording van onderdeel 149.3, wordt er geen aanvullend milieueffectrapport opgesteld.
149.5	Indiener is van mening dat de onderbouwing van de noodzaak om groeiplaatsen van beschermde soorten op het dijktalud bij Den Nul aan te tasten, twijfelachtig is. Indiener vraagt zich af of onderzocht is in hoeverre er voldoende stabiliteit en erosiebuffer aanwezig is, waardoor het vervangen van de bekleding op het buitentalud niet strikt noodzakelijk is. Indiener meent dat de maatregelen die in het Activiteitenplan zijn opgenomen onvoldoende zijn voor duurzaam behoud van de soorten op de dijk. Ook wil indiener graag weten hoe het gebruik van kruiden, die een versterkende werking hebben op de dijk, wordt meegenomen bij de huidige dijkaanpak.	In de planuitwerking heeft onderzoek plaatsgevonden naar mogelijkheden om vernietiging van aanwezige waarden in de dijkbekleding te voorkomen. Om de erosiebestendigheid en sterkte van de bekleding te onderzoeken zijn gras-op-zandproeven uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn meegenomen in de beoordeling van de bekleding, als gevolg waarvan minder bekleding van het binnentalud is afgekeurd. Bij Den Nul geldt een versterkingsopgave voor de buitendijkse bekleding en piping. Dit is weergegeven in afbeelding 2.2 van het Projectbesluit. Doordat de buitendijkse bekleding dient te worden versterkt, is het aantasten van de groeiplaatsen van beschermde soorten op het buitendijks dijktalud op deze locatie helaas onvermijdelijk. In het activiteitenplan en compensatieplan NNN (bijlage 3.4 van het Projectbesluit) zijn kaderstellende voorwaarden opgenomen voor het herstel van bijzondere dijkflora over het gehele dijktraject. In de uitvoeringsplannen (waaronder het ecologisch werkprotocol) worden de maatregelen op uitvoeringsniveau geconcretiseerd, waarbij IJsselwerken zich maximaal inspant voor herstel van dijkflora. In de NNN toetsing en in het Compensatieplan NNN is de verspreiding van bijzondere dijkflora (Rode lijst) toegelicht. In de Soortenbeschermingstoets wordt niet verwezen naar deze documenten, dit had wel gemoeten. De verwijzing naar deze documenten zal dan ook worden opgenomen.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
149.6	Indiener heeft bezwaar tegen loswallen die op voor natuur ingerichte percelen gesitueerd zijn en wil graag dat er minder loswallen in Natura 2000-gebied of binnendijks op kwetsbare plekken geplaatst worden. Er is veel gemeenschapsgeld in deze percelen geïnvesteerd, net zoals in het park Kortrick te Olst. Indiener verzoekt om dit niet buitendijks op te lossen, maar zo veel mogelijk gebruik te maken van plekken die ingericht zijn voor menselijk gebruik, zoals parkeerplaatsen.	De loswallen zijn zo gekozen dat deze zo min mogelijk impact hebben op Natura 2000-gebied of andere waardevolle natuur. In paragraaf 7.2.1 “Loswallen” van het Projectbesluit is aangegeven dat de loswallen moeten passen binnen de strikt beschermde natuurwaarden in de uiterwaarden en dat significant negatieve effecten door aanwezigheid van habitattypen of kwalificerende vogelsoorten voorkomen moeten worden. Daarnaast moeten deze ook nautisch veilig zijn en passen binnen de fysieke leefomgeving. In Bijlage 4. Memo ”Afweging loswal locaties IJsselwerken’ van het Vaarwegmanagementplan (bijlage 8.2 van het Projectbesluit) is de volledige afweging terug te vinden. Het is niet mogelijk om minder loswallen aan te leggen en/of te gebruiken. Idealiter had IJsselwerken juist meer loswallen gehad. Op twee locaties wordt gebruik gemaakt van bestaande loswallen. Meer bestaande loswallen, die voldoen aan de criteria, zijn niet aanwezig langs het traject.
149.7	Indiener geeft aan dat de plannen onvoldoende rekening lijken te houden met de waterafvoer in het gebied Kortrick te Olst en verzoekt om een gedetailleerde analyse en aanpassingen om wateroverlast voor de omwonenden te voorkomen.	De Kortrickvijver (inclusief verbindingssloot) vervult twee belangrijke functies: het bergen van water (bijvoorbeeld voor het opvangen van regenwater of het verwerken van de riool overstort van de gemeente) en het afvangen en afvoeren van kwelwater. Het uitgangspunt bij de werkzaamheden is dat de huidige functionaliteiten niet mogen verslechteren en zodoende niet tot (meer) wateroverlast mogen leiden. In het nog op te stellen Uitvoeringsontwerp worden deze beide functionaliteiten in detail uitgewerkt voor de Uitvoeringfase. Het effect van de tijdelijke gedeeltelijke demping op het waterbergend vermogen van de vijver is gemitigeerd door tijdelijke uitbreiding van de Kortrickvijver aan de zuidzijde van de bestaande vijver. Hierbij is rekening gehouden met een hevige regenbui die theoretisch gezien eens in de tien jaar voorkomt. Daarnaast wordt het resterende oppervlak van Kortrickvijver in de tijdelijke situatie zodanig ingericht dat het oppervlaktewater met elkaar verbonden blijft, bijvoorbeeld door het gebruik van duikers. Om het kwelwater effectief af te voeren, kan bijvoorbeeld drainage onder de werkstroken worden aangelegd of kunnen pompen worden ingezet. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het kwelwater nog steeds kan uittreden en gecontroleerd afgevoerd wordt. Gedurende de werkzaamheden wordt het effect op het grondwater (kwelwater) nauwlettend gemonitord en waar nodig worden passende aanvullende maatregelen genomen, zoals beschreven in het nog op te stellen Monitoringsplan en Uitvoeringsontwerp. Hierdoor blijven de functionaliteit van

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		de Kortrickvijver, berging van kwel- en oppervlaktewater, intact, en wordt in de tijdelijke situatie geen verslechtering van deze functies verwacht. Wanneer ondanks het bovenstaande toch schade ontstaat, als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden, kan dit worden gemeld bij het Meldpunt schade. Voor een toelichting op het Uitvoeringsontwerp, het voorkomen van schade, de wijze van monitoring en het Meldpunt schade wordt ook gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
149.8	Indiener is van mening dat overwogen moet worden gebruik te maken van natuurlijke materialen en technieken die de biodiversiteit bevorderen. Het project zou veel meer integraal bekeken moeten worden, mede vanwege de waterbergingsopgave, klimaatverandering, klimaatadaptatie en water en bodem sturend. Indiener vraagt zich af hoe hieraan binnen het ontwerp invulling is gegeven en of er naast Paddenpol nog andere locaties zijn waar dit onderzocht kan worden. Daarbij vraagt indiener zich af waarom dit geen onderdeel uitmaakt van de plannen.	Zoals in paragraaf 3.5 "Duurzaamheid en biodiversiteit" van het Projectbesluit is toegelicht, is duurzaamheid een thema bij afwegingen ten aanzien van ontwerp, materialen, uitvoeringsmethoden, logistiek en meekoppelkansen. Het vergroten van natuurwaarden en leefbaarheid is een van de drie duurzaamheids-pijlers van IJsselwerken. De ambitie van IJsselwerken is om de biodiversiteit ten minste te vergroten ten opzichte van de huidige situatie. Daarnaast wordt met de dijkversterking uitvoering gegeven aan de doelen die de Nationale Omgevingsvisie formuleert ten aanzien van waterveiligheid, namelijk het waarborgen van de waterveiligheid en de klimaatbestendigheid. Zie ook paragraaf 12.2.1 "Nationale Omgevingsvisie" van het Projectbesluit. Bij het ontwerp van de dijk wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen als klimaatverandering en bodemdaling (paragraaf 3.3 "Technische randvoorwaarden project" van het Projectbesluit). Voor een toelichting op water en bodem sturend wordt gewezen op de beantwoording van onderdeel 149.9.
149.9	Indiener vraagt of er onderzoek is gedaan naar water en bodem sturend, mede gezien het feit dat klimaatverandering leidt tot extreme watertoevoer en waterberging binnen de dijken hiervoor de beste aanpak lijkt te zijn.	De dijkversterking valt binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma, zoals benoemd in de Kamerbrief Water en Bodem sturend van het ministerie van I&W van 25 november 2022 (Kamerstukken II 2022–2023, 27 625, nr. 592) Binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma en dus ook bij deze dijkversterking wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen zoals klimaatverandering. Daarnaast maakt de Natuurlijke inrichting Paddenpol onderdeel uit van IJsselwerken. De uiterwaard ten zuiden van Herxen wordt breder en het water komt minder hoog te staan in tijden van hoge waterafvoer. Het gebied tussen de rivier en de nieuwe dijk wordt landschappelijk ingepast. In samenwerking met de provincie Overijssel, Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat wordt dit gebied en de huidige uiterwaard bovendien ingericht als natuurgebied, dat tijdens overstromingen het water langer vasthoudt en als natuurlijke waterbuffer fungeert voor droge tijden. Met de Natuurlijke inrichting Paddenpol,

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		toegelicht in paragraaf 8.5.3 “Natuurlijke inrichting Paddenpol” van het Projectbesluit, wordt zodoende ingespeeld op Water en Bodem sturend.
149.10	Indiener geeft aan dat communicatie met bewoners van belang is en mogelijk tot vernieuwende en creatieve meedenk oplossingen had kunnen leiden. Indiener vraagt zich af hoe naar het belang van participatie wordt gekeken. Specifiek vraagt indiener zich af hoe het kan dat de Kortrickvijver in de plannen die nu ter inzage liggen deels zal worden gedempt, terwijl hier in eerdere plannen geen sprake van was.	De aanpak van de participatie tijdens de Planuitwerking is beschreven in het Projectbesluit (paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase”) en nader toegelicht in paragraaf 2.2 van deze Nota. De focus lag op persoonlijke gesprekken met individuele belanghebbenden van de dijkversterking. Dit waren met name de eigenaren van gronden die geraakt worden door de dijkversterking. De individuele belangen van bewoners zijn op deze manier goed meegenomen in het project. Voor een toelichting op het proces van totstandkoming van het ontwerp van de dijk nabij Kortrick wordt verwezen naar paragraaf 2.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 149

In reactie op de zienswijze is in de Soortenbeschermingstoets en het Activiteitenplan soortenbescherming een juiste verwijzing opgenomen naar het dijkflora herstelplan wat onderdeel is van het NNN compensatieplan (zie hiervoor bijlage 3.4 "Soortenbeschermingstoets" en bijlage 3.5 "Activiteitenplan soortenbescherming" van het Projectbesluit).

Zienswijze nummer 150

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
150.1	Indiener vraagt waarom het Ruimtelijk kwaliteitskader niet eerder ter inzage is gelegd, terwijl dit document van uitermate groot belang is voor hoe de dijk wordt ontworpen en welke compenserende en mitigerende maatregelen zullen worden getroffen.	Indiener heeft ook tegen het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen een zienswijze ingediend. De reactie op deze zienswijze is terug te vinden onder nummer 73 van deze Nota. Het Ruimtelijk kwaliteitskader heeft van donderdag 8 maart 2018 tot en met woensdag 18 april 2018 ter inzage gelegen als onderdeel van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, sinds deze periode is het Ruimtelijk kwaliteitskader ook terug te vinden op de website van de Commissie mer. Het Ruimtelijk kwaliteitskader is bijlage 2.1 van het Projectbesluit en is opgesteld in de Verkenningsfase. Het is een instrument gemaakt om te sturen en inspireren op ruimtelijke kwaliteit en vormt een kader voor de landschappelijke inpassing van de dijkversterkingsmaatregelen. Het vormt een kader, net als andere wettelijke of kaderstellende documenten op het gebied van techniek, ecologie en bijvoorbeeld verkeer, en is geen besluit in de zin van de Algemene Wet bestuursrecht. Het Ruimtelijk kwaliteitskader is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen de betrokken overheden en is in het begin van de Verkenningsfase onderdeel geweest van de publieksparticipatie.
150.2	Indiener geeft aan dat, vanuit het leidende principe ‘beleefbare dijk’ (uit het Ruimtelijk kwaliteitskader), het opmerkelijk en een gemiste kans is om het Beekman(fiets)pad om het Oldenelerpark niet ook als fietspad door te trekken over de dijk om de nieuwbouwwijk Nieuw Harculo. Ook zou daarmee recreatief routenetwerk worden versterkt.	Het voorstel van indiener is door de gemeente Zwolle ingediend als meekoppelkans tijdens de Verkenningsfase als “Fietspad over de dijk bij Harculo” en “Wandelpad Beekmanpad”. In Bijlage II Factsheets meekoppelkansen van de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit) zijn deze meekoppelkansen verder toegelicht. Tijdens de Planuitwerkingsfase is echter gebleken dat realisatie van deze meekoppelkansen niet haalbaar is, onder meer vanwege negatieve effecten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied. Daarom heeft de gemeente Zwolle besloten om deze meekoppelkansen niet verder door te zetten en zijn deze tijdens de Planuitwerkingsfase komen te vervallen. Het voorstel is dus serieus overwogen, maar om juridisch-inhoudelijke redenen afgevallen.

150.3	Indiener stelt dat, in aansluiting op aangrenzende dijken, het logisch is om ook de zuidelijke dijk van de Noorderhaven te voorzien van florarijke dijkbekleding. Dit sluit volgens indiener ook aan bij de natuurfunctie van de betonnen aanlegsteiger en de natuurfunctie van de haven.	De zuidelijke dijk van de Noorderhaven maakt onderdeel uit van deeltraject 12.3 van de dijkversterking. Bij deze dijk langs de voormalige IJsselcentrale wordt de buitenbekleding vervangen. Op delen waar dat mogelijk is wordt de bekleding voorzien van een leeflaag die geschikt is voor de ontwikkeling van dijkflora. Noordelijk georiënteerde delen van de buitenbekleding zijn hiervoor minder geschikt. Daarom wordt de zuidelijke dijk met noordelijke oriëntatie van de Noorderhaven niet voorzien van florarijke dijkbekleding.
150.4	Indiener geeft aan dat de parkstructuur ‘grotendeels’ wordt behouden. Indiener vraagt wat er dan niet wordt behouden en waarom er dan meer compenserende natuur-/landschapselementen worden opgenomen.	Direct langs de te versterken dijk is het nodig om enkele bomen te kappen en bosvlakken te rooien, zowel voor het tijdelijk ruimtebeslag als het definitief ruimtebeslag van de dijkversterking. Daardoor wordt de parkstructuur langs de randen van het park beperkt aangetast. Het Landschapsplan (bijlage 2.12 van het Projectbesluit) geeft aan hoe het dijkversterkingsontwerp in het landschap wordt ingepast en gaat daarbij ook in op de beplantingscompensatie per dijkmodule. Met de gemeente Zwolle wordt gesproken over de inrichting van het park na uitvoering van de werkzaamheden. Hier worden de wensen van de Belangengroep Oldenelerpark in betrokken. Voor een toelichting op de uitwerking tot het Uitvoeringsontwerp wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota.
150.5	Indiener geeft aan dat het starten van de werkzaamheden vanaf 06.00 uur te vroeg is zo dicht bij een woonwijk. Daarbij geeft indiener aan dat in het voortraject altijd is gesproken over een begintijd van 07.00 uur. Indiener ziet dit graag aangepast worden.	In het Projectbesluit is in paragraaf 11.1.2 “Beperken van Hinder” opgenomen dat de meeste werkzaamheden doorweeks plaatsvinden tussen 7.00 en 19.00 uur. Naar aanleiding van deze zienswijze zijn de werktijden in de Passende Beoordeling en omgevingsvergunning N2000-activiteit aangepast.

Conclusie zienswijze nummer 150

In reactie op de zienswijze zijn de werktijden in de Passende Beoordeling (zie hiervoor paragraaf 4.4 “Planning en werktijden”) en de omgevingsvergunning N2000-activiteit aangepast.

Zienswijze nummer 151

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
151.1	Indiener geeft aan dat de buitendijkse talud verflauwing in het Natura 2000-gebied voor dit dijkvlak (ten noorden van de T-kruising Jan van Arkelweg/Fabrieksweg) onwenselijk is. Herstel en deels ophogen van dit dijkvlak voorkomt aantasting van het N2000-gebied met verplichte compensatie elders en maakt talud verflauwing overbodig. Daarmee is de aansluiting op de gerealiseerde nieuwbouw meer in overeenstemming met de uitgangspunten van WDODelta, welke destijds in overeenstemming afgestemd zijn.	Op hetgeen indiener ten aanzien van het ontwerp van de dijk heeft opgemerkt, is al gereageerd in onderdeel 55.1 van deze Nota. Door variatie in de veiligheidsopgaven ter hoogte van de woning van de indiener is, zoals gezegd, maatwerk in het dijkversterkingsontwerp toegepast. Dit resulteert in een lokaal verschil in kruinhoogte, wat niet gelijk wordt getrokken. Omdat het buitentalud nu al flauwer is dan 1:3 en het hoogte tekort maar beperkt is, kan met een kleine extra verflauwing van het buitentalud naar 1:4 ook het hoogtetekort worden opgelost. Hierdoor worden in feite met één ingreep (versterken buitentalud) twee waterveiligheidsproblemen (hoogte en bekleding buitentalud) opgelost.
151.2	Indiener en de buurt ervaren overlast van het “strandje” achter de dijk bij de zuidelijke kolk/materiaalhaven en wil graag dat de toegang hiertoe wordt gereguleerd en minder aantrekkelijk wordt gemaakt door middel van half verharding. Daarnaast zou de extra afrit verlegd moeten worden om bovenstaande overlast zoveel mogelijk te voorkomen.	Op hetgeen indiener heeft opgemerkt ten aanzien van de verharding, de afrit en het strandje is al gereageerd in onderdeel 55.2 en 55.3 van deze Nota. De afrit zal, zoals gezegd, worden verplaatst. De geuite wens tot regulering of beleid zal indiener met de gemeente Zwolle moeten bespreken.

Conclusie zienswijze nummer 2

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 152

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
152.1	Indiener geeft aan dat het plan om de Kortrickvijver te dempen een zeer onverstandig plan is. Indiener is bang voor voortdurende problemen met het grondwater. Indiener wil verder graag weten waarom er tussen dorp Olst en de rotonde Olst zuid voor gekozen is om binnendijks werkzaamheden uit te voeren, waardoor bomen moeten worden gerooid en er negatieve impact op natuur en bewoners optreedt, en niet buitendijks. Indiener stelt dat de natuur (weiland) in het Natura 2000-gebied sneller zal herstellen dan de natuur binnendijks.	Voor een algemene toelichting op de invloed van de dijkversterking op de parkzone bij Olst-Zuid en de keuze voor een binnendijkse versterking, wordt verwezen naar paragraaf 2.3.2 “Parkzone Olst-Zuid” van deze Nota.
152.2	Indiener stelt dat dit plan een geldverslindende operatie is die absoluut niet nodig is. Tot slot merkt indiener dat er met een tunnelvisie gekeken wordt naar stikstof en hier alles voor moet wijken, terwijl er niets gebeurt aan PFAS en PFOS.	De noodzaak van de dijkversterking is toegelicht in paragraaf 1.1 “Aanleiding” van het Projectbesluit. Verder wordt opgemerkt dat zonder omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit het project niet kan worden uitgevoerd en dat stikstofdepositie onderdeel is van de afweging voor de dijkversterking. In paragraaf 7.4.2 “Bodemverontreiniging” van het Projectbesluit is aangegeven hoe bij de uitvoering van de dijkversterking rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van onder meer PFAS in de bodem.

Conclusie zienswijze nummer 152

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 153

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
153.1	Indieners geven aan zich genoodzaakt te voelen om ook tegen dit besluit een zienswijze in te dienen, omdat in deze ontwerpvergunning (nog) geen rekening is gehouden met de door hen ingediende zienswijze tegen de eerdere ontwerpvergunningen. Indiener geeft aan in die eerdere zienswijze meerdere, naar hun mening, overtuigende argumenten ingebracht te hebben voor het sparen van het bestaande wijkpark ter hoogte van de wijk Kortrick in Olst.	De ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit heeft ter inzage gelegen voordat de besluitvorming over het Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen afgerond is. Dit betekent dat in de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit geen rekening kon worden gehouden met eventuele wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen gericht tegen het Projectbesluit en eerdere ontwerpvergunningen. De argumenten die indieners aandragen hebben zij ook in een eerdere zienswijze naar voren gebracht. Deze argumenten zijn beantwoord in de reactie op zienswijzen 53 en 118 van deze Nota, meer specifiek de onderdelen 53.1, 53.3, 53.9 en 118.1. Voor de keuze voor een binnendijkse versterking, wordt ook verwezen naar paragraaf 2.3.2 “Parkzone Olst-Zuid” van deze Nota.
153.2	Indieners betogen dat de dijkversterking ter hoogte van de wijk Kortrick aan de buitenzijde van de dijk zou kunnen en moeten worden gerealiseerd. Indieners geven aan dat in de ontwerpvergunning Natura 2000-activiteit ingegaan wordt op de aanwezigheid van beverburchten en holen langs het hele dijkversterkingstraject. Ook het noodzakelijk verliezen van een burcht komt aan de orde als gevolg van een werkroute. In de stukken wordt beschreven dat de werkzaamheden acceptabel zijn, gezien de grote actieradius en de uitwijkmogelijkheden van dit dier. Indieners geven aan er daarom vanuit te gaan dat de beverburcht bij een buitendijkse variant bij Kortrick eveneens geen belemmering vormt voor een buitendijkse versterking. Ook de aanwezigheid van andere kwalificerende soorten flora en fauna vormen volgens indieners geen belemmering. Een zelfstandig kerende constructie die aan de rivierkant (buitenzijde) wordt geplaatst ter hoogte van de wijk Kortrick zal volgens indieners geen gevolgen hebben voor kwalificerende soorten binnen Natura 2000, omdat de situatie niet afwijkt.	In aanvulling op de reactie bij onderdeel 153.1 het volgende. Voor de keuze voor een binnendijkse versterking, wordt nogmaals verwezen naar paragraaf 2.3.2 “Parkzone Olst-Zuid” van deze Nota. Omdat er geen sprake is van een buitendijkse versterking zijn de door indiener aangedragen aspecten niet aan de orde en niet getoetst. Bij de uitvoering van de dijkversterking wordt rekening gehouden met tijdelijk ruimtebeslag in het buitendijkse Natura 2000-gebied en deze kent tijdelijke effecten. Het door indiener aangedragen alternatief zorgt voor definitief ruimtebeslag in het buitendijkse Natura-2000 gebied en kent daarmee definitieve effecten. Deze tijdelijke en definitieve effecten zijn niet met elkaar te vergelijken. De zelfstandig kerende constructie (alternatief E) is in de Verkenningsfase afgevallen en niet als kansrijk alternatief meegenomen in het MER. De onderbouwing van het Voorkeursalternatief is beschreven in de Onderbouwing voorkeursalternatief (bijlage 2.3 van het Projectbesluit).

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
153.3	Indieners betwijfelen de noodzaak om de N337 vrij te houden en vindt de onderbouwing hiervan in de eerdere besluiten summier. Daarin wordt aangegeven dat het ‘het omrijden effect heeft op de Sallandse Heuvelrug’. Indiener stelt vast dat met het aankopen van een aantal agrarische bedrijven stikstofruimte is gecreëerd en dat sprake is van een permanente daling van de depositie op de Sallandse Heuvelrug. Indiener vermoed dat er voldoende ruimte is geschapen om een kortdurende omleiding van het verkeer te kunnen verantwoorden.	Opgemerkt wordt dat dit zienswijzeonderdeel ook door indiener is ingebracht in zijn zienswijze tegen het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen (zienswijze onderdeel 53.4 van deze Nota). Het is niet mogelijk om de N337 permanent als werkweg te gebruiken. De hoofdrijbaan van de provinciale weg N337 moet namelijk tijdens de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen in twee richtingen beschikbaar zijn met een minimale toegestane snelheid van 50 km/u. Dit is een eis van de wegbeheerder, provincie Overijssel. Om de werkzaamheden uit te kunnen voeren wordt er wel buiten de spits één weghelft afgesloten. Naar gefaseerd volledig afsluiten, is onderzoek gedaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onder meer leidt tot verkeersveiligheidsissues in het achterland, door het optreden van sluipverkeer. Dit is ongewenst en daarom is het door indiener voorgestelde extern salderen ten behoeve van omleidingsroutes niet aan de orde. Wel mag en zal de N337 enkele keren kortstondig worden afgesloten in de weekenden. In paragraaf 6.1 "Van voorkeursalternatief naar dijkversterkingsontwerp" van het Projectbesluit is dit beschreven. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat een volledige afsluiting van de N337 voor de realisatie van een uitvoeringstraject betekent dat de weg voor ongeveer 1,5 jaar moet worden afgesloten. Dit betekent dat niet kan worden volstaan met een kortdurende omleiding van het verkeer zoals indiener aangeeft.
153.4	Indieners betwijfelen de noodzaak om de N337 vrij te houden en vindt de onderbouwing hiervan in de eerdere besluiten summier. Daarin wordt aangegeven dat ‘de N348 vol zit’. Dit was echter geen belemmering om de N337 af te sluiten van 10 maart tot en met 25 mei. Voor zover bij indiener bekend heeft dit niet tot onoverkomelijke problemen geleid. Men gebruikt de westelijke route A50 of via Epe en Heerde immers ook. Kortom, het beslist niet willen afsluiten van de N337 op bepaalde plekken is volgens indieners niet naar behoren onderbouwd. Daarnaast hebben indieners in een eerdere zienswijze aangegeven om één rijbaan beschikbaar te houden.	In aanvulling op hetgeen in onderdeel 153.3 is aangegeven met betrekking tot het afsluiten van de N337 wordt het volgende opgemerkt. Voor het Groot Onderhoud van de N337 is een volledige afsluiting nodig, omdat de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden binnen een beperkte afsluiting. De afsluiting van de N337 voor Groot Onderhoud in het voorjaar van 2025 heeft geleid tot opstoppingen bij de kruising N35 en N348 ter hoogte van Raalte en meer sluipverkeer, met als gevolg meer verkeersonveilige situaties voor met name fietsers. Het is daarom niet wenselijk om de N337 voor de dijkversterking af te sluiten, aangezien hier een volledige wegafsluiting van ongeveer 1,5 jaar per uitvoeringstraject voor nodig is. Dit zou leiden tot een nog grotere kans op verkeersonveilige situaties en een lange periode van hinder.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
153.5	Indieners geven aan dat met het tijdelijk, geheel of gedeeltelijk afsluiten van de Rijksstraatweg, waar nodig, veel tijdwinst kan worden geboekt en overlast voor aanwonenden worden vermeden. Ook is het technisch veel praktischer en goedkoper en heeft het geen invloed op Natura 2000. Het traject bij Kortrick kan volgens indieners in korte tijd worden uitgevoerd. De binnendijkse werkwijze met afbraak van het park en aanleg van transportbanen etc. heeft grote consequenties en zal veel langer duren. Bovendien is de schade hier niet tijdelijk, zoals wordt betoogd, maar permanent als het meer dan 10 jaar duurt om tot een gelijkwaardige situatie te komen. Op pagina 48 wijst u op het definitieve ruimtebeslag van 13,43 ha grasland van het Natura 2000-gebied. Dit bevestigt de conclusie van indieners dat een eventueel zeer gering ruimtebeslag bij een buitendijkse oplossing bij Kortrick geen belemmering vormt. Onderschrijft u deze conclusie?	Zoals is toegelicht in de reactie op onderdeel 153.3 en 153.4 van deze Nota is een volledige afsluiting van de N337 niet mogelijk. Het kappen van bomen is beoordeeld als permanent effect. Dit is toegelicht in paragraaf 11.4.1 “Landschappelijke waarden” van het Projectbesluit. De herplant is voorzien om deze permanente effecten te mitigeren. Het duurt decennia voordat de herplant een volwaardig vergelijkbaar beeld ontstaat. In paragraaf 2.4 van deze Nota is nader toegelicht hoe wordt omgegaan met bomen. Op hetgeen indieners ten aanzien van definitieve ruimtebeslag hebben opgemerkt, is al gereageerd in onderdeel 118.1 van deze Nota.
153.6	Indieners constateren dat het waterschap een wettelijke beschermingszone in het Natura 2000-gebied heeft vastgesteld. Provincie Overijssel geeft aan dat deze zone voor beheer, onderhoud en dijkversterking is. Indieners nemen mede daarom aan dat er geen beperkingen zijn in deze zone voor een buitendijkse dijkversterking ter hoogte van de wijk Kortrick in Olst-Zuid.	In de Waterschapsverordening heeft het waterschap een beperkingengebied waterkering opgenomen. Deze beschermingszone heeft als doel de bescherming van het waterstaatswerk. De bescherming van Natura 2000-gebieden is geregeld in de Omgevingswet en is van toepassing op alle Natura 2000-activiteiten. Dat het beperkingengebied waterkering bestemd is voor een dijkversterking doet niets aan dit beschermingsregime af. Met betrekking tot de veronderstelling van indieners dat er geen beperkingen zijn voor een buitendijkse oplossing wordt verwezen naar de reactie op onderdeel 153.2 van deze Nota.
153.7	Indieners stellen dat de ‘Mixed in Place’ techniek een werkwijze is waarbij een beperktere werkbreedte benodigd is dan een methode met het intrillen of drukken van een stalen damwand. Het systeem is bovendien goedkoper, het gaat sneller en levert minder hinder op. Indieners verzoeken om deze techniek als optie mee te nemen bij het besluit om tegemoet te komen aan de bezwaren. Elke andere optie die het park spaart, is uiteraard ook van harte welkom.	In paragraaf 6.3.2.4 “Mixed in place wand” van het Projectbesluit is toegelicht wanneer een Mixed in place wand binnen de dijkversterking wordt toegepast. In de Werkbeschrijving uitvoering voor Projectbesluit (bijlage 8.1 van het Projectbesluit) is deze werkwijze en het benodigde ruimtebeslag nader omschreven. Hieruit blijkt dat voor een Mixed in place wand een vergelijkbare werkruimte nodig is. Bovendien is dit systeem duurder dan het aanbrengen van kunststof damwanden. Het alternatief dat indieners aandragen is geen haalbaar alternatief. Dit is toegelicht in de reactie op onderdeel 153.3 van deze Nota.
153.8	Indieners constateren dat in alle onderliggende stukken door het waterschap het belang van draagvlak en beperken van hinder voor de inwoners wordt	Tijdelijke hinder en tijdelijk verlies van woonbeleving als gevolg van de dijkversterking is helaas niet geheel te vermijden. Voor een toelichting op het

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	benadrukt. Volgens indieners dient dit te allen tijde te prevaleren als sprake is van een haalbaar alternatief. Dit geldt zonder meer bij de wijk Kortrick. Indieners vragen niet om het hele stuk tot aan de rotonde, maar enkel een beperkt stuk (ongeveer 440 meter) ter hoogte van het wijkpark te voorzien van een zelfstandig kerende constructie.	beperken van hinder wordt gewezen op paragraaf 2.5 van deze Nota. Het alternatief dat indieners aandragen is geen haalbaar alternatief, dit is toegelicht in de reactie op onderdeel 153.3 van deze Nota.

Conclusie zienswijze nummer 153

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 154

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
154.1	Indiener geeft aan dat hij in zijn zienswijze tegen de eerder ter inzage gelegde besluiten grondig gemotiveerd is ingegaan op het ontwerp voor het Projectbesluit dat deze dijkverzwaring mogelijk moet maken. Tot op heden heeft indiener hierop nog geen inhoudelijke reactie ontvangen. In die zienswijze zijn enkele aspecten aan de orde gesteld die ook van toepassing zijn op de procedure om te komen tot een natuurvergunning voor dit project. Zo is indiener van mening dat het participatieproces erg gebrekkig is geweest. Juist omdat de continuïteit van het bedrijf op het spel staat, mocht indiener erop vertrouwen dat er grondig en openhartig zou worden gecommuniceerd met indiener. Volgens indiener is dat echter niet gebeurd. Indiener vindt dat er eerst goede participatie moet plaatsvinden, voordat de natuurvergunning verleend kan worden	Indiener heeft ook tegen het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen een zienswijze ingediend. Deze is van een reactie voorzien onder zienswijze nummer 111 van deze Nota. Opgemerkt wordt dat dit zienswijzeonderdeel ook door indiener is ingebracht in zijn zienswijze tegen het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen (zienswijze onderdeel 111.1 van deze Nota). Bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit is het op grond van artikel 7.4 Omgevingsregeling alleen benodigd om aan te geven of en hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn geweest. De aanpak en het resultaat van de participatie tijdens de Planuitwerking is beschreven in het Projectbesluit (paragraaf 4.2 “Participatie tijdens Planuitwerkingsfase”) en nader toegelicht in paragraaf 2.2 van deze Nota. Voor overheden geldt sinds 2024 een wettelijke verplichting om aan participatie te doen. De inhoud is echter vormvrij en ook is de wet niet concreet over wanneer sprake is van voldoende participatie. IJsselwerken heeft zich ingespannen om belanghebbenden zo goed mogelijk te betrekken, zoals is toegelicht in paragraaf 2.2 van deze Nota. Bewoners en andere belanghebbenden zijn gedurende het proces op verschillende momenten en manieren bij de voorbereiding betrokken.
154.2	Indiener constateert dat uit het Landschapsplan, dat onderdeel uitmaakt van de stukken die samen met dit besluit ter inzage hebben gelegen, blijkt dat erkend wordt dat het dijkverzwaringsproject enorme gevolgen heeft voor het bedrijf. Op 26 februari 2024 is een schetssessie bekend geworden na overleg met wijkbewoners. Die schets heeft echter betrekking op park Kortrick. In het tweede kwartaal van 2024 zou het ontwerp voor het Landschapsplan nader worden	Opgemerkt wordt dat dit zienswijzeonderdeel ook door indiener is ingebracht in zijn zienswijze tegen het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpvergunningen (zienswijze onderdeel 111.19 van deze Nota). Sinds de start van de Verkenning in 2017 is het waterschap en later IJsselwerken in gesprek met indiener. In juli 2024 heeft er met indiener een

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
	uitgewerkt. Een uitwerking van het Landschapsplan op het terrein van het bedrijf zou met indiener worden besproken. Inmiddels zijn er ongeveer 15 maanden verstreken en heeft er nog geen uitwerking van het Landschapsplan plaatsgevonden en is niet besproken met indiener. Uit de eerder door indiener ingediende zienswijze blijkt dat deze uitwerking van enorm belang is voor indiener. Indiener is van mening dat er zonder inhoudelijk overleg met indiener, geen sprake van kan zijn dat er een natuurvergunning voor het project wordt verleend.	gesprek plaatsgevonden over het Landschapsplan. De uitwerking hiervan is meegenomen in het definitieve Landschapsplan (bijlage 2.12 bij het Projectbesluit).

Conclusie zienswijze nummer 154

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.

Zienswijze nummer 155

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
155.1	Indiener is van mening dat de door het waterschap aangekochte stikstofruimte van vijf gestopte veebedrijven dient te worden gebruikt voor de legalisatie van de ruim 30 PAS-melders in Salland. Hiervoor verwijst indiener naar het coalitieakkoord van provincie Overijssel waarin op pagina 12 het volgende staat: “Wanneer vergunningen weer kunnen worden verleend, gaan wij als eerste de PAS-melders legaliseren”. Op dit moment wachten PAS-melders al zes jaar op legalisatie. Zolang daar nog geen zekerheid over bestaat, vindt indiener dat provincie Overijssel voorrang moet geven aan de PAS-melders. Volgens indiener moet het waterschap wachten op de aangekondigde ‘fundamentele herziening van de systematiek van vergunningverlening’ (kamerbrief Startpakket Nederland van het slot d.d. 25-04-2025), mede gezien het feit dat de start van de werkzaamheden is uitgesteld tot 2026.	Provincie Overijssel is niet actief betrokken geweest bij de privaatrechtelijke overeenkomsten waarbij stikstofrechten zijn gekocht van saldogevers en de provincie is dus niet in bezit geweest van deze stikstofruimte. Het waterschap heeft deze stikstofruimte zelf aangekocht voor de dijkversterking en daarmee zijn de intrekkingen van de saldogevers gekoppeld aan de dijkversterking. De stikstofrechten zijn niet ingetrokken met het doel om PAS-melders te legaliseren. Daarnaast is bij de dijkversterking sprake van een tijdelijke depositie, terwijl bij PAS-melders sprake is van een permanente depositie. Op 21 december 2021 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel besloten om tijdelijk geen vergunningen meer te verlenen op grond van extern salderen. Op 20 juli 2022 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel de situatie nogmaals bekeken en besloten “de mogelijkheid om vergunningverlening op basis van extern salderen te hervatten. Zij zullen per individuele aanvraag bezien of zij het bereiken van de natuurdoelen voldoende kunnen onderbouwen zodat extern salderen mogelijk is.” Daarnaast heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel overwogen “om extern salderen bij uitzondering toe te staan als bij een project per saldo sprake is van een verbetering voor de natuur en het bijdraagt aan het realiseren van andere provinciale beleidsdoelstellingen op het gebied van duurzaamheid”. Van dat laatste is bij dit project sprake aangezien het bijdraagt aan de hoogwaterveiligheid van de provincie. Op 22 oktober 2024 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel besloten dat het project dijkversterking Zwolle-Olst gebruik kan maken van bovengenoemde uitzondering. In dat besluit hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel de permanente natuurwinst na de realisatie van het project en de urgentie van de hoogwaterveiligheid van Zwolle, Wijhe, Olst en het achterland meegewogen. Gedeputeerde Staten van Overijssel moeten de aanvraag toetsen aan de wet- en regelgeving die geldt op het moment van besluitvorming. Het wachten op de fundamentele herziening volgt niet uit de wet, noch uit de Kamerbrief zelf.

	Samenvatting zienswijze	Antwoord
		Gedeputeerde Staten van Overijssel zien daarom geen aanleiding om besluitvorming op de aanvraag vanwege de herziening aan te houden. Mede gelet op de urgentie van de hoogwaterveiligheid.

Conclusie zienswijze nummer 155

Deze zienswijze leidt niet tot een wijziging in de besluiten benodigd voor het project Dijkversterking Zwolle-Olst.